

Η ΕΠΤΑΦΩΤΟΣ ΛΥΧΝΙΑ

ΗΤΟΙ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΥΠΟ

ΑΝΤΙΠΑ ΜΟΝΑΧΟΥ

(Πατρῶν)

«Καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας
χρυσᾶς καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν
ὁμοιον Υἱῷ ἀνθρώπου.» (Ἀποκ. α' 13).

ΕΚΔΟΤΗΣ Γ. Κ. ΖΕΡΒΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ι. Β. ΒΑΡΤΕΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ, 21

1923

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πολλοὶ ἐπεχείρησαν τὴν ἐρμηνείαν τῆς Ἀποκαλύψεως ἀρχαῖοι πατέρες καὶ νεώτεροι ὀρθόδοξοί τε καὶ ἑτερόδοξοι καὶ δύναται τις νὰ συνοψίσῃ μίαν γενικὴν κρίσιν ἐφ' ὅλων ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν τοιούτων ἐρμηνειῶν τὸ μυστήριον τῆς Ἀποκαλύψεως μένει διὰ τὸν κοινὸν ἀναγνώστην ἐσφραγισμένον καὶ σκοτεινὸν ὅσον καὶ πρὶν, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν συσχέτισιν ἱστορικῶν γεγονότων καὶ προσώπων μὲ τὰ συμβολιζόμενα τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου.

Ἡ παροῦσα ἐρμηνεία εἶνε ἱστορία πολυχρονίου πνευματικῆς ἀσκήσεως ἑνὸς ταπεινοῦ μοναχοῦ, τοῦ ἀδελφοῦ Ἀντίπα, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη καὶ ἀνεγεννήθη παρὰ τὸν βράχον τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου ὑπῆρξε δι' αὐτὸν τὸ κεντρικὸν γεγονὸς τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐζήτησε μὲ ἐπίμονον σπουδὴν καὶ μελέτην νὰ θεμελιώσῃ μίαν νέαν μέθοδον πνευματικῆς διοράσεως καὶ προφητείας τῆς ἀληθινῆς χριστιανικῆς πολιτείας, καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ.

Λέγω διόρισιν καὶ προφητείαν, διότι ἡ ἐρμηνεία τοῦ ἀδελφοῦ Ἀντίπα δὲν εἶνε ἐπιστημονικὴ πραγματεία θεολόγου, ἀλλὰ μία ἀποκάλυψις τοῦ πνεύματος εἰς διάνοιαν πιστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἱερότης τοῦ βράχου καὶ τὸ ὑπερφυὲς μυστήριον τῆς Ἀποκαλύψεως ἐνεσταλάχθη βαθειὰ ὥς ἀποτέλεσμα τῆς λατρείας καὶ μελέτης τοῦ μυστικοῦ βιβλίου, τοῦ ὁποίου αἱ σελίδες ἠνοιχθήσαν διὰ τῆς ἰδίας θείας ἐμπνεύσεως, ὅπως καὶ εἰς τὸν ἡγαπημένον μαθητὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἐρμηνεία τοῦ ἀδελφοῦ Ἀντίπα ἐγράφη ἀπὸ μίαν ἀνάγκην πνευματικὴν, τὴν εὐγενεστέραν πρόθεσιν τοῦ ἀνθρώπου ν' ἀποκαλύψῃ εἰς τὸν ἀδελφόν του τὸ ἔνδον φῶς ποῦ φωτίζει τὴν διάνοιαν καὶ τὴν ψυχὴν του· ὁ σκοπὸς τοῦ βιβλίου εἶνε ἄγνος, ὅσον καὶ τὰ ἀγριολούλουδα ποῦ φυτρῶνουν πτωχὰ καὶ ταπεινὰ, μὰ μυροβόλα εἰς τὸ ἱερὸ νησί τῆς Πάτμου.

Ὁ σπουδασμένος θεολόγος ἴσως ἀντικρύσῃ τὸ ρητορικὸν

ὕψος τῆς ἐρμηνείας μὲ κάποιαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ βιβλίου. ἂν ὅμως λάβῃ τὸν κόπον νὰ μελετήσῃ καὶ κρίνῃ ἐν τῷ συνόλῳ τοῦ τὰ πυκνὰ ἐπιχειρήματα καὶ τὸ ἀδιάπτωτον πνεῦμα τῆς πατερικῆς φιλοσοφίας, τοῦ χαρακτηρίζει τὰς σκέψεις τοῦ συγγραφέως, θὰ θαυμάσῃ τὸ βάθος καὶ τὴν σταθερότητα εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν μυστικῶν ὑστάσεων τῆς Ἀποκαλύψεως, ἡ ὁποία ἱκανοποιεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναγνώστου, ὄχι μόνον μὲ τὴν διαυγῆ ἀποσφράγισιν τῶν μεγαλοφαντάστων εἰκόνων τοῦ Ἰωάννου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὑπερφυοῦς μυστηρίου τῆς δικαιοσύνης καὶ δόξης τοῦ Χριστοῦ.

«Καὶ ἔδειξεν μοι ποταμὸν ὕδατος ζῶης λαμπρὸν ὥς κρύσταλλον ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.» (Ἀποκ. κηφ. 22. 1).

Ὁ λαϊκὸς ἀναγνώστης ἀφ' ἐτέρου θὰ εὕρῃ ἐντρυφήματα πνευματικὸν τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἀδελφοῦ Ἀντίπα. Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου ἔπρεπε νὰ ᾔτο ἀπλουστερά καὶ ἡ ἔκφρασις ὄχι τόσον πυκνὴ καὶ περίπλοκος. Ἀλλὰ ἡ ἔννοια τοῦ λόγου εἶνε πάντοτε καθαρά, διότι ὁ συγγραφεὺς γνωρίζει τὴν σκέψιν του καὶ τὴν ἐκφράζει μὲ ἀκριβολογίαν ὅρων θαυμαστήν. Τὸ ὕψος κατ' ἐμὲ θὰ ᾔτο κουραστικόν, ἂν ὁ ἀναγνώστης περιμένη τέρψιν ἀπλὴν ἀπὸ τὴν μελέτην τοῦ παρόντος βιβλίου. Ἄν ὅμως θελήσῃ ν' ἀνοίξῃ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ἀποκαλύψεως θὰ εὕρῃ ἓνα συνοδὸν καὶ φίλον εἰς τὸν συγγραφέα. ὁ ὁποῖος θὰ τὸν ὀδηγήσῃ μὲ ἀγάπην καὶ ταπεινοφροσύνην εἰς κόσμους πνευματικῆς χαρᾶς καὶ εἰρήνης διὰ τὴν μέλλουσαν ν' ἀποκαλυφθῇ δόξαν τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ.

Τὸ βιβλίον κατ' ἐμὲ εἶνε μία σοβαρὰ συμβολὴ εἰς τὴν ἐρμηνευτικὴν τῆς Ἀποκαλύψεως ἐπιστήμην. Ἄν καὶ ἔχει πολλὰς ἀτελείας συναφεῖς μὲ τὴν αὐτοδίδακτον μόρφωσιν τοῦ συγγραφέως, ἔχω ὅμως τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ ὠφελήσῃ πολλὰς ταπεινὰς ψυχὰς, αἱ ὁποῖαι θὰ πάρουν εἰς τὰς χεῖράς των τὸ βιβλίον, ὄχι διὰ νὰ τὸ κρίνουν, ἀλλὰ διὰ νὰ ζητήσουν μὲ ταπεινοφροσύνην ὀδηγίαν ἀπὸ τὸ ἔνδον φῶς μιᾶς ἀσκητικῆς ψυχῆς εἰς τὸ δύσβατον μονοπάτι τῆς πνευματικῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον φέρει στὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἀφ' ὅπου ἀνοίγεται θαυμασίος καὶ μεγαλοπρεπὴς ὁ ὁρίζων τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Αὐγούστου 1923.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ

ΜΕΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

κεφ. α'.

Ὁ μέγας Θεολόγος καὶ μέγιστος ἐν προφήταις Ἰωάννης καὶ τοῦ Χριστοῦ μαθητὴς ἡγαπημένος, μᾶς πληροφορεῖ ἐν πρώτοις, ὅτι, αὐτὴν τὴν Ἱερὰν Ἀποκάλυψιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν, κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔγραψε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὰς ἐν Ἀσίᾳ ἐπτὰ ἐκκλησίας, ὀφείλομεν νὰ τὴν ἀναγινώσκωμεν καὶ ἀκούωμεν, νὰ φυλάττωμεν δὲ τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα, διότι ὁ καιρὸς, ὅπου θὰ λάβωμεν τὴν ἀνάγκην τῆς βοηθείας τῆς ἱερᾶς ταύτης βίβλου πλησιάζει.

Ἐ ρ μ. Ἡ θεόπεμπος αὕτη βίβλος, φαινομενικῶς ἐπιγράφεται πρὸς τὰς ἐν λόγῳ ἐπτὰ ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ὥς γνωρίζομεν, ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐξηφανίσθησαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων, πραγματικῶς ἀποστέλλεται εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς ἐπιζῶντα ἐπτὰ τάγματα τοῦ νέου Ἰσραὴλ, πρὸς τοὺς διδασκάλους, τοὺς ὁμολογητάς, τοὺς δικαίους, τοὺς δούλους, τοὺς μάρτυρας, τοὺς παρθένους καὶ πρὸς τοὺς ἐν θλίψει βιοῦντας, ἧτοι πρὸς ἅπαν τὸ ἐκλεκτὸν τοῦ Θεοῦ χριστεπώνυμον πλήρωμα.

κεφ. β'.

Διὰ τῶν ἀναλόγων πρὸς τὰς ἐπτὰ Ἐκκλησίας ἐπιστολῶν ἐκτιμᾷ ἐν πρώτοις τὰ ἔργα, τὸν κόπον, τὴν ὑπομονήν, τὴν θλίψιν, τὴν πτωχείαν, τὴν ἀγάπην, τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν αὐτῶν, ἀκολούθως συνιστᾷ αὐταῖς νὰ μετανοήσωσι καὶ νὰ βάλωσιν εἰς ἐνέργειαν τὴν πρώτην αὐτῶν προθυμίαν καὶ ἐπιμέλειαν, ἧτοι ἐμπράκτως νὰ κηρύττωσι τὸν λόγον καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κυρίου

ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· νὰ ἐλέγχωσι τὴν κακίαν καὶ νὰ ἀποδιώκωσι τὰ ὄργανα αὐτῆς, πρὸ παντὸς τοῦς Νικολαΐτας, οἵτινες δὲν παύουσι νὰ πλανῶσι ποικιλοτρόπως τοὺς δούλους αὐτοῦ. Ὅμοίως νὰ μὴ παύσωσι καταδιώκοντες καὶ τὰς αἰσχρουργίας τῆς Ἰεζάβελ.

Ἐ ρ μ. Ἐπειδὴ πρὸς πᾶσαν ἐπιστολὴν ἀκούομεν, «ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις,» εἶναι ἐπόμενον ἵνα μετὰ πεποιδήσεως ἀναλύωμεν τὰς ἀλληγορικὰς ταύτας διατυπώσεις κατὰ ἀναγωγικὸν σύστημα. Ὅθεν κατὰ ἀναλογίαν, ὅπως εἶπομεν ὅτι αἱ ἐπτὰ ἐκκλησίαι αἰνίττονται τὰ ἐπτὰ τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τάγματα, τοιοῦτοτρόπως ἀκούοντες Νικολαΐτας, δεόν νὰ γνωρίζωμεν ὅτι σημαίνουν οὗτοι τὸ παπικὸν τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας σύστημα, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ σχίσματος, ὅπου πρωταίτιος αὐτοῦ ἦτο ὁ Νικόλαος ὁ Α'. ἔτι δ' ἀκούοντες Ἰεζάβελ νὰ γνωρίζωμεν ὅτι γίνεται λόγος περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τερατώδους ἠθικῆς τε καὶ ὑλικῆς πολυτελείας, ἥτις ὡς ἐκ τούτου καλεῖται καὶ Βαβυλὼν καὶ πόλις Σοδομαίγυπτος καὶ πόρνη μεγάλη.

κεφ. γ'.

Ἐλέγχει τὸν ἄγγελον τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας, ὡς κατὰ πάντα παραβάτην καὶ ἀνατροπέα τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ· καὶ τούτου ἔνεκεν ἐπιβάλλεται αὐτῷ ἵνα μετανοήσῃ, ἄλλως θὰ τιμωρηθῇ δι' αἰωνίου κολάσεως. Ἐκτιμᾷ καὶ ἐπιδοκιμάζει τὰ ἔργα τῶν ἐν Φιλαδελφείᾳ πιστῶν, καὶ ὑπόσχεται νὰ διεκδικηθῇ κατὰ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, ἥτις ὑποκριτικῶς εὐπροσωποῦσα λέγει ὅτι κατάγεται ἐξ Ἰουδαίων, ἔτι δ' ὅτι θὰ τηρήσῃ τοὺς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκ τοῦ πειρασμοῦ, τοῦ μέλλοντος νὰ ἐπέλθῃ ἐφ' ὅλης τῆς οἰκουμένης, καὶ θὰ καταστήσῃ αὐτοὺς ὀνομαστοὺς ἐν τῇ παραδείσῳ. Ἐλέγχει δ' ἀκολούθως καὶ τὸν ἄγγελον τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας, διότι οὗτος δεικνύει ἀδιαφορίαν καὶ ἀμέλειαν περὶ τὸ ἑαυτοῦ καθῆκον, συνιστᾷ αὐτῷ μετάνοιαν καὶ ν' ἀγοράσῃ παρὰ Θεοῦ χρυσίον πεπυρωμένον, ἥτοι παίδευσιν ἐσωτερικὴν καὶ γνῶσιν δεδοκιμασμένην, καὶ ἂν φανῇ μέχρι τέλους νικητῆς κατὰ τοῦ ἰδίου ἐγώ, θὰ καθίσῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Χριστοῦ, ὡς οὗτος ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ.

Ἐ ρ μ. Ἡ ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησία, ἐξεικονίζει τὸ τάγμα τῶν

μαρτύρων. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ τάγμα αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ σχίσματος καὶ ἐντεῦθεν ἐξετέθη εἰς ἀδιάκοπον ἀγῶνα μαρτυρικόν, διὰ τῆς διαβολικῆς τῶν Νικολαϊτῶν συμπεριφορᾶς, καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον (ς'. 4), τούτου ἕνεκεν, ἐνταῦθα διὰ τῆς πρὸς τὸν ἄγγελον τῶν Σάρδεων φαινομενικῆς προτάσεως, ἀποτείνεται πραγματικῶς, πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς μας Πάπαν, τὸν καθηρημένον ὑπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ὅθεν ἀποκαλεῖ αὐτὸν νεκρὸν καὶ τὸν διατάσσει νὰ μετανοήσῃ, διότι εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἐπιστροφή, θὰ συνεπαγάγῃται τὴν παγκόσμιον εἰρήνην, καὶ τὴν λήξιν τῶν μαρτυρικών ἀγώνων, ὧν ἡ ἀφορμὴ γεννᾶται ἐκ τῆς παπικῆς δοξομανίας καὶ ἐωσφορικῆς ἐπάρσεως (η'. 10). Διὰ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας αἰνίττεται τὸ τάγμα τῶν παρθένων, εἰς τὸ ὁποῖον πρὸς χάριν τῆς μεγάλης αὐτοῦ πρὸς τὸν Χριστὸν ἐκδουλεύσεως, καὶ τῆς εὐαισθητοῦ καὶ λεπτῆς αὐτοῦ διαγωγῆς, ὑπόσχεται νὰ προφυλάξῃ αὐτὸ ὁ Κύριος, καθὼς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ τάγματα, ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος νῦν παγκοσμίου πειρασμοῦ (θ'. 13). Ὅπως τὸ τάγμα τῶν μαρτύρων, ἔλαβε τὴν ὑπαρξιν ἐκ τῆς παπικῆς ἐπηρείας (γ'. 2), τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν καταρτίζεται τὸ τάγμα τῶν ἐν θλίψει βιούντων διὰ τῆς νῦν ἐπικρατούσης φυσικῆς καὶ ψευδοθεολογικῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιδράσεως· (ιγ'. 15) ἕνεκεν λοιπὸν τούτου φαινομενικῶς ἀποτείνεται καὶ ἐνταῦθα τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον πρὸς τὸν ἄγγελον τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Ἐκκλησίας, πραγματικῶς ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς σημερινοὺς ψευδοθεολόγους καὶ δὴ πρὸς ἐπισκόπους· ἐλέγχων αὐτοὺς ἐπὶ ἀμελείᾳ καὶ χλιαρότητι ἐπὶ ἐκνοθεύσει τῶν θείων δογμάτων, καὶ προβάλλει αὐτοῖς μετανοίαν καὶ συμμόρφωσιν.

κεφ. δ'.

Μέχρι τοῦδε ὁ Ἰωάννης ἔβλεπε τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς ἐπὶ γῆς ἀγωνιζομένης Ἐκκλησίας. νῦν δ' ἀναβαίνει ἐν πνεύματι καὶ εἰς οὐρανοὺς, ὅπου βλέπει τὴν θριαμβεύουσαν ἐκκλησίαν· καὶ λοιπὸν, ἀντὶ τῶν ἑπτὰ λυχνίων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων εἶδε τὸν Χριστὸν περιπατοῦντα, νῦν βλέπει τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύματα, ἐξ ὧν ἀπορρέει πᾶν τέλειον δώρημα, καὶ θρόνον ἐμφυχον ἐκ τεσσάρων ζῶων, λέοντος, μόσχου, ἐτέρου ζῴου ἔχοντος τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ ἀετοῦ πετωμένου, ἐκπεμπόντων

ἀστραπᾶς φωνᾶς καὶ βροντᾶς, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτὸν πλήρη δόξης, καὶ πρεσβυτέρους εἵκοσι καὶ τέσσαρας, ἐνδεδυμένους με λευκὰ ἱμάτια νὰ προσκυνῶσι καὶ νὰ δοξάζωσι τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου μετὰ πάντων τῶν ἁγίων καὶ τάξεων ἀγγελικῶν.

Ἐ ρ μ. Λαβὼν δ' Ἰωάννης διὰ τῆς ἐπὶ γῆς θεωρίας τῆς ἀγ-
νιζομένης ἐκκλησίας τὰς πρώτας στοιχειώδεις ἀντιλήψεις τοῦ
μυστηρίου τῆς Ἀποκαλύψεως, κατὰ διαταγὴν τῆς αὐτῆς φωνῆς
ἀναβαίνει ἐν πνεύματι εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ βλέπει ἀναλόγως τὰς
αὐτάς, ἀλλὰ κατὰ τελειοτέραν ἐξεικόνισιν, παραστάσεις, ἥτοι
ἀντὶ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος λόγου τοῦ Θεοῦ, τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ
τρισυπόστατον φύσιν, καθυμένην ἐν ἀπεριγράπτῳ δόξῃ ἐπὶ θρό-
νου ἐμφύχου, ἀποτελουμένου ὑπὸ τῶν τεσσάρων πρώτων τῆς ἐκ-
κλησίας ταγμάτων, τοῦ διδασκαλικοῦ, ἐξεικονισθέντος ἐν μορφῇ
λέοντος, τοῦ τῶν ὁμολογητῶν, παρασταθέντος ἐν μορφῇ μόσχου,
τοῦ τῶν δικαίων ἐν μορφῇ ζῶου, ἔχοντος πρόσωπον ἀνθρώπου,
καὶ τοῦ τῶν ὁσίων ἐν μορφῇ ἀετοῦ. Ἀντὶ δὲ τῶν ἑπτὰ λυχνίων
τῶν χρυσῶν, ἑπτὰ λαμπάδας πυρὸς καιομένας ἐνώπιον τοῦ θρό-
νου, ἐφ' ὧν ἀνεπαύοντο τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύματα καὶ ὧν ἐξ-
ασκεῖται καὶ παρ' ἡμῖν ἡ λειτουργία τῶν ἑπτὰ τοῦ Παναγίου
Πνεύματος χαρισμάτων, τῆς σοφίας, τῆς συνέσεως, τῆς βουλῆς,
τῆς ἰσχύος, τῆς γνώσεως, τῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ.
Εἶδε τοὺς ἀντιπροσώπους πάντων τῶν ἁγίων τῶν διηρημένων εἰς
δύο γενικὰς κλάσεις εἰς ἱερεῖς καὶ βασιλεῖς (ια' 4), ὅλως ἀλήθεια
καὶ εὐθύτης, προσκυνοῦντας τὸν Θεὸν τὸν ἐν Τριάδι εἰς αἰῶνα
τὸν ἅπαντα.

κεφ. ε'.

Ἐνταῦθα βλέπει ὁ Ἰωάννης, ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθήμενου
ἐπὶ τοῦ θρόνου, βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν, ἐσφρα-
γισμένον σφραγίσιν ἑπτὰ· οὐδεὶς ἠδυνήθη ν' ἀνοίξῃ τὸ βιβλίον
τοῦτο, εἰμὴ τὸ ἔστηκός ἀρνίον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσ-
σάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.

Ἐ ρ μ. Τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπερ εἶδεν ὁ Ἰωάννης νὰ λαμβάνῃ
τὸ πρόβατον ἐκ χειρὸς τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου, τὸ γεγραμ-
μένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν διὰ τὴν διπλὴν αὐτοῦ ἀλληγορικὴν
διατύπωσιν, καὶ ἐσφραγισμένον δι' ἑπτὰ σφραγίδων τῶν ἑπτὰ τοῦ
Θεοῦ πνευμάτων, εἶναι αὕτη ἡ ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ἱερὰ Βίβλος

τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, ἣτις ἠνοίχθη μὲν τότε παρὰ τοῦ ἀρνίου κατὰ τὸ ὀπισθεν, νῦν δὲ σὺν τῇ χάριτι αὐτοῦ ἠνοίχθη καὶ παρ' ἡμῖν κατὰ τὸ ἔσωθεν, διότι καθ' ὁδηλοῦσι τὰ πράγματα, καὶ ὡς μαρτυρεῖ καὶ αὕτη ἡ Ἀποκάλυψις (δ'. 10), ἔφθασεν ὁ καιρὸς τῆς λύσεως καὶ τῆς ἐσωτέρας ἀλληγορικῆς διατυπώσεως.

« Ἀλληγορία προφητικὴ ἐστὶ τύπος ἐν αἰνίγματι ἐκφερόμενος, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀλήθεια φανήσεται εἰς τὸ μέλλον. » Χρυσόστομος.

κεφ. ε'.

Εἰς τὸ ἄνοιγμα ὑπὸ τοῦ ἀρνίου μιᾶς ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, ἤκουσεν ὁ Ἰωάννης νὰ προσκαλῇται ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τῶν τεσσάρων ζώων νὰ ἴδῃ, καὶ εἶδε ἵππον λευκὸν καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν εἶχε τόξον· τῷ ἐδόθη στέφανος καὶ ἐξῆλθε νικῶν. Ἐπίσης εἰς τὸ δεύτερον ἀποσφράγισμα, ἵππον πυρρόν, καὶ ἐδόθη τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν νὰ λάβῃ τὴν εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη. Εἰς τὸ τρίτον ἀποσφράγισμα, καλούμενος ὑπὸ τοῦ τρίτου ζώου, εἶδε ἵππον μέλανα, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτὸν νὰ κρατῇ ζυγόν, τὰ δὲ τέσσαρα ζῶα, τὰ καταρτίζοντα τὸν θρόνον τοῦ ἀρνίου νὰ λέγωσι τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ ἵππου. « Χοινίξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσεις. » Εἰς τὸ τέταρτον ἀποσφράγισμα, καλούμενος ὑπὸ τοῦ τετάρτου ζώου, εἶδε ἵππον χλωρόν, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτοῦ ἦτο ὁ θάνατος, καὶ ὁ Ἄδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ καὶ ἐδόθη εἰς αὐτοὺς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ν' ἀποκτείνωσιν ἐν ρομφαίᾳ, ἐν λιμῷ, καὶ θανάτῳ, καὶ διὰ τῶν θηρίων τῆς γῆς. Εἰς τὸ ἄνοιγμα τῆς πέμπτης σφραγίδος, εἶδε κάτωθεν τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον, καὶ διεμαρτύροντο κατὰ τῶν ἀποκτεινάντων αὐτούς. Εἰς τὸ ἄνοιγμα τῆς ἑκτῆς σφραγίδος, εἶδε νὰ γίνῃ μέγας σεισμός, καὶ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ παγκοσμίου πειρασμοῦ, συνοπτικῶς.

Ἐρ μ. Κατὰ τὴν πρώτην ἀποσφράγισιν καλεῖται ὁ Ἰωάννης ὑπὸ τοῦ διδασκαλικοῦ τάγματος, ὅπερ ὑποδεικνύει εἰς αὐτὸν τὴν εὐταξίαν καὶ ἁρμονικὴν σύνθεσιν τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἣτις ἐπεκράτει κατὰ ἡμέρας ἐκεῖνας, καθ' ὅς εἶχεν ἐπι-

κυρωθῇ ἡ διάταξις αὐτῆς ὑπὸ τῆς ἐβδόμης οἰκουμενικῆς συνόδου διὰ τῆς μυστικῆς ἐνεργείας τῶν ἐπὶ τοῦ Θεοῦ Πνευμάτων· ἔτι δὲ καὶ τὴν νίκην, ἣν κατώρθωσε πολεμῶν τὰς παπικὰς κακοδοξίας· τούτου δ' ἔνεκεν ἔλαβεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ τὸν στέφανον.

Τὸ δεύτερον ζῷον εἶναι τῶν ὁμολογητῶν, ὅπερ ἐνισχυθὲν ὑπὸ τῆς σοφίας τοῦ διδασκαλικοῦ τάγματος διὰ τῆς καρτερίας αὐτοῦ καὶ ὑπομονῆς, κατεπολέμησε τὸν ἵππον τὸν πυρρόν, δηλαδή τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν· αὕτη δὲ τῇ ἀλόγῳ αὐτῆς ἐπιμονῇ καὶ ἀκρασίᾳ ἐγένετο ὄργανον τοῦ τε Σατανᾶ πρὸς ἀφανισμόν τῆς εἰρήνης, καὶ τῆς ἐωσφορικῆς ἐπάρσεως τοῦ Πάπα. ὅστις ἐν τῇ δοξομανίᾳ αὐτοῦ μέχρι σήμερον, δὲν παύει σκανδαλίζων τοὺς λαοὺς καὶ διεγείρων αὐτοὺς εἰς ἀλληλοσπαραγμὸν.

Τὸ τρίτον ζῷον τῶν δικαίων, ὑποδεικνύει αὐτῷ ἵππον μέλανα, δηλαδή τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, πιεζομένην ὑπὸ τῆς Δυτικῆς (ιβ'. 4), ἐπὶ δὲ τοῦ ἵππου τὸν τῆς μεγάλης βουλῆς ἄγγελον, κρατοῦντα ζυγόν, πρὸς ἐκτίμησιν τῶν πράξεων καὶ ἀρετῶν τῶν πιστῶν, κατὰ προτροπὴν τῶν πρώτων τεσσάρων ταγμάτων (ιδ'. 15, 20.)

Τὸ τέταρτον ζῷον τοῦ τάγματος τῶν δούλων διὰ τῆς ὑπερφυοῦς αὐτοῦ ἀντιλήψεως, καθ' ἃ ἀετὸς πετόμενος, δεικνύει τῷ Ἰωάννῃ, τὴν σημερινὴν πνευματικὴν κατάστασιν καὶ τῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἣτις ραθυμήσασα, κατὰ μίμησιν τῆς πανευρωπαϊκῆς ψυχικῆς λήμης, καὶ γενομένη δούλη τῆς ἰδίας ἀλόγου ἐμπαθείας (ια'. 7), συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ πνεύσωσι σήμερον οἱ ἄνεμοι, πόλεμος, λιμός τε καὶ λοιμός καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς. (θ' 14).

Κατὰ τὴν πέμπτην ἀποσφράγισιν βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸ τάγμα τὸ μαρτυρικόν, κάτωθεν τοῦ θυσιαστηρίου, νὰ ζητῇ ἐκδίχῃσιν κατὰ τῶν φονευσάντων αὐτούς· ἐπειδὴ δὲ ἀκούομεν νὰ λέγῃ αὐτοῖς ὁ Θεός, νὰ λάβωσι μικρὰν ὑπομονήν, ἕως οὗ ὑποστῶσι καὶ οἱ ἐπιζῶντες τὸν μαρτυρικὸν θάνατον (γ'. 2), καὶ ὁμοῦ ἀμειφθῶσι τὴν ἀμοιβὴν τοῦ ἀθλητικοῦ αὐτῶν ἀγῶνος, συμπεραίνομεν καὶ ἐκ τούτου ὅτι πρωταίτιος τῆς τσαύτης κακοπραγίας εἶναι ὁ Πάπας.

Κατὰ δὲ τὴν ἕκτην ἀποσφράγισιν, ἣτις ἀνήκει εἰς τὸ τάγμα τῶν παρθένων, καὶ ἐπομένως τὸ νόημα αὐτῆς συνδυάζεται μετὰ τῆς ἀντιστοίχου πρὸς αὐτὴν ἐπιστολῆς, γίνεται περιεκτικὴ περι-

γραφὴ τοῦ ἐναρξαμένου πειρασμοῦ, γενήσεται δὲ περὶ τούτου λόγος καὶ ἐν τῷ ἀντιστοίγῳ τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς καὶ ἀποσφραγίσεως ἔκτῳ σαλπίσματι. (θ'. 14.)

κεφ. ζ'.

Ἐνταῦθα βλέπει τέσσαρας ἀγγέλους νὰ κρατῶσι τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέωσιν ἐν τούτοις βλέπει ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἄλλον ἄγγελον, νὰ λέγῃ πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ τέσσαρας ἀγγέλους, νὰ ἐξακολουθῶσι κρατοῦντες τοὺς τέσσαρας ἀνέμους, ἕως οὗ σφραγισθῶσιν οἱ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐσφραγίσθησαν πάντες οἱ ἀνήκοντες εἰς τὰ ἑπτὰ τάγματα ἀφ' ἐκάστης φυλῆς, συνωδὰ τῷ ἀριθμῷ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, ἀλλὰ μόνον ὁ ἀριθμὸς ὁ ἐξακριβῶν τὸ προσωπικὸν τῶν παρθένων ἀναφέρεται, καὶ τοῦτο ἵνα παρέχεται ἡμῖν νύξιν περὶ διακρίσεως ταγμάτων· ἐπειδὴ δὲ εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀποσφράγισιν τῶν παρθένων, λαμβάνομεν καὶ ἄλλην δῆλωσιν περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποσχέσεως τοῦ πνεύματος τῆς εὐτελείας, εἰπόντος πρὸς τοὺς παρθένους ὅτι θὰ φυλάξῃ αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐπερχομένου παγκοσμίου πειρασμοῦ (γ'. 10). Ἀκολούθως δὲ εἶδεν ὄχλον πολὺν, περιβεβλημένους λευκὰς στολὰς, νὰ ἴστανται ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, καὶ νὰ κρατῶσιν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, φοίνικας νὰ δοξάζωσι δὲ καὶ αὐτοὶ τὸν Θεόν ἣσαν δὲ οὗτοι οἱ ἐν θλίψει βιοῦντες.

Ἐρμ. Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἄγγελοι, οἱ κρατοῦντες τοὺς τέσσαρας ἀνέμους, τὴν κοσμικὴν ψευδοσοφίαν, τὴν ἄσυνεσίαν, τὴν ἀδικίαν, καὶ πλεονεξίαν, εἶναι ἡ σοφία τῶν διδασκάλων, τῶν ὁμολογητῶν ἡ καρτερία, τῶν δικαίων ἡ διάκρισις, καὶ τῶν δσίων ἡ σωφροσύνη. Ἐπειδὴ ὁ Κύριος ἔταξεν κατὰ τὴν ἀντίστοιχον ἔκτην ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς παρθένους, ὅτι θὰ φυλάξῃ αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐπερχομένου πειρασμοῦ, ἰδοὺ νῦν κατὰ τὴν ἔκτην ἀποσφράγισιν, διατάσσει τοὺς ἀγγέλους τῶν πρώτων τεσσάρων ταγμάτων, νὰ ἐξακολουθῶσι διὰ τῆς παραδειγματικῆς αὐτῶν διδασκαλίας, ν' ἀναχαιτίζωσι τὴν ὁρμὴν τῶν ἐν λόγῳ ἡθικῶν τῆς κακίας ἀνέμων, ἕως οὗ σφραγισθῶσι κατ' ἀριθμὸν οἱ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ. Ἀκολούθως γνωστοποιούμεθα καὶ περὶ τοῦ ἐβδόμου τάγματος τῶν ἐν θλίψει βιούντων, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λάβωμεν σαφῆ γνῶσιν ὅτι πάντες οἱ ἅγιοι ἀνάγονται εἰς ἑπτὰ τάγματα, καὶ ἀναλογῶσι

πρὸς τὰς ἐπτὰ ἐνεργείας τοῦ παναγίου πνεύματος, αἵτινες ὥφθησαν τῇ Ἰωάννῃ ἐν εἵδει ἐπτὰ πνευμάτων, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀρνίου ἐν εἵδει ἐπτὰ ὀμμάτων.

κεφ. η'.

Ὅτε ἤνοιξε τὴν ἐβδόμην σφραγίδα, βλέπει τοὺς ἐπτὰ ἄγγελους τῶν ἐν λόγῳ ταγμάτων νὰ κρατῶσιν ἐπτὰ σάλπιγγας, καὶ ἄλλον ἄγγελον, νὰ ἵσταται πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ νὰ ἔχη λιβανωτὸν χρυσοῦν· τῇ ἐδόθησαν πολλὰ θυμιάματα, ἵνα διὰ μέσου τῶν προσευχῶν τῶν ἁγίων, εὐδοθῶσιν αὐτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ. ἐγέμισεν εἶτα ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· ἐκ τούτου ἐγένοντο βρονταί, φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός. Ἐν τούτοις ἐσάλπισεν ὁ πρῶτος ἄγγελος καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη· ἐσάλπισεν ὁ δεύτερος καὶ ὄρος μέγα πυρὶ καίόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης εἰς αἷμα καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἐσάλπισεν ὁ τρίτος καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ μέγας ἀστήρ καίόμενος· ὡς λαμπάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων μετεβλήθη εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον· ἐσάλπισεν ὁ τέταρτος καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων. Ἐν τούτοις ἀκούει φωνὴν πετομένου αἰετοῦ νὰ τχλανίζει τοὺς κατοικοῦντας· τὴν γῆν ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῶν τριῶν ἀγγέλων.

Ἐρμ. Κατὰ τὸ ἀνοιγμα τῆς τελευταίας σφραγίδος, λέγει ὅτι ἐγένετο διακοπὴ τῶν ὀπτασιῶν, διότι ἐπρόκειτο νὰ διακοπῇ καὶ ἡ συνέχεια τοῦ πνευματικοῦ, διὰ πηλινδρομήσεως πρὸς τελειότεραν ἐξεικόνισιν τῶν ἀλληγορικῶν νοημάτων, διότι ἵνα καταστώσι σαφεῖς αἱ ὀπτασίαι καὶ ἀσφαλῶς ν' ἀπαλλαγῶσι τοῦ πέπλου τῆς πυκνῆς ἀλληγορίας, ἦτο ἀνάγκη νὰ μεσολαβήσωσι διπλαῖ καὶ τριπλαῖ διατυπώσεις, καὶ δὴ μετὰ συμπληρωματικῶν παραρτήμάτων. Α. χ. τὸ πνεῦμα τῆς πρώτης ἐπιστολῆς, αὐτὸ ἀπλῶς μόνον ἐξεικονίζον ἡμῖν, διὰ τῆς ἀλληγορίας καὶ συντόμου, φράσεως τὴν ἐννοίαν τῶν ψευδαποστόλων, ἡττον θὰ κατενοεῖτο, ἢ μᾶλλον θὰ ἦτο ἀκατόρθωτος ἢ διερμηνευσις ἢ καὶ ἀβέβαιος ἐν ᾧ νῦν καθὼς βλέπετε καθίσταται σαφὲς καὶ ἀσφαλὲς τὸ ἐξαγόμενον νόημα, διότι ἐπέρχονται ἀρωγοὶ ἢ τε ἀντίστοιχος πρὸς

ταύτην τὴν ἐπιστολὴν πρώτη σφραγίς, καὶ νῦν αὐτὸ τὸ πρῶτον σάλπισμα· ἔτι δὲ καὶ τὸ σχετικὸν παράρτημα (ιβ'. 1). Ἐν τῷ εἰπεῖν δὲ ὅτι εἶδε τοὺς γνωστοὺς ἡμῖν ἤδη ἑπτὰ ἀγγέλους, νὰ ἴστανται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ κρατῶσιν ἀνὰ μίαν ἑκαστος σάλπιγγα, σαφῶς παρέχει ἡμῖν γνώσιν σπουδαίαν, τοῦ ὅτι ἡ ἐξεικόνισις τῶν νοημάτων, ἅτινα ἐνδιαφέρουσιν ἡμᾶς, ἄρχονται ἀπὸ τὴν νομοθέτησιν καὶ ταξινόμησιν τῶν δογματικῶν ὀρισμῶν, καὶ ἐνταλματικῶν διατάξεων τῆς ἀποστολικῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἧτοι ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ἐκεῖνων, καθ' ἃς ἐκυρώθη ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀλήθεια ἑπτάκις διὰ τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ ἡ κολούθησεν, ἐν ἐπιγνώσει φοβεροῦ ἁμαρτήματος, ἡ παπικὴ ἀνταρσία, ὡς καταπατήσασα πρᾶξεις καὶ νόμους καταρτισθέντας οὐχὶ ὑπ' ἀνθρωπίνης χειρός, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ πνεύματος, δι' αὐτῶν τῶν ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πνευμάτων, τῆς σοφίας, τῆς συνέσεως, τῆς βουλήs. τῆς ἰσχύος, τῆς γνώσεως, τῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ φόβου. Εἰς βεβαίωσιν τοῦ ἐξαγαμένου ὑφ' ἡμῶν τούτου συμπεράσματος, τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν βᾶσιν τῶν θεωριῶν ἡμῶν, σὺν τοῖς ἄλλοις, βλέπομεν ἤδη πρώτην φοράν νὰ ἀναλάβῃ τὰ αἰώνια ἀρχιερατικὰ αὐτοῦ χρέη, ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς, ὅπου σταθεῖς ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαβὼν τὰ τῶν ἁγίων θυμιάματα, διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν, νὰ ἐπιτελῇ τὴν μυστικὴν θυσίαν· καὶ λοιπόν, γενομένης εὐπροσδέκτου τῆς αἰτήσεως αὐτοῦ καὶ τῶν ἁγίων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, γεμίζει τὸν λιβανωτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ βάλλει εἰς τὴν γῆν, ἵνα λάβωσι χώραν τὰ ἀκόλουθα. «Καὶ ἐγένοντο, λέγει, βρονταί», καὶ ὄντως βρονταί, διότι διδασκαλία δεδοκιμασμένη ἐπταπλασίως καὶ κεκυρωμένη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, (ιβ'. 5) δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κληθῇ ἄλλως, ἢ βροντή. Ἐβρόντησεν οὖν τὸ διδασκαλικὸν τάγμα τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ἡ εὐρωπαϊκὴ ἀνταρσία ἀποδοκιμάζει αὐτήν· ὅμως διὰ τῆς τοιαύτης αὐτῆς συμπεριφορᾶς κατεδείχθη ἡ ἐκνόθευσις τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπομένως ἐματαιώθη· ταῦτα ἐννοῶν τὸ πνεῦμα λέγει, «καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χλωρὸς χόρτος κατεκάη.»

Ἀκολουθεῖ τὸ τάγμα τῶν ὁμολογητῶν, κηρύττον, τὴν αὐτὴν τῶν διδασκάλων ἀλήθειαν, ὅμως ἡ λατρεία τοῦ Πάπα κατακρατεῖ τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης εἰς τὰς κακοδοξίας αὐτοῦ, καὶ

γίνεται παραίτιος ἵνα ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία γίνῃ θυμὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς ἐμπαθείας ἐξ ἀκατασθέτου ἀκρασίας, ἐγκυλινδουμένη ἐν τῇ τῶν παθῶν ἀλμυρᾷ καὶ βρωμερᾷ θαλάσῃ.

Σαλπίζει ὁ τρίτος τὴν ἀλήθειαν, παρορᾶται καὶ οὗτος, ὁ τῆς βουλῆς ἄγγελος, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ τάγμα τῶν δικαίων, ὅπως καὶ οἱ προηγούμενοι ὑπὸ τῆς παπικῆς ἐωσφορικῆς ἀλαζονείας, ἀλλ' ὅμως ὁ πάπας καθαιρεῖται καὶ πίπτει ἐκ τοῦ χοροῦ τῶν ἁγίων καὶ μεταβάλλεται εἰς ἄψινθον, ὅπως ὁ πρῶτος ἐωσφόρος, ἐξ ἀγγέλου γενόμενος μαῦρος καὶ σκοτεινὸς δαίμων.

Σαλπίζει καὶ ὁ τέταρτος τοῦ τάγματος τῶν δσίων, ἐπιβάλλων ἐγκράτειαν· καὶ διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς τῶν Δυτικῶν ἀδιαφορίας, ἐγκατέλιπεν καὶ ἡ θεία χάρις καὶ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῶν, ὅπου ἀντὶ αὐτῆς εἰσέδυσεν ἡ σοφιστία καὶ ὁ νεωτερισμὸς καὶ κατὰ συνέπειαν ἔπαυσεν ἡ τῶν θείων γραφῶν καὶ τῶν ὀρθοδόξων πατέρων ἡ διδασκαλία ἡ οὐράνιος. Ὁ αὐτὸς ἄγγελος, διότι ὡς ἐμάθομεν τὸ τάγμα τοῦ ἐξεικονίζεται δι' αἵτου πετωμένου, ἐξηκολούθει νὰ σαλπίζῃ λέγων, νὰ μετανοήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, καθ' ὅτι αἱ ὑπολειφθεῖσαι τρεῖς τῶν σαλπίγγων φωναί, μέλλουσι πολὺ δεινῶς νὰ μαστιγώσωσι τὸν κόσμον· «οὐαί, οὐαί, οὐαί, ἐκ τῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.»

κεφ. θ'.

Σαλπίζει ὁ τῆς γνώσεως πέμπτος ἄγγελος· ἀμιλλᾶται ὁ ἤδη πεπτωκὸς ἀστὴρ τῆς Δύσεως, ἵνα μκταιώσῃ τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν, καὶ τοῦτου ἕνεκεν καταφεύγει εἰς τὴν ἀρχαίαν φιλοσοφίαν, ἥτις λαβοῦσα χώραν, ὡς καπνὸς σκοτίζει τὸν ἥλιον καὶ τὸν ἀέρα· ἐξ αὐτοῦ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες ὡς σκορπίοι· καὶ ἐδόθη αὐταῖς νὰ ἀδικῶσιν ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ. Ὁ βλακισμὸς αὐτῶν οὗτος, θὰ διαρκέσῃ μῆνας πέντε.

Ἀκολούθως σαλπίζει ὁ ἕκτος ἄγγελος· ἐν τῇ φωνῇ αὐτοῦ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ κρατοῦντες τοὺς ἀνέμους· οἱ δ' ἀνέμοι πνέοντες σήμερον προκαλοῦσι πᾶν ὅτι κηρύττουσι τὰ πράγματα, καὶ τῶν ὁποίων ἡ περιγραφὴ, ἡ ἀναφερομένη ἐν τῇ ἱερῇ Ἀποκαλύψει, ἀναπτύσσεται ἐν τῷ οἰκίῳ τόπῳ τοῦτο μόνον σημειοῦμεν ὅπου λέγει, ὅτι καίτοι τὰ δεινὰ κορυφοῦνται

ὅμως οἱ ἄνθρωποι ἐξακολουθοῦσι νὰ μένωσιν ἀμετανόητοι.

Ἑρμ. Ὁ πέμπτος ἄγγελος, ὁ ἀρχηγέτης τοῦ τάγματος τῶν μαρτύρων καταδεικνύων καὶ οὗτος διὰ τῆς βροντώδους τῆς ὀρθοδοξίας σάλπιγξος τὰς παπικὰς ἀφορήτους κακοπραγίας, σκληρύνει ἔτι μᾶλλον τὴν καρδίαν τοῦ ἤδη νεκροῦ τῆς Δύσεως πεπτωκότος ἀστέρως, καὶ λοιπὸν οὗτος γίνεται ἀφορμὴ νὰ συστηματοποιηθῇ ἐκ νέου ἡ ἀρχαία φιλοσοφία, ἣτις σήμερον συνδυαζομένη μετὰ τῶν φανταστικῶν τοῦ σημερινοῦ συστήματος θεωριῶν, γεννᾷ τὴν καθ' ἡμᾶς φιλοσοφικὴν καὶ πειραματικὴν ἐπιστήμην, ἣτις βασιζομένη οὐχὶ ἐπὶ ἀρετῇ καὶ εὐθυκρίσῃ, ἀλλ' ἐπ' ἀρχῶν φιλαύτου ἐμπαθείας, καὶ ἐγωϊστικῆς κενοδοξίας, προὐκάλεσεν ἀπάσας τὰς συνεπείας, αἷ θὰ κατίδωμεν εἰς τὴν εὐρεῖαν αὐτῶν ἀνάπτυξιν.

Ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς, σαλπίζει ὁ ἕκτος ἄγγελος, ὁ τῶν παρθένων· τὰ γοῦν τέσσαρα πρῶτα τάγματα, τὰ ἀποτελοῦντα τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ προτείνουν· τῷ ἕκτῳ ἄγγέλῳ νὰ παράσχῃ, τὴν ἐλευθερίαν τοῖς τέσσαρσιν αὐτῶν ἀγγέλοις ἵνα παύσωσιν ἀναχαιτίζοντες τὴν ἀκάθεκτον ὁρμὴν τῆς ἀλόγου κοσμικῆς τερατιωδίας, διότι ἡ ἐξακολούθησις αὕτη τῆς κατακρατήσεως παρὰ τὸ μέτρον τῆς πνοῆς τῶν τῆς ἐμπαθείας ἀνέμων, προσκρούει οὐ μόνον πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ ἀσάλευτον δικαιοσύνην, ἀλλὰ καὶ ἀνατρέπει ριζιδὸν τὸν νόμον τῆς λογικῆς αὐτεξουσιότητος τῆς ἐρατῆς καὶ ἁοράτου φύσεως. Ἐν τούτοις ὅπως εἶδομεν κατὰ τὸ ἀντίστοιχον ἀποσφράγισμα, τῇ μεσιτεύσει τοῦ παρθενικοῦ τάγματος, νὰ ἀναβληθῇ ἡ λύσις τῶν ἀνέμων, ἕως οὗ σφραγισθῶσιν οἱ σεσωσμένοι (5' 3), τοιουτοτρόπως νῦν ἐν τῷ ἕκτῳ σαλπίσματι, τῇ προτάσει καὶ αὐτῇ τοῦ αὐτοῦ τάγματος, λύονται οἱ ἄνεμοι, ὧν ἡ πνοὴ λειτουργεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀγὼν ἡμῶν ἔσται σοβαρὴς, ἵνα δυνηθῶμεν ν' ἀνθῆξωμεν, πάλιν ἐνήργησε τὸ αὐτὸ τάγμα, νὰ μᾶς πικραδοθῇ σὺν θεῷ ἀνειωγμένη ἡ Ἱερὰ Ἀποκάλυψις, ὅπως φωτιζόμενοι ὑπ' αὐτῆς, ὑπομείνωμεν καρτερῶς τὰς συνεπείας τῶν ἐν λόγῳ τῆς ἐμπαθείας ἠθικῶν ἀνέμων.

κεφ. ι'.

Ἐνταῦθα βλέπει ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρόν, φέροντα πάντα τὰ τοῦ Χριστοῦ σήματα, καὶ νὰ ἔχῃ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλίον ἀνεωγ-

μένον· οὗτος ὁ ἄγγελος, καταδείξας τὴν ὑπὲρ ἡμῶν προνοητικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν, διὰ τῆς συμβολικῆς αὐτοῦ στάσεως, κράζει, φωνῇ μεγάλῃ, μυστηρίου ἐκτέλεσιν· τῇ φωνῇ ταύτῃ ἠκολούθησαν καὶ αἱ φωναὶ τῶν ἐπὶ τὰ ἁγγέλων· ἀπηγορεύθη τῷ Ἰωάννῃ ἡ διατύπωσις τῶν φωνῶν· εἶτα μεθ' ὅρκου φοβεροῦ ἐπιβεβαιοῖ ὁ ἐξαιρετικὸς οὗτος ἄγγελος, ὅτι ὅταν θὰ σαλπίσῃ ὁ ἔβδομος ἄγγελος, θὰ λάβῃ πέρας τὸ τοῦ Θεοῦ μυστήριον. Ἀκολούθως προτείνεται τῷ Ἰωάννῃ νὰ ὑπάγῃ καὶ λάβῃ τὸ βιβλίον τὸ ἀνεωγμένον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἁγγέλου. Ἄμα γοῦν τῇ λήψει αὐτοῦ καὶ τῇ βρώσει, ἀκούει νὰ τῷ λέγωσιν, ὅτι ἐπιβάλλεται αὐτῷ νὰ προφητεύσῃ καὶ αὐθις ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

Ἐ ρ μ. Ὁ ἄγγελος οὗτος εἶναι ὁ Χριστός· ἀναγγέλλει ἡμῖν ἐμπεριστατῶς τὸ ἀναπόφευκτον τῶν τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ ἀποφάσεων. Διὰ δὲ τοῦ Ἰωάννου, παρέχει ἡμῖν ἀνεωγμένην, καθ' ἃ βλέπετε, τὴν Ἱερὰν Ἀποκάλυψιν, καὶ ἐπὶ τούτῳ λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι δεῖ σε προφητεῦσαι καὶ πάλιν, διότι ἂν ἡ βίβλος ἐξηκολούθει νὰ εἶνε κατὰ τὸ ἔσωθεν κεκαλυμμένη δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἐφαρμογὴ τῆς διατάξεως τοῦ νὰ προφητεύσῃ ὁ Ἰωάννης, ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν· ὅμως νῦν, ὅτε ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ταύτην ἀνεωγμένην, οἱ ἀνήκοντες ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην, καθ' ἣν ἐγχειρίζεται ἀνεωγμένη ἡ Βίβλος, καὶ ἐπομένως τετυπωμένη, καθὼς τῇ πρέπει, καὶ ἐσκορπισμένη ἀνὰ τὸν κόσμον, ἐκπληροῦται κατὰ γράμμα ἢ πρόρρησις, διότι δυνάμει τῆς κατανοήσεως τῆς ἐκβάσεως τῶν παρελθόντων μέχρι τοῦ ἔκτου σαλπίσματος, ἔχομεν τὴν δύναμιν νὰ ποιήσωμεν συμπερασμὸν καὶ περὶ τῶν μελλόντων γενέσθαι. Λέγω δὲ νὰ τυπωθῇ καθὼς τῇ πρέπει, διότι φρίκη μὲ καταλαμβάνει, ὅταν βλέπω, χάριν τοῦ τερατοποιηθέντος Ἐγώ, νὰ ἐκδίδωνται ἡμερολόγια καὶ ἄλλαι ἀηδῖαι ἐπὶ χάρτου λαμπροῦ μὲ δέσιμον χρυσοῦν, τὰ δὲ τοῦ Θεοῦ ἱερὰ λόγια ἐπὶ καπνοειδοῦς χάρτου καὶ τύπου ἐλεεινοῦ καὶ ἀκανονίστου· τὸ κατ' ἐμὲ ἀναλόγως, ἡ Ἱερὰ αὕτη Βίβλος, ἡ μέλλουσα ν' ἀποτελέσῃ τὴν κιβωτόν, ἵνα διασώσῃ τὸν σημερινὸν κόσμον τοῦ ἀφεύκτου ἡθικοῦ τῆς ἐμπαθείας κατακλυσμοῦ, δέον τὰ τῆς Ἀποκαλύψεως ρήματα νὰ τὰ ἔχῃ ἐγκεχαραγμένα γράμμασι χρυσοῖς, ὅπως καὶ ἡ ἐξωτερικὴ τιὴν παρουσία διεγείρει ἀνάλογόν

τινα συναλσθησιν καὶ εὐλάβειαν πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας καὶ ἀκούοντας ταύτην.

κεφ. ια'

Ἐνταῦθα διατάσσεται ὁ Ἰωάννης νὰ μετρήσῃ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ· νὰ παραλείψῃ τὴν ἔξω αὐλήν. διότι ἐδόθη εἰς τὰ ἔθνη· τὴν δὲ πόλιν θὰ καταπατήσωσι μῆνας 42. Οἱ δύο μάρτυρες θὰ προφητεύσωσι 1260 ἡμέρας· οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαταὶ καὶ αἱ δύο λυχναίαι, αἱ ἑστῶσαι ἐνώπιον τοῦ Κυρίου· οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν μεγάλην· μετὰ τὸ τέλος τῆς μαρτυρίας αὐτῶν τὸ ἐκ τῆς ἀβύσσου θηρίον θὰ τοὺς νικήσῃ καὶ θὰ τοὺς ἀποκτείνῃ. Θὰ καταπατῶνται τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται Σόδομα καὶ Αἴγυπτος. Ὅμως μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἀναστηθῶσι διὰ θείας δυνάμεως καὶ τότε φόβος θὰ καταλάβῃ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. Οὗτοι θὰ ἀναβῶσιν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, ἐνώπιον τῶν ἑχθρῶν αὐτῶν, καὶ θὰ γίνωσι πρόξενοι μεγάλων μεταρρυθμίσεων. Ἀκολουθῶς σαλπίζει καὶ ὁ ἔβδομος ἄγγελος καὶ ἐκπληροῦται πᾶν ὅτι εἶπεν ἐν ὄρκῳ, ὁ καταβάς ἐξ οὐρανοῦ ἄγγελος, ὁ κρατῶν τὴν Βίβλον ἀνεψγμένην.

Ἐ ρ μ. Προκειμένης καὶ ἄλλης παλινδρομήσεως, ἵνα συμπληρωθῶσι τὰ προλεχθέντα δι' ὑψηλοτέρων, ἀλλ' ἀπαραιτήτων θεωριῶν, ὅπως τὸ πρῶτον, ἐκ τῆς ὀπτασίας τῆς ἐν γῇ ἀγωνιζομένης Ἐκκλησίας ἀνέβη ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν ἐν οὐρανῷ θριαμβεύουσαν, οὕτω καὶ νῦν, γενομένης καταμετρήσεως, τῆς ἐν γῇ Ἐκκλησίας, κατόπιν θ' ἀκολουθήσῃ καὶ αὐθις θεωρία οὐρανίων ὀπτασιῶν. Ἐν τούτοις προδηλοῖ ὅτι ὀλίγοι ἔσονται οἱ ἐκλεκτοί· τὰ ἔθνη θὰ ὑποδουλώσωσι τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ 42 μῆνας τριακονταετείς, ἥτοι ἐπὶ 1260 ἔτη, ἀρχόμενα ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ σχίσματος· εἰς τὸ διάστημα αὐτό, οἱ βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τοῦ Ὑψίστου, ἥτοι οἱ δύο μάρτυρες θὰ προφητεύωσι, δηλαδὴ θὰ κηρύττωσι τὴν ἀλήθειαν, καθ' ἃ ἔπραξαν οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι. Ἀτυχῶς ὅμως τὸ νόσημα τῆς ἐγωΐστικῆς φιλαυτίας θὰ νικήσῃ καὶ τούτους, οἵτινες θ' ἀπολέσωσι τὴν πρώτην αὐτῶν ὑπόληψιν καὶ θὰ εἶνε εἰς καταπάτημα τῶν πρώτων λατρευτῶν τῆς ἀλόγου ἐμπαθείας, οἱ ὅποιοι χαιρεκακοῦντες ἐπὶ τῇ ταυτότητι τῆς πτώσεως καὶ τῶν ἡμετέρων μαρτύρων, θὰ εὐφρανθῶσι καὶ δῶρα θὰ πέμψωσι πρὸς ἀλλήλους, ὅμως μετὰ πάροδον τῶν 1260 ἐτῶν, δυνάμει τῆς θείας

χάριτος, θ' ἀπαλλαγῶσι ταύτης τῆς τῶν παθῶν ἀλόγου λατρείας, καὶ θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, τηροῦντες μετ' ἀκριβείας τὸν νόμον τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως. Ἐν τούτοις θ' ἀναλάβωσι καὶ τὴν διοίκησιν τῶν ἐθνῶν. ταῦτα δὲ συμμορφούμενα πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ ὑποφέρωσι τὰς συνεπειὰς τῆς ἐβδόμης σάλπιγγος, αἵτινες ἐκτίθενται νῦν περιεκτικῶς.

κεφ. ιβ'.

Γενόμενος καὶ αὐθις ἐν τῇ οὐρανῷ, βλέπει τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ἀνωγμένον· καὶ τὴν τῶν ἁγίων παράταξιν καὶ τῶν ἀγγέλων· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη. Ἐν οὐρανῷ ὤφθη τῷ Ἰωάννῃ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον καὶ ἡ σελήνη ὑπὸ τοὺς ποδας αὐτῆς· εἶχεν αὕτη ἐπὶ κεφαλῆς στέφανον ὡδεκάστερον· καὶ ἐφαίνετο ὠδίνουσα ἵνα γεννήσῃ· ἐν τούτοις ὤφθη τῷ Ἰωάννῃ ἐν οὐρανῷ δράκων πυρρὸς, μέγας, νὰ ἴσταται ἐνώπιον τῆς γυναικὸς, ἵνα καταφάγῃ τὸ μέλλον ἐξ αὐτῆς νὰ γεννηθῇ παιδίον· ἡ γυνὴ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ἀρπαγέντα εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ τὸν πατρικόν· αὕτη δὲ ἔφυγεν εἰς ἔρημον, ὅπου νὰ τρέφηται ἐκεῖ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν 1260 ἐτῶν.

Ἡ λύτρωσις τοῦ παιδὸς καὶ τῆς γυναικὸς ἐγένετο, διότι Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἐπολέμησε κατὰ τοῦ δράκοντος καὶ τῶν πονηρῶν αὐτοῦ πνευμάτων· ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν· οὗτος ἐδίδωκε τὴν γυναῖκα, ἥτις ὡς εἶπομεν ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ βλάψῃ αὐτὴν διήγειρε τὸν πόλεμον κατὰ τῶν λοιπῶν πιστῶν, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ.

Ἐρμ. Ἀρχομένης οὖν ὡς προείπομεν τῆς παλινδρομήσεως, βλέπει ὁ Ἰωάννης, τὴν ὀρθόδοξον ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν, ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ κοσμιότητι καὶ εὐταξίᾳ, ὀλίγον πρὸ τῆς συγκροτήσεως τῆς 5' οἰκουμένης Συνόδου. Συγχρόνως δὲ καὶ τὸν ἀρχέκακον δράκοντα ἔχοντα τυφλὸν ὄργανον τὸν Δυτικὸν Ἀρχιεπίσκοπον νὰ θηρεύῃ τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα διὰ φοβερῶν αἱρέσεων ματαιώσῃ τὸν Λόγον τῆς Ἀληθείας, ὃν πραγματικῶς αὕτη ἐπὶ ἐννέα αἰῶνας μετ' ὠδίνων ἐνεκυμῶνει. Ὅμως ὁ Μιχαὴλ ὁ Ἀρχάγγελος κατεπολέμησε τὸν δράκοντα διὰ τῶν ὀργάνων τῆς ἀρετῆς καὶ ἔδωκε καιρὸν τῇ ἐκκλησίᾳ νὰ ὀχυρωθῇ πρὸ τῶν δογμάτων αὐτῆς τῶν

ἀσαλεύτων, καὶ τοιουτοτρόπως ἐπὶ τὸν προωρισμένον χρόνον τῶν 1260 ἐτῶν νὰ μένῃ ἐν ταῖς καθαραῖς τῶν πιστῶν ψυχαῖς ἀνεπηρέαστος. ὁ δράκων ἐπὶ τέλους, μὴ δυνηθεὶς νὰ πράξῃ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἐξαφανισμόν αὐτῆς, ἐκίνησε τὸν πόλεμον κατὰ τῶν λοιπῶν αὐτῆς τέκνων, ἅτινα φυλάττουσι τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ καὶ κηρύττουσι τὸν Χριστὸν Θεόν τε καὶ ἄνθρωπον.

Κεφ. ιγ'.

Ἐνταῦθα ὁ Ἰωάννης, ἵσταται παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ βλέπει ν' ἀναβαίνειν θηρίον ὁμοιόμορφον πρὸς τὸν δράκοντα· δι' ὃ ἔδωκεν αὐτῷ οὗτος τὴν δύναμιν αὐτοῦ τὴν μεγάλην· ἐδόθη τῷ θηρίῳ πολεμῆσαι, καθ' ὅλον τὸ ἐν λόγῳ διάστημα μετὰ τῶν γνησίως πιστευόντων εἰς Χριστὸν καὶ νικῆσαι αὐτοὺς (ἰα' 7 καὶ) ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν, λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.

Ἐν τούτοις εἶδε καὶ ἄλλο θηρίον νὰ ἀναβαίνειν ἐκ τῆς γῆς, νὰ ἔχῃ κέρατα ὅμοια ἀρνίῳ καὶ νὰ λαλῇ ὡς δράκων· ἀνέλαβε αὐτὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐκ θαλάσσης θηρίου καὶ παρεκίνει πάντας νὰ προσκυνήσωσι τὸ ἐκ θαλάσσης ἀναβάν θηρίον· κάμνει σημεῖα μεγάλα, καὶ εἰκόνα τοῦ θηρίου, ὥστε καὶ νὰ λαλῇ ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ νὰ προσκυνῶσιν αὐτήν· ὁ παραιβαίνων τὴν ἐντολὴν ταύτην θὰ φονεύηται· νὰ μὴ δύναται τις ν' ἀγοράσῃ ἢ νὰ πωλήσῃ, ἂν δὲν φέρῃ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ, τὸ τρίσεκτον 666.

Ἐ ρ μ. Τὸ ἐκ θαλάσσης ἀναβάν θηρίον εἶνε ἡ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἐγωϊστῶν καὶ φιλοκόσμων ἐμφωλεύουσα φιλαυτία ἐπτακέφαλος, ἥτις ἐν ἀμελείᾳ κατανικᾷ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀγίους.

«Ἐὰν σοῦ δέηται ὁ ἐχθρὸς, μεγάλη τῇ φωνῇ, μὴ πεισθῇς αὐτῷ· ἐπὶ γὰρ πονηρίαι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ». (παρ. κς' 25).

Τὸ δὲ ἐκ γῆς, ἐστὶν ἡ σημερινὴ ψευδοεπιστήμη, ἥτις διὰ τὸ ὑποκριτικὸν καὶ ἐπιδεικτικὸν αὐτῆς ὕψος, καὶ διὰ τῶν πολυειδῶν αὐτῆς ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρεμάτων, καταχρωμένων γενικῶς, ὁσημέραι ἐνισχύει τὴν φιλαυτίαν· διὰ δὲ τῆς φιλοδοξίας, κάμνει τὸ ἐλεεινὸν τοῦτο ἐμπαθὲς ἐγὼ, νὰ λαλῇ καὶ νὰ προσκυνῇται διὰ τῶν συγγραμμάτων, μηχανῶν καὶ ἄλλων πειραματικῶν καὶ θεωρητικῶν μεθόδων· ἵνα γοῦν λατρεύηται ἀναγκαστικῶς αὐτὸ τὸ ἐωσφορικὸν ἐγὼ, ἐξευρέθησαν τὰ πτυχία καὶ αἱ συστάσεις, κεκυρωμένα διὰ τοῦ τρισέκτου 666.

$$= \epsilon + \iota + \epsilon + \pi + \iota + \sigma + \tau + \eta + \mu + \eta = \chi \xi \varsigma'.$$

κεφ. 18'.

Ἐνταῦθα εἶδεν ὁ Ἰωάννης, τὸ ἄρνιον νὰ ἴσταται ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ 144000 παρθένοι, καὶ ἄλλον ἄγγελον νὰ λέγῃ μετὰ μεγάλης φωνῆς: Φοβήθητε τὸν Θεόν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως· νὰ παύσωμεν προσκυνοῦντες τὸ ἐκ θαλάσσης θηρίον· καὶ ἄλλος ἄγγελος διαβεβαίῃ τὴν ἄφευκτον πτώσιν τῆς Βαβυλῶνος, ἣν οἰκοδομεῖ ἡ φιλαυτία καὶ ἐξωραΐζει ὁ ἐγωϊσμός· καὶ ἄλλος ἄγγελος ἀκολουθεῖ λέγων: Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· μεγάλη ἔσεται ἡ πείσις τῶν θηρίων τούτων· τούτου δ' ἔνεκεν μακαρίζει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοὺς μετανοοῦντας διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

Μετὰ ταῦτα ἀκολουθεῖ ὁ θερισμός καὶ μετὰ τοῦτον ὁ τρυγητός, ὅπου καταπατεῖται ὁ ληνὸς ἐξω τῆς πόλεως, καὶ μετρεῖται τὸ αἷμα τῶν ἁγίων.

Ἐρ μ. Κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν, ἣν ἔδωκεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς παρθένους, ὅτι δηλαδὴ θὰ φυλάξῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὸν ἐρχόμενον πειρασμόν, ἰδοὺ νῦν ἐκπληροῦται αὕτη, διότι, κατόπιν τῆς ἀφορήτου ἀκαταστασίας καὶ τῆς ἀκαθέκτου τῶν ἀνέμων πνοῆς, κατ' ἐνέργειαν τοῦ δράκοντος καὶ τῶν εἰρημένων θηρίων, ἰδοὺ παραδειγματίζεται ἡ ἀσφάλεια τῶν παρθένων καὶ πάντων τῶν εἰλικρινῶς πιστευόντων εἰς Χριστόν· ἐπειδὴ δὲ προτίθεται σήμερον νὰ τεθῇ ὑπὸ ἐφαρμογὴν ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦτο προλαμβάνουσιν οἱ γνωστοὶ ἐπτὰ ἄγγελοι νὰ προδηλώσωσιν ἡμᾶς, ὅπως μετανοήσωμεν, ἐξασκοῦντες τὴν ἀπαιτουμένην αὐταπάρνησιν, μὴ ἀνεχόμενοι νὰ προσκυνῶμεν τὸ ἄθλιον τῆς ἐμπαθείας ἐγώ, μήτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἥτοι τὰ ἄκαιρα τοῦ νεωτερισμοῦ συγγράμματα, καθότι ἔφθασεν ὁ καιρὸς τῆς κρίσεως καὶ ἀποφάσεως, δηλωθεὶς διὰ τοῦ θυρισμοῦ καὶ τρυγητοῦ καὶ τῆς καταπατήσεως τοῦ ληνοῦ, ὅπου ἐξηλθεν αἷμα ἁγίων ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἐξακοσίων, ἥτοι τετραγωνικῶν σταδίων τεσσαράκοντα.

κεφ. 19'.

Εἶδε τοὺς ἐπτὰ ἄγγέλους νὰ κρατῶσι τὰς ἐπτὰ πληγὰς τὰς

ἐσχάτας, τοὺς δὲ νικῶντας τὸ θηρίον, νὰ ἴστανται ἐπὶ θαλάσσης θαλίνης καὶ νὰ ψάλλωσι, «μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου Κύριε.» Ἀκολουθῶς ἐδόθησαν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῖς ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλαι χρυσαῖ γεμάται τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ ἵνα ὑπάγωσι νὰ ἐκχέωσι ταύτας εἰς τὴν γῆν.

Ἐπὶ τούτῳ ἐπατήθη ἡ ληνὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα διὰ τοῦ ἐκχεομένου αἵματος τῶν ἁγίων φανερωθῶσι τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ ἕκαστος ἀμειφθῇ κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ· μακρὰν τὸ γράμμα ἀποκτείνει γάρ· τὸ πνεῦμα τὸ πᾶν.

κεφ. 15'.

Ἐκαστος κατὰ σειρὰν θὰ ἐκχύσῃ τὴν φιάλην αὐτοῦ· ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐμπεριεχόμενον δὲν θὰ ἔχῃ ὕψος παραινετικόν, ἀλλ' ἀπειλητικόν μετ' αὐστηροῦ ἐλέγχου, διὰ τοῦτο καὶ αἱ συνέπειαι τῶν ἐκκενώσεων θὰ συνεπάγονται τιμωρίας ἀνηκέστους ἐπὶ τοὺς παραβάτας τῶν θείων ἐντολῶν.

κεφ. 15'.

Ἐνταῦθα φέρεται ὁ Ἰωάννης, εἰς ἔρημον, ὅπου εἶδε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην νὰ κάθηται ἐπὶ τοῦ θηρίου μετὰ μεγάλης μεταιοπρεπείας, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς νὰ κρατῇ ποτήριον χρυσοῦν, γέμον βδελυγμάτων καὶ ἀκαθαρσίας τῆς πορνείας αὐτῆς, ἀκούει δὲ τὸν ἄγγελον νὰ διερμηνεύῃ αὐτῇ πᾶν ὅτι βλέπει.

Ἐρ μ. Ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι ἡ σημερινὴ τερατώδης παγκόσμιος πολυτέλεια, καθ' ὅλας τὰς τε ἡθικὰς καὶ ὕλικας ἀπόψεις, τὸ δὲ θηρίον ἡ φιλαυτία, κεφαλαί· δὲ τὰ πάθη. Βασιλεῖς, τὰ σχετικὰ πρὸς τὰ πάθη πονηρὰ πνεύματα· τὰ δὲ δέκα κέρατα, αἱ παραβάσεις, αἵτινες προσκρούουσι πρὸς τὰς δέκα ἐντολάς· ἐνεργούμεναι καὶ αὗται δι' ἀναλόγων δευτερευόντων πονηρῶν πνευμάτων· ἐπὶ τούτῳ δὲ λέγει, ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστι· καθ' ὅτι ἡ ὑπαρξὶς αὐτοῦ ἢ ἡ μή, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἡμῶν προαιρέσεως.

κεφ. 17'.

Μετὰ ταῦτα ἀκούει φωνὴν ἀγγέλου, ἔχοντος μεγάλην ἐξουσίαν νὰ διαβεβαιοῖ καὶ αὐτίς τὴν πτῶσιν, δηλαδὴ τὸν ἀφανισμόν τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ὅτι θὰ γείνη κατοικητήριον δαιμόνων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, διὰ τὰς πολλὰς αὐτῶν κα-

ταχρήσεις. Ἀκούει καὶ ἄλλην φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ, νὰ παροτρύνῃ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ νὰ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ συγκοινωνήσῃται ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς.

Ἐρμ. Ὁ εἰπὼν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ ἄγγελος «ἔπεσεν ἔπεσεν ἡ Βαβυλὼν....» εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός, ὅπως ἀναλογήσῃ ἡ φωνὴ αὐτοῦ μετὰ τῆς δευτέρας φωνῆς τοῦ πατρὸς, λεγούσης καὶ κείνης «ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου.» Ἀκούοντες δὲ νὰ λέγῃ, ὅτι ἐγένετο ἡ Βαβυλὼν κατοικητήριον δαιμόνων..., νὰ φρῖξωμεν, καθέτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐγκατάλειψις εἰς τοὺς ἀμετανοήτους, θὰ εἶνε ὁλοσχερῆς καὶ ἀνεπανόρθωτος· ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα θὰ εἰσδύσιν ἐν ταῖς τοιαύταις ψυχαῖς κατὰ τρόπον εἰσέτι ἡμῖν ἄγνωστον.

κεφ. ιθ'.

Ἐνταῦθα ἀκούονται φωναὶ μεγάλου ὄχλου ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαι ἀλληλούϊα· δοξολογεῖσαι τὸν Θεόν, τὸν κρίναντα τὴν πόρνην· τετράκις παρὰ πάντων τῶν ἁγίων ἐξεφωνήθη τὸ ἀλληλούϊα· κατόπιν ἐξεφώνησαν, χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιωμέθα, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν. Ἐν τούτοις βλέπει ὁ Ἰωάννης νὰ ἐμφανίζηται ἵππος λευκὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καὶ τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ν' ἀκολουθῶσιν αὐτὸν ἐφ' ἵπποις λευκοῖς· ἀκολουθῶς βλέπει καὶ τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα· ἀλλ' ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ ψευδοπροφήτης· οἱ δὲ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἐφονεύθησαν ἐν ρομφαίᾳ.

Ἐρμ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ καταφανῇ φαινότερον ἡλίου ἢ ἀλήθεια, διότι αἱ συμπτώσεις αὗται, ὅσῃν ἀδημονίαν καὶ φόβον θὰ διεγείρῳσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν χοϊκῶν φρονούντων, ἀπειναντίας τόσῃν χαρὰν καὶ εὐφροσύνην εἰς τὰς καρδίας τῶν εἰλικρινῶς πιστευόντων εἰς Χριστόν. Ἐπὶ τέλους περιγράφει καὶ τὴν κατάργησιν τῆς ἐγωῦστικῆς φιλαυτίας καὶ τῆς ψευδοεπιστήμης, διότι ἠκούσατε, ὅτι θὰ ἐμφανισθῇ χιλιοπλάσιος τελειότερα ἢ δόξα τῆς ἐκκλησίας, ἣν κατήρτισε καὶ ἀνέδειξε κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν συνόδων, ἡ θεία χάρις καὶ ὁ χορὸς τῶν ἁγίων.

κεφ. κ'.

Μετὰ ταῦτα εἶδεν ὁ Ὑψιπέτης ἄγγελον νὰ καταβαίνειν ἐκ-

τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ ἐγκλείῃ τὸν δράκοντα ἐντὸς τῆς ἀβύσσου, ὅπου νὰ μένῃ ἐγκεκλεισμένος χίλια ἔτη· εἶδε θρόνους ὅπου ἐκάθηντο πάντες οἱ νικήσαντες τὸ θηρίον καὶ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ αἱ πεπελεκισμέναι διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ· οὗτοι θὰ ἀναλάβωσι τὴν διοίκησιν τοῦ κόσμου καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐγκαθεύξεως τοῦ δράκοντος· μετὰ τὸ τέλος τῶν χιλίων ἐτῶν θὰ λυθῇ ὁ Σατανᾶς, καὶ θὰ πλανήσῃ τὰ ἔθνη, ἵνα διεγείρῃ αὐτὰ κατὰ τῆς ἤδη τελικῶς ἡγιασμένης ἐκκλησίας· ἀλλ' ἅμα τῇ παρατάξει αὐτῶν θὰ καταβῇ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ θὰ καταφάγῃ αὐτούς, καὶ ὁ δράκων θὰ βληθῇ εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός, ὅπου τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης. Ἀκολουθῶς δὲ εἶδε τὴν β' τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν, δηλαδή, θρόνον λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐνώπιον αὐτοῦ ἵνα κριθῶσιν· ἐπὶ τούτῳ θ' ἀνοιχθῶσι βίβλοι καὶ ἡ βίβλος τῆς ζωῆς· καὶ οὗτοι πάντες θὰ κριθῶσι κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν· ὁ δὲ θάνατος καὶ ὁ ἄδης, ἅφ' οὗ παραδώσωσι τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκροὺς θὰ βληθῶσι καὶ οὗτοι εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· καὶ πᾶς ὁ μὴ εὑρεθὴς γεγραμμένος ἐν τῇ Βίβλῳ τῆς Ζωῆς, θὰ βληθῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

Ἐ ρ μ. Μόλις θὰ παύσῃ ἡ φιλαυτία καὶ ὁ ἐγωϊσμός, ἀμέσως θὰ νεκρωθῇ καὶ ἡ σατανικὴ ἐπήρεια. Λαμβάνεται ὁ Δράκων ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, διότι οὗτος ἐστὶν ὁ κρατῶν τὰς κλεῖς τοῦ ἄδου καὶ τοῦ θανάτου (α'. 18) καὶ θὰ ἐγκλεισθῇ εἰς τὴν ἄβυσσον χίλια ἔτη. Ἐν τούτοις πάντες οἱ ἄγιοι, οἱ θριαμβεύσαντες κατὰ τοῦ δράκοντος καὶ τοῦ θηρίου, θὰ βασιλεύσωσι καὶ θὰ ἱερατεύσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, διοικοῦντες τοὺς ἀνθρώπους δυνάμει τοῦ ἀνεξαιρέτου τοῦ Εὐαγγελίου νόμου. Μετὰ τὴν λῆξιν τῶν χιλίων ἐτῶν, θὰ λυθῇ ὁ Σατανᾶς, διὰ τελευταίαν δοκιμασίαν τῆς αὐτοῦ ἱκανότητος, διεγείρων πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τῶν ἀγίων· ὅμως ἐπειδὴ τὸ λοιπὸν δὲν θὰ ἔχωσι τόπον οἱ ἄγωνες καὶ δοκιμαί, δὲν θὰ λάβωσι χώραν εἰς τὸν ἄγωνα οἱ ἄγιοι, ἀλλὰ μόνον πῦρ θὰ καταβῇ ἐξ οὐρανοῦ καὶ θὰ καταφάγῃ τοὺς ἀμετρήτους υἱοὺς Γῶγ τε καὶ Μαγῶγ. Λέγονται δὲ οὕτω, διότι τὸ πάλαι ὁ Γῶγ τε καὶ Μαγῶγ, πολεμήσαντες τὴν παρεμβολὴν τοῦ Ἰσραὴλ ὑπέστησαν πανολεθρίαν· ἄρα διὰ τὸ σχετικόν τε καὶ ἄφευκτον, ἀναφέρει ἡ ἀποκάλυψις αὐτὰ τὰ ὀνόματα, ὅπως καὶ τὴν φθοροποιὸν πολυτέλειαν ἀποκαλῇ Βαβυλῶν, Αἴγυπτον, Ἰεζάβελ κτλ. «Οἶδε γὰρ Κύριος, ἀπὸ πόλεων τρόπους χαρακτηρίζειν.» Ἐν τούτοις διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὸν

διάβολόν τι διαπράξασθαι, ἁκῶν θὰ παραδοθῇ καὶ θὰ βληθῇ μετὰ τῶν ἄλλων θηρίων εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Ἐνταῦθα θὰ λάβῃ πέρας τελικὸν τὸ ἐπὶ γῆς στάδιον τῆς πρακτικῆς τελειότητος. Ὅθεν κατὰ φυσικὸν λόγον, θὰ ἔλθῃ καὶ ὁ καιρὸς τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας· ὅχι πλέον καθήμενος ὁ Κύριος ἐφ' ἔππου, διότι εἵπομεν, ὅτι θὰ ἔχῃ παύσει ὁ ἀγὼν, ἀλλ' ἐπὶ θρόνου· δηλαδή, οὗτος ὁ ἵππος θὰ μεταβληθῇ εἰς θρόνον· τὰ πάντα θὰ ἐκμηδενισθῶσιν ἀπέναντι τῆς παρουσίας τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ· δηλαδή, παντὸς κτίσματος ἢ προσοχῇ καὶ ἡ ἡθικὴ ὀντότης, θὰ προσκληθῇ ἐπὶ τῆς θέας τοῦ Βασιλέως τῶν Βασιλέων. Ἀπασαι τῶν νεκρῶν αἱ συνειδήσεις θὰ ὦσιν ἀποκεκαλυμμέναι· οὐδὲν ἔσεται τότε κρυπτόν. Τότε θὰ γίνωσι πασιφαεῖς, οἱ τε σαρκικῶς βιοῦντες, οἱ τε ψυχικῶς· οἱ δὲ μυστικοὶ πρωταίτιοι τῆς διαφθορᾶς αὐτῶν θάνατος τε καὶ ἄδης, θὰ ὑποστῶσι τὴν προσήκουσαν αὐτῶν τιμωρίαν· ἡ σαρκικὴ ἐμπάθεια θὰ ἀφανισθῇ παντελῶς.

Κεφ. κα'.

Ἐνταῦθα εἶδεν ὁ Ἰωάννης, τὸν οὐρανὸν καινὸν καὶ τὴν γῆν καινὴν. Ὡσαύτως καὶ τὴν νέαν Σιών καινὴν νὰ καταβαίῃ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ νὰ λέγῃ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου. «Ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα... ὁ νικῶν θὰ κληρονομήσῃ ταῦτα· οἱ δὲ τῇ κακίᾳ ἐκδουλεύοντες, θὰ καταδικασθῶσιν εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον». Ἀκολούθως παρέλαβεν εἰς ἄγγελος τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτὸν τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου, καὶ εἶδε τὴν πόλιν νὰ καταβαίῃ ἐξ οὐρανοῦ ἀπὸ Θεοῦ μὲ δόξαν μεγάλην καὶ θεοπρεπῆ.

Ἐρμ. Κατὰ φυσικὸν λόγον θὰ ἀνακαινισθῶσι τὰ πάντα, ἐκλειψάσης τῆς ἁμαρτίας. Θὰ καταβῇ ἡ Σιών ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν· ἐν τούτοις, ὅποια ἡ χαρὰ τῶν ἀγίων καὶ ὅποια ἡ τῶν ἁμαρτωλῶν θλίψις καὶ στενωχωρία!! Θεωρεῖ δ' ἔτι, ὁ Ἰωάννης, λεπτομερῶς καὶ τὸν παρασκευασμὸν τῆς πόλεως Σιών.

κεφ. κβ'.

Βλέπει ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, παρὰ δὲ τὰς ὀχθὰς αὐτοῦ δένδρα ζωῆς, κατὰ μῆνα ἕκαστον ν' ἀποδίδῃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ· τὰ δὲ φύλλα αὐτῶν διὰ θεραπείαν τῶν ἐθνῶν· νύξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ καὶ χρεῖαν δὲν θὰ ἔχωσι λύχνου, καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ

Θεὸς θὰ φωτίζει τοὺς ἁγίους, οἵτινες θὰ βασιλεύωσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ἐ ρ μ. Ὁ ποταμὸς ἐξεικονίζει τὸ ἀκένωτον καὶ ἀτελείωτον τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας καὶ γνώσεως· ἐκ τοῦ ὕδατος αὐτοῦ θὰ μεταλαμβάνωσιν αἱ ψυχαὶ τῶν δικαίων, αἵτινες, ἀναλόγως τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν φωτισμοῦ, θὰ μεταδίδωσι κανονικῶς τὴν γνώσιν καὶ εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις· ἡ νύξ, γένημα ἀγνοίας ἢ λήθης, θὰ ἐκλείψῃ, καθ' ὅτι τὸ φῶς τῆς γνώσεως, ἥτοι αὐτὸς ὁ Χριστὸς θὰ φωτίζει τὸ πᾶν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Α'. 1—3. «'Αποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδω-
» κεν ὁ Θεὸς, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι
» ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐ-
» τοῦ τῷ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ὃς ἔμαρτύρησε τὸν λό-
» γον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ (α)
» ὅσα εἶδε· μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες
» τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ
» γεγραμμένα, ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς».

Τὸ θεοδώρητον ἡμῖν καὶ θεόπεμpton τσῦτο βιβλίον, τὸ ὁποῖον
κατὰ ἀναγωγικὴν μέθοδον ἐρμηνευόμενον, ἀποκαλύπτει ἡμῖν
προφητικῶς, μετ' ἀκριβείας τὰς ἐκβάσεις τοῦ μέλλοντος, ἥτοι, ἡ
θεία καὶ ἱερὰ Ἀποκάλυψις, κατὰ φυσικὸν λόγον, εἰς αὐτὸν καὶ
μόνον τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἔπρεπε νὰ δοθῇ παρὰ τοῦ Θεοῦ
καὶ Πατρὸς αὐτοῦ, διότι, ὅπως δι' αὐτοῦ ἐδημιουργήθη ὁ αἰὼλος
τῶν ἀγγέλων διάκοσμος, καὶ οὗτος ὁ αἰσθητὸς καὶ ἐνυλος κόσμος,
τοιουτοτρόπως ἦτο ἐπόμενον νὰ δημιουργηθῇ καὶ ὁ πνευματικὸς
τῆς μιᾶς ἀγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας κόσμος, τῇ
συνεργασίᾳ τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Πολλῶ δὲ μάλλον ἔπρεπε
νὰ ἀνατεθῇ καὶ ἡ τοῦ μυστηρίου τούτου ἐκτέλεσις εἰς τὸν Χρι-
στὸν, διότι οὗτος εἰς τέλος ἀγαπήσας τὸ γένος τῶν βροτῶν, ἐγέ-

---

(α) Ἔως θανάτου ἀγωνίσει περὶ τῆς ἀληθείας, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς
πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. (Ἰησοῦ Σειράχ δ'. 28).

νετο σωτήρ αὐτοῦ, τῇ ἐκχύσει τοῦ ἰδίου αἵματος διὰ σταυρικοῦ θανάτου. Ἐν τούτοις, ἔστω πρὸς γνῶσιν ἡμῶν, ὅτι ἡπαροῦσα ἡμῶν κατάστασις δυναστεύεται ὑπὸ τῶν πλέον καταστρεπτικῶν ὀργάνων, ἅπερ ἀπ' ἀρχῆς τῆς δημιουργίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ἀντιπαρέταξεν ὁ ἀρχέκακος διάβολος κατὰ τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Τοῦτο βεβαίως δὲν διέλαθε τὴν θεϊαν πρόνοιαν. "Οθεν πρὸς ἀπαλλαγὴν ἡμῶν ἐκ τῶν κινδύνων τούτων, τῶν ἐπηρεαζόντων ἡμᾶς κατὰ τὸ πλεῖστον διανοητικῶς, ἠυδόκησεν ἡ θεία πρόνοια νὰ ἐγκρύψῃ φῶς ἀπαιτουμένης γνώσεως ἐν τῇ μυστικῇ τούτῳ βιβλίῳ, διὰ πυκνῆς ἀλληγορικῆς διατυπώσεως, ὥστε ἐμπεριστατῶς νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἐκείνων, αἵτινες πιστεύουσιν εἰς τὸν Χριστὸν ἐν ἀληθείᾳ. « Ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας ». (ἀπ. ιθ'. 10). « Τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον, λέγει ὁ Χριστὸς, ἀφ' ἑαυτοῦ οὐ λαλήσει. ἀλλ' ὅσα ἀκούσει ἀναγγέλλει ὑμῖν· ἀντὶ τοῦ ὃ ἐλάλησα ταῦτα βεβαιώσκει· καὶ ὅρα τὸ θυμωστὸν, λέγει ὁ θεὸς Χρυσόστομος, ὥσπερ ὁ Σωτὴρ ἐλθὼν, ἐγένετο πλήρωμα νόμου καὶ προφητῶν, οὕτω πλήρωμα τοῦ εὐαγγελίου τὸ πνεῦμα· ὁ Χριστὸς ἐλθὼν ἐβεβαίωσε τὰ παρὰ τοῦ Πατρὸς τὰ ἐν τῇ νόμῳ εἰρημένα καὶ προφήταις· διὰ τοῦτο, λέγει ὁ Παῦλος, πλήρωμα νόμου ὁ Χριστὸς. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλθὼν ἐπλήρωσε τὰ τοῦ Εὐαγγελίου, ὅσα ἐστὶν ἐν τῇ νόμῳ ὁ Χριστὸς πληροῖ· ὅσα ἐστὶν ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίᾳ τὸ πνεῦμα πληροῖ ». (τομ.ζ'. 797).

Ἐν τούτοις, ὅπως ὁ πατήρ ὁ οὐράνιος εὔρε κατάλληλον τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς πρᾶξιν ἡμῖν τῆς γνώσεως ὑψηλῶν θεωρημάτων καὶ τοῦ μέλλοντος, εἰς ἐξασφάλισιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρὸς δόξαν τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν τέλειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ υἱὸς, ἐπειδὴ, συμφώνως τῇ ὑποσχέσει, ἣν ἔδωκε πρὸ τοῦ σταυρικοῦ αὐτοῦ πάθους, ἀνύψωσεν τὸν Ἰωάννην εἰς τιμὴν τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ φύσεως διὰ τοῦ εἰπεῖν, « Ἰωάννη, ἴδε ἡ μήτηρ σου », παρὰδίδει νῦν αὐτῷ τὴν παρορατικὴν ταύτην βίβλον, ἣτις, σὺν Θεῷ, ἀποκαλυφθεῖτα, φθάνει δι' αὐτοῦ καὶ μέχρις ἡμῶν τῶν ἀναξίων ἀνοικτὴ καὶ καταληπτὴ, καὶ ἐπομένως γίνεσθαι τελεία κατὰ πρᾶξιν ἐφαρμογὴ τῆς ἐντολῆς τοῦ Σωτῆρος, ὅστις, λέγει, ἔδωκε τὴν ἀποκάλυψιν τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ἵνα διὰ αὐτοῦ δείξῃ καὶ ἡμῖν τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ὃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. Μακάριος λοιπὸν, ἀδελφοί, ὁ ἀναγινώσκων,

καὶ ὁ ἀκούων (α) ἀγράμματος τοὺς λόγους τοὺς ἐν αὐτῇ γεγραμμένους· διότι ἐπιβάλλεται ἡμῖν νὰ φυλάττωμεν αὐτοὺς ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν καὶ νὰ ἐκπληρώμεν ἐμπράκτως καὶ παραδειγματικῶς, διότι, λέγει, ὁ καιρὸς, καθ' ὃν θὰ φανῇ ἡμῖν τὸ ἀπαραίτητον τῆς ἐφαρμοσέως τῶν ἐν αὐτῷ ἐντολῶν, ὅπως διασώσωσιν ἡμᾶς τοῦ ἐπερχομένου κλύδωνος, εἶνε ἐγγύς.

Α'. 4 — 6. « Ἰωάννης ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις (β) ταῖς » ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν » καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπτὰ πνευμάτων, ἃ ἐστὶν » ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ, ὁ μάρτυς » ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν » Βασιλέων τῆς γῆς, τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λούσαντι » ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ καὶ » ἐποίησε βασιλείαν, (γ) ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ αὐ- » τοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ Κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν » αἰώνων Ἀμήν».

Ἐπειδὴ ἐν τῇ περικοπῇ ταύτῃ ἔγκειται σημαντικὴ κλεις τῆς διανοίξεως τῶν θεοπέμπτων τῆς βίβλου νοημάτων, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, πρὸς τὸ παρόν, ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐγκαίρως κατενόησε τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς τοῦ μεγάλου τούτου μυστηρίου τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως. ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἀντελήφθη, ὅτι τὸ μέγα τοῦτο ἔργον ἀφορᾷ ἐξυπηρέτησιν ὑποθέσεως μελλόντων αἰώνων καὶ ὅχι ἀπλῶς ἐξοικονόμησιν τῆς τότε τῶν

(α) Λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, « Σήμερον εἰς τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ (Σβρ. γ'. 7 ἀποκ. ια'. 3). »

Ἐθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας, ὁ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Χάριτος ἐνυβρίσας; (Ἐβρ. Ι'. 28).

(β) Ἡ Σοφία ὠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον καὶ ἐπήρεισε στύλους ἐπτὰ παρ. θ'. ι'.)

(γ) Σειρ. κδ'. 8. Ἀπ. κ'. 4.

αἰσθητῶν ἐν Ἀσίᾳ ἐκκλησιῶν καταστάσεως· διότι αὗται ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἦσαν μέρος τοῦ τότε χριστιανικοῦ κόσμου, ἀλλὰ, ἐπειδὴ ἦσαν εἰσέτι καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἐπίβλεψιν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, θὰ ἔγραφε ταῖς ἐν λόγῳ ἐκκλησίαις κατ' ἄλλον τρόπον, καὶ οὐχὶ νὰ καταχωρίσῃ ἐνεστωτικὸν ἔλεγχον ἀτόμων, ἐν βίβλῳ, ἀφορώσῃ μέλλουσαν σοβαρὰν καὶ μυστηριώδη ἐκδούλευσιν, καὶ δὴ κατὰ σύστημα ἀλληγορικὸν ἐν πνεύματι ὑψηλῆς προφητείας· «Προφητείας ἀξίωμα, λέγει ὁ θεὸς Χρυσόστομος, τοῦτό ἐστιν, οὐχ ὅταν τὰ παρόντα ἀπαγγείλῃ πράγματα, ἀλλ' ὅταν τὰ μέλλοντα προαναφωνήσῃ.» Ναί, λέγομεν, κατενόησε τὸ μυστήριον, καὶ λοιπὸν, ἂν δὲν ἐποίει χρῆσιν τοιαύτης μεθόδου, ὥστε, ἀντὶ μέσον τῆς φαινομενικῆς ταύτης ἀπευθύνσεως πρὸς τὰς τότε ἐν Ἀσίᾳ ἐκκλησίας, ἀπηυθύνετο φανερώς, πρὸς οὓς πραγματικῶς ἀποτείνεται σήμερον, θὰ προὔκαλοῦντο πολλὰ τὰ ἄτοπα, καὶ ἀκολούθως ἡ ἀστοχία τοῦ μυστηρίου θὰ ἦτο ἀναπόφευκτος. Ὁ γὰρ σκοπὸς τῆς Ἀποκαλύψεως εἶνε, ὅπως, ἐν εἶδει προγράμματος, προδιατυπώσῃ ἅπασαν τὴν ἐξέλιξιν τῆς δράσεως τῆς κακίας κατὰ τῆς ἀρετῆς, διὰ τῶν ὀργάνων αὐτῆς, καὶ τοὺς θριάμβους τῶν ὀργάνων τῆς ἀρετῆς κατὰ τῆς κακίας, ἵνα ἐν τέλει τοῦ παγκοσμίου δράματος, ἡ διανομή τοῦ δικαίου ἀποβῇ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἄκρα ἀμεροληψίᾳ. Ἐν τούτοις λοιπὸν, ἂν ἀμέσως ἀπ' ἀρχῆς ἐξεδηλοῦτο ἡ τοῦ μυστηρίου διεξαγωγή τε καὶ ἐκβασίς κατὰ τὴν φυσικὴν ἐν γράμματι διατύπωσιν, καὶ οἱ ρέχται τῆς ἀληθείας θὰ ἐξυπηρέτουσαν τὸ μυστήριον οὐχὶ αὐτοπροαιρέτως, ἀλλ' ἐν βίᾳ, ὅπερ προφανῶς ἀτοπώτατον, διὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ αὐτεξουσίου (α), καὶ ὁ παμπόνηρος δράκων, προορῶν περιγραφομένην τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν ἐκβασιν αὐτῶν, θὰ ἐνήργει κατ' ἄλλον τρόπον τοὺς ἐωσφορικοὺς αὐτοῦ σκοποὺς, ἵνα τοιουτοτρόπως διαψεύσας τοῦ Θεοῦ τὸ πρόγραμμα ἀποδείξῃ αὐτὸν ἀτελεῖ κατὰ τὴν προγνωστικὴν αὐτοῦ δύναμιν, τὸν δὲ ἄνθρωπον νὰ ποιήσῃ, ὥστε

(α) «Οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν εἶναι ἀνάγκη, ὁ μὲν γάρ τῳ δεσμῷ γινόμενος καλός, οὐκ ἔσται ἀείποτε καλός, ἀλλὰ τῆς ἀνάγκης ἀπαλλαγείς ἐπανήξει πρὸς τὴν κακίαν· ὁ δὲ παιδαγωγούμενος, ὥστε προαιρέσει γενέσθαι καλός, γενόμενός πάγιος μένει ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ· συνελήφθη ὁ ἁμαρτωλός. οὐ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, εἶπεν ἀλλὰ τῶν χειρῶν τοῦ ἁμαρτωλοῦ.» Χρυσόστομος.

νὰ κυμαίνηται εἰς τὰ σκοτεινὰ ὕδατα καὶ ἀλμυρὰ τῆς ματαιότητος καὶ ἀστασίας πελάγη. «Καὶ τί λέγω τὸν ἄνθρωπον ; καὶ αὐτὸν τὸν διάβολον ἐλάνθανεν τὸ μυστήριον· οὐδὲ γὰρ ἄν, εἴπερ ἦδει, ἡρώτα αὐτόν, μετὰ τοσοῦτον χρόνον ἐπὶ τοῦ ὅρους, «εἰ Γίδς εἶ τοῦ Θεοῦ» καὶ ἅπαξ καὶ δις καὶ τρίτον καὶ τοῦτο ἐποίει· δι' ὃ καὶ τῷ Ἰωάννῃ, ἔλεγεν, ἀρξαμένῳ αὐτὸν ἐκκαλύπτειν. «Ἄφες ἄρτι» τοὔτεστι σίγα νῦν· οὐδέπω γὰρ καιρὸς τοῦ ἐκκαλυφθῆναι τὸ ἀπόρρητον τῆς οἰκονομίας· ὅτι λανθάνειν τὸν διάβολον βούλομαι· σίγα τοίνυν φησὶν, οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν.» (Χρ. τομ. ε'. 24). Ὁθεν, ἀγαπητοί, ἀκούοντες ἐκκλησίας νὰ γνωρίζητε ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἀποτείνεται πρὸς ἅπασαν τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, καθότι, ὅπως ὤφθη ὁ Χριστός, ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας ἐν εἶδει ἀρνίου, φέρον ὀφθαλμοὺς ἐπτά, τοὺς εἰκονίζοντας τὰ ἐπτά τοῦ Θεοῦ πνεύματα (α), κατὰ τὸ «καὶ ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτόν, πνεῦμα σοφίας, πνεῦμα συνέσεως, πνεῦμα βουλῆς πνεῦμα ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως, πνεῦμα εὐσεβείας, καὶ πνεῦμα φόβου Θεοῦ,» (β) τοιοῦτοτρόπως διαιρεῖ καὶ τὴν ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν εἰς ἐπτά τάγματα, ὅπως ἐν ἐκάστῳ τάγματι, διακρίνεται τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο, ὅπερ συνδυάζεται πρὸς αὐτὸ ἐξαιρετικῶς. «Χάρις ὑμῖν λέγει καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος». δηλαδή, ἀπὸ Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ Πνεύματος Ἁγίου». Εἶτα καὶ ἀπὸ τῶν ἐπτά πνευμάτων, ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς Τριςυποστάτου Θεότητος, (δ'. 5) ἦτοι ἀπὸ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Παναγίου Πνεύματος· κατόπιν δὲ τούτων, λέγει, καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, βεβαίως ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ φύσεως. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐν τούτοις, τρανῶς καταδεικνύεται ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Χρι-

(α) «Καὶ ὄψονται τὸν λίθον τὸν κασσίτερον ἐν χειρὶ Ζοροβάβελ, ἐπτά οὗτοι ὀφθαλμοὶ εἰσι Κυρίου, οἱ ἐπιβλέποντες ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν». (Ζαχαρίου δ'. 10).

(β) «Πανταχοῦ τὸ χάρισμα τοῦ πνεύματος καλεῖται πνεῦμα. ὅταν τις ἔχῃ χάρισμα ἀγάπης, λέγεται ὅτι πνεῦμα ἀγάπης ἔχει. Ὅταν λάβῃ τις χάρισμα μαρτυρίου, λέγεται πνεῦμα δυνάμεως ἔχειν. τοὔτεστι χάρισμα. ἐπειδήπερ, τὸ δωρούμενον τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιόν ἐστι, καλεῖται, καὶ τὸ δωρον ὁμωνύμως τῷ χαρίσματι. διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ Παῦλος, οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας· πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας». (Χρυσ. τόμ. γ'. 799).

στοῦ ἐστὶν ὑποδεστέρα καὶ αὐτῶν τῶν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἀποστελλομένων πνευμάτων, ἄρα προφανῶς, ἡ ὁμολογία τῶν δυτικῶν, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ εἶνε μεγάλη βλασφημία· καθότι οὕτω φρονοῦντες ἐννοοῦσι βεβαίως, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀνθρωπίνης φύσεως. Τότε θὰ ἦτο δυνατόν εἰς αὐτοὺς νὰ θεσπίζωσιν οὕτως, ἂν ἤθελον ὁμολογήσει, ὅτι λέγοντες καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, θεωροῦσιν αὐτὸν γυμνὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῆς θεότητος. διπλοῦς τὴν φύσιν ἐστὶν ὁ Χριστὸς ἄλλ' οὐ τὴν ὑπόστασιν. «Πᾶν πνεῦμα, λέγει ὁ μέγας Θεολόγος καὶ κορυφὴ τῶν προφητῶν, ὃ μὴ ὁμολογεῖ, Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστὶ· καὶ τοῦτο ἐστὶ, τὸ τοῦ ἀντιχρίστου». Ἄλλ' εἰς βεβαίωσιν ἐτι τῆς ἀληθείας ταύτης, ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἰωάννης, ποιεῖ ἐξαίρεσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπὸ τῆς θεότητος, καὶ διὰ τοῦτο τάσσει αὐτὴν κατώτερον καὶ τῶν ἐπτὰ πνευμάτων, ἰδοὺ διὰ τῶν ἀκολούθων ἀποκαλεῖ αὐτὸν πρωτότοκον τῶν νεκρῶν, ἄρχοντα τῶν Βασιλέων τῆς γῆς, καὶ διὰ τῶν ἄλλων σχετικῶν ἰδιοτήτων, δι' ὧν καταφαίνεται ἡ δογματικὴ ἀλήθεια, ἣν αὐτὸς οὗτος ὁ Ἰωάννης, διαφωτισθεὶς διὰ τῶν ὁπτασιῶν τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, τρανῶς διεκήρυξε καὶ ἐν τῇ Εὐαγγελίῳ αὐτοῦ εἰπὼν «πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται.» (Ἰωάν. ιε'. 26).

α'. 7. «Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ νεφελῶν καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ ἔκψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς».

«Μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου, ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου.» Ἰδοὺ, τότε καὶ μόνον τότε εἶναι δυνατόν νὰ εὐστοχήσῃ τὸ μυστήριον τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, ὅταν θὰ καταρτισθῶσιν αἱ νεφέλαι, ἐν σοφίᾳ καὶ μεγάλῃ συνέσει· καὶ τίνες εἰσὶν αἱ νεφέλαι, αἵτινες μέλλουσι νὰ συνοδεύσωσι τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου; αἱ νεφέλαι αὗται εἰσὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων, ἅτινα βεβαίως δι' οὐδενὸς ἄλλου τρόπου ἐστὶ δυνατόν νὰ καταρτισθῶσιν, ἢ διὰ τῆς αὐτοπροαιρέτου αὐτῶν βουλῆς καὶ αὐτεξουσίου θελήσεως. Αἱ νεφέλαι αὗται ἐξεικονίζουσι τὰ δικαιώματα, οὐ μόνον τῶν μετὰ Χριστὸν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸ Χριστοῦ προφητῶν καὶ δικαίων· (Ἰω. δ'. 38) ὅποια ἡ ἀξία καὶ

ἡ δύναμις αὐτῶν! ! νεφέλη ὠδήγει τὸν πάλαι Ἰσραήλ, ἀπερχόμενον ἐξ Αἰγύπτου εἰς Χαναάν· νεφέλη κατελάμβανε, τὸ ἔσωθεν τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν στιγμὴν διελέγετο ὁ μέγας Μωϋσῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐν στήλῃ νεφέλης παρεγένετο ὁ Θεὸς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ· καὶ ἐν τῇ καιρῷ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, νεφέλη ἐπεσκίασε τοὺς μαθητάς, καὶ ἐξ αὐτῆς ἠκούσθη ἡ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ εὐαγγελικὴ φωνή· «οὗτος ἐστὶν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ ἡδόκησα αὐτοῦ ἀκούεσθαι». καὶ ἐν ὀλίγοις, καὶ κατὰ τὴν εἰς οὐρανούς αὐτοῦ ἀνάληψιν νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτόν· ἐν τούτοις, πῶς θὰ ἦτο δυνάστην νὰ τηρηθῇ ὁ ἀπαραίτητος ὅρος τῆς αὐτεξουσιότητος καὶ αὐτοπροαιρέτου βουλήσεως, ἂν ἐκ τῶν προτέρων κατὰ γράμμα καὶ οὐχὶ κατὰ πνεῦμα ἀπηυθύνετο ὁ λόγος φανερά πρὸς τὰ τάγματα τῶν ἁγίων, καὶ οὐχὶ εἰκονικῶς πρὸς τὰς ἐν Ἀσίᾳ ἑπτὰ ἐκκλησίας; Ὅντως οὖν, ἂν οὐ ἡ ἀκριβὴς αὕτη μυστικὴ ἐκθεσις τῆς προφητικῆς ταύτης βίβλου, ἀποβῇ κατὰ πάντα σύμφωνος πρὸς τὰς ἱστορικὰς ἐξελίξεις καὶ πρὸς τὰ πράγματα, μηδὲ μὴς θυγομένου τοῦ αὐτεξουσιῶν τῶν ὀργάνων τῆς κακίας καὶ τῶν ὀργάνων τῆς ἀρετῆς, εἶνε ἐπόμενον, κατὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν προδηλωθέντων ἔργων τῆς τοῦ Θεοῦ προνοητικῆς δυνάμεως, νὰ κυριευθῇ πᾶσα ἡ νοουμένη καὶ αἰσθητὴ ὑπαρξὶς ἀπὸ φόβου καὶ τρόμου, πρὸ παντὸς δέ, θὰ τρέμωσιν ὡς φύλλα δένδρου, οἱ κατὰ καιροὺς φαινόμενοι ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας καὶ ρέεται τῆς ἔχθρας καὶ τῆς ἀπάτης.

Α'. 8. «Ἐγὼ εἰμὶ τὸ Α καὶ τὸ Ω λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὁ Ὡν καὶ ὁ Ἦν καὶ ὁ Ἐρχόμενος ὁ Παντοκράτωρ».

«Ἀκούε μου Ἰακώβ, λέγει ὁ Θεὸς καὶ διὰ στόματος τοῦ προφήτου Ἠσαΐου, καὶ Ἰσραὴλ ὃν ἐγὼ καλῶ. Ἐγὼ εἰμὶ εἰς τὸν αἰῶνα.» (μη'. 12). Ὅντως ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πιστῶν καὶ ὀλοφύχως λατρευόντων αὐτόν, ἐγκατοικεῖ. Ἰδού, ὁ Ἰωάννης ἐν ᾧ ὁμιλεῖ ἐκ μέρους του, αὐτοστιγμὶ ἐκφέρει ἔννοιαν, ἐκδηλουμένην ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν συμπεριφορὰ δηλονότι, καθιστώσα ἡμῖν πραγματοποιουμένην τὴν ἀποθέωσιν τοῦ ἀγαπώντος τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης αὐτοῦ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας. Ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο μόνον· ἐπειδὴ γάρ, ἡ πρὸ ταύτης περικοπὴ, παρυσιάζει ἐπαισθητήν, ὡς εἴπομεν, διαχώρισιν τῆς ἀνθρωπίνης τοῦ Χριστοῦ φύσεως ἀπὸ τῆς Θεότητος, ἵνα μὴ νομίσωμεν, ὅτι

γίνεται καὶ διάσπασις αὐτῶν, διὰ τοῦτο ἐν τῇ ῥήσει ταύτῃ, ἀναβιβάζει τὸν νοῦν ἡμῶν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀναποσπάστου, καὶ ἔτι ἡ διαίρεσις αὕτη ἐγένετο, μόνον καὶ μόνον, ἵνα μὴ βλασφημῶσιν οἱ κακόδοξοι, λέγοντες, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ καὶ συνιστῶν ἡμῖν ὁ Ἰωάννης μεγάλην προσοχὴν ἐπὶ τοῦ φοβερωτάτου τούτου δόγματος, λέγει ἐν εὐαγγελίοις, «ὁ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται.» Σημειωτέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ διὰ τῆς σημερινικῆς δογματικῆς ταύτης διατρανώσεως. «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Ὡν καὶ ὁ Ἦν καὶ ὁ Ἐρχόμενος,» λαμβάνομεν ἔτι βεβαίαν πληροφορίαν τοῦ ὅτι ἐπὶ τῇ βασει τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, ἔγραψεν ὁ Ἰωάννης τὸ εὐαγγέλιον· τὸ γὰρ «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος,» βάσιν ἔχει ταύτην τὴν ἐξ οὐρανοῦ ἀκουσθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ δογματικὴν διατράνωσιν.»

Α'. 9. «Ἐγὼ ὁ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ συγ-
» κοινωνὸς ἐν θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ, ἐν Ἰη-
» σοῦ Χριστῷ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πά-
» τμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν
» τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Ὅσον ἐμπίπτομεν εἰς ἀδιέξοδον, νομίζοντες, ὅτι ἔγραφε τότε ὁ Ἰωάννης πρὸς τὰς ἐν Ἀσίᾳ ἐπτὰ Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ λέγει, «Ἐγὼ ὁ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει,..... ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ, τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ,» τοσοῦτον ἀνοίγεται ἡμῖν εὐμαρεσιὰτῃ διέξοδος, ἂν καὶ αὐθις, ἔστω καὶ καθ' ὑπόθεσιν, ἀποδεχθῶμεν, ὅτι τὸ μυστήριον τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, εἶνε οὕτω πως παρσκευασμένον, ὥσπερ ν' ἀπεστέλλετο σήμερον πρὸς τὰ ἐπτά, ὡς εἴπωμεν, τάγματα τῶν ἀγίων· λέγει γάρ· «Ἐγὼ ὁ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει τῶν βρασάνων, ἃ ὑφίστασθε σήμερον, ὑπὸ τῶν ἀγρίων ὀθωμανῶν, τῶν διεγειρομένων ὑπὸ τῶν τῆς Εὐρώπης υἱῶν Βαλάκ (α), ἐγενόμην ποτὲ ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.» ὁ Ἰωάννης, ἐν ἄλλαις λέξεσι, διετάχθη νὰ γράψῃ

ἀμέσως εἰς Ἀσίαν ἐν Πάτμῳ διαμένων· ὥστε οὔτε «τὸ ἐγενόμενον» ἀρμόζει· οὔτε «τὴν καλουμένην Πάτμον», οὔτε καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐξορίας αὐτοῦ ν' ἀναφέρῃ, διότι ταῦτα ἦσαν γνωστά, πρὸς τοὺς ἐν Ἀσίᾳ τότε τῶν ἐκκλησιῶν ἐπισκόπους, καθότι ἦσαν ἄμεσοι αὐτοῦ μαθηταὶ καὶ διάδοχοι.

Α'. 10-κ. «Ἐγενόμενον ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ
» ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην, καὶ
» σάλπιγγος λεγούσης· ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ
» πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς
» Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς
» Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδείκειαν.»

Σὺν θεῷ ἐκεῖνο ὅπερ εἶδεν ὁ Ἰωάννης ἐν πνεύματι γένόμενος, τοῦτο αὐτὸ βλέπομεν καὶ ἡμεῖς, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, δυνάμει τῆς πρὸς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν ἀγίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως· καὶ μάλιστα ἡμεῖς βλέπομεν αὐτὸ τελειότερον καὶ σπουδαιότερον, καθότι, δὲν βλέπομεν, ὡς ἐκεῖνος προφητικὴν ἐξεκόνισιν, ἀλλὰ τετελεσμένῃ γεγονότα, ἐν οἷς τρανῶς καθορίζεται ἡ προνοητικὴ τοῦ Χριστοῦ σοφία καὶ δύναμις. Ἡ γὰρ ἀκριβὴς ἐκπλήρωσις τῶν πρὸ εἰκασιν αἰώνων προφητευθέντων, ὑπὸ περιστάσεων ὅλως ἀνεξαρτήτων, ἢ μᾶλλον ἀντιξώως βαινουσῶν πρὸς τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ, τί ἄλλο ἀναγκάζει ἡμᾶς, ἢ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐνανθρωπήσας Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ μόνος Δημιουργὸς καὶ πλάστης τοῦ ἀοράτου τε καὶ ὁρωμένου κόσμου; Λοιπόν, φωτισθέντες, οἱ ἀνάξιοι, διατασσόμεθα ὑπὸ τοῦ πολιούχου τῆς νήσου ἡμῶν, καὶ ἐπιτρόπου τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, νὰ γράψωμεν, ἃ βλέπομεν ἐν πεποιθήσει, καὶ ἀποστείλωμεν πρὸς τὰ ἑπτὰ τάγματα τῆς Ἀποστολικῆς παγκοσμίου Ἐκκλησίας, ἥτοι πρὸς τοὺς διδασκάλους, τοὺς ὁμολογητάς, τοὺς δικαίους, τοὺς ὁσίους, τοὺς μάρτυρας, τοὺς παρθένους, καὶ τοὺς ἐν θλίψει βιοῦντας, ὧν τὸ τάγμα κυρίως ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν καταρτίζεται, δυναστευόμενον ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς· (στ'. 8. θ'. 17) τούτου δ' ἔνεκεν γράφει ὁ μύστης τῶν ἀπορρήτων, «ὁ ἀδελφὸς καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει...» ὅτι δὲ εἶνε ἡμῖν συγκοινωνός, ἔχομεν τὴν βεβαιότητα, καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ Χριστοῦ, ὅτε, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Πέτρου, «οὗτος δὲ τίς;» τῷ ἀποκρίνεται «ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σὺ ἀκολούθει

μοι.» Ὡσεὶ νὰ ἔλεγε πρὸς αὐτόν. Σὺ Πέτρε, ὀφείλεις νὰ μ' ἀκολουθήσης, ἤτοι νὰ πῆγῃς τὸ ποτήριον, ὅπερ ἐγὼ ἔπιον, καθ' ὃ καὶ μ' ὑπεσχέθης, ἀλλ' ἔπειτα ἠρνήθης· ὁ Ἰωάννης ὁμως, ἐπειδὴ, κατὰ προαίρεσιν καὶ παραδειγματικὴν ἀπόφασιν, μ' ἠκολούθησε, μὴ διασαλευθεὶς μήτε πρὸ τῶν ἀπειλῶν τοῦ Καϊάφα, ὃν ἐξυπηρέτησε πολλάκις, προσάγων αὐτῷ τὰ τῆς ἀλieiας, σήμερον βραβεύεται, λαμβάνων ἐγκαίρως τὸ δῶρον τῆς ἀθανασίας· ὡς ἐκ τούτου ἐγένετο ἀπόφασις παρὰ τοῦ πατρός μου νὰ διατρίβῃ ἐπὶ γῆς νοερώς ἕως τῆς δευτέρας μου παρουσίας. Καὶ τὴν ἀναγωγικὴν ταύτην ἔννοιαν κατανοήσας ἀμέσως ὁ Ἰωάννης, ἵνα μὴ διεγερθῇ ἀντιζηλία μεταξὺ τῶν μαθητῶν, ἔτι δὲ καὶ νὰ καταστῇ τοῦτο γνωστὸν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, ἀναφέρει ἐν τῇ εὐαγγελίῳ αὐτοῦ τὴν μεταξὺ Πέτρου καὶ Διδασκάλου συνδιάλεξιν, μετὰ τοιαύτης τέχνης, ὥστε βεβαιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἀποφεύγει τὸ πρὸς τοὺς ἀποστόλους σκάνδαλον, τὴν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ὑπερβολικὴν τιμὴν, καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀπόφασιν, τοῦ ὅτι προώρισται νὰ διατρίβῃ ἐπὶ γῆς οὗτος μέχρι τῆς β'. παρουσίας, ἀσφαλῶς ἡμῖν παραδίδωσιν. «Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;» (Ἰω. κα'. 23). Ἐπανερχόμενοι ὅθεν ἐξέβημεν, λέγομεν ὅτι, ἡ τῶν εἰρημένων ἐπτὰ ταγμάτων κατὰταξις, οὐ μόνον συμφωνεῖ πρὸς τὸν ἴσον ἀριθμὸν τῶν ἐπτὰ πνευμάτων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἐποχάς, καθ' ἃς ἐξαιρετικῶς διέπρεψε ἕκαστος αὐτῶν. λ.χ. Τὸ πρῶτον, ὅπερ ἐνήργησε πρὸς θεσπισμὸν τῶν Χριστιανικῶν δογμάτων, ἐστὶ τὸ διδασκαλικόν· κατόπιν αὐτοῦ ἀκολουθεῖ τῶν ὁμολογητῶν, τὸ ὅποιον συνεπήγαγε τὸ τῶν δικαίων· ἐν τούτοις ἐσυστηματοποιήθη τὸ τῶν ὁσίων, τὸ ὅποιον ἐγέννησε τὸ μαρτυρικόν καὶ τὸ παρθενικόν· ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς δὲ καταρτίζεται τὸ τελευταῖον, ἤτοι τῶν ἐν θλίψει βιούντων. (ζ'. 14). Ἐπὶ τούτῳ γράφει καὶ ὁ Ὑψιπέτης ἐν τῇ προλόγῳ, «ἐγὼ ὁ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκαινωνὸς ἐν τῇ θλίψει.»

Α'. 12-16. «Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνήν, ἥ-
» τις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἐπτὰ λυ-
» χνίας χρυσὰς, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἐπτὰ λυχνίων, ὅμοιον
» υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμέ-

» νον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσοῦν· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐ-
 » τοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὥσει ἔριον λευκόν, ὡς χιών,
 » καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός· καὶ οἱ πόδες
 » αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμέ-
 » νοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν,
 » καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτὰ· καὶ ἐκ
 » τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὅξεϊα ἐκπορευ-
 » ομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνά-
 » μει αὐτοῦ.»

Ἄμα τῇ φωνῇ «Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ Ω κτλ. ἀμέσως ἐπακο-
 λουθεῖ καὶ ἡ ἐξεικόνισις τῶν πραγμάτων, ἅπερ, ὁ μὲν Ἰωάννης
 ἔβλεπε τότε ἐν πνεύματι, ἡμεῖς δὲ νῦν ἐν αἰσθήσει· δηλαδὴ εἶδε
 τὸν Χριστόν, αὐτὸν τὸν ἐνανθρωπήσαντα τοῦ Θεοῦ Λόγον καὶ
 Θεόν, ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ ταγμάτων τῶν ἀγίων· ἐπὶ τούτῳ σημει-
 οῦται ὅτι ὤφθησαν τῷ Ἰωάννῃ αἱ ἐκκλησίαι ὡς λυχνίαι χρυσαῖ.
 ἐν τούτοις, ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι γίνεται λόγος περὶ τῶν χριστιανι-
 κῶν ἀπλῶς ἐκείνων κοινοτήτων, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ παραδεχθῶ-
 μεν, ὅτι τοσοῦτον συντόμως, εἶχον φθάσῃ ὅλοι ὁμοῦ ἀνεξαίρετως,
 εἰς τοιοῦτον σημεῖον δεδοκιμασμένης καθαρότητος (γ'. 18), ἀφ' οὗ
 μάλιστα, ὡς θὰ ἴδωμεν ἀκολούθως, παρουσιάζονται καὶ ἀτέλειαι,
 καὶ ἐν αὐτοῖς ἔτι τοῖς ποδηγέταις τῶν ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι βε-
 βαίως, κατὰ λόγον ὀρθόν, ἐμελλον ν' ἀποβῶσι, τοιαῦται, μετὰ πά-
 ροδον πολλῶν αἰώνων, τῇ ραθυμίᾳ τῶν τέκνων τῆς ἐκκλησίας καὶ
 τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ δράκοντος, καὶ οὐχὶ ἀμέσως νὰ λάβωσι χώραν,
 τῇ ἀμελείᾳ αὐτῶν τῶν ἀμέσων μαθητῶν καὶ διαδόχων τῶν πρῶ-
 των Ἀποστόλων, οἵτινες τῇ ἐκχύσει τοῦ ἰδίου αὐτῶν αἵματος κα-
 τέθεσαν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀσάλευτα θεμέλια.

Ὁ ποδηγῆς σημαίνει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶνε ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς,
 καὶ κύριος μεσίτης τῆς σωτηρίας καὶ τελικῆς ἡμῶν ἐγκαταστά-
 σεως· ἡ ζώνη ἡ χρυσοῦ ἐξεικονίζει τὴν ἀλήθειαν, ἥτις ἀρμονικῶς
 συνάπτει ἀμφοτέρας τὰς δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεις τὴν θεϊαν καὶ
 τὴν ἀνθρωπίνην, ἡ καὶ τὰς δύο διαθήκας τὴν Παλαιὰν καὶ τὴν
 Καινὴν, καθότι ἀμφοτέραι, ἐν ἄκρα σοφίᾳ ἐδημιουργήθησαν
 παρ' αὐτοῦ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὅς ἦν ἐν ἀρχῇ, καὶ ἦν πρὸς τὸν

Θεόν, καὶ ἦν Θεός. (α) Ἡ λευκότης τῆς κεφαλῆς βεβαιοῖ τὴν φωνὴν τοῦ «ἐγὼ εἰμὶ τὸ Α καὶ τὸ Ω» ἐτι δὲ καὶ τὸ σαφές τῆς τελείας γνώσεως καὶ τὸ ἀμετάκλητον τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ φλογώδεις ὀφθαλμοί, τὸ ἀλάθητον τῆς ὑπ' αὐτοῦ τῶν καρδιῶν ἡμῶν ἐξελέγξεως· τὸ χαλκολίβανον τῶν ποδῶν αὐτοῦ, παριστάνει τὴν δρᾶσιν τῶν ἁγίων ἐν τῇ καρτερίᾳ καὶ ὑπακοῇ αὐτῶν πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ τὸ ἠχητικὸν καὶ εὐῆχον τῆς ὑπ' αὐτῶν παγκοσμίου διαδόσεως τοῦ Λόγου τῆς Ἀληθείας, ἧς τὸ ἄκουσμα, ὡς ἀθάνατόν τι καὶ ἄφθαρτον, καὶ μέλλον νὰ ἀπηχηθῇ δι' ἀπείρων στομάτων, ἠκούετο ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν. Οἱ ἐπτὰ ἀστέρες παρίστανον τοὺς ἀνέκαθεν ποδηγέτας τῶν ὀρθοδόξως λατρευόντων τὸν Θεόν, οὓς ἡ Γραφὴ οἶσθεν ἀποκαλεῖν ἀγγέλους. «Ὅτι χεῖλιν ἱερέως φυλάσσεται γινώσκουσιν, καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ, διότι ἄγγελος Κυρίου παντοκράτορος ἐστίν» (α). Ἡ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Χριστοῦ ἐκπορευομένη δίστομος ραμφικία, ἐξεικονίζει τὸν χαρακτήρα τοῦ Λόγου αὐτοῦ· «τὰ τοῦ πυρὸς ἐμελλον ἐνεργεῖν τῶν ἀποστόλων αἱ γλῶσσαι, καὶ διπλὴν τὴν χρῆσιν δείκνυσθαι, ἔλεγεν ὁ θεὸς Χρυσόστομος, καὶ τὸν μὲν διάβολον καταφλέγειν, φωτίζειν δὲ τοὺς καθημένους ἐν σκότει» καλεῖται ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ δίστομος, καθότι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀποφεύγει τὴν κατὰ γράμμα διερμηνεύσιν, καὶ ἀκολουθεῖ τὴν κατὰ πνεῦμα (β)· ὥστε τοιαυτοτρόπως

(α) Προέλαβε τὴν καινὴν ἢ παλαιὰ καὶ ἡρμηνεύσε τὴν παλαιὰν ἢ καινὴν· πολλάκις εἶπον οἱ αἱ δύο διαθῆκαι καὶ δύο παιδίσκαι καὶ δύο ἀδελφαί, τὸν ἕνα Δεσπότην δορυφοροῦσι. (Χρυσοστ.). «Ὡς περ ψυχὴ καὶ σῶμα ποιεῖ κατὰ σύνθεσιν ἄνθρωπον, οὕτω πρᾶξις καὶ θεωρία, μίαν κατὰ σύνθετον ἀποτελεῖ σοφίαν γνωστικὴν· καὶ Π. καὶ Ν. διαθήκη μυστήριον ἐν ἀπεργάζεται· μόνον δὲ τοῦ Θεοῦ κατὰ φύσιν ἔστι τὸ ἀγαθόν, ἔξ οὗ καὶ ἀμετοχὴν πάντα φωτίζεται τε καὶ ἀγαθύεται, τὰ φωτὸς κατὰ φύσιν καὶ ἀγαθότητος δεκτικά. (φιλ. 422. Ματθ. ἐκ. 5'. ψ').»

(α) Μαλ. α'-1. β'-7.

(β) «Πνευματικῶς συγκρινομένης τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ πνευματικῶς ἀνακαλυπτομένων τῶν ἐν αὐτῇ θησαυρῶν διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἀγίου, οὐ δύναται ψυχικῶς ἄνθρωπος τὴν τούτων ἀνακάλυψιν δεῖξασθαι· πλεον τῆς ἀκολουθίας τῶν αὐτοῦ λογισμῶν μὴ καταδεχόμενος ἕτερόν τι νοῆσαι, ἢ ἀκοῦσαι παρ' ἑτέρου λεγόμενον, οὐδὲ γὰρ ἔχει τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου τὸ ὑλικόν, τὸ ζήλου καὶ φθό-

βλέπομεν αὐτὸν τοῦτον τὸν λόγον, τὸν μὲν νὰ καταπραύνη ἐξημεροῖ καὶ νοουθετεῖ, τὸν δὲ νὰ σκανδαλίξῃ καὶ σκληρύνῃ· τὸν μὲν νὰ ἐνθαρρύνῃ, τὸν δὲ νὰ ἐλέγχῃ καὶ ἀπειλῇ· τὸν μὲν νὰ παρακαλῇ τὸν δὲ νὰ ἐπιπλήττῃ· νὰ καθάρῃ τοὺς ἐναντίους καὶ τοὺς οἰκείους νὰ στηρίξῃ (α). «Ζῶν γὰρ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, λέγει καὶ ὁ θεὸς Παῦλος, καὶ ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν δίστομον μάχαιραν καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ, ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας, καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ.» Τὸ δίστομον τοῦ λόγου φέρει καὶ ἡ Ἱερὰ Ἀποκάλυψις, ἣτις ἐπειδὴ ἀποφεύγει τὴν κατὰ γράμματα διερμήνευσιν, ἐφαρμόζει τὴν προορατικὴν αὐτῆς δύναμιν εἰς πολλὰς περιστάσεις· ὅμως ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν γίνεται τελικὴ ἐφαρμογή, διότι οὕτω προκαλοῦσι τὰ πράγματα· ἐπομένως ὁ σκοπὸς αὐτῆς προορίζεται ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἡμῶν ταύτην καὶ εἰς τὸ ἐξῆς· ἀλλὰ καὶ ἂν συγκριθῶσιν ἅπασαι αἱ παρελθούσαι ἐποχαὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν, καθ' ἃς ἐφήρμοσαν ταύτην οἱ ἄρχαῖοι ἐρμηνευταί, θὰ εὕρωμεν τοσαύτην δια-

νου μεστόν, ἐριδὸς τε καὶ διχοστασίας ἀνάπλεων· οὐ χάριν καὶ μωρία αὐτῇ ἐστί, τὸ τὴν διάνοιαν ἐρευνῆν καὶ τὸν νοῦν ἀνιχνεύειν τοῦ γραμματος· γινῶναι γὰρ μὴ δυνάμενος ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται πάντα τὰ τῆς Θεΐας Γραφῆς, κατὰ τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καταμωκάται τῶν συγκρινόντων ταῦτα πνευματικῶς· καὶ οὐ πνευματικούς, οὐδὲ ὑπὸ θείου πνεύματος ἀγομένους, ἀλλ' ἀναγωγικούς τοὺς τοιούτους καλῶν, ὅσον τὸ κατ'αὐτόν, διαστρέφει καὶ ἀνατρέπει, ὥς ὁ Δημῆς ἐκεῖνος, τοὺς λόγους αὐτῶν καὶ τὰ θεῖα νοήματα· οὐχ οὕτως δὲ ὁ πνευματικὸς, ἀλλ' ἀνακρίνει μὲν πάντα, θεῖω ἐνεργούμενος πνεύματι, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακριθῆναι δύναται· ἐπειδὴ νοὺς ἐστὶν αὐτῷ τοῦ Χριστοῦ, ὃν οὐδεὶς συμβιβᾶσαι ἰσχύσει.» (Φιλ. 846. Νικ. γ'. ἐκ. σι'.)

(α) «Εὐμήχανος γὰρ ὢν καὶ σοφός, διὰ τῶν αὐτῶν πολλάκις πραγμάτων, καὶ τοὺς οἰκείους εὐεργετεῖ καὶ τοὺς ἔτι πεπλανημένους διδάσκεισθαι παρασκευάζει τῆς οἰκείας προνοίας τὴν δύναμιν. Τοῦτο καὶ μετὰ ταῦτα κατὰ τὴν Αἴγυπτον εἰργάσατο· ἐκείνοις μὲν τιμωρίας ἐπαγαγόν, τὸν δὲ λαὸν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπωθεῖ διαφυλάττων· ἐμάνθανον γὰρ, οὐ μόνον διὰ τῆς κατ' αὐτῶν ἀγανακτήσεως, τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ καὶ δημιουργοῦ τὴν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς προνοίας τῆς εἰς ἐκείνους, ἑώρων καὶ ἐκάστην ἡμέραν τὰς πληγὰς δεχομένους· καὶ διὰ τῶν αὐτῶν πραγμάτων καὶ τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς ἐναντίοις ἐδείκνυτο τῆς οἰκείας δυνάμεως τὴν ὑπερβολήν.» (Χρυσ. τόμ. δ', 585).

φοράν, ὅσῃν ἔχει ὁ ἥλιος πρὸς τὴν σελήνην, ἢ ζῶντος λέοντος παρούσια πρὸς ἐξιστόρησιν τοιούτου ἐπὶ χάρτου.

Α΄. 17-18. «Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς
» πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ
» χειρὰ ἐπ’ ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ, ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ
» ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός· καὶ ἰδοὺ
» ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων καὶ ἔχω τὰς
» κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾗδου.»

Ἀκουέτωσαν οἱ ἐπιπόλαιοι ἐκεῖνοι, οἵτινες κακῶς διερμηνεύοντες τὸν χρόνον τῶν χιλίων ἐτῶν (κ΄. 4), καθ’ ὃν θὰ βασιλεύσῃ ἀνεξαίρετως ὁ νόμος τοῦ εὐαγγελίου, καὶ λέγουσιν ὅτι θ’ ἀποβῇ ἡ τοιαύτη τοῦ Χριστοῦ Βασιλεία μετὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ παρουσίαν· ἀκουέτωσαν, λέγω, ἔνθα μάθωσιν ὅτι ἡ τοῦ Χριστοῦ δευτέρα παρουσία θὰ γίνῃ μετὰ τὴν λήξιν τῶν χιλίων ἐτῶν, ὧν ἡ ἔναρξις ἔσεται ἀπὸ τῆς ἐπαχῆς ἐκείνης, καθ’ ἣν θὰ ἐφαρμοσθῇ ἀνεξαίρετως ὁ νόμος τοῦ Εὐαγγελίου, συμπαραμαρτοῦντος αὐτῷ καὶ τοῦ νόμου τοῦ Μωσαϊκοῦ, πρὸς ἀπονάρκωσιν τῶν ὀργάνων ἐκείνων τῆς ἀλογίας, τῶν ἀντιβαινόντων πρὸς τὰς δέκα ἐντολάς. (Ιά. 11-13). Ἄν γὰρ ὑποθέσωμεν ὅτι τῶρα ἀναμένεται ἡ τοῦ Χριστοῦ ἔνδοξος καὶ φοβερά παρουσία, ἐρωτῶμεν· τίνες ἐξ ὑμῶν θὰ φανῶσιν ἱκανοί, νὰ ἀνθέξωσι πρὸς τοιαύτης τρομερᾶς παρουσίας, ἀφ’ οὗ, ὡς ἀκούετε, οὐδ’ αὐτὸς οὗτος ὁ Ἰωάννης ἡδυνηθῇ ν’ ἀναβλέψῃ, οὔτε καὶ πρὸς τὴν τυπικὴν τῆς β’ παρουσίας ἐξεικόνισιν; Ἐν τούτοις, μέσον τοῦ Ἰωάννου, παραγγέλλει καὶ ἡμῖν, νὰ μὴ φοβώμεθα πρὸς τῶν δεινῶν, ἅπερ νῦν περικλύζουσιν ἡμᾶς καὶ μέλλουσι νὰ δεινωθῶσιν ἔτι· τούτου δ’ ἔνεκεν, ὅπως ἀρθῇ ἀφ’ ἡμῶν καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία, ἐπαναλαμβάνει καὶ αὖθις λέγων. «Ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· ἐγὼ ἐγενόμην νεκρός καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.» Οὐ μόνον τῷ οἰκείῳ θανάτῳ ἐγένετο κύριος τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾗδου (στ’ 8), ἀλλὰ, καὶ διὰ τῆς μεταδόσεως τοῦ αἵματος αὐτοῦ καὶ τοῦ σώματος καὶ ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις, τοῖς πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν ἐμπράκτως, γινόμεθα καὶ ἡμεῖς ἀνώτεροι τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾗδου· τοῦ μὲν θανάτου, ἀποφεύγοντες· τὴν ἁμαρτίαν, τοῦ δὲ ᾗδου, τηροῦντες τὰς παρὰδόσεις τῶν Ἀγίων Γραφῶν, καθ’ ὃν τρόπον

διερμηνεύουσιν ἡμῖν αὐτάς οἱ ἄγιοι τῆς Ἐκκλησίας πατέρες, διδάσκαλοι καὶ ὄνιοι.

Α' 19-20. «Γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ ταῦτα· τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων, ὧν
» εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου (α), καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς
» χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν
» εἰσὶ, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶν.»

Κυριολεκτικῶς, λαλοῦν ἐνταῦθα τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον περὶ τῶν ἐπιγείων ἀγγέλων, δὲν ἐννοεῖ ἀποκλειστικῶς τοὺς κατὰ καιροὺς ἐπισκόπους, οὓς τυπικῶς ἀναγνωρίζει ὁ λαός, καθότι πολλάκις συμβαίνει νὰ εἶνε τις ἐπίσκοπος κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ κατὰ τὸ πραγματικόν, τοῦ σατανᾶ ὄργανον· ἀλλ' ἐννοεῖ ἐκείνους, οἵτινες ἐκουσίᾳ τῇ θελήσει, ἐνέκρωσαν ἑαυτοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, οὐ μόνον σωματικῶς ἀλλὰ καὶ διανοητικῶς, γενόμενοι σκεύη τοῦ Παναγίου Πνεύματος· οἱ τοιοῦτοι ἐλύθησαν τῶν σειρῶν τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν φθοροποιῶν λογισμῶν· ἀπολαύοντες δὲ τοῦ φωτὸς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἀπελύθησαν εἰς ἀπάθειαν. καὶ λέγομεν· ἐκείνους ὑπαινίττεται, οἵτινες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, παγιωθέντες ἐν τῇ τελείᾳ ἀρετῇ, καὶ ἱεουργήσαντες καθαρῶς τὸ τῆς ἐποπτείας μυστήριον, συνδιαιτῶνται νοερῶς τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ συναπέχονται αὐτῷ εἰς οὐρανοὺς ἀπὸ γῆς, καὶ συμβασιλεύουσι νοερῶς ἐν τῇ τοῦ πατρὸς καὶ Θεοῦ βασιλείᾳ, καταπατοῦντες πάσας τὰς ἐπιγείους αὐτῶν ἐφέσεις καὶ δοξασίας. Οἱ τοιοῦτοι βεβαίως οἱ φθάσαντες εἰς τοιαύτην τελειότητα, εἰσὶν ἔμπλεοι φωτὸς ἀγαθοῦ, ἡ καρδίᾳ αὐτῶν πεπλήρωται ἄκρας γαλήνης, καὶ λοιπὸν ἐρεῦγονται λόγους ἀγαθοῦ καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ πηγάζει ἀπὸ τῶν χειλέων αὐτῶν, ἐν γνώσει θείῳ καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων· ὁ λόγος αὐτῷ, ἐστὶν ἀπόλωτος· ἐξηγοῦσι τὰ βάθη τοῦ πνεύματος· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος, ἅπαξ καὶ ἠνώθησαν μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡλλοιώθησαν τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν.

Συγκρίνων τις ἐνταῦθα τὸν χαρακτῆρα τῶν ἐν Ἀσίᾳ κοινο-

(α) Καὶ φέγγος αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται, κέρατα ἐν χερσὶν αὐτοῦ ὑπάρχει αὐτῷ, πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύεται λόγος. (Ἄμβ. προσευχή. 4)

τήτων πρὸς τὴν παπικὴν ἔπαρσιν, θὰ διακρίνη τόσην διαφοράν, ὅσην βλέπει μεταξύ κακίας καὶ ἀρετῆς. ὁ παπισμὸς δίχα τινὸς δικαιώματος ἐπιμένει ν' ἀποδείξῃ ἑαυτὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐπὶ τέλους ἰδιοκτῆτην τέλειον καὶ μονάρχην, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν δημιουργὸν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας· αὐτοὶ δὲ οἱ ταπεινοὶ Ἀσιᾶται καίτοι ἤκουον καὶ ἀκούουσι τοιαῦτα ἐγκώμια καὶ ἐξαιρετικὰς τοῦ Χριστοῦ διαθέσεις ὑπὲρ τῆς ἐπταλύχνου αὐτῶν πολιτείας, ὅμως οὐδεμίαν ἀξίωσιν προβάλλουσιν, οὔτε κἀν μικρὸν τινα ἔλεγχον κατὰ τῆς παπικῆς ἀλαζονείας· καὶ διὰ τί; διότι βασιλεύοντος ἐν αὐτοῖς τοῦ πνεύματος τῆς σοφίας καὶ συνέσεως, ὑπέθετόν τι τοιοῦτον, ὅποιον ἡμεῖς σὺν Θεῷ ἐξάγμεν νόημα· καὶ τούτου ἔνεκεν, καίτοι βλέπουσιν ὅτι ἐματαιώθησαν καθ' ὑλικὴν ἔποψιν αἱ τοῦ πνεύματος πρὸς τὰς ἐπτὰ ἐκκλησίας ὑποσχέσεις, ὡς ἀφανισθείσας μετ' ὀλίγους χρόνους ὑπὸ τῶν ἀγγρίων, ὅμως οὔτε κατ' ἐλάχιστον ἐγόγγυσαν μέχρι σήμερον· ἀπεναντίας μάλιστα ἔχοντες ὑπόδειγμα τὴν διαγωγὴν τοῦ Ἀβραάμ, Ἰσαάκ τε καὶ Ἰακώβ, οἵτινες καὶ οὗτοι, μὴδὲν ἀπολαύσαντες ἀτομικῶς, ὧν ὑπέσχετο αὐτοῖς ὁ Θεός, οὐδαμῶς ὠλιγοψύχησαν, γεύονται μετὰ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς τὸ ποτήριον τῆς πόρνῃς Ἰεζάβελ, ἣτις ἐν τῇ σκοτομῇ τῆς ἰδίας ἐμπαθείας, διεγείρει τὸν κέρβερον ἵνα κατασπαράττῃ τοὺς ἀθώους Ἀσιάτας, ὅπως τὸ πάλαι ἡ Ρώμη ηὐφραίνετο βλέπουσα τοὺς μάρτυρας τῆς ἀληθείας νὰ κατασπαράσσωνται ὑπὸ τῶν θηρίων εἰς τὰ θέατρα, κέντρα κενοδοξίας καὶ ἀθλιότητος. Ὅμως, ἀδελφοὶ Ἀσιάται, μένετε ἀσαλευτοὶ ἐν τῇ πίστει ὑμῶν· δοκιμὴ εἰσι ταῦτα· (β' 10) ἐλεύσεται ἡ ἡμέρα ἐκείνη καθ' ἣν θὰ ἀποβῶσι τὰ πράγματα, συμφώνως πρὸς τὰς συνεπείας, αἵτινες ἠκολούθησαν εἰς τοὺς ἀπογόνους τῶν εἰρημένων τριῶν πατριάρχων, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λάβῃ ἐφαρμογὴν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ πρῶτος, καὶ ὁ ἔσχατος, τὸ Α καὶ τὸ Ω,» καὶ ἐπομένως δοθῇ τῇ Κυρίῳ ἀφορμὴ νέας κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἐκδικήσεως.

Β' 1-7 «Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γρά-
» ψον. Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἐπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δε-
» ξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἐπτὰ λυχνιῶν τῶν
» χρυσῶν· εἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν
» τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακοὺς.

» καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι
 » καὶ οὐκ εἰσὶ· καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· καὶ ὑπομονὴν
 » ἔχεις καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου καὶ οὐ κεκοπία-
 » κας· ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώ-
 » τὴν ἀφῆκας· μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας καὶ μετα-
 » νόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί
 » σοι ταχύ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου
 » αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς· ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς
 » τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ καὶ γὰρ μισῶ· ὁ ἔχων οὖς ἀ-
 » κουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶν-
 » τι δώσω αὐτῷ φυγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν
 » ἐν τῷ Παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ.»

Ὅπου ἐν τῇ νέᾳ Διαθήκῃ ἀκολουθεῖ ἡ φράσις αὕτη· «ὁ ἔ-
 χων οὖς ἀκουσάτω,» ἢ «ὁ ἔχων ὣτα ἀκούειν ἀκουέτω» ἢ «ὁ
 νοῶν νοήτω», δέον νὰ γνωρίζωμεν ὅτι παρέχεται ἡμῖν νύξις ὁ-
 πως τὰς προκειμένας διατυπώσεις ἀναλύωμεν ἀναγωγικῶς, διότι
 ἐπὶ σκοπῇ, κατὰ ἀνάγκην, αὗται διατυποῦνται ἀλληγορικῶς.

Τὸ πνεῦμα ὅπερ λαλεῖ ἐνταῦθα τῇ καθολικῇ καὶ ἀποστολι-
 κῇ ἐπταλύχνῳ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ, εἶνε τὸ πρῶτον, ὃ ἐστὶ τὸ
 πνεῦμα τῆς σοφίας καὶ ἀποτείνεται μὲν πρὸς πᾶσαν τὴν ἐκκλη-
 σίαν, ἐξαιρετικῶς ὁμως πρὸς τὸ τάγμα, εἰς ὅπερ μᾶλλον σχετίζε-
 ται, δηλαδὴ πρὸς τὸ διδασκαλικόν· Λέγει λοιπὸν πρὸς αὐτό, ὅτι,
 ἐπὶ πολὺν χρόνον δοκιμάσας αὐτοὺς ὁ Θεός, διὰ παντοίων πειρα-
 σμῶν ἐπεδοκίμασέν αὐτούς· ἰδὼν τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν κόπον,
 καὶ τὴν ὑπομονήν, ἐξετίμησεν αὐτούς, διότι εἶδεν αὐτοὺς νὰ μὴ
 ἀνέχωνται νὰ βλέπωσι τὴν κακίαν νὰ ἐπικρατῇ, καὶ ὅτι δυνάμει
 τοῦ πνεύματος τῆς σοφίας, κατὰ πρᾶξιν δοκιμάσαντες ἐκείνους,
 οἵτινες ἐκλαμβάνουσιν ἐκ αὐτοῦ διδασκάλους, τοὺς ἀπέδειξαν μη-
 δέν. «Ὑποκριτὴν ἐλέγχουσιν οἱ λόγοι, λέγει ὁ θεὸς Θαλάσσιος,
 καὶ τὰ ἔργα, καὶ τὸν κεχυμένον ψευδοπροφήτην εἰς φανερόν
 ἄγουσιν.» Ἐνταῦθα αἰνίττεται τοὺς κατὰ καιρὸν διαφόρους αἵρετι-
 κούς, οἵτινες, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἰδρύσεως τῆς ἐκκλησίας,
 δὲν παύουσι νὰ ἐνοχλῶσιν αὐτήν· τούτους διὰ τῆς θεοπνεύστου αὐ-
 τῶν ἀντιπαρατάξεως κατενίκησαν οἱ διδάσκαλοι, διὰ δὲ τῶν τοπικῶν
 καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων ἐξεμηδένισαν ἀπάσας αὐτῶν τὰς κακο-

δόξους γνώμας καὶ βλασφήμους αἰρέσεις· καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνει διὰ τῶν αὐτῶν νὰ καταδεικνύῃ ἡμῖν, κατὰ πόσον ὁ Πανάγαθος Θεὸς εἶνε εὐδιάκριτος καὶ τέλειος ἐν δικαιοσύνῃ. Ἐν τούτοις ὅμως, καθορῶν καὶ τὴν σημερινὴν ἡμῶν χλιαρότητα περὶ τὴν πίστιν, καὶ ὅτι ἐμείναμεν πολὺ ὀπίσω, ὥσταν νὰ λυπηταὶ ἐμπόνως, λέγει ἡμῖν· «ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας· μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον.» Οἱ λόγοι οὗτοι ἀδελφοί, ὅσην ἐλαφρότητα φέρουσι κατὰ τὴν διατύπωσιν, τόσην ὅμως νοητικῶς ἐγκλείουσι σοβαρότητα, ὥστε τὸ ν' ἀκούῃ τις αὐτὸν τὸν Δημιουργόν, νὰ ἐγκαλῇ ἡμᾶς μετὰ τοσαύτης ἡπιότητος διὰ τὴν ἀμέλειαν, ἣν δεικνύομεν προφανῶς περὶ τὴν πίστιν καὶ εὐσέβειαν, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ συγκρατηθῇ καὶ νὰ μὴ ἀναλυθῇ εἰς δάκρυα. Καὶ ἀδελφοὶ ἐξετάσωμεν ἑαυτούς, ἵνα δικαιώσωμεν τὴν παρατήρησιν ταύτην τοῦ Θεοῦ, καὶ μετανοήσωμεν ἐν ταπεινότητι καρδίης. Ἦγαπήσαμεν τοὺς νεωτερισμούς, ποιήσαντες δι' αὐτῶν τὸν ὀρίζοντα τῆς συνειδήσεως ἡμῶν καὶ τὰ मुखὰ τῶν καρδιῶν ἡμῶν εἰδωλεῖα, ἐν οἷς λατρεύομεν τὸ φανταστικὸν ἡμῶν ἐγώ.

Ἀφήκαμεν πᾶν εὐγενὲς καὶ γνήσιον καὶ νόμιμον ἔθιμον, καὶ ἀσπαζόμεθα λατρευτικῶς πᾶν ὀθνεῖον, ξένον, καὶ ψυχοφθόρον, μηδαμῶς σκεπτόμενοι, ὅτι τὰ ἀπερισκέπτως παραγκωνισθέντα ἔθιμά εἰσιν ἐντολαὶ καὶ παραγγέλματα τῆς ὀρθοδόξου ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, ἰδρυθέντα καὶ θεσπισθέντα ἐν αἵματι μαρτυρικῷ καὶ ἰδρωτί ἀσκητικῶν ἀθλήσεων καὶ ἀγώνων· πᾶν δ' ὅτι ἐνστερνιζόμεθα σήμερον παρὰ τῆς ἐμπορικῆς τῶν εὐρωπαϊῶν θεολογίας, εἶνε ἀποκύημα ξηρᾶς φαντασίας καὶ οἰήσεως ἑωσφορικῆς, καθότι οὗτοι, ἐπιχειροῦντες φιλοσοφεῖν θεολογικῶς, δὲν ἀκολουθοῦσι τῷ Χριστῷ, ὅστις κατὰ πράξιν διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ αὐταπαρνήσεως ἔδειξε τὴν ἀσφαλῆ ἐπιστήμην τῆς θεολογικῆς φιλοσοφίας, ἀλλ' ἄλλοτρίᾳ μεθόδῳ, κατακοσμοῦντες τὸ ἐγωϊστικὸν αὐτῶν προσωπεῖον, πράττουσι τούναντιον ἐν διαμέτρῳ πρὸς πᾶν τὸ ὅποιον ἐπιβάλλει ἡ ὄντως χριστιανικὴ φιλοσοφία. «Φιλοσοφία ἐστὶ, λέγει ὁ πατὴρ ἡμῶν Νεῖλος, ἡθῶν κατάστασις μετὰ δόξης τῆς περὶ τοῦ ὄντος γνώσεως ἀληθοῦς·» καὶ κατὰ τὸν θεῖον Μάξιμον, «ἐπιστήμη ἐστὶ, ἡ τῶν κατ' ἀρετὴν τῆς πράξεως τρόπων ἀπτωτος εἰδῆσις.» Τούτων γοῦν ἕνεκεν τῶν παραβάσεων ἡμῶν, βροντοφωνῶν ἡμῖν σήμερον τὸ πνεῦμα τῆς σοφίας, λέγει ἡμῖν.

«Μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας καὶ μετανόησον· καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰδὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου, ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανόησῃς.» Ἀκουέτωσαν ἐν ταῦθα οἱ τοὺς οἴακας τῆς ἐκκλησίας κρατοῦντες, ὅτι πᾶσα αὐτῶν συμπάθεια, πρὸς διαμαρτυρομένους, ἢ πρὸς ἄλλην ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ χάριν ὑλικῶν συμφερόντων, ἐπιδιώκουν ἀκαίρους ἐνώσεις, ὡς ἐπὶ Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τῶν Παλαιολόγων, θὰ προκαλέσῃ μεγάλην συμφορὰν εἰς τὸ ἔθνος καὶ τὴν ἐκκλησίαν. Ὡστε ἂν θέλωμεν, κατ' ἄμφω νὰ διασώσωμεν ἑαυτούς, δεόν νὰ ἀναζωθῶμεν διὰ τελείας ἐφαρμογῆς τῶν νόμων τῆς ἐκκλησίας, ἀπορρίπτοντες πάντα νεωτερισμὸν καὶ δὴ τὴν σωματικὴν πολυτέλειαν, ἣτις ἐνέκλυσεν ἡμᾶς εἰς βαθύτατον τῆς ἐμπαθείας καὶ ραστώνης πικρὸν καὶ βρωμερὸν πέλαγος· ἡ γὰρ πολυτέλεια ἡ προκαλουμένη ἐκ τῆς λατρείας τῶν παθῶν, τῆς φιλαυτίας τε καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ, αὐξάνουσα τὰς ἀνάγκας ἡμῶν καὶ ματαίας ὑποχρεώσεις, εἶνε τὸ μόνον αἷτιον, τὸ ἐξυλίζον τὸν νοῦν ἡμῶν καὶ τερατοποιοῦν διὰ τῆς κενοδοξίας καὶ ἄλλων ἀλόγων ἐπιθυμιῶν. Ὡπως δὲ καταστῇ καταληπτὴ, ἡ τοῦ πνεύματος αὕτη προ εἰνομένη ἡμῖν παραίνεσις, φέρει ἡμῖν παράδειγμα τοὺς πρωταίτιους τῆς τοιαύτης ἀλόγου βιωτῆς, διότι οὗτοι προτιμήσαντες ἀπ' ἀρχῆς τὴν εὐρείαν ὁδὸν, ὡς ὁ Ἡσαῦ ὁ τῶν ἐδωμιτῶν πατήρ, προὐκάλεσαν τὴν σημερινὴν τοῦ κόσμου κατάστασιν· καὶ τίνες εἰσὶν οὗτοι; Οἱ Νικολαῖται, οἱ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Ἀποστόλων; οὔτε καὶ ὑπῆρξαν τοιοῦτοι· καὶ ἐν ἡ ἱστορία ἀναφέρει τὸν προσήλυτον Νικόλαον, ὡς ἀρχηγὸν ἀπιστεύτου αἱρέσεως, ὡς ὄντα μαρτυρούμενον πλήρη πνεύματος Ἁγίου, προκατελήφθη, μὴ κατανοήσασα τὸ ἀναγωγικὸν σύστημα τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως. Τίνες λοιπὸν εἰσὶν οὗτοι; Οἱ ὁμόφρονες τοῦ Νικολάου τοῦ α' καὶ Νικολάου τοῦ ε', πρὸ παντὸς τοῦ Νικολάου τοῦ πρώτου, τοῦ Πάπα Ρώμης, τοῦ πασιπαῶς σεσαρκωμένου ἑωσφόρου, τοῦ ἐπιχειρητοῦ τοῦ σχίσματος, ἐπειδὴ σατανικῇ ἐπιμονῇ κατεπάτησε τὴν τέως τελείαν δογματικὴν καὶ ἐνταλματικὴν διάταξιν τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ καταργηθῇ ἡ ἀκτημοσύνη καὶ ἡ ἐγκράτεια, τὰ μόνα μέσα τῆς ἀναχαίσεως τῆς φιλαυτίας. Οὗτος, λέγω, ὁ κλειδοκράτωρ τῆς ἀβύσσου (θ' 1), καὶ ὑπηρέτης τοῦ Ἀπολλύονος (θ' 11), ὁ πρωταίτιος τῆς διαδόσεως τοῦ καπνοῦ τῆς ψευδοφιλοσοφίας καὶ ἀκαίρου ρε-

κλαμοειδοῦς ἐπιστήμης, ὃν ἡ βροντήδης φωνή τοῦ μεγάλου Φω-
τίου, διὰ συγκροτήσεως κανονικῆς οἰκουμενικῆς συνόδου, εὐλόγως
κατέρριψεν ἐκ τοῦ οὐρανόθεν τῶν ἁγίων χοροῦ διὰ καθαιρέσεως. Τὰς
γοῦν κακοπραγίας τῶν Νικολαιτῶν, προκατιδὼν τὸ πνεῦμα τὸ Ἅ-
γιον, λέγει πρὸς τὸν διδασκαλικὸν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως
χορὸν. «Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαιτῶν, ἃ
καὶ γὼ μισῶ.» μὴ ἀμφιβάλλητε, ἀγαπητοί, παρακαλῶ, περὶ τῆς
ἀληθείας ταύτης, ἀποδίδοντες ταῦτα εἰς τὸν Νικόλαον τὸν προσή-
λυτον, διότι ἡ προχειρήσις αὐτοῦ εἰς πρῶτον διάκονον ὑπὸ τῶν
ἀποστόλων, δὲν ἐγένετο ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, διότι, ἐν τῇ προ-
σώπῃ αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἐξ διακόνων, προεικονίζεται ἡ ὑπὸ
τοῦ Παναγίου Πνεύματος, χρισθεῖσα ἐπτάτακτος ὀρθόδοξος ἐκ-
κλησία ὡς νύμφη τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν. «Ἐπισκέψα-
σθε οὖν ἀδελφοί, λέγουσιν αἱ πράξεις τῶν
Ἀποστόλων, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυροῦμέ-
νους ἐπτά, πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ
σοφίας.» ἂν λοιπὸν, κατόπιν τοιαύτης προφυλάξεως, συνέ-
βαινε μεταξὺ τῶν ἐπτά, τοιοῦτον ἀπαίσιον δυστύχημα, ὥστε ὁ
πλήρης πνεύματος Ἁγίου καὶ σοφίας Νικόλαος, ὁ προσήλυτος, νὰ
ἐκπέσῃ τοῦ χοροῦ τῶν ἀριστίνδην ἐκλεγομένων διακόνων εἰς βάρ-
βαρον μιᾶς τοιαύτης αἵρέσεως ἀλογωτάτης καὶ χονδροειδεστά-
της, ναί, ἂν συνέβαινε τὸ τοιοῦτον, ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἀνεφέ-
ρετο, ἢ εἰς τὰ πράξεις, ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου Παύλου,
ὅστις σχετικῶς σημειοῖ πολλὰ τοιαῦτα(α). Ἐπὶ τέλους, εἶνε
ἀληθές, καθ' ἃ ἡμῖν βεβαιοῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅτι μισοῦμεν
τὰ ἔργα τῶν Νικολαιτῶν, ἀλλ' ἃς δεῖξωμεν τὸ μῖσος ἡμῶν αὐτὸ
ἐν ἔργοις, διότι ταῦτα, τὰ εἰς οὐδὲν ἄλλο, ὥς εἶπομεν, ἀφορῶντα,
ἢ τὴν περιθάλψιν καὶ τῆς σαρκὸς τὴν τρυφηλότητα, γίνονται πα-
ραίτια τῆς ἐνισχύσεως τῶν παθῶν, ἅτινα παραδίδουσιν ἡμᾶς εἰς
τὸν θάνατον καὶ τὴν πλάνην τῆς ἀπογνώσεως (ς' 8). Ἐπειδὴ
δ' αὐτοχῶς ἔχομεν ἐμπέσῃ ἐν τῇ λάκκῳ τούτῳ τῆς ἀθλιότητος,

(α) Πρὸς διασκέδασιν καὶ τῆς ἐλαχίστης ἀμφιβολίας τοῦ ὅτι διὰ τῆς
τῆς λέξεως «Νικολαίτας» ἐννοεῖ ἡ Ἀποκάλυψις τὴν σειρὰν τῶν παπιστῶν,
ἃς ἀναγνώσῃ ὁ θέλων τὴν ἐξηγησίαν τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὰς πράξεις
τῶν Ἀποστόλων, ἵνα γνῶ τίς ἦτο ὁ Νικόλαος ὁ προσήλυτος.

μιμούμενοι τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, λέγει ἡμῖν· «μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον. εἰδὲ μὴ, ἔρχομῃ σοι ταχὺ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανόησῃς...» «Καὶ σύ, ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν μου καθὼς ἐπορεύθη ὁ Δαυτδ ὁ πατήρ σου, ἐν ὁσιότητι καρδίας, ἐν εὐθύτητι, τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα, ἃ ἐνετειλάμην αὐτῷ, καὶ τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον σου ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα... ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῇτε ὑμεῖς, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ καὶ μὴ φυλάξῃτε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου...—ἐξαρῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκα αὐτοῖς τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου, ἀπορρίψω ἐκ προσώπου μου, καὶ ἔσται Ἰσραὴλ εἰς ἀφανισμόν καὶ εἰς λάλημα εἰς πάντας τοὺς λαούς» (Γ' Βασιλ. θ' 4). «Καὶ δώσω τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς μετοικίαν καὶ εἰς κατοικητήριον δρακόντων, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα εἰς ἀφανισμόν θήσομαι, παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι. Τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ συνετὸς καὶ συνεῖται τοῦτο; καὶ ὃ λόγος στόματος Κυρίου πρὸς αὐτόν, ἀναγγειλάτω ἡμῖν, τίνας ἔνεκεν ἀπώλετο ἡ γῆ, ἀνήφθη, ὡς ἔρημος παρὰ τὸ μὴ διοδεύεσθαι; Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, διὰ τὸ ἐγκαταλιπεῖν αὐτοὺς τὸν νόμον μου, ὃν ἔδωκα πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς μου καὶ οὐχ ὥδουσιν ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ἄρεστων τῆς αὐτῶν καρδίας τῆς κακῆς, καὶ ὀπίσω τῶν εἰδῶλων (θ' 20) ἃ ἐδίδαξαν αὐτοὺς οἱ πατέρες αὐτῶν. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ· ἰδοὺ ἐγὼ ψωμίζω ὑμᾶς αὐτοὺς ἀνάγκας, καὶ ποτιῶ αὐτοὺς ὕδωρ χολῆς (η' 11), καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εἰς οὓς οὐκ ἐγίνωσκον αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ ἐξαποστέλλω ἐπ' αὐτοὺς τὴν μάχαιραν ἕως τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ἐν αὐτῇ.» (Ιερ. θ' 15). Ἐγὼ εἶμι λέγει τὸ Α καὶ τὸ Ω· ὅθεν ἐπειδὴ, κατὰ συνέπειαν, ἐφαρμόζεται καὶ ἐν ἡμῖν ἡ ἰδιότης αὕτη τῆς διστόμου αὐτοῦ μαχαίρας, διὰ τοῦτο ἀναφέρομεν αὐτολεξεῖ τοὺς λόγους τῶν προφητῶν, διὰ νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι, ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἔσεται καὶ ἐν ἡμῖν ἡ αὐτή, ὡς τὸ πάλαι ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ. Προσέξωμεν οὖν ἀγαπητοί, καὶ προσπαθήσωμεν νὰ φανῶμεν συνεπεῖς εἰς τοὺς λόγους τοῦ πνεύματος τῆς σοφίας, ἵνα μὴ μόνον ἀπαλλαγῶμεν τῶν ἐκ τῆς παρακοῆς μελλόντων νὰ προκληθῶσι κινδύνων, ἀλλὰ φανέντες νικηταὶ κατὰ τοῦ πάθους τῆς φιλαυτίας, τῆς ὀλοθρευ-

σάσης τὸ γένος τῶν Νικολαϊτῶν, ἀξιωθῶμεν τῆς βοώσεως τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς, ἥτοι τῆς ἄκρας τοῦ Θεοῦ Σοφίας, καὶ ἀλαθή-του γνώσεως.

Β' 8-11. «Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλη-
 » σίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος (α).
 » ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν. οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ
 » τὴν πτωχείαν. ἀλλὰ πλούσιος εἶ. καὶ τὴν βλασφημίαν
 » ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς καὶ οὐκ εἰ-
 » σιν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. μηδὲν φοβοῦ, ἃ μέλ-
 » λεις πάσχειν. Ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος, ἐξ ὑμῶν
 » εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῇτε καὶ ἔξετε θλίψιν ἡμερῶν
 » δέκα· γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου καὶ δώσω σοι τὸν στέ-
 » φανον τῆς ζωῆς (β). ὁ ἔχων οὗς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
 » λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ
 » θανάτου τοῦ δευτέρου.»

Ἐνταῦθα λαλεῖ ἡμῖν τὸ πνεῦμα τῆς συνέσεως, καὶ ἀπευθύ-
 νεται μὲν πρὸς ἅπασαν τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, ἐξαιρετι-
 κῶς ὁμως πρὸς τὸ τάγμα τῶν ὁμολογητῶν, καθ' ὅτι πᾶς ὁ θέ-
 λων νὰ φανῇ ὁμολογητὴς τῆς ἀληθείας ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν αὐ-
 τῆς, καὶ μάλιστα κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἀρνοῦνται ταύτην δι' οὐ-
 δένα ἄλλον λόγον, ἀλλὰ διότι ἀδυνατοῦσι νὰ συμβιβάσωσι τὰς
 βάσεις αὐτῆς, τὴν ἀκτημοσύνην δηλονότι καὶ τὴν ἐγκράτειαν,
 μετὰ τῆς τρυφηλότητος καὶ ἡδυπαθείας, ἥτις ἐξεικονίζεται ὡς
 θάλασσα, καὶ τούτου ἐνεκεν ἀπηυθύνθη καὶ ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ
 πρὸς τὴν ἐκκλησίαν Σμύρνης, ὥς οὖσαν παρὰ τὴν θάλασσαν,
 ναὶ λέγω, πᾶς ὁ θέλων νὰ φανῇ νικητὴς κατὰ τῶν κυρίων
 παθῶν, τῶν ὑπομοχλευόντων τὴν περιεκτικὴν ἀρετὴν ἔχει

(α) Συχνὰ ἀναφέρεται ἐν τῷ ἱερῷ προγράμματι ὁ τύπος οὗτος, ἵνα
 ὦμεν βέβαιοι ὅτι δεόν νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψει καὶ τὰ σχετικὰ τῆς Π.
 Διαθήκης, κατὰ πνεῦμα ὁμως καὶ μὴ κατὰ γράμμα.

(β) Μέγας ἀριθμὸς χριστιανῶν ὡς ἠκούσαμεν προϋτίμησε μαρτυρι-
 κὸν θάνατον, κατὰ τὸν ἕξ ἀπίνης κισαδιωγμὸν, ἵνα μὴ ἀρνηθῇ τὴν πᾶ-
 σιν ἡμῶν τὴν ἀμώμητον.

ἀνάγκην συνέσεως· ὁ γὰρ τοιοῦτος, οὐ πτοεῖται πρὸ τῶν περιφρονήσεων καὶ διαφόρων θλίψεων· οὐ διασαλεύεται, διότι εἶνε ἄμοιρος τῆς ἐπιδεικτικῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ προσέχει τί λέγει πρὸς αὐτὸν τὸ πνεῦμα τῆς συνέσεως. «Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ·» διότι ὁ τοιοῦτος πιστεύει εἰς τὸν Χριστόν, ὅστις μυριάκις ἀπέδειξεν ἡμῖν, ὅτι ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. «Ζωὴ ἐστι, λέγει Πέτρος ὁ Δαμασκηνός, ἐλπίς ἀμέριμνος, καὶ πλούσιος ἁδελφός μὲν κατ' αἰσθησίν, μαρτυρούμενος δὲ ὑπὸ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως.» -Επὶ τούτῳ λέγει ἡμῖν νὰ μὴ φοβηθῶμεν δι' ὅσα μέλλομεν νὰ πάθωμεν ἐπὶ χρόνον τῷ Θεῷ μόνον γνωστόν, ὁ γὰρ ἀριθμὸς δέκα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐμφαίνει χρόνον ἀόριστον. Ὁ Θεός, οὗ ὁ ὀφθαλμός, ὡς φλόξ πυρός, προεῖδε καὶ τὸ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν θριαμβεῦον ὑπούλως μασσωνικὸν σύστημα, τὸ ὀπίσθιον ὑπὸ δορὰν προβάτου πολιτευόμενον, θεσπίζει τὴν λατρείαν τοῦ Ὡν, καθ' ὁμοίωσιν τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ βλασφημοῦν προφανῶς κατὰ τοῦ δόγματος τῆς Ἀγίας Τριάδος. Λέγει λοιπὸν καὶ κατ' αὐτῶν, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ κύριον ὑπομόχλιον τῆς ἀπωλείας τῶν ὀρθοδόξων λαῶν· «Οἶδα καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς καὶ οὐκ εἶσιν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ.» Ἄς μὴ λανθάνῃ ἡμᾶς, ὅτι ἡ πανένδοξος μεγάλη Ρωσία ἐγένετο θυμὰ τοῦ διαβολικοῦ τούτου τῆς μασσωνίας συστήματος· ἰδρυταὶ τῆς ἐπαράτου ταύτης ἐφευρέσεως εἶναι οἱ εὐρωπαϊζόντες ἔβραῖοι· οὗτοι γάρ, ἐπειδὴ βλέπουσιν, ὅτι τὸ μόνον κώλυμα τῆς ὑλικῆς αὐτῶν προόδου, εἶνε τὸ χριστιανικὸν πολίτευμα, αὐτοῦ δὲ στερεὸν θεμέλιον, ἡ πίστις ἡμῶν ἡ ὀρθόδοξος, διὰ τοῦτο προέβαλον σκοπὸν τὴν ἐξαφάνισιν τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ μέσον τούτου, καὶ τὸν ἀφανισμὸν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως· κύριον δὲ μέσον τῆς ἐκτελέσεως τοῦ σκοποῦ αὐτῶν εἶνε, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἰσότητος μέσων, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, φανῶσιν ἀνώτεροι τῆς τοῦ Χριστοῦ δυνάμεως, ὅστις, λέγουσι, καίτοι ἐπὶ τούτῳ ἐξήσκησε τὴν ἐπὶ σταυροῦ αὐταπάρνησιν, ἔμως οὐδὲν κατώρθωσεν. Ἐν τῇ ὑπούλῳ ταύτῃ τῆς ἰσότητος ὑποθέσει, ἐγκρύπτεται ὁ λόγος τοῦ περιθρύλου μυστικοῦ τῆς Μαδδωνίας. Ἐν τούτοις οὖν ἂν δὲν προλάβωμεν νὰ ἐφαρμώσωμεν τὰ μέσα τῆς ἀναχαιτίσεως καὶ τῆς καλπαζούσης ταύτης φορᾶς τῶν τοιούτων ὁ λ ε τ ῆ ρ ω ν τῆς κακίας ὁ ρ γ ἄ ν ω ν, νὰ εἴμεθα βέβαιοι,

ὅτι θὰ ὑποστῶμεν καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ ἅπερ ὑψίσταται ἡ Πῶσις, καὶ δι' ἡμῶν, ἡ τσιαύτη πικράφορος πυρκαϊά, θὰ ἐξαπλωθῇ ἀνηκέστως καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον. Ἐπὶ τούτῳ τὸ πνεῦμα τῆς συνέσεως, καθιστῶν ἡμᾶς προσεκτικούς, λέγει ἡμῖν νὰ μὴ φοβηθῶμεν, διότι δι' αὐτῶν ὁ διάβολος, πολὺ μέλλει νὰ μᾶς βασανίσῃ ἵνα παύσωμεν λατρεύοντες τὸν Χριστὸν καὶ ὁμολογοῦντες τὴν πίστιν καὶ μαρτυρίαν αὐτοῦ, ἀλλὰ παραγγέλλει ἡμῖν ὁ Κύριος, νὰ μείνωμεν μέχρι τέλους ἐν τῇ ὁμολογίᾳ ἡμῶν, καὶ τότε ὁ δεύτερος τῆς αἰωνιότητος θάνατος δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ μᾶς ἀδικήσῃ.

Β' 12—16. «Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ρομφαίαν, τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· εἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τοῦ κατοικεῖς (α), ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις, αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός, ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ. Ἄλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὅς ἐδίδασκε τὸν Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν Υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι· οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν ὁμοίως· μετανόησον οὖν· εἰδὲ μὴ ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ρομφαίᾳ τοῦ στόματός μου(β). Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσατω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς εἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.»

(α) «Καὶ σὺ σὺν ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ μὴ φοβοῦ· αὐτοὺς, μὴ δὲ ἐκστής ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, διότι παροιστρήσουσι καὶ ἐπισυστήσονται ἐπὶ σὲ κύκλῳ καὶ ἐν μέσῳ σκορπίων σὺ κατοικεῖς.» (Ἰεζ. β' 6) (ἀπ. θ' 3).

(β) Καὶ ὄντως, ἐπειδὴ ἤδη ἐσμὲν νεκροὶ ἐξ ἐμπαθείας, διὰ τοῦτο, μόνον οἱ δυνάμενοι νὰ καταπολεμήσωσι τὰς τῶν παπιστῶν κακοδοξίας εἶνε οἱ παλαιοὶ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι.

Μετά τὸ πνεῦμα τῆς συνέσεως ἀκολουθεῖ τὸ πνεῦμα τῆς βουλῆς, δηλαδή τῆς δικαιοσύνης. καὶ λαλεῖ μὲν καὶ αὐτὸ πρὸς ἅπασαν τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἀποστολικήν, κυρίως ὅμως ἀποτείνεται σχετικῶς πρὸς τὰ ἐκλεκτὰ μέλη τοῦ τάγματος τῶν δικαίων. Ἐξεικόνισις ζωηρὰ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐνταῦθα πνεύματος εἶνε ἡ πρότασις, «Τάδε λέγει, ὁ ἔχων τὴν ρομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν», τὸ γὰρ δίστομον καὶ ὀξύ, ἐνταῦθα οὐδὲν ἄλλο αἰνίττεται, ἢ τὴν τελείαν ἐξάκρησιν τοῦ δικαίου, καθ' ὃ εἰσχωρεῖ ἡ δύναμις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ μέχρι μυελοῦ καρδιακῶν ἐνδομύχων (Ἐβρ. δ' 12). Λέγει λοιπὸν ὅτι εἶδε καὶ αὐτοῦ τὰ ἔργα, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν παρελθόντων αἰώνων μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, καθ' ὅς βασιλεύει ἡ ἀπάτη καὶ ἄρπαγῇ. Ὅπως οὖν, λέγει αὐτῷ, ἔμεινες τὸ πρῶτον ἀπτόητος πρὸ τῶν ὀργάνων τῆς ἀδικίας, ἀκολούθει τὸ ἴδιον σύστημα καὶ μηδέποτε νὰ φαντασθῇς ὅτι θὰ ἀδικηθῇς, διότι ὅπως τοὺς πρῶτους ἀγωνιστάς ἀνέδειξα ἱερεῖς καὶ βασιλεῖς τῆς αἰωνίου μου μακαριότητος, (τοῦτο ἐμφαίνει ἡ μνημόνευσις τοῦ ἱερομάρτυρος Ἀντύπα), τοιοῦτοτρόπως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἐπιμείνητε μέχρι τέλους, ὑπερασπίζοντες τὸ δίκαιον, θὰ σᾶς ἀξιώσω τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, ὃ ἐστὶ τῆς καρδιακῆς ἐνισχύσεως δι' ὑπερφυσικῆς ἀντιλήψεως καὶ ἐνδομύχου πληροφορίας τῆς αἰωνίου ἀγαλλιάσεως, ἵνα ἐν τούτοις ἀξιωθῇτε κηρύττοντες τὴν ἀλήθειαν ἀτρομήτως, ἥτις μέλλει νὰ βασιλεύσῃ ἀμέσως μετὰ τὴν πάροδον τῆς πνοῆς τῶν ἀλόγων τῆς ἐμπαθείας ἀνέμων. (θ' 14). Ἄλλ' ὅμως ἔχω ὀλίγα καὶ καθ' ὑμῶν, διότι ὅπως οἱ διδάσκαλοι κατὰ γνωστικὴν θεωρίαν γίνονται παραβάται τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ, ἀποδεχόμενοι τὰς εὐρωπαϊκὰς τῶν παπῶν κακοδοξίας καὶ πράξεις ἀσυγγνώστους, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὑμεῖς κατὰ πρακτικὴν ἀντίληψιν, δέχεσθε τὴν διδασχὴν τῶν Νικολαϊτῶν· οὕτως ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ λέξις Βαλαάμ· ἀναφέρει δὲ τὸ ὄνομα Βαλαάμ, πρῶτον μὲν ἵνα ἐξασκῇται πρεπόντως τὸ σύστημα τῆς ἀλληγορικῆς διατυπώσεως, καὶ δεύτερον, ἵνα τὸ πάθημα τῶν πάλαι Ἰσραηλιτῶν, ἀπατηθέντων ὑπὸ τοῦ ψευτοπροφήτου ἐκείνου Βαλαάμ, γίνῃ εἰς ἡμᾶς μάθημα μετανοίας καὶ σωφρονισμοῦ, καὶ δὴ εἰς αὐτὸν τὸν πάπαν, ὅστις ἐγκauχόμενος ὅτι εἶνε διάδοχος τοῦ Πέτρου, οὐδ' αὐτοῦ κἂν ἤκουσε λέγοντος. «... καταλιπόντες τὴν εὐθείαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαάμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μαθὼν ἀδικίας ἠγάπησεν.» πιστεύω ὅτι ἡ πρότασις αὕτη, οὐχ

ἤττον θὰ συντελέσῃ εἰς καταρτισμὸν τῆς ρομφαίας τοῦ στόματος τοῦ Κυρίου, ἥτις, βεβαίως θὰ δράσῃ ἐντονώτερον, ὅτε τὰ πράγματα ἂν ἑαυτοῦ των θὰ κηρύττωσι τὴν ἀλήθειαν.

Β' 18-21. «Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θουατείοις ἐκ-
 » κλησίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων
 » τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες
 » αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ. Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν
 » ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπο-
 » μονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν
 » πρώτων. Ἄλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἄφεις τὴν γυ-
 » ναῖκα Ἰεζάβελ, ἣ λέγει ἑαυτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει
 » καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεύσαι καὶ φαγεῖν
 » εἰδωλύθιται· καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ
 » καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.»

Ἦδε ἀκολουθεῖ τὸ τάγμα τῶν δόσιων· λαλεῖ δὲ πρὸς αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἰσχύος· καὶ πραγματικῶς οὕτως ἔχει· διότι ἂν οὐ ὁμολογουμένως ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται, τίνι τρόπῳ κατάρθωσε τοῦτο τὸ τάγμα, νὰ ποιήσῃ τηλικαύτας ἐκδουλεύσεις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, εἰ μὴ ἐν τῇ ἰσχύι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; δι' αὐτῶν μετεδίδοντο τὰ φῶτα τῆς θείας γνώσεως πρὸς τοὺς διδασκάλους καὶ ὁμολογητάς· διότι ἂν αὐτοὶ οἱ διδάσκαλοι καὶ ὁμολογηταὶ ἀποτελοῦσι τὰς δύο λυχνίας, τὰς ἐστώσας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς (Ἰά. 3), οὗτοι οἱ ὅσιοι μετὰ τῶν δικαίων ἀποτελοῦσι τὰς δύο ἐλαίας. «Τί αἱ δύο ἐλαῖαι αὗται, αἱ ἐκ δεξιῶν τῆς λυχνίας καὶ ἐξ εὐωνύμων;.... οὗτοι οἱ δύο υἱοὶ τῆς ποιότητος παρεστήκασιν τῷ Κυρίῳ πάσης τῆς γῆς.» (Ζαχ. δ' 12.) Δι' αὐτῶν συνεκροτοῦντο αἱ οἰκουμενικαὶ καὶ τοπικαὶ σύνοδοι καὶ κατεδιώκοντο ἀπὸ τοῦ περιβόλου τῆς ἐκκλησίας οἱ βαρεῖς λύκοι τὰ ὄργανα τῶν διαφόρων αἱρέσεων· δι' αὐτῶν ἐτηροῦντο αἱ μοναί, διεσώθη ἡ ὄντως σοφία, διεφυλάχθη ἡ εὐσέβεια, ἡ πρὸς Θεὸν προσήκουσα λατρεία καὶ πᾶν εὐγενὲς καὶ σωτήριον· τούτου γὰρ ἕνεκεν, λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. «Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα, ἅπερ εἰσὶ πλείονα τῶν πρώτων.»

Ἐννοεῖ βεβαίως τὸν κατὰ τῶν εἰκονομάχων ἀγῶνα, τὴν ἡρωϊκωτάτην ἀντιμετώπισιν αὐτῶν κατὰ τῆς παπικῆς οἰήσεως, τὴν ὑπερφυσικὴν αὐτῶν καρτερίαν καὶ ὑπομονὴν ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ καταδιωγμοῖς, οὓς ὑπέστησαν μεθ' ὅλων τῶν λοιπῶν ταγμάτων τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας, πιεζόμενοι κατὰ καιροῦς ὑπὸ τῶν λεηλατῶν αὐτοκρατόρων, ἵνα ἐξαναγκάσωσιν αὐτοὺς νὰ ἐνδῶσσωσιν εἰς παρανόμους καὶ βεβιασμένους ἐνώσεις μετὰ τῆς Δουτικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἔσχατα λέγον τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ἐννοεῖ ἐκεῖνα ἅπερ ἔλαβον χώραν ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ σχίσματος καὶ ἐντεῦθεν· δηλαδὴ ἀπ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς ἡ ἀσέβεια τῶν Νικολαϊτῶν διεμόλυνε πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον, διὰ τῆς ὑπ' αὐτῆς ἀνατροπῆς τῶν δογμάτων καὶ ἐντολῶν τῆς Καθολ. Ἀποστ. Ἐκκλησίας. «Καὶ ἐν τῇ ἡμίσει τῆς ἐβδομάδος ἀρθήσεται μου θυσία καὶ σπονδὴ καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἔσται. (Δαν. θ' 24)» Ἀκριβῶς τὴν ἀνήκεστον ταύτην τῆς Καθολ. Ἐκκλησίας ζημίαν, προβλέπων καὶ ὁ Ἀποστολος Παῦλος, λέγει προφητικῶς. «Τὸ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν Κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς· καὶ διὰ τοῦτο πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεός, ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.» (Θεοσ. Β' β' 7). Ἐν τούτοις δ' ἀμερόληπτος ὢν ὁ Θεός, παραπονεῖται καὶ κατὰ τῶν ὁσίων, διότι καὶ οὗτοι ἀτυχῶς, νικηθέντες ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ θηρίου τῆς ἐγωϊστικῆς φιλαυτίας, ἐγένοντο παράδειγμα τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς ἐγκρατείας, κατὰ μέρος· ἔδωκαν γὰρ ἀφορμὴν εἰς τὸν λαὸν νὰ ἐγκαταλίπη ὁλοσχερῶς τοὺς νόμους τῆς ἐγκρατείας, καὶ τούτου ἕνεκεν νὰ λάβῃ χώραν ἡ ἀδηφαγία καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἀκολασία καὶ ὁ βίος ὁ ἄσωτος· τὴν διαγωγὴν ταύτην ὀνομάζει τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον Ἰεζάβελ· κατ' ἐμπνευσιν θείαν, ἰδοὺ τί λέγει καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος· «Ἄλλ' οἴδατε, ἀγαπητοί, διατί με θέλουσι καθελεῖν, ὅτι τάπητας οὐχ' ἠπλωσα· οὔτε συρικὰ ἱμάτια οὐκ ἐνεδυσάμην· καὶ ὅτι τὴν γαστριμαργίαν αὐτῶν οὐ παρε-

μυθησάμην· ἦνθησαν γὰρ τὰ ἔγγονα τῆς ἀσπίδος, ἔτι περιλέ-
 λειπται· τῆς Ἰεζάβελ ὁ σπόρος, ἔτι δὲ καὶ ἡ χάρις (ἦτοι τὸ πνεῦ-
 μα) τοῦ Ἡλία συναγωνίζεται... ἡ σεσωματωμένη πολεμεῖ τὴν
 ἀσώματον ἢ λουτροῖς καὶ μυρίσμασι καὶ μετ' ἀνδρὸς περιπλε-
 κομένη (ιζ' 7), πολεμεῖ τὴν καθαρὰν καὶ ἀσπίλον ἐκκλησίαν·
 ἀλλὰ γε καὶ αὕτη καθίσει χήρα, ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς, ὅτι γυνὴ
 εἰ καὶ χηρεῦσαι θέλει τὴν ἐκκλησίαν» (τομ. β' 422.) Ἰδοὺ ὁ θεὸς
 Χρυσύστομος, ὡς ἀνήκων εἰς τὸ τάγμα τῶν ὁσίων, τίνι τρόπῳ,
 μιμούμενος τὸν Ἡλίαν τὸν προφήτην, καταφέρεται κατὰ τῆς νοη-
 τῆς Ἰεζάβελ. Ἄρα πᾶσι τοῖς ἀκουλουθοῦσι τὸν βίον αὐτὸν τῆς
 σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας, ἐπιβάλλεται νὰ καταφέρωνται ὁμοιο-
 τρόπως κατ' αὐτῆς, ὅπως ὑφίσταται καὶ καθ' ἡμᾶς ἡ πραγματι-
 κότης τοῦ Χρυσόστομικοῦ λόγου· «Ἄν καὶ περιλέλειπται τῆς
 Ἰεζάβελ ὁ σπόρος, ἀλλ' ἔτι καὶ ἡ χάρις τοῦ Ἡλία συναγωνίζε-
 ται.» Ἐπὶ τέλους, ἀγαπητοί, δοθείσης ἡμῖν τῆς εὐκαιρίας, ἐν τῇ
 ἀναλύσει τῶν ἀναγωγικῶν ἐννοιῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, ὅ-
 που τρανῶς καταφαίνεται, ὅτι ἐπικρατεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἡλία,
 κατὰ τὴν φωνὴν τοῦ Εὐαγγελίου (Ματθ. ιζ' 11), δεῦτε ἀναζώ-
 σωμεν ἑαυτοὺς καὶ ὀλοφύχως ἐπιτεθῶμεν κατὰ τοῦ σφοδροτέρου
 τετάρτου τῆς ἀσωτείας ἀνέμου, φέροντες ὅπλον τὴν ἰσχὺν τῆς
 σωφροσύνης, ὅπως καταβάλωμεν αὐτὸν ἐν παραδείγματι, πρὸς
 ἀναχαίτισιν τῆς ἀκαθέκτου φορᾶς τῆς ὀλεθριωτάτης πολυτελείας,
 περὶ ἧς προφητεύων Δανιὴλ ὁ προφήτης, (ζ' 17) ἰδοὺ τί λέγει.
 «Ταῦτα τὰ θηρία τὰ μεγάλα τὰ τέσσαρα, τέσσαρες βασιλεῖαι
 ἀναστήσονται, δυσέβεια, ἀσέβεια, ἀθεῖα καὶ ἡ τῆς ἀσωτείας πο-
 λυτέλεια, ἐπὶ τῆς γῆς· αἱ ἀρθήσονται, καὶ παραλήψονται τὴν βα-
 σιλείαν ἅγιοι ὑψίστου, (ια'. 11. κ' 4) καὶ καθέξουσιν αὐτὴν ἕως
 αἰῶνος τῶν αἰώνων· καὶ ἐξήτουν ἀκριβῶς περὶ τοῦ θηρίου τοῦ
 τετάρτου (ἀπ. θ' 17) ὅτι ἦν διάφορον παρὰ πᾶν θηρίον, φοβερὸν
 περισσῶς, οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σιδηροῖ, καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ χαλ-
 κοῖ, ἐσθλὸν καὶ λεπτύνον καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσίν αὐτοῦ συνε-
 πάτει... καὶ ἐποίησε πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἴσχυε πρὸς αὐ-
 τοὺς, (ια'. 7), ἕως οὗ ἦλθεν ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν καὶ τὸ κρῖμα
 ἔδωκεν ἁγίοις ὑψίστου καὶ ὁ καιρὸς ἔφθασε καὶ τὴν βασιλείαν
 κατέσχον οἱ ἅγιοι.» Καὶ ὁ θεὸς πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Καρ-
 πάδιος, μιμούμενος τὸν Χρυσόστομον, παραινεῖ ἡμᾶς λέγον· «πρό-
 σεχε σεκυτῆ ἀπὸ τῶν φαρμάκων τῆς Ἰεζάβελ, ὧν μάλιστα εἰσὶν

οί λογισμοὶ τοῦ τύπου καὶ ματαίας δόξης· δυνήσῃ δὲ τούτων περιγενέσθαι τῇ χάριτι Θεοῦ, ἐξουθενῶν τὴν ψυχὴν καὶ εὐτελίζων αὐτήν, καὶ ρίπτων σεαυτὸν ἐνώπιον Κυρίου καὶ ἐπικαλούμενος αὐτὸν εἰς τὸ βοηθῆσαί σοι,» (Φιλ. 250. νη')· ἐν ἄλλαις λέξεσιν οὗτος ὁ πατήρ γίνεται ἀκριβὴς ἐξηγητὴς τοῦ πνεύματος τῆς ἰσχύος, ὅπερ διὰ τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, ρητῶς ἀπειλεῖ ἡμᾶς λέγον.

Β' 21—23. «Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοή-
 » σῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
 » ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας
 » μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν
 » ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν
 » θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰ-
 » μὴ ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας καὶ δώσω ὑμῖν ἐκά-
 » στῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.»

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, προγνούς τῇ θείᾳ χάριτι, τὰς συνε-
 πείας ταύτης τῆς ὁλοθρευτικῆς πολυτελείας, ἰδοὺ τί λέγει κατὰ
 τῆς πλουτομανίας τῆς θυγατρὸς αὐτῆς· «Οἱ δὲ βουλόμενοι πλου-
 τεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμόν, καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολ-
 λὰς καὶ ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώ-
 πους εἰς ὀλεθρον καὶ ἀπώλειαν.» (Β' Τιμ. στ' 9). Ὅπως δὲ ἀρθῇ
 καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία, καὶ ἐπομένως σχῶμεν τελείαν τὴν
 πεποίθησιν, τοῦ ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον χαρακτηρίζει τὴν κα-
 κίστην τῆς σημερινῆς πολυτελείας διαγωγὴν διὰ προσώπου τῆς
 Ἰεζάβελ τῆς γυναικὸς Ἀχαάβ, ἔκτου Βασιλέως Ἰσραὴλ, ἀκού-
 σωμεν καὶ αὐτὴς τὸν θεῖον Χρυσόστομον. «Τὴν γείτονα Τύρον,
 λέγει πόλιν, τὴν ἐν ἀσεβείᾳ τότε κατεχομένην, τὴν ἀκρόπολιν
 τοῦ διαβόλου, τὴν ὄνομα ἔχουσιν ἐπὶ πολυτελείᾳ, ἀπὸ τοῦ μέρους
 τὸ ὅλον αἰνιττόμενος· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ τὴν ἀσέβειαν πᾶσαν οὖ-
 τω καλέσαι καὶ τὴν ἀσωτείαν. Εἶδε γὰρ ἀπὸ πόλεων τρόπους χα-
 ρακτηρίζειν, ὡς ὅταν λέγῃ. «Ἀκούσατε λόγον Κυρίου ἄρχοντες
 Σοδόμων, ἐνωτίσασθε νόμον Θεοῦ ὑμῶν λαὸς Γομόρρας,» καὶ μὴν
 πρὸς Ἰουδαίους διελέγετο. (ἐρμ. ψαλμ. μδ') καὶ ὁμοῦ καὶ περὶ
 αὐτῆς οἱ ἱστορικοὶ γράφουσιν ὅπως καὶ διὰ τὸν Νικόλαον, ἀλλ' ὥς
 εἴπομεν αἱ τοιαῦται πληροφορίαι, οὐδεμίαν σύστασιν ἔχουσι, διό-
 τι ἦτο εἰσέτι κεκαλυμμένον τὸ μυστήριον τῆς θείας Ἀποκαλύψε-

ως. Καὶ λέγομεν ἀγαπητοί, ὡς ἀρθῇ πᾶσα ἀμφιβολία, καὶ ἐν πί-
 στει, ἢ μᾶλλον ἐν πεποιθήσει, ν' ἀποδεχθῶμεν τοῦ ὅτι ὁ πικρὸς
 τοῦ πνεύματος ἔλεγχος, πρὸς ἡμᾶς ἀπευθύνεται, καθότι ἰδοὺ σή-
 μερον ὅπου ἰδίους ὅμμασι βλέπομεν, ὅτι ἀκριβῶς ἡ παρακοὴ ἡ-
 μῶν πρὸς τὰς ἐντολὰς τῆς ἐκκλησίας, ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ πλεονά-
 σωσιν αἱ ἀσθένειαι, ἡ δὲ σύφιλις νὰ φθάσῃ εἰς τοιοῦτον σημεῖον
 ἀπελπισίας, ὥστε ὅπου δι' αὐτῆς νὰ παραλύσῃ τὸ πλεῖστον μέρος
 τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ δὲ πολυτέλεια νὰ γείνῃ παραίτιος τῶν ἀ-
 διακόπων ἀλληλοσπαραγμῶν. Μὴ δίδετε παρακαλῶ ἀκρόασιν εἰς
 τοὺς ὕλιστικὰ καὶ ἄθεα φρονοῦντας, οἵτινες ἐν ψυχικῇ πωρώσει
 διάγοντες (α), ἵνα καὶ τοὺς ἄλλους ἐξομοιώσωσι πρὸς ἑαυτούς,
 ἰδοὺ τί λέγουσι·» μὴ θορυβῆσθε ἀνέκαθεν αὐτὰ συμβαίνουσιν·
 ἀναγνώσατε τὴν ἱστορίαν, ἵνα μάθῃτε ὅτι τὸ πάλαι συνέβαινον
 χειρότερα παρ' ὅσα πάσχομεν σήμερον· μὴ φοβῆσθε καὶ ταῦτα
 θὰ παρέλθωσι, μετὰ τὴν διαφοράν, ὅτι ἡ φύσις αὕτη θὰ παρουσι-
 ἀσῃ ἡμῖν νέα κατὰ τὸ ἐκπαλαι σύνθηδες· παρακαλῶ, ἀδελφοί, μὴ
 δίδητε προσοχὴν εἰς τοὺς τοιαύτους· «οὗτοι γὰρ εἰσὶν εἰ τὰ δη-
 λητήρια κεραυνῶντες φάρμακα, τῇ τρυφῇ τῇ συνήθει ταῦτα ἀνα-
 μιγνύοντες ἀνεπαίσθητον ποιοῦσι τὴν ἐπιβουλήν,» κατὰ τὸν Χρυ-
 σόστομον. «'Ανθ' ὧν ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου, λέγει Κύριος, διὰ
 στόματος Ἰεζεκιήλ, λέγοντες εἰρήνην εἰρήνην καὶ οὐκ ἔστιν εἰρή-
 νη, καὶ οὗτος οἰκοδομεῖ τὸν τοίχον, καὶ αὐτοὶ ἀλείφοντες αὐτόν,
 προσφῆται τοῦ Ἰσραήλ, οἱ προφητεύοντες ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ
 ἐροῦντες αὐτῷ εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη, λέγει Ἰδωναὶ Κύ-
 ριος.» (Ἰεζ. ιγ' 10-16).

Β' 24-29. «Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς, τοῖς ἐν Θυ-
 » ατείοις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες
 » οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ
 » βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος, πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε
 » ἄχρις οὗ ἂν ἤξω. Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους
 » τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν καὶ

(α) «Κατὰ φύσιν ὁ νοῦς ἐνεργεῖ, λέγει ὁ θεὸς Μάξιμος, ὅταν τὰ πά-
 θη ἔχῃ ὑποτεταγμένα, καὶ τοὺς λόγους τῶν ὄντων θεωρῇ καὶ πρὸς τὸν
 Θεὸν διάγῃ· ἀκουεῖσθαι ταῦτα οἱ τῶν ἡμερῶν μας ὀρθολογισταί.

» ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ράβδῳ σιδηρᾷ ὥς τὰ σκεύη τὰ κε-
 » ραμικὰ συντρίβεται, ὥς καὶ γὰρ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρὸς
 » μου δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωῒνον. ὁ ἔχων οὖς
 » ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.»

Ἀκούοντες ἐνταῦθα νίκην μὴ νομίσητε ὅτι κάμνει λόγον
 περὶ αἰσθητῶν πολέμων· καθὼς βλέπομεν τὴν σήμερον ἱεροκή-
 ρυκας νὰ φωνάζουσιν ἐπ' ἄμβωνος· ἐμπρὸς παιδιά, ὁ ἀγὼν ἀφο-
 ρᾷ ἀσφάλειαν πίστεως καὶ πατρίδος, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον
 ἐρεθίζουσι τὸν ἀλληλοσπαραγμόν. Ὅχι· ἀλλὰ γίνεται λόγος περὶ
 νοητοῦ πολέμου, καθ' ὃν οὐκ ἐστὶν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ
 σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ κοσμοκράτορος
 τοῦ αἰῶνος τούτου. Σχετικῶς οὖν, ἐν τούτοις ἐπειδὴ ἀποτείνεται,
 ὥς εἴπομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἰσχύος πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς τάγμα τῶν
 μοναχῶν, συμφώνως τῇ γνωστικῇ αὐτοῦ ἀντιλήψει, συγκαταβαί-
 νει καὶ λέγει, τοῖς κάπως ἐγκρατευσμένοις, ὅτι, ναὶ μὲν σεῖς κά-
 πως φαίνεσθε ὅτι ἐκτελεῖτε τὸ καθήκόν σας, ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ
 εἴσθε μακρὰν τοῦ συστήματος τῶν παλαιῶν δόλων, δὲν γνω-
 ρίζετε, καὶ τὰς μηχανὰς τοῦ ἀρχεκάκου Σαταν, καὶ τούτου ἐνε-
 κεν διατελεῖτε ἐν ἀμεριμνίᾳ, νομίζοντες ὅτι ἡ καθ'
 ἡμῶν ἐπήρεια θὰ φθάσῃ μέχρι τῆς φαινομενικῆς ταύτης ἀκατα-
 στασίας· ὅχι ἀπατάσθε, αἱ μηχαναὶ τοῦ διαβόλου εἰσὶν ἀμέτρη-
 τοι, διὲν διὰ νὰ γνωρίσητε αὐτάς, ἀκολουθεῖτε τὰς παραδόσεις
 τῶν παλαιῶν νηπιτικῶν διδασκάλων καὶ ἀσκητῶν μετ' ἐφαρμογῆς.
 Τηρεῖτε τὴν σωφροσύνην, ἐν τῇ διαυγαζομένου τοῦ νοῦ ὑμῶν, τῇ
 θείᾳ χάριτι, θὰ εἴσθε εἰς θέσιν νὰ ἀντεπεξέλθῃτε κατὰ τῶν νέων
 αὐτοῦ ἐπιχειρήσεων, καὶ θὰ γίνητε ὁδηγοὶ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους·
 καὶ ὁ νικῶν ἐν τῇ ἐν λόγῳ νοητῇ τούτῳ πολέμῳ, διὰ τῆς ἀπορρί-
 φσεως τοῦ σαρκικοῦ καὶ ψυχικοῦ ἀλόγου διαφόρου, καὶ κατακρατῶν
 τῶν ἰδίων παθῶν (α), οὗτος καὶ μόνος θὰ εἶνε ἱκανὸς νὰ ποιμάνῃ

(α) • Ἡμεῖς τῶν ἐν λιμένι καθημένων ἀδεέστερον διάγομεν νῦν· μὴ
 τοῖνυν, μήτε ἐπὶ τοῖς κατορθώμασι μεγαλοφρονῶμεν, μήτε ἐπὶ τοῖς συμ-
 πίπτουσι πειρασμοῖς, καταπίπτωμεν· μήτε εἰς ραθυμίαν τῇ τῆς εἰρήνης
 ἀδείᾳ ἀποχρώμεθι, ἀλλὰ νήφωμεν ἀεὶ καὶ γρηγορῶμεν· ἐστὶ γὰρ καὶ ἡ-
 μῖν πάλη πρὸς τὰς ἐπιθυμίας τῆς φύσεως· οὐκ ἐπανίστανται ἡμῖν ἄνθρω-

τὰ ἔθνη ἐν ράβδῳ σιδηρᾷ. (ιβ'. ιθ' 14). Περὶ τοιαύτης νίκης λαλῶν ὁ Χριστὸς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους ἔλεγεν. «Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἔστε καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.» ἡ τοιαύτη ἐκ τῶν πικρῶν ἐλευθερία θὰ εἰσάξῃ ἡμᾶς εἰς ὀρίζοντα τελειοτέρας γνώσεως, ἔπου τὸ συντηχούμενον νέον τῆς ἀληθείας φῶς, θὰ παράσχῃ ἡμῖν βεβαίως τὸν ἀπτόλεμον τὸν πρωϊνόν, ἡτοι ἐκείνην τὴν γνώσιν, ἣτις θὰ καταστήσῃ ἡμᾶς ἱκανοὺς πρὸς διοίκησιν τῶν ἔθνων εὐθεΐαν καὶ ἄδολον. «θησαυροὶ βασιλικαί, λέγει ὁ Ἰωάννης ὁ Καρπάτιος. πλησθήσονται χρυσίου· καὶ οἱ νόες τῶν ἀληθῶς μοναχῶν πληρωθήσονται γνώσεως.» ὁ δὲ θεὸς Μάξιμος ἐγχειρίζων ἡμῖν τὸ φάρμακον τῆς ἀσφαλείας, ἵνα μὴ ἐν τῇ γνώσει πάθωμεν ἐξ οἰήσεως, ἵσως τοῦτο συμβαίνει τοῖς πολλοῖς, λέγει ἡμῖν τὰ ἐξῆς. (ἐκ. δ' ξα') «Πέφυκε πῶς παρέπεσθαι τῇ γνώσει ἡ οἴησις. ἔνδοθεν μόνον· ὁ δὲ φθόνος καὶ ἐνδοθεν καὶ ἐξωθεν· καὶ ἐνδοθεν μὲν πρὸς τοὺς ἔχοντας γνώσιν· ἐξωθεν δὲ ἀπὸ τῶν ἐχόντων ἄγνοιαν· ἡ οὖν ἀγάπη τὰ τρία ἀνατρέπει· τὴν μὲν οἴησιν, ἐπεὶ οὐ φυσιοῦται, τὸν δὲ ἐνδον φθόνον, ἐπεὶ οὐ ζηλοῖ, τὸν δὲ ἐξωθεν, ἐπεὶ μακροθυμεῖ καὶ χρηστεύεται· ἀνάγκη οὖν τὸν ἔχοντα γνώσιν προσλαβέσθαι καὶ τὴν ἀγάπην, ἵνα ἄτρωτον τὸν νοῦν ἐν παντὶ διαφυλάττῃ.» Εἰ οὖν θέλεις σοι δοθῆναι μοναχὲ ὁ πρωϊνὸς ἀστήρ, τῆς ἀγάπης κράτει· ἀλλ' ἡ ἀγάπη τῇ ἀκτημοσύνῃ ἔπεται, ἡ δὲ τῇ αὐταπαρνήσει ἄρα μακρὰν ἢ φιλαυτία.

Γ' 1. «Καὶ τῷ ἀγγέλῳ (α) τῆς ἐν Σάρδεσιν Ἐκκλησίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας. Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ.»

Ἐνταῦθα λαλεῖ τὸ πνεῦμα τῆς γνώσεως διὰ τοῦ πνεύματος·

ποι, ἀλλ' ἐπανάστανται αἱ τῆς σαρκὸς ἡδοναί· οὐ πολεμεῖσι τύραννοι καὶ βασιλεῖς, ἀλλὰ πολεμεῖ θυμὸς, κενοδοξία· ἔρως, φθόνος, βασκανία, καὶ τὰ μυρία τῆς ψυχῆς πάθη· ἐπεὶ οὖν ἐκείνων τῶν πειρασμῶν ἀπηλλάγμεθα τούτων περιγενώμεθα.» (Χρυσ. τομ. γ' 280).

(α) Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ἐγράφη ἡ θεία Ἀποκάλυψις, ἦτο ἐπίσκοπος Σάρδεων ὁ Κλήμης, θεὸς, πάνσοφος, καὶ θεόσοφος Διδάσκαλος κατὰ τὸν Ἀναστάσιον τὸν Σιναΐτην.

τος τούτου, ὥς εἶπομεν, ἐμφορεῖται τὸ τάγμα τῶν μαρτύρων, οὐχὶ μόνον τῶν κατὰ πρᾶξιν τοιούτων, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ προαίρεσιν· ἐπειδὴ δὲ τὸ τάγμα τοῦτο, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποτελεῖται ἐκ μελῶν ἀπλοϊκῶν, διὰ τοῦτο τὸ πνεῦμα ἀποτείνεται πρὸς τὸν ἄγγελον ἐκείνον, ἐξ οὗ, ἂν ἐξήσκει ἐπιμέλειαν καὶ μέριμναν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας τῆς εἰς αὐτὸν ἀνατεθείσης, θὰ προέκυπτε μέγα καλὸν καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον. ὁμῶς ἀμελήσας καὶ παραδοὺς ἑαυτὸν εἰς ἀκόρεστον ἀπόλαυσιν τῶν προσκαίρων ἀγαθῶν, ἐγένετο παρὰίτιος, οὐ μόνον τῆς αἰωνίου ἀπωλείας τῆς ἀνηκούσης εἰς αὐτὸν λογικῆς ποίμνης, (ἡ' 8), ἀλλὰ καὶ προετοιμασίας μαρτυρικοῦ σταδίου, (ε' 5) ἐν ᾧ ἀδιακόπως μέχρι σήμερον, τελοῦνται σκληροὶ μαρτυρικοὶ ἀγῶνες. Ἡ ἀγριότης αὐτοῦ καὶ ἡ ἀπανθρωπία προὐκάλεσε τὸν καταδιωγμὸν καὶ τὴν ἡθικὴν διαφθορὰν τῶν ἐν Ἀνατολῇ Χριστιανῶν ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων· ἡ Φαραωνητικὴ αὐτοῦ σκληρότης ἐγένετο πρόξενος τοῦ ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους αἰῶνας ἀλληλοσπαραγμοῦ τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Ἡ θρησκεία τῶν διαμαρτυρομένων, ἣτις ἐξήπλωται καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον, διότι εἶνε ὁμόνος τροφὸς τῆς ρασιώτης, καταδιώκτης δὲ τῆς ἐγκρατείας καὶ σωφροσύνης, καὶ παρὰίτιος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκαταστασίας, δὲν εἶνε συνέπειαι τοῦ σατανικοῦ παπισμοῦ; Ἡ ἐωσφορικὴ αὐτοῦ ἐπιμονὴ (α) ἐνήργησε νὰ παραδοθῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς χεῖρας τῶν ὀθωμανῶν, ἵνα, τοιουτοτρόπως αὐτοβούλως καὶ ἐλευθέρως ἄγῃ καὶ φέρῃ τὰς ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις, κατὰ τὰς ἀλόγους αὐτοῦ ἐπιθυμίας καὶ ὀρέξεις, ἡμεῖς δὲ στενάζοντες μέχρι σήμερον, ἄλυτρώτως ὑπὸ τὰς στιβαρὰς χεῖρας τῶν βαρβάρων, νὰ μὴ εἴμεθα ἱκανοὶ καὶ νὰ προσφέρωμεν μικρὰν ἐκδούλευσιν πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν ἐκκλησίαν. Πρὸς τοῦτον λοιπὸν τὸν ἀνθρωπόμορφον λύκον, λαλῶν τὸ πνεῦμα τῆς γνώσεως ἰδοὺ τί λέγει. «Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας,» ἐν τούτοις ἀποκλείει αὐτὸν τοῦ Χοροῦ τῶν ἁγίων· ἐπὶ τούτῳ εἶπε καὶ πρὸς τὸν ἄγγελον τῶν ὁσίων, ὅτι θὰ δώσῃ τῷ νικῶντι

(α) «Εἶπον γὰρ πολλάκις πρὸς τὴν ὑμ. ἀγάπην. ὅτι πρόβατα καὶ ποιμένες πρὸς ἀνθρωπίνην εἰσὶ διαίρεσιν· πρὸς δὲ τὸν Χριστὸν πάντες πρόβατα, καὶ γὰρ οἱ ποιμαίνοντες καὶ οἱ ποιμαινόμενοι, ὑφ' ἐνὸς τοῦ ἁνω ποιμένος ποιμαίνονται.» (Χρυσ. τομ. γ' 768).

τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν, τὸν ἐμπορούμενον βεβαίως ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς γνώσεως, καθότι τὸ πνεῦμα τοῦτο ἀνήκει, ὡς εἵπομεν εἰς τὸ τάγμα τὸ μαρτυρικόν· καὶ διατὶ ὁ ἀποκλεισμός οὗτος; «Οἶδα γάρ σου τὰ ἔργα· ὅτι τὸ ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ» ρητῶς ἀποκλείει αὐτὸν τῆς αἰωνίου ζωῆς, καθ' ὅτι μόνον κατ' ὄνομα καλεῖται Ἀρχιεπίσκοπος· Ρώμης· πράγματι ζῶντος ἐπισπασάμενος τὴν ἀράν τοῦ φωτίου καὶ Μιχαὴλ τῶν ὀρθοδόξων πατριαρχῶν, ἐγένετο νεκρός· (γ' 10· β' 8) καὶ οἰκεία προαιρέσει ἐγένετο τοιοῦτος· ὁ γὰρ μὴ ὄρων καὶ ἀκούων καὶ αἰσθανόμενος πνευματικῶς, ἀλλ' ἐγκυλινδούμενος ἐν τρυφηλότητι καὶ ἀσωτείᾳ, οὐδὲν ἄλλο ἐστίν ἢ νεκρός· διότι οὐκ ἐστὶ ζῶν ἐν αὐτῇ ὁ Χριστός, μήτε αὐτὸς ἐν αὐτῇ κινούμενος καὶ ἐνεργοούμενος· «ὅσοι δυσχεραίνουνσι νοεῖν τὰ συμφέροντα καὶ τὰ καλῶς λεγόμενα, λέγει ὁ μέγας Ἀντώνιος, οὗτοι κακῶς ἔχειν νομίζονται· ὅσοι δὲ μὴ νοοῦντες τὴν ἀλήθειαν, ἀναισχύντως φιλονικοῦσι, τούτων τὸ λογιστικὸν νεκρῶται καὶ ἐκτεθνήσκουσι· αὐτῶν ὁ τρόπος, καὶ οὐ γνωρίζουσι τὸν Θεόν, οὐδὲ πεφώτισται αὐτῶν ἡ ψυχή.» Καὶ ὅμως ἐν πᾶσι τούτοις, μακροθυμῶν ὁ Κύριος παρέχει αὐτῇ ἀφορμὴν μετανοίας· λέγει γὰρ πρὸς αὐτόν.

Γ' 2. «Γίνου γρηγορῶν καὶ στήριξον τὰ λοιπά. ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ εὖρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἔναντι τοῦ Θεοῦ μου.» (α)

Ἐπειδὴ, σὺ ἐκπαλαι εἶσαι ὁ πρωταίτιος τῆς διεγέρσεως τοῦ σκανδάλου, γενόμενος διάβολος ἐν μέσῳ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, καὶ κατὰ συνέπειαν τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ τῶν τέκνων αὐτῆς, (ς' 4· β' 10.), τοῦλάχιστον μετανόησον νῦν, ἵνα μὴ σὲ ἐπιβαρύνῃ καὶ τὸ αἷμα τῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις καταδιωκομένων καὶ βασανιζομένων λαῶν ὑπὸ τῆς ἀθεΐας καὶ ἐσχάτης ἀγριότητος, ἧς οὗτος σὺ ἐγένου παραίτιος διὰ τῆς ὑπὸ σοῦ ἀνοίξεως τοῦ φρέατος τῆς ματαιαφροσύνης καὶ κενῆς ἀπάτης· (θ' 1) ἀκουσον δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς μετανοίας σου, εἰ θέλεις μετανοῆσαι.

(α) Καὶ διὰ τῆς φράσεως ταύτης «ἀπέθανον τοῦ Θεοῦ μου.» εἶτι ἐπικυροῦται ὁ ἀποκλεισμός αὐτοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς. (β' Ματθ. κδ' 36.)

Ι' 3. «Μνημόνευε οὖν, πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας
 » καὶ τήρει καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσης,
 » ἦξω ἐπὶ σέ ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν ὥραν
 » ἦξω ἐπὶ σέ.»

Ὁ τρόπος τῆς μετανοίας σου, ὦ σὺ ὁ πεπτωκὸς ἐκ τῶν χειρῶν μου ἀστήρ, (ἡ' 10) εἶνε ν' ἀπόρριψῇς πᾶν ἔτι ἐθέσπισας μετὰ τὴν συγκρότησιν τῶν ἐπτά οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ νὰ περιορισθῇς ἐμπράκτως εἰς ἐκεῖνα ἅπερ ἐθέσπισεν ὁ ἐπταδικὸς τῶν οἴκου. Συνόδων ἀριθμός· διότι ὅπως ὁ πατήρ μου ἐν ἐπτά ἡμέραις ἐδημιούργησε τὸν κόσμον, ἐν ἐπτά δὲ σαλπίσμασιν, ὡς θὰ ἴδῃς ἀκολούθως (ια' 15), διὰ τῶν ἐπτά βροντῶν τῆς ἐπταφώτου μου ἐκκλησίας, προώρισται ἡ πτώσις τῆς σημερινῆς Βαβυλῶνος, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐν ἐπτά συγκροτήσεσιν οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἦτο ὠρισμένον νὰ παρασκευασθῇ καὶ ἐντελῶς νὰ ταξινομηθῇ ἡ δογματικὴ τῆς μαρτυρίας μου διδασκαλία καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς ἐκκλησίας μου. Ναί, πρὸς σέ λέγω τὸν ἐπίσκοπον τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, νὰ εἰσέλθῃς ὅθεν ἐξέβῃς, συμμορφούμενος πρὸς τὴν πίστιν τὴν ὁρθόδοξον, διότι τούτου γενομένου, ἀμέσως θὰ διεγείρῃς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν, ἵνα στρέψωσι καὶ οὗτοι μετ' εὐβλαβείας τὴν προσοχὴν αὐτῶν, εἰς τὰς διδασκαλίαις τῶν ὁρθοδόξων τῆς ἀρχαιότητος πατέρων, καὶ οὕτω κατχνσοῦντες τὴν πλάνην αὐτῶν, νὰ ἐπιβάλωσι πρὸς ἐαυτοὺς βίαν, οὕτως ὥστε, διὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἐγκρατείας κατὰ τε ψυχὴν καὶ σῶμα, ἀπαλλασσόμενοι τῆς ὕλικῆς λατρείας, ὑψωθῶσι πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πλάστην αὐτῶν, ὅστις διὰ τοῦ προῦνοῦ τῆς γνώσεως ἀστέρος, διαφωτίσῃ καὶ ἐδηγήσῃ αὐτοὺς πρὸς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Τούτου ἕνεκα, ἐπιλέγει τῷ πάπᾳ τὸ θεῖον πρόγραμμα. «Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσης ἦξω ἐπὶ σέ ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ.» Ἐν τούτοις, ἀδελφοί, ἅς μὴ ἀμελῶμεν καὶ ἡμεῖς, διότι ἡ ἄγνωστος αὕτη ὥρα τῆς ἀφορήτου τῶν δεινῶν ἐνσκήψεως, ἔσεται γενική.

Γ' 4. «Ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ
 » οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ περιπατήσουσι μετ'
 » ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν· ὁ νικῶν οὕτως περι-
 » βαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ

» ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς καὶ ἑξομολογήσο-
 » μαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐνώ-
 » πιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· ὁ ἔχων οὗ· ἀκουσάτω τί τὸ
 » πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.»

Ἰδοὺ ἡ πηγὴ τῆς ἀγαθότητος καὶ πάσης παρακλήσεως, ὁμολογεῖ, ὅτι καὶ τινες μεταξὺ τῶν δυτικῶν εἰσι σεσωσμένοι, διότι ἐν τῇ ἀγνοίᾳ αὐτῶν πίνουνσι τὰ νάματα τοῦ παπικοῦ ἀψίνθου· ποῦ δὲ ἔγκειται ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν; Ἐν τῇ μετὰ τοσαύτης θλίψεως καὶ στενοχωρίας, μὴ διαφθεῖραι τὴν ἀκεραιότητα αὐτῶν· ἡ γὰρ καρδιακὴ καθαριότης καὶ εὐσυνειδησία ἐξεικονίζεται διὰ τῶν ἱματίων τῶν λευκῶν. Ἄρα μάταιος θ' ἀποβῇ καὶ ἡμῖν ὁ τίτλος «Ὁρθόδοξος», ὅταν δὲν ἐπιμεληθῶμεν νὰ τηρήσωμεν ἐν ἔργοις καὶ διαλογισμοῖς τὰς συνειδήσεις ἡμῶν ἀμολύντους καὶ καθαρὰς κατὰ τὸ ἐνόν.

Ρ' 7. «Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλη-
 » σίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ Ἅγιος, ὁ Ἀληθινός. ὁ ἔχων
 » τὴν κλεῖν τοῦ Δαυὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει καὶ
 » κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει.»

Ὡδε λαλεῖ τὸ πνεῦμα τῆς εὐσεβείας, πρὸς πᾶσαν μὲν τὴν ἐκκλησίαν, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἠκούσαμεν, ἐξαιρετικῶς ὁμῶς πρὸς τὸ τάγμα τῶν παρθένων, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι, αὐτὸ τοῦτο τὸ πνεῦμα εἶνε τὸ μόνον, τὸ ἀρδεῦον καὶ καλλιεργοῦν τὴν λεπτεπίλεπτον καὶ εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς παρθενικῆς χορείας, ἀλλὰ προκειμένου, καθ' ἃ ἐψόμεθα νὰ ἐξασκήσῃ αὐτὸ τὸ τάγμα μεγάλην ἐκδούλευσιν πρὸς τε τὸν Πανάγαθον Θεὸν καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τούτου ἕνεκεν νὰ τύχῃ παρὰ Θεοῦ ἐξειδικασμένης οὕτως εἰπεῖν προστασίας, (ιδ' 4) διὰ τοῦτο προβαίνει τὸ πνεῦμα τῆς εὐσεβείας εἰς συνδιάλεξιν μετὰ τοῦ παρθενικοῦ τούτου τάγματος, ἐκδηλοῦν αὐτῷ ὅτι, ἡ πρὸς τὸν Θεὸν αὐτοῦ εὐσέβεια, δι' ἧς κατενίκησε καὶ κατανικᾷ πολεμίων τὸν ὄντως ἐχθρόν, ἦτοι τὰς ἐσωθεν καὶ ἐξωθεν τῆς ἀλογίας ὁρμάς τε καὶ ἐπιθυμίας, ὡς ἀε-νάως ἀντιστρατευομένης κατὰ τοῦ θείου θελήματος, ἐνθουσιᾷ, οὕτως εἰπεῖν, τὸν Χριστὸν, εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε ἐρωτικῶς πρὸς τὸ παρθενικὸν κάλλος φερόμενος, νὰ λαλήσῃ πρὸς τοὺς παρθένους ὡς ἐξῆς. «Τάδε λέγει ὁ Ἅγιος, ὁ Ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων

καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει.» Κλειῖδα φανερῶν ἐνταυθὰ, αἰνίσσεται τὴν τελείαν ἐξουσίαν, ἣν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡ ἀπωλεία ἡμῶν. Λέγει δὲ τοῦ Δαυὶδ, πρῶτον μὲν, διὰ τὸ δεῖξαι αὐτὸν εἶναι ἐξ οἴκου Δαυὶδ, τοῦ πρώτου κτίσαντος τὴν ἐπίγειον ὕλικήν Σιών καὶ βασιλεύσαντος ἐν αὐτῇ ἐν εὐσεβείᾳ καὶ δαιοτήτι, καὶ δεύτερον ἵνα φανῇ ἐμπράκτως ὅτι εἶνε καὶ πληρωτὴς τοῦ νόμου κατὰ τὴν πρόρρησιν Ἰεζεκιήλ τοῦ προφήτου (λε' 25) λέγοντος. «Καὶ ἰδοὺ Λαυὶδ ὁ δοῦλός μου ἄρχων αὐτῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης καὶ διαθήκην αἰωνία ἔσται μετ' αὐτῶν.»

Γ' 8-9 «Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεωγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν, ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν καὶ ἐτήρησάς μοι τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. Ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται. Ἰδοὺ ἐποίησα αὐτοὺς ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἡγάπησά σε.»

Ὅντως μέγα τὸ κατόρθωμα τῆς παρθενίας· ἀλλ' οὐκ ἐξ ἡμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον. Ἐπὶ τούτῳ λέγει· «Ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεωγμένην» τὴν φράσιν ταύτην ἐπεξηγῶν ὁ πνεῦμα τὸ ἅγιον (ιδ' 4) λέγει· «οὔτοι ἡγοράσθησαν παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῇ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ· καὶ οὐχ εὗρέθη ψεύδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, ἅμωμοι γὰρ εἰσίν.» Δηλαδή, λέγων, ἰδοὺ δέδωκά σοι θύραν ἀνεωγμένην, θέλει νὰ εἴπῃ πρὸς τὸ ἐν λόγῳ τάγμα, ὅτι, ἐπειδὴ αἱ φυσικαὶ σου δυνάμεις εἶναι μικραὶ ἀπέναντι τοῦ σκοποῦ πρὸς τὸν ὅποιον προωρίσθης, διὰ τοῦτο μυστηριωδῶς, προηγουμένης τῆς σῆς ἀγαθῆς προαιρέσεως, ἐκτελεῖται τὸ πᾶν τῇ οἰκείᾳ σου δυνάμει ἐν ἁλλαῖς λέξεσιν, ἀδύνατόν ἐστιν ἵνα ἡμεῖς φυλάξωμεν τὴν παρθενίαν, ἃν ὁ Κύριος δὲν ἐνεργήσῃ ὑπὲρ αὐτῆς. Παρὰ τῶν ἀγωνιστῶν τοιαύτης ἀθλήσεως ἐν προᾶγμα ζητεῖ ὁ Κύριος, τὴν θέλησιν ζῶσαν· αὕτη δ' ἐκδηλοῦται διὰ τῆς πρὸς αὐτόν, καὶ τὸν πλησίον ἡμῶν ἀνοθεύτου ἀγάπης· τούτου δὲ ἔνεκεν, νῦν παροτρύνει εἰς τοῦτο τοὺς παρθένους, διὰ τοῦ εἰπεῖν, «ἐγὼ ἡγάπησά σε,» Δηλονότι λέγει πρὸς αὐτοὺς, ὡς ἐγώ, ἐξαί-

ρετικῶς ἀγαπῶ ὑμᾶς, καὶ ἐξασκῶ ἐνέργειαν ἐξειδιασμένην, ἵνα τηρήσω σου ἄδολον τὸ καύχημα τῆς παρθενίας, οὕτως ὀφείλεις καὶ σὺ νὰ μοὶ προσφέρῃς τὴν ἀνάλογον ἀγάπην, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, δυνάμει τοῦ πρὸς με ἔρωτος τῆς σῆς ἀγάπης, ἐκδημῶν ὁ νοῦς σου πρὸς τὸν Θεόν, πάντως θ' ἀποδημῇ τῶν ἐπιγείων, καὶ οὐδεμίαν προσοχὴν θὰ δίδῃ εἰς τὸ αἰσθητῶς αὐτὸν περιβάλλον. Τὸ εὐγενές καὶ λεπτὸν τοῦτο νόημα κατανοήσας ὁ μύστης τῶν ἀπορρήτων, ὡς ἔχων αὐτὸ ἐν ἐραρμογῇ, δις καὶ τρις ἀναφέρει ἐν τῇ Εὐαγγελίῳ αὐτοῦ, «ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς.» «Μέγα ἀγαθὸν ἡ ἀγάπη, λέγει ὁ θεὸς Μάξιμος, καὶ τῶν ἀγαθῶν τὸ πρῶτον καὶ ἐξίκετον ἀγαθόν, ὡς Θεὸν καὶ ἀνθρώπους, δι' ἑαυτῆς περὶ τὸν αὐτὴν ἔχοντα συνάπτουσα· καὶ ὡς ἄνθρωπον τὸν ποιητὴν τῶν ἀνθρώπων φανῆναι παρασκευάζουσα, διὰ τὴν τοῦ θεομένου πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ τὸ ἀγαθὸν ὡς ἐφικτὸν ἀνθρώπῳ, ἀπαρλλαξίαν, ἣν ἐνεργεῖν ὑπολαμβάνω τὸ «ἀγαπήσαι Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ψυχῆς καὶ δυνάμεως· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.» (ἐκ, γ' κθ').

Ἐν τούτοις ἀναμνημονεύει καὶ αὐτίς, ὡς καὶ ἐν τῇ τῶν ὁμολογητῶν (Β' 9) τὸ σατανικώτατον συνάφι τῶν μασσόνων, διότι οἱ μόνοι ἐχθροὶ τῆς παρθενίας εἶνε οὗτοι· καθ' ὅτι ἐξ Ἰουδαϊκῆς (α) καταγωγῆς ὀρμώμενοι, φρίττουσιν ἐν τῇ ἀκούσματι παρθένος· καθότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν παραδέχονται δύναμιν παρθενικῆς κατορθώσεως, ἀλλ' ὅλως ἀποφεύγουσι τὸ τοιοῦτον ἄκουσμα, ἐπειδὴ, πρεσβεύοντες τὸ Ἰουδαϊκὸν Ὄν, βύρουσι τὰ ὥτα πρὸ τοῦ ἀκούσματος, ὅτι ἡ δευτέρα ὑπόστασις τῆς θεότητος ἐγεννήθη ἐκ παρθένου. Ὅμως ἡ τοῦ Θεοῦ παντοδυναμία, σὺν τῷ χρόνῳ, δεικνύουσα ἐμπράκτως τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀξίαν ἐκάστου, θὰ ἐξαναγκάσῃ αὐτοὺς πικρῶς νὰ προσπέσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν ἐκείνων, οὕς λυσωδῶς καὶ ὑπούλως σήμερον καταδιώκουσιν, ἵνα ἀνανεώσωσι τὴν πίστιν τὴν Ἰουδαϊκὴν καὶ ἀνακτήσωσι τὴν ἐπίγειον Σιών, νομίζοντες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅτι θὰ ἐκπληρωθῶσιν οἱ λόγοι

(α) «Ἄμα τι πάσεται κατ' αἵσθησιν πρὸς σῶμα τὴν γραφὴν ἐκδεχόμενος, ἅμα καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα κατὰ νοῦν διὰ μέσης ἀνατρέχει τῆς φύσεως, ἐκείνα πρᾶκτων πνευματικῶς, ἅπερ σωματικῶς ὁ Ἰουδαῖος ἐπιτελῶν, ἔχει τὸν Θεὸν ὀργιζόμενον.» (Μαξ. ἐκ. ζ' νδ').

τῶν παλαιῶν προφητῶν, οὓς δέον ἐρμηνευθῆναι ἀναγωγικῶς, καθ' ὅτι ἔμαθον παρὰ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτι ὁ Θεός, δέον νὰ λατρεύηται πνευματικῶς καὶ οὐχὶ σαρικῶς καὶ τοπικῶς. Ἀλλὰ τότε εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐφαρμόσωσιν ἐκ νέου καὶ πᾶσιν τὴν μωσαϊκὴν νομοθεσίαν, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑποστώσι τὸ βάρος τῆς τοῦ νόμου παραβάσεως καὶ τὸ τετράγωνον.

Γ' 10-11. «Ὅτι ἐτήρησάς μου τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς, κἀγὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ, τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης πειρᾶσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς· ἔρχομαι ταχύ. κράτει ὁ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου.»

Ἀμερόληπτος ὢν ὁ Θεός, πῶς γράφει, εἰδικῶς πρὸς τὰ τάγμα τῶν παρθένων ὅτι, θὰ τηρήσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ (α) ; ἄρα διὰ τὰ λοιπὰ τάγματα θὰ δείξῃ ἀδιαφορίαν ; ἢ θὰ ἐξοικήσῃ ὑπὲρ αὐτῶν ὀλιγωτέραν πρόνοιαν ; Ὅχι δὲν ἔχει οὕτω· εἶνε μὲν ἀληθές ὡς ἠκούσατε ὅτι τὸ τάγμα τῶν παρθένων εἶνε τὸ μᾶλλον ἀδύνατον διὰ τὸ εἶναι αὐτολεπτεπίλεπτον, κατὰ τὴν ἡθικὴν αὐτοῦ εὐαισθησίαν, καὶ λοιπὸν ἔχει ἀνάγκην καὶ ὑπὸ ἄλλην ἐποψιν, εἰδικῆς προφυλάξεως· ὅμως κύριον αἷτιον εἶναι ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἀναφορὰ αὕτη τοῦ λόγου, περὶ τῆς τηρήσεως ἐκ τοῦ πειρασμοῦ, θὰ παράσχῃ ἡμῖν ἐν τοῖς ἀκολούθουσιν νύξιν γνωστικῆς ἀσφαλείας καὶ ἐνισχύσεως, διὰ τοῦτο, κατ' ἐξαίρεσιν κάμνει τὸ πνεῦμα τῆς εὐσεβείας λόγον ἐνταῦθα περὶ προφυλάξεως· ἀλλὰ μήπως ὁ Ἀποστ. Παῦλος δὲν λέγει «ἡ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστίν· ἐπαγγελίαν ἔχουσα τῆς νῦν ζωῆς καὶ τῆς μελλούσης;» Τὸ «ἔρχομαι ταχύ» ἐπιτυχῶς ἐρμηνεύεται, ἂν πιστεύσωμεν ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς Ἀποκαλύψεως, ἔχει τοιοῦτον ἀναγωγικὸν

(α) «Τοιοῦτον τῶν πειρασμῶν τὸ κέρδος· καθάπερ γὰρ ὑετός· εἰς τὴν γῆν κατιῶν διεγείρει τὰ σπέρματα, οὗτοι καὶ ὁ πειρασμός· εἰς τὴν ψυχὴν εἰσιῶν, διεγείρει τὴν προθυμίαν. Λόγος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ ἀκίνητος ἡ Ἐκκλησία· πύλαι (ἔδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς (ιδ' 1), ὁ πολεμῶν, ἑαυτὸν καταλύει, τὴν δὲ ἐκκλησίαν ἰσχυροτέραν δείκνυσιν· ὁ πολεμῶν, τὴν ἑαυτοῦ ἰσλὺν καταβάλλει, ἡμῶν δὲ λαμπρότερον ἐργάζεται τὸ τρώπαιον.» (Χρυσ. Τάμ. Β' 431).

σχῆμα, ὥσεί νὰ ἐγράφετο αὕτη κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν ταύτας, καθ' ὅς καὶ ἠνεώχθη· τὸ δὲ «κράτει ὃ ἔχεις», ἐλέχθη καὶ πρὸς τοὺς ἑσίου, καθ' ὅτι ἀμφοτέρω αὐτὰ τὰ τάγματα σχετίζονται ὡς πρὸς τὴν σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν, τὰς μόνας ἀρετάς, τὰς δυναμένας νὰ ὑψώσωσι τὸν νοῦν εἰς στρώματα φύσεως μᾶλλον πνευματικῆς· «κράτει ὃ ἔχεις»· δηλαδὴ τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος· καθαρὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐλευθερωθεὶς τῶν παθῶν καὶ ὑπὸ τῆς θείας ἀγάπης ἀδιαλείπτως εὐφραινόμενος.

Γ' 12. «Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ » τοῦ Θεοῦ μου καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω » ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως » τοῦ Θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἣ καταβαίνει » ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομά μου » τὸ καινόν. ὁ ἔχων οὐδ' ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει » ταῖς ἐκκλησίαις».

Σχετικῶς πρὸς τὴν τοῦ Κυρίου ταύτην ἐπαγγελίαν, ἰδοὺ τί λέγει ἡμῖν καὶ ὁ Ὁσὶος πατὴρ ἡμῶν Θεόγνωστος. «Ἀσπασαι τὴν ἀγνείαν, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, ἵνα γένῃ ναὸς Θεοῦ καὶ οἶκος ἐπέρastos. ἀδύνατον γὰρ σωφροσύνης χωρὶς προσκοινοῦσθαι Θεῷ. Τίττει δὲ ταῦτα, πόθος θεῖος καὶ ἀπροσπάθεια καὶ κόσμου φυγή. συντηρεῖ δὲ ταπεινοφροσύνη ὁμοῦ καὶ ἐγκράτεια, προσευχὴ διηνεκῆς καὶ θεωρία πνευματικὴ, καὶ σὺν ἀοργησίᾳ ἐκτενὲς δάκρυον· τοῦ δὲ κάλλους τῆς διακρίσεως, ἀπαθείας πάρεξ οὐκ ἐπιτεύξη». (Φιλ. 504. λζ'). Τὴν πρὸς τοὺς παρθένους ταύτην ὑπόσχεσιν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἀκουέτωσαν οἱ φθονοῦντες αὐτοὺς δόλιοι μασσῶνοι, καὶ ἐκ μέρους τοῦ προφήτου Ἠσαΐου, ἵνα μάθωσιν ὅτι εἰς μάτην ἀποβαίνουσιν οἱ κόποι των, καὶ ὅς μὴ νομίζουσιν ὅτι οἱ προφῆται λαλοῦσι περὶ προσκαιροῦ Σιών, καὶ τούτου ἔνεκεν ποιοῦσι χρῆσιν ἀμετρήτων παρανομιῶν, ὅπως ἐκτελέσωσι, μέσον φαινομενικῆς δικαιολογίας, τοὺς σκοποὺς τοῦ ἀρχεκάκου.

«Τὰδε λέγει Κύριος τοῖς εὐνοῦχοις (τοῖς εὐνουχίσασιν ἑαυτοὺς διὰ τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν τοῖς παρθένοις). Ὅσοι ἂν φυλάξωνται τὰ σάββατά μου καὶ ἐκλέξωσι ἃ ἐγὼ θέλω, τὴν ἀγνείαν, ἀπροσπάθειαν, ταπεινοφροσύνην κτλ. καὶ ἀντέχωνται τῆς Διαθήκης μου, δώσω αὐτοῖς ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν τῷ τείχει

μου τόπον ὀνομαστέον, κρείττω υἱῶν καὶ θυγατέρων, (ὥς ὄντων τούτων οὐδετέρων), ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς καὶ οὐκ ἐκλείψει καὶ τοῖς ἄλλογενέσι τοῖς προσκειμένοις πρὸς Κύριον, δουλεύειν αὐτῷ καὶ ἀγαπᾶν τὸ ὄνομα Κυρίου, τοῦ εἶναι αὐτῷ εἰς δούλους καὶ δούλας, καὶ πάντας τοὺς φυλασσομένους τὰ σάββατά μου, μὴ βεβηλοῦν καὶ ἀντεχομένους τῆς διαθήκης μου ἐπάξω αὐτοὺς εἰς τὸ ὅρος τὸ ἅγιόν μου (ιδ' 1) καὶ εὐξρανῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τῶν προσευχῶν μου.» (Ήσ. νς').

1^ο 14. «Καὶ τῷ ἀγγέλῳ(α) τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλη-
» σίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ Ἀμήν· ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς
» καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ.» (β)

Ὅπως εἰς τὸ τάγμα τῶν μαρτύρων, λαλοῦν τὸ πνεῦμα τῆς γνώσεως ἀπευθύνεται, οὐχὶ πρὸς αὐτό, καθ' ὅτι τὰ μέλη αὐτοῦ, ὥς εἵπομεν, εἰσὶν ἀπλοϊκῆς καταστάσεως, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνον, ὃς ἐν τῇ ἐωσφορικῇ αὐτοῦ ἐπάρσει, ἐγένετο παραίτιος τῆς ἀνοίξεως τοῦ μαρτυρικοῦ σταδίου, τοιαυτοτρόπως καὶ νῦν, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὸ ἐμφορῶν τὸ τάγμα τῶν ἐν θλίψεσι βιούντων, ἐπειδὴ καὶ οὗτοι ὁμοιάζουσι τοῖς μάρτυσι κατὰ τὴν ἀπλότητα, διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται πρὸς τὸν αἴτιον, τὸν ἀνοίξαντα καθ' ἡμᾶς τὸ στάδιον τῆς θλίψεως, καθ' ἃ ἐδηλώθη ἡμῖν εἰς τὴν πρὸς τοὺς ὁμιολογητάς ἐπιστολὴν (β' 10) ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς συνέσεως. Ποῖος δὲ εἶνε οὗτος ὁ αἴτιος τῆς θλίψεως; ὁ καθ' ἡμᾶς ψευδοθεολόγος. Ὅστις ἐν ᾧ λαμβάνει τὰς ἀρχὰς καὶ βάσεις τῆς θεολογικῆς αὐτοῦ ἐπιστήμης παρὰ τῶν ἁγίων τῆς ἐκκλησίας ὀρθοδόξων ἀρχαίων διδασκάλων, συγχρόνως, ἐπιδιώκων ἐμμανῶς καὶ τὴν ἐωσφορικὴν τοῦ ἐγὼ ὕψωσιν, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον γενικευθῇ ἡ κατάληψις τοῦ βδελύγματος τῆς ἐρημώσεως ἐν τῷ τόπῳ τῷ ἁγίῳ, ἐξαίρει καὶ ἐξυμνεῖ καὶ διδάσκει τὰ νενοθευμένα δόγματα τῆς ἐν Εὐρώπῃ ἐμπορικῆς φανταστικῆς Θεολογίας, καὶ ἀναμι-

(α) Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπίσκοπος Λαοδικείας ἦν ὁ Ἐπαφρόδιτος, ὃν ἐγκωμιάζει ὁ Ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Κολ. δ' 12.

(β) Ἐπὶ τῆς διατυπώσεως, «ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως» συντάξεν ὁ Ἰωάννης τὸ «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος» καὶ ἐπὶ τῆς ἐτέρας. «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος,» ἄρα προηγήθη ἡ Ἱερὰ Ἀποκάλυψις τοῦ Εὐαγγελίου.

γινώων ταῦτα μετὰ τῆς οὐρανόθεν φιλοσοφίας, ἀπαρτίζει κυκεῶνα ὑποκρισίας καὶ πλάνης ἀδιεξόδου, καὶ μέσον τοῦ γενικῶς παρὰχρωμένου σήμερον τύπου, ἐκτυπεῖ καὶ διασκορπίζει βιβλία ἄτινα, ἂν καλέσῃ τις, ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου, ζῶσαν εἰκόνα τοῦ ἐωσφορικοῦ ἐγῶ, δὲν θὰ ἀστοχήσῃ, ἀλλ' ἀπεικοντὶς ἐγκαίρως θὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν κατανόησιν μεγάλης ἀναγκητικῆς ιδέας, ἣτις ἐφαρμόζεται ἐν τῇ ἐποχῇ ἡμῶν, κατὰ μίμησιν τοῦ πάλαι Ναβουχοδονόσορος, ὅστις ἐπέβαλε, τῇ αὐτοκρατορικῇ του δυναστείᾳ, νὰ λατρεύηται τὸ Ἐγὼ του ἐπὶ μεγάλης εἰκόνας. Τὰ τοιαῦτα ἐκτυπώματα τὰ φέροντα βάσιν τὴν λατρείαν τοῦ Ἐγῶ (α), ἐσκοτίσαν σήμερον τὸν ὀρίζονα τῆς θρησκευτικῆς ἐγκυκλοπαιδείας καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπέκλεισαν τὰς ἡλιακὰς τῶν θείων Γραφῶν ἀκτῖνας δι' ἀπεράντων καὶ ἀνοουσίων φλυαριῶν, καὶ κατέκλυσαν τὸν ἀτυχῇ χριστιανικὸν λαόν, εἰς ὄνειροπωλήματα καὶ φαντασίας, ὅπου ἐν τούτοις, ὁ ἀρχαίκακος βλέπων τὴν ἐκ τούτου ἡμῶν ἀστασίαν καὶ πλάνην, ἤνοιξεν ἔτι μᾶλλον τὸ φρέας τῆς ἐγωϊστικῆς ἐμπαθείας, καὶ διὰ τοῦ ἀναθρόσκοντος ἐξ αὐτοῦ καπνοῦ τῆς μεταιοφροσύνης, κατεσκεύασεν, ἣν δρῶμεν σήμερον συσώρευσιν πάσης κακαδοξίας, ἀθεΐας, πανθεισμοῦ, θεϊσμοῦ, ὕλισμοῦ, πνευματισμοῦ καὶ πάσης ἄλλης μαγγανίας, διαφόρων σατανικῶν συστημάτων, ὧν καὶ τὰ ὀνόματα ν' ἀναφέρῃ τις ἀηδιάζει. «Λόγους ἐντολῶν, ὁ χωρὶς ἐντολῶν ἐπιζητῶν, λέγει ὁ θεὸς Γρηγόριος ὁ Συναΐτης, καὶ διὰ μαθήσεως ἢ ἀναγνώσεως ἐπιποθῶν εὐρεῖν, ὁμοίος ἐστὶ τῷ σκιᾶν ἀντὶ ἀληθείας μετόχοις μετέχοντι· οἱ δὲ τῆς ἀληθείας ἀμέτοχοι καὶ ἀμίητοι, λόγους ἐπιζητοῦντες, τοὺς ἐκ τῆς μαρκανθείσης σοφίας εὐρίσκουσιν, οὓς καὶ ψυχικοὺς ἐκάλεσεν ὁ Ἀπόστολος, πνεῦμα μὴ ἔχοντας καὶ τῇ ἀληθείᾳ σεμνύνονται. (Φιλ. 882. κβ'.)

(α) «Ὡσπερ διχῶς ἡ αἰσθησις λέγεται, ἡ μὲν καθ' ἑξιν, ἣτις καὶ κοιμωμένων ἡμῶν ἐστὶ, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένη τῶν ὑποκειμένων, ἥς οὐδὲν ὄφελος, μὴ πρὸς ἐνέργειαν τεινομένης, ἡ δὲ κατ' ἐνέργειαν, δι' ἣς ἀντιλαμβάνομεθα τῶν αἰσθητῶν, οὕτω καὶ ἡ γνώσις διττή, ἡ μὲν ἐπιστημονική, καθ' ἑξιν μόνην τοὺς λόγους ἀναλεγομένην τῶν ὄντων, ἥς οὐδὲν ὄφελος μὴ πρὸς τὴν τῶν ἐντολῶν ἐνέργειαν ἐκτεινόμενης, ἡ δὲ κατ' ἐνέργειαν πρακτική, αὐτὴν ἀληθὴ διὰ τῆς πείρας τῶν ὄντων νομίζουσα τὴν κατάληπιν.» (Φιλ. 334 Μαξ. ἐκ. α' κβ'.)

Οὕτως οὖν ἐχούσης τῆς σημερινῆς καταστάσεως, ὁ κόσμος ἀδελφοὶ ἐφθασεν εἰς σημεῖον ἐσχάτης παραφυσικῆς ἀθλιότητος· καὶ λοιπὸν τερατωδῶς διάγων, οὐδὲν ἄλλο ἔχει ὑπ' ὄψει, ἀπὸ πρυτάνεως μέχρις ἀχθοφόρου, τολμῶ δ' εἰπεῖν ἔτι καὶ ἀπὸ ἐπισκόπου μέχρι τοῦ ἐσχάτου μοναχοῦ, ἢ τὸν τρόπον τῆς ἐξευρέσεως τῆς ἀνέτου βιοτῆς· μεταξὺ ὑπάρχουσι πολλοί, οἵτινες δαπανῶσι περιουσίας ὀλοκλήρους πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν μέσων ἐκείνων, ἅπερ εἰ δυνατόν νὰ σιδηροποιήσωσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν τοῦ σώματος ὀργάνωσιν, ὥστε ν' ἀπολαμβάνωσιν ἀκαρέστως τὴν τῶν ἀλόγων ὀρμῶν ἡδονὴν καὶ νὰ μὴ ἀποκάμνωσιν. Εἰς τοῦτο ἐπέρχεται ἄρωγος καὶ ἡ κατὰ προφανῆ παράχρησιν λειτουργοῦσα ἱατρικὴ, διότι, ἂν ἐν αὐτῇ ἐβασίλευεν ὁ ὀρθὸς λόγος, θὰ ἦτο εἰς θίεσιν νὰ διακρίνῃ ὅτι πᾶσα προσωρινὴ θεραπεία νοσήματος, ἐκ καταχρήσεως προκαλούμενου, ἐπειδὴ γίνεται παραίτιος τῆς ἐνθάρσεως πρὸς τὴν ἀσωτείαν, ἔπρεπεν ἐκ τῶν δύο νὰ πράξῃ τὸ ἐν ἢ τὴν ριζικὴν ἐξαφάνισιν τοῦ νοσήματος νὰ ἐπιδιώξῃ, ἢ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν σκαπανῶν αὐτῆς ἐκ τῆς ἀνηκέστου ταύτης εὐθύνης· καθ' ὅτι αἱ φαινομενικαὶ θεραπείαι τῶν συφιλιτικῶν καὶ ἄλλων παθῶν, γίνονται πρόξενοι τῆς ἐνισχύσεως τοῦ κακοῦ καὶ οὐδὲν ἄλλο· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρῶτον εἶνε ἀδύνατον, καθότι, ἐν παραφυσικῇ ὀρίζοντι βιῶν ὁ ἄνθρωπος, ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τελείας ἀπαλλαγῆς τῶν νοσημάτων, θὰ ἀποβῇ πρωτότυπον ἐσχάτης τερατωδίας, ἄρα συμφέρον γενικὸν εἶνε ν' ἀπαλλαγῇ ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη τῆς τοιαύτης εὐθύνης, ἵνα ἡ σύντομος τῶν ὀλίγων ἀπώλεια, ἐμπνεύσῃ φόβον τοῖς πολλοῖς· οὕτως ὥστε ἐκ τοῦ φόβου τῆς ἀσθενείας καὶ τοῦ σωματικοῦ θανάτου, μεταβῶσιν οἱ τοιοῦτοι εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ (Β' 22), τοῦ ἀπειλοῦντος ἡμᾶς καὶ διὰ τοῦ δευτέρου θανάτου τοῦ ψυχικοῦ· καὶ διὰ αὐτοῦ τοῦ φόβου εἰσέλθωσιν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς εὐσεβείας, καὶ δι' αὐτῆς πρὸς τὴν ἐγκράτειαν, καὶ διὰ τῆς ἐγκρατείας πρὸς τὴν σωφροσύνην, καὶ ἐκ τῆς σωφροσύνης πρὸς τὴν εὐθυκρισίαν, καὶ ἐκ ταύτης πρὸς τὴν σύνεσιν, καὶ ἐκ τῆς συνέσεως πρὸς τὴν σοφίαν, καὶ ἐκ τῆς σοφίας πρὸς τὴν ἀγάπην, καὶ ἐκ τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ἀπάθειαν καὶ ἐκ τῆς ἀπαθείας πρὸς τὸν Θεόν, ὃ ἐστι πρὸς τὸ τέλειον. Αὕτη, κύριοι ἐπιστήμονες εἶνε ἡ μέθοδος τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· ἀλλ' εἶνε δύσκολος· ναί· δι' αὐτὸ λέγει καὶ ὁ Χριστός, ὁ ἰδρυτὴς τῆς τοιαύτης ἀσφαλοῦς ἐπιστήμης, «ἐμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγγίγερ-

γερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν.» καὶ διατὶ ἄρα γε ἡ τόση διαφορά, ὥστε ὁ μικρότερος μετὰ Χριστὸν νὰ εἶνε μείζων αὐτοῦ τοῦ Ἰωάννου; διότι ἐξακολουθεῖ λέγων, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θὰ βιάζεται ὑπὸ τῶν υἱῶν τῆς χάριτος, ἐν ἀποκλείσει τοῦ γράμματος. Ὑμεῖς ὅμως ὄντες κατάκλυστοι ὑπὸ τῶν ὀνείρων τῆς ματαιοφροσύνης, καὶ μὴ ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς ἀληθείας ταύτας, τῆς πραγματικῆς τοῦ ἀνθρώπου παιδεύσεως, ἐνισχύετε ὁσημέραι τὸ ὀλέθριον ὑμῶν σύστημα τῆς ψευδοθεραπείας καὶ δι' αὐτοῦ προκαλεῖτε ἔτι καὶ τὸν παγκόσμιον ἀλληλοσπαραγμόν. Ἄν γὰρ εἶχετε κἄν κατ' ἐλάχιστον τὸ πλεονέκτημα τῆς αὐταπαρνήσεως, τῆς ἀναιρέτου τῆς ἐπαράτου φιλαυτίας, καὶ ἀπεφασίζετε, ὅλοι ὁμοφώνως ἀπάσης τῆς οἰκουμένης οἱ ἱατροί, νὰ μὴ ἀναλαμβάνητε τὴν θεραπείαν τῶν τραυματιῶν, ἦτο ἀκόλουθον νὰ σκεφθῶσιν αἱ δυνάμεις, ἂν τοῦ λοιποῦ θὰ ἦτο δυνατόν εἰς αὐτὰς νὰ προβῶσιν εἰς ἐχθροπραξίας καὶ πολέμους, ἔχουσιν ὑπ' ὄψει τὸ ἀνεπανόρθωτον τῶν τραυματιζομένων· ἐν ᾧ καθ' ὃ βλέπετε, κατὰ τὸ ἄκκιρον τοῦτο σύστημα τῆς ψευδοθεραπείας, παρατείνετε τὸ κακόν, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον, καθ' ὅσον, ἐντὸς ἀκόμῃ μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος, μὴ συμμορφουμένων τῶν κρατῶν, οἱ τετραυματισμένοι, οἱ βίον βιοῦντες ἀβίωτον, θὰ ὑπερβῶσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀκεραίων, καὶ λοιπόν, ἀγνοεῖ τις, τίνι τρόπῳ οἱ ὀλίγοι θὰ ἐξυπηρετήσωσι τὰς ἀνάγκας ἐκείνων, οἵτινες φαινομενικῶς ζῶσιν, ἐν ᾧ πραγματικῶς, καὶ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς εἰσὶ νεκροὶ καὶ βάρος δυσβάστακτον· καὶ πάλιν τούτων ἀπάντων ποῖος ὁ πρωταίτιος; ὁ σημερινὸς ψευδοθεολόγος· (α) ὁ μὴ ἀναγινώσκων ρήματα τῆς ἀγίας Γραφῆς διὰ πράξεως, ἀλλὰ πλατυλογῶν ἐπὶ φιλοῖς νοήμασι φυσιοῦται ὥσπερ ὄρνις τῶν ἰνδιῶν· κατὰ τοῦ τοιούτου λέγει ὁ Μάρκος ὁ ἀσκητής, ὅτι, «ὁ ἀφείς τὴν πρᾶξιν καὶ φιλῇ τῇ γνώσει ἐπερειδόμενος, ἀντὶ διστόμου μαχαίρας, καλαμίνην ράβδον κατέχει· ἥτις ἐν καιρῷ πολέμου, κατὰ τὴν Γραφήν, τρή-

(α) Τούτου δὲ πάλιν ποῖος ὁ αἷτιος; ἡ ἔλλειψις τῶν ἀπαιτουμένων βάσεων καθ' ὅτι καὶ εὐσεβῶν γονέων ἀμοιροῦμεν, καὶ κλήρου καταλλήλου πρὸς, ἐξάσκησιν τῇ ἀπαιτουμένῃ πραγματικῇ ἐξ ἀρετῶν παιδεύσει.

σει τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτήν, τὸν ἰὸν τῆς φύσεως (α) πρὸ τῶν πολεμίων ἐμβαλοῦσα.» (Φιλ. 95. πς').

Γ' 15 «Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι, οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε
» ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός· οὕτως ὅτι χλιαρὸς
» εἶ καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς μέλλω σὲ ἐμέσαι ἐκ τοῦ
» στόματός μου. Ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιος εἰμι καὶ πε-
» πλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω. καὶ οὐκ οἶδας ὅτι
» σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς
» καὶ γυμνός. συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυ-
» σίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσης, καὶ ἱμάτια
» λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχὺνὴ τῆς
» γυμνότητός σου, καὶ κολλούριον ἔγχρισον τοὺς ὀφθαλ-
» μούς σου ἵνα βλέπῃ.»

Ἐν τοῖς ζωηροτάτοις τοῖς χρώμασι, δι' ὧν τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ, διαζωγραφίζει τοσοῦτον ζωηρῶς τὴν καρδίαν ἐκάστου σημερινοῦ θεολόγου, οὐδὲν ἔχω νὰ εἶπω κατάλληλον, καθ' ὅτι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πᾶσα ὑπ' ἐμοῦ ἐπιπρόσθεσις, ἀντὶ νὰ συντελέσῃ, ἀπεναντίας μᾶλλον θὰ ἀδικήσῃ τὴν ἔντεχνον ταύτην καὶ ἐμψυχον τῶν πραγμάτων ὑπὸ τοῦ πνεύματος διαζωγράφῃσιν. Ἐπειδὴ δὲ λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον εἰς τὸν ὑποκρινόμενον θεολόγον ὅτι, οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός, ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός, ἀκούσωμεν τὸν σοφώτατον Μάξιμον τί λέγει, ὑποδεικνύων ἡμῖν τὰ αἷτια τῆς τοιαύτης χλιαρότητος. «Διττὴν οἶδε τὴν τῶν θείων γνῶσιν ὁ λόγος (β). τὴν μὲν σχετικὴν, ὡς ἐν λόγῳ μόνῳ κειμένην καὶ νοήμασι, καὶ τὴν κατ' ἐνέργειαν τοῦ γνωσθέντος διὰ πείρας οὐκ ἔχουσιν αἰσθησιν, δι' ἧς κατὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν οἰκονομοῦμεθα· τὴν δὲ κυρίως καὶ ἀληθινήν, ἐπὶ μόνῃ τῇ πείρᾳ κατ' ἐνέργειαν, δίχα λόγου καὶ νοημάτων, ὅλην τοῦ γνωσθέντος

(α) ἴσως τῆς φθίσεως, ἢ τῆς ψυχικῆς διαφθορᾶς καὶ ἀκαταστασίας.

(β) Οἱ κύριοι μαθηταί, οἱ ἐγκαυχώμενοι ἐπὶ ὀρθολογισμῷ τολμῶσι νὰ ποιήσωσι σύγκρισιν τοῦ ὀρθοῦ λόγου αὐτῶν πρὸς τὴν θαυμαστὴν ταύτην τοῦ Μαξίμου ὑψηγορίαν ψυχολογικὴν ;

κατὰ χάριν μεθέξει παρεχομένην τὴν αἴσθησιν, δι' ἧς κατὰ τὴν μέλλουσαν λήξιν, τὴν ὑπὲρ φύσιν ὑποδεχόμεθα θέωσιν, ἀπαύστως ἐνεργουμένην. καὶ τὴν μὲν σχετικὴν ὡς ἐν λόγῳ κειμένην, καὶ τοῖς νοήμασι κινήτικὴν εἶναι φασὶ τῆς πρὸς τὴν μεθέξει κατ' ἐνέργειαν γνῶσιν ἐφέσεως. τὴν δὲ κατ' ἐνέργειαν, διὰ τῆς πείρας μεθέξει παρεχομένην τοῦ γνωσθέντος τὴν ἔφεσιν, ἀφαιρετικὴν εἶναι τῆς ἐν λόγῳ κειμένης κατὰ νοήμασι γνώσεως.» (α)

«Ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιος εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω.» Ἐνταῦθα, ἃς προσκαλέσωμεν ἅπαντα τὸν χαρὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Θεολογικῆς ἐπιστήμης, καὶ ἃς ἐρωτήσωμεν ἕκαστον ἰδιαίτερος νὰ εἴπῃ ἡμῖν, ἂν οἱ προφητικοὶ οὗτοι λόγοι, δὲν ἀποτελοῦσι τὴν κενόδοξον μυστικὴν ἑωσφορικὴν προσευχὴν τοῦ σημερινοῦ ἐπιστήμονος. «Πλούσιος εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω.» Τὸ πτυχίον παρακαλῶ, τὸ ὁποῖον προσπαθεῖς ν' ἀπολαύσης, πολλάκις καὶ μὲ θυσίαν τῆς ψυχικῆς καὶ σωματικῆς σου ὑγείας, τίνα ἄλλον σκοπὸν ἔχεις οὐχὶ τὴν διακήρυξιν τῆς σῆς τελειότητος; οὐχὶ τὴν διατύπωσιν τῆς ἐνδομύχου σου νοερᾶς ἑωσφορικῆς προσευχῆς; Ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ, ὁ Θεοπάτωρ Δαυῖδ καὶ οἱ μείζονες τῶν προφητῶν, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῶν, γῆν' ἱσποδόν, σκώληκα, καὶ μὴδὲν ἐκάλουν ἑαυτοῦς. καὶ αὐτοὶς ὁ Σωκράτης, ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος φιλόσοφος, γνοὺς τὴν ἑαυτοῦ ἀμυδρότητα ἐν τῇ γνώσει, εἶπεν. «ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα.» καὶ σὺ τὸ πεφουσιωμένον ἀσκήιον, ὑπὸ παθῶν ἀλόγων, καὶ ὑπὸ τῆς ἀστασίας μετεωρούμενον, θεσπίζεις σεαυτὸν τέλειον ἐν τῇ γνώσει διὰ λαβάρου, παρασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν τοῦ πανεπιστημίου καθηγητῶν καὶ πρυτάνεως!! ἂν ἀμφιβάλλης, ὅτι ἡ σπουδὴ διεξάγεται σήμερον, μόνον καὶ μόνον διὰ τὸ πτυχίον, ἃς ὀρισθῇ τοῦ λοιποῦ νόμος, περὶ ἀπαγορεύσεως διανομῆς διπλωμάτων, καὶ θὰ ἴδῃς ἐντὸς ὀλίγου, τὸ Πανεπιστήμιον ἔρημον ἀνθρωπίνης παρουσίας. ἀλλὰ τότε λέγεις, ἔταν στερεῶμαι διπλώματος τοῦ κλάδου πρὸς ὃν ἀνήκω, πῶς θ' ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς βιωτικὰς μου ἀνάγκας; πῶς ὁ ἄλλος θὰ μ' ἀναγνωρίσῃ τοιοῦτον; Παῦσαι ἄνθρωπε, μὴ προφασίζεσαι ἐπὶ προσθέσει ἁμαρτιῶν. δὲν

σέ κρίνω ἐγώ, ἐλέγχει σου τὴν συνείδησιν, ἡ δὲ ἔχων τὸ βλέμμα καὶ τὴν ρομφαίαν τοῦ λόγου δίστομον. μήπως τὸ πάλαι ὑπῆρχον τοιαῦτα συστήματα, σήματα φιλαύτου καὶ κενοδόξου ἐπάρσεως, τὸ κύριον διπλῶμα, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, θὰ σοῦ εἶναι ἡ τιμότης καὶ ἡ πρακτικὴ σου ἱκανότης. ἂν παύσωσι τὰ διπλώματα, τότε δὲν θὰ σπουδάζωσιν ἐκεῖνοι οἵτινες ἐπιδιώκουσιν ἀπλῶς τιμὰς καὶ δόξας καὶ τὴν δι' ἀργυρολογίας βιωτικὴν ἀσφάλειαν, (α) ἀλλ' ἐκεῖνοι οἵτινες προσπαθοῦσι νὰ φανῶσιν ἄξιοι τῆς ἐν τῷ κόσμῳ αὐτῶν ἀποστολῆς, καὶ ἐπομένως διεγείρονται πρὸς τὴν σπουδὴν, οὐχὶ χάριν ματαιοφροσύνης καὶ κενῆς δόξης, ἀλλὰ χάριν πνευματικῆς μορφώσεως καὶ ἀληθοῦς παιδείας. κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ καλλιεργῇται ἡ ἐπιστήμη ἐξ ἀτόμων, ὄντως ἀφωσιωμένων εἰς διάπλασιν ἀπλῶς τῆς καρδίας καὶ φωτισμὸν τῆς ψυχικῆς διανοίας ἀδόλου καὶ καθαρᾶς. (β) ἐν ᾧ σήμερον χάριν τοῦ διπλώματος, ἡ ἐπιστήμη κατήντησεν ἀπλῇ καπῆλευσις καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Πρὸς ἀποφυγὴν οὖν τῆς προφανοῦς τυχύτης καταχρήσεως συνιστᾷ ἡμῖν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον νὰ συμμορφωθῶμεν, σπουδάζοντες οὐχὶ τὰ ἀνόνητα καὶ ἀνωφελῆ τῆς ψευδοῦς ἐπιστήμης διδάγματα, ἀλλὰ τῶν ἁγίων πατέρων τὰ Θεόπνευστα λόγια, ἅτινα κατὰ τὸν Δαυὶδ, εἰπὶ «λόγια ἁγνά, ἀργύριον πεπυρωμένον, δοκίμιον τῇ γῇ, κεκαθαρισμένον ἑπταπλασίως.» Δόκιμος, λέγει ὁ θεὸς Χρυσόστομος καὶ ἀκίβδηλός ἐστιν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ μώμου παντός ἐλεύθερος» καὶ πάλιν ὁ ἴδιος. «Οὐδὲν τῷ τοῦ Θεοῦ κρι-

---

(α) «Καλὴ ἡ γνῶσις τῇ φύσει, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ὑγεία. ἀλλὰ τὰναντία τοὺς πολλοὺς ἤπερ ταῦτα ὤνησεν. τοῖς γὰρ φαύλοις, οὐκ εἰς καλὸν ἡ γνῶσις συμβαίνει, εἰ καὶ τῇ φύσει ἐστὶ καλὴ. ὁμοίως δὲ οὐδὲ ἡ ὑγεία, οὐδὲ ὁ πλοῦτος, οὐδὲ ἡ χαρὰ, οὐ γὰρ συμφερόντως τούτοις κέχρηται. ἄρα οὖν τὰναντία τούτοις συμφέρει. οὐκοῦν οὐδὲ ἐκεῖνα κακὰ τῷ ἰδίῳ λόγῳ τυγχάνει, εἰ καὶ δοκεῖ κακὰ εἶναι» (Μαξ. ἐκ. β' ος') Ὁ λόγος οὗτος ἐλέγχει καὶ τοὺς σοσιαλιστάς.

(β) «Ψυχῆς ἐστὶν ἀκαθαροσία τὸ μὴ ἐνεργεῖν κατὰ φύσιν. ἐκ τούτου γὰρ τίκονται τῷ νῷ οἱ ἐμπαθεῖς λογισμοί. τότε γὰρ κατὰ φύσιν ἐνεργεῖ, ὅταν αἱ παθητικαὶ αὐτῆς δυνάμεις, ὁ θυμὸς λέγω καὶ ἡ ἐπιθυμία ἐν τῇ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἐν αὐτῇ νοημάτων προσβολῇ ἀπαθεῖς διαμείνωσι. (Μαξ. ἐκ. γ' λδ').

μάτων ἀδόκιμον ἢ νόθον ἢ κίβδηλον· ἀλλὰ πάντα μώρου παντὸς ἐλεύθερα. - Ἐν τῇ καθαρότητι οὖν αὐτῶν τὸν βίον ἡμῶν διευθύνωμεν.» Ναὶ ἐπιλέγομεν καὶ ἡμεῖς, ἐν τούτοις χρὴ ἡμᾶς σπουδάζειν, ἅπερ δοκιμάζει ὁ χρόνος διὰ τῆς ἀντιξοῦ καταφορᾶς τῆς σατανικῆς ἐπηρείας, καὶ τῆς ἐμπειροῦς καὶ ἀλόγου ἡμῶν καταστάσεως, καὶ ἀναμφιλέκτου πτωχείας. «Ὁ μὴ πιστεύων τὴν γραφὴν εἶναι πνευματικὴν, τῆς οἰκείας, κατὰ τὴν γνῶσιν, πενίας, λέγει ὁ θεὸς Μάξιμος, οὐκ αἰσθάνεται, ἀλλὰ λιμῇ διαφθείρεται. Λιμὸς γὰρ ἐστίν, ὡς ἀληθῶς, ἐκλειψίς τῶν καὶ αὐτὴν τὴν πείραν ἐγνωσμένων ἀγαθῶν, καὶ ἀπορία καὶ σπάνις παντελὴς τῶν τὴν ψυχὴν συγκροτούντων πνευματικῶν βρωμάτων· πῶς γὰρ οὐ λιμὸν ἡγῆσεται τις, ἢ ζημίαν τῇ τῶν καθ' ἅπαξ αὐτῷ μηδ' ὅπως ἐγνωσμένων ἀφαίρεσιν;» (ἐκ. ζ' κθ').) Παύσωμεν, παρακαλῶ, ἐγκαυχώμενοι λέγοντες. «Πλούσιος εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω.» Ἄς συμμορφωθῶμεν ταῖς παραινέσεσιν τοῦ θεοῦ πατρὸς καὶ ὃς ἐκλέξωμεν τὴν ἀρμόζουσαν κανονικὴν πρακτικὴν ζωὴν, καὶ ὃς ἀφήσωμεν τὰς νεφελοειδεῖς καὶ ἀκαίρους θεωρίας τοῦ νεωτερισμοῦ. Ἄς ἀκολουθήσωμεν τὴν ἐν ἀρεταῖς καὶ ἐν εὐσεβείᾳ καὶ φόβῳ Θεοῦ ἡθικὴν πολιτείαν, τὴν ἀγνὴν καὶ καθαρὰν, ἵνα μὴ ἐπιμένοντες ἐπαιρόμενοι ἐπὶ τῇ ἀκαπνοείδει τῆς φαντασίας χλιαρᾷ γνῶσει, ὑποστῶμεν ἐκεῖνα, περὶ ὧν λέγει ὁ προφητὰναξ. «Ἐταράχθησαν πάντες οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ, ὕπνωσαν ὕπνον αὐτῶν, καὶ οὐχ εὖρον οὐδὲν πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πλούτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν.» Συνιστᾷ δὲ ἡμῖν ἵνα ἐγχερίωμεν τοὺς πάσχοντας τῆς ψυχῆς ἡμῶν ὀφθαλμοὺς διὰ τοῦ φαρμάκου αὐτοῦ, ἵνα παρakinήσῃ ἡμᾶς, ἐν κατανύξει καὶ θερμῇ παρακλήσει, μετὰ ταπεινώσεως νὰ προσερχώμεθα εἰς προσευχὴν, ὅπως διὰ τῆς εἰλικρινοῦς καὶ θερμῆς ἡμῶν αἰτήσεως, δώῃ ἡμῖν τὸν ἀληθινὸν τῆς διανοίας φωτισμόν, καὶ γνωρίσωμεν τὴν πραγματικὴν ἡμῶν κατάστασιν, καὶ οὕτω μεταπηδήσαντες ἐκ τῆς καθ' ἑξῆς ἀναλεγομένης τοὺς λόγους τῶν ὄντων ἐπιστήμης, εἰσέλθωμεν εἰς τὴν καθ' ἑνέργειαν πρακτικὴν μάθησιν, ἥτις διὰ τῆς πείρας τῶν ὄντων, ἐνισχύει ἡμᾶς εἰς τὴν τῶν ἀρετῶν κατάληξιν. «Οἱ χωρὶς τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γράφοντές τε καὶ λέγοντες, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν οἰκοδομὴν βουλόμενοι, ψυχικοὶ εἰσιν, ὥς που φησὶν, ὁ θεὸς Ἀπόστολος, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ὑπόδοχοὶ εἰσι, τῇ ἀρᾷ τῇ λεγούσῃ. «Οὐαὶ οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ

ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμονες, ἀφ' ἑαυτῶν γὰρ λαλοῦσι, καὶ οὐ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ τὸ λαλοῦν ἐν αὐτοῖς, κατὰ τὸν τοῦ Κυρίου λόγον. Ἐκ γὰρ τῶν οἰκείων λογισμῶν, πρὸ καθαρότητος λέγοντες, πνεύματι οὐκ ὀφείτως ἐπλανήθησαν· περὶ τούτου γὰρ καὶ τὸν ἦ παροιμία. «Εἶδον ἄνδρα, δόξαντα παρ' ἑαυτῷ σοφὸν εἶναι· ἐλπίδα μᾶλλον ἔχει ὁ ἄφρων αὐτοῦ, καὶ τὸ μὴ γίνεσθαι φρόνιμος παρ' ἑαυτοῖς, ἢ σοφία παραγγέλλει ἡμῖν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ πλήρης πνεύματος θεῖος Ἀπόστολος διαμολογεῖ λέγων. «Οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐσμὲν παρ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ἢ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ, «ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ λαλοῦμεν, ἐν Χριστῷ· τῶν γὰρ τοιούτων οἱ λόγοι ἀηδεῖς καὶ ἀφώτιστοι· (ιβ' 8) οὐκ ἐκ τῆς ζώσης γὰρ πηγῆς τοῦ πνεύματος μεταλαμβάνοντες λέγουσιν, ἀλλ' ἐκ λίμνης, οἷας τινὸς βορβορώδους καρδίας, βδέλλας καὶ ὀφεις, καὶ βατράχους ἐπιθυμιῶν, καὶ τύφου καὶ ἀκρασίας ἐχούσης τρέφονται· καὶ τὸ ὕδωρ τῆς γνώσεως αὐτῶν, ὄζον θολερόν τε καὶ χλιαρόν (γ' 16) οὐ οἱ πίνοντες εἰς καχεξίαν καὶ ἀηδίαν καὶ ἔμετον ἀλλοιοῦμενοι μετατρέπονται.» (ἡ' 11 Γρηγ. Σιναΐνου ρκη')

Γ' 19-23. «Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παι-
 » δεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ
 » τὴν θύραν καὶ κρούω. Ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου
 » καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ
 » δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.»

Καὶ ὁὕτως· καθ' ὅτι, κατὰ τὴν παροιμίαν «ὁδοὺς ζωῆς φυλάσσει παιδεία· παιδεῖα δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται.» Ἄρα αἱ ἀσθενεῖαι καὶ πᾶσα ἄλλη βιωτικὴ ἀνωμαλία, εἴτε πειρασμοὶ ἐξ ἀνθρώπων, εἴτε ἐκ δαιμόνων, σκοπὸν ἔχουσι τὴν ἐπίτευξιν τῆς κατὰ πρᾶξιν ἡμῶν παιδείας· ἂν λοιπὸν εἰσέλθωμεν εἰς τὸν κανονικὸν κατὰ Θεὸν βίον, ἐγκρατεῦμενοι ἐν φόβῳ Θεοῦ, ἂν καὶ μᾶς ἐπισκεφθῇ τις ἀσθένεια, ἢ ἄλλη τις ζημία, νὰ μὴ ἀπελπιζώμεθα, ἀλλὰ νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ταῦτα πάσχομεν κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ· διότι πῶς ἄλλως δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ ζήτημα τουτοῦ; αὐτὸς οὗτος ὁ Φραγὸς ἱκετεύων, «περιεχέτω ὁ Θεὸς ἀπ' ἐμοῦ τὸν θάνατον τοῦτον,» εἰσηκούσθη· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ δαίμονες παρακαλέσαντες τὸν Κύριον, ἵνα μὴ τῇ ἀβύσσῳ παραπεμφθῶσιν, ἔτυχον τοῦ αἰτήματος· πόσῃ μᾶλλον εἰσακουσθήσεται χριστιανὸς ἄνθρωπος, δεόμενος ἐλευθερίας τυχεῖν τοῦ νοσήματος, ἢ ἄλλου

τινὸς πάθους· ἄρα πρέπει νὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἐπ' εὐδοκία Θεοῦ, ὑποφέρομεν ποικιλοτρόπως, διότι κατ' αὐτὸν καὶ μόνον τὸν τρόπον, ἀναχαιτίζονται τὰ ἄλογα ἡμῶν πάθη, καὶ δὴ ἡ οἴησις καὶ ὁ ἐγωϊσμός, ὃν σκοπίμως ὁ νοητὸς δράκων τρέφει καὶ θάλλει τεχνιέντως ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. (γ'. 2) Ὡστε, ἂν, κατὰ τὴν ἐπιπόλαιον γνώμην, τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπιτηγμόνων, ἀπαλλαγῇ ἡ ἀνθρωπότης, οὕτως διακειμένης, ἀπαίρως, τῶν σωματικῶν ἀσθενειῶν, ἢ ἄλλης τινὸς φαινομενικῆς ἐμπαθείας, θὰ τερατοποιηθῇ, διότι τὰ ψυχικὰ αὐτῆς πάθη, ἐξ' ὧν ἀπορρέουσιν αἱ ἐπιθυμίαι καὶ αἱ ὀρέξεις τοῦ σώματος, θὰ μεταβάλλωσι τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων εἰς σπήλαια τῶν νοητῶν τῆς κακίας ληπτῶν. Ἰδοὺ ὅπου πλησιάζει νὰ λάβῃ ὑπόστασιν ὁ λόγος οὗτος· διότι ὁ νεωτερισμός, ἀπομακρύνας τὸν ἀνθρώπον τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ζωῆς, ἀπήγαγεν εἰς ὀρίζοντα μακρὰς ὀνειροπολίας καὶ ἐσχάτης ἐπιπολαιότητος. (στ. 8) Ὡ ἀνθρώπε βαρυκάρδιε! ἀνάνηψον, ἀκουσον τί σοι λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· μὴ ἀναβάλλῃς, διότι τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου λαλεῖ πρὸς σέ. Στήθι μέχρις αὐτοῦ· ἂν ἡσο ἐπιστήμων, θὰ ἐλάλει πρὸς σέ, οὐχὶ τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου, δι' οὗ εἰσαγόμεθα πρὸς τὴν εὐσέβειαν καὶ δι' αὐτῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τῆς σοφίας, ὅπως ἐμάθετε τοῦτο ἐν τῇ πρὸς τὸ τάγμα τῶν διδασκάλων πρώτῃ ἐπιστολῇ, ἵνα ἐντρυφᾷς ὡς τέλειος τὸ νέκταρ τῆς ἀσαλεύτου πρὸς Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ὑπερφουῖς ἀγάπης. Ναὶ πρόσχεε, διότι, ἐν τῇ παρακοῇ σου κατ' ἀνάγκην τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου, θὰ ἐξασκήσῃ κατὰ σοῦ τὸ εἶδος του. πῶς; δι' ἐγκαταλείψεως, ὅπου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ παραδοθῇς εἰς χεῖρας αἰωνίων ἐχθρῶν. κηδόμενος γὰρ ὁ Κύριος τοῦ ψυχικοῦ ἡμῶν συμφέροντος, μᾶς παιδεύει διὰ ποικίλων πειρασμῶν. ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ μὴ μετανῶν κολάζεται. Προλαμβάνων ἐν τούτοις ὁ Κύριος σοὶ λέγει. «Ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω. Ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.» Ναὶ· ἀλλὰ διὰ ν' ἀκούσωμεν, δεόν νὰ καταρτίσωμεν τὸ ἀπαιτούμενον οὖς. ἐν τούτοις, δεόν νὰ εὐαρεστήσωμεν ἐν ἔργοις τὸν Θεόν, καὶ νὰ φιλιωθῶμεν μετ' αὐτοῦ τὴν μακαριωτάτην ἐκείνην φιλίαν τῆς εἰλικρινοῦς πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπέχομεν τοῦ χαριτωμένου τούτου πνεύματος τῆς ἀγάπης, ἰδοὺ ἐπέρχεται ἡμῖν ἀρω-

γὸς τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου, ὡς ἀρχαρίοις, ἵνα δι' αὐτοῦ ὑψωθῶμεν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐγκρατείας, καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς μακροθυμίας καὶ τῆς ὑπομονῆς· δι' αὐτῶν δὲ ἀξιωθῶμεν τῆς πρὸς Θεὸν ἐλπίδος, ὅπου βεβαίως θὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ καὶ ἡ ποθεινὴ ἀγάπη τὸ ἀκριβὲς τοῦ Χριστιανοῦ διαγνώρισμα. «Ἀγάπη, λέγει ὁ θεὸς Μάξιμος, ἐστὶ διάθεσις ψυχῆς ἀγαθῇ, καὶ ἢ οὐδὲν τῶν ὄντων τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως προτιμᾷ. ἀδύνατον δὲ εἰς ἕξιν ταύτης ἐλθεῖν τῆς ἀγάπης, τὸν πρὸς τι τῶν ἐπιγείων ἔχοντα προσπάθειαν.» Ἄρα χρεωστοῦμεν ἐν τῇ προσευχῇ ἡμῶν νὰ παριστάνωμεν τὸν νοῦν ἡμῶν γυμνὸν ἐνώπιον αὐτοῦ· μὴδὲν πρᾶγμα νὰ ἐπισύρωμεν τοῦ παρόντος αἰῶνος, μὴ τέχνην, μὴ ἐπιστήμην, μὴ νόημα, μὴ σοφισμα, μὴ δικαιολογίαν, κἄν νὰ ὤμεν πεπαιδευμένοι τὴν τοῦ ματαίου τούτου κόσμου σοφίαν. διότι τὸ θεῖον ἀποστρέφεται τοὺς μετὰ οἰηματικοῦ τοῦ τρόπου προσερχομένους εἰς προσευχὴν, μόνον ἐν τούτῃ τῇ τρόπῃ προσευχόμενοι, ὡς ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκον τῆς ταπεινῆς ἡμῶν ψυχῆς ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος, ὅπως συνδειπνήσῃ μεθ' ἡμῶν· ἄλλως ἐμπαιζόμεθα ὑπὸ τοῦ ἐφευρέτου τῆς ὑπερηφανίας καὶ ἐωσφορικῆς οἰήσεως. (α)

Γ' 21 «Ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσθαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ γὰρ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ Πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ οὗτοῦ· ὁ ἔχων οὕτως ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμά λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.»

Βαβαὶ τῆς σῆς ἀγαθότητος Κύριε! Ὅπως φανῆς συνεπὴς πρὸς τὰς ὑποσχέσεις σου, διὰ τῆς προτάσεως ταύτης, ἐναργέστατα πληροφορεῖς ἡμᾶς κατὰ πόσον ἀκριβῶς συγίζεις τὰς πράξεις καὶ ἀρετὰς ἡμῶν, καὶ τὰ διανοήματα· ὁ κατὰ τοῦ Ἐγὼ ἀγών εἶνε ὁ δυσκολώτερος πάντων· καὶ μάλιστα ἐκεῖνου τοῦ ἐγὼ, ὅπερ σήμερον γαλβανοὶ ἢ Ἐπιστήμη διὰ τῆς φανταστικῆς προόδου καὶ εὐτρεπίζει αὐτὸ διὰ τοῦ τρισέκτου αὐτῆς λαβάρου. Ὅθεν προβλέπων ὁ Χριστὸς τὸ δυσχερὲς τοῦ ἀγώνος τούτου, προῦπόσχεται ἀνάλογον ἀμοιβήν, λέγων ὅτι, τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ κα-

θίται μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ γὰρ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.» Φαντασθῆτε ἐν τούτοις τὴν οἰκτρὰν πλάνην τοῦ σημερινοῦ πεπολιτισμένου κόσμου· ἐν ᾧ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἐγὼ, δεινῶς πολεμεῖται καὶ καταστρέφεται, καὶ ἐπομένως αὐτὸ τὸ ἐγὼ εἶνε ὁ μόνος αὐτοῦ ἐχθρὸς καὶ πολέμιος, ὅμως ἀλόγως καὶ ἀπερισκέπτως αὐτὸ ὑποστηρίζομεν καὶ χάριν αὐτοῦ πράττομεν καὶ ἀδικοῦμεν τὸν πλησίον. Ἀδελφοί, ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἐφθασεν εἰς τὸ ζενίθ ἡ τοῦ ἐγὼ ἐχθροπάθεια, δέον ὁ ἐπιβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ὅρος περὶ αὐτομεμφίας νὰ λάβῃ ἀνεξαίρετον ἐφαρμογὴν· μὴ εἴπητε ὅτι ἡ τοῦ ἔρου τούτου ἐφαρμογὴ εἶνε δύσκολος, καθότι προῦλαβε νὰ δηλώσῃ ἡμῖν ὁ Χριστὸς τὴν δυσκολίαν ταύτην διὰ τοῦ εἰπεῖν, «ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου μου.»

Δ' 1. «Μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεωγμένη » ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη, ἦν ἤκουσα, ὡς » σάλπιγγος λεγούσης μετ' ἐμοῦ λέγων, ἀνάβα ὧδε καὶ » δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.»

Μέχρι τοῦδε διὰ τῆς εἰκονικῆς παραστάσεως τῶν ἐπτὰ λυχνιῶν καὶ τοῦ ἐν μέσῳ αὐτῶν περιπατοῦντος, καὶ διὰ τῶν ἐπτὰ πρὸς τὰς ἐπτὰ Ἐκκλησιῶν ἐπιστολῶν ἐφωτίσθη ὁ Ἰωάννης, καὶ δι' αὐτοῦ ἐφωτίσθημεν νῦν καὶ ἡμεῖς, κατανοήσαντες τὰς βάσεις τοῦ πνεύματος τῆς Ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, καὶ οὕτως εἰπεῖν ἐλάβομεν τὰ πρῶτα συγκεντρωτικὰ γνωρίσματα τῆς ἀλληγορικῆς μεθόδου, ἵνα δι' αὐτῶν εἰσέλθωμεν καὶ πρὸς τὴν κατανόησιν τῶν ἀκολουθῶν, ἅπερ οὐδὲν ἄλλα εἰσὶν, ἢ ἀπλῆ ἀνάπτυξις καὶ συμπλήρωσις τῶν νοημάτων τῶν εἰρημένων ἐπτὰ ἐπιστολῶν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἔλξηεν ἤδη τὸ ἐπὶ γῆς ὁφθέν-τῷ Ἰωάννῃ δρᾶμα τῶν ἐπὶ γῆς ἀγωνιζομένων τῆς Ἐκκλησίας ταγμάτων, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ. Τώρα γενόμενος ὁ Ἰωάννης, δεκτικὸς τελειοτέρων νοημάτων διὰ τῆς ἐν γῇ ταύτης δραματικῆς διδασκαλίας, βλέπει θύραν ἐν τῷ οὐρανῷ ἠνεωγμένην καὶ ἀκούει τὴν πρώτην φωνὴν νὰ τῷ λέγῃ· ἀνάβα ὧδε· καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.

Δ' 2-4 «Καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι, καὶ ἰδοὺ » θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθή-

» μενος· καὶ ὁ καθήμενος ἦν ὅμοιος ὁράσει ἰάσπιδι καὶ
 » σαρδίῳ· καὶ ἱρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου, ὁμοίᾳ ὁράσει
 » σμαραγδίνῳ· καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου, θρόνοι εἴκοσι
 » τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς εἴκοσι τέσ-
 » σαρς πρεσβυτέρους, καθημένους περιβεβλημένους ἐν
 » ἱματίοις λευκοῖς καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους
 » χρυσοῦς.»

Ὁ θρόνος, ὃν βλέπει νῦν ἐν οὐρανῷ ὁ ὑψιπέτης, εἶνε ἔμφυ-
 γος καὶ τέλειος, καθότι ἀποτελεῖται, ὥς θὰ ἴδωμεν, ἐκ τῶν πρῶ-
 των τεσσάρων τῶν ἁγίων ταγμάτων, τῶν διδασκάλων, τῶν ὁμολο-
 γητῶν, τῶν δικαίων καὶ τῶν ὁσίων. Σχετικῶς περὶ τοιοῦτου θρό-
 νου λαλῶν ὁ θεὸς Μάξιμος ἰδοὺ τί λέγει. «Ὁ μετὰ πράξεως γι-
 νώσκων, καὶ μετὰ γνώσεως πράττων, θρόνος καὶ ὑποπόδιόν ἐστι
 τοῦ Θεοῦ. Θρόνος μὲν διὰ τὴν γνῶσιν, ὑποπόδιον δὲ διὰ τὴν πρᾶ-
 ξιν. Εἰ δὲ καὶ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν φαίη τις εἶναι οὐρανόν, πά-
 σης ὕλικης καθαιρόμενον φαντασίας, τοῖς δὲ θεοῖς τῶν νοητῶν
 ἐνασχολούμενον, μᾶλλον δὲ κατακοσμούμενον λόγοις, οὐκ ἔξω
 τῆς ἀληθείας ἔμοι γε δοκεῖ.» (ἐκ. ε' α') Ὁ καθήμενος δ' ἐπὶ τοῦ
 θρόνου εἶνε αὕτη ἡ τοῦ Θεοῦ τρισυπόστατος δύναμις, καὶ τούτου
 ἕνεκεν, ὁ ἀπερίγραπτος, εἰκονικῶς ἐρᾶται ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου, ὁ-
 μοίᾳ ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ. Ἐπὶ γῆς εἶδεν ὁ Ἰωάννης
 τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ Χριστοῦ, περιπατοῦσαν ἐν μέσῳ τῶν
 ἑπτὰ Ἑκκλησιῶν· νῦν δὲ βλέπει σήματα τῆς αὐτοῦ Θεότητος,
 καὶ οὐχὶ ἱστάμενον ἤ· περιπατοῦντα, ἀλλὰ καθήμενον, ὁμοίως
 καὶ τοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους. Τοῦτο
 δηλοῖ ὅτι ἐπὶ γῆς ὁ Χριστὸς συναγωνίζεται μετ' ἡμῶν, ἐν οὐρα-
 νοῖς δὲ σαββατίζει, ὅπως καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀναπαύονται, καὶ
 ἐξεικονίζουσι τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν π. Χ. δώδεκα φυλῶν τοῦ
 Ἰσραὴλ, καὶ τοὺς μ. Χ. ἀντιπροσώπους τῶν νέων Ἰσαρίθμων
 φυλῶν τοῦ ἰεῦ Ἰσραὴλ, οἵτινες ὅλοι ὁμοῦ ἀποτελοῦσι τοὺς ἀν-
 τιπροσώπους τῶν ἱερέων καὶ Βασιλέων (α), τῶν μελλόντων νὰ
 συμβασιλεύσωσι μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς αἰῶνα τὸν ἄπαντα. Ἡ δὲ

(α) «Ἐκεῖ ἐκάθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν· θρόνοι ἐπ' οἶκον Δαυὶδ· ἡ

ἶρις ἢ κυκλόθεν τοῦ θρόνου, ἢ ὁμοίᾳ δράσει σιμαραγδίνῳ, παριστάνει τὰ ἑπτὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων, συμφώνως πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑπτὰ ταγμάτων τῶν ἁγίων.

Δ' 5 «Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ
» καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς, και-
» ὀμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἷ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα
» τοῦ Θεοῦ.»

Αἱ ἀστραπαὶ παριστῶσι τὰς ἐκ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἁγίους γνωστικὰς ἐμπνεύσεις, αἱ δὲ φωναὶ, τὰς ἐξ αὐτῶν τῶν ἐμπνεύσεων προερχομένας σχετικὰς διδαχάς. αἱ δὲ βρονταὶ τὰς δογματικὰς ἀρχὰς καὶ ἐνταλματικὰς θεωρίας. αἷτινες ἐκδηλοῦνται ἡμῖν διὰ τῆς βροντοφώνου θεσπίσεως τῶν τοπικῶν καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων. αἱ δὲ ἑπτὰ λαμπάδες, αἱ καίόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, εἰκονίζουσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ, τῆς σοφίας, τῆς συνέσεως, τῆς βουλῆς, τῆς ἰσχύος, τῆς γνώσεως, τῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ. ταῦτα δ' ἐμφοροῦσι σχετικῶς ὡς ἠκούσατε τὰ ἑπτὰ τῶν ἁγίων τάγματα.

Δ' 6-8 «Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑα-
» λίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ
» κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα, γέμοντα ὀφθαλμῶν
» ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον
» λέοντι. καὶ τὸ δεύτερον ζῶον, ὅμοιον μόσχῳ. καὶ τὸ
» τρίτον ζῶον, ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου. καὶ τὸ
» τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῇ πετωμένῳ, καὶ τὰ τέσσαρα
» ζῶα ἐν καθ' ἐν αὐτῶν, ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ κυκλό-
» θεν, καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπauσιν
» οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες. Ἁγίος Ἁγίος
» Ἁγίος, Κύριος ὁ Θεὸς ὁ Ποντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν
» καὶ ὁ ἐρχόμενος.»

γὰρ διπλῇ ἀρχῇ ἦτε τῶν ἱερέων, ἦτε τῶν βασιλέων ἐκεῖ τὸ ἐν ζεῦγος εἶχεν, ὥσπερ διπλῇ τινι σεφάνῳ καὶ διαδήματι τῆς πόλεως, καλλωτιζομένης διὰ τούτων ἀπάντων.» Χρυσοστόμου.

Ἡ θάλασσα ἡ ὑαλίνη καὶ ὁμοία κρυστάλλῳ ἐξεικονίζει τὴν παντελῇ νέκρωσιν τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος, ἐπομένως καὶ τὴν ἀκινήσιάν πάσης ἐπιθυμίας σωματικῆς, καὶ τούτου ἕνεκεν παρέχωρησεν ἡ θεία πρόνοια, νὰ ἐκτιθέμεθα ἐν ὧσιν παλαίωμεν ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, εἰς ἐπιπόνοους ἐργασίας, ψυχικὰς ὁδυνηρὰς προσβολάς, καὶ ἀλλοιώσεις, καὶ εἰς ἄλλα μυρία βάσανα, ὅπως ἡ τῶν δεινῶν αὕτη ἐπιφορὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν τῶν παθῶν ἡμῶν ἄλογον ὁρμὴν, καὶ κάπως ναταστήσῃ ἡμᾶς ἐπιδεκτικούς τῆς θελήσεως τῆς ἀγαθῆς, τοῦ νὰ ἐπιθυμήσωμεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ λαμπρὸν καὶ ἀξιάγαστον τοῦτο τῆς ἀπαθείας σημεῖον, ὑπερ ἐξεικονίζει τὸ θεῖον τῆς Ἀποκαλύψεως πρόγραμμα ὡς θάλασσαν κεκρυσταλλωμένην. «Ἀρετὴν, καλεῖ τὴν ἀπαθεστάτην καὶ παγίαν περὶ τὸ καλὸν ἔξιν, τῆς ἐφ' ἑκατέρα καθέστηκεν οὐδέν, Θεοῦ φερούσης χαρακτῆρα. ἢ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον. αἰτία δὲ τῶν ἀρετῶν ἐστὶν ὁ Θεός. τούτου δὲ ἡ κατ' ἐνέργειαν γνῶσις, ἡ τοῦ κατὰ ἀλήθειαν ἐπεγνωκότος τὸν Θεὸν πρὸς τὸ πνεῦμα κατὰ τὴν ἔξιν ἀλλοιώσις.» (Μαξ. ἐκ. ζ' β'). Τὰ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα, τὰ ἀποτελοῦνται αὐτὸν τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ καὶ γέμοντα ἀφθαλμῶν, εἶναι, ὡς εἵπομεν τὰ πρῶτα τέσσαρα τάγματα τῶν Ἀγίων. Ὡν τὸ μὲν τῶν διδασκάλων ἐξεικονίζεται διὰ τοῦ λέοντος. τὸ δὲ τῶν ὁμολογητῶν διὰ τοῦ μόσχου. τὸ δὲ τῶν δικαίων διὰ τοῦ ζώου, τοῦ ἔχοντος πρόσωπον ὅμοιον ἀνθρώπου. τὸ δὲ τῶν ὁσίων διὰ τοῦ ἀετοῦ, πετωμένου, διότι καὶ τὸ τῶν ὁσίων τάγμα, ἀγγελικῶς διάγον ὑψιπετεῖ τῷ φρονήματι. Λέγων δὲ ὅτι εἶδεν ἕκαστον τῶν ζώων, ὠπλισμένον δι' ἑξ πτερύγων, παρέχει ἡμῖν νύξιν νὰ ἐννοήσωμεν, πρῶτον ὅτι σχετίζεται ἡ παράστασις αὕτη πρὸς τὴν τριπλὴν φωνὴν τοῦ «Ἅγιος Ἅγιος Ἅγιος,» εἰς ὁῶσαν τιμὴν καὶ προσκύνησιν τῆς Ἀγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, Πατρὸς Υἱοῦ καὶ Πνεύματος Ἁγίου καὶ δεύτερον ὅτι, οἱ ἅγιοι φωτιζόμενοι ἤδη ὑπὸ τοῦ ἀπλήτου φωτὸς τῆς Θεότητός εἰσι κάτοχοι καὶ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος. Ὅμως θαυμάζοντες καὶ γοητευόμενοι ἐκ τῆς λάμπσεως τοῦ ἐνεστώτος, παρορῶσι τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον. τοῦτο δὲ βεβαιοῦται ἡμῖν ὑπὸ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, ὅστις περιγράφων τὴν αὐτὴν ταύτην τοῦ Ἰωάννου ὁπτασίαν λέγει. «καὶ ταῖς μὲν ὕψεις κατεκάλυπτον τὸ πρόσωπον ἐαυτῶν, καὶ

ταῖς δυσὶν ἐπέτοντο.» Ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡμῖν παρέχει γνῶσιν περὶ τοῦ τρόπου τῆς καθαρᾶς πρὸς Θεὸν προσευχῆς.

Δ' 9-11 «Καὶ ὅταν δώσωσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τι-
 » μὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ Θρόνου, τῷ
 » ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἰκο-
 » σιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ
 » τοῦ θρόνου καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶ-
 » νας τῶν αἰώνων καὶ βαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν
 » ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντες. Ὁ ἅγιος εἰ ὁ Κύριος καὶ
 » ὁ Θεὸς ἡμῶν λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τιμὴν καὶ τὴν δύ-
 » ναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα καὶ διὰ τὸ θέλημά σου
 » ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.»

Ἀρά γε ἡ τιμὴ, ἣν προσφέρομεν ἡμεῖς, οἱ ἐπὶ γῆς, κατὰ
 μόνας ἢ ἐπ' ἐκκλησίας, ἔχει καὶ τὴν ἐλαχίστην σχέσιν πρὸς τὴν
 δόξαν καὶ τὴν εὐχαριστίαν, ἣν προσφέρουσιν οἱ ἅγιοι ἐν οὐρα-
 νοῖς; Ἰσως μετὰ τῶν ἀμετρήτων τοῦ κόσμου λαῶν, νὰ εὐρεθῶσι
 τινες, οἵτινες κάπως, κατὰ προσέγγισιν προσεύχονται μετ' εὐλα-
 βείας καὶ φόβου Θεοῦ· τὸ πλεῖστον ὁμῶς τῆς ἀνθρωπότητος, προ-
 σέρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀτυχῶς κατὰ συνήθειαν καὶ οὐδὲν
 ἄλλο· καὶ διατί; διότι, γαλιανοῦται φαινομενικῶς διὰ τῆς κοσμι-
 κῆς ὑλικῆς ἐκπαιδεύσεως, μηδόλως ἔχων καὶ ἰδέαν περὶ τῆς ὄντως
 παιδεύσεως, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐν ἀρεταῖς τὸρνευσις τῆς ψυχῆς καὶ τῆς
 καρδίας, ἃς ἀποκτᾷ ὁ ἐν ἀληθείᾳ προσευχόμενος, ὡς ἀπαλλασσό-
 μενος τῆς ἐμπαθοῦς ἀλογίας καὶ τῶν ἀκαίρων ψυχικῶν αὐτοῦ
 ὀρέξεων καὶ ἐπιθυμιῶν· ὁ τοιοῦτος κατὰ πᾶσαν αὐτοῦ ἐγκάρδιον
 προσευχήν, ὡς ἄλλος Ἡλιοῦ καθήμενος ἐπὶ τοῦ τεθρίπτου αὐ-
 τοῦ τῶν ἀρετῶν ἄρματος, ἀναβαίνει πρὸς τὸν Θεόν, ἐπανακαινίζων
 καὶ ἐνισχύων τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, πρὸς ἐξακολού-
 θησιν τοῦ κατὰ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν νοητοῦ πολέμου, περὶ οὗ
 ἐλάλησεν ἡμῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἐν ταῖς ἐπτά ἐπιστολαῖς·
 καὶ τούτου ἐνεκεν, προσφάτως εἶπε προσέτι ἡμῖν (γ' 19) «ὃν ἀ-
 γαπῶ παιδεύω.» Ἰδοὺ γὰρ ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἁγίους,
 καὶ διὰ τοῦτο ἐκπαιδεύσας αὐτοὺς, οὐχὶ κατὰ φαντασίαν. ὡς πράτ-
 τει ὁ ἄστατος ψευδοπεπολιτισμένος λαὸς διὰ νεφελοειδῶν καὶ
 ἀκαίρων γνώσεων, ἀλλὰ διὰ πρακτικῆς δοκιμασίας, καὶ οὕτω με-

ταδούς αὐτοῖς ἐκ τοῦ χρυσοῦ τοῦ πεπειρωμένου (γ' 18), παρέσχεον αὐτοῖς τὴν ἥν ὁρᾶτε τελειότητα, ὥστε αὐτοπροαιρέτως καὶ αὐτοβούλος, ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ καρδίᾳ, ἀκαταπαύστως δοξάζοντες τὸν Θεὸν νὰ λέγωσιν. « Ἅγιος, Ἅγιος Ἅγιος κτλ. » οἱ δὲ πρεσβύτεροι ἐπιδοκιμάζοντες καὶ οὗτοι ὁλοφύχως τὴν συμπεριφορὰν ταύτην τῶν ἁγίων, πίπτουσι καὶ οὗτοι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ μετὰ τὴν ἐδαχθαιάν προσκύνησιν, βάλλουσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀποδείξωσιν ἐν ἔργοις, ὅτι ὄντως, πρέπει δόξα τιμὴ καὶ δύναμις τῷ Παντοδυνάμῳ Θεῷ, τῷ κρίσαντι καὶ στερεώσαντι τὰ πάντα, ὡς ἡυδόκησε καὶ ὡς ἡθέλησε.

Ε' 1-5 « Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημέ-
 » νου ἐπὶ τοῦ Θρόνου βιβλίον γεγραμμέρον ἔσῳθεν καὶ
 » ὅπισθεν, κατασφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ. καὶ εἶδον
 » ἄγγελον ἰσχυρόν, κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ. Τίς
 » ἐστὶ ἄξιος, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας
 » αὐτοῦ; καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς
 » γῆς, οὔτε ὑπὸ κάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε
 » βλέπειν αὐτὸ. καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολὺ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος
 » εὐρέσθαι ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἷς
 » ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε. Ἴδου ἐνίκη-
 » σεν ὁ Λέων, ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰουδα, ἡ ρίζα Δαυὶδ, ὁ
 » νοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ. »

Τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπερ εἶδεν ὁ Ἰωάννης ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ ἀπεριγράπτου Τρισυποστάτου Θεοῦ, εἶνε αὐτὸ τὸ βιβλίον, ὅπερ τολμηρῶς διεχειρίσθην πρὸς διερμηνεύσιν καὶ γὰρ ὁ ἀνάξιος, ἄρα τοῦ Θεοῦ δοῦλος ἀχρεὺς· εἶνε δηλονότι ἡ θεία καὶ ἱερὰ ταῦ Χριστοῦ Ἀποκάλυψις, ἣν ὡς ἠκούσατε ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (α' 1) ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Πατὴρ αὐτοῦ, ὅπως δείξῃ ἡμῖν τοῖς δούλοις αὐτοῦ ὃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. Εἶνε ἐν ὀλίγοις ὁ ἀσύγκριτος πρὸς πᾶν ἄλλο πρᾶγμα θησαυρὸς εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις παρέχεται καὶ ἡμῖν σήμερον, ἔχων ἀνεωγμένους καὶ τὰς ἔσῳθεν σφραγίδας, διότι ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς προέγνω τὴν καθ' ἡμᾶς ἐμπερίστατον ἀνάγκην τῆς ἀπαλλαγῆς ἡμῶν ἐκ τοῦ νοητοῦ κα-

τακλισμοῦ, ὃν προῦκάλεσεν ἡ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀσέβεια καὶ περὶ τὴν ἀρετὴν ἄκρα ἀδιαφορία καὶ περιφρόνησις. Φαντασθῆτε κατὰ πόσον ἡσθάνθη ὁ Ἰωάννης τὴν ἀνάγκην τῆς ἀνοίξεως τοῦ βιβλίου, ὥστε νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα, διότι λέγει, οὐδεὶς εὗρέθη ν' ἀνοίξῃ τὸ βιβλίον· τὴν ἀδημονίαν του ὅμως καταπαύει εἰς τῶν πρεσβυτέρων, λέγων πρὸς αὐτὸν μὴ κλαῖτε. Ἰδοὺ γὰρ ἐνίκησεν ὁ λέων, ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυὶδ, καὶ λοιπὸν οὗτος θ' ἀνοίξῃ τὸ βιβλίον καὶ τὰς σφραγίδας αὐτοῦ. Πρῶτος δὲ σύ, ἐπειδὴ ἀνήκεις εἰς τὸ τάγμα τῶν παρθένων θ' ἀ. ξιωθῆς νὰ ἴδῃς τὰ ἐν αὐτῷ γεγραμμένα κατὰ ἀληγορίαν, ἵνα ἐκπληρωθῇ ὁ λόγος, ὃν εἶπε τὸ πνεῦμα τῆς εὐσεβείας πρὸς τὸν ἀρχηγέτην τῶν παρθένων. «Τάδε λέγει ὁ Ἅγιος ὁ Ἀληθινὸς ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει.» (γ' 7) Νίκην δ' ἀκούοντες πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐννοεῖ τὴν τελείαν αἰσίως διεξαγωγὴν τοῦ μακροχρονίου ἀγῶνος τῆς Ἀποστολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀρχομένου ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ, κυρίως ὅμως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ἀπηρτίσθη ὁ ἐπταδικὸς ἀριθμὸς τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων· καθότι, ἔκτοτε πᾶς ὁ καταφερόμενος κατὰ τῆς ἐκκλησίας, ἐν ἐπιγνώσει καταφέρεται κατὰ τοῦ Τελεταρχικοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθότι προσκρούει εἰς τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἤδη κεκυρωμένους ἐπτάκις ὑπὸ τῶν ἐπτὰ αὐτοῦ πνευμάτων, τῇ συνεργείᾳ τῶν ἐπτὰ ταγμάτων τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Βλέπετε λοιπὸν καὶ αὐθις ὅτι εἰσερχόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ μυστηριῶδες βιβλίον, κυρίως ἀνοίγεται ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, ὅτε σὺν Θεῷ ἡ διάνοιξις αὐτοῦ πραγματοποιεῖται διὰ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως καὶ συμφωνίας τῶν πραγμάτων πρὸς τὴν προορατικὴν τοῦ Παναγίου Πνεύματος διατύπωσιν· ἂν ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἢ προόρασις δὲν συμφῶναι πρὸς τὰς τῶν πραγμάτων ἐκβάσεις, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια, τοῦ ὅτι τὸ ἀρνίον διήνοιξε τὰς σφραγίδας τοῦ βιβλίου; Καὶ ὅντως τίς ἄλλος ἦτο δυνατόν νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν προνοητικὴν τοῦ Θεοῦ σοφίαν εἰμὴ ὁ εἰπὼν «Τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί καὶ τὰ σὰ ἐμὰ;» τὸ γὰρ μυστηριῶδες τοῦτο βιβλίον δὲν περιλαμβάνει ἀπλὴν γεγονότων ἐξιστόρησιν, ἀλλὰ πρόρρησιν ἐκθέσεως μελλόντων συμβάντων, τὰ ὅποια ὡς ὁρῶμεν λαμβάνουσι χώραν κατὰ χρονικὰς περιόδους, οὐχὶ κατὰ προορισμὸν τοῦ προο-

ρῶντος ταῦτα, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀντιξοῦ καταφοράς τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατὰ τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν αὐτεξουσίᾳ καὶ αὐτοβουλίᾳ. Ἐνταῦθα ἐγκρίται ὁ λόγος τῆς τοῦ Θεοῦ ἀνεκδιηγήτου καὶ ἀνεκφράστου προορατικῆς δυνάμεως· δηλαδή νὰ προγράφη καὶ νὰ προλέγῃ μετὰ μεγάλης λεπτομερείας διανοήματα καὶ πράξεις καὶ τὰς συνεπείας αὐτῶν, ὄντοτήτων ἐξασκουσῶν ὁράσιν ἐλευθεράν καὶ αὐτεξούσιον· μηδεὶς ἄς μὴ φαντασθῇ ὅτι αἱ ὀντότητες αὗται αἱ λογικαὶ τῶν δαιμόνων τε καὶ ἀνθρώπων, ὅτι εἰσὶν ἄμοιροι τῆς αὐτεξουσίᾳ, καθότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ματαιοὶ τὸ ἡθικὸν στάδιον τῆς λογικῆς τελειότητος, ἀλλὰ προσκρούει προφανῶς καὶ εἰς τὸν λόγον, ἐπειδὴ ἀποδεικνύει, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸν Θεὸν ματαιόδοξον καὶ ματαιολόγον, καθ' ὅτι, ἂφ' οὗ, κατ' αὐτὸν, ὁ Θεὸς προδιεχάραξε τροχίαν μίαν καὶ οὐχὶ ἑτέραν, καὶ ἐπ' αὐτῆς ὑποκινεῖ, ὡς ἐπὶ σιδηροδρόμου σώματα ἑτεροκίνητα, τί ἐγκαυχᾶται ἐπὶ προνοητικῇ δυνάμει;

Ε' 6. «Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον» ἐστηκός, ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, (α) οἱ εἰσὶ τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ» ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.»

Τὸ ἄρνιον ἐξεικονίζει τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ γλυκυτάτου μας Ἰησοῦ καὶ λοιπὸν καθ' ἃ δρόδοξον τῇ Πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ Πνεύματι, καὶ ἀναπόσπαστον τῆς αὐτοῦ ὑποστάσεως, εἶδεν αὐτὸ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων. τὸ ἄρνιον ὤφθη ὡς ἐσφαγμένον· τοῦτο δηλοῖ τὸ σῆμα τοῦ Σταυρικοῦ πάθους· καὶ ὅτι ἀποτελεῖ τὴν αἰδίον αὐτοθυσίαν ἐνώπιον τῆς τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνης. τὰ κέρατα τὰ ἑπτὰ, ἐξεικονίζουν τὰ ἑπτὰ τάγματα τῶν Ἀγίων, δι' ὧν καταπολεμεῖ ἐν τῇ ἐπὶ γῆς σταδίῳ τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ ἀρχαικάκου. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ὡς ἠκούσατέ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα

(α) «Εἰ γὰρ τὰς ἐνεργείας τοῦ πνεύματος, ὀφθαλμοὺς Κυρίου προσ-
αγορεύει ὁ λόγος, ὁ μὴ τούτου· τῇ πράξει τῶν ἐντολῶν διανοίγων, ἐπι-
βλέποντα τὸν Θεὸν αὐτὸν οὐκ ἔχει (Μαθ. ἐκ ε'. ματ. Ζαχ. γ'. β.)

τοῦ Θεοῦ, ἐφ' οἷς ἐπαναπαύεται, ἤτοι ἐξυπηρετεῖται ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἡ σοφία καὶ δύναμις.

Ε' 7 «Καὶ ἦλθε καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ κα-
» θημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ
» τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν
» ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιά-
» λας χρυσᾶς, γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσιν αἱ προσ-
» ευχαὶ τῶν ἁγίων.»

Ἐν τούτοις δικαιώνομεν τὸν γνωμοδοτήσαντα ὅτι, καὶ Θεὸς
νὰ μὴ ᾗτο ὁ Χριστὸς, ὅμως τὰ ἔργα αὐτοῦ κηρύττουσιν αὐτόν,
οὐ μόνον εἶναι Θεὸν ἀλλ' Ὑπέρθεον. πότε προσεκύνησαν οἱ πρεσ-
βύτεροι τὸ ἄρνιον; ὅτε εἶδον αὐτὸ, ἐν τοιαύτῃ ἀσθενῇ καταστά-
σει, νὰ κατωρθώσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θελήματος τοῦ Πατρὸς
αὐτοῦ, δοξάζον αὐτὸν καὶ σῶζον τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τῆς νε-
κρώσεως τοῦ αἰωνίου ἡμῶν ἐχθροῦ. ἐπειδὴ γοῦν ταῦτα ἦσαν
γεγονότα τετελεσμένα, ἔτι δ' ἀναπόφευκτος καὶ ἡ ἐκπλήρωσις
πάντων τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ ἀναφερομένων· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ πνεῦμα
ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῇ τοῦ ἄρνιου· πλησιάζει αὐτὸ τὸ ἄρνιον εὐ-
θαρσῶς καὶ λαμβάνει τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου
ἐπὶ τοῦ θρόνου. Ἡ κιθάρα, ἣν ἐκράτει ἕκαστος τῶν πρεσβυτέρων,
σημαίνει τὴν περιληπτικὴν ἐγκάρδιον ἐκφώνησιν τῶν Ἀγίων, ἐν
ᾗ ἐξυμνοῦσι τὸν Θεὸν διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ σοφίαν καὶ δύνα-
μιν· ἡ καθ' ἃ λέγει τις τῶν πατέρων, «Πνευματικὴ κιθάρα ἐστίν,
ἡ παρὰ τῶν τελείων κεκτημένη ἰδίαις ἀρεταῖς θεωρητικὴ θεο-
λογία, ἡ πάσης φαντασίας ὑλικῆς τὸν νοῦν καθαρὸν καταστή-
σασα, καὶ φέρουσα ὅλην ἀνελλιπῶς τὴν ἐκμίμησιν τῆς εἰκόνης
τῆς θείας ὡραιότητος.» Αἱ δὲ φιάλαι, αἱ γέμουσαι θυμιαμάτων,
εἰκονίζουσι τὰς προσευχὰς τῶν Ἀγίων, αἵτινες προσφέρονται δι'
αὐτῶν, ὡς ὄντων, ὡς εἵπομεν αὐτῶν ἀντιπροσώπων. Ἀκουέτωσαν
ταῦτα οἱ τοῦ Λουθέρου καὶ Καλβίνου ὁπαδοί, οἵτινες κενοδοξοῦν-
τες καὶ τὸ Ἐγὼ ἐωσφορικῶς λατρεύοντες, ἀπορρίπτουσι τὴν μεσι-
τείαν τῶν Ἀγίων.

Ε' 9-14. «Καὶ ᾄδουσι ᾠδὴν καινὴν λέγοντες. ἄξιός
» εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ,
» ὅτι ἐσφάγης καὶ ἡγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματι

» σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους
 » καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῇ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς
 » καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα
 » φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν
 » ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν
 » μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων λέγοντες
 » φωνῇ μεγάλῃ. Ἄξιον ἐστὶ τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον
 » λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν
 » καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν
 » τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑπὸ κάτω τῆς γῆς καὶ
 » ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐστὶ, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα ἤκουσα
 » λέγοντας. Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἁρνίῳ
 » ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
 » αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον. Ἀμήν.
 » καὶ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.»

Τὴν Ὁδὴν, ἣν ἔψαλλον ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν οἱ εἰκοσιτέσ-
 σαρες πρεσβύτεροι, τονίζοντες αὐτὴν ἐπὶ τὸ λόγῳ ὅτι ἡγόρασεν
 ἡμᾶς τὸ ἄρνιον διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ αἵματος, καὶ τοὺς ἀξίους κα-
 τέστησε βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς ἵνα βασιλεύσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
 λέγω, τὴν ὁδὴν ταύτην διетράνωσε καὶ ἡ τῶν ἀμετρήτων ἀγγέλων
 φωνή, ὧν ἡ ἐξεικόνησις ἐγένετο ἡμῖν τὸ πρῶτον ἐν εἰσῇ ἱριδος,
 τῆς φερούσης ἑπτὰ χρώματα, ἐξεικονίζοντα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀγ-
 γελικῶν ταχυμάτων, ἰσαριθμῶν ὄντων πρὸς τὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ
 τ' ἀποστελλόμενα πρὸς πᾶσαν τὴν γῆν· ἐτι δὲ τοῦτο δηλοῖ καὶ
 ἡ νῦν πρὸς τε τὸν Θεὸν καὶ τὸ ἄρνιον ἑπταπλάσιος δοξολογία.
 Ἐτι δὲ πᾶν κτίσμα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ὑποκάτω
 τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ἐπειδὴ δικαιοῦνται εἰς τέσσαρα μέρη,
 τετραπλασίως ἐδοξολόγησαν τὸν Θεὸν ἐν τῷ εἰπεῖν. «Τῷ καθη-
 μένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἁρνίῳ, ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ
 δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἐπὶ τούτῳ καὶ
 τὰ τέσσαρα ζῶα, τὰ ἔχοντα ἑξουσίαν ἐπ' αὐτῶν (ἰά' θ) ἔλεγον
 Ἀμήν. Ἐπὶ τέλους τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἁρμονικῶς διεξάγονται.
 Ὡστε γεννηθῆτω Χριστέ μου τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ
 ἐπὶ τῆς γῆς Ἀλλὰ τοῦλάχιστον νῦν καὶ ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι, στίβες,

τῇ χάριτι τοῦ ἀρνίου καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει, ἡξιώθημεν νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὸ μυστήριον τοῦ θείου προγράμματος, ὡς προσφέρωμεν ἐν ὅλῃ ἡμῶν τῇ ψυχῇ καὶ τῇ καρδίᾳ τὸν αἶνον καὶ τὴν τιμὴν πρὸς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, διότι ἀληθῶς ἂν ἡ τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῶν Ἀγίων διεξαγωγή τοῦ ἀγῶνος, κατὰ τοῦ ἀρχεκάκου δὲν ἦτο σύμφωνος πρὸς τὴν διατύπωσιν τοῦ ἀλαθήτου τούτου προγράμματος, βεβαίως καὶ ἡ διάνοιξις τῶν σφραγίδων θὰ ἦτο ἀδύνατος. καθότι ἄλλα θὰ ἔλεγον τὰ πράγματα καὶ ἄλλα θὰ περιελάμβανεν ἡ θεία βίβλος. ἐν ᾧ νῦν, ἐκεῖνο, ὅπερ καθιστᾷ ἡμῖν ἀσφαλῆ τὴν διάρρηξιν τῶν σφραγίδων, εἶνε ἡ συμφωνία τοῦ πνεύματος τοῦ ἱεροῦ βιβλίου πρὸς τὰ πράγματα, καὶ ἐπομένως πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ. Ὡς ἀδελφοί «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος.» ὅντως οὗτος ὁ Λόγος, εἶνε «ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος.» ἐπὶ τέλους ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἐκ παρθένου τεχθεὶς. εἶνε ἡ ζωὴ καὶ τὸ φῶς, καὶ μακάριος ὁ αὐτοῦ ἀκούων.

Γ' 1-2. «Καὶ εἶδον ὅτε ἦνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ
 » τῶν ἐπτὰ σφραγίδων καὶ ἤκουσα ἐνός ἐκ τῶν τεσσάρων,
 » λέγοντος, ὡς φωνῆς βροντῆς· ἔρχου. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ
 » ἵππος λευκὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον·
 » καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος καὶ ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα
 » νικήσῃ.»

Ἐν τῷ ἀνοίγματι τῆς πρώτης σφραγίδος τῶν ὀπισθεν τῆς βίβλου, ἀκούει ὁ Ὑψιπέτης τὴν φωνὴν τοῦ λέοντος, ὃ ἐστὶ σῆμα τοῦ διδασκαλικοῦ τάγματος, νὰ λέγῃ πρὸς αὐτὸν ἔρχου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ λέων ἐμπορεῖται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τῆς Σοφίας, ὁ δὲ Κύριος πάντα ἐν σοφίᾳ διεξάγει, διὰ τοῦτο ἠκούσαμεν προηγουμένως (ε' 5) νὰ λέγῃ ἡμῖν, ὅτι ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυὶδ, ἀνοίξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἐπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.» Ἐρχόμενος οὖν ὁ Ἰωάννης βλέπει ἵππον λευκόν, δηλαδὴ τὴν ἡδὴ παρεσκευασμένην καὶ ταξινομηθεῖσαν κατὰ πάντα Καθολικὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τῆς ἐπικυρώσεως τῶν δογμάτων καὶ ἐντολῶν αὐτῆς ὑπὸ τῆς ἐβδόμης οἰκουμενικῆς Συνόδου. πρὶν γὰρ τῆς ἐπταδικῆς ταύτης ἐπικυρώσεως, ἡ Ἐκκλησία ὡς ἐπηρεαζομένη ὑπὸ πολλῶν αὐτῆς ἐχθρῶν, καὶ κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως (ιβ' 4), ἦτο εἰς ἔτι ἀκατάρτιστος. τοῦτο δὲ ἦν κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ, ἵνα ἐν τῇ συμπληρώσει

τοῦ ἑπταδικοῦ ἀριθμοῦ φανῇ ἐναρμόνιος συνεργασία τῶν ἑπτὰ πνευμάτων τῶν ἀπεσταλμένων εἰς πᾶσαν τὴν γῆν (ε' 5), μετὰ τῶν ἑπτὰ ταγμάτων τῶν ἀγγέλων, ἵνα δι' αὐτὸν τὸν λόγον γέρωσι καὶ τὰ ἰσάριθμα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μυστηρια, τὸ προσήκον αὐτῶν κῶρος. Ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ λευκοῦ ἦν ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, (β' 1), ἦτοι αὐτὸς οὗτος ὁ Χριστός, κρατῶν τόξον, ἦτοι τὸ τάγμα τὸ διδασκαλικόν, δι' οὗ ἐκτοξεύεται ἡ δίστομος αὐτοῦ μάχαιρα ἡ ὀξεῖα. Ὁ στέφανος σημαίνει τὸ βραβεῖον τῆς νίκης. λέγει δὲ ὅτι ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ, ἵνα ἐκδηλώσῃ ἡμῖν τὸ παντοδύναμον καὶ ἀμετάβλητον τῆς τοῦ Θεοῦ βουλῆς, καίτοι διεξάγεται ἀγὼν ἐκ μέρους μὲν τῆς ἀληθείας ἐν ἀσθενείᾳ, ἐκ μέρους δὲ τοῦ ψεύδους μετὰ βίας καὶ ἰσχύος ὑλικῆς. «Ἀλλ' οὐδὲν ἐκκλησίας δυνατώτερον, ἄνθρωπε, λέγει ἡμῖν ὁ θεὸς Χρυσόστομος. λύσον τὸν πόλεμον, ἵνα μὴ καταλύσῃ σου τὴν δύναμιν. μὴ εἴταγε πόλεμον εἰς οὐρανόν. ἄνθρωπε, ἐὰν πολεμῇς, ἢ ἐνίκησας ἢ ἐνικήθης. ἐκκλησίαν δὲ ἐὰν πολεμῇς νικῆσαι σε ἀμήχανον... ἡ ἐκκλησία οὐρανοῦ ἰσχυροτέρα· ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.» (Χρυσ. τμ' γ' 415).

Γ' 3-4 «Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν δευτέραν, » ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζῶου λέγοντος ἔρχου· καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρὸς καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν » ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.»

Ἐν τῷ ἀνοίγματι τῆς δευτέρας σφραγίδος, ἀκούει τοῦ δευτέρου ζῶου τοῦ μόσχου, λέγοντος ὅπως καὶ τοῦ πρώτου, ἔρχου· τὸ πρῶτον ζῶον εἶπομεν ὅτι ἦν τὸ τάγμα τὸ διδασκαλικόν, καὶ ὅτι ἦν ὄργανον τοῦ πνεύματος τῆς σοφίας, δι' οὗ κατηρτίσθη ἡ ἀποστολικὴ ἐκκλησία. Τὸ ζῶον τεῦτο εἶνε τὸ τάγμα τῶν ὁμολογητῶν, καὶ τοῦτο ἀκολουθεῖ, οὐ μόνον κατὰ φυσικὸν λόγον, καθέτι ἡ σύνεσις παρὰ τῆς σοφίας φωτίζεται (α), ἀλλὰ ἐπειδὴ ἄπικσα ἡ περι-

(α) Ὡσπερ ἡ ἄγνοια, λέγει ὁ Θεὸς Μάξιμος, διαιρετικὴ τῶν πεπλανημένων ἐστίν, οὕτως ἡ τοῦ νοητοῦ φωτὸς παρουσία συναγωγὸς καὶ ἐνω-

λαμβανομένη πνευματική ὕλη ἐν τῷδε τῷ θείῳ προγράμματι, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἀνάπτυξις καὶ συμπλήρωσις τῶν περιεκτικῶς ἀναφερομένων νοημάτων ἐν ταῖς ἐπτά ἐπιστολαῖς, αἵτινες ἀφορῶσι τὴν μετάδοσιν ἡμῖν τῆς ἀπαιτουμένης διαφωτίσεως, ὅπως ἐξασφαλίσωμεν ἑαυτοὺς ἐκ τῆς φθορᾶς τῶν ὁσημέραι ἐνισχυομένων δεινῶν· ναὶ λέγω· ἐπειδὴ σχετίζονται αἱ ἐπιστολαὶ διὰ τὸν λόγον ὃν ἀκούετε πρὸς τὰς σφραγίδας, διὰ τοῦτο ὅπως ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πρωτεύει τὸ διδασκαλικὸν τάγμα καὶ ἀκολουθεῖ τὸ τάγμα τῶν ὁμολογητῶν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐνταῦθα ἡ αὐτὴ φθορὰ θ' ἀκολουθήσῃ· καὶ τούτου ἕνεκεν λέγομεν ὅτι λαλεῖ πρὸς τὸν Ἰωάννην αὐτὸ τὸ τάγμα τῶν ὁμολογητῶν. Ἐνταῦθα βλέπει ἔππον πυρρὸν, ἥτοι τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, μὴ φέρουσαν τὴν φωτιστικὴν ἐνωτικὴν ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οὔτε τὴν ἁρμονικὴν ἐκείνης πρὸς τὸν ἱππέα συμπεριφορὰν καὶ ὑπακοήν, ἀλλὰ θυμὸν, φθόνον, ὀργὴν καὶ ἀσωτείαν· τοῦτο εἰκονίζει ἡ λέξις πυρρὸς, ὅπως μαρτυρεῖ καὶ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη περὶ τοῦ Ἡσαΐ ἀποκαλοῦσα αὐτὸν Ἐδῶμ (α), διὰ τὸ εἶναι μὲν αὐτὸν κατὰ φυσικὴν ἔποψιν πυρρὸν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἡθικὴν παραλλήλως τοιοῦτος ἦν· συμφώνως τὸν χαρακτήρα τοῦ ἵππου ἦτε καὶ ὁ ἱππεύς· καὶ δι' αὐτὸ κατὰ παραχώρησιν ἐδόθη αὐτῷ νὰ σηκώσῃ τὴν εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ὡς ἄλλος διάβολος, νὰ σκανδαλίσῃ τοὺς λαοὺς καὶ τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης, ὥστε νὰ ἀλληλοσπαρχθῶσιν. Ἐδόθη δὲ λέγει αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη. Τίς δ' ἐστὶν οὗτος; ὁ Πάπας· καὶ δὴ ὁ Νικόλαος ὁ α', διότι πρῶτος οὗτος, γενόμενος αἷτιος τῆς διαχωρίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπέφερεν ἔκτοτε τὴν παγκόσμιον ἀνωμαλίαν, ὡς ἐπιδιώκων λυσσῶδῶς τὴν κράτησιν ἀμφοτέρων τῶν ἀρχῶν, πολιτικῆς τε καὶ ἐκκλησιαστικῆς· τούτου δ' ἕνεκεν ἠκούσαμεν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς νὰ ἐλέγχῃται ἡ τῶν Νικολαϊτῶν διαγωγὴ ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τῆς σοφίας, ὅταν ἀποκαλῇ τὸν πάντα ψευδαπόστολον· ὑπὸ τῆς βουλῆς δέ, φίλον τῆς ἀδῆ-

---

τική τῶν φωτιζομένων ἐστὶ καὶ τελειωτικὴ καὶ ἐπιτρεπτικὴ πρὸς τὸ ὄντως ὄν ἀπὸ τῶν πολλῶν δοξασμάτων ἐπιστρέφουσα, καὶ τὰς ποικίλας ὕψεις εἰς μίαν ἀληθὴ καὶ καθαρὰν· καὶ μονοειδῆ συνάγουσαν γινῶσιν καὶ ἐνός καὶ ἐνωτικοῦ φωτός ἐμπιπλῶσα.» (ἐκ. ζ. πβ.)

“(α) Ἱερ. κθ. 7 Ἱεζ. κε. 13 Σειρ. Ι. 13

φαγίας ἀσωτείας τε καὶ διαβολῆς· καὶ ὑπὸ τῆς γνώσεως νεκρόν. Σχετικῶς ἰδοὺ τί λέγει καὶ ὁ προφήτης Ζαχαρίας. «Ἴδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ποιμένα ἐπὶ τὴν γῆν, τὸ ἐκλιμπάνον οὐ μὴ ἐκτετραπύλαται· καὶ τὸ διεσκοπιζόμενον οὐ μὴ ζητήσῃ, καὶ τὸ συκατηριζόμενον οὐ μὴ ἰάσῃται· καὶ τὸ δολόκληρον οὐ μὴ κατευθύνη· καὶ τὰ κρέα τῶν ἐκλεκτῶν καταφάγεται καὶ τοὺς ἀστραγάλους αὐτῶν ἐκστρέψει. Ὡ! οἱ ποιμαίνοντες τὰ μάταια! καὶ οἱ καταλελοιπότες τὰ πρόβατα· μάχαιρα ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν τὸν δεξιὸν αὐτοῦ· ὁ βραχίον αὐτοῦ ξηραίνεται, ξηρανθήσεται· καὶ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ὁ δεξιὸς ἐκτυφλούμενος ἐκτυφλωθήσεται.» (Ζαχ. ια' 16).

Γ' 5-7 «Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγιδα τὴν τρίτην
 » ἤκουσα τοῦ τρίτου ζῶφου λέγοντος· ἔρχου· καὶ εἶδον, καὶ
 » ἰδοὺ ἵππος μέλας καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν, ἔχων ζυ-
 » γὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ
 » τῶν τεσσάρων ζῶων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου·
 » καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς δηναρίου καὶ τὸ ἔλαιον καὶ
 » τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσης.»

Ἐν τῇ ἀνοίγματι τῆς τρίτης σφραγιδος, διατάσσεται ὁ Ἰωάννης νὰ πλησιάσῃ καὶ ἰδῇ ὑπὸ τοῦ τάγματος τῶν δικαίων, τοῦ ἐμφορουμένου ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς βουλῆς· καὶ ὄντως· οὕτως ἔδει διεξάγεσθαι τὴν σειρὰν τῶν ταγμάτων, καθότι μετὰ τὴν μετάδοσιν τῆς σοφίας, γενομένης τῆς συγκρούσεως πρὸς αὐτὴν ὑπὸ τῆς ἀποφίας, καὶ λαβούσης χώραν τῆς ὁμολογίας διὰ τῆς συνέσεως, ἐπηκολούθησεν ἡ δικαιοσύνη, διὰ τοῦ πνεύματος τῆς βουλῆς. Ἐνταῦθα βλέπει ἵππον μέλαινα, δηλαδὴ τὴν ὀρθόδοξον ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, πιεζομένην ὑπὸ τῆς παπικῆς καταδουλείας, καὶ διαβολῆς· ὅμως τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτῆς, μὴ πολεμοῦντα ὡς τὸ πρῶτον· καθότι ἐν τῇ διατρανώσει τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος, διὰ τῶν σοφῶν μελῶν τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἤκουσαμεν ὅτι ἐνίκησε, καταδείξας τὸν πάπα ψευδαπόστολον· ἀλλ' εἶδεν αὐτὸν κρατοῦντα τὸν ζυγὸν τῆς δικαιοσύνης, ἵνα κρίνῃ καὶ ἐκτιμᾷ ἀμερολήπτως τὰ ἔργα ἐκάστου. Τοῦτο δ' αἰνιττόμενον τὸ πνεῦμα τῆς βουλῆς, λέγει ἐν τῇ ἀντιστοίχῳ πρὸς τὴν ἐκσφράγισιν ταύτην τρίτῃ ἐπιστολῇ, ἀποτεινόμενον πρὸς τάγμα τῶν δικαίων, «Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ ποῦ κατοικεῖς ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ.» (Β'

13). Δηλαδή παραχωρῶν νά ὑποστῇς πρακτικὴν παιδευσιν, μακροθυμῶ, βλέπων σε πιεζόμενον ὑπὸ τῶν υἱῶν Ἐδῶμ μέχρι καιροῦ, καιρῶν καὶ τὸ ἡμῖν τοῦ καιροῦ· (ιβ' 14) «Λύτρωσιν ἀπέστειλε Κύριος τῷ λαῷ αὐτοῦ.» Ἀλλ' ὅμως λέγει ὁ θεὸς Χρυσόστομος· «οὐδὲ ἡ λύτρωσις ἀπλῶς· ἀλλὰ μετὰ τὴν λύτρωσιν καὶ ὁ νόμος, ἵνα τῆς χάριτος ἀξίην ἐπιδειξόμεθα τὴν πολιτείαν.» Ἐν εὐαγγελίοις ἀκούομεν, ὅτι τὴν κρίσιν πᾶσαν ὁ πατὴρ ἔδωκε τῷ υἱῷ· ὁ δὲ υἱός, κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, διανέμων ἰσότητα πρὸς τοὺς ἁγίους, εὐμενῶς ἀκούει παρὰ τῶν πρώτων τριτάτων ταγμάτων, προτροπὴν εἰς ἐξάσκησιν τελείας δικαιοσύνης (ια' 5), δηλαδή εἰς ἕκαστον ἀγωνιστὴν ν' ἀπονέμηται ἡ προσήκουσα ἀμοιβή· μὴ παρίδῃ δὲ ἀτιμωρητὶ τοὺς ἀδικοῦντας αὐτοῦς· ὁ σῖτος καὶ ἡ κριθὴ αἰνίσκονται τὰς ἀρετὰς τῶν ἀγίων, ὁ δὲ οἶνος καὶ τὸ ἔλαιον, τοὺς λόγους τῶν βραβευτικῶν καὶ τιμωρητικῶν μέσων καὶ αἰτίων, πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς τοῦ Θεοῦ ἁκρας δικαιοσύνης.

Γ' 7-8 «Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, » ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου· » καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος· καὶ ὁ ὄψης (α) ἀκούουθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ » τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ρομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ, » ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.»

Ἐν τῷ ἀνοίγματι τῆς τετάρτης σφραγίδος, ἀκούει τὴν φωνὴν τοῦ αἵετος τοῦ πετωμένου, ἥτοι τοῦ τάγματος τῶν ἁγίων, τοῦ καὶ ἐμφορουμένου ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ἰσχύος. ἐνταῦθα βλέπει ἵππον χλωρόν· δηλαδή τὴν ἐκκλησίαν τὴν ὁρθόδοξον ἐν παρακμῇ καὶ πνευματικῇ ναρκώσει· διατί; διότι ἐν τῇ ραθυμίᾳ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐπλεώνασεν ἡ κακία, καὶ δι' αὐτῆς ἐξασκουμένη ἡ ἁμαρτία ἐγέννησε τὸν θάνατον ἐν αὐτῇ τὸν ψυχικόν. «Ἀκούσατε λόγον Κυρίου ἄνδρες τεθλιμμένοι, καὶ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ· τοῦτου, τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι εἶπατε ἐποιήσαμεν διαθήκην μετὰ τοῦ ἄδου καὶ μετὰ τοῦ θανάτου συνθήκας· καταγίγς φερομένη, ἐὰν παρέλθῃ,

οὐ μὴ ἔλθῃ ὑμῖν· ἐθήκαμεν ψεῦδος τὴν ἐλπίδα ἡμῶν καὶ τῷ ψεύδει σκεπασθῆσόμεθα. Ἄλλ' ἔσται ὑμῖν σκέπη Φαραὼ εἰς αἰσχύνην· καὶ τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' Αἴγυπτον ὄνειδος· ὅτι εἰσὶν ἐν Τάνει ἀρχηγοὶ αὐτοῦ καὶ ἄγγελοι αὐτοῦ πονηροί· (Ἦσ. κη' 14. λ. β.).» Ὅπως τὸ πάλαι εἰς τὸν Ἀδὰμ, ὁ ψυχικὸς θάνατος συνεπήγαγεν αὐτῷ καὶ τὴν διανοητικὴν σκοτομίνην, ὥστε ἐν τῇ πλάνῃ αὐτοῦ νὰ προσπαθῇ νὰ καλύψῃ τὴν αἰσχύνην αὐτοῦ διὰ φύλλων συκῆς, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐν ἡμῖν· νενεκρωμένοι ὄντες ψυχικῶς, (Β' 5) ἀντὶ νὰ καταφύγωμεν εἰς τὸν Θεόν, ἐπικαλούμενοι τὴν ἄκραν αὐτοῦ ἀγαθότητα, ὥπως ἐξιλεωθῶσιν αἱ ἀνομίαι ἡμῶν, ἀπεναντίας, προσφάσσει πρὸς αὐξήσιν τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν τούτων, σιπεύδωμεν νὰ καλύψωμεν τὴν οἰκτρότητα ἡμῶν διὰ τῶν σκοτεινῶν φαντασιμάτων τῆς ματαιᾶς σημερινῆς ἐπιστημονικῆς προσόδου καὶ τῶν ὀκαίρων ἀνακαλύψεων, μὴ θέλοντες νὰ ἐννοήσωμεν οἱ ἄθλιοι, ὅτι ἐν αὐτοῖς κρύπτονται τὰ βαθέα τοῦ Σατανᾶ, ἦτοι ὁ ἄδης (α), περὶ οὗ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐποιήσατο μινεῖν εἰς τὴν ἀντίστοιχον ἐπιστολὴν (Β' 24). ἔτι δὲ ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιστολῇ γίνεται μέγας λόγος καὶ περὶ τῆς ἁμαρτίας (β), τῆς προκαλεσάσης τὸν μαρασμόν, τὴν καχεξίαν καὶ ἐπὶ τέλους τὸν τε σωματικὸν καὶ ψυχικὸν θάνατον.

«Ἡ νοητὴ αἰχμαλωτία, λέγει Χρυσόστομος, ἐστὶ χαλεπωτέρα τῆς παρὰ τῶν πολεμίων· οἱ μὲν γὰρ νόμῳ πολέμου τινὰς λαβόντες, καὶ φέδονται πολλάκις τῶν εἰλημμένων· καὶ ἐπιτάξουσιν ὑδροφορεῖν, ξυλοκοπεῖν καὶ ἵπποφορβοὺς ποιήσωσιν, οὐδὲν εἰς τὴν ψυχὴν παρέβλαψαν· ὁ δὲ ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας ληφθεὶς αἰχμαλωτός, ἀφειδῇ καὶ βάρβαρον δέσποιναν κτάται, εἰς τὰ ἀτιμότατα αὐτὸν τῶν ἔργων καταφέρουσιν· οὐ γὰρ οἶδε φείδεσθαι οὐδὲ ἐλεεῖν αὐτὴν ἢ τυραννίς.» Ἰδοὺ ἐπὶ ὁλόκληρα ἔτη μαστιζόμεθα ἤδη ὑπὸ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ψευδοπροόδου, ἦτοι τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀπάτης, καὶ ὅμως δὲν θέλομεν νὰ συμμορφωθῶμεν· οὐχὶ ἢ τῶν ἀλληλοσπαραγμῶν ρομφαία καταθερίζει λαούς καὶ ἔθνη; οὐχὶ ἢ πείνα καὶ αἱ ἀσθένειαι καὶ αἱ ἀρπαγαὶ τῶν

(α) Αἴγυπτος ἐξηγεῖται σκότος· ἄρα κατ' ἀλληγορίαν χρησιμοποιεῖται πολλάκις τὸ ὄνομα αὐτὸ εἰς ἐκδήλωσιν τῆς εἰκόνης τοῦ ὄθου.

(β) Ἰσοφ. ιδ. 12 Ρωμ. στ. 23

ληλατῶν (α) κατήντησαν ἡμᾶς εἰς ἀπόγνωσιν ; τίνα ἄλλα δεινὰ ὑπολείπονται ἡμῖν, ἵνα παθόντες τελειότερα, μετανοήσωμεν καὶ σωρρονισθῶμεν; «Καὶ διώξω ὀπίσω αὐτῶν ἐν ρομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς σάλον πάσις βασιλείαις τῆς γῆς εἰς ὅρκον εἰς ἀφανισμόν καὶ εἰς συρισμόν καὶ εἰς ὄνειδος ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, οὗ διέσπειρα αὐτούς ἐκεῖ.» Καὶ ἐν τούτοις, ἔτι, ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή, καθότι ἡ ἐν λόγῳ ἀντιστοιχοῦσα τετάρτη ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ἐκσφράγισιν ταύτην, λέγει ταῖς ἐκ κλησίαις. «Ἴδού βάλλω αὐτήν, (τοὺς ἐραστὰς τοῦ καθ' ἡμᾶς νεωτερισμοῦ) εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γινώσκονται πᾶσαι αἱ ἐκ κλησίου, ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστην κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς, ὅσοι δὲν ἀκολουθοῦσι τὰ ἔργα τῆς αἰσχρᾶς ταύτης διαγωγῆς, οἷτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ Σατανᾶ, νὰ προσέξητε καλῶς, διότι αἱ τεχνουργίαι αὐτοῦ εἰσὶν ἄπειροι· καὶ λοιπὸν ἔχετε καὶ ὑμεῖς ἀνάγκην μεγάλης προσοχῆς.

Γ' 9 12. «Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, » εἶδον ὑπὸ κάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐ- » σφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυ-

(α) Οὗτοι εἰσι τὰ θηρία περὶ ὧν ἀκούομεν τὴν γραφὴν λέγουσαν «Τὸ ἡμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἐκζητήσω αὐτὸ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θηρίων. καὶ ἐκ χειρὸς ἀνθρώπου ἀδελφοῦ ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου.» «Ὅπου ἐστὶν ἐπὶ σώματος ἀρρώστια, πυρετὸς ἢ ὕδρεος, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, καὶ ἐπὶ σιδήρου ἰός καὶ ἐπὶ ἐρίου σῆς, καὶ ἐπὶ ξόλου σκόλης καὶ ἐπὶ κερῶν ἴπες τοῦτο ἐπὶ τῆς ψυχῆς κακία· καὶ γὰρ ἀνδρὸς δόξη αὐτὴν ποιεῖ καὶ ἀνελεύθερον· τί λέγω; ἀλόγων αὐτὴν ἐργάζεται ψυχὴ· τὴν μὲν λύκου τὴν δὲ κυνός, τὴν δὲ ὄφεως, τὴν δὲ ἐχίδνης, τὴν δὲ ἐτέρου θηρίου ποιοῦσα· καὶ τοῦτο δηλοῦντες, ὁ μὲν ἔλεγε· κύνες ἐγεί, οὐ δυνάμενοι ὑλακτεῖν τοὺς ἱπποὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ λαθραίως ἐπιβουλεύοντας, τοῖς λυτῶσι τῶν κινῶν παραβάλλων... ὁ δὲ περισσότερος προφητῶν, ὁ τῆς σείρας υἱός, καὶ ὄφεις καὶ γεννήματα ἐχιδνῶν παρὰ τὸν Ἰορδάνην ἐστὼς τινὰς ὀνόμασε· τί ταύτης τοίνυν γένοιτ' ἂν ἴσον τῆς τιμωρίας, ὅταν ὁ κατ' εἰκόνα Θεοῦ γενόμενος, καὶ τοσαύτης ἀπολαύσας τιμῆς, τὸ λογικώτατον καὶ ἡμερώτατον ζῶον εἰς τοσαύτην καταπίπτει θηριωδίαν; (Χρυσ. τομ. γ. 587)

» ρίαν ἣν εἶχον καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες. ἕως
 » πότε ὁ Δεσπότης ὁ Ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινός, οὐ κρίνεις
 » καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ὑμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ
 » τῆς γῆς; καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστη στολὴ λευκὴ καὶ ἐρ-
 » ρέθη αὐτοῖς, ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως
 » πληρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ
 » αὐτῶν, οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.»

Μέχρις αὐτοῦ παύουσι τὰ τέσσαρα ζῷα προσκαλοῦντα τὸν Ἰωάννην, ἐπειδὴ αἱ λοιπαὶ τρεῖς ἀποσφραγίσαις ἀφορῶσι τὰ λοιπὰ τρία τάγματα. ἡ ἀποσφράγισις γοῦν αὕτη ἀνήκει εἰς τὸ τάγμα τῶν μαρτύρων. Ὅθεν ἰδοὺ βλέπομεν αὐτοὺς κάτωθεν τοῦ θυσιαστηρίου, ζητοῦσας ἐκδίκησιν τοῦ αἵματος αὐτῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς. κατοίκους τῆς γῆς ἐννοεῖ τοὺς ψυχικῶς βιοῦντας, οἳ οἱ εἰσι οἱ τῆς ἐκδίκησης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λαοί, οἱ μὴ θέλοντες νὰ φαίνωνται ὅτι εἰσι δοῦλοι τῆς σαρκὸς, χάριν φιλοτιμίας καὶ κενοδόξου φαντασίας, ἀλλὰ σπουδασταὶ φιλοσσοφῶν καὶ ἄλλων θεωρητικῶν φυσικῶν ἀνακαλύψεων. λέγει λοιπὸν ὅτι ἐδόθη ἐκάστη τῶν ἐσφαγμένων ψυχῶν στολὴ λευκὴ καὶ ἐρρέθη αὐταῖς, ἵνα λάβωσιν ἔτι μικρόν χρόνον ὀλίγην ὑπομονήν, καθ' ὅτι ἡ ἁκαμπτος καὶ ἀσυμπαθὴς παπικὴ καρδία ἔτι σκληρύνεται καὶ κατ' οὐδένα τρόπον θέλει νὰ μετανοήσῃ διὰ τὰς πράξεις καὶ κακοδοξίας αὐτῆς. Ὁ δὲ ἀπένεμον, λέγει αὐτοῖς ὁ Θεός, πρὸ πολλοῦ τὰ δικαιώματα ὑμῶν, ἂν ἐβλεπαν ὅτι μετενόει ὁ Πάπας, διότι οὕτω θὰ συνετέλῃ εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, δυνάμει τῆς ὑπ' αὐτοῦ διαδόσεως τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος κατὰ τε τὴν Εὐρώπην, Ἀμερικὴν καὶ ἄλλαχοῦ, ὅπου ἐφθασεν ἡ ἀφινδιακὴ αὐτοῦ δυσωδία, ὅπως καὶ τῷ γράφει εἰς τὴν ἀντίστοιχον πρὸς τήνδε τὴν πέμπτην ἀποσφράγισιν πέμπτην ἐπιστολήν, λέγων πρὸς αὐτόν. «Γίνου γρηγορῶν καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ μέλλει ἀποθανεῖν» (γ' 2).

Γ' 12-14. «Καὶ εἶδον ὅτε ἦνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν
 » ἕκτην καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας
 » ἐγένετο ὡς σάκκος τοίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο
 » ὡς αἷμα. καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν

» γῆν ὡς συκῇ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου
 » μεγάλου σειομένη, καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βί-
 » βλίον ἱλισσόμενον καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τό-
 » πων αὐτῶν ἐκινήθησαν.»

Παρακαλῶ ἀδελφοί, συγκεντρώσατε τὴν προσοχὴν σας ἐν τῷ ἀνοιγματι τῆς ἔκτης ταύτης σφραγίδος, διότι ἀνήκει εἰς τὸ τάγμα τὸ παρθενικόν, περὶ οὗ ἐνδιαφέρεται ὁ μύστης τῶν ἀπορρήτων, καὶ εἰς τὸ ὅποιον ὁ Χριστὸς ἐδειξεν ὡς ἠκούσατε ἐν τῇ ἀντιστοίχῳ πρὸς τήνδε τὴν ἀποσφράγισιν, ἕκτη ἐπιστολῇ, ἐξιδιασμένον διάφορον. Ἄρα εἶνε ἐπόμενον παρ' αὐτοῦ τοῦ τάγματος νὰ λάβωμεν σπουδαίας γνώσεις, καὶ τοσοῦτον ἀναγκαίας, καθ' ὅσον, ἂν ἔλειπον αὗται, τὸ πρόβλημα τῆς Ἀποκαλύψεως θὰ ἦτο εἰς τὸ διηνηκὲς ἄλυτον. Ἐνθυμεῖσθε βεβαίως, ὅτε τὸ πνεῦμα τῆς εὐσεβείας ἔγραφεν ἐν τῇ ἐν λόγῳ ἐπιστολῇ (γ' 10), «Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ γὰρ σὲ τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ, τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης πειρᾶσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.» Ἴδου λοιπὸν νῦν βλέπομεν κατὰ τὸ ἀνοιγμα τῆς σφραγίδος τοῦ παρθενικοῦ τάγματος, νὰ γίνηται περιγραφὴ τοῦ μνημονευθέντος πειρασμοῦ, οὗ ἡ ἀφορμὴ προήλθεν ἐκ τοῦ μαρασμοῦ τῶν ραθύμων μελῶν τῆς ἀνατολικῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, καθότι κατὰ τὴν ψυχικὴν αὐτῶν νέκρωσιν, ἐβασίλευσεν, ὡς εἶδομεν κατὰ τὴν τετάρτην ἀποσφράγισιν, ὁ υἱὸς τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, ὁ δὲ Ἄδης ἦν ἀκόλουθος. (ε' 8) ἁμρότεροι αὗται, αἱ μὴ μὲν φαινομενικαὶ ἀλλ' ἐνυπόστατοι ὑπάρξεις, μέσον τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐμπαθοῦς ἀλογίας καὶ παχυτάτης προλήψεως, διὰ τῶν ἀκαίρων ἀνακαλύψεων τῆς φαινομενικῆς προσόδου, ἔφερον ἐπαισθητὴν μεταρρύθμισιν εἰς τὸν κόσμον· δηλαδὴ ἀπήγαγον τὴν ἀνθρωπότητα τῆς φυσικῆς αὐτῆς ζωῆς καὶ μετήγαγον εἰς τὸν ὀρίζοντα τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀπάτης, ὅπου ἐσκοτίσθη τὸ φῶς τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου καὶ ἔλαβεν ὄψιν, ὅπως ξένην τῆς φυσικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, ὅπως καὶ ἡ παλαιὰ Διαθήκη, καθότι τὴν αὐταπάρνησιν καὶ εὐλικρινῇ εὐλάβειαν τῶν ἀρχαίων διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας ἀντικατέστησεν ἡ φιλαυτία καὶ ὁ ἐγωϊσμὸς τῶν σημερινῶν ἐπιστημονικῶν ψευδοθεολόγων. τούτου δ' ἔνεκεν πολλοὶ τῶν ἐπισκόπων καὶ ἱερέων, ἀδυνατοῦντες μὲ τοιοῦτους ὄρους ἐμπαθοῦς ἀθλιότη-

τος νά τηρήσωσι βίον καθαρὸν καὶ ἀνεπίληπτον ἐκπίπτουπιν ἡθικῶς τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν περιωπῆς, γενόμενοι ἔρμαιοι τῆς κοσμικῆς ἀκαταστασίας, καὶ τῶν ἀλόγων ὀρέξεων ἀνελεύθεροι δοῦλοι. Τὴν κατάστασιν ταύτην τοῦ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν κλήρου, ἐκδηλοῖ ἡμῖν τὸ θεῖον πρόγραμμα διὰ τοῦ, «καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσον εἰς τὴν γῆν, δηλαδὴ ἀπὸ πνευματικοὶ ἐγένοντο ψυχικοί, ὡς συκὴ βαλλεῖ τοὺς θλύνθους αὐτῆς, ἀπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη.» (ζ' 13). Ὁ στολισμὸς τοῦ οὐρανοῦ εἰσιν οἱ ἀστέρες. καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου καὶ τῶν πατρικῶν παραδόσεων ἐπαισθητὴ ὑπαρξὶς εἰσιν οἱ κατὰ καιροὺς διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας. Ὅπως γοῦν ὁ οὐρανός, ὅταν δὲν στολιζέται ὑπὸ τῶν ἀστέρων, οὐδὲν ἐστὶ, τοιοιυτοτρόπως καὶ ὁ νοητὸς οὐρανὸς τῶν θρησκευτικῶν δογμάτων καὶ πατρικῶν παραινήσεων, μὴ ἐνεργούσης τῆς αἰσθητικῆς δράσεως τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ γῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, εἶνε μηδὲν διὰ τὰ μέλη αὐτῆς.

Ὅθεν ἰδοὺ τί λέγει καὶ περὶ τῆς οἰκτρᾶς ἡμῶν ταύτης καταστάσεως. «Καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον καὶ πᾶν ὅρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. Πραγματικῶς, καὶ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ καὶ αἱ πολιτικαὶ διοικήσεις ἀστάτως ἔχουσι· μόνον ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία, καὶ ὡς ἐπὶ ἐν σημεῖον ἐφαίνετο μέχρι τοῦδε, ὅτι συνεκράτει τὴν θέσιν αὐτῆς· τώρα ὁμως κινδυνεύει νὰ ἐκπέσῃ, καὶ τοιοιυτοτρόπως νὰ πληρωθῇ καὶ ἐπ' αὐτὴν ἡ τῆς Ἀποκαλύψεως πρόρρησις. «Μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον, εἰδὲ μὴ ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς ἄν μὴ μετανόησῃς» (β' 5).

ζ' 15-17 «Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστάνες καὶ οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀρνίου, ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;»

Κυριολεκτικῶς, οὗτος εἶνε ὁ προσδοκώμενος πειρασμὸς, ὁ ὧν

κυρίως ἀπόρροια τῆς ἐπικρατοῦσης σήμερον, καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον, ψυχρότητας καὶ ἀσεβείας περὶ τὰ θεῖα, καὶ περὶ τοῦ ὀποίου, ὡς εἵπομεν· ἐγένετο λόγος πρὸς τὸ παρθενικὸν τάγμα ἐν τῇ ἕκτῃ ἐπιστολῇ. Ἐν μέρει ὁ πειρασμὸς οὗτος ἀνάπτει σήμερον ἐν Ρωσσίᾳ καὶ κατὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν· ἐν ἄλλαις λέξεσιν, εἰσ-
 ἤχθημεν ἀδελφοὶ εἰς τὰ πρόθυρα τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης, καθ' ἣν ἡ παρὰ Θεοῦ ἡμῶν ἐγκατάλεψις θὰ νομίζεται ὡς ὀργὴ αὐτοῦ. Ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι τὸ ποσὸν τῆς πωρώσεως μασσόνων, ὕλιστων καὶ ἄλλων κακοδόξων, οἵτινες, καίτοι σήμερον αὐτοπαθῶς διδάσκονται τὰς συνεπείας τῆς πρὸς Θεὸν αὐτῶν ἀσεβείας, ὅμως δὲν συνέρχονται νὰ συνομολογήσωσι τὴν πλάνην αὐτῶν, ὅπως δι' ἐμπράκτου παραδείγματος, ἐπιστρέφοντες πρὸς τὸν Θεόν, μαλακώσωσι τὰς καρδίαις τῶν ἰδιωτῶν, τὰς ὁποίας αὐτοὶ οὗτοι, δηλητηριάσαντες διὰ τῶν φαρμακερῶν ναμάτων τῆς ἀθείας καὶ ἀπιστίας, ἔφερον εἰς ὃ ὁρῶμεν σήμερον τερατῶδες σημεῖον. Ἄλλ' ἔτι ἡ τοῦ Θεοῦ χεὶρ ὑψηλὴ· θὰ ἀνανήψωσι τότε, ὅτε κατόπιν ἐορτῆς, θὰ τρέχωσιν ὡς μινόμενοι εἰς τὰ ὄρη ἵνα ἀποφύγωσι τὰς χεῖρας τοῦ ἱερατοποιηθέντος ἐξ ἀπιστίας χυδαῖκου ρεύματος, ἵνα κρυβῶσιν εἰς τὰς πέτρας καὶ σπήλαια. Ἀδελφοί μου, χριστιανοί, ἔφθασεν ὁ καιρὸς τῆς δοκιμῆς· ἐνταῦθα θ' ἀποδειχθῇ, τίς ὁ ὑποκριτικῶς πιστεύων εἰς τὸν Θεόν, καὶ τίς ὁ λατρεύων αὐτὸν γνησίως.

Πᾶς ὁ πιστεύων γνησίως εἰς τὸν Χριστόν, ἃς ἔχη θάρρος, διότι ἀπὸ τοῦ νῦν, τῇ θεῇ οἰκονομίᾳ, κατὰ παράδοξον τρόπον μᾶς παρηγορεῖ καὶ παρέχει ἡμῖν θάρρος καὶ δύναμιν, αὐτὸς ὁ τῶν ἀπορρήτων μύστης, ὅστις μετὰ τῶν συναδέλφων αὐτοῦ παρθένων, ἐκδουλεύσας τὸν Κύριον θερμῶς, ἠξιώθη νὰ ἀναδειχθῇ ἡ κορυφὴ τῶν προφητῶν. νὰ λέγω παρέχει ἡμῖν μέγα θάρρος, διότι διὰ τῆς πρὸς ἡμᾶς μεταδόσεως τῆς κατανόσεως τῶν ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ προφητευσμένων νοημάτων, οὐχ' ἤττον φωτιζόμεθα, ὅπως καρτερήσωμεν ἐν τῷ φοβερῷ τούτῳ τῆς δοκιμασίας σταδίῳ, (α)

(α) Ὁ Κύριος λέγει ἐισδέχομαι ὑμᾶς, καθὼς εἰσδέχεται ἄργυρος καὶ χαλκὸς καὶ σίδηρος καὶ κασίτερος, μόλυβδος εἰς μέσον καμίνου πυρὸς, τοῦ ἐμφυσησαι εἰς αὐτὰ πῦρ τοῦ χωνεῦσαι, οὕτως εἰσδέχομαι ὑμᾶς ἐν ὀργῇ μου καὶ ἐκ τῷ θυμῷ μου καὶ συνάξω καὶ χωνεύσω ὑμᾶς, καὶ ἐκ-

ἐλπίζοντες εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ πνεύματος τῆς εὐσεβείας, ὅπερ λέγει ἡμῖν ἔχετε με μεθ' ἡμῶν καὶ ἐγὼ θὰ τηρήσω ὑμᾶς ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ πειρασμοῦ τούτου (γ' 10). Ὁ πειρασμὸς οὗτος θὰ ἐλάμβανε χώραν πρὸ πολλοῦ, ἀλλ' ἡ ἐξῆς αἰτία ἐπέφερε τὴν ἀναβολὴν καὶ ἀκούσατε τὸ πῶς.

Ζ' 1. «Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους » ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ » ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ » πᾶν δένδρον.»

Προκειμένου, ἀγαπητοί, περὶ ἐπιχειρήσεως ἀναπτύξεως λόγου, ἐγκλεισμένου εἰς πυκνὴν ἀλληγορικὴν διατύπωσιν, δι' ἧς μυχὸς ὑψηλῆς ἀναγωγῆς, δέον νὰ προσομιασθῶμεν διὰ τινος ψυχολογικῆς θεωρίας τοῦ ὁσίου πατρὸς Νικήτα τοῦ Στηθαίου, ἐν ᾗ καταδεικνύων ἡμῖν οὗτος τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν τελειότητα τῶν ἁγίων, οἵτινες διὰ τῆς ὑπερφυοῦς αὐτῶν ἀγωγῆς, καταστήσαντες ὅλως ἑαυτοὺς σκευὴ τῇ Θεῷ τίμια, δύνανται νὰ ἐξασκῶσι τὸ ἑαυτῶν θέλημα ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος (γ' 7). παρέχει ἡμῖν, ὁ ἐν λόγῳ πατήρ, ἀποχρῶντα λόγον τοῦ ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ κρατοῦντες τοὺς ἀνέμους ἵνα μὴ πνέωσιν. ἔκτος τούτου ἔτι μᾶλλον ἀναπτύσσεται ὁ λόγος τῆς ἀποδοχῆς τῆς γνώμης ταύτης, ὅταν ἐνθυμηθῶμεν τὴν διαγωγὴν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ πυρροῦ, ὅστις μόνος ἐν τῇ ἐμπαθείᾳ αὐτοῦ κατῴρθωσε νὰ ἄρῃ τὴν εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς. (ς' 4). Ὡστε ἂν οἱ ἅγιοι διὰ τῆς αὐστηραῆς αὐτῶν διαγωγῆς, ᾗτοι οἱ διδασκαλοὶ διὰ τῆς προ-

---

φροήσω ἐφ' ὑμᾶς ἐκρύψιμα ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, καὶ χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσεσθε, διότι ἐγὼ Κύριος ἐξέχεα τὸν θυμὸν μου ἐφ' ὑμᾶς. Οἱ ἀφηγοῦμενοι ὑμῶν, ὡς λέοντες ὠρυόμενοι, ἀρπάζοντες ἀρπάγματα, ψυχὰς κατεσθίοντες, δυναστεύουσιν ἐν δυναστείᾳ καὶ τιμᾷ λαμβάνουσι· καὶ χῆραι ἐπληθύνθησαν ἐν μέσῳ ὑμῶν, ἠθέτησαν τὸν νόμον μου καὶ βεβηλοῦσι τὰ ἁγία μου· ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διαστέλλουσι· καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀκαθάρτου καὶ τοῦ καθαροῦ οὐ διαστέλλουσιν· οἱ ἄρχοντες ὑμῶν ὡς λύκοι ἀρπάζοντες πρᾶγματα τοῦ ἐκχέαι· αἵμα, ὅπως πλεονεξία πλεονεκτῶσι . . . καὶ ἐξέχεα ἐπ' αὐτοὺς τὸν θυμὸν μου, ἐν πυρὶ ὀργῆς μου τοῦ συντελεῖσθαι αὐτούς· τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα λέγει Κύριος Κύριος». (Ίεζ. κβ.' 20)

νήσεως, οἱ ὁμολογηταὶ διὰ τῆς ἀνδρείας, οἱ δίκαιοι διὰ τῆς δικαιοσύνης, καὶ οἱ ὅσιοι διὰ τῆς σωφροσύνης, δὲν συνεχράτουν τοὺς ἐν λόγῳ ἀνέμους, ἦτο ἀκόλουθον, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς παπικῆς γαυριώσεως, νὰ πνεύσωσιν οἱ ἀνεμοὶ οὗτοι εἰς ματαίωσιν τῆς μαρτυρίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ πίστεως. Δειπὸν ἀφοῦ, καθ' ἃ πληροφορεῖ ἡμᾶς ἡ ἱστορία, καὶ προσεπικυροῖ καὶ τὸ θεῖον πρόγραμμα, παραδεχόμεθα ὅτι ἡ παπικὴ αἴησις ἐν τῇ ἐωσφορικῇ αὐτῆς ζάλῃ, κατώρθωσε νὰ διεγείρῃ πολυχρόνιον ἀνεμοζάλην διὰ τῆς ἄρσεως τῆς εἰρήνης καθ' ὅλον τὸν κόσμον, εἶνε ἐπακόλουθον ἀναμφιλέκτως νὰ παραδεχώμεθα, ὅτι ἐκ τοῦ ἀντιθέτου, οἱ ἅγιοι, καὶ δὴ τὰ πρῶτα τέσσαρα τάγματα, διὰ τῶν οὐρανίων αὐτῶν ἀρετῶν, ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους, ἐκράτουν τοὺς ἀνέμους τῆς ἀστασίας, τῆς ἀφροσύνης, τὰς ἀδικίας καὶ ἀσωτείας νὰ μὴ πνέωσιν· ἀκούσατε καὶ τὴν θαυμαστὴν τοῦ ἁγίου ὑψηγορίαν περὶ τῆς τῶν ἁγίων δυνάμεως.

«Τῇ τετρακτὺϊ τῶν ἀρετῶν, φρονήσεως, ἀνδρείας, δικαιοσύνης τε καὶ σωφροσύνης, ὀγδοῶς συνομαρτεῖ φυσικῶν τε καὶ γενικῶν ἀρετῶν, μιᾷ τούτων ἐκάστη ἐξ ἐκατέρου μέρους δύο ἐπανατελουσῶν, ὥς καὶ αὐτὴν ἐκάστην γίνεσθαι εἰς τριάδα· τῇ οὖν φρονήσει γνῶσις ἐπανατέλλει καὶ σοφὴ θεωρία· τῇ ἀνδρείᾳ, ὑπομονὴ καὶ ἔνστασις σταθερά· τῇ δικαιοσύνῃ διάκρισις καὶ εὐσυμπάθητος γνώμη, τῇ σωφροσύνῃ ἀγνοία καὶ παρθενία. Ταύτης τῆς τριαδικῆς δωδεκάδος, ὥσπερ τις κτίστης καὶ μυσταγωγὸς ὁ Θεός, ἐν σοφίᾳ ὑπερκαθέζεται ἐν τῷ τοῦ νοὸς θρόνῳ, τὸν λόγον ἐξαποστέλλων εἰς δημιουργίαν τῶν ἀρετῶν· ὅς καὶ λαμβάνων ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἀρχῶν τὴν ἐξ ἐκατέρας ὕλην τῶν εἰρημένων, τὸν νοητὸν τῆς εὐσεβείας κόσμον δημιουργεῖ τῇ ψυχῇ, ἐντιθέμενος αὐτῇ τὸ πνεῦμα εἰς κίνησιν μὲν νοητὴν τε καὶ ἀκίνητον, εἰς συνοχὴν δὲ ἀδιασκέδαστον καὶ διαρκή, κατὰ τὸ εἰρημένον ὑπὸ Δαυΐδ. «Τῷ λόγῳ Κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν.»

Ἐν τούτοις σὺν Θεῷ ἐπληροφορήθημεν ὅτι οἱ κρατοῦντες τοὺς ἐν λόγῳ ἀνέμους, τῆς ἀφροσύνης, τῆς ἀστασίας, τῆς ἀδικίας, καὶ τῆς ἀσωτείας, ἵνα μὴ πνέωσιν, εἶνε τὰ πρῶτα τάγματα τῶν ἁγίων, ἥτοι οἱ διδάσκαλοι, οἱ ὁμολογηταί, οἱ δίκαιοι καὶ οἱ ὅσιοι. Πᾶς ὅστις, κατόπιν τοσαύτης ἀναπτύξεως ἤθελεν ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης, ἃς στρέψῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ

πράγματα καὶ θὰ πληροφορηθῇ ὅτι, ὄντως αὕτη ἡ πρόοδος, ἣν παρουσιάζει σήμερον ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος, ὀφείλεται εἰς τοὺς τέσσαρας τούτους ἀγγέλους, διότι ἂν οὗτοι, δὲν ἐφαίνοντο γνήσιοι θαδοῦχαι τοῦ νοητοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης Σωτήρος Χριστοῦ, καὶ ἂν δὲν διέδιδον τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑφήλιον, καὶ ἂν δὲν ἐκαλλιέργουν ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν τὴν πρακτικὴν καὶ θεωρητικὴν ἀρετὴν, ἥτο δυνατόν ποτὲ ἐν τῷ πυκνοτάτῳ σκότει τῆς μωρολογίας τῶν φιλοσόφων, τῆς ἀσυνεσίας τῶν λατρευτῶν τῆς ἀπάτης, ἐν τῇ ἀρπαγῇ τῶν λεηλατῶν, τῆς ἀθεΐας καὶ τοῦ ὕλισμοῦ, καὶ ἐν τῇ ἀκρασίᾳ τῶν φιληδόνων νὰ τηρηθῇ ἐπὶ 20 αἰῶνας ἡ ἀπαιτούμενη εὐταξία καὶ ἁρμονικὴ πολιτεύσις πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης; ποτέ, ποτέ, ἀδύνατον. Καὶ ὅμως, ἀτυχῶς ἐπειδὴ ἡ ἔμπρακτος καὶ ἡλίου φαεινότερον διαλάμπουσα αὕτη ἀλήθεια, δὲν κατενοήθη εἰς ἔτι ὑπὸ τῶν ψυχικῶς βιούντων, οὐ γὰρ οἱ τρεῖς δέχονται τὰ τοῦ πνεύματος, παραχωρεῖ ὁ Θεὸς σήμερον νὰ πνεύσωσιν οἱ ἄνεμοι, οὕτως ὥστε, ἐκεῖνο ὅπερ δὲν κατενοήσαμεν ἐν τῷ συκρατισμῷ τῶν ἀνέμων, νὰ μάθωμεν αὐτὸ σήμερον, ὑφιστάμενοι ἐπωδύνως τὰς συνεπειὰς τῆς καθ' ἅπασαν τὴν γῆν πνεύσεως αὐτῶν, ὅτι δηλαδὴ τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶ ἀγίων. (α) Ὡς μάθωσι, λέγομεν, καὶ οἱ τὰ εἰδῶλα τῆς κενοδοξίας καὶ κενῆς ἀπάτης λατρεύοντες, ὅτι εἰσὶ δεινῶς τετραυματισμένοι, τῇ νόσῳ τῆς ἐπάρσεως, ἐπὶ ἐπιστημονικῇ σοφίᾳ. Καὶ νὰ μάθωσιν, ὅτι ματαίως διατρέφουσιν ὡς ὁ Ἀβεσσαλὼμ τὴν κόμην τῆς οἰήσεως. Ὅτι εἰς μάτην μιμοῦνται τὴν ὑποκριτικὴν συμπεριφορὰν τοῦ ἐν σχήματι προβάτου ψευτοπολιτισμοῦ, ἐπιδεικνύοντες πολιτείαν ἐπιτεχνασμένην καὶ μικτὴν, κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἡμιόνου, πρὸς ἀπάτην τῶν πολλῶν, καὶ ἐπὶ ταύτης αἰωρούμενοι, νομίζουσιν ὅτι θὰ καθυποτάξωσιν, ἢ μᾶλλον εἰς τελείαν τῆς κακίας ἀνεξαρτησίαν, θὰ ἀφανίσωσι τὴν μαρτυρίαν τῆς ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, ἐπιμένοντες πᾶσαν δόξαν καὶ τιμὴν τῆς

(α) «Πολλὰ ὄρθῳ κύμαια καὶ χυλεπὸν τὸ κλυδώνιον καὶ δόρατα παρσευασμένα. καὶ γὰρ ὡς κυβερνήτης ἐν μεγάλῳ κλύδωνι κατέξομαι ἐπὶ τὰς δύο πρύμνας τοῦ πλοίου, ἤγον ἐπὶ τὴν Π. καὶ Ν. Διαθήκην, καὶ ταῖς κόπαις ὠθοῦμαι τὴν βάρην, οὐ ταῖς κόπαις ταῖς ὑλίσιν, ἀλλὰ τῷ Σταυρῷ ὑψιμύῳ τοῦ Λεσιότου, τὴν βάρην εἰς εὐρίαν μετὰφέρω.» (Χρ. ἐφ. β' 426).

τῆς ἐκκλησίας τυραννικῶς νὰ ἐφελκύσῃ πρὸς ἑαυτοὺς. Ἀλλ' ἰδοὺ ἔφθασεν ὁ καιρὸς, ὅπου, ἀφεθέντων τῶν ἀνέμων, καὶ αὐτῶν ἀναγκαζομένων νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὸ πλάτος τῆς ἐν πνεύματι φυσικῆς θεωρίας πρὸς τὸν ὑπὲρ ἀληθείας φυσικὸν πόλεμον, θὰ γίνῃ τοῖς πᾶσι καταφανὲς τὸ ἀπαράιτητον τῆς ἐξασκήσεως τῆς αὐτομεμφίας καὶ αὐταπαρνήσεως, τὰς ὁποίας ἀρετάς, τοσοῦτον οἱ πλεῖστοι δειλιῶμεν, ὅσον φοβεῖται, ὁ λυσσῶν τὸ ὕδωρ τὸ ψυχρόν. Ναὶ λέγομεν, ἡ κόμη τῆς οἰήσεως, ἣν τρέφουσιν ἐωσφορικῶς, ἐξάπαντος, τρεχούσης τότε τῆς ἡμιόνου τῆς ὑποκρισίας ἐν μέσῳ τῇ αἰσθητικῇ τῶν περιστάσεων ἀντιδράσει, θὰ γίνῃ παραίτιος νὰ κρεμασθῶσιν ἀπὸ τὰ δένδρα τῶν ὑλικῶν θεαμάτων, ἀναμέσον οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ τότε, οὔτε τὴν ὄντως γνῶσιν θὰ ἔχωσιν, ἵνα δι' αὐτῆς ἀναβῶσι πρὸς τὴν οὐράνιον γαλήνην, οὔτε τὴν ὄντως ταπείνωσιν τῆς πρακτικῆς ἔξεως ἵνα συγκρατήσῃ αὐτοὺς καὶ ἀπαλλαγῶσι τῆς ἀνασπώσης αὐτοὺς φυσιώσεως.

Ζ' 2-8 «Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον, ἀναβαίνοντα
 » ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος,
 » καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλη, τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις,
 » οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσθαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
 » λέγων· μὴ ἀδικήσῃαι τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν
 » μήτε τὰ δένδρα (ια' 6 ἢ 7 ιστ' 2-12), ἄχρις
 » οὗ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ
 » τῶν μετώπων αὐτῶν· καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν
 » ἐσφραγισμένων ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χι-
 » λιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης
 » υἱῶν Ἰσραὴλ· ἐκ φυλῆς Ἰούδα 12000 ἐσφραγισμένοι·
 » ἐκ φυλῆς Ρουβὴμ 12000· ἐκ φυλῆς Γὰδ 12000· ἐκ φυλῆς
 » Ἀσὴρ 12000· ἐκ τῆς φυλῆς Νεφθαλεὶμ 12000· ἐκ φυ-
 » λῆς Μανασσῆ 12000· ἐκ φυλῆς Συμεὼν 12000· ἐκ φυ-
 » λῆς Λευὶ 12000· ἐκ φυλῆς Ἰσάχαρ 12000· ἐκ φυλῆς
 » Ζαβουλὼν 12000· ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ 12000· ἐκ φυλῆς
 » Βενιαμὴν 12000 ἐσφραγισμένοι.»

Εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως, ἣν ἔδωκεν ὁ Χριστὸς πρὸς τὸ τάγμα τὸ παρθενικόν, «καὶ γὰρ σὲ τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ

πειρασμοῦ, τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὕλης καὶ γράψω ἐπὶ σὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ποιήσω σε στύλον ἐν τῇ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου,» (γ' 10). Ἰδοὺ ἔρχεται νῦν ἐξ ἀνατολῶν, ἀπὸ τοῦ φωτισμοῦ τῆς αἰωνίου ἀληθείας, αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν, κρατῶν σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος, κρᾶζων φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, νὰ μὴ ἀφήσωσι τοὺς ἀνέμους νὰ πνεύσωσιν, ἕως σφραγισθῶσιν οἱ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῶν. Ἄρα εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην συνετέλεσε καὶ ὁ ἄγγελος τῶν παρθένων, οὐ μόνον διότι εἰς αὐτὸν ἐδόθη ἡ ὑπόσχεσις τῆς ἐκτελέσεως τοῦ τρόπου τῆς ψυχικῆς τῶν πιστῶν ἀσφαλείας, ἀλλὰ, καὶ διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐσφραγισμένων 141000 ἀναφέρεται εἰς τοὺς παρθένους· εἰς ἀπόδειξιν παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸ κεφ. ιδ' 3, ὅπου αὐτολεξεῖ ἀκούομεν ταῦτα. «Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ὥδην, εἰμὴ αἱ 141000 ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. οὗτο, εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γὰρ εἰσίν.» Ἄλλ' ἄς μὴ νομίσῃ τις, ὅτι ἐπειδὴ δὲν ἀναφέρεται καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῶν ἄλλων ταγμάτων, ὅτι παρελείφθησαν μὴ σφραγισθέντες. Ὅχι, ἐσφραγίσθησαν μὲν καὶ ἡριθμήθησαν, ἀλλὰ παρωράθη ἡ διατύπωσις τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, ὡς ὄντος ὑπερβολικοῦ, καὶ καθ' ὃ τοῦτο θὰ δηλωθῇ ἐν τοῖς ἀκολουθοῦσι· λόγος δὲ τῆς ἐξαριθμήσεως ταύτης τῶν παρθένων, ἐξ ὧν τῶν φυλῶν τοῦ νέου Ἰσραὴλ, τῶν μελλόντων νὰ σωθῶσι μετὰ τῶν λοιπῶν ταγμάτων ἐκ τῆς νῦν ἐπικρατούσης πνοῆς τῶν ἡθικῶν ἀνέμων, εἶνε πρῶτον ἵνα διὰ τῆς διασώσεως τῶν ἐσφραγισμένων, καταφανῇ ἡ προνοητικὴ τοῦ Θεοῦ δύναμις· δεύτερον ἵνα λάβωμεν διάγνωσιν ἀκριβῆ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοῦ χαρακτηρὸς τῶν ἐπτά τῶν ἀγίων ταγμάτων· καὶ τρίτον ἵνα ἔτι καταφανῇ ἡ πανσοφία τοῦ Θεοῦ· διότι ἐν μέσῳ τοσοῦτων καὶ τηλικούτων ἀντιξῶν περιστάσεων τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων, θὰ κατορθώσῃ νὰ παρουσιάσῃ ἴσον προορισθέντα ἀριθμὸν παρθένων ἐξ ὧν τῶν 12 νέων φυλῶν καὶ νὰ τηρήσῃ μέχρι τέλους τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἀκεραιότητα αὐτῶν !!!

Ζ' 9-17 » Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, » ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο· ἐκ παντὸς ἔθνους » καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστώτες ἐνώπιον » τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἁγίου, περιβεβλημένους

» στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ
 » κράζοντες φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες. Ἡ σωτηρία τῷ Θεῷ
 ἡμῶν, τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ τῷ ἁγνίῳ· καὶ
 » πάντες οἱ ἄγγελοι εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ
 » τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἔπесαν
 » ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσε-
 » κύνησαν τῷ Θεῷ λέγοντες· Ἀμήν. Ἡ εὐλογία, καὶ ἡ
 » δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύ-
 » ναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 » αἰώνων· Ἀμήν. Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων
 » λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς
 » λευκάς, τίνες εἰσὶ; καὶ πόθεν ἦλθον; καὶ εἶρηκα αὐ-
 » τῷ. Κύριέ μου, σὺ οἶδας, καὶ εἶπέ μοι. Οὗτοι εἰσὶν οἱ
 » ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης καὶ ἔπλυναν τὰς
 » στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ
 » ἁγνίου· διὰ τοῦτο εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ
 » καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐ-
 » τοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐ-
 » τοὺς· οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ
 » μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, ὅτι τὸ ἁγ-
 » νιον τὸ ἀναμέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς καὶ ὁδη-
 » γήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων καὶ ἐξαλείψει ὁ
 » Θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.»

Ἡ κατὰ βάθος θεωρία τοῦ πρακτικοῦ βίου ἐδίδαξε τὸν θεῖον
 Ἰωάννην τὸν Καρπάθιον νὰ ἐκθέτῃ οὕτω πως τὴν ἀλήθειαν τῶν
 προφητικῶν τούτων τῆς Ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως ρημάτων. «Ἀμή-
 χανον χωρὶς λύπην παρελθεῖν τὸν ἐμπαιδευόμενον τοῖς πειρα-
 σμοῖς· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα πολλῆς πληροῦνται οἱ τοιοῦτοι χαρᾶς
 καὶ θαυμάσιον γλυκέων καὶ νοημάτων θείων, ὅσοι ἐγεώργησαν τὸν
 πόνον καὶ τὴν θλίψιν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.» (Φιλοκ. σελ. 246
 λ'). Ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ Χρυσορρήμονος ἀκένωτος γλῶσσα ἰδοὺ τί
 λέγει, διδάσκουσα ἡμᾶς περὶ τῶν ἐκ τοῦ πειρασμοῦ παιδευτικῶν
 γνώσεων. «Εἰ δὲ λέγεις, καὶ τίνος ἕνεκεν καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ καὶ

ἐν τῇ Καινῇ τοσαῦται θλίψεις, τοσοῦτοι κίνδυνοι, τοσοῦτοι πειρασμοί, τοσαῦται ἐπιβουλαί; μάνθανε καὶ τὴν αἰτίαν· τίς οὖν ἡ αἰτία; παλαιστρα δὲ παρῶν βίος ἐστὶ γυμνάσιον καὶ ἀγῶν· χωνευτήριον, βαφεῖον ἀρετῆς· ὥσπερ οὖν εἰ σκυτοδέξαι τὰ δέρματα λαμβάνοντες στύφουσι πρότερον, κατατείνουσι, παύουσι, καὶ λίθοις, καὶ τοίχοις προσαράσσοντες, καὶ ἐτέραις μυρίαις θεραπείαις, αὐτὰ ποιήσαντες, ἐπιτήδεια πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῆς βαφῆς, οὕτω τὸ χρώμα τὸ τίμιον ἐπάγουσιν. Οἷ τε χρυσοχόοι τὸ χρυσὸν εἰς τὸ πῦρ ἐμβάλλοντες, τῇ βασάνῳ τῆς καμίνου παραδιδόασιν, ὥστε ποιῆσαι καθαρώτερον. Οἷ τε παιδοτρίβαι ἐν τῇ παλαιστρᾷ, πολλοῖς πόνοις τοὺς ἀθλοῦντας γυμνάζουσι, τῶν ἀντιπάλων σφοδρότερον αὐτοῖς ἐμπίπτοντες, ἵνα ἐν τῇ γυμνασίᾳ τὸ πᾶν κατορθώσαντες, ἐν τοῖς τῶν διδασκάλων σώμασιν, ἐπὶ τῶν ἀγώνων εὐπρεπεῖς ὦσι, καὶ παρεσκευασμένοι πρὸς τὴν λαβὴν τῶν ἐχθρῶν καὶ ραδίως αὐτὰ διαλύσωσιν· οὕτω καὶ ὁ Θεὸς ἐν τῇ παρόντι βίῳ ποιεῖ· πρὸς ἀρετὴν ἐπιτηδεύειν βουλόμενος· μετασκευάσαι τὴν ψυχὴν, καὶ στύφει καὶ χωνεύει καὶ βασάνῳ πειρασμῶν παραδίδοσιν, ὥστε τοὺς τε ἀναπεπιωκότας καὶ διαλελυμένους σφιγθῆναι, τοὺς τε δοκίμους δοκιμωτέρους γενέσθαι καὶ ἀνειρώτους ταῖς τῶν δαιμόνων ἐπιβουλαῖς, καὶ ταῖς τοῦ διαβόλου παγίτι, καὶ σφόδρα ἐπιτηδεύουσιν πρὸς τὴν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ὑποδοχὴν ἅπαντας. Ἄνθρωπος γάρ, φησὶν, ἀπείραστος, ἀδόκιμος· καὶ ὁ Παῦλος. «Ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν,» καρτερικοὺς οὖν καὶ ὑπομονητικοὺς ποιῆσαι θέλων, ἀφήσι τὸ νόμισμα διακωδωνίζεσθαι παντὶ τρόπῳ· ταύτης ἕνεκεν τῆς αἰτίας καὶ τὸν Ἰωβ ἀφῆκε παθεῖν, ὥσπερ ἔπαθεν, ὥστε καὶ δοκιμώτερον φανῆναι καὶ ἐμφράξαι τοῦ διαβόλου τὸ στόμα· διὰ τοῦτο καὶ τοὺς Ἀποστόλους ἀφήκεν ὥστε ἀκείνους ἀνδρειοτέρους γενέσθαι καὶ τὴν οἰκείαν δύναμιν ταύτῃ ἐπιδείξασθαι· καὶ γὰρ αὕτη αἰτία οὐ μικρά· δι' ἃ καὶ Παῦλος ἔλεγε, ζητοῦντι ἄνεσιν καὶ ἀπαλλαγὴν τῶν κατεχόντων κακῶν. «Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται.»

Ὅντως ἡγαπημένος εἰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, Ἰωάννη Θεολόγε. πόσον ἡ πραότης σου καὶ ἡ τελεία ταπεινώσις, καταλλήλως συνετέλεσαν εἰς ἐξυπηρέτησιν τοῦ μεγάλου τούτου μυστηρίου, ἐνῷ πραγματοποιεῖται ἡ φανέρωσις τῆς προτετυπωμένης ἀσαλεύτου καὶ ἀλαθῆτος τοῦ Θεοῦ σοφίας καὶ προγνωστικῆς ду-

νάμεως! Ἄν ἄλλος τις ἦτο εἰς τὴν θέσιν σου, καὶ ἠρωτᾶτο ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου, «οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνας εἰσι, καὶ πόθεν ἦλθον;» ἤθελεν ἀπαντήσῃ πρὸς αὐτόν. Ἰδοὺ παρεστάθησαν ἤδη ἐνώπιόν μου τοσαῦται καὶ τηλικαῦται δυσεξήγητοι παραστάσεις, καὶ δὲν μὲ ἠρώτησέ τις ἐξ ὑμῶν τι περὶ αὐτῶν· οὐδὲ μοὶ ἔδωκε λόγον τῆς ἐννοίας αὐτῶν. καὶ νῦν ὅτε παρουσιάζεται ἐξεικόνισις τοσοῦτον σαφῆς, μέ ἐρωτᾷς τίνας εἰσι; Καὶ ἔμω, ὁ πρῶτος καὶ ὅλως ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, δὲν σκανδαλίζεται, ἀλλὰ προαισθανόμενος τὸ κρίσιμον τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ὑπερφουοῦς διεξαγωγῆς, ἀποκρίνεται μετὰ ἡπιότητος. «Κύριέ μου σὺ οἶδας.» Ἐν τούτοις, δίδεται ἀφορμὴ, τῇ πρεσβυτέρῳ νὰ πληροφορήσῃ καὶ ἡμᾶς ἀναγκαιοτάτην καὶ ἀπαραίτητον γνῶσιν, τοῦ ὅτι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς εἰσι τὸ ἔβδομον τῶν ἀγίων τάγμα, τὸ ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἐν θλίψει βιούτων, καὶ τὸ ὅποτον ἀκμαίως καταρτίζεται εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν ταύτας, διὰ τῆς σφοδρᾶς τῶν πνεόντων ἀνέμων ἐρμῆς, ἀφροσύνης, ἀκαταστασίας, ἀρπαγῆς καὶ ἀσωτείας. Ναὶ λέγω, ἡ τοῦ Ἰωάννου τελεία ἀγαθότης γίνεται ἀφορμὴ διὰ τῆς ἀπαραιτήτου ταύτης δηλώσεως, νὰ δοθῇ ἡμῖν κεντρικὴ κλεῖς πρὸς διάνοιξιν τῶν ἀλληγορικῶν τῆς ἀποκαλύψεως νοημάτων, καθότι ἡ ἐξακριβωσις τοῦ τελευταίου τούτου τάγματος μὲ παρεκίνησε νὰ ἐπιδοθῶ εἰς ἔρευναν καὶ τῶν λοιπῶν ταγμάτων· ἐπειδὴ γὰρ προσφάτως εἶχον μελετήσῃ τῶν παρθένων τὴν ἐξαριθμησιν, καὶ πρὸ τούτων τῶν μαρτύρων τὴν διαμαρτυρίαν, καὶ τῶν ἀπείρων ἀγγέλων τὰς παρατάξεις, ἐποίησα συμπέρασμα, ὅτι καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, τὰ γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, οὐδὲν ἄλλο αἰνιττονται, ἢ τὰ τέσσαρα, σχετινῶς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῶν ζώων πρῶτα τάγματα τῶν διδασκάλων, τῶν ὁμολογητῶν, τῶν δικαίων καὶ τῶν ὁσίων. ἐν τῇ ἀνακαλύψει μου ταύτῃ προσήλωσα τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἀγγελικὴν δοξολογίαν καὶ ἐφώνησα κἀγὼ μετ' αὐτῶν. Σοὶ πρέπει Θεὲ τῶν ὄλων καὶ Δημιουργεῖ ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Ἐμείνα δὲ μᾶλλον ἔτι ἐκπληκτος, ὅταν ἀριθμήσας τὰς ἐκ τῶν ἀγίων ἀγγέλων, τῶν δίκην ἐπταχρόου Ἰριδος εἰκονισθέντων (δ' 3), προσφερομένης ταύτας αἰωνίους πρὸς τὸ Ἵψιστον δωρεάς, εὖρον αὐτάς ἐπτὰ, ἰσάριθμους δηλαδὴ πρὸς τὰ ἐπτὰ τάγματα, ἅπερ παρεσκεύασεν ἡ

τοῦ Θεοῦ σοφία καὶ ἀνέκφραστος δύναμις διὰ τῶν ἑπτὰ αὐτοῦ πνευμάτων, τῶν ἀπεσταλμένων εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. (ε' 6), ἀφ' οὗ πρῶτον, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἀμετακλήτου τῶν ἀποφάσεων τοῦ Θεοῦ, προδιετυπώθη ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ δράσις αὐτοῦ ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ ἀλληγορικῶς, ἵνα μένῃ τὸ μυστήριον αὐτῶν κεκαλυμμένον, μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς καιροῦ, ὅτε πλέον καταρτίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν προορισθέντων ταγμάτων, καὶ ἐπομένως οὐδεμία δύναται νὰ προκληθῇ τοῦ αὐτεξουσίου καὶ αὐτοπροαιρέτου τῆς ἐλευθέρως αὐτῶν θελήσεως ἀναίρεσις.

Η' 1-2. «Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδό-
» μην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. καὶ εἰ-
» δον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστήκασιν
» καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.»

Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν διεξήνευσιν τῆς περικοπῆς ταύτης, ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον νὰ πληροφωρήσωμεν τὸν ἀναγνώστην ἡμῶν νὰ μὴ ζητήσῃ πλέον ἔτι πληροφωρίας περὶ τοῦ ἑβδόμου τάγματος τῶν ἐν θλίψει βιούντων, ἐπειδὴ ἀνοίγεται ἡ ἑβδόμη σφραγίς· καθ' ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐνδιαφέρει τὸ ἐν λόγῳ τάγμα, ἐγράφη ἤδη εἰς τὸ ἀνοιγμα τῆς ἑκτῆς σφραγίδος.

Εἰς τὰς θεατρικὰς σκηνάς, ὅταν πρόκηται νὰ λάβωσι χώραν νέαι παραστάσεις διαδραμάτων καινῶν, τότε τὸ παραπέτασμα τῆς σκηνῆς διὰ τῆς καταβάσεως αὐτοῦ ἀποκλείει τῶν θεατῶν τὴν πρὸς τὰ ἔσω αὐτῶν διάβλεψιν ἐπὶ περισσοτέραν ὥραν, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν παραστάσεων παρασκευασθῶσιν ἐν τάξει. Λοιπὸν, κατὰ μίμησιν βλέπομεν εἰς τὸ ἀνοιγμα τῆς ἑβδόμης σφραγίδος, προκείμενου νὰ λάβῃ μεταβολὴν τὸ ὑπερφυῆς διδάγμα τῶν φοβερῶν ὀπτασιῶν τοῦ μυστικοῦ βιβλίου, λεγεί ὅτι ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. Βλέπει δὲ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους τοὺς ἤδη ἡμῖν γνωστοὺς νὰ κρατῶσιν ἑπτὰ σάλπιγγας, (α) ἕκαστος ἀνὰ μίαν καὶ νὰ ἴστανται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· κυρίως ἀκούοντες ἑπτὰ ἀγγέλους, νὰ μὴ νομίζωμεν ὅτι

(α) «σφόδρα οἰκονομικῶς ἀποστρέφονται τὸν Παῦλον οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ κατακλεισθῇ ἐν Ἱερουσολύμοις ἡ φωνὴ τοῦ κηρύγματος, ἡ σάλπιγξ τῶν οὐρανῶν.» (Χρυσόστ.),

γίνεται λόγος περὶ ὠρισμένων προσώπων, δραττόντων κατὰ καιροὺς ἐπὶ γῆς, ἀλλ' ἐννοεῖ τὸ ὑγεῖες καὶ ἀγνὸν ὀλιχὸν πνεῦμα τῶν γνησίως ἀγωνιζομένων ἁγίων, ὠπλισμένον τῇ χάριτι καὶ δυνάμει τῶν ἐπτὰ πνευμάτων, τῶν ἀπεσταλμένων εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. Ἡ γοῦν παράστασις αὕτη τῶν ἀγγέλων, κρατούντων ἀνὰ χειρὰς ἕκαστος τὰς ἐπτὰ σάλπιγγας· τὰς προσφάτως δοθείσας αὐτοῖς, ἐξεικονίζει καὶ πάλιν ἐκ δευτέρου τὴν ταξινόμησιν τῆς ἐκκλησίας, ἀμέσως μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ λοιπὸν ἐπιστρέφωμεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διότι οὕτως ἔδοξε τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ, νὰ μᾶς δοθῶσι καὶ αὖθις συμπληρωματικαὶ διὰ τῶν σαλπισμάτων γνώσεις, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, καταστῶσι σαφέστερα τὰ νοήματα τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν ἀποφραγίσεων καὶ ἐπομένως ἐπικυρωθῇ ἡ ἀσφάλεια τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀναπτύξεως.

Η' 3-4 «Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε καὶ ἐστάθη ἐπὶ
 » τὸ θυσιαστήριον, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη
 » αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώσῃ ταῖς προσευχαῖς
 » τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ
 » ἐνώπιον τοῦ Θρόνου, καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμια-
 » μάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέ-
 » λου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.»

Ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος καὶ υἱὸς συναΐδιος, μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς ἐν σαρκὶ αὐτοῦ διατριβήν, τελείως περατώσας τὸ μυστήριον τῆς αὐτοθυσίας καὶ παρασκευάσας τὸ ἔδαφος τῆς ἐξαπλώσεως τῆς θείας αὐτοῦ διδασκαλίας διὰ τῶν δώδεκα αὐτοῦ ἀποστόλων, ἀνῆλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, λαβὼν τὴν πρώτην αὐτοῦ δόξαν καὶ αἰνεσιν. Ὁ αὐτὸς τεχθεὶς ἐν πνεύματι τῇ συνεργασίᾳ τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἁγίου Ἰσραὴλ καὶ ἐκ τῆς μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων κατὰ τὸν ἑνατον αἰῶνα, ἀνέβη ὁμοίως πρὸς τὴν ἀρχίφωτον αὐτοῦ δόξαν (ιβ' 5), ὅπου ἤδη βλέπομεν αὐτὸν κατὰ πάντα τέλειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον. Ὡς δὲ τοιοῦτον, ἱστάμενον ἐνώπιον τοῦ Θυσιαστηρίου ἐκτελοῦντα χρέη ἱερέως, καὶ νὰ δίδῃ τὰ θυμιάματα τῶν ἁγίων, συνοδευόμενα ταῖς προσευχαῖς αὐτῶν ἐπὶ τὸ χρυσοῦν θυσιαστήριον, τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς Τρισυποστάτου θεότη-

τος. Ἡ σαφὴς αὐτή, δογματικῆς διδασκαλίας παράστασις, ἃς λη-
φθῇ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῆς παπικῆς ἐπιμονῆς, ἵνα γνωρίσῃ ὅτι πᾶσα
συζήτησις περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ ἐκ
τοῦ Ἰσοῦ εἶνε πατιφαῆς βλασφημία, καθότι βλέπομεν τὴν ἀν-
θρωπίνην φύσιν τοῦ Ἰσοῦ, ἐκτελοῦσαν δουλικὴν ὑπηρεσίαν ἐνώ-
πιον τῆς Θεότητος. (Ὁὐδέποτε δ' ἐπιτρέπεται αὐτοῖς νὰ τολμῶσι
νὰ εἴπωσιν ὅτι, λέγοντες ἐκπόμευσιν τοῦ Πνεύματος καὶ ἐκ τοῦ
Ἰσοῦ, ἐννοοῦσι μόνον ἐκ τῆς Θεότητος αὐτοῦ, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι
εἰσὶν ἀναπόσπαστοι ἀπ' ἀλλήλων αἱ φύσεις ἐν τῇ Ἰῳ, ἀλλὰ τότε
δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, συγχέοντες τὰς ὑποστάσεις, ὅτι καὶ ὁ Ἰῆς
γεννᾶται ἐκ τοῦ Ἰσοῦ καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πνεύ-
ματος. Ἐνταῦθα, ὅς προσέξωσι καὶ οἱ Εὐαγγελικοὶ διαμαρτυρό-
μενοι, ἀκούοντες ὅτι, τὰ ὑπὸ τῶν πιστῶν προσφερόμενα πρὸς
Θεὸν θυμιάματα, ἦτοι αἱ ἀρεταὶ καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν ἔργα, αἱ
προσευχαὶ καὶ αἱ ὑπὲρ τοῦ κόσμου αὐτῶν ἱκεσίαι, καὶ παρακλή-
σεις, συνοδεύονται μὲ τὰς εὐχὰς τῶν Ἀγίων. Ἐν τῇ δ' Βασι-
λειῶν, λέγει αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ. «Καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς
πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτήν δι' ἐμὲ καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦ-
λόν μου.» (α). δηλαδὴ τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ ἀπὸ χειρῶν Σε-α-
χηρείμ. «Καὶ τί μοι δεῖ τῆς παρ' ἐτέρων εὐχῆς, φησὶν, ὅταν ἐγὼ
εὐαρεστῶ; τί λέγεις Ἀνθρῶπε; ἀπαντᾷ ὁ Θεὸς Χρυσόστομος,
Παῦλος οὐκ' εἶπε τί μοι δεῖ εὐχῆς, Πέτρος οὐκ' εἶπε τί μοι
εὐχῆς, καίτοι γε τῶν εὐχομένων οὐκ' ὄντων ἀξίων αὐτοῦ, μᾶλλον
δὲ οὐδὲ ἴσων, καὶ σὺ λέγεις τί μοι δεῖ εὐχῆς; Πέτρος οὐκ' εἶπε
τί μοι δεῖ εὐχῆς. (Ὁὐχὶ γὰρ ἦν φησὶν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐκτενὲς
γενομένη πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ εὐθέως αὐτὸν ἐξείλετο
τῶν δεσμῶν, καὶ σὺ μοι λέγεις τί μοι δεῖ εὐχῆς;» (τόμ. ιβ'. 451.
471. 490. 626. 679.)

Η' 5 « Καὶ εἴληφεν ὁ Ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν καὶ
« ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ
« ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ
« ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.»

Ἰδέτε ἀγαπητοί, πῶθεν ἐπλήρωσεν ὁ μέγας ἱερεὺς τὸν λιβα-

νωτόν, οὐχὶ ἐκ τοῦ χρυσοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐνώπιον τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ φύσεως· τὸ τοιοῦτον παράδειγμα ἀποδεικνύει ἡμῖν τὴν δύμιν, ἣν ἔχουσιν οἱ ἄγιοι καὶ ὁποία ἡ παρρησία αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· «Ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου μου μετ' ἐμοῦ, ὡς καὶ γὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ Πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.» (γ' 21) καὶ ἐν τούτοις φημιωθήτωσαν οἱ διαμαρτυρόμενοι, οἱ ἀποδοκιμάζοντες ἀλαζονικῶς, ἢ μᾶλλον σατανικῶς τὴν παρρησίαν ταύτην τῶν ἁγίων, ὧν ὡς ἠκούσατε αἱ προσευχαὶ αὐτῶν προὐκάλεσαν βροντὰς τε καὶ φωνὰς καὶ ἀστραπαὺς καὶ σεισμούς. Ἐν κεφαλῇ Δ' 5, ἠκούσαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταί· ποῖος δ' ὁ λόγος ἐνταῦθα ν' ἀκούωμεν τὸ ἀντίστροφον; «καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμοί;» Διὰ τὰ λάβωμεν ἐναργεστέραν πληροφορίαν περὶ τοῦ ὅτι, αἱ μὲν ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, αἱ ἐκπορευόμεναι ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, σημαίνουσι τὴν παθητικὴν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐγκυμονούσης τὸν δογματικὸν λόγον αὐτῆς μέχρι τῆς ἐβδόμης συνόδου, ὅπου προηγεῖτο ἡ θεία ἔμπνευσις, εἴτα ἠκολούθει ἡ διδασκαλία καὶ κατόπιν ἡ δογματικὴ ὑπὸ τῶν συνόδων διατύπωσις· αἱ δὲ τάνάπαλιν βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμοί, σημαίνουσι τὴν ἐνεργητικὴν δράσιν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἣν ἐξήσκησε μετὰ τὴν ταξινόμησιν τῶν δογμάτων καὶ ἐντολῶν διὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, τῶν πατρικῶν παραδόσεων καὶ τῶν ἐπακολούθων συμπερασμάτων, ὅπου καὶ μεταρρυθμίσεις ἔπονται. Ἐν ἄλλαις λέξεσι, παρέχεται ἡμῖν ἐν τούτοις τελεία πεποιθήσις τοῦ ὅτι κυρίως τὸ δρᾶμα τοῦτο τῆς Ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως ἄρχεται ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ σχίσματος, ὅτε ἡ τῆς ἐκκλησίας δογματικὴ παράδοσις ἦν τελεία καὶ ἀνελλιπής,

Η' 6. «Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι, οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ
» σάλπιγγας ἠτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν.»

Πρὸ τῆς λήξεως τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι, ἦσαν κατὰ πάντα ἔτοιμοι πρὸς διατράνωσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἀφανισμόν τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀπάτης, καθότι, ὁ μὴ ἀπαρτισμὸς τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων, διὰ τῆς ἐκπορεύσεως ἀστραπῶν ἀπλῶς καὶ φωνῶν ἐκ τοῦ

θρόνου τοῦ Θεοῦ, κατεδείκνυνεν ἀτελῇ τὴν δογματικὴν τῆς ἐκκλησίας παράδοσιν, τὴν εἰκονιζομένην διὰ τῶν βροντῶν, καὶ ἐλλειπεῖς τὰς λοιπὰς ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις ἐπομένως καὶ τὰς τῶν ἀγγέλων σάλπιγγας ἀνετοίμους· ἐν ᾧ μετὰ τὴν λῆξιν τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, προαρχαμένων τῶν βροντῶν, ἦτοι τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων, γίνεται δῆλον ὅτι ἤρξατο ἡ τῆς ἐκκλησίας ἐνεργητικὴ κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς δρᾶσις μετὰ τελείου συστήματος, καὶ λοιπὸν ἐπηκολούθησαν κανονικαὶ διατάξεις, ἐπομένως ἔλαβον χώραν καὶ αἱ μεταρρυθμίσεις διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐκκλησίας· τοῦτου ἕνεκεν ἀκούομεν ἅμα τῇ ἐκκενώσει τοῦ λιβανωτοῦ νὰ γίνωνται βρονταὶ=δογματικαὶ καὶ ἐνταλματικαὶ τῆς ἐκκλησίας ἀποφάσεις· καὶ φωναὶ=συζητήσεις· καὶ ἀτραπαὶ=συμπέρασματα, τῇ τοῦ πνεύματος ἐμπνεύσει· καὶ σεισμοὶ=μεταβολαὶ πραγμάτων.

Η' 6-7 «Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισε καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη καὶ πᾶς χλωρὸς χόρτος κατεκάη.»

Αἱ ἐνέργειαι τῶν φωνῶν τῶν σαλπίγγων εἶναι ἐκεῖναι, ὡς ἀναφέρει συνοπτικῶς ἡ παράστασις τοῦ μεγάλου Ἱερῶς τοῦ κρατοῦντος τὸν λιβανωτόν, καὶ βάλλοντος, ἐκ τοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ θυσιαστηρίου ἐπὶ τῆς γῆς. Πρὸς ἀνάίρεσιν δὲ πάσης ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ὅτι ἡ ἐτοιμασία τῶν ἀγγέλων ἀποδεικνύει τὸν ἀπαρτισμὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων, ἴδου ἔχομεν ἀπόδειξιν καὶ τ' ἀποτελέσματα τῶν σαλπισμάτων. Ὅπου γὰρ νόμος ἐκεῖ καὶ παράβασις, ἀκολούθως καὶ τιμωρία. Σαλπίζει οὖν ὁ πρῶτος ἄγγελος τοῦ διδασκαλικοῦ τάγματος, ἐλέγχει τὰς κακοδοξίας τῶν κακοδόξων, ἐπομένως ψευδαποστόλων Νικολαϊτῶν, καταδείκνυσιν αὐτάς ἔργα ἄξια μίσους καὶ ἀποστροφῆς καὶ ἀπορρίπτει αὐτάς ἔξω τῆς Ὁρθοδόξου διατάξεως· διὰ τοῦ γοῦν, «ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα αἵματι», ἐννοεῖ τὸ βαρυσήμαντον τῶν τῆς ἐκκλησίας δογματικῶν διατάξεων καὶ τὴν δρᾶσιν καὶ καρτερικὴν τῶν ἁγίων ἐνέργειαν (α) τῇ συνεργασίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

(α) «Οἱ τῆς παγκοσμίου αἰσθήσεως ρήξαντες τὰ δεσμά, ἐν ἔλευ-

Πῶς δυνησόμεθα, λέγει ὁ θ. Χρυσόστομος, τὴν τοῦ πνεύματος ἐπισπάσθησθαι βοήθειαν; καὶ πείσαι μείναι παρ' ἑαυτοῖς; δι' ἔργων ἀγαθῶν καὶ πολιτείας ἀρίστης· καθάπερ γὰρ τὸ λυχνιακὸν φῶς, ἐλαίῳ κατέχεται καὶ ἀναλωθέντος τούτου, κακεῖνο συναναλωθὲν ἄπεισιν, οὕτω δεῖ ἡ τοῦ Πνεύματος χάρις, παρόντων ἡμῖν ἔργων ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσύνης πολλῆς ἐπιχειομένης τῇ ψυχῇ, μένει καθάπερ ἐλαίῳ κατεχομένη ἡ φλόξ· ταύτης δὲ οὐκ' οὕσης ἄπεισι καὶ ἀναχωρεῖ· ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν πέντε παρθένων ἐγένετο· Ἐπιμεληθῶμεν ὅπως ἐν ἀρεταῖς κατέχωμεν τοῦ πνεύματος τὸ πῦρ, ἵνα μὴ περὶ τὴν πίστιν ναυαγήσωμεν· ἡ μὲν γὰρ πίστις τοῦ πνεύματος δεῖται βοήθειας καὶ τῆς παραμονῆς ἵνα ἄσπειλος μένη· ἡ γὰρ τοῦ πνεύματος βοήθεια διὰ βίου καθαροῦ καὶ πολιτείας ἀρίστης ἡμῖν εἴωθε παραμένειν.» (τόμ. ζ'. 28).

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενοι, παρακαλοῦμεν τὸν φίλον ἡμῶν ἀναγνώστην νὰ θέσῃ εἰς παραλληλισμὸν, τόδε τὸ πρῶτον τῆς ἐκκλησίας σάλπισμα πρὸς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν, ὅπου θὰ κατανόησῃ πληρέστατα τὸ ἀπαραίτητον τῆς σχετικῆς συμπληρώσεως τῶν νοημάτων, καθότι, ἂν ἔμενε μεμονωμένον τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστολῆς, θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ κατανόησις αὐτοῦ. ἐν ᾧ ἤδη διὰ τοῦ συμπληρωτικοῦ σαλπίσματος, ἐπειδὴ ἐδόθη ἡμῖν ἡ δῆλωσις καὶ τοῦ χρόνου τῶν ἐν λόγῳ γεγονότων, καὶ τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνος, διὰ τοῦ διδασκαλικοῦ δηλονότι τάγματος, νομίζω ὅτι οὔτε κἂν ἔχνος ἀμφιβολίας ὑπολείπεται ἡμῖν περὶ τῆς εὐστοχίας τῆς ἀναπτύξεως. ἔτι δὲ ἂς λάβῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀντιστοιχοῦσαν πρώτην ἀποσφράγισιν, ἵνα ἔτι λάβῃ λαβὴν ἐξακριβώσεως, διότι κακεὶ βλέπει τὴν τελείαν ἁρμονικὴν τάξιν τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, δηλαδή τὸ αἷτιον δι' οὗ ἐφάνη νικητρία, καταβαλοῦσα τὴν παπικὴν ἐωσφορικὴν ἔπαρσιν.

θερίᾳ πάσης δουλείας διαίγουσι τῶν αἰσθησέων· μόνῳ τῷ πνεύματι ζῶντες καὶ ἐν αὐτῷ προσομιλοῦντες, ὥς ὑπ' ἐκείνου κινούμενοι, δι' οὗ καὶ τοῖς ὁμοουσιοῖς Πατρὶ καὶ Λόγῳ συνάπτεσθαι πως εἰκόσασι καὶ ἐν πνεύμα, κατὰ τὸν Παῦλον, ὁποτελεῖσθαι· οἳ καὶ οὐ μόνον ἀχείρωτοι εἰσὶ δαίμοσιν, ἀλλὰ καὶ φοβεροί, ὥς μεταλαμβάντες τοῦ θείου πυρός καὶ πῦρ αὐτό το ἡ ἡμα ἡ ἡματίσαντες.» (Φιλοκ. 189 Νικ. κ').

Η' 8. «Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς
 » ὄρος μέγα, πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν,
 » καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, καὶ ἀπέθανε
 » τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ τὰ ἔχοντα
 » ψυχὰς καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη.»

Κατόπιν τῆς ἀποδοκιμασίας τῶν δυτικῶν δογμάτων, ὑπὸ
 τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας, ἐξακολουθεῖ καὶ ἕτερος ἑλεγχος ὑπὸ
 τῆς ἰδίας, διὰ τοῦ ἀγγέλου τῶν ὁμολογητῶν, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἰς
 ἀκούεται ὑπὸ τῶν δυτικῶν, ὡς ἐξακολουθούντων νὰ ἐμμένωσιν ἐν
 ταῖς κακοδοξίαις αὐτῶν, καὶ δὴ νὰ μεταδίδωσι ταύτας καὶ εἰς τοὺς
 λαοὺς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀναγκάζεται ἡ ἐκκλησία ἡμῶν νὰ ἀ-
 φορίσῃ αὐτὴν τὴν Δυτικὴν, καὶ τούτου ἕνεκεν, ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἀμε-
 τάκλητον (ια' 5), ἐγκατέλιπεν αὐτὴν ὁ Θεός, διὰ τοῦτο παριστά-
 νεται ὡς ὄρος μέγα, πυρὶ καιόμενον, νὰ βάλληται εἰς τὴν θά-
 λασσαν, δηλαδὴ νὰ γίνῃ θῦμα τῆς ἰδίας αὐτῆς ἀπερισκεψίας τε
 καὶ ἀκρασίας. Οὕτως οὖν οἱ τὴν Εὐρώπην οἰκοῦντες.—τοῦτο ἐν-
 νοεῖ τὸ τρίτον τῆς γῆς—σαρκικῶς καὶ ἡδυπαθῶς βιοῦντες, καὶ
 πίνοντες τὰ κακὸδόξα δόγματα τῶν παπιστῶν, ἀποθνήσκουσι κατὰ
 ψυχὴν, ὡς πᾶσα διδασκαλία εὐαγγελικὴ, ψυχικῶς διεξαγομένη
 καὶ οὐχὶ πνευματικῶς, καθίσταται ἀνωφελὴς καὶ ἐπιζήμιος. Πα-
 ρακαλῶ παραλληλίσσατε καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο σάλπισμα πρὸς
 τὴν δευτέραν ἐπιστολὴν, ἐν ἣ καὶ τὴν ἐμπάθειαν τῶν δυτικῶν
 θὰ ἰδῇτε, τὴν ἐξεικονιζομένην διὰ τῆς παραλίου Σμύρνης, ὅπου
 τὸ τάγμα τῶν ὁμολογητῶν ἀνέκαθεν θριαμβεῦει καταβυθίζον τὴν
 δύναμιν τοῦ νοητοῦ Φαραώ, καὶ πρὸς τὴν δευτέραν ἀποσφράγισιν,
 ἵνα ἰδῇτε ἀκαχεῖ ἐξεικονιζομένην τὴν ἐν λόγῳ δυτικὴν ἐμπάθειαν
 διὰ τοῦ ἵππου τοῦ πυρροῦ καὶ ἀλληλοσπαραγμοῦ τῶν μελῶν αὐ-
 τοῦ καὶ τοῦ καθημένου ἐπ' αὐτοῦ, ὅστις ἐν τῇ σκοτομῇ τῆς
 ἐκείνου οἰήσεως, δὲν παύει ἐνεργῶν μέχρι σήμερον, καταδιώκων
 τὸν πρᾶον καὶ οἰκιακὸν Ἰακώβ διὰ τῶν ἀνημέρων υἱῶν αὐτοῦ
 τῶν ἐδωμιτῶν. τούτου δ' ἕνεκεν ποιῶν μνησὶν τὸ πνεῦμα καὶ περὶ
 τῆς σημερινῆς τῶν ἀθέων καὶ ἀσεβῶν καθ' ἡμῶν καταδιώξεως ἐν
 τῇ ἐν λόγῳ ἐπιστολῇ (β' 10) λέγει «Ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ὁ διά-

βολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε καὶ ἐξητε θλίψιν ἡμερῶν δέκα.» (α)

Η. 10-11 «Καὶ ὁ τρίτος ὄγγελος ἐσάλπισε καὶ ἔ-
» πεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμ-
» πάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ
» τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέ-
» γεται ᾿Αψινθος· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς
» ᾿Αψινθον καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
» ὑδάτων ὅτι ἐπικράνθησαν.»

Ἐν τῇ σαλπίσματι τοῦ τρίτου ἀγγέλου, τοῦ τάγματος τῶν δικαίων, ἔδει τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Δύσεως, συμμορφωθῆναι καὶ μετανοῆσαι ἐπὶ ταῖς παρανομίαις αὐτοῦ, δι' ὧν ἐγένετο παραίτιος τῆς ἀμαυρώσεως τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ ἐκκλησίας. Ὅχι ἀπεναντίας, ὡς γνωρίζομεν, Νικόλαος ὁ Α΄. ὁ καὶ πρῶτος ἀναμοχλεὺς τῆς δυτικῆς ἀνατροπῆς, συνεκρότει συνόδους, ἀφώριζε πατριάρχας, παραδίδων αὐτοὺς τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι, διότι δὲν ὑπετάσσοντο, εἰς αὐτόν, ὡς ἀντικαταστάτην τοῦ Χριστοῦ· ἔνεκεν λοιπὸν τῆς ἀντιχρίστου αὐτῆς συμπεριφορᾶς, ὁ μέγας Φώτιος, κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἐνάτου αἰῶνος, τῷ 867 διὰ συγκροτήσεως οἰκουμενικῆς συνόδου, ἀφώρισεν αὐτόν, ὅπου συγχρόνως οὗτος ἀπέρριψε καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καθ' ὅτι μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἔτελεύτησεν. Ἀπὸ τῆς καθιδρύσεως τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ἦτοι ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ, μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν παρήλθον ἤδη εἴκοσι αἰῶνες· ἐπειδὴ οὖν συμ-

(α) Ἴδου ἀκριβῶς ἐκπληροῦται σήμερον ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος αὕτη πρόρρησις, ἐπὶ ταῖς τραγικαῖς συμφοραῖς τῶν Σμυρναίων καὶ λοιπῶν Μικρασιαστῶν, ὥστε εἶνε θέλημα Κυρίου, ὅπως ἡ πολυάριθμος ἐπτάριθμος τῶν Ἀσιατῶν ἐκκλησία παράσχη ἐκ νέου νέας θυσίας ἐνώπιον τοῦ ὀρθοδόξου θυσιαστηρίου, οὐχὶ ἐξ ἀπλῶν δεήσεων ἀλλ' ἐξ αἵματος ἀπείρων μαρτύρων, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δικαιωθῇ ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ ὁ Κύριος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπερχομένης ὅσον οὕτω τῆς κρίσεως δὲν θὰ βλέπωμεν τοὺς ἀγγέλους, τοῦ λοιποῦ νὰ φέρωσι σάλπιγγας παραινέσεως, ἀλλὰ τὰς ἐσχάτας πληγὰς. οὐαὶ τότε τοῖς ὑπαιτίοις καὶ δὴ τοῖς μασσώγει, ὧν ἡ καταγωγὴ εἶνε πολυδαίδαλος καὶ τὸ τελειότερον τοῦ Σατανᾶ ἀποκύημα.

πίπτειώστε ἢ τοῦ πάπα πτώσις νὰ συμβῇ κατὰ τὸ ἡμῖς τῆς ὁλῆς ταύτης περιόδου, καὶ ἐπομένως νὰ ἀρθῇ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἡ ὀρθόδοξος ὁμολογία τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ἡ βάσις δηλονότι τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, ἰδοὺ ὅπου λαμβάνει χώραν καὶ τοῦ προφήτου Δανιὴλ ἡ προφητεία ἡ λέγουσα. «Καὶ ἐν τῇ μέσῃ τῆς ἐβδομάδος ἀρθήσεταιί μου θυσία καὶ σπουδὴ καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημόσεων ἔσται (α).» (Δαν. θ' 27). Λέγει δὲ ὅτι ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας, καιόμενος ὡς λαμπάς, πρῶτον ν' ἀποδείξῃ ἡμῖν, συμφώνως τῇ διατυπώσει τοῦ θείου προγράμματος, (α' 16) ὅτι ὁ λόγος ἀφορᾷ περὶ ἀρχιεπισκόπου, καὶ δεύτερον ὅπως ἐκπληρωθῇ καὶ ἡ τοῦ Ἡσαΐου πρόρρησις ἡ λέγουσα. «Πῦρ ὑμᾶς κατέδετα καὶ ἔσονται ἔθνη κατακεκαυμένα, ὡς ἄκανθα ἐν ἀγρῷ ἐρριμμένη καὶ κατακεκαυμένη.» (λγ' 12) Ἐπὶ τέλους, πεσὼν καὶ οὗτος ἐκ τοῦ χοροῦ τῶν νοερῶν ἀστέρων τῆς ἐπισκοπικῆς χορείας, ὡς ὁ πρῶτος ἑωσφόρος ἐκ τοῦ χοροῦ τῶν ἀγγέλων, πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἑωσφορικοῦ τοῦ ἐγώ, ἠῤῥησε τὰς κακοδοξίας αὐτοῦ· καὶ τούτου ἕνεκεν, λέγει, ὅτι ἡ πτώσις αὐτοῦ μετέβαλε τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς Ἄφυνθον· ἦτοι ἐξενώθευσε τὴν χριστιανικὴν παιδείυσιν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπέθανον πολλοὶ ψυχικῶς, διότι ἀστοχάστως ἐξακολουθοῦσι μέχρι σήμερον νὰ ἀποδέχωνται τὰς ἐκ τῶν καρδιναλίων φαρισαϊκὰς παραδόσεις· «Ὁ Θεὸς, λέγει, ὁ θεὸς Μάξιμος, ἡλῖος ἐστὶ δικαιοσύνης, ὡς γέγραπται· πᾶσιν ἀπλῶς τὰς ἀκτῖνας ἐπιλάμπων τῆς ἀγαθότητος· ἡ δὲ ψυχὴ, ἢ κηρὸς ὡς φιλόθεος, ἢ πηλὸς ὡς φιλόυλος κατὰ τὴν γνώμην γίνεσθαι πέφυκεν· ὥπερ οὖν ὁ πηλὸς κατὰ φύσιν ἡλίῳ ξηραίνεται, ὁ δὲ κηρὸς φυσικῶς ἀπαλύνεται, οὕτω καὶ πᾶσα ψυχὴ φιλόυλος καὶ φιλόκοσμος ἀπὸ Θεοῦ νοθετημένη, καὶ ὡς πηλὸς κατὰ τὴν γνώμην ἀντιτυποῦσα σκληρύνεται, καὶ ἑαυτὴν ὠθεῖ κατὰ Φαραὼ πρὸς ἀπώλειαν· πᾶσα δὲ φιλόθεος ὡς κηρὸς ἀπαλύνεται, καὶ τοὺς τῶν θείων τύπους καὶ χαρακτῆρας εἰσδεχομένη, γίνεται Θεοῦ κατοικητήριον ἐν πνεύματι.» Καὶ ἐν τούτῳ τῷ σαλπίσματι ἐν ᾧ ἐκτελεῖται ζωηρῶς ἡ διατύπωσις τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ δικαίου, ποιοῦντες τὸν παραλληλισμὸν πρὸς τε τὴν

(α) Δέκα αἰῶνες ἤδη παρήλθον καὶ τὸ ἐν λόγῳ τῆς ἐρημόσεως βδέλυγμα οὐκ ἐξέλιπε.

ἀντιστοιχοῦσαν ἐπιστολήν, ὅπου βλέπομεν τὸν δίκαιον μαστιζόμενον ὑπὸ τῆς ἀδικίας καὶ ἄρπαγῆς, καὶ πρὸς τὴν ὁμοίαν τρίτην ἀποσφράγισιν, ὅπου ζυγοστατεῖ ὁ ἄγγελος τῆς τοῦ Θεοῦ βουλῆς τὰ ἔργα τῶν δικαίων· ναὶ λέγω βλέποντες καὶ ἐν αὐτοῖς τὸ στενὸν τῆς σχέσεως, θὰ ἐνισχύσωμεν ἔτι μᾶλλον τὴν πεποίθησιν ἡμῶν, τοῦ ὅτι σὺν Θεῷ τὸ πρόβλημα τῆς Ἀποκαλύψεως λύεται γεωμετρικῶς.

Η' 12 «Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε καὶ ἐπλήγη»
 » τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ
 » τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ
 » τὸ τρίτον αὐτῆς μὴ φανῇ ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.»

«Δυσμαί εἰσι νοηταὶ ψυχὰι ἐμπαθεῖς, λέγει ἡμῖν ὁ πατὴρ Θαλάσσιος· ταῖς γὰρ ταιαύταις ἔδυσεν ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος.»
 Ἐν τούτοις, ἐπιμένει μὲν ὁ πάπας ἐν τοῖς δυσεβέσιν αὐτοῦ φρονήμασιν, ἀλλὰ καὶ ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία δὲν παύει ἐλέγχουσα αὐτόν. μάλιστα δὲ τὸ τάγμα τῶν ὁσίων βασιζόμενον ἐν ταῖς ἐνεργείαις τῶν προηγούμενων ταγμάτων καὶ ἐπὶ ταῖς οἰκουμενικαῖς τῶν συνόδων πράξεσιν, ἐξακολουθεῖ ἐπιμόνως νὰ ἐλέγχῃ καὶ ἐπιτέλους νὰ προσβάλλῃ τὴν ὑπέροφρον παράταξιν τῆς παπικῆς οἰήσεως, ἥτις ἀντὶ νὰ ἀπαλύνεται ὥσει κηρὸς ἀπεναντίας, χρησιμοποιεμένη ὥσει πηλὸς κατὰ πεισματώδη γνώμην, ἀπεμακρύνετο τῆς ἀληθείας, καὶ τούτου ἔνεκεν προλέγει ἡ Ἱερὰ Ἀποκάλυψις, ὅτι ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ Ἥλιου, τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν οἱ τῷ πάπᾳ ὑπεῖκοντες, παθόντες οὕτως εἰπεῖν ἐξ ἀπογνώσεως, ἄφησαν τὴν τοῦ Χριστοῦ καθαρὰν παιδευσιν, καὶ ἐξέκλιναν ὀλοφύχως εἰς τὰς φυσικὰς τῶν φιλοσόφων γνώσεις καὶ ὑλικὰς ἐπιστήμας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ταιαύτη αὐτῶν ἀπόγνωσις ἔλαβε χώραν διὰ τοῦ ἐλέγχου τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων, καθότι ὁ αὐστηρῶς αὐτῶν ἔλεγχος δὲν ἐπέτρεπεν αὐτοῖς νὰ διασπείρωσι τὰς κακοδοξίας αὐτῶν, τούτου ἔνεκεν, λέγει, ὅτι διὰ τοῦ σαλπίσματος τῶν ὁσίων ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων· δηλαδὴ ὅτι ἔπαυσε νὰ διδάσκηται ἐν Εὐρώπῃ ὀρθόδοξως ἡ Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη καὶ τῶν πατέρων αἱ διδασκαλῖαι, καὶ δι' αὐτὸ ἐπεκράτησεν ἐκεῖ τὸ σκότος καὶ ἡ ἀπάτη. Ἐν τούτοις, ἐν Εὐρώπῃ κατὰ πρῶτον ἔλαβε χώραν ἡ τοῦ Ἀμώος πρόβρησις. «Καὶ ἔξαποστελῶ λιμὲν ἐπὶ τὴν γῆν οὗ λιμὲν ἄρ-

του, οὐδὲ δέψαν ὕδατος, ἀλλὰ λιμέν τοῦ ἀκοῦσαι τὸν λόγον Κυρίου.»

Καὶ ἡ περικοπὴ αὕτη τοῦ τετάρτου σαλπίσματος συνδυάζεται προφανῶς πρὸς τε τὴν ἀντίστοιχον αὐτῆς ἐπιστολήν, ὅπου βλέπομεν τὰς συνεπείας τῆς παπικῆς δυσεβείας ἐν τῷ προσώπῳ τῆς νοητῆς Ἰεζάβελ, (β' 20) καὶ πρὸς τὴν τετάρτην ἀποσφράγισιν, ὅπου ἐπίσης ἐξιστοροῦνται τὰ αὐτὰ νοήματα τῆς ἐν λόγῳ δυσεβείας, ἣτις ἐπικρατήσασα καὶ παρ' ἡμῖν μᾶς ἔρριψεν εἰς τὴν ραθυμίαν καὶ ἀμέλειαν. (στ' 8).

Η' 13 «Καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἀετοῦ πετωμέ-
» νου (δ' 7), ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλη,
» οὐαί, οὐαί, οὐαί, τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν
» λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν
» μελλόντων σαλπίζειν.»

Γνωρίζομεν ὅτι, συμφώνως τῷ ἀριθμῷ τῶν ἀγγέλων τῶν ταγμάτων, εἶνε ἑπτὰ καὶ οἱ ἀστέρες, ἥτοι αἱ ἐνέργειαι τῶν τοῦ Θεοῦ ἑπτὰ πνευμάτων, ἃ εἶδομεν ἐν τῇ ἐπὶ τῆς γῆς πρώτῃ ὁπτασίᾳ νὰ κρατῇ ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. (α' 16) ἠκούσαμεν ὅτι ὁ τῆς Δύσεως ἄγγελός ἐστι νεκρὸς (γ' ι), καθ' ὅτι πέπτωκεν, ἀφορισθεὶς τῆς τοῦ Χριστοῦ ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. (η' 10). Ἄρα ὁ ἀστήρ τῆς γνώσεως, ὁ ἀναλογῶν πρὸς τὸν πέμπτον ἄγγελον ἦν διαθέσιμος. Ὑπεσχέθη ὁμῶς πρὸς τὸ τάγμα τῶν ὁσίων τὸ πνεῦμα τῆς ἰσχύος, ὅτι, ἂν φυλάξῃ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ θὰ τῇ δοθῇ καὶ οὗτος ὁ ἀστήρ (β' 28). ὥστε ἰδοὺ λοιπὸν νῦν ἐκπληροῦται καὶ ἡ ὑπόσχεσις αὕτη τοῦ Χριστοῦ, διότι, ἀφ' οὗ διὰ τοῦ ἀστέρος τῆς ἰσχύος κατῴρθωσε νὰ καταδείξῃ τὴν πλάνην τῶν παπιστῶν καὶ νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς ἀπογοήτευσιν, καὶ λοιπὸν ἐκ φθόνου οὗτοι κινούμενοι ν' ἀποστρέψωσι τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ὀρθοδόξου δογματικῆς ἀληθείας, νῦν διὰ τοῦ ἀστέρος τῆς γνώσεως προαναγγέλλει τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ προετοιμασθῶσι, διότι αἱ λοιπαὶ διδάχαι τῶν ἀκολουθίων τριῶν ἀγγέλων, ἔσονται κατὰ πολλὰ τῶν πρώτων αὐστηρότεραι. ἐπὶ τούτῳ ποιεῖται καὶ τῆς τριπλῆς χρήσεως τοῦ «οὐαί».

Θ 1-12. «Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε καὶ

» εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα (α) εἰς τὴν
 » γῆν καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου
 » καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος, ὡς καπνὸς καμίνου
 » μεγάλης καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄηρ ἐκ τοῦ κα-
 » πνοῦ τοῦ φρέατος, καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες
 » (β) εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν
 » ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα
 » μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρόν,
 » οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰμὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ
 » ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν,
 » καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς ἀλλ' ἵνα
 » βασανισθῶσι μῆνας πέντε. καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς
 » βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον· καὶ ἐν ταῖς
 » ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον
 » καὶ οὐ μὴ εὕρῃσουσιν αὐτόν. καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀπο-
 » θανεῖν καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. καὶ τὰ ὅμοι-
 » ὠματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πό-
 » λεμον καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι
 » χρυσῷ καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων
 » καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόν-
 » τες αὐτῶν ὡς λεόντιων ἦσαν. καὶ εἶχον θώρακας ὡς
 » θώρακας σιδηροῦς καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν,
 » ὡς φωνὴ ἁρμάτων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ
 » ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς

(α) «Πᾶς ὁ τῆς θείας ἐκπεπτωκὸς ἀγάπης τὸν ἐν τῇ σαρκὶ νόμον ἔχει
 διὰ τῆς ἡδονῆς βασιλεύοντα, τὸν μηδεμίαν ἐντολὴν φυλάττει δυνάμενον,
 ἢ βουλούμενον. τῆς γὰρ ἐν πνεύματι Θεοῦ, κατ' ἀρετὴν διεξαγομένης ζωῆς
 τε καὶ βασιλείας προετιμήσας τὴν φιλήδονον ζωὴν, τὴν ἄγνοιαν ἀντί-
 τῆς γνώσεως ἐαυτῷ ἐπεσπάσατο. (Μαξ. ἐκ. ζ' κ.)»

(β) «Οὐ γὰρ, εἴτις σῶμα ἀνθρώπου καὶ φωνὴν ἔχει οὗτος ἄνθρωπος·
 ἀλλ' εἴτις ψυχὴν ἔχει ἀνθρώπου καὶ διάθεσιν ψυχῆς.»

» οὐραῖς αὐτῶν· ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώ-
 » πους μῆνας πέντε. ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγ-
 » γελον τῆς ἀβύσσου. ὄνομα αὐτῷ ἐβραϊστὶ Ἀβαδδὼν.
 » καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. Ἡ οὐαὶ ἡ
 » μία ἀπῆλθεν. ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.»

Συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιστοιχοῦσης πρὸς τὴν
 σάλπιγγα ταύτην πέμπτῃς ἐπιστολῆς, ὅπου βλέπομεν τὸ πνεῦμα
 τῆς γνώσεως νὰ παροτρύνῃ τὸν Δυτικὸν ἐπίσκοπον νὰ παύσῃ
 ἐκχέων αἷμα μαρτυρικόν (γ' 2), καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ἀντιστοι-
 χοῦσαν πέμπτῃν ἀποσφράγισιν, ὅπου βλέπομεν τὰς ψυχὰς τῶν
 μαρτύρων, κάτωθεν τοῦ θυσιαστηρίου διεκδικουμένας τὸ αἷμα
 αὐτῶν ἐκ τῶν κατοικούντων τὴν γῆν, ἥτοι τῶν ψυχικῶς βιούντων,
 ναὶ λέγομεν, συμφώνως πρὸς τὴν πέμπτῃν ἐπιστολὴν καὶ πέμ-
 πτην ἀποσφράγισιν, βλέπομεν καὶ ἐν τῇ πέμπτῃ ταύτῃς τῆς σάλ-
 πιγγος φωνῇ, κατ' αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ πνεύματος τῆς
 γνώσεως, νὰ ἐκπληρῶται ἡ τῶν μαρτύρων αἴτησις, κατὰ τρόπον
 λίαν παράδοxon. Δηλαδή, αὐτοὶ οἷτινες γίνονται πρόξενοι τῆς
 περιφρονήσεως καὶ καταδιώξεως τῶν πιστῶν τῆς ὀρθοδόξου θρη-
 σκείας, καθ' ὑποκίνησιν τοῦ αἰωνίου τῆς ἀληθείας ἐχθροῦ (β' 10),
 αὐτοὶ λέγω οἱ ἴδιοι, ἰδίαις ἐνεργείαις, ἡτοίμασαν καὶ ἐτοιμάζου-
 σι τὰ αἷτια καὶ μέσα, τὰ προκαλοῦντα τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀθλιότητα
 καὶ αἰώνιον βάσανον. «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας
 καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.» (β' 23) Καὶ διὰ στό-
 ματος Ἱερεμίου ἀκούομεν. «Βαθεῖται ἡ καρδιὰ παρὰ πάντα. καὶ
 ἀνθρωπὸς ἐστὶ, καὶ τίς γινώσεται αὐτόν; ἐγὼ Κύριος ὁ ἐτάζων καρ-
 δίας καὶ δοκιμάζων νεφρούς, τοῦ δοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐ-
 τοῦ καὶ κατὰ τοὺς καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ.» (Ἱερ. ιζ' 9).

Πρῶτος ὁ πάπας, ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἐξαπλώσεως
 τῆς ἀχρειότητος καὶ ἀλόγου ἀνεξαρτησίας, διὰ τῆς ἄρσεως τῆς
 ἐγκρατείας καὶ πάσης ἄλλης ἀρετῆς, ἐπειδὴ ὡς εἶπομεν καὶ προ-
 γουμένως, ἐξ ἀποστροφῆς ἀλόγου καὶ ἰδουμαϊκοῦ μίσους πρὸς
 τὴν ἐριθόδοξον ἐκκλησίαν, δὲν ἠδύνατο νὰ μένῃ ἐκ φιθόνου ἐν
 τῷ περιβόλῳ τοῦ Ἰσραὴλ, ἥτοι ἐν τῷ δόγματι τῆς θεοπνεύστου
 τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων διδασκαλίας, πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ
 ἐωσφορικοῦ αὐτοῦ θελήματος, ἵνα ἀμαυρώσῃ τὴν δόξαν τοῦ ἀδελ-
 φοῦ αὐτοῦ Ἰακώβ, ὑποκινεῖ τοὺς ἰδίους καρδιναλίους νὰ κατὰφύ-

γῶσιν εἰς σοφίσματα (α) καὶ ἀναμασήματα τῆς θήραθεν σοφίας, καὶ δι' αὐτῶν νὰ πολεμῶσι τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν· καὶ ἕως ἡ τοιαύτη τῶν παπῶν διαγωγὴ, ἐγκαίρως διήνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν διαμαρτυρομένων, οἵτινες ἐν τῇ ἀκαθάρτῳ αὐτῶν ὀργῇ, διέρρηξαν ἐτι ἀνεπιτηδείως τὸν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας χιτῶνα. Ἡ τοιαύτη τῶν σοφισμάτων καὶ τῶν ἀρχαίων φιλοσοφημάτων μῆξις μετὰ τῶν θείων τῆς ἐκκλησίας δογμάτων, μὴδὲν συνετέλεσε πρὸς τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐμπόδιον καὶ κώλυμα γίνεται. «Καθάπερ γάρ, λέγει ὁ θεὸς Χρυσόστομος, τὰ λαμπρὰ τῶν σωμάτων, καὶ τῶν ὄψεων εὐεידεῖς καὶ καλαί, ἂν μὲν τινα καλλωπισμοῦ προσθήκην ἔξωθεν λάβωσιν εἰς τὴν τῆς οἰκείας εὐμορφίας βλάπτονται δόξαν, τῶν ὑπογραμμάτων καὶ τῶν ὑπογραφῶν καὶ τῆς ἄλλης ἐπιτεχνήσεως, μεριζομένων πρὸς ἑαυτὰς τὸν τοῦ κάλλους ἐπαινον, ἂν δὲ μὴδὲν ἐπαγάγῃς αὐταῖς, μᾶλλον αὐτῶν ἐκφαίνεις τὴν εὐμορφίαν, γυμνῆς καθ' ἑαυτὴν τῆς ὥρας ἀγωνιζομένης καὶ δλόκληρον καρπουμένης τὸ θαῦμα, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς νύμφης τῆς πνευματικῆς· ἂν μὲν τι τῶν ἔξωθεν ἐπεισαγάγῃς αὐτῇ, ἢ πλοῦτον ἢ δυναστείαν, ἢ λόγων ἰσχύν, ἐκένωσας τὴν δόξαν αὐτῆς, οὐκ ἀφείς δλόκληρον αὐτῆς φανῆναι τὸ θαῦμα, ἀλλ' εἰς πολλὰ καταμερίσας αὐτῆς τὴν δόξαν. Ἐὰν δὲ ἀφείς αὐτὴν γυμνήν, καθ' ἑαυτὴν ἀγωνίζεσθαι, πάντα ἀποστήσας τὰ ἀνθρώπινα, τότε ἀκριβῶς αὐτῆς φανῆται τὸ κάλλος ἅπαν, τότε ἐκλάμψει σαφῶς ἡ ἀμαχος ἰσχὺς, ὅταν μῆτε πλούτου, μῆτε σοφίας, μῆτε δυνάμεως, μῆτε εὐγενείας, μῆτε ἄλλου τινος τῶν ἀνθρωπίνων δεηθεῖσα,

---

(α) Οὐ καθάπερ Πλάτων, ὁ τὴν καταγέλαστον ἐκείνην πολιτείαν συνθεῖς καὶ Ζήνων καὶ εἰτις ἕτερος πολιτείαν ἔγραψε, ἢ νόμους συνέθηκε· καὶ γὰρ αὐτόθεν ἅπαντες ἐδείκνυντο οὗτοι, ὅτι πνεῦμα πονηρὸν καὶ δαίμων τις ἄγριος, πολεμῶν ἡμῶν τῇ φύσει, καὶ σωφροσύνης ἐχθρὸς καὶ εὐταξίας πολέμιος πάντα ἄνω καὶ κάτω ποιῶν ἐνήχησεν αὐτῶν τῇ ψυχῇ· ὅταν γὰρ κοινὰς πᾶσι τὰς γυναῖκας ποιῶσι, καὶ παρθένους γυμνῶσαντες ἐπὶ τῆς παλαίστρας ἄγῳσιν ἐπὶ θεῶν ἀνθρώπων, καὶ λαθραίους κατασκευάζουσι γάμους, πάντα ὁμοῦ μιγνύντες καὶ συνταράττοντες καὶ τοὺς ὄρους τῆς φύσεως ἀνατρέποντες, τί ἕτερόν ἐστιν εἰπεῖν; «Ὅτι γὰρ δαιμόνων ἐκεῖνα ἅπαντα εὐρήματα καὶ παρὰ φύσιν τὰ λεγόμενα καὶ αὕτη μαρτυρῆσειεν ἂν ἡμῖν ἡ φύσις, οὐκ ἀνασχομένη τῶν εἰρημένων. (Χρυσ. ἐρμ. Ματθ. 7).

πάντων δύνηται κρατεῖν καὶ περιγίνεσθαι, δι' ἀνθρώπων εὐτελῶν καὶ ταπεινῶν καὶ ἠπορημένων καὶ πενήτων καὶ ἰδιωτῶν, ἀσεβῶν ρητόρων καὶ φιλοσόφων καὶ τυράννων καὶ τῆς οἰκουμένης κρατοῦσα ἀπάτης.» (Χρ. τομ. ε' 136)

Ἄλλ' ἄρα γε δίδει ἀκρόασιν ὁ πάπας εἰς τὴν διδασκαλικὴν ταύτην σάλπιγγα, ἣτις ὄντως, πᾶν ὃ τι σαλπίζει καὶ ἐμπρόκτως δείκνυσιν ἐν τοῖς διδάγμασιν αὐτῆς; ἄμεσος ἀπόγονος ἐλλήνων ἦν ὁ θεῖος Χρυσόστομος, καὶ ὅμως ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἀπαραμίλλῃ καὶ πολυκρότῳ αὐτοῦ διδασκτικῇ τε καὶ παραινετικῇ πνευματικῇ ὕλῃ, οὐδαμῶς φαίνεται ἐλληνικὴ τις γνώμη ἢ σοφιστία. Ἀράγε ὁ τῆς δύσεως ἐπίσκοπος καὶ πᾶς ἄλλος τοῦ νεωτερισμοῦ ἐραστής, λαμβάνει ὑπ' ὄφιν αὐτοῦ, ὅτι διὰ τῶν ἀνωτέρω θεσπίζεται καὶ κυροῦται ἡ αἰώνιος τοῦ Χριστοῦ ἀλήθεια, ἐν τῇ σαλπικτικῇ λέγῃ ἐκείνῃ φωνῇ, ἣτις οὐ μόνον ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας πατρικῶς ἐκπαιδεύει καὶ παραινεῖ, ἀλλὰ καὶ μετὰ παρρησίας ὑπερφυοῦς, ὡς ἄλλους λύκους καταδιώκει πάντας τοὺς κατὰ καιρὸν ἐνοχλοῦντας τὴν μητέρα ἡμῶν ἐκκλησίαν, ἣν ἐπροστάτευσε καὶ ὑπερήσπισε τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ αἵματι κόπῳ τε καὶ ἰδρώτι; «Οὐ τὸ σιδηρίον ἐν τῇ χειρὶ κατέχω νῦν, λέγει ἐπαπειλῶν καὶ φυγαδεύων τοὺς λυμεῶνας, ἀλλὰ λόγον ἀντὶ σιδηρίου μεταχειρίζομαι· σιδηρίου μὲν παντὸς ὄντα τομώτερον καὶ πᾶσαν τῆς ἀμαρτίας ἐκκόπτοντα τὴν σηπεδόνα. (τομ. β' 4).»

Πολλοῦ γε καὶ δὴ, καταφρονῶν ἐξ ἐσχάτης πωρώσεως τῶν κρισίμων τούτων τοῦ αἰωνίου ἡμῶν καθηγητοῦ διδασκαλιῶν, διὰ τῆς ἐωσφορικῆς καὶ φανταστικῆς τῆς σατανικῆς οἰήσεως κλειδός, ἀνοίγει τὸ φρέαρ τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας πλάνης τε καὶ ἀπάτης καὶ γίνεται πρωταίτιος νὰ ἐπαναβῇ εἰς τὸν ἤδη καθαρθέντα ὀρίζοντα τοῦ νέου Ἰσραὴλ ὁ καπνὸς τῆς φλυαρίας τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων, ὅπου καὶ ἀπὸ τοῦ ἥδου τοῦ σκότους ἀνθρώπων οὗτος κατέκλυσε καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον τὴν γνωστικὴν τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν λοιπῶν Γραφῶν δύναμιν, ὡς καὶ πάσας τὰς ἀπ' αὐτῶν ἀπορρεούσας τῶν πατέρων φωτιστικὰς τοῦ πνεύματος ἀκτῖνας· (στ' 12). Ἐπομένως, ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον ἐκ φθόνου προκληθὲν σύστημα, μακρὰν ὃν τῆς θείας χάριτος, δὲν ὅβαλε βασίμους ἡθικὰς ἀρχάς, καθ' ὅτι τὸ δένδρον ἐκ τοῦ καρποῦ του φαίνεται, ἤρχισεν ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς, ἐν τῇ φαινομενικῇ αὐτοῦ προόδῳ, ὑπόυλως νὰ τρέφῃ πάθῃ ἀφανίζοντα πᾶσαν ἀρετὴν, τὴν καλλιερ-

γοῦσαν τὸ κύριον μέσον τῆς ὄντως προόδου, δηλαδή αὐτὴν τὴν ἀγάπην, κατὰ γὰρ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Ἀποστόλου, ἔστω καὶ ἀνείνέ τις ἀτόχος πάσης ἐπιστήμης, μὴ ἔχων ὅμως τὴν ἀγάπην, τὸ θεμέλιον τῆς ἀσφαλοῦς προόδου, γέγονε χαλκὸς ἡχῶν καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ἐπὶ τέλους ἐν τῇ ἐνισχύσει τῶν παθῶν ἐγωϊσμοῦ τε καὶ φιλαυτίας διὰ τῆς παπικῆς δοξομανίας, ἀνέθρεν ὁ καπνὸς τῆς ἀβυσσαίου ψευδοφιλοσοφίας παρξαγῶν τὰς ἀκρίδας, δηλαδή ἀνθρωπομόρφους (α) ὑπάρξεις, ἐχούσας, διὰ τε τὸ μικρόφυχον καὶ ἄστατον τοῦ χαρακτήρος, μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὰς ἀκρίδας· διότι ὅπως ἐκείναι μεταπηδῶσαι ἀπὸ φυτοῦ εἰς φυτὸν προκαλοῦσι τὸν μαρασμὸν ἐν τοῖς φυλλώμασιν αὐτῶν, ἀλείφουσαι ταῦτα διὰ τοῦ πικροῦ σιέλου τῶν, τοιουτρόπως καὶ οἱ τοῦ σκότους ἐργάται διὰ τῆς ἀπεράντου αὐτῶν σοφιστικῆς φλυαρίας, κατανθεύουσι τὰ τῶν πιστῶν φρονήματα καὶ ποιοῦσιν αὐτοὺς ν° ἀποθνήσκωσι ψυχικῶς, καθ' ἃ ἡκούσατε τοῦτο εἰς τὰ πρῶτα τρεῖς σαλπίσματα· (ἡ' 7-11). "Ὅμως, καθ' ἃ ρητῶς διαβεβαίωτο ἡμᾶς τὸ θεῖον πρόγραμμα (θ' 4), «ἔρια ἔθου ἃ οὐ παρελεύσεται,» ἡ τῶν ἐν λόγῳ φθοροποιῶν καταχρηστικῇ ὁρᾷσις, ὡς περιοριζομένη μόνον εἰς τοὺς ἀσεβεῖς καὶ τὴν ὕλην λατρεύοντας, δηλαδή εἰς αὐτοὺς τούτους τοὺς ἰδρυτὰς τῆς ματαιότητος καὶ τῆς σημερινῆς τυφλῆς παραλόγου καὶ παρακαίρου προόδου, τῶν γὰρ εὐσεβῶν τὸ φρόνημα, οὐδαμῶς ἐκ τῆς ταιαύτης δράσεως ἐπηρεάζεται, ἀλλὰ μᾶλλον ἐνισχύεται καὶ ἐμπεδοῦται, διὰ τῶν ὀργάνων τούτων τοῦ Ἀπολλύονος, προκαλεῖ συνεπίας, ἐν αἷς τρανότερον καταφαίνεται ἡ τοῦ Θεοῦ προνοητικὴ δύναμις.

Προορισμὸς τῶν τοιούτων ὄντοτήτων, ἐστὶ νὰ ἐπηρεάσωσι τὴν ὑφήλιον ἑκατὸν πεντήκοντα ἔτη. καθ' ἃ γοῦν νῦν ἐμπράκτως βλέπομεν, ἐν τῷ βασανισμῷ τῶν ἐν λόγῳ ἀκρίδων, αἵτινες ὁμοιάζουσι πρὸς ἵππους διὰ τὸ ἀλαζονικόν, καὶ πρὸς λέοντας διὰ τὸ ἀρπακτικόν, καὶ ἔχουσι τρίχας γυναικῶν διὰ τε τὸ ὑποκριτικὸν καὶ τρυφηλὸν τοῦ βίου, καὶ θώρακας ψευδεῖς διὰ τὸ κενόδοξον, ναὶ λέγομεν ἐν τῷ βασανισμῷ αὐτῶν ζητοῦσι σήμερον μέγα μέ-

---

(α) «Εὐρεται ζῶον, πλείονα κακίαν ἐνδεικνύμενον, οὐ παρὰ τὴν φύσιν, ἀλλὰ παρὰ τὴν γνώμην ὁ ἀνθρώπος.» Χρυσόστομος.

ρος τῆς ἀνθρωπότητος, ἢ νὰ μὴ εἴπωμεν τὸ πλεῖστον, τὸν θάνατον ὥπως ἀπαλλαγῶσι τῶν βασάνων, ἀλλὰ φεύγει ἀπ' αὐτὸν ὁ θάνατος. Ἰδοὺ οἱ φθισιῶντες, συφιλιτικοί τε καὶ τραυματαῖαι καὶ λοιποὶ καχεκτικοὶ ἐξ ἡδυπαθείας, ραστώνης καὶ λοιπῆς πολυειδοῦς ἀκρασίας, (πάντα ταῦτα, ἀποτελέσματα τῆς ἀκαίρου καὶ ἀβασίμου ἐπιστημονικῆς προσόδου), ἔτι δὲ καὶ οἱ μιζῶμενοι μυριοτρόπως ὑπὸ τῶν ἀνθρωπομόρφων βδελλῶν τῶν δεικανικῶν καὶ λοιπῶν ἀρπακτικῶν τῆς ἀδικίας ὀργάνων· πάντα ταῦτα τὰ πρακτικὰ θεάματα, παρέχουσιν ἡμῖν ἀπόδειξιν τελείας πειστικότητος πρὸς ἄρσιν πάσης ἀμφιβολίας, τοῦ ὅτι πᾶν ὅτι γνωρίζει ἡμῖν τὸ τοῦ Θεοῦ πρόγραμμα, ἔχει τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ λόγον ἀνεξαίρετου πραγματικότητος καὶ ἀληθείας, ἡ'οῦ; ἂν σιωπήσωμεν ὁμολογοῦντες τὴν ἀλήθειαν, πιστεύω νὰ διαμαρτυρηθῶσιν οἱ λίθοι ἐπὶ τούτῳ.

Θ' 13. «Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε καὶ ἤκουσα
» φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστη-
» ρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, λέγοντος τῷ
» ἕκτῳ ἀγγέλλῳ ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα, λύσον τοὺς τέσ-
» σαρς ἀγγέλους, τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ
» μεγάλῳ Εὐφράτῃ.»

Ὁ κατὰ πολὺ τῆς εὐαισθησίας καὶ ἀγαθότητος παρθενικὸς ἄγγελος, ἐξ ἡγάπης, καὶ οἴκτου πρὸς τὸ ἀνθρώπινον πλάσμα κινούμενος, σαλπίζει τὰ δέοντα πρὸς ἡμᾶς, ἵνα ἀφέντες τὴν λατρείαν τῆς ματαιότητος καὶ τῶν εἰκόνων αὐτῆς τῶν φανταστικῶν, μετανοήσωμεν καὶ ὁλοφύχως ἐπιστρέψωμεν πρὸς τὸν Θεόν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, καθορῶν ἡμῶν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν, ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς τῆς αἰχμαλωσίας τῶν παθῶν, καὶ διανοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς ἡμῶν, παράσχῃ ἡμῖν τὸ φῶς τῆς ἀσφαλοῦς γνώσεως, ὥπως δι' αὐτοῦ φωτιζόμενοι, εἰσέλθωμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς ἀσφαλείας, πρὶν ἢ πνεύσωσιν οἱ τῆς ἀκαταστασίας ἰσχυροὶ καὶ δαιμονιώδεις ἄνεμοι, καὶ ἀφανίσουσιν ἡμᾶς εἰς τὰ ἄδυτα καὶ βρωμερὰ τῆς Βαβυλῶνος ὑπονομευόμενα ὕδατα, ἅπερ καταβιβάζει ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῆς συγχύσεως, ὁ μέγας Εὐφράτης(α), οὗ τὸ τετράρ-

---

(α) Ὁ μέγας οὗτος ποταμὸς ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Εὐφράτου, τοῦ Τίγρητος, τοῦ Κερχὰ καὶ τοῦ Κουράν.

ρειθρον σχετίζεται πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τεσσάρων ἀνέμων, καὶ τοῦτου ἕνεκεν ἀκούομεν νὰ διατάσσηται ὁ Ἀγγελος τῆς εὐσεβείας νὰ λύσῃ τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους (ζ' 6) τοὺς δεδεμένους ἐν τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ τῷ Εὐφράτῃ. Ὅχι δὲν εἰσακούεται εἰς μάτην ἡ βροντώδης τῆς ὀρθοδοξίας φωνὴ διασαλπίζει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ἁμβωνὸς τῆς ἐκκλησίας. Εἰς μάτην τονίζει ἡμεῖς ὅτι ἡ πρὸς τὴν εὐσέβειαν περιφρόνησις ἡμῶν διεγείρει καθ' ἡμῶν τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγανάκτησιν καὶ ὀργήν. ὁ Χριστός, θεμέλιον τῆς μεθόδου τῆς πραγματικῆς ἡμῶν τελειότητος, ἔθηκε τὴν αὐτομεμφίαν καὶ αὐταπάρνησιν διότι, διὰ τῆς ἐκκοπῆς τοῦ οἰκείου ἡμῶν θελήματος, ἀποκόπτομεν τὰ νεῦρα τοῦ ἐν ἡμῖν διὰ τῶν παθῶν κυριεύοντος νοητοῦ δράκοντος. Ὡς ὁ δράκων οὗτος, φοβούμενος τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐξασκήσεως τῆς αὐτομεμφίας, ἐμβάλλει εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν ἀπείρους προφάσεις, ἵνα πράττωμεν τὸ ἀντίθετον. διότι, μόνον ἐν τῇ ὑποστηρίξει τοῦ ἰδίου ἡμῶν θελήματος, κατορθώνει νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀταράχως τὴν διαμονὴν αὐτοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, καὶ νὰ ἄγῃ καὶ νὰ φέρῃ ἡμᾶς σκοπίμως κατὰ τὴν αὐτοῦ πονηρὰν βούλησιν καὶ ἐωσφορικὴν ἐπιθυμίαν. καὶ λέγομεν εἰς μάτην σαλπίζεται ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἡ ἀλήθεια. πάντες, ὡς ἐν συνδήματι ἀκαταλήπτῳ, ἐναρκώθημεν διαφθαρέντες καὶ τῇ κακίᾳ ἀχρειωθέντες, μύομεν ἐν πονηρᾷ διαθήσει τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ βύομεν τὰ ὄψα, ὅπως μὴ ἀκούωμεν καὶ μὴ βλέπωμεν τὰς ἐλεγχοῦσας ἡμᾶς σημερινὰς περιστάσεις, αἵτινες στεντωρὶα τῇ φωνῇ διασαλπίζουν τὴν ἡμῶν ἀθλιότητα. Τούτων οὖν ἕνεκεν τί συνέβη; Ἐξηγλήθη ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία, συνηυδόκησαν πρὸς τοῦτο καὶ τὰ πρῶτα τῶν ἁγίων τέσσαρα τάγματα (ς' 6), καὶ λοιπὸν κράζουσιν ἀπὸ τὰ τέσσαρα κέρατα τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θρόνου θυσιᾶς ἀστηρίου τοῦ χρυσοῦ, ἧτοι ἐξ ἀμέσου τοῦ Θεοῦ ἀποφάσεως, (α)

(α) «Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με. Ἐὰν στῇ Μωϋσῆς καὶ Σαμουὴλ πρὸ προσώπου μου, οὐκ ἔστιν ἡ ψυχὴ μου πρὸς αὐτούς· ἐξαπόστειλον τὸν λαὸν τοῦτον καὶ ἐξελεύσονται» καὶ ἔσται, ἐὰν εἴπωσι πρὸς σέ· ποῦ ἐξελεύσόμεθα; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς. τότε λέγει Κύριος ὁ Θεός. Ὅσοι εἰς θάνατον. εἰς θάνατον καὶ ὅσοι εἰς μάχαιραν εἰς μάχαιραν, καὶ ὅσοι εἰς λιμὸν εἰς λιμὸν καὶ ὅσοι εἰς αἰχμαλωσίαν εἰς αἰχμαλωσίαν. Καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐτοὺς τέσσαρα εἶδῃ λέγει Κύριος.» (Ἱερ. ιε' 3).

πρὸς τὸν ἄγγελον τοῦ παρθενικοῦ τάγματος. Ἐπειδὴ εἶνε ἡ σειρά σου, καθ' ἣν βροντᾷ διὰ τῆς σῆς σάλπιγγος τὸ πνεῦμα τῆς εὐσεβείας, πατάσسون τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀσέβειαν καὶ ἀσωτείαν, καὶ ἐπειδὴ σὺ εἶσαι ὁ ἀρμόδιος, ὅστις θὰ παράσχης τὸ δικαίωμα εἰς τὸ νὰ παύσωσιν οἱ τέσσαρες ἡμῶν ἄγγελοι ν' ἀναχαιτίζωσι τὴν ἀφροσύνην, τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἀκρασίαν, καθότι πρὸς σὲ τὸ πνεῦμα τῆς εὐσεβείας ἔδωκε τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ φυλάξῃ τοὺς εὐσεβεῖς ἀπὸ τοῦ ἐπερχομένου πειρασμοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ ἀποσφραγίσει σου διετάχθησαν οὗτοι νὰ ἀναβάλωσι τὴν ἄφρσιν τῶν ἀνέμων, ἕως οὗ σφραγισθῶσιν οἱ σεσωσμένοι, διὰ τοὺς λόγους τούτους, καθήκόν σου θεωρεῖται νῦν, νὰ ἐλευθερώσῃς αὐτούς, καθ' ὅτι ἐκ τῆς ἀκαθέκτου ὀρμῆς τῶν τετραρρείθρων τοῦ Εὐφράτου ὑδάτων, τῇ ὠθήσει τῶν τεσσάρων ἀνέμων, εἶνε ἐπόμενον νὰ διακινδυνεύσωσι καὶ τὰ ἀγωνιζόμενα μέλη ἡμῶν, συμπαρασυρόμενα εἰς τὸ χάος τῆς Βαβυλωνικῆς ἀπωλείας καὶ ἀπογνώσεως.

Θ' 15-19 «Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι, οἱ
 » ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ
 » ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων· καὶ
 » ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δύο μυριάδες
 » μυριάδων ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ οὕτως εἶ-
 » δον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους
 » ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθύνους
 » καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων, ὡς κεφαλαὶ
 » λεόντιον καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύονται πῦρ
 » καὶ καπνὸς καὶ θεῖον· ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων
 » ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ πυρὸς
 » καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ
 » τῶν στομάτων αὐτῶν. ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν
 » τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ
 » γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς καὶ
 » ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.»

Ἐπὶ τέλος ἀπηλλάγησαν οἱ ἄγγελοι ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ νὰ συγκρατῶσι τὰς ὀρμὰς τῶν ἀλόγων παθῶν διὰ τε τοῦ παραδείγματος τῶν ἐπιζώντων εὐσεβῶν τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ

τῆς διδασκαλίας τῶν σαλπίγγων, καθότι ἡ τῆς κακίας ὁρμή, δυνάμει τῆς ἐπικρατούσης ἀσεβείας κατέστη ἀκάθεκτος. Πνέουσι λοιπὸν ἤδη οἱ ἄνεμοι, τῆς ρομφαίας, τοῦ λιμοῦ, τοῦ λοιμοῦ καὶ τῶν θηρίων τῆς γῆς, πάντες ταυτοχρόνως, καθότι ὡς ἐμάθετε (β' 23. Γ' 7) ἐδόθη ἐξουσία τῷ θανάτῳ, υἱῷ τῆς ἀνομίας, καὶ τῷ ἄδει γεννήτορι τῆς ἀπάτης, νὰ ἀποκτείνωσι τὰ τέκνα τῆς Ἰεζάβελ διὰ νὰ πληροφορηθῶμεν ἐμπράκτως ὅτι μόνος ὁ Θεὸς ἐστὶν ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας καὶ δίδων ἡμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ· ἐξαιρετικῶς δὲ ἐνταῦθα περιγράφεται ἡμῖν ἡ δρᾶσις τῶν θηρίων τῆς γῆς· δηλαδὴ ὁ τερατώδης ἐξοπλισμὸς τῶν κραιπνῶν, ὅστις ἤδη εὐρίσκεται ἐν ἐνεργείᾳ, ἥτοι ἡ παγκόσμιος πολυτελής διοίκησις τῶν δυνάμεων καὶ αἱ συνέπειαι αὐτῶν· τοῦτο αἰνίσσεται λέγον τὸ πνεῦμα, ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν.» ἤττον δὲ γίνεται λόγος περὶ τῶν ἵππευόντων, καθότι ὄντα ἅλλα πνεύματα ἐνεργοῦσι διὰ τῶν ἵππων, ἀναφέρονται δὲ μόνον αἱ ποιότητες τοῦ θώρακος αὐτῶν, καθότι ἐν αὐταῖς ἐκδηλοῦνται τὰ ἀρχικὰ αἷτια, ἥτοι τὰ πάθη τῆς ὀργῆς, τῆς σχετικῆς καὶ τῆς μνησικακίας, δι' ὧν διεγείρεται ὑπ' αὐτῶν ὁ τῶν ἵππων ἐρεθισμὸς καὶ ἡ ὁρμή αὐτῶν. Ἐν τούτοις βλέπετε ὅτι πᾶν ὅ,τι περιγράφει ἡμῖν καὶ ἐνταῦθα τὸ θεῖον πρόγραμμα ἐστὶ τοσοῦτον σαφές, ὥστε καὶ διερμηνεύσεως δὲν ἔχει ἀνάγκην. Κατὰ τὴν φωνὴν τῆς πρὸ τῆς ἐφεστώσης, ἥτοι τῆς πέμπτης σάλπιγγος, ἤκούσατε ὅτι, παραγκωνισθέντων τῶν διδασκάλων τῆς χριστιανικῆς ὀρθοδόξου φιλοσοφίας διὰ τοῦ ἀναβάντος καπνοῦ ἐκ τῆς ἀβύσσου τῆς ἀξιοβδελύκτου τῶν καρδιῶν οἰήσεως, ἀνεφάνησαν ἐκ τῆς τῶν φυσικῶν φιλοσόφων ματαιολογίας ἐργάται τῆς σημερινῆς ἐμπορικῆς ἐπιστήμης, ὅμοιοι πρὸς ἀκρίδας, ὧν ἡ ἐπήρεια περιωρίσθη μόνον εἰς τοὺς λατρευτὰς τῆς ματαιότητος· νῦν ὁμως εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἑκτῆς σάλπιγγος, ὅπου κατὰ παραχώρησιν ἐγκατελείφθημεν προστατευόμενοι ὑπὸ τῶν ἁγίων, οἴκειά θελήσει, καθότι περιφρονοῦμεν τὰς ἐντολάς αὐτῶν, βλέπομεν ἵππους ἀναριθμήτους, ἥτοι ἀνθρώπους ἐσχάτης τερατώδους καταστάσεως, διοικουμένους ὑπὸ πονηρῶν πνευμάτων, δι' ἐλατηρίων θυμοῦ, ὑποκριτίας καὶ ἀκράτου μνησικακίας. τὴν διαγωγὴν ταύτην βλέπομεν εἰς τὰ δικανικὰ κέντρα, καφενεῖα, καπηλεῖα, χρηματιστήρια καὶ εἰς τοὺς τῶν πολέμων ἀλληλοσπαραγμούς, ἵνα μὴ εἴπω ἔτι καὶ ἐν αὐταῖς τοῖς ἀνωτέρω σπουδαστηρίοις. Καὶ

ὄντως ἡ δύναμις αὐτῶν ἐν τῷ στόματί ἐστι καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς. ἡ γὰρ ἑναρξίς ὀλοθρευτικὴ καὶ αἱ συνέπειαι χειρότεραι· τὸ δὲ δὴ ἐπιτυχὲς τοῦ λόγου εἶνε, ὅτι συμφωνοῦσι τὰ σήματα τοῦ πυρὸς τοῦ θείου καὶ τοῦ καπνοῦ, οὐ μόνον πρὸς τὰ σήματα τῶν ἀοράτων πνευμάτων, τῶν ἐν αὐτοῖς διοικούντων τοὺς ἱππούς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πυροβολισμούς, καθότι ἡ πυρῖτις ἐμπεριέχει καὶ τὰ τρία ταῦτα συστατικά, τὰ ὅποια παρουσιάζει τοῦ πυροβόλου ἡ ἐκπυρσοκρότησις. Ἄλλ' ἔτι τὸ νόστιμον, ὅτι καὶ ἡνικοτιανή, ἡ παγκοίνως σήμερον τερατωδῶς λατρευομένη, μήπως δὲν συγκοινωνεῖ ἑλοσχερῶς καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, δι' αὐτῶν τῶν ὑλικῶν στοιχείων πυρὸς καπνοῦ τε καὶ θυσιῶδίας, πρὸς αὐτὴν τὴν φύσιν τῶν πονηρῶν πνευμάτων, ἅτινα οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν ἢ καπνὸς καὶ ματαιότης; καὶ ὅμως οὗτος ὁ καπνός, ὁ ἀναθρώσκων ἐκ τῆς ματαιοπονούσης φανταστικῆς προόδου, ἀπήγαγε τὴν ἀνθρωπότητα σήμερον εἰς σημεῖον ἐσχάτης ἀπελπισίας· λέγομεν δὲ ὅτι ἀναθρώσκει ὁ καπνὸς τῆς ψευδοεπιστήμης ἐκ τῆς ματαιοπονούσης φαντασίας, καθότι ὤφειλεν ἡ κυρία ἐπιστήμη, πρὶν ἢ ὑψώσῃ τὸν ἐπιδεικτικὸν αὐτῆς πύργον, νὰ βάλῃ θεμέλια ἀρραγῆ τῆς προνήσεως καὶ σωφροσύνης, καθότι ἡ διαψίλεια τῶν σημερινῶν ἀπειρῶν καταχρήσεων διὰ τῶν σκαπανῶν αὐτῆς, πηγάζει ἐκ τοῦ αἰτίου τῆς ἐπιπολαιότητος καὶ ἀπερισκεψίας, τοῦ ὅτι ἡμέλησε νὰ καταβάλλῃ ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς προαγωγῆς αὐτῆς τὸν ἀπαραίτητον λίθον τῆς περιεκτικῆς ἀρετῆς, ὅς ἐστιν ἡ πρὸς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἐνεργὸς εὐσέβεια· μόνῃ ἡ εὐσέβεια εἶνε τὸ κύριον ὄργανον τῆς νεκρώσεως τῶν παθῶν, τῶν κυρίων αἰτίων τῆς ματαιοπονίας περὶ τὴν τε ὑλικὴν καὶ ἡθικὴν πρόδον. Περὶ τούτου αἰνιττόμενος ὁ πατὴρ ἡμῶν Μάξιμος γνωμοδοτεῖ λέγων. «Οὐ δεῖ τὸν μὴ πρότερον καθαρθέντα παθῶν, φυσικῆς ἄπτεσθαι θεωρίας· διὰ τὰς εἰκόνας τῶν αἰσθητῶν, δυναμένας τυπῶσαι πρὸς πάθος τὸν νοῦν, τοῦ μὴ τελείως ἀπαλλαγέντος παθῶν. (Ὁ γὰρ κατὰ φαντασίαν ταῖς ἐπιφανείαις τῶν αἰσθητῶν ἐναπομένων διὰ τὴν αἴσθησιν νοῦς, ἀκατάρτων γίνεταί παθῶν δημιουργός, διὰ θεωρίας πρὸς τὰ συγγενῆ νοητὰ μὴ δυνάμενος διαβῆναι.» (Φιλοκ. 386. ἐκ. δ' σς') Καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ταῦτα εἰδὼς ἔλεγεν ἡμῖν· «ἄνευ ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.» καὶ ὄντως εἶνε ὁ μόνος ὅστις δύναται νὰ καταστήσῃ ἡμᾶς ἀνωτέρους τῶν παθῶν· τοῦτο δὲ καταδεικνύεται ἐν τῷ ἀπει-

ραρίθμῳ τῶν ἁγίων χορῶν· καὶ τούτων πάλιν ἡ ποιότης καταφαίνεται ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἔργων τε καὶ λόγων. «τὸ γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ γινώσκεται.»

Ἄχ! ἐγκαρδίως τις φλέγεται, ἐπειδὴ προαισθάνεται ὅτι οἱ λόγοι αὐτοῦ θ' ἀποβῶσιν εἰς μάτην· ἀλλ' ἐν τούτοις τὸ καθήκον δέον νὰ ἐκτελεῖται. «Σαλπίσατε σάλπιγγι ἐν Σιών, κηρύξατε ἐν ὄρει ἁγίῳ μου, καὶ συγχυθῆτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν. διότι πάρεστιν ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου. ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὀμίχλης. ὥς ὄρθρος λυθῆσεται ἐπὶ τὰ ὄρη, λαὸς πολὺς, καὶ ἰσχυρὸς. ὅμοιος αὐτοῦ οὐ γέγονεν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ μετ' αὐτὸν οὐ προστεθήσεται ἕως ἐτῶν εἰς γενεὰς γενεῶν. οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ὀδόντες λέοντος. καὶ αἱ μύλαι αὐτοῦ σκύμνου. τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πῦρ ἀναλίσκον, καὶ τὰ ὀπισθεν αὐτοῦ ἀναπτομένη φλόξ. ὥς παράδεισος τροφῆς ἡ γῆ πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ τὸ ὀπισθεν αὐτοῦ πεδῖον ἀφανισμοῦ. καὶ ἀνασωζόμενος οὐκ ἔσται αὐτῷ. ὥς δρασὶς ἵππων ἡ δρασὶς αὐτῶν, καὶ ὥς ἵπποις οὕτως καταδιώξονται. ὥς φωνὴ ἁρμάτων ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐξαλοῦνται, καὶ ὥς φωνὴ φλογὸς πυρὸς κατεσθιούσης καλάνην, καὶ ὥς λαὸς πολὺς καὶ ἰσχυρὸς παρατάσσόμενος εἰς πόλεμον.» (Ἰωήλ β' 15). Ἰδοὺ, κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ, ὅπου ἐγκατέλιπον ἡμᾶς οἱ ἅγιοι, καὶ λοιπὸν πάρεστιν ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὀμίχλης. Ἰδοὺ ὅπου πρὸ ἐτῶν ἤδη πνέουσιν οἱ τέσσαρες ἄνεμοι, ὥς ἀναλάβωσι τὴν ἀναχαίτησιν αὐτῶν οἱ ὀρθολογισταὶ μασσῶνοι, ἢ οἱ ἐμποροεπιστήμονες, ἢ οἱ διαμαρτυρόμενοι, ἢ οἱ πνευματισταί, ἢ καὶ ἡ τοῦ Πάπα ἀλάθητος σοφία καὶ κρίσις. Ἰδοὺ καιρὸς, ἵνα καταδειχθῇ ἡ ἀξία ἐκάστου, οὐχὶ διὰ τῆς ἀπεράντου ἐωσφορικῆς τοῦ Ἀβαδδὼν φλυαρίας, ἀλλὰ διὰ τῶν πραγμάτων. ἐφθασεν ὁ καιρὸς τῆς διακηρύξεως τῆς διεκτιμήσεως τοῦ σίτου τῆς κριθῆς τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου. (ς' 6). «Ὡς ἀδελφοί μου χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων. οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.» (ιδ' 12). «Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι» (α), διότι ἀπαραιτήτως ἵνα κατανοήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν

(α) Χριστιανὲ ἐμβάθυνον εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς προτάσεως ταύτης (ιδ' 13) ἵνα κατὰ πολλὰ παρακλήθῃς ἐπὶ τούτῳ ἐπτάκις ἐπαγαλαμβάνεται ὁ μακαρισμὸς οὗτος ἐν τῇ ἀποκαλύψει α' β. ιδ' 13. ις' 15. ιθ' 9 κ' 6. κ' β 7. 14.

θέσιν αὐτοῦ, καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπιτεύξεως τῆς ὄντως αὐτοῦ ἀλη-
θοῦς προόδου, καὶ ἡθικῆς ἀναπτύξεως, δεόν νά σπουδάσῃ αὐτο-
παθῶς· ἡ γὰρ αὐτοῦ σημερινή τερατώδης κατάστασις κατέστη
ἀνεπίδεκτος θεωρητικῆς μαθήσεως. Μακαρίζει λοιπὸν τὸ θεῖον
πρόγραμμα τοὺς ἀπ' ἄρτι ἐν Χριστῷ ἀποθνήσκοντας, διότι, εἰ
μὲν εἰσι ἁμαρτωλοί, ἐν μετανοίᾳ θ' ἀποθάνωσιν. οἱ δὲ εἰσι δίκαιοι,
λήφονται τὴν ἀμοιβὴν τῶν θλίψεων (ζ' 14), ὥς ὑφίστανται διὰ τὴν
παίδευσιν τῶν ἐχόντων ἀνάγκην αὐτοπαθοῦς μαθήσεως. Τοῦτο
μόνον εἶνε ἀνάγκη νά ἐγχαράξωμεν εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν, ὅτι πρω-
ταίτιος τῆς πνοῆς τῶν ἡθικῶν ἐν λόγῳ ἀνέμων εἶνε ἡ ἀδέξιος κα-
καὴ ἀρχὴ τῆς κατὰ κόσμον φιλοσοφίας πρὸς τὴν πνευματικὴν
τοῦ ἀνθρώπου πρόοδον. Εἶνε συνέπεια τῆς ἀπιστίας καὶ ἀσεβείας
τῶν ἑραστῶν τῆς ἐπιστήμης πρὸς τὸν Θεόν. Πᾶς γὰρ ἄπιστος καὶ
ἀσεβής, ζῶν ὅλως ὕλικῶς καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαντλῶν τὰς ψυ-
χικὰς αὐτοῦ δυνάμεις ἀλόγως καὶ ἀδιακρίτως, ἀπατᾶται, ἐμπαίζό-
μενος ὑπὸ τοῦ νοητοῦ ἐχθροῦ, καθότι ἀπιστεῖ εἰς τὴν αὐτοῦ κατ'
αὐτοῦ ἀνεπαίσθητον ἀλλὰ τεχνικωτάτην ἀντίδρασιν. μηδὲν γὰρ
ἀποδεχόμενος ἐκτὸς τῆς περιβαλλούσης αὐτὸν ἀδρανοῦς ὕλης,
ἀποδίδει τὸ πᾶν, ἔστω καὶ ἑαυτὸν εἰς συμπτώσεις φυσικὰς, μοι-
ραζον, τύχην κ.τ.λ. ἀλλὰ πλανᾶται οἰκτρῶς, ἐπειδὴ μὴ ἐπιστρέ-
φῃ τὸν νοῦν αὐτοῦ πρὸς ἑαυτὸν, ἵνα κατανοήσῃ, ὅτι τὸ πᾶν ἐξαρ-
τᾶται ἐκ τῆς διακανονίσεως τῶν ψυχικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, ὥς
ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ ἐξουσιάζει καὶ διαχειρίζεται ὁ δολομήτης πρὸς
μηχανορράφειαν τῶν ιδίων αὐτοῦ σχεδίων, ναὶ λέγω, μὴ θέλων
νά προσέξῃ (α) πρὸς ἑαυτὸν, ἵνα λαβὼν τὴν πραγματικὴν ἔννοιαν
τοῦ γνῶθι σαυτόν, γνωρίσῃ καὶ τὸ ἀσφαλὲς σύστημα τῆς προόδου,
ἥτοι τὴν καρδιακὴν διαφύλαξιν καὶ διακανόνισιν τῶν ἑαυτοῦ ἡθι-
κῶν δυνάμεων, ἐπιπολαίως ἀπομακρυνόμενος ἑαυτοῦ καὶ στρέ-
φῃ περὶ τὰ ἔξω, παγιδεύεται τεχνιέντως ὑπὸ τοῦ πολυμηχάνου
Σατᾶν, καὶ γίνεται θῦμα τῆς ἰδίας ἀπερισκεψίας, ἧς ἡ ἀρχὴ ἐ-
στιν ἡ πρὸς Θεὸν λέγομεν ἀσέβεια καὶ περὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
ἄλογος περιφρόνησις. Ἐγκαίρως ὅπως ἐξασφαλίσῃ ἡμεᾶς ὁ Χρι-
στὸς κατὰ τὴν πρὸς τὴν ἀπαιτουμένην τελειότητα πρόοδον, διὰ

(α) «Ὅσον προσέχομεν τῷ νῷ φωτιζόμεθα· καὶ ὅσον οὐ προσέχομεν σκοτιζόμεθα.» Ἡσυχίου πρεσβυτέρου. Φιλοκ. 142. ρκζ'.

τοῦ εἰπεῖν, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ἡμῶν ἐστὶ, παροτρύνει ἡμᾶς εἰς τὴν καρδιακὴν τῶν ἀρετῶν καλλιέργειαν. διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐμοιάζει πρὸς κόκκον συνάπεως, διδάσκει ἡμᾶς τὴν ταπεινώσιν, τὸ ἐλαττήριον τῆς πρὸς αὐτὸν ἡμῶν ἀφοσιώσεως, καθότι συμμορφούμενοι καὶ ἡμεῖς πρὸς κόκκον συνάπεως, καὶ ἐπομένως ἐκμηδενίζοντες ἑαυτοὺς δὲν θὰ ἔχωμεν νὰ παράσχωμεν λανθανόντως τὴν φανταστικὴν τοῦ ἐγὼ ὕλην πρὸς τὸν δολομήτην Σατᾶν, ἐφ' ἧς οὗτος σπεύδει νὰ οἰκοδομῇ ἐν τῇ συνεδήσει ἡμῶν τὰς τῶν παθῶν παραστάσεις καὶ ἀξιώσεις ἐγωϊστικάς. καὶ τὴν μυστικὴν ταύτην τοῦ μισοκάλου ἐνέργειαν αἰνιττόμενος ὁ Κύριος λέγει ἡμῖν. «Ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.» δηλαδή ἴσαι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπτὰ κεφαλῶν τοῦ δράκοντος, ὅστις ἐμφωλεύει ἐν ταῖς σκοτειναῖς καρδίαις ὡς εἰς σπήλαια ληστῶν. Ὁ νέος κόσμος τὴν μυστικὴν ταύτην τοῦ δολομήτου τέχνην, μὴ θέλων νὰ κατανοήσῃ ἐπιδίδεται ἀκράτως καὶ ἀκορέστως εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς παραφυσικῆς φανταστικῆς ἐνεργείας, ἣτις πληρουμένη ὑπὸ διαφόρων καὶ ἀκαίρων ὄνειροπολημάτων καὶ δὴ ἐπιζημίων γνώσεων, εὐχερῶς παρέχει ἄρκε. τὴν ὕλην τῇ ἤδη κατέχοντι τὴν καρδίαν αὐτοῦ νὰ ἐξεικονίσῃ φανταστικῶς ὅ,τι θέλει καὶ ὅ,που θέλει, μόνον καὶ μόνον, οὗτος μὲν νὰ φαίνεται ὅτι κυριαρχεῖ ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ἢ μᾶλλον νὰ εἴπωμεν, ὅτι αὐτὸς νὰ εἶνε ἡ ψυχὴ τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ ἐπομένως νὰ καταπατῆται ὑπ' αὐτοῦ ἢ εἰκῶν τοῦ Θεοῦ (β' 13 ια' 7), ἡμεῖς δὲ πλανώμενοι ἐν τῇ σκότει τῆς αὐτοῦ ἀπάτης, νὰ μὴ ἐννοήσωμεν τὴν οἰκτρὰν ἡμῶν ταύτην κατάστασιν καὶ ὑψώσωμεν φωνὴν πρὸς Θεὸν ἵνα ἀπολυτρώσῃ ἡμᾶς τῶν φοβερῶν αὐτοῦ παγίδων, ἃς ὁ κόσμος ὡς εἴπομεν ὅλως ἀγνοεῖ.

Τὴν πρακτικὴν ἡμῶν ταύτην παρατήρησιν ἐπιβεβαιοῦσι σήμερον τὰ πράγματα, ἐν οἷς τοσοῦτον ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ καθημεριναὶ ἡμῶν ἀνάγκαι καὶ ὑποχρεώσεις εἰς ἐκδούλευσιν τῶν ἐνισχυθέντων ἐν ἡμῖν παθῶν τε καὶ ἑξέων, διὰ τῆς σατανικῆς ταύτης μεθόδου τῶν πολυειδῶν ἐφευρέσεων, ὅπου καταπνιγόμεθα ἐν τῇ τῶν πολλαπλῶν ἀναγκῶν νοσητῇ θαλάσῃ, καὶ ἀδυνατοῦμεν καὶ πρὸς στιγμὴν νὰ ἀνανήψωμεν μικρόν, ὅπως ἀναπνεύσωμεν κατ' ἐλάχιστον ἐλευθερίας ἀέρα· ἤτοι νὰ συλλάβωμεν τὴν πρέπουσαν ἐκείνην ἰδέαν, τοῦ ὅτι ὁ ἄνθρωπος τότε εἶνε δυνατόν

νὰ κληθῇ ἐλεύθερος, ὅταν διὰ τῆς ἀρετῆς ὑπερβῇ τὴν τυραννίαν τῶν παθῶν. Αἰσχος ! αἰσχος ! τῇ ἐπιστήμῃ, νὰ φαντάζεται ὅτι εἰσάγει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν τελειότητα, ἤτοι τὴν ἑξομοίωσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν πλάστην αὐτοῦ καὶ δημιουργόν, ἐν ᾧ πραγματικῶς, καθ' ὅσον πολλαπλασιάζονται αἱ ἐφευρέσεις, τοσοῦτον ἀπομακρύνεται ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἰδίου αὐτοῦ προορισμοῦ, διότι κατακλύζουσι τὸν νοῦν αὐτοῦ αἱ ὕλικαι παραστάσεις καὶ αἱ φανταστικαὶ θεωρίαι τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀπάτης, καὶ ἑξομοιοῦσιν αὐτόν, οὐχί, ὥς νομίζει ὁ νεωτερισμός, πρὸς τὸν Θεόν, καθότι ὁ Θεὸς ἐστὶν ἀνείδεος καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀνώτερος πάσης πεπερασμένης γνώσεως, ἀλλὰ πρὸς τὸν πρῶτον τῶν φανταστικῶν ἐφευρέτην τὸν ἀρχέκακον διάβολον· καὶ διατί ; διότι ἐμπαθῆς ὢν ὁ ἄνθρωπος, ἐν ᾧ ποιεῖ ἀμέσως κατάχρησιν τοῦ ἐφευρέματος καὶ κατὰ συνέπειαν ἐνισχύει τὴν ἑαυτοῦ ἐμπάθειαν, συγχρόνως αὐξάνει καὶ τὰς ἀνάγκας καὶ ὑποχρεώσεις, πρῶτον πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν νέων ἀπαιτήσεων τῆς ἡμετέρας ἐνισχυομένης ἐν ἑαυτῷ ἐμπαθείας, καὶ δεύτερον πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως καὶ λειτουργείας τοῦ νέου ἐφευρέματος, τοῦ ἤδη ἐκδοαυέοντος καὶ διατηροῦντος τὰς ὑπ' αὐτοῦ διεγερθείσας ἐν αὐτῷ ἐπιθυμίας καὶ ὀρέξεις.

Θ' 20 «Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνῶσι τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδῶλα, τὰ χρυσᾶ, καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται, οὔτε περιπατεῖν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φωνῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.»

«Πᾶς λογισμὸς αἰσχροὺς μορφοῦμενος ἐν τῇ διανοίᾳ, λέγει ὁ πατὴρ ἡμῶν Νεῖλος, γλυπτόν ἐστι ἀπόκρυφον.» καὶ πάλιν ὁ ἴδιος «Ἡ ἐθισμοῖς ἀκολουθοῦσα ψυχὴ, εἰδῶλοις ἐπικαθέζεται, προσηλώσασα ἑαυτὴν ταῖς ἀμόρφοις ὕλαις.» Ἐπίσης καὶ ὁ θεὸς Μάξιμος λέγει. «Ἐπειδὴ οὐκ ἀναλόγως τὰ πράγματα φιλοῦμεν, καὶ ταῦτα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ προτιμῶμεν, οὐδὲν τῶν εἰδῶλο-

λατρούντων διεννηδχαμεν.» Ἴδου νῦν πρὸ ἐτῶν ἤρξατο ἡ πνοὴ τῶν ἀνέμων, λιμοῦ, λοιμοῦ, ρομφαίας τε καὶ ἀρπαγῆς. Ἐρωτῶ. Ἄρα αἱ συμφοραὶ αὗται ἐπέφερόν τινα σωφρονισμόν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα; Ἄρα ἡ καταστροφὴ τῆς Ρωσσίας, Μικρᾶς Ἀσίας τε καὶ ἄλλων χωρῶν παρέσχον ἡμῖν καὶ μικρὰν ἀφορμὴν μετανόας, ὅπως συνεισέλθωμεν ἐν ἑαυτοῖς, καὶ κατανοήσωμεν τὴν θέσιν μας, καὶ ποιήσωμεν στᾶσιν τῆς ἀλόγου ἡμῶν περὶ τὴν ὕλην ἐμμανοῦς λατρείας; Ἄρα ἐμετρίασαν τὰ γύναια τὸ τῆς φιλαυτίας καὶ σατανικῆς κενοδοξίας πάθος, λατρεύουσαι αὐτὸ διὰ τοῦ καλλωπισμοῦ, παραλόγων θεαμάτων, καὶ ἀναιδεστάτων σχημάτων τῆς ἡμιγυμνίας αὐτῶν ἐν μέσῳ ἀγορᾶς τε καὶ ἐκκλησίας; Ἄρα, βλέπουνται τὴν τοῦ Θεοῦ ὀργὴν ἐπισκῆπτουσαν, καὶ ἐπαπειλοῦσαν νὰ γενικεύσῃ τὴν μαστίγωσιν αὐτῆς, ἐσχόλασαν καὶ ἐπὶ μικρὸν τῶν ἀκαίρων μεταβάσεων εἰς θεάτρα καὶ λέσχας, εἰς καταστήματα, εἰς κινηματογράφους, εἰς καπηλεῖα, εἰς καφενεῖα καὶ ἄλλα σατανικὰ κέντρα χάριν ἀλόγων ὀρέξεων; πόλλοῦ γε καὶ δεῖ. Πράττουσιν ὅλως τούναντίον, ὥσάν ἄλλοι ἄσπονδοι τοῦ Θεοῦ ἐχθροί, καὶ ἐπομένως καταδιώκται τοῦ ἰδίου συμφέροντος. Ὁ Ἀπόστολος ρητῶς ἐπιβάλλει τῇ γυναικὶ νὰ φέρῃ κάλυμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἵνα μὴ καταισχύνῃ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα, ἐπομένως καὶ τοὺς παρεστηκότας· καὶ ὁμως σήμερον ὡς ἄλλος ἀντίχριστος παρρησιαζεται ἡμίγυμνος καὶ κάθηται ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ἀναιδεῖᾳ ἐν μέσῳ τοῦ καφενεῖου, ἔχουσα τὸν ἕνα πόδα ἐπὶ τοῦ ἄλλου, καὶ διατάσσει εἰς ὑπηρεσίαν αὐτῆς, ἐκεῖνον, ὅστις κατὰ φυσικὸν νόμον, δέον νὰ τιμᾶται καὶ νὰ ὑπηρετῇται παρ' αὐτῆς. Ἄν δ' ἐρωτήσῃ τις τὸν λόγον τῆς τερατώδους ταύτης συμπεριφορᾶς, σοὶ ἀπαντᾷ τὸ ἐπιπόλαιον, ἄστατον καὶ ἐλεεινὸν τῶν ἡμερῶν μας ἀκριδοειδὲς ἀνθρωπάριον «ἰσότης, ἐλευθερία.»

Μωρὲ καὶ τυφλὲ διὰ τοιαύτης συμπεριφορᾶς θὰ ἐπέλθῃ ἰσότης; ἀπεναντίας θὰ βασιλεύσῃ ἀναιδεῖα, θρασύτης καὶ ἐσχάτης παραλυσία· ἡ ἰσότης δὲν ἔγκειται ἐν τῇ ἐξωτερικῇ συμπεριφορᾷ καὶ ὑπολήψει, καθ' ὅτι πᾶσα κίνησις καὶ τρόπος ἐξωτερικὸς, εἶνε ἀπόρροια ἐμφύτων ἐν ἡμῖν, μὴ μὲν φαινομενικῶν, ἀλλὰ πραγματικῶν ἐλατηρίων καὶ ἀφορμῶν. Ἡ ἰσότης καὶ ἡ κατὰ διάκρισιν ἐλευθερία εἶνε αἰτιατὸν τοῦ εὐγενοῦς ἐκεῖνου καρδιακοῦ συναισθήματος, καθ' ὃ, ἡ κεκτημένη τοῦτο καλοκάγαθος ψυχὴ, ἐκλαμβάνει ἑαυτὴν ἀνυποκρίτως ὑπόχρεον καὶ πρὸς τὸν Θεὸν

καὶ πρὸς πάντα πλησίον ἀνεξαίρετως. Ἐπὶ τούτῳ λέγει ἡμῖν ὁ φιλόανθρωπος Δεσπότης, «Ἐγὼ δὲ εἰμὶ πρῶτος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ» ἵνα διαφωτίσῃ ἡμᾶς ὅτι ἡ ἰσότης δὲν κατορθοῦται ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε δι' ἀπλῶν μακαρονικῶν διαλέξεων, ἀλλὰ διὰ μεγάλης ἐξασκήσεως καὶ φιλοσοφικῆς σπουδῆς, ἥς ἡ ἀρχὴ εἶνε ἡ ὄντως κατὰ Χριστὸν ταπείνωσις καὶ πραότης, τὸ δὲ τέλος ἡ ἀνεξαίρετος πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη (α). Ἄλλ' ἴσως θὰ μοι εἴπῃς ὅτι ἡ νέα μασσωνικὴ ἀναγέννησις θὰ φροντίσῃ περὶ τῶν μέσων τῆς ἐπιτεύξεως τῆς ἀσφαλοῦς ἐλευθερίας. Ἀποκαλυπτόμεθα πρὸ τῆς τοιαύτης ἀπαντήσεως! βεβαίως ὅπως διεκανόνισε ταύτην μεταξὺ τῶν ἐν Ρωσίᾳ ὀργάνων αὐτῆς· μάθετε κύριοι μασσῶνοι, ὅτι «κύων οὐκ ἀπέρχεται εἰς θήραν μετὰ βίας· καὶ ὁ ἐμπαθὴς βιωτέων τῇ φρονήσει καὶ ἐγκρατεῖα οὐκ ἀκολουθεῖ.»

Ι' 1 «Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρόν, καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλῃν, καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός, καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεφγμένον.»

Προκειμένου, κατὰ τὴν ἐβδόμην ταύτην ἀποσφράγισιν, νὰ διαδραματισθῇ μέγα καὶ σπουδαῖον μυστήριον, ἵνα διὰ αὐτοῦ παρασχεθῇ ἡμῖν σπουδαία τις ἀποκάλυψις, διεγείρουσα καὶ αὐτῶν τῶν λίθων τὴν ἐκπληξιν, ἐφρόντισεν ὁ μέγας Θεολόγος, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, νὰ ἐξοικονομήσῃ εἰς τὴν ἕκτην ἀποσφράγισιν, τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὸ τάγμα τῶ παρθενικόν, ἐξιστόρησιν τῆς καταστάσεως τῶν ἐν θλίψει βιούντων, πιεζομένων ὑπὸ τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τῷ δοθῇ λόγος νῦν ἐν τῇ ἐβδόμῃ ἀποσφραγίσῃ, τῇ ἀνηκούσῃ τοῖς ἐν θλίψει βιοῦσι, νὰ παράσχῃ ἡμῖν γνῶσιν, ἐμπνέουσαν παντὶ χριστιανῷ θάρρος καὶ ὑπερφυῆ ἀντοχὴν ἐν ταῖς συμφοραῖς. Ἰδοὺ τὸ παράδοξον· τί λέγει ἡ παροῦσα περικοπή; ὅτι ὁ Ἰωάννης, εἶδεν ἄγγελον ἰσχυρόν, ἦτοι αὐτὸν τὸν ἐνανθρωπήσαντα Χριστόν, καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ-

---

(α) «Οὐδὲν ἡμῖν οὕτως οἰκεῖον ὡς ἡ ἀρετὴ· τὰ δὲ ἄλλα πάντα φύλοις ὅμοιον, ἔξωθεν προσκειμένοις. ὅτι γὰρ ἀρετὴ οἰκεῖον, δῆλον ἐντεῦθεν ὅπου ἐὰν εἰσέλθωμεν ταύτην, περιφέρομεν ἐκεῖ· αὐτὴ δὲ οὐκ ἐπι· Χρυσόστομ.

ρανοῦ καὶ περιβεβλημένον δι' ὅλων τῶν σημείων τῆς Παντοδυναμίας αὐτοῦ καὶ παντεξουσιότητος, ὡς ἔχοντα βιβλιαρίδιον ἀνεφγμένον. Τὶ βλέπομεν, παρακαλῶ καὶ ἡμεῖς, κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς διερμηνεύσιν τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως, ἥτις ὡς βλέπετε μόνῃ τις ἔρχεται καὶ συναντᾶται μετ' ἄκρας συμφωνίας εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς σημερινῆς καταστάσεως; Οὐχὶ πλήρη τὰ δικαιώματα τοῦ Χριστοῦ; Οὐχὶ τὴν προσπέλασιν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἑαυτοῦ κρίσεως διὰ τὸ ἀκάθεκτον τῆς ἐπικρατούσης ἀνομίας; Ἰδοὺ καὶ τὸ βιβλίον τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως, δὲν κρατῶμεν καὶ ἡμεῖς ὅπως καὶ ὁ ἴδιος, ἤδη ἀνεφγμένον; πότε; νῦν δηλαδὴ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν ταύτης, διότι καὶ τὰ προσφάτως λεχθέντα ἡμῖν, ὑπὸ τοῦ θείου προγράμματος, περὶ ἐπιστήμης καὶ τῆς τῶν ἀνέμων, πνοῆς εἰς τὴν ἐποχὴν ἡμῶν ἀνάγονται. Εἶνε δυνατόν νὰ παρουσιασθῇ τοιαύτῃ σύμπτωσις, τελειότερα ταύτης, ὅπου βλέπομεν νὰ παρουσιάζεται ἄκρα συμφωνία, μεταξὺ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων, ὥστε νὰ προορίζῃ ἀκριβῶς καὶ τὸν χρόνον τῆς ἀποσφραγίσεως αὐτῆς; Ἄρα πᾶσαι αἱ προγενέστεραι διερμηνεύσεις καὶ αἱ μέλλουσαι γενέσθαι περιπίπτουσιν εἰς ἀστοχίαν καθ' ὅτι δὲν ἔβλεπε δυνατόν νὰ παρουσιασθῇ ἑτέρα τις συγκυρία, ὥσπερ ἡ καθ' ἡμᾶς, ὅπου ἐν ᾧ ἐφαρμόζονται ἐν τοῖς πράγμασι τὰ ὑπὸ τῆς Ἀποκαλύψεως παραστατικῶς διαδραματιζόμενα, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, συγχρόνως νὰ ἐγχειρίζεται ἡμῖν καὶ ἡ Ἱερὰ Βίβλος ἀνεφγμένη, συμφωνοῦσα κατ' ἄκρας πρὸς ἃ πρὸ εἴκοσιν αἰώνων προφητικῶς διεχάραξε.

Γ' 2 «Καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς
 » θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔκραξε
 » φωνῇ μεγάλῃ, ὥσπερ λέων μυκᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν
 » ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς· καὶ ὅτε
 » ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα
 » φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν μοι, Σφράγισον, ἃ
 » ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς.»

Πρὶν ἢ ποιήσω ἑναρξιν τῆς ἀναπτύξεως τῆς περικοπῆς ταύτης, στενάξας εἶπον κατ' ἐμαυτόν. Ὅποια ἐποχὴ ἀθλία, καὶ σκότους μεστή, ἡμᾶς κατέλαβε! Ναὶ μὲν φιλόανθρωπος ὢν Χριστὲ

Βασιλεῦ, ἰδοὺ παρέδωκας ἡμῖν ἀνεφγμένον τὸ θεῖον σου πρόγραμμα, ἢ μάλλον εἰπεῖν τὸν πρωῒνὸν ἀστέρα, ἵνα κατιδόντες τὰ σὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ἀπ' αἰῶνος τελουμένων σὼν μυστηρίων, φανῶμεν καρτερικοὶ πρὸ τῶν ἐπερχομένων δεινῶν, ἀλλὰ ποῦ πλέον ὁ μακαρισμὸς πρὸς τοὺς πιστεύοντας; μέχρι, τοῦ νῦν ἦτο τακτικὸν νὰ λέγωμεν, ἀπαγγέλλοντες τὸ ἱερὸν σύμβολον, «πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν...», τώρα ὅμως, ὅτε ἡλίου φαεινότερον, ἀντιλαμβανόμεθα, ἰδίαις αἰσθήσεσι, τῆς προνοητικῆς σου δυνάμεως καὶ σοφίας, διὰ τῆς ἀνὰ χεῖρας ἡμῶν ἀνεφγμένης σου ἀποκαλύψεως, πῶς θὰ λέγωμεν, «πιστεύω εἰς ἓνα Θεὸν κτλ.»; Φεῦ τῆς ἡμῶν οἰκρότητος! διὰ τοῦτο ἀποκαλεῖς ἡμᾶς νεκρούς; «μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἀπ' ἄρτι ἐν Χριστῷ ἀποθνήσκοντες» διότι ἀπεστέρησας ἡμᾶς τοῦ πλεονεκτήματος τῶν πιστευόντων· ἐν ἄλλοις λέξεσιν, ἀδελφοί μου Χριστιανοί, ἢ ἀνέωξις τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως ἀφῆρεσεν ἀφ' ἡμῶν ἐκεῖνα τὰ δικαιώματα ἅπερ ἀπολαμβάνουσιν οἱ ἐν πίστει τὰς τοῦ Θεοῦ ἐντολὰς φυλάττοντες· οἱ γὰρ τοιοῦτοι λατρεύουσι τὸν Θεὸν αὐτοπροαιρέτως καὶ αὐτοβούλως. ἐν ᾧ ἡμεῖς νῦν, ἄκοντες καὶ μὴ, ὡς ἄλλα ἄλογα ζῶα, ὁρῶντες ἤδη ἄνωθεν ἡμῶν τὴν μάστιγα τῆς τοῦ Κυρίου ὀργῆς, ἐπαπειλοῦσαν ἡμᾶς, ἀναγκάζόμεθα νὰ ὑποβάλλωμεν ἑαυτοὺς εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν θείων τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν. Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ἐν λόγῳ πλεονεκτήματος προῆλθε ἐξ ἰδίας ἡμῶν ἀπερικοφείας. Ἰδὼν γὰρ ὁ Κύριος, ὅτι ἐσβέσθη ἐν ἡμῖν τὸ τῆς προθυμίας καὶ αὐτοπροαιρέτου βουλῆσεως αἶσθημα, ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν θείων αὐτοῦ διατάξεων, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπειδὴ ἦτο ἀκόλουθον, ἐν τῇ ραθυμίᾳ ἡμῶν ταύτῃ νὰ παρασύρῃ ἡμᾶς ἢ τοῦ τετραρρεῖθρου Εὐφράτου ὀρμῇ, ἢ ναγκάσθῃ νὰ ἐγχειρίσῃ ἡμῖν τὸν πρωῒνὸν τοῦτον τῆς ἀποκαλύψεως ἀστέρα, ἵνα, καταλαβούσης ἡμᾶς ἡδη τῆς πυκνοτέρας νυκτὸς τῆς τοῦ Ἄδου ἀπάτης, νὰ δυνάμεθα δι' αὐτοῦ νὰ συγκρατῶμεν ἑαυτοὺς καὶ νὰ μένωμεν ἀσάλευτοι εἰς τὴν ὁμολογίαν ἡμῶν τὴν ὀρθόδοξον. Τὸ συμπέρασμα τῆς σχέσεως ἡμῶν ταύτης, ἰδοὺ διεκδηλοῦται ἡμῖν διὰ τῆς φοβερᾶς τοῦ ἰσχυροῦ ἀγγέλου παρκατάσεως, τῆς λεοντιάσεως αὐτοῦ φωνῆς, καὶ τῆς ἐπιβεβαίωσεως ταύτης διὰ τῶν ἐπτὰ βροντῶν. Ὁ ἄγγελος οὗτος, ὡς εἶπαμεν, εἶνε αὐτὸς οὗτος ὁ Ἰῶς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐν ᾧ τὸ πρὶν ἦτο προσιτὸς μόνον πρὸς τοὺς κατ' ἐνέργειαν πιστεύοντας πρὸς αὐτόν, ἦτοι πρὸς τοὺς πνευματικῶς βιοῦντας, ἀπὸ σήμερον

ὁμως, δυνάμει τοῦ ἀνοιχθέντος βιβλίου τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως, ὅπου ἀποκαλύπτονται τὰ ἐπὶ αἰῶνας εἴκοσι κατορθωθέντα θαύματα ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς μιᾶς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, καὶ προνοητικῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ λεπτομερῶς προγνώσθαι καὶ προτυπωθέντα, προσήγγισε καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ψυχικῶς καὶ σαρκικῶς βιοῦντας· διότι τίς παρακαλῶ ἐξ ἡμῶν, εἴτε καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀθέων, ὕλιστῶν τε καὶ μασσώνων, διερχόμενος τὰς ὑπερφυεῖς ταύτας τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως διατυπώσεις, διὰ προφητικῆς χάριτος, θὰ δυνηθῇ νὰ ἐκφέρῃ γρῦ, καὶ νὰ δεῖξῃ καὶ ἐλάχιστον σημεῖον ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης; Τούτου ἕνεκεν καὶ ὁ μείζων τῶν προφητῶν Ἰψιπέτης Ἰωάννης λέγει ὅτι εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, δηλαδὴ ὠπλισμένον διὰ τῶν δικαιοματιῶν τῶν ἁγίων, «καὶ ἡ ἱρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.» ἦτοι τὸ σῆμα καὶ τῆς ἐν οὐρανῷ αὐτοῦ παντεξουσιότητος· «καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,» ἦτοι, ἡ καταπληκτικῶς θαμβοῦσα ἡμᾶς σήμερον ἀλήθεια· «καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός,» ἦτοι ἡ πρακτικὴ τῶν ἁγίων ἱκανότης, ἡ δοκιμαζομένη διὰ τῶν ἀνέκαθεν ὑπὸ τοῦ κόσμου τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δαιμόνων διεγειρομένων πειρασμῶν· ναὶ λέγω· τούτου ἕνεκεν περιγράφει ἡμῖν ζωηρῶς τὴν παράστασιν ταύτην ὁ ἡγαπημένος τοῦ Χριστοῦ μαθητής, ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς ὅτι, ἐπειδὴ, διὰ τοῦ παρόντος τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως θαύματος, ἐγένετο ἡμῖν καταληπτὴ ἡ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ παντοδυναμία, καὶ ἐπομένως κατέστη ἀνεξαίρετος ἡ περὶ αὐτῆς παρὰ πάντων τῶν βροτῶν πεποίθησις, ἄρα, κατὰ ὀρθὸν λόγον ἐπιβάλλεται ἡμῖν, νὰ ρίψωμεν ἀπὸ τοῦδε μακρὰν ἀφ' ἡμῶν τὸ βαρὺ ἐφάπλωμα τῆς ἀκηδίας, δι' οὗ ἡ πρὸς τὰ θεῖα ἡμῶν χλιαρότης κατεκράτει ἡμᾶς μέχρι τοῦ νῦν ὡς ὑπὸ νάρκωσιν, καὶ ἐγερθέντες ἐκ τοῦ ὕπνου τῆς ραθυμίας νὰ ἀναζώσωμεν ἑαυτοὺς, ἐκπληροῦντες τὰς ἐντολὰς τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας· καὶ οὐδὲ τὴν ἐπιβολὴν ταύτην παρείδεν ὁ θεολόγος. ἀλλὰ διὰ τοῦ εἰπεῖν, «Καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώθυμον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, ὥσπερ λέων μυκάται, καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς, παρέχει ἡμῖν γνῶσιν δηλώσεως ἀπαραιτήτου, τοῦ ὅτι δηλαδὴ, οἱ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας θεσμοὶ οὐδόλως εἶνε δυνατὸν ν' ἀλλοιωθῶσι, ἀλλὰ θὰ μένωσιν οἱ αὐτοί, μέχρι τῆς λήξεως

τοῦ παρόντος αἰῶνος, καὶ ὅτι ὀφείλομεν ν' ἀκολουθήσωμεν τούτους ἀπροφασίστως, καθ' ὅτι εἶνε ἀνάγκη διὰ τῆς τελείας ἡμῶν πρὸς αὐτοὺς ὑποταγῆς, νὰ ἐπιτευχθῇ νέα συμφωνία μεταξύ ἡμῶν καὶ τοῦ θείου προγράμματος, ὅπως ἐπετεύχθη, τοιαύτη ὡς εἶδομεν καὶ ὑπὸ τῶν ἀρίων ταγμάτων, καθότι ἐξήσκησαν ἄκραν ἀφοσίωσιν πρὸς τοὺς νόμους καὶ ἐντολὰς τῆς ἐκκλησίας. λοιπὸν ἔστω πρὸς γνώσιν ἡμῶν, ὅτι ἡ γῆ σημαίνει τοὺς ψυχικῶς βιοῦντας, ἡ δὲ θάλασσα τοὺς σαρκικῶς. καὶ ψυχικαὶ μὲν λέγονται ἐκεῖνοι, οἵτινες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐργάζονται διανοητικῶς, οἷοι εἰσιν οἱ ἐπιστήμονες, ἔμποροι καὶ λεπτοὺργοι διαφόρων τεχνῶν, σαρκικῶς δὲ ἐκεῖνοι οἵτινες ἐργάζονται σωματικῶς, ἥτοι γεωργοί, βοσκοί, ναῦται, κτίσται, ἀχθοφόροι, καὶ ἄλλοι διάφοροι ἐργάται οἵτινες ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου αὐτῶν ἐξοικονομοῦσι τὸν καθημερινὸν αὐτῶν ἄρτον. λέγει δὲ ὅτι ἔθηκε τὸν δεξιὸν αὐτοῦ πόδα ἐπὶ τοὺς σαρκικῶς βιοῦντας, διότι οὗτοι, ὡς μᾶλλον ἀδύνατοι θὰ ἔχωσι κατὰ τὸν ἐπερχόμενον κλύδωνα τῆς ἐκδικήσεως τοῦ αἵματος τῶν κατ' αὐτάς σφαζομένων ἀθώων, πλειοτέρας προστασίας, ἢ οἱ ψυχικῶς βιοῦντες, ὡς ὄντες ἐγγράμματοι καὶ εὐμαθεῖς. Αἱ δὲ βρονταὶ σημαίνουναι τὰς ἀποφάσεις τῶν ἐπὶ οἰκουμενικῶν συνόδων. αἵτινες ἠκολούθησαν τὴν φωνὴν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἵνα δειξωσιν ἡμῖν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν καὶ ἀνεπίδεκτον μεταβολῆς ἢ τροποποιήσεως, ὅπερ ἀπαισίως ἐτοιμάζεται νὰ ἐφχρμόσῃ, ὁ καθ' ἡμᾶς ἐπιστημονικὸς κλήρος. διατάχθη δὲ ὁ Ἰωάννης νὰ μὴ γράψῃ ἃ ἐλάλησαν αἱ ἐπὶ βρονταί, ἀλλ' ἀπλῶς νὰ σφραγίσῃ, διὰ νὰ δηλώσῃ ἡμῖν τὸ πνεῦμα, ὅτι εἶνε αὐταὶ αὗται αἱ ἐντολαὶ τὰς ὁποίας διαλαμβάνει τὸ τῆς ἐκκλησίας πηδάλιον, ὥστε εἶνε περιττὴ ἡ ἐπανάληψις.

Γ' 5-7 «Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς » θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δε- » ξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὥμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς » αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὅς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν » αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν » καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκ ἔτι ἔσται, ἀλλ' ἐν » ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅ- » ταν μέλλῃ σαλπίζειν καὶ ἐτελέσθῃ τὸ μυστήριον τοῦ

» Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προ-
 » φήτας(α).»

Διὰ τοῦ εἰπεῖν ὅτι εἶδε ἐστῶτα τὸν φοβερὸν ἄγγελον καὶ οὐχὶ καθήμενον, καὶ μάλιστα στηριζόμενον ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, τῶν ὡς ἀπὸ πυρίνων στύλων, φανεροὶ ἡμῖν τὴν ἐξάσκησιν ἄκρας δραστηριότητος καὶ ἀκριβείας, καθότι, ὡς διδάσκει ἡμᾶς ἡ πεῖρα, φύσει παντὸς ἔργου ἡ δυσκολία ἐγκείται εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος· κατὰ μέγα μέρος θὰ στενοχωρηθῇ τὸ καθ' ἡμᾶς τάγμα καταρτιζόμενον, ἥτοι οἱ ἐν θλίψει βιοῦντες· διότι εἶνε ἀνάγκη δι' αὐτῶν νὰ σαλπίσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ· ἐπὶ τέλους, τί εἴπωμεν ἢ τί λαλήσωμεν; ἡ πρὸς τὰ ἄνω μετὰ μεγάλου ὄρκου ὕψωσις τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἔτι δὲ καὶ ἡ δῆλωσις τῆς ἀποφάσεως, ὅτι χρόνος οὐκ ἔτι ἔσται, ταῦτα τὰ σημεῖα ἀδελφοί μου χριστιανοί, εἶνε ἀνάγκη νὰ μᾶς φέρωσιν εἰς συμμόρφωσιν καὶ μετάνοιαν, ὅπως παύσωμεν ἀκολουθοῦντες τὰς ἀλόγους ἡμῶν ὀρέξεις καὶ ἐπιθυμίας, καταφερόμενοι κατὰ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ὅπερ ἐστὶν ἡ πρὸς αὐτὸν ἐξάσκησις ἀνεξαιρέτου ἀφοσιώσεως καὶ τελείας ἀγάπης· ἀπεναντίας μάλιστα ἄς βιάσωμεν ἑαυτοὺς, ἵνα ἡ τοῦ θελήματος τοῦ φοβεροῦ ἀγγέλου ἐφαρμογὴ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐξ οὐρανοῦ πρὸς ἡμᾶς νοερὰν κἀθοδὸν αὐτοῦ, καὶ φανῶμεν κἄν, κατὰ προσέγγισιν, μιμηταὶ τῶν προγενεστέρων ταγμάτων, ἐμμένοντες ἀσάλευτοι εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν πίστιν, τηροῦντες τὰς ἐντολάς αὐτῆς· διότι θυνάμει τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν, θὰ φυλάξωμεν ἀκεραίαν τὴν ὑπὲρ τῶν δογμάτων τῆς αἰωνίου ἀληθείας δολογίαν ἡμῶν.

Ι' 8-11 «Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἡκούσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
 » πάλιν λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσα. "Υπαγε λάβε
 » τὸ βιβλιάριον τὸ ἀνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου
 » τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀπῆλ-

(α) "Ἔθος γὰρ τοῖς προφήταις, πολλαχοῦ τὰ μέλλοντα ὡς προγεγενημένα προλέγειν· ὥσπερ γὰρ οὐκ ἔστι τὰ γεγενημένα μὴ γεγενῆσθαι, οὕτως οὐδὲ τοῦτο, καίτοι μέλλον ὄν μὴ γενέσθαι.» (Χρυσ. τόμ Β' 17).

Ἡ πρόρρησις αὕτη στενῶς σχετίζεται μετὰ τῆς δευτέρας ὁδῆς τοῦ Μωϋσέως

» θον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλιαρίδιον· καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτὸ καὶ
 » πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν· ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται
 » γλυκὺ ὡς μέλι· καὶ ἔλαβον τὸ βιβλιαρίδιον ἐκ τῆς χει-
 » ρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτὸ καὶ ἦν ἐν τῷ
 » στόματί μου ὡς μέλι γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτὸ ἐπι-
 » κράνθη ἡ κοιλία μου καὶ λέγουσί μοι, δεῖ σε πάλιν προ-
 » ρητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βα-
 » σιλεῦσι πολλοῖς».

Ἄμα τῇ διατάξει τῆς ἁνωθεν φωνῆς, ἔδραμεν, ἡ νοερῶς
 μεθ' ἡμῶν διατρέβουσα ἔλαφος, ὡς διψῶσα τὴν σωτηρίαν τῶν
 συγκοινωνῶν αὐτῇ ἐν ταῖς θλίψεσι (α' 8), καὶ ἐζήτησε τὸ βιβλί-
 ον παρὰ τοῦ κρατοῦντος αὐτό, τὸ ὁποῖον λαβὼν κατέφαγεν. Ἄν
 ὅτε ἔβλεπεν ὅτι οὐδεὶς ἠδύνατο ν' ἀνοίξῃ τὸ βιβλίον ἐστενοχω-
 ρεῖτο καὶ ἔκλαιε, πολλῶ μᾶλλον νῦν, ὅτε ἔβλεπεν αὐτὸ ἀνεπγμέ-
 μένον ἐπὶ σκοπῇ ἵνα ἡ ἐν αὐτῇ γνώσις μεταδοθῇ καὶ ἡμῖν (α'
 1), ἥτο ἐπόμενον νὰ δράμῃ προθύμως πρὸς τὸν ἄγγελον ἵνα λά-
 βῃ παρ' αὐτοῦ τοῦτο καὶ τὸ καταφάγῃ, δηλαδὴ νὰ γίνῃ κάτοχος
 τοῦ ἐμπεριεχομένου, ἀπομνημονεύον τὰς ἐν αὐτῇ ὁπτασίας, δια-
 τάξεις καὶ παραστάσεις ἀλληγορικὰς. Ὅμως, καθ' ἃ τῷ προεδη-
 λώθη, ἐν τῷ στόματι μὲν αὐτοῦ τῷ ἐφάνη γλυκὺ, ἀλλ' ἡ κοιλία
 αὐτοῦ ἐπικράνθη· τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ τῶν νοημάτων ἀντίληψις
 ἡὐχάριστησε μὲν αὐτόν, καθότι ἠξιώθη γενέσθαι μύστης τῶν
 μέχρι τοῦδε ἀπορρήτων, ἀλλ' ἡ κατὰ συνέπειαν ἐμβάθυνσις εἰς
 κατανόησιν τῶν ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων δυσχερειῶν, τὸν ἐστενο-
 χώρησε καὶ κατελύπησε· τοῦτ' αὐτὸ ἔπαθε καὶ ὁ προφήτης Ἰε-
 ζεκίηλ (Β' 3). Τοῦτ' αὐτὸ παθαίνομεν καὶ ἡμεῖς, ἀναγινώσκοντες
 νῦν σὺν Θεῷ ἐν ἐπιγνώσει τὰ ἐν αὐτῇ κατ' ἀλληγορίαν ἀναφερό-
 μενα νοήματα, ἀλλ' ἀδυνατοῦμεν νὰ πράξωμεν ἄλλως, καθ' ὅτι
 ἀπαξ καὶ ἐδόθη ἡμῖν τὸ τάλαντον, ὀφείλομεν νὰ τὸ πολλαπλα-
 σιάσωμεν· «μυστήριον βασιλέως καλὸν κρύπτειν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ
 Θεοῦ ἀνακαλύπτειν ἐνδόξως.» Ἀπαραιτήτως χρεωστούμεν νὰ φα-
 νώμεν συνεπεῖς εἰς τὸ ἐπιβληθὲν ἡμῖν τοῦτο καθήκον· ὅπως, ἐ-
 περχομένης τῆς ἐφαρμογῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀνωτέρας ἀποφά-
 σεως νὰ εἴμεθα ἀνεύθυνοι διὰ τὴν ἀπώλειαν ἐκείνων, οἵτινες ἐξ

ἐκουσίῳ ἀδιαφορίᾳ ἡμέλησαν τῆς σωτηρίας αὐτῶν. «Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγει ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ· Ὑιὲ ἀνθρώπου, λάλησον τοῖς υἱοῖς λαοῦ σου καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς· γῆ ἔφ' ἣν ἂν ἐπαγάγω ρομφαίαν, καὶ λάβῃ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἀνθρώπων ἓνα ἐξ αὐτῶν, καὶ δῶσιν αὐτὸν ἑαυτοῖς εἰς σκοπὸν, καὶ ἴδῃ τὴν ρομφαίαν ἐρχομένην ἐπὶ τὴν γῆν καὶ σκαλίσῃ τῇ σάλπιγγι καὶ σημάνη τῷ λαῷ καὶ ἀκούσῃ, ὁ ἀκούσας τὴν φωνὴν τῆς σαλπιδος καὶ μὴ φυλάσσεται καὶ ἐλθοῦσα ἡ ρομφαία καταλάβῃ αὐτὸν, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔσται· ὅτι τὴν φωνὴν τῆς σαλπιδος ἀκούσας, οὐκ ἐφυλάξατο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἔσται, καὶ οὗτος ὅτι ἐφυλάξατο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλετο.» (Ἰεζ. λγ' 1). Ἐπὶ τέλους, ὡς ἐρωτηθῶσιν, ἀνυπότακτοί τινες, οἱ διστάζοντες εἰς ἔτι περὶ τῆς τῶν νοημάτων τοῦ Θεοῦ βιβλίου καταλήψεως· πῶς θὰ συμβιβασθῇ ἡ πρότασις αὕτη τῶν ἀγγέλων πρὸς τὸν Ἰωάννην μετὰ τῶν πραγμάτων, ἀνὰ ποδὲς αὐτοῦ πρὸς στιγμὴν, ὅτι τὰ νοήματα τῆς Ἀποκαλύψεως εἰσὶν εἰσέτι ἐσφραγισμένα; λέγουσι γὰρ αὐτῶν· «Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς,» Ἄν ἐπιμείνωμεν, λέγοντες, ὅτι εἰσέτι μένει ἡμῖν κεκαλυμμένον τὸ μυστήριον τῶν τῆς Ἀποκαλύψεως νοημάτων, ἄρα ὁ Ἰωάννης, οὐδόλως προεφήτευσεν· ὥστε ἀστοχεῖ ἡ διατύπωσις, «δεῖτε πάλιν προφητεῦσαι...» Ὁχι, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ὡς παύσῃ πᾶσα ἀμφιβολία, διότι θ' ἀποβῇ ἡμῖν ἐπιζήμιος ὡς τοῖς ἐπὶ Νῶε καὶ Δῶτ, οἵτινες ἐν τῇ ἀδιαφορίᾳ τῶν ἐτιμωρήθησαν· πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς θὰ ὑποστῶμεν τὰς προσηκούσας βασάνους προσκαίρους τε καὶ αἰωνίους· διότι ἐν τῇ ἀδιαφορίᾳ μας ταύτῃ, ἀπορρίπτομεν ζῶν καὶ ἐνεργοῦν θαῦμα τῆς προφητικῆς δυνάμεως αὐτοῦ τοῦ πρᾶκλήτου, τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθείας, ἅφ' οὗ μάλιστα ἐναργῶς ἐπεξηγήθη ἡμῖν ὁ λόγος τοῦ «δεῖτε πάλιν προφητεῦσαι.» Διότι διὰ τῆς ἀνοίξεως τῶν σφραγίδων, εἶδομεν ὅποια προεφήτευσεν ὁ μείζων τῶν προφητῶν, τὰ ὅποια ὥκλισαν τὸν φοβερὸν ἄγγελον, ἵνα καταστῇ καὶ ἡμῖν προσιτός, καὶ ὅποια μέλλει νὰ προφητεῦσῃ καὶ νὰ γίνωσιν ἡμῖν καταληπτὰ.

Ὁχι μόνον δέον νὰ πύσωμεν ἀπιστοῦντες περὶ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἀναπτύξεως, ἀλλὰ μάλιστα ἐπειδὴ λέγει, «δεῖτε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς,» χρεωστοῦμεν ὡς τέκνα γνήσια τῆς ἐπαβρόντου ὀρθο-

δόξου ἐκκλησίας, νὰ φροντίσωμεν, ὥστε νὰ γίνωμεν ὄργανα τῆς ἐκτελέσεως τῆς φωνῆς ταύτης τῆς «δεῖσε πάλιν προφητεῦσαι,» διὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ ἀνεκτιμήτου τούτου θησαυροῦ καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας, πρὸ παντὸς δὲ εἰς τὴν ἀγγλικήν, ὅπου οἱ ἐρασταὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ δόγματος θὰ σπεύσωσιν, ὅσον οὔπω, νὰ ἐπιβάλωσιν ἡμῖν βίαν, διπλωματικῶ τῷ τρόπῳ, ὅπως ἀσπασθώμεν ἀνεξελέγκτως τὴν ἔνωσιν, ἐν ᾗ ἡ ψυχικὴ ἡμῶν ἀσφάλεια εἶνε, ἂν θὰ γίνῃ ἡ ἔνωσις, νὰ γίνῃ κατὰ τὰς πληροφορίας ἃς παρέχει ἡμῖν σήμερον ὁ παράκλητος διὰ τοῦ θείου αὐτοῦ προγράμματος, καὶ ὅχι τὸ συμφέρον τῆς δοξομανίας, φιλαρχίας καὶ κατακτήσεως, διότι καὶ ἄλλοτε ἐπεχειρήθησαν καὶ ἄλλαι τοιαῦται συμφεροντολογικαὶ ἐνώσεις καὶ ἀπέβησαν εἰς κακόν.

ΙΑ. 1 «Καὶ ἐδόθη μοι κύλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ » λέγων· ἔγειραι καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ » θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ τὴν » αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἐκβαλε ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν » μετρήσης ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι, καὶ τὴν πόλιν τὴν αὐτήν » γίαν, πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο».

Σχετικῶς τὴν παρῶστασιν ταύτην βλέπομεν καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ Διαθήκῃ, ὅτε ἐπεβάλλετο τῷ προφῆτῃ Ἰεζεκιήλ, μετὰ τὴν διάγνωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ νὰ προβῇ προφητικῶς εἰς ἔλεγχον κατ' αὐτοῦ· καὶ τότε λέγω εἶδεν οὗτος ἄγγελον νὰ διαμετρῇ τὴν πόλιν Ἱερουσαλὴμ ἐνώπιον αὐτοῦ κρατῶν κύλαμον καὶ σπαρτίον. Ἄρα ἐκ τούτου μανθάνομεν, ὅτι ὁ λόγος ὅπου ἐδόθη τῷ Ἰωάννῃ κύλαμος ὁμοίᾳ ῥάβδῳ ὅπως καταμετρήσῃ τὸν ἐπὶ γῆς τῶν ἀγωνιζομένων μελῶν τῆς ἐκκλησίας ναὸν εἶνε ὅτι τῷ ἐπεβλήθη, ὡς ἡκούσατε καὶ πάλιν νὰ προφητεῦσῃ· ὥστε διὰ τῆς ἀλληγορικῆς ταύτης παραστάσεως, παρουσιάζεται ἀφορμὴ εἰς τὸ νὰ γείνῃ ἐξέτασις τῆς νῦν καταστάσεως ἡμῶν, καὶ ἐν τούτοις νὰ λάβῃ χώραν νέα ἐπὶ τῶν προλεχθέντων συμπλήρωσις, ἵνα διὰ τῆς ἐκτάκτου ταύτης μεθόδου, ἡ ἐκθεσις τῶν περιεκτῶν, συνδυαζομένων πρὸς ἀλλήλας, νὰ παράγωσι σαφεῆ ἱστορικὰ νοήματα, καὶ ἐπομένως ἀνεπίδεκτα ἐλαχίστης ἀμφιβολίας ἢ δισταγμοῦ· καὶ τοῦτο, διότι, ἂν δὲν εἶχε τὸ τοιοῦτον μέγα πλεονέκτημα ἡ Ἱ. Ἀποκάλυψις, ἀλλ' ἦτο μονότονος σειρὰ,

ἀσχέτως ἔχουσα κατὰ τὰς περιόδους καὶ περικοπάς, ποτὲ δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παρουσιασθῇ ἀπόδειξις ἱκανοποιητικὴ περὶ ἐπιτυχίας τῆς λύσεως τῶν αὐτῆς ἀλληγορικῶν ἐκθέσεων, ἐνεκεν τῆς πυκνῆς κατ' ἀναγωγὴν διατυπώσεως· θὰ ἦτο δὲ καὶ ὅλως ἀνακόλουθον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς βίβλου, ἃν δὲν ἐγένετο ἡ χρῆσις τῆς πυκνῆς ταύτης ἀλληγορίας, καθότι ἡ μετ' εὐκολίας τῶν ρητῶν ἀνάλυσις, θὰ προὔκάλει ἀκαίρως τὴν ἀποσφράγισιν τοῦ θείου προγράμματος, ἐπομένως καὶ τὴν ἀστοχίαν τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. (α) Ἡ καταμέτρησις αὕτη τοῦ ναοῦ τῶν ἀγωνιζομένων τῆς ἐπὶ γῆς ἐκκλησίας, ἥτοι τῶν μελῶν αὐτῆς τῶν ὀρθοδόξων, δὲν ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐπὶ γῆς αἰσθητικῆς δράσεως τοῦ Ἰωάννου, διότι τότε ἡ ἐκκλησία, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἦτο μὴ ἀπηρτισμένη, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄγνός εἰσέτι βίος τῶν τότε κατ' ἐνέργειαν χριστιανῶν ἐπιβάλλει ἡμῖν ν' ἀπορρίψωμεν τοιαύτην ὑπόθεσιν. Ὅχι! ἀλλὰ γίνεται ὑπ' αὐτοῦ νοερῶς ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐποχῇ, καθ' ἣν καὶ τὰ πράγματα ἐκδηλοῦσιν ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν, καὶ τοσοῦτον σαφῆ, καθ' ὅσον καὶ τῆς ἐπιτοπίου Σιών τὴν κατάστασιν, ἃν ἐξετάσωμεν, θὰ εὕρωμεν αὐτὴν παραλλήλως βαίνουσαν πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς ἀνατολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας. Ἡ ἔναρξις δηλαδὴ τῆς καταπατήσεως τῆς Σιών καὶ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ σχίσματος, ὅτε τὰ τάγματα τῶν σταυροφόρων, οὐ μόνον τὴν Σιών κατέλαβον μίαναντες αὐτὴν διὰ τῶν παρανόμων καὶ μιαρῶν αὐτῶν πράξεων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἡμῶν, ἀντικατστήσαντες ἐν πολλοῖς μέρεσι τοὺς ἀνατολικοὺς ἐπισκόπους δι' ἄλλων λατινοφρόνων ἢ καὶ διὰ καρδινάλιων, καὶ εἰσάξαντες ἐν αὐτῇ τὰ ψευδοϊσδιώρια καὶ ἄλλας αἱρέσεις τῶν Νικολαϊτῶν, τῶν ἐραστῶν τῆς ἀλαζονίας καὶ οἰήσεως. Ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν περιπτώσει, ὀλίγοι εἶνε ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι κατέχουσι σήμερον τὰ ἔνδον τοῦ ναοῦ, ἥτοι λατρεύουσι τὸν Θεὸν ὀρθοδόξως καὶ μετ' αἰσθημα καὶ ζώην. (β) τὸ πλεῖστον συμπρασύρεται ὑπὸ τοῦ εὐρωπαῖκοῦ νεωτε-

(α) Πολλοὶ οἱ λόγοι τῆς κατ' ἀλληγορίαν διατυπώσεως τῆς ἀποκαλύψεως, κυρίως ὅμως κ' ἵν' ἀποβῇ αὕτη παρὰ τοῦ δράκοντος, καθότι αὗτος ὢν μόνον διὰ τῶν συνεπειῶν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἐνεργειῶν συλλαμβάνεται.

(β) «Ἐν τῇ αὐτῇ μὲν τοῦ ναοῦ ἴστανται οἱ ὑπ' ἀκαίρων περικοπτοί-

ρισμοῦ, καὶ δὴ τοῦ ἐπιπολάζοντος ἐν ταῖς τῶν Λατίνων καὶ διαμαρτυρομένων σχολαῖς καὶ ἐκκλησίαις· ὁ λόγος δὲ τῆς παραμορφώσεως εἶνε ὅτι αἱ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας διατάξεις περὶ ἐγκρατείας εἰσιν δυσεφάρμοστοι, ὡς λῖαν αὐστηροί· Ὁ χρόνος δὲ ὅστις εἶνε προεγνωσμένος ὑπὸ τῆς θείας τοῦ Θεοῦ προγνώσεως, καθ' ὃν θὰ διαρκέτῃ ἡ καταπάτησις ἡμῶν ὑπὸ τῶν ἔθνων, ἤτοι ἡ περιφρόνησις ὑπ' αὐτῶν καθ' ἡμῶν καὶ τῶν ὀρθοδόξων δογματῶν καὶ τῶν διατάξεων τῆς ἐκκλησίας, θὰ ἀνέλθῃ εἰς 42 τριακονταετίας. ἤτοι εἰς 1261) ἔτη, ἀρχόμενα ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ σχίσματος.

ΙΑ' 3-6 «Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου καὶ προ-
» ρητεῦσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα, περι-
» βεβλημένοι σάκκους· οὗτοί εἰσι αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ
» δύο λυχνίαι, αἱ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου τῆς γῆς ἐστῶ-
»σαι καὶ εἴτις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι πῦρ ἐκπορεύεται
» ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐ-
» τῶν· καὶ εἴτις θέλει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτω δὴ αὐτὸν
» ἀποκτανθῆναι· οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐ-
» ρανὸν ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας
» αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν
» αὐτὰ εἰς αἶμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὡ-
» σάκῃς ἐὰν θελήσωσιν.»

Οἱ μάρτυρες (α) οὗτοι οἱ δύο, κυριολεκτικῶς εἰσι πάντες οἱ ἅγιοι. οἱ ἀποτελοῦντες τὰ τῶν ἁγίων ἑπτὰ τάγματα, κυρίως ὁμῶς

μενοι λογισμῶν, ἐν τῇ ναῷ δέ, οἱ ὑπ' εὐκαίρῳ ὑπ' οὐδενὸς δὲ τοῦτοι οἱ εἰς τὸ θεῖον ἱερατεῖον ἀξιωθέντες εἰσελθεῖν.· Ἡλία πρεσβυτέρου.

(α) Μὴ φαίνεται δὲ ὑμῖν παράδοξον. ἂν τινες τῶν πατέρων, ὑπέθεσαν ὅτι γίνεται λόγος ἐνταῦθα περὶ Ἡλιοῦ καὶ Ἐνώχ· ἡ γὰρ σχετικὴ τοῦ Ἡλιοῦ περιγραφὴ πρὸς τὸν ἐνταῦθα τῶν ἁγίων χαρακτῆρα, ὑπεκίνησε τοὺς πατέρας νὰ ἀνακαινίσωσι τὴν Ἰουδαϊκὴν παράδοσιν. Ἐκτὸς τῶν δαψιλῶν ἀποδείξεων, ἃς ἀναφέρωμεν, διὰ τὰ ἀποδείξωμεν ὅτι γίνεται λόγος περὶ πάντων τῶν ἁγίων, τῶν προσφάτως εἰκονισθέντων καὶ ἐν λόγῳ βροντῶν διότι ἂν πρὸς στιγμὴν ἀποδεχθῶμεν ὅτι ἐνταῦθα γίνεται λόγος ἀτομικῶς, προσάπτομεν ἀτέλειαν εἰς τὸν Θεὸν ἐπὶ μεροληψίᾳ.

τὰ πρῶτα τέσσαρα, τῶν ὁμολογητῶν, τῶν δικαίων καὶ τῶν ὁσίων. καὶ διαιρεῖ μὲν αὐτοὺς εἰς δύο γενικὰ μέρη, διότι μαρτυρεῖ ὁ Ἰωάννης, (α' β' κ' β') ὅτι θὰ ποιήσῃ αὐτοὺς, ὁ Ἰησοῦς βασιλεὺς καὶ ἱερεῖς, τῇ Θεῷ τῇ Ὑψίστῃ, διαιρεῖ δὲ τούτους ἀκολούθως καὶ διὰ τοῦ εἰπεῖν, «οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαίαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι», εἰς τέσσαρα, διότι ὡς εἵπομεν, κυρίως ἐννοεῖ τὰ τέσσαρα πρῶτα τάγματα καὶ διὰ μὲν τῶν λυχνιῶν ἐννοεῖ τοὺς διδασκάλους καὶ ὁμολογητάς, διὰ δὲ τῶν ἐλαίων τοὺς ὁσίους καὶ δικαίους. «Ἐλαίαν ὠραῖαν εὖσκιον τῇ εἵδει ἐκάλεσε Κύριος τὸ ὄνομα σου εἰς φωνὴν περιτομῆς αὐτῆς.» (Ἱερ. ια' 16) λέγει δὲ ὅτι οἱ μάρτυρες οὗτοι, οἱ περιβεβλημένοι σάκκους διὰ τὰς θλίψεις (Γ' 5) θὰ προφητεύσωσι, διότι ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐκκλησίας μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατεῖχον θέσιν μαρτύρων μετὰ δὲ τὴν ταξινόμησιν τῶν δογμάτων, ὅτε ἔληξε καὶ ὁ ἀγὼν τῆς μαρτυρίας πρὸς ἑπταπλασίωσιν τῆς διατρανώσεως τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ κατόπιν ἡρξεντο ἢ τοῦ πάπα ἐωσφορικὴ καταφορά, τότε τὸ σύστημα τὸ μαρτυρικὸν μετεβλήθη εἰς προφητικόν, διότι δυνάμει τοῦ δόγματος ἡρχισαν οἱ πατέρες ἡμῶν νὰ ἀπειλῶσι τοὺς παραβάτας τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων διὰ τῆς τιμωρίας τῆς ἀναμενούσης κρίσεως· τοῦτου δὲ ἕνεκεν λέγει ὅτι θὰ προφητεύσωσιν· ἀλλ' ὥς μὴ ἐκλάβωμεν ταῦτα κατὰ γράμμα, τὰ κατὰ ἀνάγκην, πυκνῶς ἐν ἄλλῃ γορίᾳ διατυπωθέντα, ὥστε τοὺς μὲν πρὸ τοῦ σχίσματος νὰ καλῶμεν ἀποκλειστικῶς μάρτυρας, τοὺς δὲ μετὰ τὸ σχίσμα προφήτας· ἀλλὰ νὰ ἐννοῶμεν αὐτὰ κατὰ πνεῦμα· ὥστε κατὰ τὰς περιστάσεις εἶνε δυνατόν οἱ αὐτοὶ νὰ καλῶνται καὶ μάρτυρες καὶ προφήται ὅπως καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ, πᾶς ὁ ἀξιωθεὶς γενέσθαι βασιλεὺς, δὲν θ' ἀποκλείηται καὶ τῶν ἱερατικῶν δικαιωμάτων· τὰνάπκλιν ὁ ἱερεὺς θὰ εἶνε καὶ βασιλεὺς· ὅπως καὶ ἐφηρμόσθη τὸ πάλαι μέχρι Σαμουήλ. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ πάπας προσπαθεῖ νὰ συγκεντρώσῃ ἐν τῇ προσώπῳ αὐτοῦ ἀμφοτέρως τὰς ἀρχάς, μὴ θέλων νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὰ μέλη τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας εἶνε καὶ πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ· γὰρ ἂν τὰ πνευματικὰ ἐν μέρει καὶ τὰ ψυχικὰ εἰσιν ἀνώτερα τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ὅμως τὰ σαρκικά ἔχουσι χρεῖαν αὐτῆς, ὅπου δέν νὰ ἐφαρμόζηται καὶ ὁ νόμος τοῦ γράμματος· τοῦτου ἕνεκεν εἶπε καὶ ὁ Χριστός, «οὐκ ἤλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι.»

Πάντες λοιπὸν οἱ ἅγιοι, οἱ ἀγωνισθέντες ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, λέγει ὅτι ἔχουσι μεγάλην παρρησίαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐπομένως καὶ δύναμιν μεγάλην. Ὁ γὰρ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, ὡς διὰ τόξου (ς' 1), ἐκπορευόμενος λόγος τοῦ Χριστοῦ, θὰ κατακαίῃ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. Τοῦτο εἶδομεν εἰς τὸν ἀφορισμὸν τῆς παπικῆς ἐκκλησίας, καὶ εἰς τὴν πτώσιν τοῦ ἀστέρος τῆς Δύσεως καὶ καὶ εἰς τὴν λύσιν τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων καὶ ἀναχαιτίσεως αὐτῶν· τρανώτερον δὲ θ' ἀποδειχθῇ ἡμῖν τοῦτο καὶ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐσχάτων πληγῶν. Οὗτοι, λέγει, ὅτι ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν νὰ κλείσωσι τὸν οὐρανὸν ἵνα μὴ βρέχῃ, καὶ πραγματικῶς τοῦτο ἐφηρμόσθη, ὅτε ἡ πτώσις τοῦ πάπα κατεπύκρυνε τὰ λογικὰ τῆς εὐρώπης ὕδατα. ἂν γὰρ δὲν ἀπεκλείετο τῇ προτροπῇ τῶν ἁγίων τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης, ἀλλ' ἔλειτούργει ὁ τῆς ἐκκλησίας χορὸς ὡς καὶ τὸ πρῶτον, αἱ νέαι τοῦ Παναγίου Πνεύματος διδασκαλαί, δὲν θὰ ἐκαθάριζον τὴν νεοθευμένην τοῦ Πάπα κατήχησιν· ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τοῦ ἀφορισμοῦ ἐγκατελείφθη ἡ δυτικὴ ἐκκλησία, ἐμπαιζομένη ὑπὸ τῶν ἐγωϊστικῶν τοῦ πάπα διαθέσεων, τότε ἔπαυσε καὶ ὁ οὐρανὸς τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἀποστέλλων τὸν πνευματικὸν ὄμβρον εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν ὀρίζοντα, κατόπιν δὲ καὶ εἰς ὅλην τὴν γῆν καὶ τούτου ἕνεκεν ἐπῆλθεν ἡ χλωρότης καὶ ὁ μαρασμὸς καὶ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαν· (ς' 8) ἔτι δὲ εἶδομεν νὰ στραφῶσι τῆς θαλάσσης τὰ ὕδατα εἰς αἷμα. ἀκολούθως θὰ μάθωμεν ὅτι, κατὰ τὰς πληγὰς, τῇ διατάξει αὐτῶν καὶ τὰ τῆς ξηρᾶς ὕδατα θὰ μετατραπῶσιν εἰς αἷμα. ἦτοι ὁ ἔλεγχος τῆς διδασκαλίας αὐτῶν ἀπέναντι τῶν ἐνόχων θὰ εἶνε τοσοῦτον δριμύς, ὥστε ἡ εὐαγγελικὴ φωτὴς, καὶ πᾶσα δογματικὴ τῆς ἐκκλησίας διδασκαλία, θὰ εἶνε ὡς ποτήριον αἵματος, τὸ ὁποῖον προσφέρει ὁ φονευθεὶς πρὸς τὸν φονεύσαντα.

ΙΑ' 7. «Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ
» θηρίον, τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐ-
» τῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτούς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς.
» καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως (α)

(α) «Ἡ γὰρ τῆς πολιτείας σύγγενεια καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν ὀνομά-

» τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ
» Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐσταυρώθη.»

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς μαρτυρικῆς περιόδου, ἦτοι μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἑπταδικοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, προλέγει ἡμῖν τὸ θεῖον πρόγραμμα, ὅτι θ' ἀναβῇ θηρίον ἐκ τῆς θαλάσσης, ἦτοι θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ φιλαυτία, δηλαδή ἡ ἐγωϊστικὴ ἐμπάθεια, λαβοῦσα τὸ προζήμιον ἐκ τῆς παπικῆς ἀλαζονείας καὶ σαρκικῆς τῶν δυτικῶν ἀκρασίας καὶ θὰ μεταδοθῇ τὸ νόσημα τοῦτο καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν. Δι' αὐτῆς θὰ νικηθῇ καὶ ἐπομένως ἐπειδὴ τὰ μέλη αὐτῆς θ' ἀπολέσωσι τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν, θὰ ὑποστῶσι νέκρωσιν ψυχικὴν, οὐχὶ βεβαίως τὴν τοῦ δευτέρου θανάτου, τὴν ἀνεπανόρθωτον, ἀλλὰ τὴν ἐπιδεκτικὴν μετανόας καὶ συγχωρήσεως. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ αἱ συγγραφαὶ τῶν παλαιῶν διδασκάλων, θὰ κεῖνται μὲν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις, ὡς νεκροὶ ἄταφοι. ἀλλ' ὅμως ἡ τετυπωμένη ἐν αὐταῖς ἀλήθεια δὲν θὰ παύῃ ἐλέγχουσα τὴν ἀδικίαν καὶ ἐπιπλήττουσα τοὺς ἐνόχους δι' ὕψους προφητικοῦ καὶ παραινετικοῦ. Λέγει δὲ ὅτι τὸ πτώμα αὐτῶν θὰ κεῖται ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος ἐσταυρώθη, διὰ νὰ δώσῃ ἡμῖν νύξιν νὰ συλλάβωμεν ἰδέαν περὶ τοῦ χαρακτήρος τοῦ θηρίου, τὸ ὅποτον μέλλει νὰ νικήσῃ τοὺς μάρτυρας· διότι, διὰ μὲν τῶν Σοδόμων ἐννοεῖται ἡ φιλαυτία, ἦτοι ἡ τρυφηλότης καὶ ἡ ἡδυπάθεια· διὰ δὲ τῆς Αἰγύπτου ὁ ἐγωϊσμός, ἡ κακοδοξία καὶ ἡ ἑπαρσις. Καὶ πραγματικῶς ὁ Κύριος ἡμῶν ἐσταυρώθη, διωκόμενος ὑπὸ τῆς ἀλόγου φιλαυτίας τοῦ ἡγεμόνος, ὑποπτευθέντος τὸν Καίσαρα, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐγωϊσμοῦ τῆς φαρισαϊκῆς ὑποκρισίας καὶ ἐπάρσεως. «Ὅταν ἴδῃς, λέγει ὁ θεὸς Μάξιμος, Ἡρώδην καὶ Πιλάτον ἀλλήλοις φιλιᾶζοντας, ἐπὶ τῇ ἀναιρέσει Ἰησοῦ, τότε νόει τὴν εἰς τὸ αὐτὸ συνδρομὴν τοῦ τε τῆς πορνείας καὶ τῆς κενόεξίας δαίμονος, ἐπὶ τὸ θανατῶσαι τὸν

των ποιεῖ. Οἱ προφῆται ἕκαστον τῶν εὐδοκίμων βασιλέων, Δαυὶδ ἐκάλουν, καὶ τοὺς Ἰουδαίους ἄρχοντας Σοδόμων καὶ υἱοὺς αἰθιόπων.» Χρυσοστόμου λέγει δὲ καὶ ὁ θεὸς Νεῖλος. «Χρὴ τὴν ἀρχὴν, μὴ δίδοναι πάροδον ἐπὶ τὴν διάνοιαν, ταῖς τῶν βλάπτειν πεφυκότων λογισμῶν φαντασίαι, μηδὲ συγχωρεῖν καταβαίνειν εἰς Αἴγυπτον.» Ὡσηβ. θ' β, ια' 4.

λόγον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως ἀλλήλοις συμφωνούντων. Ὁ μὲν γὰρ κενόδοξος δαίμων, πνευματικὴν γνῶσιν ὑποκρινόμενος, παρὰπέμπει τῇ δαίμονι τῆς πορνείας· ὁ δὲ τῆς πορνείας, καθ' ὑπόκρισιν καθαρότητα προσποιούμενος ἀναπέμπει τῇ δαίμονι τῆς κενοδοξίας· δι' ὃ λαμπρὰν περιτιθεῖς ἐσθ' ἡτά, φησιν, ὁ Ἡρώδης ἀνέπεμψε Πιλάτῳ τὸν Ἰησοῦν.» (Μαξ. ἐκ. α' οβ'). Ἀκούοντες, ἀγαπητοί, ὅτι καὶ οἱ ἅγιοι ἐνικήθησαν ὑπὸ τοῦ θηρίου τῆς ἐγωΐστικῆς φιλαυτίας, μὴ ξενίζεσθε· ἡ γὰρ νέκρωσις αὕτη ὁμοιάζει πρὸς τὴν ἡθικὴν τοῦ Ἀδὰμ νέκρωσιν, διότι ὅπως ἐκεῖνος παρακούσας τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἐξώσθη τοῦ παραδείσου, συναπολέσας καὶ τὴν ἀθανάσιαν τοῦ σώματος, τοιοτοτρόπως καὶ ἡμεῖς παραβάντες τὸν νόμον τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ ἐνστερνισθέντες τὸ φίλαυτον, ἐπάθομεν πνευματικὴν τινα πτώσιν, ἧς τὸν χαρὰκτῆρα, μάλιστα τινὲς μελετῶντες τὰς συνεπείας τῆς διαγωγῆς αὐτῶν, δύνανται νὰ ἐννοήσωσι· τοῦτο μόνον βλέπομεν, ὅτι ὁ ὅρος τῆς αὐταπαρνήσεως περιφρονεῖται σήμερον διὰ τοῦ ἐγωΐσμοῦ γενικῶς. «Ἔστιν ὅτε, λέγει ὁ Ἰωάννης ὁ Καρπάθιος, τῆς δεξιᾶς ἄνθρωπος ἀποκινεῖται ἔδρας, καὶ σπουδαῖος τυγχάνει, πλεονασάντων τῶν πειρασμῶν, ἐξιστάμενος τῆς ἑαυτοῦ τάξεως, διὰ τὸ πάσαν αὐτοῦ, καθὼς φησιν ἡ Γραφή, καταπεπέσθαι σοφίαν τε καὶ τέχνην· ὅπως μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς· καὶ ἵνα μὴ καυχῆσθαι Ἰσραὴλ, λέγων «ἡ χεὶρ μου σέσωκέ με. Ἄλλ' ἔλπιζε ἀποκατασταθῆναι εἰς τὴν προτέραν ὥραίαν κατάστασιν, ἀποπεσόντος ἀπὸ σοῦ θεία κελεύσει καὶ ἀποδιωχθέντος τοῦ πονηροῦ.» (Φιλ. 244 κβ').

«Διὰ πέντε αἰτίας λέγει ὁ θεὸς Μάξιμος· (ἐκ. α' ξζ'), παρὰχωρεῖσθαι ἡμᾶς ὑπὸ Θεοῦ πολεμεῖσθαι ὑπὸ δαιμόνων· καὶ πρῶτην μὲν εἶναί, φασιν, ἵνα πολεμούμενοι καὶ ἀντιπολεμοῦντες εἰς τὴν διάκρισιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς κακίας ἔλθωμεν· δευτέραν δέ, ἵνα πολέμῳ καὶ πόνῳ τὴν ἀρετὴν κτῶμενοι βεβαίαν αὐτὴν καὶ ἀμετάπτωτον ἔξωμεν· τρίτην δὲ ἵνα προκόπτοντες εἰς τὴν ἀρετὴν μὴ ὑψηλοφρονῶμεν ἀλλὰ μάθωμεν ταπεινοφρονεῖν· τετάρτην δὲ ἵνα πειρασθέντες ὑπὸ τῆς κακίας, τέλειον μῖσος αὐτὴν μισήσωμεν· πέμπτον δὲ ἐπὶ πάσαις ἵνα ἀπαθεῖς γενόμενοι, μὴ ἐπιλαθώμεθα τῆς οἰκείας ἀσθενείας, μήτε τῆς τοῦ βοηθήσαντος δυνατόμεως.

Ἰα' 9-11. «Καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν

» καὶ γλώσσων καὶ ἔθνων τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς
 » καὶ ἡμῖς καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆ-
 » ναι εἰς μνήμα· καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρου-
 » σιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφρανθήσονται καὶ δῶρα πέμψου-
 » σιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφητὰι ἐβασάνισαν
 » τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας
 » καὶ ἡμῖς, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσηλύθεν εἰς αὐ-
 » τοὺς (α) καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ φόβος
 » μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.»

Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα τῆς ἡθικῆς τῶν ἐν λόγῳ μαρ-
 τύρων νεκρώσεως, ἥτοι καθ' ὅλα τὰ 1260 ἔτη, καθ' ὅτι ὁ μικτὸς
 ἀριθμὸς 3 1)2 τῶν τριῶν καὶ ἡμῖς ἡμερῶν, εἶνε ἀκριβῆς διαιρέ-
 της τοῦ 1260, ναὶ λέγω, καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα, ἐπειδὴ
 θὰ βλέπωσι τὰ ἤδη διαφθαρμένα ἐξ ἀψινθιακῆς νόσου εὐρωπαϊκὰ
 ἔθνη τὴν ἡθικὴν ταύτην τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ νέκρωσιν, ὅτι δη-
 λαδῇ ἐγένοντο ὁμοιοπαθεῖς πρὸς αὐτοὺς θὰ χαιρεκακίσωσι, καὶ
 ἐν τοιαύτῃ αὐτῶν χαιρεκακίᾳ θὰ ἀνταλλάξωσι μεταξὺ των συγ-
 χαρητήρια ἐν δώροις. καὶ τοῦτο βεβαίως, διότι ἔπαυσεν ὁ τῆς ὀρ-
 θοδοξίας ἔλεγχος, ὁ καυτηριάζων ἄλλοτε τὰς τῶν παπῶν καρ-
 δίας, τὴν ἀσέβειαν καὶ ἀθεΐαν τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν ἀπελαύνων,
 καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐκ κακοδοξίας προερχομένην παρανομίαν, ἐπι-
 μόνως μετ' αὐστηρότητος τιμωρῶν καὶ καταδιώκων. Σὺν Θεῷ,
 ἐλπίζομεν ὅλη των αὕτη ἡ χαιρεκακία ν' ἀποβῇ εἰς μάτην, καθ'
 ὅτι, ὅπως τότε ἠπατήθησαν οἱ σταυρωταὶ τοῦ αἰσθητοῦ τοῦ Σω-
 τήρος σώματος, νομίζοντες ὅτι περιεγέγοντο αὐτοῦ διὰ τῆς σταυ-
 ρώσεως καὶ ἐνσφραγίστου ταφῆς, ἐν ᾧ ἀπεναντίας ὁ τρόπος αὐτῶν
 ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἐξαπλωθῇ ἡ δοξα τοῦ Χριστοῦ καθ' ἅπασαν
 τὴν ὑφήλιον, τοιοῦτρόπως καὶ νῦν ἐν ἡμῖν, ὅταν ἡ κατ' οἰκονο-
 μίαν αὕτη τῶν μαρτύρων ἡθικὴ κατάπτωσης, [β] μετὰ τὴν λήξιν

(α) Ἱερ. μ. 14 Δευτ. Β'. 25, Ἡσαΐ; νδ' 4-17,

(β) Περὶ ταύτης τῆς πτώσεως ἡμῶν, αἰνιττόμενον τὸ πνεῦμα τῆς σο-
 φίας, παραινεῖ ἡμᾶς λέγον (β' 5) «Μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας καὶ
 μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον.»

τοῦ ὠρισμένου καιροῦ, θὰ θεραπευθῇ, τῇ θεῇ δυνάμει, καὶ κατ' ἀκολουθίαν θὰ λάβωμεν τὴν προορισθεῖσαν ἡμῖν ἀναγέννησιν, τότε οἱ ἐχθροὶ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ δὴ οἱ παραίτιοι τῆς νεκρώσεως ἡμῶν θὰ πάθωσιν ἀσυγκρίτως περισσότερα δεινά, παρ' ὅσα ἔπαθον, τὸ πάλαι οἱ Ἰουδαῖοι. Θὰ ἐκπληρωθῇ δὲ τότε ὁ λόγος τοῦ θεοῦ προγράμματος. «Ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται, ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤξουσιν καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἡγάπησά σε.» (γ' 9) Ναι μὴ χαιρεκακῆτε μασσῶνοι ὑλισταί τε καὶ πανθεῖσταί, τοῦ Σατανᾶ ἐμπαίγματα, διὰ τὰς θλίψεις ἃς ὑφιστάμεθα καὶ τὴν πτωχείαν, (α) καθότι καταδικάζομεθα ὑπὸ τοῦ βασιλεύοντος ἐν ἡμῖν κοσμοκράτορος· ναι μὲν ἐξ ἰδίας ἡμῶν ραθυμίας πεπτώκαμεν ἠθικῶς· ὅμως προλέγει ἡμῖν ἡ θεὰ Ἀποκάλυψις, ὅτι οὔτε ἡμᾶς θὰ δυνηθῇτε ν' ἀφανίσητε, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συναφανίσητε καὶ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, εἰς ἐκδίκησιν τῶν κακῶν ἃτινα ἐπέφερεν αὕτη κατὰ τῶν σταυρωτῶν τοῦ Σωτῆρος, καθότι, τὸ ἐπικρατοῦν νῦν θηρίον τῆς φιλαυτίας καὶ τοῦ ψυχικοῦ ἐγωῦσμοῦ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῆς δογματικῆς παραδόσεως τῆς ὀρθοδοξοῦ ἡμῶν πίστεως. Τοιαῦται ἀπόπειραι συνέβαινον ἄλλοτε, ὅτε ὁ Δράκων εἶχεν ὄργανον τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Δύσεως πρὸς τῆς πτώσεως αὐτοῦ, ὡς συναυλιζόμενον μετὰ τῶν ἄλλων ἀστέρων εἰς τὸν οὐράνιον περίβολον τῆς καθολ. ἀποστολ. ἐκκλησίας· νῦν ὅμως πεσὼν καὶ γενόμενος, κλειδοκράτωρ τῆς ἀβύσσου, ἀδυνατεῖ νὰ προβῇ εἰς τοιοῦτον δογματικὸν ἀγῶνα. Ναι ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας, μὴ χαιρεκακῆτε ἐπὶ τῇ πτώσει ἡμῶν διότι, λέγει Κύριος «ἀνατελεῖ ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτῶν ἥλιος δικαιοσύνης, καὶ ἴασις ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτῶν. καὶ ἐκ φυλακῆς παθῶν ἐξελεύσονται καὶ σκιρτήσουσιν ὡς μοσχόρια ἐκ δεσμῶν ἁμαρτίας ἀνειμένα καὶ καταπατήσουσιν ἀνόμους ἄνδρας καὶ δαίμονας ὑπὸ κάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν, ὡς σποδὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν ἢ ἐγὼ ποιῶ λέγει Κύριος Παντοκράτωρ, ἡγίκα διὰ πασῶν ἀνιψωθῶσι, τῶν ἀρετῶν δηλονότι καὶ τελειωθῶσι

(α) «Οἰδᾷ σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἐλπίμην καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλουσιος εἴμι.» (β' 9).»

διὰ σοφίας καὶ γνώσεως ἐν τῇ μετουσίᾳ τοῦ πνεύματος.» (φιλοκ. 840. Νικήτα ἐκ. γ' νς').

Ἐν τούτοις, ἀγαπητοί, λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν ὑφισταμένην ἡθικὴν ἡμῶν κατάπτωσιν (α) καὶ ὕλικήν, ἧς μὴ πτοούμεθα μηδὲ κλυδονιζώμεθα τῷ ἀνέμῳ τῆς ἀπιστίας, βλέποντες ἑαυτοὺς ἐλαχίστους ἀπέναντι τῶν ἐπιδεικτικῶν τῆς εὐρώπης ἐκκλησιῶν. Παρεχώρησεν ὁ Κύριος νὰ ἐκπέσωμεν τῆς πρώτης ἡμῶν ἀγνότητος καὶ προθυμίας, ἵνα μὴ μᾶς κυριεύσῃ ἀνίατος ἐωσφορικὴ τις ἔπαρσις, οἷα τις συμβαίνει εἰς τὰς ἄλλας ἐκκλησίας, καὶ τούτου ἕνεκεν κρατοῦσι μυστικὴν συνθήκην μετὰ τοῦ κοσμοκράτορος τοῦ ἐχθροῦ τῆς ταπεινώσεως καὶ σωφροσύνης. Ἄς ἐλπίζωμεν εἰς τὴν μεγάλην καὶ ἄφατον τοῦ Χριστοῦ μακροθυμίαν, καὶ προνοητικὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἧς ἀντιλαμβάνονται σήμερον, διὰ τοῦ θείου αὐτοῦ προγράμματος, καὶ οἱ μᾶλλον ἔσχατοι ἐν ἀπιστίᾳ τε καὶ πωρώσει. Κατὰ δοκιμασίαν συμβαίνουν ταῦτα ἅπερ πάσχομεν, ὅπως ἀποκαλυφθῶσι πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί, καὶ ἐπομένως δοθῇ ἀφορμὴ εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν, ὅπως ἐν ἡμῖν δείξῃ καὶ αὐθις τὴν παντοδυναμίαν αὐτῆς τὴν ἄφατόν τε καὶ ἀνεξήγητον. Ἔτι δὲ πρέπει, ὡς καὶ προείπομεν, νὰ προσέξωμεν εἰς τὴν προκειμένην μετὰ τῶν διαμαρτυρομένων ἔνωσιν, ἵνα μὴ εὐρὼν ὁ δράκων εὐκαιρίαν, τὸ νῦν ἐν ἡμῖν ἀκμάζον πάθος τῆς φιλαυτίας, (β) καὶ διαιρέσας τὴν ἐκκλησίαν ἐν ἐγωϊστικαῖς καὶ κενοδόξοις ἀξιώσεσι, μᾶς ἀπατήσῃ ἵνα ὑποστῶμεν τὰ ὅμοια τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου. τὸ γὰρ αἷτιον τοῦ ἐμπεσμοῦ εἰς χεῖρας, τοῦ καὶ νῦν γαυριῶντος κερβέρου, ἦτο, διότι ἡλπίσαμεν μᾶλλον εἰς τὰς ἐωσφορικὰς τοῦ

(α) «Ἐπειδὴ φύσεως καὶ χάριτος εἰς καὶ ὁ αὐτὸς οὐκ ἔστι λόγος, οὐκ ἔστιν ἀπορίας ἄξιον, πῶς τινες τῶν ἁγίων, ποτὲ μὲν παθῶν ὑπερεῖχον ποτὲ δὲ μᾶλλον ὑπέπιπτον πάθεσι· γνωσζόντων ἡμῶν ὅτι τὸ μὲν θαῦμα τῆς χάριτος ἦν, τὸ δὲ πάθος τῆς φύσεως.» (Φιλοκ. Μαξ 379 κ').

(β) «Πρόσεχε σαυτῷ ἀπὸ τῆς μητρὸς τῶν κακιῶν φιλαυτίας, ἣτις ἔστιν ἡ τοῦ σώματος ἄλογος φιλία· ἐκ ταύτης γὰρ εὐλογοφανῶς τίκονται οἱ πρῶτοι καὶ ἐμπαθεῖς καὶ γενικώτατοι τρεῖς ἐμμανεῖς λογισμοί, ὁ τῆς γαστριμαργίας, τῆς φιλαργυρίας καὶ κενοδοξίας... δεῖ οὖν ὡς εἴρηται προσέχειν ἀναγκαίως καὶ πολεμεῖν ταύτῃ μετὰ πολλῆς νήψεως. ταύτης γὰρ ἀναιρουμένης, συναναιροῦνται πάντες οἱ ἐξ αὐτῆς λογισμοί.» (Φιλοκ. 306. Μαξ. ἐκ. α' νθ').

πάπα ὑποσχέσεις, ἢ εἰς τὴν Θεοτόκον, τὴν ἀνέκαθεν διὰ θαυμάτων προστατεύσασαν τὸ κράτος ἡμῶν. Ἀλλὰ λέγετε, «καὶ πύλαι Ἰδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» ὁ λόγος οὗτος μᾶλλον ἀφορᾷ τὴν ἀσφαλῆ κατάστασιν τῆς ἐν οὐρανῷ θριαμβευούσης ἐκκλησίας, ἢ τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγωνιζομένης, ἥς τὰ μέλη ἐπιμόνως παρακινουῦνται ὑπὸ τοῦ παναγίου πνεύματος διὰ πασῶν τῶν ἐπιστολῶν νὰ νήψωσι καὶ γρηγορώσιν διαρκῶς, ἀντιμαχόμενα πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ δράκοντος. Ἀλλ' ἔστω, ἴσως εἶπε τοῦτο ὁ Κύριος, διότι ἔλαβεν ὑπ' ὄψει καὶ τὴν συνεργασίαν ἡμῶν. Ἀλλ' ἀτυχῶς, καθ' ἃ βλέπομεν σήμερον, ὁμοιάζομεν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες ἐπὶ Λυσάνδρου, κατηδάφιζον τὰ τεῖχη τοῦ Πειραιῶς, τοσοῦτον προθύμως, ὅσῃν προθυμίαν δὲν εἶχον δείξει οἱ ταῦτα ἐγείραντες. Ἀδελφοί, δέον νὰ βάλωμεν ἀρχήν. ἄς μὴ μικροφυῶμεν διὰ τὴν ἐκ ραθυμίας ἡμῶν κατάπτωσιν· καθότι ἰδοὺ τὸ ἀψευδὲς στόμα τοῦ Ὑψιπέτου παρηγορεῖ ἡμᾶς λέγον ὅτι, μετὰ τὴν πάροδον τῶν 1260 ἐτῶν, αἱ περιστάσεις ἀφ' ἑνός, ἢ θεία ἐνέργεια ἀφ' ἑτέρου, καὶ ἡ ἀγαθὴ ἡμῶν προαίρεσις περὶ τὴν τοῦ καλοῦ ἐπίτευξιν, θὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ ν' ἀναλάβωμεν, ὥστε οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, βλέποντες τὴν παρ' ἐλπίδα ἡθικὴν ἡμῶν ἀνάρρωσιν, θὰ ἰδῶσιν ὅτι ἀνέστημεν ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅσῃν χαρὰν ἀπῆλυσαν ἐν τῇ νεκρώσει ἡμῶν, τοσοῦτον ἤδη καιρίως θὰ λυπηθῶσι καὶ θὰ φοβηθῶσι, (α) διότι ὁ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον σιωπήσας ἔλεγχος, ὑποβοηθούμενος καὶ ὑπὸ τῶν πραγμάτων, θὰ καταστή ἀφόρητος. καὶ τοῦτο ἵνα ἐκπληρωθῇ ἡ γραφή. «Παγίδι ἀλώσσονται οἱ εὐφραινόμενοι (β) πτώσει εὐσεβῶν, καὶ ὁδύνη καταναλώσει αὐτοὺς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτῶν.» Λέγει καὶ ὁ θεῖος Μάξιμος. «Μήτε τὸ ὕψος τῆς θεϊκῆς ἀπειρίας ἐννοήσαντες ἀπελπί-

---

(α) «Ὅς γὰρ ἐρωτηθεῖς, καὶ διατί ἐφοβήθησαν φόβον οἱ ἀσεβεῖς; ἀποκρίνεται ὅτι ὁ Θεὸς ἐν γενεῇ δικαίων ὁ εἰπὼν ὅπου εἰσι δύο ἢ τρεῖς σινηγμένοι εἰς τὸ ἑμὸν ὄνομα ἔχει εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Εἰ δὲ μέσῳ δύο ἢ τριῶν ὁγίων ἔρχεται, πόσῳ μᾶλλον ἐν γενεῇ δικαίων τῶν ὄντων;» (Χρυσοστ., τομ. ε' 505).

(β) «Τάδε λέγει Κύριος· ἀνδ' ὧν ἐπεχάρητε ἐπὶ τὰ ἁγία μου, ὅτι ἐβηβηλώθησαν, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἠφανίσθη καὶ ἐπορεύθη ἐν αἰχμαλωσίᾳ, ... ἀνδ' ὧν ἐκροτήσατε τῇ γαίᾳ ὅμων καὶ ἐπεφορήσατε τῷ ποδὶ καὶ ἐπεχάρητε ἐν ψυχῇς, ἀνδ' ὧν εἶπατε, ἰδοὺ ὅν τροπον πάντα τὰ

σωμέν την τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν, ὡς οὐ φθάνουσιν διὰ τὸ ὕψος μέχρις ἡμῶν, μήτε τὸ ἄπειρον βάθος τῆς ἡμῶν διὰ τὴν ἁμαρτίαν πτώσεως ἐνθυμηθέντες, ἀνάστασιν γίνεσθαι τῆς ἐν ἡμῖν νεκρωθείσης ἀρετῆς ἀπιστήσωμεν. Ἀμφότερα γὰρ δυνατὰ τῷ Θεῷ καὶ τῷ κατελθεῖν καὶ φωτίσαι τὸν νοῦν ἡμῶν διὰ τῆς γνώσεως καὶ τῷ ἀναστῆναι πάλιν τὴν ἀρετὴν ἐν ἡμῖν καὶ ἐαυτῷ συνανυψῶσαι διὰ τῶν ἔργων τῆς δικαιοσύνης.» (α)

ΙΑ. 12 «Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐ-
» ρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς (β) ἀνάβητε ὧδε καὶ ἀνέβησαν
» εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς
» οἱ ἔχθροὶ αὐτῶν».

«Ἀποδημεῖ σαρκός, λέγει ἡμῖν ὁ θεὸς Μάξιμος, ὁ πρὸς τὴν γνωστικὴν ἔξιν μεταβάς ἀπὸ τῆς πρακτικῆς ἀρπαζόμενος ὡς ἐν νεφέλαις τοῖς ὑψηλοτέροις νοήμασιν εἰς τὸν διαφανῆ τῆς μυστικῆς θεωρίας ἀέρα, καθ' ὃν σὺν Κυρίῳ εἶναι δυνήσεται παντοτε.» (Φιλ. 353 νθ.)

ἔθνη καὶ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ, ἀνθ' ὧν ἐποιήσατε οἱοὶ Ἐδῶμ καὶ Μωάβ ἐκδίκησιν εἰς τὸν οἶκον Ἰούδα καὶ ἐμνησικακήσατε, ἰδοὺ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ποιήσω ἐν ὑμῖν ἐκδικήσεις μεγάλας ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ, καὶ ἐπιγνώσεσθε, διότι ἐγὼ Ἀδωναὶ Κύριος, ἐν τῷ δοῦναί μου τὴν ἐκδίκησίν μου ἐν ἡμῖν.» (Ἰεζ' κε').

(α) Φιλοκ. 3ᾠθ. λζ'.

(β) «Τάδε λέγει Ἀδωναὶ Κύριος οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ οἶκος Ἰσραὴλ· ἀλλ' ἡ διὰ τὸ ὄνομα μου τὸ ἅγιον, ὃ ἐβεβηλώσατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐ εἰσῆλθατε ἐκεῖ. Καὶ ἁγιάσω τὸ ὄνομά μου τὸ μέγα τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃ ἐβεβηλώσατε ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος, λέγει Ἀδωναὶ Κύριος. Ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με ἐν ὑμῖν, κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ῥανθῶ ἐφ' ὑμᾶς ὕδωρ καθαρὸν καὶ καθαρισθίσειςθε ἀπὸ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν, καὶ καθαρῶ ὑμᾶς, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ὑμῖν, καὶ ὠφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκίνην καὶ τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν, καὶ ποιήσω ἵνα ἐν τοῖς δικαιώμασί μου πορεύεσθε καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃσθε, καὶ ποιήσητε καὶ κατοικήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς Θεόν. (Ἰεζ. λζ' 20).

Ἡ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φωνὴ ἐστὶν ἡ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως δογματικὴ θεωρία, ἣν ἀτυχῶς, παρασυρθέντες ὑπὸ τῆς σημερινῆς ψευδοθεολογίας, ἀφήσαμεν ὥς τι ἄχρηστον καὶ ἀνωφελές, καὶ ἐπεδόθημεν ἐλοφύχως εἰς τὰ ἔλως ξένα, καὶ μακρὰν τῆς ἀληθείας, τῆς εὐρωπαϊκῆς θρησκείας διδάγματα, διότι εἰσὶ, κοῦφα, καὶ δὲν στενοχωροῦσι τὸ σαρκίον, ὅπερ ἐξ ἡδυπαθείας καὶ ραστώνης κατέστη ἀντικείμενον λατρείας. Ἀλλ' ὅμως, ὅτε θὰ παρουσιασθῇ ἐκείνη ἡ δεινὴ περίστασις, καθ' ἣν αὐτοπαθῶς θὰ διδαχθῶμεν ὅτι διὰ τοῦ νεωτερισμοῦ, οὐδὲν ἄλλο ἐπράξαμεν, ἢ τὴν συλλογὴν τῆς τροφῆς τοῦ θηρίου, ἥτοι τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ φοβεροῦ πάθους τῆς φιλαυτίας, τῆς μητρὸς ἀπάντων τῶν κακῶν, καὶ τῆς διεγέρσεως τῶν ἀνέμων, ἀφροσύνης, ἀκαταστασίας, ἀδικίας τε καὶ ἀρπαγῆς, καὶ ἐπομένως θὰ κατανοήσωμεν τὸ αἷτιον τῆς πτώσεως ἡμῶν, τότε θὰ ἀκούσωμεν τὴν φωνὴν τῶν ἐπιτὰ βροντῶν, ἣν μέχρι σήμερον κενοδόξως περιφρονοῦμεν, λέγουσαν ἡμῖν ρητῶς. Ἡ θὰ παύσητε λατρεύοντες τὸν βόρβορον τῆς ἐγωϊστικῆς ἐμπαθείας, ἥ θὰ εἰσθε εἰς τὸ διηνεκές συγκάτοικοι τῷ ἀπολλύοντι (θ. 11) ὑπὸ τοῦ φόβου τότε ὑποκενηθέντες ἄκοντες καὶ μὴ θὰ ἐπανεέλθωμεν εἰς τὴν ἀκριβῆ καὶ ζῶσαν ἐφαρμογὴν τῶν ἐντολῶν τῆς ἐκκλησίας, καὶ δυνάμει αὐτῶν θὰ ἀνάβῳμεν εἰς τὸν πνευματικὸν ὀρίζοντα τῆς θεοπνεύστου δογματικῆς τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας, ρίπτοντες κατὰ μέρος πᾶν ὅ,τι παρέχει τροφὴν εἰς τὸ θηρίον τῇ ἐγωϊστικῇ φιλαυτίᾳ, τῆς προκαλοῦσης ὡς ὁρᾶτε τὸν ἀέναον ἀλληλοδιαπληκτισμόν, καὶ θὰ ζῶμεν ἐν ὁμονοίᾳ ἀπλότῃ καὶ εἰλικρινεῖᾳ. Τὴν περίπτωσιν ταύτην προβλέπων ὁ παμπόνηρος, ὡς τὴν μόνην καταστρεπτικὴν μέθοδον πρὸς ἀφανισμόν τῶν αὐτοῦ μηχανορραφῶν, ὅς ἐκπαλαί τεκταίνεται, ἐπιμένει εἰς τὴν κατάργησιν, οὐ μόνον τῆς ὀρθοδόξου δογματικῆς ἡμῶν πίστεως, ἀλλὰ καὶ ἄλλων συστημάτων ἅτινα, ὡς ἐκ τῆς ἐπιπολαιότητος τῶν πολλῶν, φαίνονται ἡμῖν ὡς περιττά, ἣ καὶ ὡς θεσπίζουσιν οἱ νεώτεροι, κωλύματα τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου· ὡς ἡ ἀχαΐζουσα διάλεξις, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐλληνικὴ μουσικὴ, ἡ περὶ τὰ θεολογικὰ λεπτὰ φιλοσόφησις, καὶ ἄλλα, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀφανίζων τὰ τῆς περιφερείας, προβῇ καὶ εἰς τὴν τοῦ κέντρου καταστροφήν.

ΙΑ. 13 «Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς

» μέγας καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάν-
 » θησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες
 » ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο· καὶ ἔδωκαν δό-
 » ξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. Ἦ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν·
 » Ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ».

Ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη μεταβολὴ τῶν πιστῶς λατρεούντων τὸν Κύριον, τοσοῦτον θὰ καταπλήξῃ (α) τὸν λαὸν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας, ὥστε τὸ πλεῖστον αὐτοῦ μέρος σωφρονιζόμενον θὰ παύσῃ παραβαίνειν τὰς τοῦ Θεοῦ δέκα ἐντολάς, ἅς πρὶν τῆς ἀνυψώσεως, ἥτοι τῆς ἡθικῆς ἐπανορθώσεως τῶν πιστῶν τῆς ἐκκλησίας τέκνων, κατεπάτουν παρὰ νόμους, ἀκολουθοῦντες, ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς τυφλῆς ἀνεξαρτησίας, τὰς ἀλόγους καὶ σαρκικὰς αὐτῶν ὀρέξεις καὶ ἐπιθυμίας ἀνωφελεῖς. Ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ βελτιώσει θὰ συσταλῇ καὶ ἡ τῶν ψυχικῶς βιούντων ἐγωϊστικὴ ἔπαρσις, ὥστε ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ παύσῃ ἡ φανταστικὴ τῆς κενοδοξίας τροφή, νὰ παρέχῃται τῇ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ἐμφωλεύοντι δράκοντι, ἅρα θὰ ἐπέλθῃ ἡ νέκρωσις καὶ τῶν ἀρχικῶν ἐπτὰ παθῶν, ἅτινα ἐμψυχοῦσι τὰς τοῦ Σατανᾶ ἐπτὰ μεγάλας κακίας, αἵτινες ἀενάως ἀντιμάχονται κατὰ τῶν ὀργάνων τῶν ἀποτελούντων τὰ ἐπτὰ τοῦ ἀρνίου κέρατα, καὶ καλλιεργούντων ἐν ἑαυτοῖς τὰς ἐπτὰ μεγάλας ἀρετάς. Ἐν τούτοις ἐνεργούσα δραστηρίως ἡ πίστις οὐχὶ ἡ τυπικὴ ἀλλ' ἡ ἐνδιάθετος καὶ ἐνεργός, θὰ ἀποβάλλῃ ἐκ τῶν καρδιῶν τῶν πιστῶν παντελῶς τῆς γνώμης τὸ ἀμφίβολον, κατὰ φυσικὸν λόγον δὲ καὶ τὸ τῆς φιλαυτίας πρῶτιστον πάθος, ἐν ᾧ ὑποκρύπτεται ὅλη ἡ τοῦ δράκοντος ἐνέργεια. «Οὐδὲν οὕτως ἕτερον οἶδε, λέγει ὁ πατὴρ ἡμῶν Νικήτας, τὸν ἄρτι πρὸς ἀγῶνας ἀποδυσάμενον, κωλύειν τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν, ὡς ἡ παγκάκιστος φιλαυτία· αὕτη ἐστὶν ἐμπόδιον τῆς προκοπῆς τῶν σπουδαίων· αὕτη νόσους αὐτοῖς ὑποτίθεται καὶ δυσθεράπευτα πάθη σώματος, δι' ὧν τὴν θέρμην τῆς ψυχῆς ψυχρὰν ἀπεργάζεται, καὶ τὸ κακοπαθεῖν ὑπὲρ ἀρετῆς, πείθει παραιτεῖσθαι, ὡς ἐπὶ βουλον τῆς εὐπαθοῦσης ζωῆς.» (Φιλ. 790 κη')

(α) «Πολλῶν ὄντων ἀσεβῶν, πολλὰ γίνονται ἁμαρτίαι. οἱ δὲ δίκαιοι, ἐκείνων πιπτόντων, κατάφοβοι γίνονται.» (Παροιμ. κθ' 16).

ΙΑ. 15-18 «Καὶ ὁ ἑβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ
 » ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαι· ἐγέ-
 » νστο ἡ Βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ
 » Χριστοῦ αὐτοῦ καὶ Βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 » αἰώνων· καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι, οἱ ἐνώπιον
 » τοῦ Θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπесαν
 » ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ λέ-
 » λοντες. Εὐχαριστοῦμέν σοι Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ Παν-
 » τοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὅτι εἴληφας
 » τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας καὶ τὰ
 » ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς
 » τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δού-
 » λοις τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις, καὶ τοὺς φοβου-
 » μένους τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις
 » καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν».

Ἐνθυμεῖσθε βεβαίως τὴν μεθ' ὅρκου ἀπόφασιν τοῦ καταβάν-
 τος ἐξ οὐρανοῦ φοβεροῦ ἁγγέλου, εἰπόντος, «Ὅταν μέλλει σαλ-
 πίζειν ὁ ἑβδομος ἄγγελος,—ὁ ἐμπορούμενος τῷ πνεύματι τοῦ φό-
 βου,— καὶ τελεσθῇσεται τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ.» Ἴδου νῦν ἡ ἐ-
 φαρμογή αὐτῆς, ἥτις μέλλει νὰ λάβῃ χώραν, ἀφ' οὗ προηγουμέ-
 νως ἀναστηθῶσιν οἱ μάρτυρες, καθ' ἣν ἐποχὴν, ὡς ἠκούσατε
 ἀνωτέρω (ια' 14) θὰ ἀπέλθῃ ἡ δευτέρα οὐαί, καὶ κατὰ τὴν φω-
 νὴν τοῦ ἐβδόμου ἁγγέλου, θὰ λάβῃ χώραν καὶ ἡ τρίτη οὐαί, ἡ
 τελευταία. Ἐν τῇ περιληπτικῶς διαλαμβανομένῃ ταύτῃ ἐκθέσει
 τῇ προφητικῇ, ἐξηγεῖται ὁ λόγος, δι' ὃν παραχωρεῖ ὁ Κύριος νὰ
 πνεύσωσι τῆς ἀκαταστασίας οἱ ἄνεμοι. Ἀγαπητοί, ὅταν ἀκούητε
 ἁμαρτίαν, ἢ θάνατον, ἢ Ἄδην, ἢ Ἀπολλύονα, ἢ θηρίον, ἢ δρά-
 κοντα, ὅτι ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γενεᾶς ἡμῶν τῆς πονηρᾶς ταύτης
 καὶ διεστραμμένης, μὴ ὑπολαμβάνητε τὴν δῆλωσιν ταύτην ἀφε-
 λῶς, ὡς «ἐν γωνίᾳ ῥάβδος, ἅρα βρέχει.» Δὲν ἔχει οὕτως· δέον
 νὰ γνωρίζωμεν ὅτι αὗται αἱ τοῦ ἀρχεκάκου σατανικαὶ ἐνέργειαι
 εἰσιν ἐνυπόστατοι φοβεραὶ δυνάμεις, αἵτινες ἐπιδρῶσιν ἐν ἡμῖν.
 χρώμεναι τοῖς ἰδίοις ἡμῶν πάθεσι. Διαλανθανόντως δέ, διατρί-
 ψασαι ἐν ἡμῖν, λαμβάνουσι τοιαύτην ἰσχύν, ὅπου εὐκολώτερόν

μᾶς εἶνε νὰ θαυματουργήσωμεν μεταφέροντες ὄρος ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ εἰς ἕτερον, ἢ ν' ἀφανίσωμεν ἓνα τῶν νοητῶν τούτων ἐν ἡμῖν ἀρχικῶν πονηρῶν πνευμάτων, (ἰζ' 10) τῶν ἀναιρετῶν τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν, καὶ ἀπαγόντων εἰς τὴν ἀτελεύτητον δουλείαν τῆς αἰωνίου κολάσεως. Λοιπὸν προσέχετε. Πρόκειται περὶ ἀναιρέσεως καὶ ἐξαφανισμοῦ τοιούτων ὄντοτήτων. Ἐν λοιπὸν δὲν προετοιμασθῶσι τὰ μέσα τὰ κατάλληλα, ἐν σοφίᾳ Θεοῦ καὶ δυνάμει, καὶ ἂν δὲν συνεργασθῶμεν καὶ ἡμεῖς, συνευδοκοῦντες τῇ θελήματι τοῦ Θεοῦ, διότι ἐν ἡμῖν ἐμφωλεύουσι τὰ ὀλέθρια ταῦτα τῆς αἰωνιότητος θηρία, τίνι τρόπῳ, παρακαλῶ γενήσεται ἡ ἀπαλλαγὴ ἡμῶν τῆς τοιαύτης τυραννίδος τῆς ἀτελευτήτου; Μάθετε λοιπὸν ὅτι, μεταξὺ τῶν ἄλλων πρὸς τοῦτο ἀναγκαίων, εἶνε καὶ ἡ ἄφεςις τῆς τῶν ἀνέμων πνοῆς. Ἐπὶ τούτῳ καὶ τὰ τέσσαρα τάγματα ἐπέβαλον, τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ τὴν λύσιν αὐτῶν. (θ' 14). Αὕτη γὰρ ἡ πνοὴ θὰ συνεπαγάγῃ τὴν δοκιμὴν τῶν ἐθνῶν, λαῶν τε καὶ ἀτόμων. Ὅπου, ὅπως ἡ φορὰ τῶν αἰσθητῶν ἀνέμων, μετὰ καταιγίδων, ἐν χειμῶνι, γίνεται πρόξενος τῆς δοκιμασίας τῶν οἰκοδομῶν, τῶν κρημνῶν, τῶν ὑψικόμενων δένδρων, καὶ τῶν ἐν θαλάσῃ πλοίων, ἵνα μὴ αἴφνης ἐπελθοῦσά τις ἀπότομος καταιγὶς προκαλέσῃ ἀνεπανόρθωτον ζημίαν, τοιοιυτρόπως, μελλόντων τῶν πραγμάτων νὰ φθάσῃ κατόπιν τῆς ἐν λόγῳ ἀπαραιτήτου πνοῆς, εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅπου θ' ἀκολουθήσῃ γαλήνη αἰώνιος, καὶ ταύτην μέλλουσι νὰ διοικῶσιν ἄνθρωποι τέλειοι, ἐν τελείᾳ ἐφαρμογῇ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, ἀνάγκη πᾶσα νὰ πνεύσωσιν οἱ ἡθικοὶ ἀνεμοὶ, ἵνα ἐν τῇ ἀνεμοζάλῃ ταύτῃ τῆς παγκοσμίου ἀκαταστασίας, ἀσκηθῶσιν οἱ ἐπὶ τούτῳ προωρισμένοι, καὶ φανῶσιν ἐμπερισταῖως, ἄξιοι τῆς τοιαύτης τιμῆς. (α) συγχρόνως δὲ οἱ ἐξ ἐμπαθοῦς μικροψυχίας κλονιζόμενοι, ν' ἀποδειχθῶσι κατὰ πρᾶξιν ὅποιοί εἰσιν, ἵνα μὴ καὶ πάλιν ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ εἰσχωρήσῃ ἡ ὑποκρισία κολακεία τε καὶ ἀπάτη. Λοιπὸν ἀπαρτισθέντος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ αὐστηροῦ τούτου συστήματος, θὰ σαλπίσῃ καὶ ὁ ἔβδομος ἄγγελος, ἀναγγέλλων τὸ τέλος τοῦ μυστηρίου τῆς τοῦ αἰσθητοῦ τούτου κόσμου ὑπὸ τοῦ

(α) Ὡςπερ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσός, οὕτως ἐκλεκταὶ καρδίαι παρὰ κυρίῳ.» (Παρ. ἰζ' 3).

Θεοῦ πανσόφου δημιουργίας. Ἄμα τῇ φωνῇ ταύτῃ τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλλου, θ' ἀκολουθήσωσιν ἐν τῷ οὐρανῷ δοξολογίαι, διότι ἐφθασεν ὁ προεγνωσμένος καὶ προωρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καιρός, ὅπου θὰ βασιλεύσῃ ἀνεξαιρέτως ἡ βουλή καὶ θέλησις τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ κόσμου εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Τοῦτο αὐτὸ θὰ ποιήσωσιν οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι, καὶ διὰ τὴν παράσχωσιν ἡμῖν νύξιν, ὅτι ἐν ταῖς ἀκολουθίαις, μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς Βαβυλῶνος καὶ τῆς πτώσεως αὐτῆς, θὰ γίνῃ λόγος ἐν ἐκτάσει εἰς ἀνάπτυξιν τῆς περιεκτικῆς ταύτης περικοπῆς, λέγουσι ταῦτα, ἅπερ καίτοι διατυποῦνται διὰ χρόνου ἀορίστου παρελθόντος, κατὰ τὸ τῆς προφητείας εἰωθός, ὅμως ἀφορῶσι τὸ μέλλον. «Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν καὶ ἤλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφῆταις κτλ. »

ΙΑ. 19 «Καὶ ἠνοίγῃ ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Οὐρανῷ καὶ ὥφθη ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη».

Καὶ ἐνταῦθα ἐκπληροῦται ἡ τοῦ προφητάνακτος φωνή. «Ὅτι εἶπας εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομηθήσεται ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἐτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου ἐν αὐτοῖς. Διεθέμην διαθήκην τοῖς ἐκλεκτοῖς μου ὥμοσα Δαυὶδ τῷ Δούλῳ μου.» (Ψαλμ. πη. 3) Ὅπως ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶδομεν ὅτι ὁ Ἰωάννης, ἀφοῦ εἶδε τὰς πρῶτας αὐτοῦ ὀπτασίας ἐπὶ γῆς, ἀκολουθῶς δ' ἀνέβη καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ εἶδε τὴν θριαμβεύουσαν ἐκκλησίαν, ταυτοτροπῶς καὶ ἐνταῦθα, ἅψ' οὗ διὰ τῶν παρελθουσῶν περικοπῶν, διὰ τῆς καταμετρήσεως τοῦ ναοῦ περιέγραψε ἡμῖν συμβολικῶς τὴν σημερινὴν κατὰ πτασιν τῆς ἀγωνιζομένης ἐπὶ γῆς ἐκκλησίας, καὶ ὅποια ἔσσονται αἱ ἐκβάσεις τοῦ ἐνεργοῦντος καθ' ἡμῶν ἐγωῦστικοῦ θηρίου, νῦν ἀνοίγεται ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ, ἤτοι εἰσάγεται ὁ Ἰωάννης εἰς ὀρίζοντα ὑψηλοτέρας γνωστικῆς θεωρίας, καὶ βλέπει τὴν Διαθήκην τοῦ Θεοῦ, δηλ. πάντα τὰ σχετικὰ σήματα, τὰ ἐπικυροῦντα τὸ αἰώνιον καὶ ἀμετάβλητον τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀληθείας. Ἐγένοντο δὲ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη, ἀπαρallάκτως ὅπως μᾶς εἶπε καθεὶ (δ'. 5), προσέτι δὲ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη, ἵνα ἐπὶ τέλους, διὰ

τῆς περικοπῆς ταύτης, μᾶς εἰσάξῃ ὡς διὰ προοιμίου εἰς τὴν ἔννοιαν ὅτι θὰ ἀκολουθήσῃ καὶ τρίτη ἐπανάληψις τῶν ἱστορουμένων, ἀρχομένων ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς τελείας παρασκευῆς καὶ ταξινομήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ διατάξεων, ἧτοι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐβδόμης οἰκουμενικῆς συνόδου· καὶ τοῦτο, ὡς προείπομεν ἵνα διὰ νέων συμβολικῶν παραστάσεων, λάβωμεν πλειοτέρας καὶ βαθυτέρου βαθμοῦ γνώσεις περὶ τοῦ ἀγῶνος καὶ τοῦ τρόπου δι' οὗ διεξάγεται ὁ ἀγὼν τῶν ὀργάνων τῆς κακίας κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς ἀρετῆς. "Ὡστε τὸ μυστικὸν καὶ λίαν θαυμασιον τοῦτο τῆς θείας προνοίας προνοητικὸν σύστημα, οὐ μόνον ἐκριζοῖ καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν, περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀπολαύσεως τοῦ πρωϊνοῦ ἀστέρος, ἵνα δι' αὐτοῦ σταθερῶς ὀδηγούμενοι φθάσωμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς αἰωνίου ἀσφαλείας, ἀλλὰ συγχρόνως κλείει καὶ τὸ στόμα τοῦ κλειδοκράτορος τῆς ἀβύσσου. (θ.) ὅτις μῆτε τὸν Θεὸν φοβούμενος, καὶ μῆτε τοὺς ἀνθρώπους αἰσχυρόμενος, τολμᾷ, κατόπιν τοιούτων ἀποδείξεων, νὰ δικαιολογῇται κηρύττων, ὅτι τὸ κακεντρεχὲς καὶ φανταστικὸν ὕψος τῶν γραικῶν εἶνε τὸ κώλυμα τῆς ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν. μόλις, λέγει συμμορφωθῇ ἡ Ἀνατολικὴ ἐκκλησία, ἀμέσως καὶ ἡ τῶν διαμαρτυρομένων θὰ ἐπανεέλθῃ μετανοοῦσα εἰς τὰς μητρικὰς αὐτῆς ἀγκάλας.

IB.' 1-2 «Καὶ σημεῖον μέγα ὄφθῃ ἐν τῷ οὐρανῷ,
 » γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον (α) καὶ ἡ σελήνη ὑπὸ
 » κάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς
 » στέφανος ἀστέρων δώδεκα (β) καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα

(α) Ὡ κάλλος νύμφης, μᾶλλον δὲ καὶ σφωροσύνη νύμφης, ἔδειξε γυνὴν αὐτῆς τὸ κάλλος, ἔδειξεν αὐτῆς τὴν σεμνότητα· πῶς ἤλασας τοὺς μοιχοὺς· τῇ τῆς σφωροσύνης ὑπερβολῇ· οὐκ ἔλαβον ὅπλα· οὐκ ἔλαβον δόρατα οὐδὲ ἀσπίδας. ἔδειξα αὐτοῖς τὸ κάλλος μου καὶ οὐκ ἤνεγκαν τὴν λαμπηδόνα. (Χρυσ. τομ. Β' 421).

(α) Οἱ ἀστέρες οὗτοι ἐξεικονίζουσι τοὺς θεμελίους τῆς ἐκκλησίας (κα' 14) Οὗτοι δ' εἰσιν οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι. «Οὐρανὸς γέγονεν ἡ γῆ, λέγει ὁ θ. Χρυσόστ. οὐκ ἀστέρων ἐξ οὐρανοῦ εἰς γῆν καταβάντων, ἀλλ' ἀποστόλων ὑπὲρ τοὺς οὐρανοὺς ἀναβάντων, ἐπειδὴ περ ἐξεχύθη ἡ χάρις τοῦ πνεύματος... τί γὰρ τοιοῦτον ἀστέρες, οἷον ἀπόστολοι; ἀστέρες ἐν οὐρανῷ;

» κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.»

«Διὰ τὸν φόβον σου Κύριε, ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν
» καὶ ὠδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα σωτηρίας· ὃ ἐ-
» ποιήσαμεν ἐπὶ τῆς γῆς». (ῥδὴ. Ὑσ. 17)

Ἡ πρὸς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ ὑπακοή τῶν στοιχείων ἡλίου τε καὶ σελήνης, ἦτο προεικόνισμα, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς παραστάσεως ταύτης, ἣν παριστάνει ἡμῖν ἡ μεγαλοπρεπὴς αὕτη παράστασις τῆς ἐνταῦθα ἀναφερομένης γυναικός· ἀλλ' ὑπὸ τὴν διαφοράν, ἃν ἐκεῖ συνέβη προσωρινή ἢ σταῖσις τῶν αἰσθητῶν φωστήρων, ἐπειδὴ ἀπέβλεπε νίκην προσκίρου ἀγῶνος, ἐνταῦθα ὅμως ἡ στάσις τῶν νοητῶν ἔσεται αἰώνιος, καθ' ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ἐστὶν ἀμετάκλητος ἐπὶ ταῖς δωρεαῖς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀντιμαχόμενος καθ' ἡμῶν, κατὰ τὸ ἀμετάκλητον τοῦ Δημιουργοῦ ἀνήκει εἰς τὸ ἀτελεύτητον καὶ αἰώνιον.

Ἡ γυνὴ αὕτη ἡ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, ἦτοι τὸ φῶς τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος καὶ ἔχουσα ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς τὴν σελήνην, ἦτοι τὸν νόμον τοῦ γράμματος, ἐξεικονίζει τὴν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν ἐν τῇ τελείᾳ δηλονότι αὐτῆς ἀκμῇ, ἣν ἀκμὴν εἶδαμεν ἐπὶ ἡμερῶν τοῦ μεγάλου Φωτίου, ὅπου τῇ δραστηριότητι αὐτοῦ, ἐμπεδόθησαν καὶ αἱ τελευταῖαι ἀποδείξεις τῆς ἀσαλεύτου ἀληθείας τῶν δογμάτων τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, ἐν ἣ γεννᾶται ἐν πνεύματι ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος, ὁ μέλλων νὰ ποιμάνῃ τὸν κόσμον εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἄπαντα. «Ὡσπερ οἱ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν λόγοι, λέγει ἡμῖν ὁ θεὸς Μάξιμος, πρόδρομοι τυγχάνοντες τῆς κατὰ σάρκα τοῦ λόγου παρουσίας τὰς ψυχὰς εἰς Χριστὸν ἐπαιδαγωγούν, οὕτω καὶ αὐτὸς ὁ δεδοξασμένος τοῦ Θεοῦ Λόγος, σαρκωθείς, πρόδρομος τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ παρουσίας γεγένηται· παιδαγωγῶν τὰς ψυχὰς διὰ τῶν οἰκείων λόγων πρὸς ὑποδοχὴν τῆς ἐμφανοῦς θεϊκῆς παρουσίας. ἦν

ἀπόστολοι ὑπὲρ τῶν οὐρανῶν· τὰ ἄνω γὰρ φρονεῖτε· οὗ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος· ἀστέρες ἀπὸ πυρὸς αἰσθητοῦ· ἀπόστολοι ἀπὸ πυρὸς πνευματικοῦ· ἀστέρες ἐν νυκτὶ φαίνουσιν ἐν δὲ ἡμέρᾳ κεκρύπτονται· Ἀπόστολοι δὲ ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ τὴν ἐκτῶν ἀκτίνα λάμπουσι. (Τομ. γ' 787).

αἰὲ μὲν ποιεῖται, μεταβάλλων ἀπὸ τῆς σαρκὸς πρὸς τὸ πνεῦμα διὰ τῶν ἀρετῶν τοὺς ἀξίους· ποιήσει δὲ καὶ ἐπὶ τέλει τοῦ αἰῶνος, ἐμφανῶς ἀποκαλύπτων τὰ τέως πᾶσιν ἀπόρρητα·» ἡ προφητικὴ αὕτη τοῦ πατρὸς διατύπωσις, (φιλον. 349. κθ.), σαφῶς ἐπεξηγεῖ ἡμῖν καὶ κεῖνο τὸ ρητὸν τῆς Ἀποκαλύψεως «... πνεῦμα ζωῆς εἰσὶν ἡμεῖς εἰς αὐτούς,» (ΙΑ΄. 11).

ΙΒ΄ 3 «Καὶ ὥφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ,
» καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ
» κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ δια-
» διαδήματα, καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἁ-
» στέρων τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν·
» καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελ-
» λούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς κατα-
φάγῃ.»

Ἡ τῆς περιφανοῦς γυναικὸς παράστασις συνδυάζεται προφανῶς πρὸς τὴν συμβολικὴν ἐξεικόνισιν τοῦ ἵππου τοῦ λευκοῦ, τῆς πρώτης ἀποσφραγίσεως· ἄρα καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν καὶ πρώτην σάλπιγγα. Καὶ αὐτὸ τὸ νῦν σημεῖον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ δεύτερον ἀποσφράγισμα, ὅπου καὶ εἶδομεν τὸν ἵππον τὸν πυρρὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ’ αὐτοῦ πνέοντα θυμὸν καὶ αἶνον τὴν εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς. Ναί, συμφωνεῖ καὶ ἡ παροῦσα τοῦ δράκοντος παράστασις, μᾶλλον πρὸς τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ πυρροῦ ἵππου, καθότι ἐν τῇ παραστάσει ταύτῃ, δίδεται ἡμῖν ὁ λόγος τῆς ἐμπαθοῦς τοῦ ἀναβάτου ἐκείνου συμπεριφορᾶς, ἐπειδὴ, ὡς συμπληρωματικὴ διατύπωσις, πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι ὁ ἀναβάτης ἐκεῖνος, δηλαδὴ ὁ τῆς δύσεως ἀρχιεπίσκοπος, ἦν ὄργανον τοῦ νοητοῦ δράκοντος, φέροντος κεφαλὰς τὰ ἑπτὰ αὐτοῦ ἀρχικὰ πνεύματα, τὰ διεγείροντα ἐν ἡμῖν τὰ ἑπτὰ θανάσιμα πάθη τῆς φιλαυτίας, τῆς φιλαργυρίας, τῆς φιληδονίας, τῆς γαστριμαργίας, τοῦ φθόνου, τοῦ θυμοῦ, καὶ τῆς ὑπερηφανίας· κέρατα δὲ, ἄλλα ὑλικώτερα πνεύματα, δι’ ὧν ἐρεθίζει τοὺς σαρκικῶς ἁμαρτάνοντας πρὸς καταπολέμησιν τῶν δέκα τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν. Εἶδε δὲ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἐστεμμένους μὲ ἰσάριθμα στέμματα, διότι αἱ ἑπτὰ αὐτοῦ αὐταὶ κεφαλαί, ἦτοι ἀρχικαὶ κακίαι, διεγείρουσιν ἐν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πάθη καὶ κατορθοῦσιν αὐτοῦ τὸ θέλημα. Λέγει δὲ ὅτι

ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τοῦ οὐρανοῦ (α), διότι αἰνίττεται τὴν πτώσιν ἣν ὑπέστησαν μετὰ τοῦ πάπα οἱ καρδινάλιοι ἐν τῇ ὑπὸ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἀφορισμῶ. Ἐν τούτοις θέλει νὰ εἴπῃ ἡμῖν καὶ ἡ συμβολικὴ αὕτη τοῦ δράκοντος παράστασις, ὅτι ὁ πάπας τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, φέρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, διὰ τῆς ἐωσφορικῆς αὐτοῦ οἰήσεως, αὐτὸν τὸν δολομήτην, ἤτοι τὸν πρῶτον ἐφευρέτην τῆς ἐγωϊστικῆς ὑπερηφανείας, ἐφθόνησε τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, ὅπου καθ' ὑποκίνησιν αὐτοῦ προσεπάθει καὶ προσπαθεῖ παντὶ σθένει νὰ σκοτίσῃ τὴν ἤδη κανονισθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν διάταξιν, ὅπως δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, ἀφανιζομένης τῆς ἀληθοῦς τῆς πίστεως ἡμῶν μαρτυρίας, ματαιωθῇ τὸ μυστήριον τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπίσεως καὶ ἐπικρατήσῃ καὶ αὐθις ἡ πλάνη μέσον τῆς παπικῆς αὐθαιρεσίας.

IB' 4-6. «Καὶ ὁ δράκων ἔσθηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς, τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὡς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ. καὶ ἤρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν (β) εἰς τὴν ἔρημόν, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα.»

«Πᾶν δένδρον ἐκ τοῦ καρποῦ του γινώσκεται.» Ἡ ἐναρμόνιος σύμπραξις τῶν ἁγίων πατέρων, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς μακροχρονίου ὑπερφυοῦς ἐργασίας τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, σὺν ἁγίῳ πνεύματι, πρὸς κατόρθωσιν τῆς διατρανώσεως τῆς ἀληθείας, ἵνα καθ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀποσκορακισθῇ τὸ ψεῦδος καὶ ἐπικρατήσῃ ὁ καρπὸς τῆς ἀληθείας, ἡ περιεκτικὴ ἀρετὴ, διήγειρε τὸν φθόνον τοῦ Δράκοντος, ἡ μᾶλλον εἶπεῖν, ἐκυριεύθη οὗτος ὑπὸ μεγάλου φόβου, διότι

(α) «Κύματα ἀγρίας θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνas. πλανῆται, οὓς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς τὸν αἰῶνα τετήρηται.» (Ἰουδ.α' 13).

(β) «Πορὴν τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν, ἣ ἐλθεῖν τὸν πόγον τῶν ὠδίνων, ἐξέφυγε καὶ ἔτεκεν ἄρρεν.» (Ἠσαϊ. ἕγ' 7).

προησθάνθη ὅτι ἡ τῶν δογμάτων τῆς ἀληθείας διατράνωσις θὰ συνεπαγάγῃται τὴν ἑαυτοῦ αἰωνίαν βάσανον καὶ τιμωρίαν ἐν τῷ πυρὶ τῆς κολάσεως τῷ δι' αὐτὸν ἡτοιμασθέντι. "Ἰνα λοιπὸν μὴ ὑποστῇ τὴν τιμωρίαν ταύτην, ἀπεναντίας δε, δυνάμει τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀπάτης, βασιλεύῃ ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς καὶ καρδίαις, σκοπὸν ἔβαλε ν' ἀφανίσῃ τὴν δογματικὴν τῆς ἐκκλησίας διάταξιν. κατάλληλον δὲ πρὸς τὴν ἐκδούλευσιν ταύτην εὔρετὸν πάπα, ὅστις κατὰ συγκυρίαν ἔτρεφε τὴν οἴησιν καὶ τὸν φθόνον (α) καὶ ἦν πολῦτιμον σκεῦος εἰς τὸν Δράκοντα. Ἄρα λοιπὸν, ὁ ἐκβρασμὸς τῆς παπικῆς καρδιακῆς ἀβύσσου, ὅστις κατέστη ἡμῖν ἐπαισθητὸς διὰ τῶν ἀλλοκότων καὶ δαιμονιωδῶν ἀξιώσεων αὐτοῦ, περὶ ἀρχῆς ἀπολύτου, περὶ ἐκπορεύσεως, περὶ ἀνατροπῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων καὶ ἐκνοθεύσεως θείων δογμάτων, καὶ λοιπῶν ἄλλων κακῶν, ναὶ λέγομεν ἡ τῶν Νικολαϊτῶν αὕτη κατὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας καταφορά, ἦτο καὶ εἶνε ρητῶς ὑποκίνημα τοῦ Δράκοντος, ὅστις λέγει ὅτι ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, οὐχὶ ἀπλῶς καὶ ὥς ἔτυχεν ἀλλὰ μετὰ βασάνων καὶ ἀλλεπαλλήλων θλίψεων, ἵνα καταφάγῃ τὸ τέκνον αὐτῆς ἅμα τῇ γεννήσει αὐτοῦ. Ἡ περικοπὴ αὕτη σχετίζεται πρὸς τὴν τρίτην ἀποσφράγισιν, ὅπου βλέπομεν τὸν ἵππον τὸν μέλανα. (ς' δ) Ὅμως εἰς πείσμα τοῦ δολομήτου, ἡρπάγῃ τὸ τέκνον τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ, ἡ-

(α) «ὦ φθόνε ὑποκρίσεως ἀδελφέ· δούλου δημιουργέ· φόνου σπορεῦ, δρακόντων σπέρμα, θανατόπνουν ἄνθος! τί μαιρώτερον φθόνου! ἀλλ' οὐδὲν· τί δὲ καὶ ἐκύησε θάνατον; ἀλλ' οὐδὲν ἕτερον, εἰμὶ φθόνος καθὼς μαρτυρεῖ μοι ἡ γραφὴ λέγουσα· ὅτι ὁ Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησε· οὐδὲ τέρεται ἐπ' ἀπολείᾳ ζώντων· φθόνῳ δὲ τοῦ Διαδόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. ἐμοὶ δοκεῖ ἀγαπητοί, τὸν φθόνον, ἐξεύρεμα εἶναι τοῦ δράκοντος· καὶ ἀμύχανον ἐστὶν ἔχειν τινα φθόνον ἐὰν μὴ ὅφρις προσεργύσας τινὶ λαθραίως, καὶ ἐκ τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐμέσας τὸν ἰόν. εἰς τὴν τοῦ δεχομένου καρδίαν ἐμβάλλει τὸν φθόνον· οὕτω γὰρ εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ ὀφεινῶς τάξιν καὶ δυνάμειν ὁ φθονερός ἀπολήγει... Τί πονηρότερον τοῦ φθονεροῦ; ἀλλ' οὐδὲν. ἐν ποίοις θηρίοις συναριθμῆσεται; Ἐὰν λέοντι ἢ παρδάλει αὐτὸν συνεικάσῃς, εὐρήσεις ἐν τῷ φθονερῷ τὸ πονηρόν. πᾶν γὰρ ζῷον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον ἑαυτοῦ, ὁ δὲ φθονερός τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισεῖ (Χρυσ. ε' τομ. 60±.)

τοι διετρανώθη, ἡ ἑπταδικῶς δοκιμασθεῖσα ἀλήθεια, οὐ μόνον διὰ τῶν ἀγωνιζομένων μελῶν τῆς ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν οὐρανοῖς πάντες οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ἅγιοι ἐδόξασαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐν σοφίᾳ ἔλαβεν καὶ τὴν διὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας πνευματικὴν αὐτοῦ γέννησιν. (α) Τούτου δ' ἐπιτευχθέντος, ἡ πίστις ἡμῶν ἡ ὀρθόδοξος ἔφυγεν εἰς ἔρημον, δηλαδὴ, ὑπεχώρησεν εἰς ἀγαθὰς καὶ μετριοπαθεῖς καρδίας, ὅπου ἐκεῖ ἐξασκεῖται διὰ φυσικῆς θεωρίας ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀλήθεια, καθ' ὅλον τὸ διάστημα ὡς εἶπομεν καὶ προηγουμένως τῶν 1260 ἐτῶν. (ια' 2 3 9).

IB' 7-9. «Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ. ὁ
» Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ
» δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι
» αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὗρέθη ἔτι αὐτῷ
» ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφης
» ὁ ἀρχαῖος ὁ καλούμενος διάβολος καὶ σατανᾶς, ὁ πλα-
» νῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν καὶ οἱ
» ὄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.»

Ἀκούετωσαν οἱ τὸν καπνὸν τῆς ματαιοφρονου ψευδοφιλοσοφίας λατρεύοντες, καὶ τοῦτον διὰ τῆς νικητιανῆς ἐξεικονίζοντες, αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ Χριστοῦ θείαν εἰκόνα περιφρονούντες, καὶ κενὰ κατὰ τῆς ἀληθείας λαλοῦντες, ὅποια σπουδαῖα γνωρίσματα παρέχει ἡμῖν, ἡ τῶν ἁγίων Γραφῶν μετ' εὐσεβείας διεξαγομένη

(α) Ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος ἐφ' ὅπαξ κατὰ οὐρὰ γεννηθεὶς, αἰεὶ γεννᾷται θέλων κατὰ πνεῦμα διὰ φιλανθρωπίαν τοῖς θέλουσιν καὶ γίνεται βρέφος, ἑαυτὸν ἐν ἐκείνοις διαπλάττων ταῖς ἀρεταῖς καὶ τοσοῦτον φαινόμενος, ὅσον χωρεῖν ἐπίσταται τὸν δεχόμενον οὐ φθόνῳ σμικρύνων τοῦ οἰκέτου μεγέθους τὴν ἔκφανσιν, ἀλλὰ μέτρῳ σταθμίζων τῶν ὀρᾶν ποιοῦντων τὴν δύναμιν οὕτως αἰεὶ καὶ φαινόμενος ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος. τοῖς τρόποις τῶν μετόχων, αἰεὶ διαμένει κατὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ μυστηρίου τοῖς πᾶσιν ἀθέατος. Ὅθεν σαφῶς τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν διασκοπήσας ὁ θεῖος Ἀπόστολος φησὶν, Ἰησοῦς Χριστός, χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. εἰδὼς αἰεὶ καινὸν τὸ μυστήριον καὶ μηδέποτε περιλήψει νοὸς παλαιούμενον.» (Φίλων βιβλ. Μαξ. ἐκατ. γ' η').

μελέτη. «Πόλεμος, λέγει, ἐγένετο ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ κατὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ κατὰ τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.» Σχετικῶς καὶ ὁ προφήτης Δανιὴλ, λαλῶν δηλαδὴ περὶ τῆς τοιαύτης περιστάσεως λέγει. «Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστήσεται Μιχαὴλ ὁ ἄρχων, ὁ μέγας, ὁ ἐστηκώς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου. Καὶ ἔσται κατὰς θλίψεως, θλίψις (α) οἷα οὐ γέγονεν, ἀφ' οὗ γεγένηται ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου. καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σωθήσεται ὁ λαός σου πᾶς ὁ εὐρεθεὶς, ὁ γεγραμμένος ἐν τῇ βίβλῳ, (κβ' 19) καὶ πολλοὶ τῶν καθευδόντων ἐν γῆς χῶματι ἐγερθήσονται, (ια' 11) οὗτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον (κ' 5) καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμόν καὶ εἰς αἰσχύνην αἰώνιον. (κβ' 15) Καὶ οἱ συνιέντες ἐκλάμπουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος, καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας. (ιβ' 1) καὶ ἔτι καὶ σὺ Δανιὴλ ἔμφραξον τοὺς λόγους καὶ σφράγισον τὸ βιβλίον, ἕως καιροῦ συντελείας, ἕως διδαχθῶσι πολλοὶ καὶ πληθυνθῇ ἡ γνῶσις.» (Δαν. ιβ' 1-4)

Οὕτως ἐχούσης τῆς ἀληθείας, τί εἵπωμεν καὶ κατ' ἐκείνων, τῶν ἀποτελούντων τὸ στόμα τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, καὶ λεγόντων, ὅτι εἰς μάτην ἀπέβη ὁ χρόνος, ὃν ἐδαπάνησεν ὁ ἀλλόκοτος φανατισμὸς τοῦ μεσαιῶνος, ἔνεκεν τοῦ ἀδιεξόδου ἐκείνου ἀγῶνος τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, τῶν ἀγωνιζομένων δηθὲν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, κατὰ ὁμοιοσύμῳ, καὶ περὶ ἐκπορεύσεως καὶ ἄλλων δογματικῶν ζητημάτων ; Ἰδοὺ νῦν διὰ τῆς μυστικῆς παλινδρόμησης, ἐξιστορουμένων τῶν ἐνδιαφερουσῶν περιστάσεων μετ' ἀκριβείας, μανθάνομεν ὅτι οἱ ἀγῶνες τῆς ἐκκλησίας διεξήγοντο εὐδοκίᾳ καὶ ἐνεργείᾳ θεϊκῇ· λέγει γὰρ «Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.» (ιβ' 2), καὶ πάλιν «ἦν δὲ περιβεβλημένοι σάκκους.» (ια' 3). Ὅπως καὶ ἐν τῇ τρίτῃ σφραγίδι εἶδομεν τὴν ἐκκλησίαν μελανοφοροῦσαν ἐν τῷ συμβό-

---

(α) Αἰνίττεται τὴν καθ' ἡμᾶς θλίψιν. τὴν καταρτίζουσαν τὸ τελευταῖον τάγμα τῶν ἐν θλίψει βιούντων, οἵτινες μὴ ὑποφέροντες τὴν φορὰν τῶν τεσσάρων ἀνέμων ζητοῦσι τὸν θάνατον καὶ φεύγει ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος (θ' 6) Ἐν τοῖτοις τολμῶ λέγειν. ὅτι ὁ ἥλιος ἐπὶ γῆς, καὶ ἡ Ἄτοκάλυψις ἐπὶ τῆς θείας Γραφῆς.

λφ τῆς τοῦ ἵππου παραστάσεως· τὸν δὲ καθήμενον ἐπ' αὐτὸν
 κρατοῦντα ζυγόν, ἵνα δι' αὐτοῦ ζυγίξῃ τὰς διαθέσεις καὶ ἀγῶνας
 τῶν ἀγίων. Ἄν ἦσαν περιττοὶ οἱ μακραίωνες ἐκεῖνοι ἀγῶνες, πρὸς
 τί ἢ τόση ἐπιμέλεια τῆς προνοητικῆς περιγραφῆς τῶν τηλικού-
 των τῆς ἐκκλησίας ἀνδραγαθιμάτων κατὰ τοῦ πονηροῦ δράκον-
 τος; Βλέπετε, ἐν τούτοις, πόσον ἀπατάσθε ἐν τοῖς ματαίοις ὑ-
 μῶν διαλογισμοῖς, ἢ μᾶλλον κατὰ πόσον φαίνεσθε βλάσφημοι
 κατ' αὐτοῦ φεῦ! τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ὅπου πᾶσα βλάσφημία
 κατ' αὐτοῦ, οὐκ ἀφεθήσεται οὔτε ἐν τῇ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῇ
 μέλλοντι; Βλέπετε κατὰ πόσον ἀπέχετε τῆς ἀληθείας, ἀκολου-
 θοῦντες τὴν ὁρεξίν τοῦ ἐν ὑμῖν ἐπικρατοῦντος ἀστάτου πνεύμα-
 τος, ὥστε ἐκεῖνα ἅπερ ἐκλαμπάνετε ὡς περιττά, νὰ εἶνε τὰ ὄν-
 τως ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα πρὸς δόξαν Θεοῦ, καὶ ἀσφάλειαν
 τῆς αἰωνίου τῶν μακαρίων ψυχῶν ἀναπαύσεως, καὶ πρὸς ἐκπαί-
 δευσιν καὶ αὐτῶν τῶν ἀγγέλων, βλεπόντων τὴν ἔντεχνον διεξα-
 γωγὴν τοῦ πολέμου τῆς ἀγαθότητος κατὰ τῆς κακίας; «Ἐξεχύ-
 θη ἡ χάρις τοῦ πνεύματος, λέγει ὁ Θεὸς Χρυσόστομος. Οὐρανὸν
 τὴν οἰκουμένην ὁ Σωτὴρ, οὐ τὴν φύσιν μεταβαλὼν, ἀλλὰ τὴν
 προαίρεσιν διορθούμενος· ἐξέβαλε τὴν κακίαν καὶ ἐπανήγαγε τὴν
 ἀρετὴν»· καὶ αὖθις, «οὐδὲν ἐκκλησίας δυνατώτερον ἄνθρωπε λύ-
 σον τὸν πόλεμον, ἵνα μὴ καταλύσῃ σου τὴν δύναμιν· μὴ εἰσαγε
 πόλεμον εἰς οὐρανόν. Ἡ ἐκκλησία οὐρανοῦ ἰσχυροτέρα.» Λαλῶν
 δὲ ὁ χρυσορρήμων καὶ περὶ τοῦ λόγου τῆς μελαίνης αὐτῆς περι-
 βολῆς λέγει· «Φωνὴ τῆς Τρυγόνος ἠκούσθη ἐν τῇ γῇ ἡμῶν·
 ἡ φωνὴ τῆς τρυγόνος ταύτης τὸ οὐράνιον ἔαρ, τὸν Χριστὸν οὐρα-
 νόθεν παραγίνεσθαι ἡμῖν σημαίνει. Ἀλλ' ἀκούσωμεν τῆς τρυγό-
 νος ταύτης ποῖα μέλη κελαδεῖ· μέλαινα εἰμι καὶ καλὴ, θυ-
 γατέρες Ἱερουσαλήμ; μὴ ἐμβλέψατέ με, ὅτι ἐγὼ μεμελανωμένη
 εἰμὶ, ὅτι παρέβλαψέ με ὁ ἥλιος· (στ' 8) μέλαινα εἰμὶ καὶ καλὴ;
 μέλαινα διὰ τὴν προτέραν παράβασιν, καλὴ διὰ τὴν ταχεῖαν με-
 τάνοιαν· μέλαινα διὰ τὸ ἐν τῇ πταισμάτι πένθος, καλὴ διὰ τὸ ἐν
 τῇ βαπτίσματι φέγγος· μέλαινα εἰμι καὶ καλὴ θυγατέρες Ἱερου-
 σαλήμ;—θυγατέρας λέγει τῆς Ἱερουσαλήμ τὰς ἀγνὰς τῶν πατέ-
 ρων ψυχάς;—μέλαινα εἰμι καὶ καλὴ ἢ ἐξ ἔθνων ἐκκλησία, μὴ
 βλέψητε ὑμεῖς αἱ ἅγαι ψυχαί, μὴ ἐμβλέψητε εἰς ἐμέ, ὅτι ἐγὼ
 εἰμὶ μεμελανωμένη, ὅτι παρέβλεψέ με ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης
 διὰ τὴν προϊέραν μου πλάνην.» (τομ β' 606)

Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται. οἱ δὲ λόγοι τοῦ Σω-
τῆρος οὐ μὴ παρέλθωσι. Ἄξιον σημειώσεως εἶνε καὶ κεῖνο, τοῦ
ὅτι δηλαδὴ, κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, καθ' ὃν διεξήγετο ὁ με-
ταξὺ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ καὶ δράκοντος ἀγών, διὰ τῶν ὀργά-
νων αὐτῶν τῶν ἀνθρωπίνων ἀρετῆς καὶ κακίας, ἐτύγγανε νὰ
συμπίπτῃ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρχαγγέλου μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ πα-
τριάρχου Μιχαὴλ Κηρουλαρίου, ὅστις μετὰ τὸν Φώτιον, διὰ τῆς
τελικῆς καθαιρέσεως τοῦ πάπα καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ἔδωκε τὸ ἀ-
νίατον τραῦμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ δράκοντος. Ἀναφέρων δ' ἐν
τούτοις τὸ θεῖον πρόγραμμα καὶ τὸ αἷτιον τῆς ἐσχάτης ταύτης
κατὰ τοῦ δράκοντος πληγῆς λέγει ὡς ἑξῆς.

IB' 10-12 «Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐ-
» ρανῷ λέγουσαν. Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύνα-
» μιν καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ
» Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν
» ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
» ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτόν διὰ τὸ
» αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐ-
» τῶν. καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανά-
» του. διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς
» σκηνοῦντες.»

Κατὰ τὸ ἔτος 1054, ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου, πατρί-
άρχου Κωνσταντινουπόλεως, καθ' ἣν δηλονότι ἐποχὴν, διεξήγετο
ὁ προρρηθεὶς ἐν ἀγίῳ πνεύματι αὐτός ἀγών, τῇ συνεργείᾳ τῶν
ἐμπροθύμων, μέχρις ἐσχάτης ἀφοσιώσεως ἡμετέρων ἀγίων πατέ-
ρων, ἀπελπισθέντες οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ πάπα διὰ τὸ ἀσάλευτον
τῆς ἀποφάσεως τῶν συνοδικῶν πατέρων, ὅτι δηλαδὴ ἦτο ἀδύνα-
τον νὰ ἐνδύσωσιν εἰς τὰς παραλόγους τοῦ πάπα ἀξιώσεις, εἰσῆλ-
θον εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀγίας Σοφίας, καὶ καθ' ἣν ὥραν ἐτελεῖτο ἡ
θεία λειτουργία, ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς ἀγίας Τραπέζης, ἵνα πλη-
ρωθῇ κατὰ γράμμα τὸ «ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός,» ἀφορισμὸν κατὰ τοῦ πατριάρχου Μι-
χαὴλ καὶ πάντων οἵτινες συνεκοινώνουν μετ' αὐτοῦ, καὶ μετὰ
δύο ἡμέρας ἀνεχώρησαν δρομαῖοι ἀπὸ Κωνσταντινουπόλιν. Ἐν
τῷ ἀφορισμῷ αὐτῶν οἱ Λατῖνοι ὠνόμαζον τοὺς πατέρας ἡμῶν, Σι-

μωνιακούς, Ουαλεντιανούς, Ἀρειανούς, Δονατιστάς, Νικολαίτας, Σευηριανούς, Πνευματομάχους, καὶ Θεομάχους, Μανιχαίους, Ναζαρηνοὺς. Καὶ ὅμως ἡ ἀλήθεια ἐγκτεται ἐν τοῖς πράγμασι, καὶ νῦν σὺν Θεῷ, ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἱεράς Ἀποκαλύψεως, ὅπερ προώριται νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν γνησιότητα τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ προαναγγεῖλῃ τὰ βραβεῖα, ἅτινα ἡτοιμάσθησαν ὑπὲρ τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἀληθείας, καὶ αἱ τιμωρίαι αἵτινες ἀναμένουσιν τοὺς κατ' οἰκείαν προαίρεσιν γινομένους τυφλὰ ὄργανα τοῦ δράκοντος πρὸς ἐξαφάνισιν τῆς γνώσεως τοῦ αἰωνίου φωτός. Ἐνεκεν τούτου λοιπόν, δοξάζει καὶ ὁ οὐράνιος τῶν ἁγίων χορός μετὰ τῶν ἀγγέλων, τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ διεξαγωγῇ τοῦ ἀγῶνος, καὶ εὐφραίνονται πάντες οἱ δίκαιοι, διότι εἶδον νὰ νικήσωσι οἱ ἀγωνισταὶ ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁρνίου καὶ ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, ἥτοι ἐν ὀνόματι τῆς Θεανθρώπου αὐτοῦ ὑποστάσεως, τὸν δράκοντα καὶ τοὺς αὐτῷ ἀκολούθους. «Ταῦτα εἰδότες καὶ ἡμεῖς μὴ ξενιζώμεθα, κατὰ τὸν ἀπόστολον Πέτρον, τῇ ἐν ὑμῖν πυρῶσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένην, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος. ἀλλὰ καθὼς κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῇτε ἀγαλλιώμενοι. Εἰ ὀνειδίξεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. μὴ γὰρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος, εἰδὲ ὡς Χριστιανὸς μὴ αἰσχυνέσθω· δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρῖμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ Θεῷ εὐαγγελίῳ; καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἄσεβης καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;» (Α' δ' 12-18)

ΙΒ'. 12 «Οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει».

(Οἱ ἀκαιρολογούντες ἐν καταχρίσει, κατὰ τῶν πνευματικῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ οὐρανοῦ τῶν ἁγίων χοροῦ, ἐμπράκτως ἐπικυροῦσι τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ἣν διαλαμβάνει ἡ παροῦσα περικοπή· τοῦ ὅτι δηλαδὴ, κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ἡμᾶς, τοὺς ἐπὶ γῆν, ἔχων θυμὸν μέγαν. ἐν ἄλλοις λέξεσιν οὕτω φρονούντες, ἔκ-

θηλοι γίνονται ὅτι ἀγνοοῦσι τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ἐν λόγῳ πνευματικοῦ ἀγῶνος. Ἄρα θὰ εἶπη ὅτι ἐν ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς βιοῦσι, ἦτοι τοῖς ψυχικῶς διάγουσι, δὲν διεξάγεται τοιοῦτος ἀγὼν. (α) Τοῦτο δὲ γίνεται φανερόν καὶ ἐκ τῶν προφητικῶν τῆς Ἀποκαλύψεως ρήσεων· πρῶτον, διότι λέγει ρητῶς, ὅτι δ' ἀγὼν οὗτος διεξήχθη ὑπὸ τῶν ἐν οὐρανοῖς οἰκούντων, ἦτοι ὑπὸ τῶν διαγόντων βίον πνευματικόν· καὶ δεύτερον, ὅτι ὁ Δράκων βληθεὶς εἰς τὴν γῆν, στερεῖται τῶν ἀπαιτουμένων ὀργάνων, ἵνα συνεχίσῃ τὸν κατὰ δογμάτων πόλεμον τούτου δὲ ἔνεκεν ἀκούομεν κατὰ τὴν περίοδον τῆς πέμπτης σάλπιγγος (θ' 4) καὶ ἐρρέθη αὐταῖς (ταῖς ἀκρίσι) «ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰμὴ τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ». Ἄν δε σπανίως ἀνεφάνησαν μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ πάπα, εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς τῆς ὀρθοδοξίας ὀρίζοντα, αἰρετικοὶ τινες, οἱ τοιοῦτοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰσιν ἄπλοὶ μηρυκασταὶ τῶν παλαιῶν αἱρέσεων. Ἰδοὺ ἔχομεν ὑπ' ὅψει τὰς προσφάτως μακρολογίας καὶ ἀηδεῖς φλυαρίας τοῦ Ἀποστόλου Μακράκη. Οὗτος, σὺν τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ κακοδόξοις φρονήμασι, ἀναμάσῃ σήμερον τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀπολλιναρίου, ὅστις ἐδόξαζεν ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἔλαβε ψυχὴν ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ φύσεως καὶ τούτου ἔνεκεν βροντοφωνῶν κατ' αὐτοῦ ὁ θεὸς Μάξιμος λέγει. «Γεννᾶται Χριστὸς ὁ Θεός, προσλήψει σαρκὸς· ψυχὴν ἐχούσης νοεράν, γενόμενος ἀνθρώπος·» (φιλ. 653) Συμφώνως γοῦν τῷ Ἀπολλινάρῳ καὶ ὁ Μακράκης, δοξάζων βλασφημῶς, ὅτι ἐν τῷ σπέρματι τοῦ ἀνδρὸς λαμβάνει τὴν ὑπαρξιν καὶ ἡ ψυχὴ ὅπως τὸ σῶμα, ἄρα θὰ εἶπη ὅτι ὁ Χριστός, ἐπειδὴ ἐγεννήθη ἄνευ σπέρματος ἀνδρὸς, ἦν ἅμοιρος ψυχῆς. Ναί μὲν ἀποδεχόμεθα καὶ ἡμεῖς ὅτι ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σπέρματι ὑπάρχει ἀνεξήγητόν τι καὶ ἀκατανόητον αἷτιον, παρέχον ἀφορμὴν ὑπάρξεως τῶν πρώτων τοῦ ἀνθρώπου συστατικῶν, ὅπως καὶ τῶν ἀλόγων ζώων καὶ τῶν φυτῶν, ὅπου ἐν τῷ σπέρματι ἢ τῷ κόκκῳ ἐνυπάρχει τὸ τῆς ζωικῆς μεταδόσεως αἷτιον, οὐχὶ ὅμως καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν, οὐδέποτε ὅμως θ' ἀποδεχθῶμεν, κακοδόξως καὶ βλασφημῶς, ὡς οἱ μακραχισταὶ ὅτι αὕτη ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, ἡ

(α) Ἀφορῶν τὴν θέσπισιν δογμάτων θεολογικῶν καὶ ἄλλων ὑψηλῶν τῆς ἐκκλησίας διατάξεων.

αἰώνιος καὶ ἀθάνατος καὶ ἐπιδεικτικὴ ἀπείρου θεώσεως, δηλαδή ἡ νοερὰ ψυχὴ, ὅτι εἶνε οὕτως εἰπεῖν κατὰ φυσικὰς συντάξεις ἐγκεκολαμμένη εἰς τὸ σπέρμα τοῦ ἀνδρός· τότε πρὸς τί ἡ κατὰ τὴν κοσμογονίαν ἐξιδιασμένη δημιουργησις τοῦ ἀνθρώπου, ἀφ' οὗ ἐπρόκειτο νὰ μὴ ὑπάρχῃ λόγος διαφορᾶς τῆς διαπλάσεως; Διὰ τὸν ἀποδείξῃ ἡ ἁγία Γραφή τὸ ἄσχετον τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ σπέρμα, λέγει ὅτι, ὅχι μόνον τὴν ψυχὴν διὰ τῆς ιδίας αὐτοῦ πνοῆς ὁ Θεὸς ἐνεφύσησεν ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ καταστῇ σκῆνωμα μιᾶς τοιαύτης ἀνεκτιμήτου φύσεως, διέπλασεν αὐτὸ ἰδίαις χερσίν. Ἐπὶ τέλους τοῦ βασιζονται οἱ τοῦ Μακράκη ἀκέλουθοι ἀναμασσῶντες, ταῦτα; εἰς ὅσα αἷτια· πρῶτον λέγουσιν ὅτι ἂν ἀποδεχθῶμεν ὅτι μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ ἐμβρύου ἀποστέλλεται παρὰ Θεοῦ ἐν αὐτῇ ἡ ψυχὴ θὰ πέσωμεν εἰς τὴν κῆρσιν τῆς μετεμψυχώσεως· δεύτερον δὲ λέγουσιν· ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι συνδημιουργεῖται ὡς καὶ τὸ σῶμα ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς γυναικός, τότε θὰ προσκρούσωμεν εἰς τὴν μῆσιν τῆς Γραφῆς. «Καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν, ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ ὧν ἤρξατο ὁ Θεὸς ποιῆσαι» ἀκούετε κύριοι μακραχισταί; «ὧν ἤρξατο ποιῆσαι» δηλαδή ἐκείνων τὰ ὁποῖα προώρισε νὰ τελειώσῃ ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος· ὅχι ὅμως κἀκείνων, ἅπερ δημιουργεῖ ἐπ' ἀπειρον, εἰς αὔξησιν τῆς τῶν ἀγίων καὶ ἀοράτων δυνάμεων τελειότητος, καθ' ἃ βεβαίως ἡμῖν καὶ ὁ Χριστὸς λέγων «ὁ πατήρ μου ἐργάζεται καὶ γὼ ἐργάζομαι». Ἀλλὰ δεῦτε ἀκούσατε τὴν ἰδίαν σάλπιγγα, ἣτις πρὸ ὀλίγου ἐφίμωσε τὸν Ἀπολλινάριον, ἐν τῇ εἰπεῖν. «Γεννᾶται Χριστὸς ὁ Θεὸς προσλήφει σὰρκός, ψυχὴν ἐχούσης νοεράν,» νὰ κλείῃ καὶ ὑμῶν τὸ ἀκύστολον στόμα. «Οὐκ ἐστὶ ψυχὴ λογικὴ κατ' οὐσίαν, ψυχῆς λογικῆς τιμιωτέρα· πᾶσαν γὰρ ψυχὴν (α) κατ' εἰκόνα ἐαυτοῦ δημιουργῶν ὡς ἁγαθὸς ὁ Θεός, αὐτοκίνητον εἶναι παράγει» ἦτοι αὐτεξούσιον καὶ αὐτοπροαίρετον. (Φιλοκ. 332 Μαξ. ἐκ. α. ια.) ἄρα καθ' ὑμᾶς, ὁ Μέγας Μάξιμος

(α) Τὸ σῶμα ἐκ σπέρματος· ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἐκ Θεοῦ. (Ζαχ. ιβ' α.)
 ὁ Κύριος ἐκτείνων οὐρανὸν καὶ θεμελιῶν γῆν, καὶ πλάσσων πνεῦμα
 ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ. (ἐκκλ. ιβ. 7) (Λουκ. κγ' 43)

ὁ κορυφαῖος τοῦ τάγματος τῶν ὁμολογητῶν, εἶνε αἵρετικὸς ἐπειδὴ θεσπίζει ὅτι ὁ Θεὸς δημιουργεῖ ψυχὰς· λοιπὸν καὶ ὁ Ἀπόστολος ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ, «τίς μὲ ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου,» ὑποδεικνύει ἡμῖν ἐναργέστατα τὴν διαφορὰν ἐκατέρων ἡμῶν τῶν φύσεων, τῆς ἐνύλου καὶ τῆς αὐλου, εἶνε αἵρετικὸς· ἂν ἡ ψυχὴ, ὡς λέγετε, ἔχει καταγωγὴν χοϊκὴν, ὥσπερ καὶ τῶν ἀλόγων ζώων, πῶς παρουσιάζει ἡμῖν τὴν φύσιν αὐτῆς αὐτοκίνητον καὶ αὐτεξούσιον, ἐπομένως δημιουργὸν τῆς ἑαυτῆς βελτιώσεως ἢ καταστροφῆς;

Ἄλλ' ἀμφιβάλλω, ἂν θὰ εὕρω μεταξὺ χιλίων, ψυχικῶς βιούντων, τρεῖς, οἵτινες νὰ ἔχωσι τὴν κατ' ἐνέργειαν ἰδέαν περὶ αὐτεξουσιότητος, καὶ τούτου ἔνεκεν θερμῶς νὰ μετανοῶσι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ ἐγκατερικῶς νὰ ἐπιμένωσι νὰ καθυποτάξωσι τὰς ἀλόγους ὁρμὰς τοῦ σώματος καὶ τὰς φανταστικὰς τῆς ψυχῆς ἐπιθυμίας εἰς τὸν λόγον, ὃν τρέφει ἡ εὐτέβεια καὶ τελειοποιεῖ ἡ τῶν θείων γνῶσις (α)· καὶ ὁμῶς οἱ τοιοῦτοι, ἄμοιροι ὄντες τοιούτων στοιχειωδῶν γνώσεων τολμῶσι νὰ θεολογῶσι καὶ νὰ θεσπίζωσι περὶ ψυχῆς, ἧς ἡ κατ' οὐσίαν ὕψ' ἡμῶν ἀντίληψις ἐστιν ἀδύνατος, καθ' ὅτι ἐδημιουργήθη κατ' εἰκόνα τοῦ πρώτου ἀκαταλήπτου καὶ ἀνεξιχνιάστου Θεοῦ. «Μηδεὶς σὲ ἀπατήσῃ ἀδελφέ, ὅτι πλὴν ἁγιασμοῦ κατὰ τὸν Ἀπόστολον καθορᾶται Θεός. Οὐ γὰρ καταδέχεται Κύριος, ὁ ὑπέραγνος καὶ πάσης καθαρότητος ὑπερκείμενος ἀκαθάρτων ἐμψυχοῦσθαι» λέγει καὶ τις τῶν πατέρων. Ὡς γὰρ ἀνάξιος αὐτοῦ, ὁ πατέρα καὶ μητέρα ὑπὲρ τοῦτον φιλῶν, ἢ αὐθις θυγατέρα καὶ υἱόν, οὕτω καὶ ὅ,τι ποτὲ τῶν προσκαίρων καὶ ὕλικων, καὶ πολλῇ πλέον ὁ τὴν βδελυρὰν καὶ δυσώδη προτιμῶν ἁμαρτίαν τῆς ἀγάπης Κυρίου.» Ἄλλ' ὦ βέλτιστοι, προτιμότερον ἦτο νὰ πέσητε ἂν οὐχὶ εἰς τὴν αἵρεσιν τῆς μετεμψυχώσεως, ἀλλ' εἰς τὴν δευτέραν τὴν ἀνούσιον, ὡς αἰτιολογοῦντες χλιαρὰς προφάσεις, ἢ δοξάζοντες ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε χοϊκή ὅπως καὶ τὸ σῶμα, ν' ἀτιμάζετε αὐτὸν τὸν Θεόν, διότι καταπατεῖτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ τὴν αὐλὸν φύσει καὶ ἀθάνατον καὶ ἀντ'

(α) »Ὡσπερ τὸ σῶμα κατὰ φύσιν ἡ ψυχὴ ζωοποιεῖ. οὕτω καὶ τὴν ψυχὴν ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ γνῶσις.» (Θαλασσίου)

αὐτῆς ἀναστηλοῦτε τὴν εἰκόνα τοῦ δράκοντος, ὅστις πεσὼν ἐξ οὐρανοῦ γεύεται ἀκορέστως τῆς χοϊκῆς φύσεως διὰ τοῦ βρωμεροῦ καπνοῦ τῆς ἀκαιρολογίας καὶ τῶν βλασφημιῶν τῆς πολυμόρφου καὶ πολυκεφάλου σημερινῆς κακοδοξίας. Ἀκούσατε ὃ ἐπὶ τέλους κύριοι μακρakisται καὶ ἐτέρου διασήμευ πατρός τῆς ἐκκλησίας τί λέγει περὶ ψυχῆς ἵνα εἰσθε βέβαιοι ὅτι ἂν ἐπιμένετε εἰς τὴν περὶ ψυχῆς καὶ περὶ ἄλλων κακοδοξίαν τοῦ διδασκάλου ὑμῶν, ἐκουσίως ἔλκετε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν τὸ ἀνάθεμα τῶν ἐπτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

«Οὐκ ἐκ τῆς ὀργανικῆς τοῦ σώματος θέσεως, ἀγνοίᾳ φερόμενος εἶπει τις, κατ' εἰκόνα Θεοῦ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐκ τῆς νοερᾶς φύσεως τοῦ νοῦς τῆς μὴ περιγραφομένης ὑπὸ τοῦ βριθοντος κάτω σώματος». ὥσπερ γὰρ ἡ θεία φύσις ἔξω πάσης κτίσεως καὶ παχύτητος οὖσα, οὐ περιγράφεται, ἀόριστος καὶ ἀσώματος οὖσα, καὶ ὑπὲρ οὐσίαν καὶ λόγον ἅπαντα, ἅποιος, ἀναφῆς, ἀποσος, ἀόρατος, ἀθάνατος, ἀκατάληπτος, μὴ καταλαμβανόμενος τὸ σύνολον παρ' ἡμῶν, οὕτω καὶ ἡ δοθεῖσα παρ' αὐτοῦ ἡμῖν νοερὰ φύσις, ἀπερίγραπτος οὖσα ἀσώματος ἐστὶν ἀόρατος, ἀναφῆς, ἀκατάλυτος καὶ εἰκὼν τοῦ ἀθανάτου Θεοῦ, καὶ τῆς αἰδίου δόξης αὐτοῦ(α). (φιλ. 828 ἐκ. γ' δ'). Ἄν ἐν τούτοις παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις ἐστὶ τελεία εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, ἔχει καταγωγὴν χοϊκὴν, τότε ἐκτὸς τοῦ ὅτι, ἦττον ὑπευθυνόμεθα διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀλλ' εἶνε ἐπόμενον νὰ εἴπωμεν ὅτι κατὰ τὸ πρωτότυπον τῆς εἰκόνης ταύτης, δηλαδὴ ὁ Θεὸς ἐνέχεται καὶ οὗτος σχετικῶς ὕλικῆς τινος καταγωγῆς. Φεῦ! τῆς βλασφημίας καὶ πρωτακούστου κακοδόξου αἰρέσεως! Καὶ ὁμως, κατ' αὐτὰς ὁ δοξομήτης παρέσχε νέαν δύναμιν εἰς τὸ μακρανικὸν ρεῦμα, τὸ ὁποῖον διὰ νέων διατριβῶν καὶ συλλαλητηρίων ἐπιμένει ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Μακράκης ἀδίκως ἀφωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὅτι ἡ ἐκκλησία δέον ν' ἀνακαλέσῃ τὰς κατ' αὐτοῦ ἀποφάσεις. Φαντασθῆτε ἀγαπητοὶ τοῦ δολομήτου τὸ τέχνασμα· σπεύδει δηλαδὴ, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ ἀθώωσῃ προφανεστάτον αἰρετικὸν καὶ τῆς ἐποχῆς μας σεσαρκωμένον διάβολον· ὅστις μικροῦ δεῖν, ἀναμιχθεὶς εἰς τὰ πολιτικὰ ὡς ἄλλος πάπας, νὰ ἐπαναστατήσῃ

(α) «Οὔτε σωματικὸς ὀφθαλμὸς τὸν κόκκον τοῦ σίτου ἰδεῖν δύναται,

τὸ κράτος καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἰδίᾳ χειρὶ ἀποδεχομένη ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τὰς τῶν μακρακιστῶν ἀξιώσεις, νὰ ἐπικυρώσῃ τοῦ ὅτι ἡ ἐκκλησία ἁμοιρος οὖσα τῆς θείας χάριτος, περιπίπτει εἰς σφάλματα καὶ προλήψεις, δι' ἃς ἐξαιτεῖται τῆς συγγνώμης τῶν σατανικῶν ἐρμαίων καὶ ὀργάνων τοῦ κομματισμοῦ τῆς σημερινῆς οἰκτρότητος.

IB' 13-14. «Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη
» εἰς τὴν γῆν ἐδίωξε τὴν γυναῖκα, ἣτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα
» καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ
» μεγάλου ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐ-
» τῆς. ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἡμῖς
» τοῦ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως.»

Ὁ δράκων ὡς ἄλλη ψυχὴ, φύσει πονηρὰ καὶ κακόβουλος ὅτε εἶδεν ὅτι ἡ σωματικὴ αὐτοῦ ὀργάνωσις, ἥτοι ἡ παπικὴ δρᾶσις διὰ τοῦ ἀφορισμοῦ, ἐξέπεσε τοῦ αὐρανοῦ, ἥτοι ἀπεβλήθη τοῦ πνευματικοῦ τῆς ἐκκλησίας περιβάλου, καὶ ὅτι τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ ποιήσῃ καὶ ἄλλην ἐπιθεσιν κατὰ τῶν δογματικῶν αὐτῆς θεωριῶν καὶ ἀποφάσεων, προσπαθεῖ, ἀπειλῶν αὐτὴν νὰ τὴν καθυποτάξῃ καὶ ὕλκιws εἰς τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, ὅπως κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, συγχωνεύων αὐτὴν μετ' αὐτῆς, ἀνεπαισθήτως ἀφανίσῃ καὶ τὴν πίστιν τὴν ὀρθόδοξον. Ὅμως ἡ μήτηρ ἡμῶν ἐκκλησία, προστατευομένη ὑπὸ τῶν πρακτικῶν καὶ θεωρητικῶν ἀρετῶν τῶν γνησίων αὐτῆς ἱερέων τε καὶ βασιλέων, καὶ δὴ τῶν ἐν ἐρήμοις ἀσκουμένων δσίων, κατέφυγε περιορισθεῖσα εἰς τὰς ἀνυποκρίτους καὶ ἀπλοϊκὰς τῶν πιστῶν ἀγαθὰς καὶ ἐναρέτους ψυχὰς, (ια' 1), ὅπου, ὅπως λέγει τὸ ἱερὸν προγραμμα, τρέφεται καὶ σήμερον ἐκεῖ, μέχρι τῆς λήξεως τοῦ ὀρισμένου καιροῦ τῶν 1260 ἐτῶν, διότι ὁ καιρὸς ἀποτελεῖται ἐκ 360 ἐτῶν. οἱ καιροὶ ἐξ 720, καὶ τὸ ἡμῖς τοῦ καιροῦ ἐξ 180, ἥτοι τὸ ὅλον ἐκ 1260 ἐτῶν. Περὶ τῶν ἐν λόγῳ πτερύγων λαλῶν ὁ πατὴρ ἡμῶν Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος λέγει. «Τὸν Ἀδὰμ κτίσας ὁ Θεός, πτέρυγας αὐτῷ σωμα-

---

οὔτε νοῦς πρακτικὸς τὴν φύσιν τὴν αὐτοῦ. εἰμὴ γυμνωθῇ ἐκεῖνος μέγελό-
τρου, οὗτος δὲσχέσεως τῆς περικαλυπτοῦσθαι αὐτόν.» (Φιλοκ., 514. Ἑλλά. 15').

τικὰς ὡς τοῖς πετεινοῖς, οὐκ ἐνέθηκε. ἅ τε τὰς τοῦ πνεύματος κατὰ τὴν ἀνάστασιν παρέξειν αὐτῷ μέλλων, ἵνα κουφρίζηται δι' αὐτῶν καὶ ἀρπάζεται, ὅπου πάντως τὸ πνεῦμα βούληται ταύτας δὲ τὰς νοητὰς πτέρυγας ταῖς τῶν ἀγίων ψυχαῖς ἀπὸ τοῦ νῦν δέδοται ἔχειν, αἱ πρὸς τὸ οὐράνιον αὐτὰς μετεωρίζουσι φρόνημα.» (Φιλ. 719 ξγ'). Ὁ δὲ θεὸς Μάξιμος, ὡτανεὶ διερμηνεύων τοῦ Μακαρίου τοὺς λόγους λέγει. «Ὑψούμενος ἐν ἡμῖν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος διὰ πράξεως καὶ θεωρίας, πάντας ἔλκει πρὸς ἑαυτόν. τοὺς τε περὶ σάρκα καὶ ψυχὴν καὶ φύσιν τῶν ὄντων ἡμετέρους λογισμοὺς τε καὶ λόγους καὶ αὐτὰ τὰ μέλη τοῦ σώματος καὶ τὰς αἰσθήσεις κατ' ἀρετὴν ἀγιάζων καὶ γινώσιν, ὑπὸ τὸν ἑαυτοῦ ζυγὸν ποιούμενος. (Φιλ. 350. ἐκ. β' λβ'). καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας. «Οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν Θεὸν ἀλλάξουσιν ἰσχύν· πτεροφυήσουσιν ὡς ἀετοί, δραμοῦνται καὶ οὐ κοπιάσωσι. βαδιοῦνται καὶ οὐ πεινάσουσι (μ'31)

IB' 15-16. «Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ὅπισω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμὸν ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν, ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.»

Τὴν λύσιν καὶ ταύτης τῆς περοκοπῆς ἀναλύομεν παλινδρομοῦντες, ὅπως καὶ εἰς τὰ προηγούμενα εἰς τὴν πέμπτην τῆς σάλπιγγος φωνήν, (θ' 1) ὅπου βλέπομεν τὴν σωμάτως τοῦ δράκοντος, τὸν ἀστέρα, λέγω τῆς δύσεως, πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἀνοίγοντα τὸ φρέαρ τῆς ματαιολογίας καὶ κοσμικῆς ἀπάτης, οὗ ἡ καταγωγὴ προέρχεται ἐκ τῆς φιλαύτου καὶ ἐγωῖστικῆς καρδίας. Οἱ γὰρ καρδινάλιοι καὶ οἱ λοιποὶ τῆς δύσεως ἐπίσκοποι, προβάλλοντες ἀκαταπαύστως κατὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἀντιλογίας, διαφερούσας ἀπλῶς τὸ συμφέρον τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ Θεοῦ, πάπα, ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ ἐρρανισθῶσιν ἀπὸ τὰς διδασκαλίας τῶν πατέρων ἡμῶν, διὰ τὸ ἐκπεσεῖν αὐτοὺς τοῦ νοητοῦ στερεώματος, κατέφυγον εἰς εὐψυολογίας, εἰς τοὺς ψευδοκανόνες τοῦ Ἰσιδώρου Ἱππαλιεύς, καὶ εἰς ἄλλα τῶν δῆθεν ὀρθολογιστῶν σοφίσματα, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐσχημάτισαν συστηματικὴν μέθοδον, τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην, ἀντ' ἐκείνης, ἥτις ἦν παρὰ τοῖς τότε ὀρθοδόξοις ἀπόρροια ἀποχρώσεως πράξεως καὶ θεωρητικῆς παιδεύσεως.

δι' αὐτῆς οὖν τῆς μεθόδου, ἐν ᾗ προσεπάθει ὁ πάπας νὰ κατα-
πνίξῃ μετὰ τοῦ ἐπιτελείου αὐτοῦ τὴν πίστιν ἡμῶν τὴν ὁρθόδοξον
συγχρόνως τὸ νενοθευμένον τοῦτο σύστημα ἐγένετο παραίτιον, ὡς
ἠκούσατε (θ' 3) νὰ ἀνοιχθῇ τὸ φρέαρ τῆς ἀπεράντου φανταστι-
κῆς τοῦ Ἀββαδίων ματαιολογίας, ἐξ' ἧς παρήχθη τὸ τερατώδες
γένος τῶν φθοροποιῶν ἱπομόρφων ἀκρίδων, ὅπου ἐν τούτοις ἔ-
λαβε χώραν τὸ νέον παραμεμορφωμένον καὶ ἀλλόκοτον σχίσμα,
μεταξὺ τῶν Δυτικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων, τὸ κατασπαράξαν
τὴν Εὐρώπην ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους αἰῶνας· λέγω δὲ ἀλλόκοτον,
διότι οἱ διαμαρτυρόμενοι καλῶς γινώσκοντες τὴν ὑπόθεσιν τῆς
ἐκκλησίας, ἀφ' ἧς ἀπεσπάσθησαν, ἔπρεπε νὰ προσέλθωσιν, ὡς
νουνεχεῖς καὶ φρόνιμοι εἰς τὴν ρίζαν τὴν ἀσάλευτον, μιμούμενοι
τὸ τῶν Βουλγάρων ἔθνος, ἐπὶ Φωτίου. Ὅχι, ἀλλὰ πλανῶντες καὶ
πλανώμενοι προέκοψαν ἐπὶ τὸ χεῖρον. (α) Ἐπὶ τέλους, καθ' ἃ
προφητεύει τὸ θεῖον πρόγραμμα οἱ διαμαρτυρόμενοι, ψυχικοὶ ὄν-
τες, καὶ μὴ δυνάμενοι κἄν νὰ ἔλθωσι μετὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκ-
κλησίας εἰς συνεννόησιν, ἀλλ' ἀλληλοσπαρχθέντες ἐπὶ τοσοῦ-
τον διάστημα, παρέσχον τῇ ἐκκλησίᾳ ἡμῶν καιρὸν ν' ἀπαλλαγῇ
τῆς παπικῆς καταφορᾶς καὶ νὰ μένῃ μέχρι τοῦ νῦν καὶ ἔως τὸ
τέλος τῶν 1260 ἐτῶν εἰς τὴν ἔρημον.

ΙΓ' 1-2. «Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσ-
» σης, καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον
» κέρατα δεκα καὶ κεφαλὰς ἐπτὰ. καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων
» αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὁ-
» νόματα βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον

(α) Ἡ τῆς ὑπερηφανίας φύσις, λέγει ὁ θ. Χρυσόστ. τὸν τῆς ἀγάπης
διαρρήγνυσιν σύνδεσμον καὶ τὸν πλησίον ἀποσχίζει καὶ καθ' ἑαυτὸν ἑκα-
στον εἶναι ποιεῖ τὸν κεκτημένον αὐτὴν. καὶ καθάπερ τοίχος φυσηθεὶς δια-
λύει τὴν οἰκοδομήν, οὕτω δὴ καὶ ψυχὴ φυσηθεῖσα τῆς πρὸς ἕτερον συνα-
φείας οὐκ ἀνέχειται. Ὁ δὴ καὶ Κορίνθιοι ἔπαθον· τότε καὶ πρὸς ἀλλή-
λους διεστασίαζον καὶ εἰς πολλὰ μέρη τὴν ἐκκλησίαν κατέτεμον καὶ μυ-
ρίους ἑαυτοῖς ἐπέστησαν διδασκαλοὺς, καὶ κατὰ φατρίας καὶ συμμορίας
γενόμενοι ἐλυμήναντο τὸ τῆς ἐκκλησίας ἀξίωμα. Ἐκκλησίας γὰρ ἀξίωμα.
ὅταν σῶματος ἀκολουθίαν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ συλλεγόμενοι διατηρῶσι. (τόμ.
γ' 136.)

» παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου καὶ τὸ στόμα
» αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος.».

Εἶπομεν καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι ἀκούοντες θάλασσαν, δέον νὰ γνωρίζωμεν ὅτι γίνεται λόγος περὶ ἔμπαθείας σαρκικῆς· τὸ θηρίον λοιπόν, τὸ ὁποῖον βλέπει ὁ Ἰωάννης ν' ἀναβαίνει ἐκ τῆς θαλάσσης, εἶνε ἐκεῖνο τὸ θηρίον περὶ τοῦ ὁποῖου ἠκούσαμεν (α' χ) νὰ λέγῃ. «Καὶ ὅταν οἱ μάρτυρες τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβήκον ἐκ τῆς ἀβύσσου (α) ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτοὺς καὶ τὸ σῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος... ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμῖς οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς μνήμα.» Ἐν γοῦν θηρίον τοῦτο καὶ τοῦ ὁποῖου τὰ κέρατα καὶ αἱ κεφαλαὶ εἰσι κληρονομικὰ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ δράκοντος θωρήματα, (καθότι, λέγει, ὅτι δέδωκεν αὐτῷ ἄπασαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν), εἶνε ὡς

(α) Κυριολεκτικῶς ἀκούοντες ἐνταῦθα ἄβυσσον, δέον νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ἐννοεῖ τὴν ἐξηχραιωμένην καρδίαν τοῦ συνόλου τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων. Λέγουσι γὰρ αἱ παροιμίαι. «Ἐὰν σοῦ δέηται ὁ ἐχθρὸς μεγάλη τῇ φωνῇ, μὴ πεισθῇς αὐτῷ· ἐπεὶ γὰρ εἰσι πονηροὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.» Ἐννήματα ἐχιδνῶν ἀκούομεν ἐν εὐαγγελίοις, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισεύμνητος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τ' ἀγαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσῃ περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.» «Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαισιν καὶ οὐχ εὐρίσκει.» (ἐπεὶ ἐν ἐνύδρῳ καὶ ἐλώδεσιν ἀναπαύεται.) «Τότε λέγει ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σχολάζοντα ορεσασμένον καὶ κεκοιμημένον. Τότε πορεύεται καὶ πικραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἑσπερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.» (Ματθ. ιβ' 34. 45) Τὸ τοιοῦτον ἀτυχῶς ἔπαθεν ἡ ἐκκλησία ἡμῶν, ἥτις ραθυμήτασα εὐρίσκεται εἰς χειροτέραν κατάστασιν, ἢ οἱ τῶν Ἰουδαίων σταυρωταὶ καθότι ἐκεῖνοι μὲν ἅπαξ ἐσταύρωσαν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· ἡμεῖς δ' ἀντιπράττοντες κατὰ τῆς θεϊκῆς αὐτοῦ ὑποστάσεως βλασφημοῦμεν κατ' αὐτοῦ τοῦ Παταγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος.

εἶπομεν ἡ ἐγωΐστικὴ φιλαυτία, ἥς ὁ χαρακτήρ κατέστη τὸ πάλαι αἰσθητὸς ἐν τε τῇ σοδομητικῇ ἀσωτίᾳ καὶ τῷ Αἰγυπτιακῷ ἐγωΐσμῳ. τούτου ἕνεκεν λέγει «καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος.» Ἡ ἐμφάνισις αὕτη τοῦ θηρίου εἶνε ἐφεύρεμα τοῦ δράκοντος· διότι, ἀφ' οὗ εἶδεν, ὅτι ἀπεκρίσθη ἀπὸ τὸν δογματικὸν ἀγῶνα, ἀφ' οὗ αἱ Ἰουδαῖκαί καὶ τῶν εἰδωλολατρῶν καταφοραὶ κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔπαυσαν, ἀφ' οὗ ἡ κοσμοκράτωρ Ρώμη ἔκλινε γόνυ λατρείας πρὸ τοῦ ἐσταυρωμένου, τί ὑπελίπετο νὰ πράξῃ; οὐδὲν ἄλλο, ἢ νὰ ἐξεύρῃ μέσα πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν τε σωματικῶν καὶ ψυχικῶν ἡμῶν παθῶν, καὶ οὕτω λατρεύοντες αὐτά, νὰ ἐπιδοθῶμεν εἰς τὴν θεραπείαν αὐτῶν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε βλέπετε σήμερον, ὁ εἰς φοβεῖται τὸν ἄλλον, δι' οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ διότι τὸ ψευδοφιλιμὸν (α) καὶ ὁ ἐγωΐσμός ἐφθασαν εἰς σημεῖον ἐνσαρκώσεως σατανικῆς, καὶ δὴ νῦν, ὅτε ἀμέσως ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἄρχονται οἱ διδάσκαλοι, νὰ τρέφωσιν αὐτὸ τὸ ἐγὼ καταπληκτικῶς ἐν ταῖς τῶν παίδων καρδίαις, ἐπὶ λόγῳ διεγέρσεως φιλοτιμίας, διὰ βραβείων, πτυχίων, βαθμῶν, καὶ νὰ ἐξάπτωσι τὴν ἀνεπίδεκτον ἐπὶ γνωστικῆς δυνάμεως φαντασίαν, διὰ ρυθμικῆς γυμνασίας, εὐφυσιολογίας, φλυαρίας, ἀπεράντων διαλόγων, σχημάτων ρητορικῶν, καὶ ἐν ᾧ γνωρίζουσιν οἱ εὐλογημένοι, ὅτι ἂν ἡμεῖς οἱ ἐνήλικοι, ἅμα τύχωμεν εὐνοϊκῶν περιστάσεων, ἀμέσως ἐπαίρομεθα καὶ φουσῶμεν, νομίζοντες τὸν ἄλλον ἐνώπιον ἡμῶν μηδὲν πρόσω μᾶλλον εἶνε ἐπόμενον νὰ ἐπαίρηται τὸ ἀπονήρευτον παιδικὸν πλάσμα, οὗ τὴν καρδίαν, χάριν τῶν συμφεροντολογικῶν γνώσεων παραμελοῦσιν ἀκαλλιέργητον, ἵνα βεβαίως αὐξανομένων τῶν ἀγρίων φυτῶν τῆς κενοδοξίας καὶ κενῆς ἀπάτης, νὰ εὕρισκῃ νο-

---

(α) Λέγομεν ψευδοφιλιμὸν, διότι ἐν ᾧ κυριολεκτικῶς φιλότιμος λέγεται ἐκεῖνος ὅστις προαιρεῖται νὰ τιμᾷ τοὺς ἄλλους, τώρα ἀπεναντίας ἔλαβε τὴν ἀντίθετον σημασίαν· ὥστε νὰ λέγηται φιλότιμος, ἐκεῖνος, ὅστις προσπαθεῖ νὰ ὑψώσῃ ἐαυτὸν εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε νὰ τιμᾷται παρὰ πάντων· οὕτω δὲ ἔλκει μὲν πρόσκαιρως τὸν τοῦ κόσμου ἔπαινον, ἀκοίει ὅμως καὶ τὸ οὐαὶ παρὰ Χριστοῦ, τοῦ μὴ θέλοντος νὰ ἐπαινώσιν ἡμᾶς κολακευτικῶς οἱ ἄνθρωποι.

μήν ὁ ἀρχέκακος ἐν αὐτῇ (α) καὶ ἐκεῖσε ἐντρυφῶν νὰ παρέχῃ ἀσφαλῶς τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν εἰς τὸ ἐκ θαλάσσης ἀναβαῖνον θηρίον. τὸ θηρίον αὐτὸ κατὰ τὸ χρῶμα, λέγει ὅτι, ἦν ὅμοιον παρδάλει διὰ τὸ ὑποκριτικόν, κατὰ τοὺς πόδας ὅμοιον ἄρκτῃ διὰ τὸ ἄρπακτικόν, κατὰ δὲ τὸ στόμα ὅμοιον λέοντι διὰ τὸ σπαρακτικόν· τὰ διαδήματα δὲν τὰ φέρει ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ὡς ὁ δράκων· ἀλλ' ἐπὶ τῶν κεράτων. καὶ τοῦτο, διότι αἱ κεφαλαὶ ἔπαυσαν πολεμοῦσαι κατὰ τὰ ἐπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύματα διὰ τῆς τῶν δογμάτων καταφορᾶς. Σιέφονται δὲ τὰ κέρατα, διότι ταῦτα ἀνέλαβον τὸν κατὰ τῶν δέκα τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν πόλεμον, καὶ τρέφουσι τὸ θηρίον διὰ τῶν τῆς ἐμπαθείας φιληθδόνων πράξεων καὶ λοιπῶν ἀλόγων καταχρήσεων. αἱ κεφαλαὶ ἀντὶ τῶν διαδημάτων, φέρουσι βλασφημίας, καθότι οἱ τῆς ψευδοεπιστήμης ἐρασταί, πανθεῖσταί, ἀθεῖσταί, μασσῶνοι τε καὶ πνευματισταί, ἐκφέροντες κατὰ Θεοῦ φρικτὰς βλασφημίας, ἱκανοποιοῦσι τὴν τοῦ δράκοντος διάθεσιν. Ἀλλὰ

(α) Ἐν ὅσῳ κύριοι διδάσκαλοι περιορίζετε τὸν νοῦν ὑμῶν ἐντὸς τοῦ ψυχικοῦ ὀρίζοντος, καὶ ἐκ προφανοῦς προλήψεως δὲν καταδέχεσθε καὶν διὰ περιέργειαν νὰ εἰσέλθῃτε, ἂν ὅχι ἐν πράξει, ἀλλ' ἐν γνώσει, καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν ὀρίζοντα τῆς θεοπνεύστου τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας διδασκαλίας, εἶπε ἐνδεχόμενον νὰ ἀπιστήτε ἀκούοντες ὅτι πᾶσα καρδιά ἐμπαθὴς τρέφει ἐν αὐτῇ τὸ θηρίον τῆς φιλαυτίας, ὅπερ ἐστὶν εἰπεῖν ἢ αἰσθητικὴ ὑπαρξὶς τοῦ νοητοῦ δράκοντος. περὶ τούτου εἶπομεν (θ' 15-19) καὶ ἔτι ἐροῦμεν μετὰ βεβαιότητος πολλῶν μαρτυριῶν. Τούτου δ' ἐνεκεν πυραμελεῖτε, ὡς εἶπομεν τὴν ἀπαιτουμένην καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς· πρωτίστως τὴν πρακτικὴν ἐν ἀρεταῖς καὶ ἔργοις σχετικοῖς. Ἐν ὅσῳ ἐπικρατῇ ἐν μῇ λογικῇ ὑπάρξει ἡ εὐσέβεια καὶ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, οὐχὶ ἐν ὑποκρίσει, ἀλλ' ἐν ἀληθείᾳ, τότε προφανῶς ἐν τοιαύτῃ καρδίᾳ κατοικεῖ ὁ Χριστὸς· ἐπὶ τούτῳ λέγει ὁ ἴδιος. «Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.» πως; διὰ τῶν αἰσθητῶν ὀφθαλμῶν; ὅχι βεβαίως· ἄρα διὰ τῶν νοερῶν. καὶ ποῦ ὄψονται; ἐν τῷ ὑλικῷ κόσμῳ; ἄπαγε τῆς ἀτοπίας· ἐν τῷ πνευματικῷ. ἐκεῖ δηλαδὴ ὅπου ἀναπαύεται καὶ ἡ εὐλαβὴς καρδιά· αὕτη ἡ τοῦ Θεοῦ πνευματικὴ ἀπόλαυσις καλεῖται ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ θησαυρός· Ἄν λοιπὸν ἐν εὐλαβείᾳ καρδίᾳ κατοικεῖ αὐτὸς ὁ Χριστὸς, ἄρα ἐν ἀσεβείᾳ καὶ μοχθηρῇ, φυσικῇ τῷ λόγῳ κατοικεῖ αὐτὸς οὕτως ὡς τῆς κακίας γεννήτωρ διάβολος. «Τὸν θησαυρὸν τούτον οὐπω εὑρες διὰ τὴν ἀργίαν· εἰ γὰρ εὑρες, ἄρα ἂν πέπρακας πάντα καὶ ἐκτίσω τὸν ἀγρὸν τοῦτον. νῦν δὲ τὸν ἀγρὸν ἀφείς, τὰ περὶ τὸν ἀγρὸν περιέπεις, ἐν οἷς οὐδὲν ἄλλο-εὐρίσκεται πλὴν ἀκανθῶν καὶ τριβόλων.» (Φιλοκ. 328. Μαξ. ἐκ σα').

μήπως καὶ ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη, ἥτις μὴ θέλουσα νὰ παραδεχθῇ παραφυσικὴν ἢ ὑπερφυσικὴν ὑπαρξιν, δὲν ἀποδίδει τὸ πᾶν εἰς τὴν φύσιν, καὶ ὅταν θεσπίζει, ὅτι ὁ σεληνιασμός, ἄλλη σατανικὴ ἐπήρεια, εἶνε ἀπλὴ τῶν νευρῶν διατάραξις, δὲν ἐκτοξεύει καὶ αὕτη κατὰ Θεοῦ βλασφημία; βεβαίως· αὐτὸς ὅστις ἐδημιούργησε τὸν κόσμον εἶνε καὶ πρωταίτιος πάντων τῶν κακῶν. «Οὐ μόνον πλησίον τῆς τοῦ κόσμου συντελείας (α) (δηλαδὴ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν) ὁ διάβολος λόγους λαλήσει πρὸς τὸν Ὑψίστον, ὡς φησὶ Δανιήλ, ἀλλὰ καὶ νῦν ἔστιν ὅτε, βαρείας διὰ τῶν λογισμῶν ἡμῶν εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἐκπέμπει βλασφημίας· καὶ κατ' αὐτοῦ δὲ δυσφημεῖ τοῦ ὑψίστου, καὶ τῶν κτισμάτων αὐτοῦ καὶ τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων.» (τοῦ ὁσίου πατρὸς Ἰωάννου Καρπαθίου).

Ιγ' 2-5. «Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν
» αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ
» μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον.
» καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη, καὶ
» ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου· καὶ προσεκύνησαν
» τῷ δράκοντι τῷ δεδοκότι τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ· τίς
» δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ
» στόμα, λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας.»

Πόθεν ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἐξακολουθῶν σήμερον παγκόσμιος ἀλληλοσπαραγμός; ἡ τοῦ θηρίου αὕτη ἐκθεσις εἶναι συμπληρωματικαὶ ἔννοιαι, ὡς βλέπετε τῆς τετάρτης καὶ πέμπτης ἀποσφραγίσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἀντιστοιχῶν σαλπισμάτων. Πόθεν ἡ κατάργησις τοῦ αὐτοκρατορικοῦ καὶ ἡγεμονικοῦ πολιτεύματος! Πόθεν αἱ τῶν προΐσταμένων τε καὶ ἡγουμένων ὑπὸ τῶν μοναχῶν συχναὶ ἀλλαγαί; πόθεν ἡ ἐπικράτησις τοῦ συντάγ-

---

(α) Ἀκούοντες συντέλειαν μὴ νομίζετε ὅτι λαλεῖ περὶ καταστροφῆς, καὶ ἐπομένως φυσικῆς ἀνακαινίσεως τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐξαφανίσεως πάντων τῶν αἰτίων ἅτινα τρέφουσι τὸ σαρκικὸν καὶ ψυχικὸν ἡμῶν φρόνημα, καὶ κωλύουσιν ἡμᾶς τοῦ ἀνυψῶσαι τὸν νοῦν ἡμῶν πρὸς τὸν Δημιουργὸν καὶ Πλάστην τῶν ὅλων.

ματος καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ; οὐχὶ διότι ἐβασίλευ-
 σεν ἢ τοῦ ἐγωῖστικοῦ θηρίου ἰσχύς ; (α) οὐχὶ διότι ἐξ ἐγωῖστικῆς
 οἰήσεως ἠφάνισθη ἡ πραότης, ἡ ταπείνωσις καὶ ἡ ἀγάπη ; ἔπου
 τὸ σκότος, εἶνε δυνατόν νὰ συνυπάρξῃ καὶ τὸ φῶς ; ἔπου ἡ διαβο-
 λικὴ ἔξις, εἶνε δυνατόν νὰ προσέλθῃ καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις ; πάν-
 τες δυστυχῶς προσκυνοῦμεν τὸ ἐπτακέφαλον τῆς ἐμπαθείας τοῦ-
 το θηρίου. Ἡ Γερμανία φθονήσασα τὸ ἐγὼ τῆς Ἀγγλίας πα-
 ρεσκεύασε τὰ μέσα τῆς καταστροφῆς τῆς ἀνθρωπότητος· ἡ Ἀγ-
 γλία φοβηθεῖσα τὴν ἐγωῖστικὴν παράταξιν τῆς Γερμανίας διή-
 γειρε τὸν κόσμον ὅλον εἰς ἀναστάτῳσιν· πόθεν ; οὐχὶ διότι κυ-
 ριεύει τὸ ἐγωῖστικὸν θηρίον ; τίς οὖν ὅμοιος τῷ θηρίῳ ; τίς δύνα-
 ται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ ; μόνον οἱ ἀφοσιωθέντες τῷ Χριστῷ
 διὰ τῆς αὐταπαρνήσεως· ἀλλὰ φεῦ ! ἦρχοντο οἱ τοιοῦτοι. Τὸ πρό-
 γραμμα λέγει, ὅτι καὶ οἱ ἅγιοι ἐνικήθησαν ὑπ' αὐτοῦ· (ια' 7) ταῦ-
 τα αἰνιτιζόμενον τὸ πνεῦμα τῆς ἰσχύος ἔλεγεν ἐν τῇ τετάρτῃ ἐπι-
 στολῇ πρὸς τοὺς δούλους, νὰ προσέχωσιν ἀπὸ τὰ βαθεῖα τοῦ Σατα-
 νᾶ (β' 24). Σχετικῶς λαλῶν ὁ ἅγιος Νικήτας περὶ τῆς φύσεως
 τοῦ θηρίου τούτου, ἰδοὺ τί λέγει. (Φιλεκ. 389 Γε')

« Ἡ πονηρὰ καὶ ὀλέθριος τοῦ Διαβόλου βασιλεία, διὰ
 τῆς τῶν Ἀσσυρίων τυπομένης Βασιλείας,
 τὸν κατὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως συνεγείρασα πόλεμον, διὰ

(α) Φώτισον τοὺς ὀφθαλμοὺς μου, μήποτε εἶπῃ, ὁ ἐχθρὸς ἰδὼν με κα-
 τενεχθέντα εἰς τὸν τῆς ἁμαρτίας θάνατον, οὕτως ἰσχυσα πρὸς αὐτόν· εἰ καὶ
 μὴ ἀπλῶς ἰσχυρὸς ἐστίν, ἀλλὰ πρὸς ἐμὲ ἰσχυρὸς γέγονεν· ἡ ἡμῶν ἡττα ἰσχύν
 αὐτῷ περιτίθησιν. ἰσχυρὸν ἀποφαίνει καὶ κραταῖον καὶ ἀκαταμάχητον· ὁρᾷς
 ὅτι, ὅταν ἁμαρτάνωμεν, οὐ μόνον ἑαυτοὺς καταισχύνομεν, ἀπόλλυμεν, εἰς
 θάνατον ἐμβάλλομεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐχθροὺς κραταιοὺς καὶ δυνατοὺς, διὰ
 δι' ὧν ἡττήμεθα ἀνακηρύττομεν καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀγαλ-
 λιάσει καὶ εὐφροσύνῃ αὐτοῦ καθιστῶμεν! Βαβαὶ πόσης ἀνοίας πόσας πα-
 ραπληξίας, τὸ τοῖς πολεμίοις καθ' ἑαυτῶν συμμαχεῖν, καὶ τοῖς λυποῦσι καὶ
 θλίβουσιν ἡμῶν τὴν ψυχὴν εὐφραίνεισθαι καὶ ἀγγαλιάσαι παρασκευάζειν·
 ὅρα πόσα ἄτοπα. Δέον νικᾶν τὸν ἐχθρὸν· ἡσθένησαν γὰρ αἱ ρομφαῖαι
 αὐτοῦ εἰς τέλος καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβὴς· δέον νικᾶν ἡττώμεθα· καὶ οὐ μόν-
 ον τοῦτο, ἀλλὰ κραταῖον καὶ ἰσχυρὸν ἀποφαινόμεθα· καὶ οὐδὲ μέχρι τού-
 του ἵσταται ἡμῖν καὶ τὰ τῆς μανίας καὶ τὰ τῆς ἐσχάτης νόσου, ἀλλὰ καὶ
 τὰ εἰς εὐφροσύνην αὐτοῦ καὶ ἀγαλλίασιν παρασκευαζόμεθα. (ια' 10). Ὁν-
 τως ἐσχάτη μέθῃ καὶ κακὸν ἔσχατον ἡ ἁμαρτία.» (Χρυσοστ. τόμ. ε' 125.).

τῶν αὐτῆς ἐμφύτων δυνάμεων τροποῦσθαι μηχανᾶται τὴν ψυχὴν. τὴν μὲν ἐπιθυμίαν πρῶτον εἰς ὄρεξιν τῶν παρὰ φύσιν διερεθίζουσα, καὶ τὰ αἰσθητὰ τῶν νοητῶν προτιμᾶν ἀναπείθουσα· τὸν δὲ θυμὸν ὑπεραγωνίζεσθαι τοῦ αἰρεθέντος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας αἰσθητοῦ διεγείρουσα τὸ δὲ λογικόν τοὺς τρόπους ἐπινοεῖν τῶν κατ' αἰσθησιν ἡδονῶν ἐκδιδάσκουσα». Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ πατρὸς Νικήτα ρητῶς διδάσκουσιν ἡμᾶς ὅποια εἰσιν αἱ ἀρχαὶ τοῦ δράκοντος καὶ τὰ μέσα, τὰ ὅποια διεγείρουν τὴν ἡμῶν τὰ πάθη, δηλονότι τοῦ θηρίου τὴν δύναμιν καὶ τὸν τρόπον τῆς διεγέρσεως αὐτῶν· μὴ εἴπη δέ τις ὅτι ἰδοὺ καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁσίου Νικήτα ὑφίστατο τὸ θηρίον· ὅχι μόνον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀμέσως, σὺν τῇ παρακοῇ αὐτοῦ ὁ Ἀδὰμ συνέλαβεν αὐτὸ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ποθήσας τὴν ἰσοθεΐαν, τούτου ἕνεκεν δ' λέγει ἡ ἀποκάλυψις, ὅτι ἀνέβη ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ ὅχι ὅτι ἐγέννησεν αὐτὸ ἡ θάλασσα· ἀλλ' ὁ λόγος δὲν εἶνε περὶ γεννήσεως ἀλλὰ περὶ ἀκμῆς, καὶ δυναστείας ἀφορήτου. Περὶ δὲ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, τῆς ὡς ἐσφαγμένης εἰς θάνατον, καὶ ἡ ὁποία ἐθεραπεύθη, ἐκδηλοῖ ἡμῖν, ὅτι οἱ πρῶτοι τῆς ἐκκλησίας ἀγωνισταὶ εἶχον αὐτὸ καταβάλλῃ καὶ ἦτο ἐτοιμοθάνατον· ἀλλ' ἡ ραθυμία τῶν μεταγενεστέρων καὶ ἄλλη αἰτία, ἣν θ' ἀκούσωμεν ἀκολούθως, ἐγένοντο ἀφορμή, αὐτὸ νὰ θεραπευθῇ καὶ ἀναλάβῃ ἡμεῖς δὲ νὰ γείνωμεν πτώματα τῆς πόλεως Βαβυλῶνος. Ἀλλ' ἐν τούτοις παραινῶν ἡμᾶς ὁ θεὸς Χρυσόστομος, λέγει ἡμῖν. «Μὴ ἐπὶ τοῖς κατορθώμασι μεγαλοφρονῶμεν. μήτε ἐπὶ τοῖς συμπίπτουσι πειρασμοῖς καταπίπτωμεν· μήτε εἰς ραθυμίαν τῇ τῆς εἰρήνης ἀποχρώμεθα· ἀλλὰ νήφωμεν ἀεὶ καὶ γρηγορῶμεν· ἐστὶ γὰρ καὶ ἡμῖν πάλῃ πρὸς τὰς ἐπιθυμίας τῆς φύσεως· οὐκ ἐπανίστανται ἡμῖν ἄνθρωποι, ἀλλ' ἐπανίστανται αἱ τῆς σαρκὸς ἡδοναί· οὐ πολεμοῦσι τύραννοι καὶ Βασιλεῖς, ἀλλὰ πολεμεῖ θυμὸς· κενοδοξία, ἔρις, φθόνος, βασκανία καὶ τὰ μύρια τῆς ψυχῆς πάθη· ἐπεὶ (α) οὖν ἐκείνων τῶν πειρασμῶν ἀπηλλάγμεθα τούτων περιγενόμεθα.»

Π'. 5-7 «Καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία πόλεμον ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο, καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα

» αὐτοῦ, καὶ βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημήσαι
 » τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ
 » οὐρανῷ σκηνοῦντας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποι-
 » ῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτοὺς· (αὐτὸς καὶ ἐδόθη
 » αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος».

Ὡστε πασιφανῶς καθίσταται δῆλον, ὅτι καὶ ἡ ἑναρξίς τῆς
 ἐπὶ γῆς ἀναβάσεως τοῦδε τοῦ ἐξ ἀβύσσου θηρίου, ἄρχεται ἀπὸ τῶν
 ἀπαισιῶν ἐκείνων ἡμερῶν τῆς ἐσφορικῆς πτώσεως τοῦ πάπα καὶ
 τῆς ψυχικῆς ζημίας τῶν μελῶν τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας· ναὶ λέγω
 ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, καθ' ἃς ἐν τῇ παπικῇ ἀνταρσίᾳ, ἔλα-
 βε χώραν ἡ σχολαστικὴ καὶ σοφιστικὴ ψευδοθεολογία, ἡ, ἐν τῇ
 ἀξιῶσει τῆς ἰδίας αὐτῆς ἐλευθερίας, παραγκωνίσασα καὶ αὐτὰς
 ἔτι τὰς ὑπὸ τοῦ πάπα ἐκνοθευθείσας δογματικὰς καὶ ἐνταλματι-
 κὰς τῆς ἐκκλησίας διατάξεις, καὶ εἰσάξασα τὴν δυσέβειαν, ἀσέ-
 βειαν, ἀκρασίαν καὶ πᾶσαν ἄλλην καταστρεπτικὴν καὶ ὀλέθριον
 συνήθειαν. Ἄρα πρωταίτιος παντὸς κακοῦ ὁ πάπας. Ὅπως χα-
 ρακτηρίζουσιν αὐτὸν καὶ αἱ πρὸς τοὺς ἀγγέλους τῶν νοερῶν ἐκ-
 κλησιῶν τοῦ παναγίου πνεύματος ὑπομνήσεις. Ἐκτοτε ἤρξατο ἡ
 δυτικὴ ἐκκλησία βλασφημοῦσα οὐ μόνον κατὰ τῆς τῶν ἁγίων πα-
 ρεμβολῆς, ὡς ἠκούσαμεν (ιβ' 10), ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ πα-
 ναγίου πνεύματος, ὡς καθιστῶσα αὐτὸ ὑποδεέστερον τῆς ἀνθρω-
 πίνης τοῦ Χριστοῦ φύσεως. Τούτων ἕνεκεν ἀπέστρεψεν ὁ Θεὸς τὸ
 πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐκκλησίας (η' 12), κατό-
 πιν δὲ καὶ ἀφ' ἡμῶν, καθότι ἠκολουθήσαμεν τὰ ἡθῆ καὶ ἔθιμα

(α) «Πρόσχε οσαυτῷ ἀπὸ τῆς μητρὸς τῶν κακῶν φιλαυτίας, ἥτις
 ἐστὶν ἡ τοῦ σώματος ἄλογος φιλία· ἐκ ταύτης γὰρ εὐλογοφανῶς τίκονται,
 οἱ πρῶτοι καὶ ἐμπαθεῖς καὶ γενικώτατοι τρεῖς ἐμμανεῖς λογισμοί· ὁ τῆς
 γαστριμαργίας, λέγω, καὶ φιλαργυρίας καὶ κενοδοξίας, τὰς ἀφορμὰς ἐκ
 τῆς ἀναγκαίας τοῦ σώματος διῆθεν λαμβάνοντες χρεῖας. ἐξ αὐτῶν δὲ γεννᾶ-
 ται ἅπας ὁ τῶν κακῶν κατάλογος· διὸ οὖν ὡς εἴρηται, προσέχειν ἀναγ-
 καίως καὶ ταύτῃ πολεμεῖν μετὰ πολλῆς νήψεως. Ταύτης γὰρ ἀναιρουμέ-
 νης, συναιροῦνται πάντες οἱ ἐξ αὐτῆς λογισμοί.» «Φιλαυτία ἐστίν, ἡ πρὸς
 τὸ σῶμα ἐμπαθὴς καὶ ἄλογος φιλία· ἢ ἀντίκειται ἀγάπη καὶ ἐγκράτεια· ὁ
 ἔχων τὴν φιλαυτίαν, δηλονότι ἔχει παντα· τὰ πάθη... τὸ ἐπτακέφαλον θη-
 ρίον. (Φιλ. 306. ἐκ. α' νθ' 312 ἐκ. γ' ἡ' Μιζ.).

τῶν νέων ἐδωμιτῶν, καὶ δι' αὐτὸ σήμερον ἐσμὲν δοῦλοι τῆς ἐγωί-
στικῆς, ἐμπαθείας, καθότι ἐν αὐτῇ εὐρίσκομεν φαινομενικὴν τινα
ψευδοπαραμυθίαν, ὅπως ὁ Ἀδὰμ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παρα-
κοῆς, μένων ἐν τῇ πωρώσει αὐτοῦ, εὔρε τοιαύτην παραμυθίαν ἐν
τῇ ἐπικαλύψει τῶν μελῶν αὐτοῦ διὰ τῶν φύλλων τῆς συκῆς.
ἀλλ' οὐαί, ὅπως εἰς ἐκεῖνον τὸ ἀπὸ φύλλων ἐνδυμα μετεβλήθη
εἰς σκληρὸν δερμάτινον χιτῶνα, τοιαυτοτρόπως καὶ ἐν ἡμῖν ὅλη ἡ
σημερινὴ ἐπιδεικτικὴ ὄψις τῶν ἀκαίρων τῆς ψευδοπαραμυθίας
ἡμῶν ἀνακαλύψων, θὰ μεταβληθῇ εἰς αἷτιον ἀφάτων συμφορῶν
καὶ ἀνηκούστων θλίψεων. «Καὶ γινώσκονται πάντα τὰ ἔθνη, λέγει
ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ, (λβ' 23) ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἡ χμα-
λωτίσθησαν οἶκος Ἰσραήλ, ἀνθ' ὧν ἡθέτησαν εἰς ἐμέ. καὶ ἀπέ-
στρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν καὶ παρέδωκα αὐτοὺς εἰς χει-
ρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ ἔπεσαν πάντες μαχαίρᾳ, κατὰ τὰς
ἀκαθαρσίας αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ ἀνομήματα αὐτῶν ἐποίησα αὐτοὺς
καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν.»

Ἡ παρακοὴ τοῦ πάλαι Ἰσραήλ, ἐπειδὴ ἐκρίθη καὶ κατεδι-
κάσθη ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ γράμματος, συνεπήγαγε τὴν τιμωρίαν
αὐτοῦ διὰ τοῦ αἰχμαλωτισθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ παλαιᾷ Βαβυλῶνι,
αἰσθητῇ οὔσῃ τότε, τοῦ νοητοῦ Ἀσσυρίου βασιλείᾳ· ἡ δὲ τιμωρία
ἐδέησε νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ $20 + 40 + 10 = 70$ ἔτη, δηλαδὴ εἰς και-
ρὸν 20, εἰς καιροὺς 40, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ καιροῦ 10. Καὶ ἡμεῖς
ὄντες ὑπὸ τὸν νόμον τῆς χάριτος, καὶ ραθυμήσαντες ἐν ἁμαρτίαις,
ὑπεδουλώθημεν εἰς τὴν νοητὴν Βαβυλῶνα, τὸ κράτος τοῦ αὐτοῦ
Ἀσσυρίου, τοῦ δράκοντος, εἰς καιρὸν 360 καὶ καιροὺς 720, καὶ
τὸ ἥμισυ τοῦ καιροῦ 180, ἥτοι εἰς χίλια διακόσια ἐξήκοντα ἔτη.
Οἱ ἐν τῇ παρούσῃ περικοπῇ ἀναφερόμενοι 42 μῆνες ἀποτελοῦσιν
ἀκριβῆ διαιρέτην τοῦ ἀριθμοῦ 1260 μὲ πηλίκον 30. ὥστε δυνά-
μεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι, ὅπως ὁ πάλαι Ἰσραὴλ παιδεύομενος ἐπλα-
νήθη ἐν τῇ μεταβάσει αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Χαναὰν ἐπὶ ὀλό-
κληρα 42 ἔτη, οὕτω καὶ ὁ νέος Ἰσραὴλ, τιμωρούμενος καταπα-
τεῖται σήμερον ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως Σοδομαίου ἐπὶ 42
τριακονταετίας. καὶ ἐπειδὴ ὡς βλέπετε ἐκάστη τριακονταετία ἀπο-
τελεῖται ἐκ 30 ἐτῶν, διὰ τοῦτο τὸ θεῖον πρόγραμμα τὸν ἀριθμὸν
τῶν 1260 ἐτῶν, τὸν διετύπωσε κατ' ἀλληγορίαν διὰ τοῦ ἀριθμοῦ
τῶν 42 μηνῶν. Ὡστε βλέπετε ὅτι, συνδυαζομένου τοῦ ἀριθμοῦ 42
καὶ πρὸς τὸν χρόνον ἀμφοτέρων τῶν παιδεύσεων Βαβυλῶνός τε

καὶ Αἰγύπτου, νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ λόγος ἀφορᾷ τὴν ἐν τῇ φιλαυτίᾳ ἡμῶν ὑποδούλωσιν, τὴν συνεπαγομένην τὰ διακεκριμένα πάθη τῶν Σοδομιτῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων, δηλαδὴ τὴν φιληδονίαν καὶ τὴν κενόδοξον ὑπερηφάνειαν. Μὴ φαντασθῶμεν λοιπὸν ὅτι θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀποκτήσωμεν τὴν πραγματικὴν ἡμῶν ἐλευθερίαν δι' οὐδενὸς ἄλλου μέσου, ἢ ἐν τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ Σταυρωθέντος καὶ τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ δυνάμενος νὰ παράσχω ἡμῖν τὸ κύριον ὄπλον, δι' οὗ θὰ δυνηθῶμεν νὰ καταβάλωμεν τὸν νοητὸν Ναβουχοδονόσορα, καὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ ἐγκάρδιος ἀποδοχὴ τοῦ τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, διότι ἐξασκουμένης τῆς αὐταπαρνήσεως, ἀμέσως θὰ ἐκκοπῇ ἡ κεφαλὴ τῆς φιλαυτίας, τῆς δεσποζούσης μεταξὺ τῶν ἐπὶ κεφαλῶν αὐτοῦ ἢ τῶν τοῦ θηρίου. σχετικῶς λαλῶν ἡμῖν ὁ πρεσβύτερος Ἡλίας, λέγει ἡμῖν ὅτι, «ὅταν τὸν νοῦν σου τῆς τῶν σωμάτων καὶ χρημάτων καὶ βρωμάτων ἡδυπαθείας ἐλευθερώσης, τῇ τοῦ Σταυροῦ δυνάμει, τότε, καὶ ὅπερ ἂν ποιῇς, δῶρον τῷ Θεῷ καθαρὸν λογισθήσεται· ἀντιδοθήσεται δέ σοι τὸ διανοιγῆναι τοὺς τῆς καρδίας σου ὀφθαλμούς, καὶ τρανῶς ἐμμελετᾷν τοὺς ἐγγεγραμμένους ἐν αὐτῷ λόγους Θεοῦ, οἵτινες ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον τῷ νοητῷ σου λογισθήσονται λάρυγγι τῇ ἀπ' αὐτῶν ἐκδιδομένη ἡδύτητι.» «Ἐλεύθεροί σου νομιζέσθωσαν, λέγει καὶ ὁ μέγας Ἀντώνιος, οὐχ ἡ τὴν τύχην ἐλεύθεροι, ἀλλ' οἱ τὸν βίον καὶ τοὺς τρόπους ἐλεύθεροι. Οὐ γὰρ πρέπει καλεῖν ἐλευθέρους τοὺς ἄρχοντας, πονηροὺς ὄντας ἢ ἀκολάστους, δοῦλοι γὰρ εἰσι τῶν παθῶν τῆς ὕλης. Ἐλευθερία δὲ καὶ εὐδαιμονία, ἐστὶ ψυχῆς, ἢ γνησίᾳ καθαρότης καὶ τῶν προσκαίρων ἢ καταφρόνησις.» (Φιλ. 534. 13)

Ιγ' 8-9. «Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κα-
 » τοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν
 » τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου, τοῦ ἐσφραγισμένου
 » ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· εἴ τις ἔχει οὓς ἀκουσάτω· εἴ
 » τις αἰχμαλωσίαν συνάγει εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ
 » τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀπο-
 » κτανθῆναι· ὧδε ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁ-
 » γίων.»

Ἰδοὺ τὰ πράγματα βροντῶσι τὴν ἀλήθειαν· πάντες δοῦλοι·

γουμενως λατρευομεν αὐτὸ τὸ τερατῶδες ἐγώ. Τὴν ἀνήκεστον ταύτην αἰχμαλωσίαν προκατιδὼν ὁ Κύριος ἐπὶ τὸν καιρὸν τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ, ὅτε μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἔμελλε διὰ τῆς ἐκουσίου αὐτοῦ αὐταπαρνήσεως νὰ ἀποδείξῃ ἡμῖν ἐμπράκτως τὸ μέσον τῆς ἀπαλλαγῆς ἡμῶν τοῦ νοσητοῦ τυράννου, καὶ συνεπῶς τῆς ἐπιτεύξεως τῆς ὄντως ἡμῶν ἐλευθερίας, καὶ λέγω προγνούς ὁ Κύριος τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐπαράτου φιλαυτίας, ἀφ' οὗ δι' αὐστηρᾶς ἐπιπλήξεως διήλεγξε τὴν ἀφέλειαν τοῦ Πέτρου, εἰπόντος αὐτῷ, «Κύριε, ἱλεώς σοι Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.» λέγει τότε τοῖς λοιποῖς μετὰ παρρησίας. «Εἴτις θέλει ὁπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήτω μοι.» Μὴ λησμονῆτε ἀγαπητοί, ὅτι ὁ κύριος καὶ κεντρικὸς σκοπὸς τοῦ θείου προγράμματος εἶνε νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ ὑπόστασιν (ιδ' 10). Λοιπὸν ὁ Χριστὸς σοι λέγει. «Ὅστις θέλει ὁπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν.» Τί ἐννοεῖ ἡ πρότασις αὕτη, εἰμὴ τὸ πνεῦμα τὸ ἐγκεχυρμένον ἐν ταῖς γραμμαῖς ταύταις, τὸ ἐπιβάλλον ρητῶς τὴν ἀπάρριψιν τοῦ Ἐγώ; διότι λέγει, πᾶς ὅστις προσκυνεῖ τὸ θηρίον, οὐ γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου, τοῦ ἐσφραγισμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· τί ἐννοεῖ τοῦτο; ἐννοεῖ ὅτι, πρὶν ἢ δημιουργηθῇ ὁ σύμπας κόσμος παρὰ Θεοῦ, ὁ Ἰῶδς αὐτοῦ προώρισεν ἑαυτὸν εἰς τὴν αὐταπάρνησιν· διότι ἄνευ αὐτῆς θὰ ἀπέβαινεν εἰς μάτην ὁ σκοπὸς τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως. Ὡστε, ἐν ὀλίγοις, ἂν θελήσωμεν ν' ἀκολουθήσωμεν τὸ ἀρνίον εἰς τὰς ἀτελευτήτους ἐκείνας καὶ μακαρίους νομὰς, δεόν νὰ καταβάλωμεν τὸ κατακρατοῦν ἡμᾶς φανταστικὸν καὶ ἀνυπόστατον θηρίον, δηλαδὴ αὐτὸ τὸ ἰδεῶδες Ἐγώ· ἥτοι αὐτοῦ τοῦ κατηραμένου σαρκίου τὸ ἄλογον φρόνημα, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς πονηρὰν περὶ τὰ μάταια διάθεσιν· καὶ δὲν λέγει ἀπλῶς οὐ γραφήσονται· πρῶτον μὲν εἰς ἀπόδειξιν τῆς προνοητικῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως καὶ δεύτερον διὰ τὸ ἀμετάκλητον, λέγει «οὐ γέγραπται.» Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, πικρῶς στιγματίζει ἐνταῦθα τὰς πονηρὰς ἡμῶν πράξεις καὶ διαλογισμοὺς τὸ πνεῦμα τῆς Τρισυποστάτου Θεότητος. Ἄν πρὸς σὲ τὸν ἐμπαθῆ καὶ ἀφανῆ σκώληκα ἐπιβάλλεται νῦν ἐν τῇ ἀνάγκῃ σου, ὅτε οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι, ἢ αὐταπάρνησις, ὅμως ἐγὼ ὁ ποιήσας σε καὶ διὰ τοῦ αἵματός μου κατενοποιῶν σε καὶ συντηρῶν σε, εὐθύς ἀμέσως ἐποίησα τὴν ἀπόφα-

σιν πρὸς ἐξάσκησιν αὐταπαρνήσεως· ἅμα ἔπου συνέλαβον τὴν ἰδέαν τῆς σοῦ καὶ τοῦ κόσμου δημιουργίας καὶ ἀναγεννήσεως· Ἐγὼ ἄφησα θρόνον ἀπρόσιτον καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ σὺ τοιούτος φύσει ὢν, ὡς ζῶν ἐν ἀμαρτίαις, ἀποποιεῖσαι νὰ ἐγκαταλίπῃς τὴν ἐγωϊστικὴν ἰδέαν κενῆς καὶ σκοτεινῆς φαντασίας καὶ νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀσφαλῆ λιμένα τῆς ὑποποιοῦ ταπεινώσεως ;

Ἐν τούτοις, πεπωρωμένε ἄνθρωπε ! εἰ σὺ βούλει ἀρνήσασθαι σαυτὸν, οὐ δύνασαι μου ἀκολουθῆσαι· οὐ μὴ ἴδῃς τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου, ἀλλὰ πορεύσῃ καὶ συμμενεῖς μετὰ τοῦ πατρὸς σου τοῦ πρώτου γεννήτορος τῆς φιλαυτίας· αὐτὸ γὰρ τὸ πάθος ὑπεκίνησε τὸν μέγαν τοῦτον νοῦν τὸν Ἀσσύριον, εἰς ἐπιθυμίαν ἰσοθεϊκῆς δόξης· αὐτὸ καὶ ἡμᾶς τὸ ἐπάρατον πάθος αἰχμαλωτίσαν εἰς τὴν μαλθακότητα καὶ ραστώνην, εἰς τὴν κενόδοξίαν καὶ οἴησιν, μᾶς ἐξωμώωσε πρὸς τὸν διάβολον κατὰ τε τὴν πλάνην καὶ τὴν ἀπάτην· καὶ τούτου ἕνεκεν ἀφέντες τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὁμόνοιαν ἐνεκολπώθημεν τὴν ἐχθραν, τὸ μῖσος, τὴν ἀντιζηλίαν, τὸν φθόνον, τὴν ὀργὴν καὶ πᾶν ἄλλο πάθος καὶ ἀμάρτημα. Λοιπὸν, οὕτως ἐχούσης τῆς ἀληθείας, τίς ἐστὶν ἐκεῖνος, ὅστις λατρεύων σήμερον τὸ ἐγὼ αἰχμαλωτίζει τὸν πλησίον ποιικιλοτρόπως, καὶ φονεύει αὐτόν, ὅτι θ' ἀπαλλαγῇ τῆς αἰωνίου καὶ ἀτελευτήτου αἰχμαλωσίας ; οὐδεὶς, οὐδεὶς. « Ὡς ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων » (ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὴν φορὰν τῶν ἀνέμων καὶ τὴν ἀκόλουθον συνεπαγομένην θλίψιν ἐκ τῆς ἐκκενώσεως τῶν ἐσχάτων πληγῶν.) ἐν τούτοις βλέπετε τὸν τρόπον, δι' οὗ μέλλει νὰ χωρισθῇ ὁ σῖτος ἀπὸ τοῦ ἄχυρον ; ἤρχισατε νὰ ἐννοήτε ἤδη τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ κρίσεως ; Ἐν τῇ δε τῇ περιπτώσει, μέλει ν' ἀποδειχθῇ, τίς ἐστὶν ἐκεῖνος ὅστις λατρεύει τὸν Θεὸν γνησίως, καὶ ποῖος εἶνε ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος, ἀναιδῶς καὶ ἀναισχύντως ὑποκρίνεται, καὶ ἐνῷ ἐξωτερικῶς δεικνύει ὅτι λατρεύει τὸν Χριστὸν, ἐσωτερικῶς ὅμως λατρεύει ἑαυτὸν. « Ὁ τὴν μητέρα τῶν παθῶν ἀποβαλὼν φιλαυτίαν, λέγει ὁ Μάξιμος, καὶ τὰ λοιπὰ εὐχερῶς σὺν Θεῷ ἀποτίθεται· οἷον ὀργὴν, λύπην, μνησικακίαν καὶ τὰ ἑξῆς· ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου κρατούμενος, ὑπὸ τοῦ δευτέρου καὶ μὴ θέλῃ τιτρώσκειται· φιλαυτία δὲ ἐστὶ τὸ πρὸς τὸ σῶμα πάθος. » (ἐκ. θ'. η'.) Ὡστε ἵνα μὴ εὗρεθῇ τις ψυχὴ, καὶ δολίως μεταφέρῃ διὰ τῆς ἐσωτερικῆς διαθέσεως τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου καὶ ἐν τῇ αἰωνίᾳ μακαριότητι, ὥρισεν ἡ

θεία πρόνοια, ὅπως ἐν τῇ εἵδει τοῦ ἀγῶνος τούτου τῆς αὐστηροτάτης δοκιμασίας, ματαιωθῇ πᾶσα περὶ τούτου ἐλπίς δρακόντιος· ἀλλ' ἐν τούτοις ἐγείρεται ἡ ἀπορία· διατὶ νὰ παραχωρήσῃ ὁ Θεός, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἅγιοι νὰ νικηθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θηρίου; Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας, συνιστῶμεν τῷ ἀναγνώστῃ ἡμῶν, νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του, ὅτι τοὺς μὲν ἁγίους ἀπλῶς ἐνίκησε τὸ θηρίον, ἀλλ' ὅμως οὗτοι δὲν ἐλάτρευον αὐτό· ὅπως καὶ οἱ ἐν Βαβυλῶνι τρεῖς παῖδες, ἦσαν μὲν ἐκείσε αἰχμάλωτοι, ἀλλ' οὐ προσεκύνησαν τῇ Ναβουχοδονόσορι.

« Ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸ μαρτυρικὸν αὐτῶν στάδιον, ἀγῶσι, κατὰ Ἰουδαίων, εἰδωλολατρῶν, τυράννων καὶ πολυειδῶν αἰρετικῶν, ἡ θεία δύναμις συνεπλήρου τὰς δυνάμεις τῶν ἀγωνιστῶν, διότι οἱ ἀγῶνες καὶ αἰσθητοὶ ἦσαν καὶ ὑπερβολικοί· ἐπομένως ἄνευ τῆς διὰ θαυμάτων ἀντιλήψεως τοῦ Χριστοῦ, ἦτο ἐπόμενονον οἱ ἅγιοι νὰ ὑποχωρήσωσιν· ἐν τούτῳ ὁμοῦ τῷ ἀγωνίσματι κατὰ τοῦ ἰδεώδους ἐγώ, καὶ τῶν σωματικῶν καὶ ψυχικῶν ὀρέξεων, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δι' ἀνδρικοῦ φρονήματος διεξάγεται νικητικῶς ὁ ἀγών, καὶ τούτου ἔνεκεν φαινομενικῶς ὑποστέλλει ἑαυτὴν ἡ τοῦ Θεοῦ δύναμις, ἵνα δικαίως τῇ νικητῇ παρασχεθῶσι τὰ βραβεῖα τῆς νίκης, ἀλλ' εἶνε, ἀληθῶς καὶ τὸ μόνον ἀρμόζον πρὸς λογικὴν ὑπαρξιν διαγώνισμα, διότι ἐνῷ ἐν τούτῳ καταφαίνεται τὸ προτέρημα τῆς αὐτεξουσιότητος, (α) ὅπερ δίστησιν ἡμᾶς τῶν ἀλόγων, συγχρόνως γίνεται παραίτιον τῆς κατὰ πρᾶξιν φανερώσεως τῆς τοῦ δράκοντος πονηρίας καὶ δολιότητος. Καὶ τοῦ δράκοντος μὲν ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ φαίνεται ἡ πονηρία, διότι μανιθάνομεν ὅτι διὰ τῶν φανταστικῶν τοῦ ἐγὼ ἰδεῶν καὶ τῶν ἀλόγων τῆς σαρκὸς ὀρέξεων καὶ ἐπιθυμιῶν, προσπαθεῖ νὰ ὑποδουλώσῃ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ν' ἀπαγάγῃ αὐτὴν τῆς τοῦ Θεοῦ λατρείας καὶ πίστεως, τοῦ Θεοῦ δὲ φαίνεται ἡ πάνσοφος καὶ προνοητικὴ δύναμις, καθότι προώρισεν, ὥστε ὁ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ πόλεμος νὰ διεξάγῃται σήμερον ὄχι δι' ἀσκήσεως μαρτυρικῶν ἀγώνων,

---

(α) Αἰσθανόμεθα τῆς αὐτεξουσιότητος ἡμῶν, ἐν ὅσῳ ἡγεμονεύει ὁ νοῦς ἐπὶ τῶν λογισμῶν· ἅμα γὰρ ὁ νοῦς ἀπωλέσῃ τὴν διοίκησιν διὰ τῆς σκοτίσεως τοῦ λογιστικοῦ, τότε νεκροῦται καὶ ἡ αὐτεξουσιότης. (Χρυσόστ. Τομ. γ'. 185)

υπερβολικῆς ἐγκρατείας καὶ ἐλονουκτίων ἀγρυπνιῶν, ὥστε νὰ ἔχωμεν ἀνάγκην μεγάλων δυνάμεων, σωματικῆς ἀντοχῆς καὶ φιλοσοφίας ὑπερφυστικῆς, ἀλλὰ δι' ἀπλῆς τοῦ ἐγὼ ἀρνήσεως, ἥτοι ἐκκοπῆς τοῦ οἰκείου θελήματος καὶ ἀνοχῆς τῶν ἐξωτερικῶν πειρασμῶν καὶ θλίψεων· λ. χ. ἰδοὺ ὁ μπολσεβικισμὸς ἐπιμένει νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἰδεώδη ἰσότητά· διατὶ δὲν τὸ κατορθώνει; διότι ἐπικρατεῖ ἐν ἡμῖν ἡ φιλαυτία· ὥστε ἂν βιάσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἀντικταστίσωμεν τὴν φιλαυτίαν διὰ τῆς αὐτομεμφίας καὶ αὐταπαρνήσεως, τῆς καὶ ἐπιβαλλομένης ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, δὲν ὑπάρχει ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ τῆς ἰσότητος· ἔχι ὅμως, ὅπως ἐκλαμβάνουσι ταύτην εἰ ταύτην ἀτάκτως ἐπιδιώκοντες, ἀλλ' ὅπως ὑπενόηθη ὑπὸ τῶν πρώτων χριστιανῶν· δηλαδὴ ἡ ἰσότης νὰ ἐγκηται οὐχὶ ἐν τῇ ὕλῃ ἀλλ' ἐν τῇ ψυχῇ· ὁ δοῦλος καὶ ὁ υἱὸς, νὰ εἶνε ἀπέναντι τοῦ πατρὸς εἰς τὸν αὐτὸν τῆς ἀγάπης βαθμόν, ὅπως καὶ ἡ θυγάτηρ καὶ ἡ θεραπαινὶς ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν τῆς οἰκοδεσποίνης.

ΙΓ' 11 14 «Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον, ἀναβαῖνον ἐκ
» τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει
» ὡς δράκων. καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πα-
» σαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐ-
» τῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶ-
» τον. καὶ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· καὶ
» ποιεῖ σημεῖα μεγάλα ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ
» τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ
» πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ
» ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς
» κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃ
» ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας καὶ ἔζησε.»

«Ἐγερθήσονται ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσω-
σι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανησῇ, εἰ δυνατόν καὶ
τοὺς ἐκλεκτούς.»

Ὁ νοῦς ὁ μέγας ὁ Ἀσύριος, ὁ καυχηθεὶς ὅτι θὰ θέσῃ τὸν
θρόνον αὐτοῦ ἐπάνω τῶν νεφελῶν, ἥτοι ἂνω τῶν οὐρανίων δυνά-
μεων, καὶ νὰ γείνη ὁμοιος τῷ Ὑψίστῳ, εὐρισκόμενος ἤδη ἐπὶ τῆς
γῆς πεπτωκώς, (ιβ' 9) ἤρχισε νὰ ὑποπτεύῃ καὶ τὴν νέαν αὐτοῦ

ἐπὶ τῆς γῆς ἔξορίαν διὰ τὴν ἄβυσσον, ἔπου ἐκεῖ θὰ εἶνε ἡ αἰώνιος αὐτοῦ διατριβὴ καὶ κατοίκησις. "Ὅθεν θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν νέαν ταύτην ἡκαδικήν, τῆς αἰωνίου κολάσεως, ὅπου θὰ ἐγκλεισθῇ καταδικαζόμενος ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ ὑπὸ τῶν ἐν γῇ οἰκούντων εὐσεβῶν καὶ δικαίων, προμηθεύεται ἐγκαίρως νέαν δχύρωσιν· ἐν τούτοις δηλαδή, εὑρεθεὶς εἰς τὴν δυσκολίαν τοῦ πάλαι ὀργάνου αὐτοῦ, Εὐγενείου τοῦ πάπα, ὅστις μὴ ἀξιωθείς τῆς ἐνυπογράφου συγκαταθέσεως Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, ἐφώνησεν «οὐδὲν πεποιήκα», ναι λέγω, εὑρεθεὶς καὶ ὁ δράκων εἰς τὴν αὐτὴν περίπτωσιν, διότι, ἰδὼν ὅτι ἡ ἐν ἐρήμῳ δραπετεύσις τῆς γυναικὸς, τῆς περιβεβλημένης τὸν ἥλιον, ὅτι θὰ γίνῃ παραίτιος τῆς ἀστοχίας τῶν πονηρῶν αὐτοῦ βουλευμάτων, εἶπε καθ' ἑαυτὸν. Αὕτη ἡ γυνή, ἡ τρεφομένη ἤδη διὰ τοῦ μάννα τῆς πρακτικῆς καὶ θεωρητικῆς ἀσκήσεως καὶ διὰ τοῦ ἀδόλου αἵματος τοῦ ἀρνίου, ἐξάπαντος θὰ διαφωτισθῇ, καὶ δὴ διὰ τοῦ ἀναμενομένου πρωΐνου τῆς γνώσεως ἀστέρος (β' 28), ὃν κατάρθωσα νὰ καλύψω ἐπὶ διάστημα διὰ τοῦ ἀναθρώσκοντος ἐκ τῆς ἀβύσσου καπνοῦ τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀπάτης, καὶ ἐπομένως θὰ ἀνακαλύψῃ τὰ ἔχνη μου. "Αρα θὰ κατανόησῃ ὅτι ἡ μέθοδος τὴν ὁποῖαν μεταχειρίζομαι πρὸς ἀποπλάνησιν τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὸ ν' ἁμαρτάνῃ παρὰ τὸν νόμον τὸν εὐαγγελικόν, καὶ νὰ καταγάγῃ αὐτὴν εἰς τὸν θάνατον καὶ τὴν ψυχικὴν ἀπώλειαν, εἶνε ὅτι τρέφω τὸ θηρίον τοῦ ἐγωΐσμοῦ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων. Μόλις οὖν καταστῇ τοῦτο καταληπτὸν εἰς αὐτοὺς, κατ' ἀνάγκην ἐκ φόβου κινούμενοι, θὰ βιάσωνται αὐτοὺς πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς παραγγελίας τοῦ Ναζωραίου, ὅστις γινώσκων βεβαίως τὴν πλεκτάνην μου ταύτην, ἐγκαίρως ἐπέβαλεν αὐτοῖς τὴν αὐτομεμφίαν καὶ αὐταπάρνησιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τί ἔχω νὰ γείνω ; ὅταν ἀπωλέσω καὶ αὐτὴν μου τὴν μέθοδον, ποῦ ἔχω νὰ καταφύγῃ ; εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀλόγων ; ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἐκεῖ θὰ ἀποδιωχθῶ, καθ' ὅτι ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀγιότης θὰ μοι εἶναι ἀπρόσιτος. Ἄλλ' ἔχω τι διαπραΰσαι καὶ ἐπὶ τέλους, ἂν δὲν κατορθώσω νὰ βασιλεύσω εἰς τὸ διηνεκές ἐπὶ ταῖς καρδίαις ἀπάσης τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦλάχιστόν εἰμι βέβαιος, ὅτι θὰ προκαλέσω αἷτια ἀνατροπῆς τοῦ θεϊκοῦ προγράμματος, κατὰ τὴν περίπτωσιν ἐκείνην, καθ' ἣν διαλανθάνων τὸν Θεόν, ἔστω καὶ κατὰ ἓνα ἀριθμὸν ἐν τοῖς σεσωσμένοις, θ' ἀποδείξω αὐτὸν ἀτελεῖ· τοῦτο μοὶ ἀρκεῖ.

Τί οὖν χρή μοι γενέσθαι ; Πρέπει νὰ ἐξεύρω νέον σύστημα, δι' οὗ ν' ἀπομακρύνω τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ νὰ κάμνω αὐτὸν νὰ πλανᾶται ἐν ἀνυποστάτοις φαντάσμασι, ἐν φυσικοῖς πειράμασι, καὶ ἐκ τούτων αὖθις εἰς ἔτερα ἄλλα σκοτεινὰ θεωρήματα, οὕτως ὥστε νὰ μὴ μένη αὐτῷ καίρως νὰ στρέψῃ, ἢ διὰ προσευχῆς πρὸς τὸν Θεόν, ἢ δι' ἄλλης τινὸς πνευματικῆς κατὰ Χριστὸν θεωρίας, εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἣτις ἐστὶν ὁ ἔμφυχος καὶ θρόνος μου περιπόδητός τε καὶ πολυέραστος· καθ' ὅτι τὸ κατόρθωμά μου τοῦτο εἶνε τὸ μόνον μέσον τὸ ὁποῖον μὲ ἐξομοιοῖ μὲ τὸν Θεόν. Ναί, νὰ πράξω τι παρόμοιον τῷ τοῦ Φαραώ, ἐν τῷ πάλαι ᾧδήγησα εἰς κατασκευὴν πυραμίδων. Ἐν γὰρ τῇ ἐνασχολήσει τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ περὶ πλίνθους καὶ κεράμους καὶ συλλογῆς ἀχύρων, προὔκαλειτο ἡ ματαιώσις τῆς αὐτοῦ ἐπιθυμίας, ἣτις ἦν ἡ προσπέλασις αὐτοῦ διὰ προσευχῆς πρὸς τὸν (Θεόν (α). Ταῦτα καὶ ἄλλα τούτοις παρόμοια βελὼν κατὰ νοῦν ὁ μισόκκλος, ἀμέσως ἐνήργησεν ὥστε διὰ τοῦ καπνοῦ τοῦ ἀναβαίνοντος ὡς εἶδομεν ἐκ τῆς ἀβύσσου (θ' 2) γεννηθέντες καὶ ἀνατραφέντες νέοι πλατωνικοὶ καὶ ἀριστοτελικοὶ καὶ πυθαγορικοὶ φιλόσοφοι, ἤρχισαν νὰ καταβάλλωσι τὰς ἀρχὰς τῆς σημερινῆς ψευδοεπιστήμης καὶ νὰ συστηματοποιῶσι σχολὰς

(α) «Τῆς καθαυτῆς εὐχῆς, λέγει ἡμῖν, ὁ θεὸς Ἡλίας, ἐν ἔχθρᾳ πολλῇ πεφύκασιν εἶναι οἱ δαίμονες· καταπλήττει δὲ τοὺτους οὐχ' ἡ πύθις τῶν ἱερῶν, ὡς τοῖς ἔξωθεν πολεμίοις τὸ σιγᾶν, ἀλλ' ἡ τρυφή τῶν συμφοιτῶν. νοῦ πρὸς λόγον καὶ λόγου πρὸς αἴσθησιν.» ὁ ἴδιος. «Καὶ ὁ εἰς τὸν κάτω βυθὸν εἰσδύνων διὰ τὸν αἰσθητόν, καὶ ὁ εἰς τὸν γνωστικὸν διὰ τὸν νοητόν μαργαρίτην, ἵνα αὐτὸν ἀνιμῇται, εἰμὴ γυμνωθῇ ἐκεῖνος μὲν τῆς αἰσθήτης, οὗτος δὲ τῆς αἰσθήσεως, ἀμφοτέροι τοῦ ἐπιζητουμένου διαμαρτήσονται.» Καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν Νικήτας λέγει· «Οἱ τῆς παγκοσμίου αἰσθήσεως ῥήξαντες τὰ δεσμά, ἐν ἐλευθερίᾳ πάσης δουλείας διάγουσιν τὴν αἰσθήσεω. μόνῳ τῷ πνεύματι ζῶντες καὶ αὐτῷ προσμιλοῦντες ὡς ὑπ' ἐκεῖνου κινούμενοι, δι' οὗ καὶ τοῖς ὁμοουσίοις Πατρὶ καὶ Λόγῳ συνάπτεσθαι πῶς εἰώθασιν καὶ ἐν πνεύμα κατὰ Παῦλον ἀποτελεῖσθαι, οἳ καὶ οὐ μόνον ἀχίρωτοι εἰσι δαίμονιν, ἀλλὰ καὶ φοβεροί, ὡς μεταλαμβάνοντες τοῦ θεοῦ αἰετὸς καὶ πῶρ αὐτόχρομα χρηματίσαντες.» ἐπὶ τούτῳ εἶπεν ἄνωτέρω ὁ δράκων, καὶ οὔτε ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀλόγων δυνάμει ἀνδιδαιτᾶσθαι διὰ τὸ εἶναι τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἐν εὐσεβείᾳ διάγοντα ἀπρόσιτον ὑπ' ἐμοῦ.»

καὶ γυμνάσια καὶ ἄλλα ἐπιδεικτικὰ διδασκαλεῖα καὶ σπουδαστήρια, κινούμενοι πάντες οὗτοι, φηνομενικῶς μὲν εἰς προαγωγὴν τῆς ἀνθρωπότητος, πραγματικῶς δὲ εἰς ἐπίτευξιν τῆς οἰκείας αὐτῶν ματαίας δόξης καὶ ἐξασφάλισιν τῆς ἀνέτου ζωῆς· ἂν δὲ καὶ τινες ἐφάνησαν ἐξασκοῦντες αὐταπάρνησιν τινα, ἐπιμένοντες εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν δοξασίας, τοῦτο ἦν σημεῖον πραγματικότητος, τοῦ ὅτι δηλαδὴ ἤρξατο ἐγκαλῶς ἢ ἐκκόλαψις τοῦ ἐγωῦστικοῦ τῆς κενοδοξίας ἐνδιαφέροντος ἐν ταῖς καρδαίαις τῶν σχολαστικῶν τῆς ματαιοσυχολίας καὶ ἀκαίρου αὐτῆς συζητήσεως ὑπ' ἀνθρώπιον λατρεούντων μᾶλλον τὸ Ἐγὼ ἢ τὸν Θεόν· τούτου δὲ ἀπόδειξις εἶνε, ὅτι τὸ δένδρον ἐκ τοῦ καρποῦ του γινώσκεται.

Τὰ γὰρ ἀποτελέσματα τοῦ αὐτῶν συστήματος δὲν παρήγαγεν, ὥς ὁ χορὸς τῶν ὄντως φιλοσόφων, Βασιλείους, Χρυσόστομους, Γρηγορίους καὶ λοιποὺς φωστῆρας, ἀλλ' ἐγέννησεν ἀκρίδας ἵππους καὶ σκορπίους καὶ ὄφεις· καὶ τοῦτο διότι, αἱ ἀρχαὶ τῆς κατὰ κόσμον ταύτης ἐκπαιδεύσεως, δὲν ἐτέθησαν ἐπὶ τὸ θεμέλιον τοῦ Χριστοῦ· ὁ ἔστιν ὁ Σταυρός, ὁ νεκρῶνων, ἐν τῇ ἀπορρίψει τοῦ ἐγώ, τὴν δύναμιν τοῦ δράκοντος, ἀλλὰ συμφώνως τῇ ἀρχιτέκτονι αὐτῶν, ἥ καὶ ἀπέδωκεν τὸν τίτλον ὁ ὢν, οἱ τῆς μασσωνίας ἐρασταί, ἵνα προσβάλωσι τὸν Χριστόν, ἔθεσαν ἀρχὰς προφανεστάτης φιλαυτίας, ἥς ἡ ἀπόδειξις διακηρύττεται, ἐν ταῖς πτυχίοις καὶ ἐνδεικτικοῖς, καὶ διὰ συγγραμμάτων φιλοσοφικῶν διαγωνισμάτων, ἅπερ ἀποτελοῦσιν, ὥς πάντες γινώσκομεν, τὸ κύριον αἷτιον, τὸ ὑποκινεῖν τοὺς νέους εἰς ἐπιδίωξιν κλάδου ἐπιστημονικοῦ, δίχα νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψει, ὅτι πᾶσα μελέτη φυσικῆς θεωρίας κατὰ τὸν φεῖτον Μάξιμον, μᾶλλον ἐπιζήμιος ἀποβαίνει τῇ μὴ πρότερον καθαρθέντι παθῶν, ἢ ὠφέλιμος. Σχετικῶς λέγουσιν καὶ αἱ παροιμίαι, «Βίβιν ὁδοὶ δοκοῦσαι ὀρθαὶ εἶναι ἀνδρὶ· τὰ μέντοι τελευταῖα αὐτῶν· βλέπει εἰς πυθμένα Ἄδου.» (ἱς' 25) Ἐπὶ τέλους, δὲν μοὶ φαίνεται παράδοξον, τόσον, διότι οἱ νέοι ἐρωτικῶς διακείμενοι πρὸς τὴν ματαίαν δόξαν, παθαίνουνσι προληπτικῶς, ὅσον στενεχωροῦμαι καὶ ἀγανακτῶ κατὰ τῶν διὰ πείρας δοκιμασάντων τὴν πικρίαν τῆς ματαίας ταύτης σπουδῆς, καὶ ἰδίαις αἰσθήσεσιν ἀντιληφθέντων, ὅτι ὄντως τὰ τελευταῖα αὐτῆς βλέπουσιν εἰς πυθμένα Ἄδου, δηλαδὴ γίνονται παραίτια ἀπελπισίας καὶ ἀπογνώσεως, ὅπως καὶ τὰ βλέπομεν. Ἄν, οἱ προκάτοχοι τῆς ἐπιστημονικῆς ψευδοκαλλιεργείας, εἶχον αἴσθημα, γνησίας πρὸς τὸν

πλησίον ἀγάπης καὶ φόβου Θεοῦ, θὰ ἔλεγον τοῖς διαδόχοις αὐτῶν. Ὡς ὑμεῖς φιλόμουσοι καὶ τῆς ἐπιστήμης ἀκόλουθοι, πᾶς ὁ θέλων ἐξ ὑμῶν νὰ οἰκοδομήσῃ ἀσφαλῶς τὸν νοητὸν οἶκον τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ μορφώσεως, καὶ τῆς ἐναρέτου αὐτοῦ διαγωγῆς, οὕτως ὥστε ν' ἀποβῇ χρήσιμος καὶ εἰς τὸν πλησίον, ἄς μὴ σπεύδῃ, ἵνα μὴ συναρπασθῇ προκαταληπτικῶς ὑπὸ τῶν φανταστικῶν ὀνείρων τῆς ματαιοδοξίας καὶ ὑλικῆς ἀνέσεως· διότι κατὰ αὐτὸν τὸν τρόπον, ἢ χάριν ἐξωτερικῆς ἐπιδειξέως συσώρευσις τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων ἐν τῇ ὀρίζοντι τῆς αὐτοῦ συνειδήσεως, δὲν θὰ τῇ ἀποβῇ χρήσιμος ἀλλ' ἀπεναντίας ἐπιζήμιος καὶ καταστρεπτική, καθότι ἢ ἐξ αὐτῆς προκαλουμένη ἔπαρσις θ' ἀναβιβάσῃ τὸν ἀτυχῇ εἰς τὰς πτέρυγας τῆς μετεώρου οἰήσεως καὶ ὑπερηφάνειας, ὅπου, παρερχομένου τοῦ χρόνου ἐν ὀνείροις καὶ φαντάσμασιν, ἐπέρχεται αἴφνης ὁ κλύδων τῆς κοσμικῆς καὶ τῶν παθῶν ἐπηρείας, καὶ εὐρίσκουσα αὐτὸν ὅλως ἀνέτοιμον, μηδὲν ἔχοντα μέσον ἐπιθέσεως ἢ ἀμύνης, καταπίπτει ὡς ἄλλος Ἴκαρος ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους, ἐπειδὴ ἐφαντάσθη ὅτι τὰ ἐκ κηροῦ πτερὰ θὰ ἐξησφάλιζον τὴν φανταστικὴν αὐτοῦ ἀεροπορίαν. «Ὁ τῇ πράξει σωματουμένην, καὶ τῇ γνώσει ψυχουμένην τὴν πράξιν δεικνύς, τὸν ἀκριβῆ τρόπον εὑρε ἀληθοῦς φιλοσοφίας,» λέγει ὁ θείος Μάξιμος. Ἄν ἐκ τῶν πολλῶν, καὶ ἀδιακρίτως συσσωρευομένων ἐν τῇ συνειδήσει ἡμῶν γνώσεων, (α) ἐξηρτάτο ἡ ὄντως τοῦ ἀνθρώπου παιδείαις, οὔτε ὁ Χριστὸς θὰ ἔλεγεν ἡμῖν «ἐὰν μὴ γίνησθε ὡς τὰ παιδία τοῦτα, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. (β)» Ταῦτα δὲ εἶπεν ἡμῖν ὁ Κύριος, ἵνα παράσχη ἡμῖν νύξιν νὰ εἴμεθα προσεκτικοὶ πρὸς τῶν μηχανορραφῶν τοῦ δολομήτου· καθότι ἐν τῇ ἀχαλινώτῃ κινήσει, τῆς παραμόρφου φαντασίας ἡμῶν, δι' ἀκαίρων καὶ κενοδόξων παραστάσεων καὶ ἐννοιῶν, εὐρίσκει εὐκόλως τὰ μέσα τῆς ἀνατροπῆς τῆς διανοίας καὶ πολλάκις τελικοῦ ἐκτροχιασμοῦ. αἱ ἄκαιροι κινήσεις, τὸ ἄστατον τοῦ χαρκτηρος, ἡ ἀπέραντος φλυκρία, ἡ νευρική διατάραξις πολλῶν σπουδαστῶν, ἀποφοίτων ἔστι καὶ καθηγητῶν, εἶνε τὰ

(α) Φιλοκ. 886. Γρηγ. Συναΐτου ξ' 137. Ἦσυχ. πρὸς β. πθ'.

(β) Φιλοκ. 1136. Καλλίστου κεφ. μη'.

μόνα σημεῖα, ἅπερ ἐπικυροῦσι τὴν ἀλήθειαν ὅλης ἡμῶν ταύτης τῆς πρακτικῆς θεωρίας.

Ἐν τούτοις ἐπανερχόμενοι ἐν τῇ σειρᾷ ἡμῶν, λέγομεν ὅτι ὁ δράκων, μέσον τῶν ματαίων θεωριῶν καὶ ἀκαίρων ἀνακαλύψεων ἔδωκεν ἰσχὺν εἰς τὸ ἐπικρατοῦν τῆς σήμερον ὑλικῆς ἐπιστήμης σύστημα· διὰ τὸ μὴ δὲ ἀνακαλυφθῆναι ἢ ὑπουλότης αὐτοῦ, ὀπλίζει αὐτὸ μὲ κέρατα ὅμοια ἀρνίῳ, ὅτι δῆθεν εἶνε ὄντοτης πραότητος, αἷτιον πνευματικῆς ἀναπτύξεως, συστηματικῆς προόδου, ἡθικῆς διαπλάσεως, καὶ μορφώσεως διανοητικῆς. Ἵνα δὲ καταπλήττῃ καὶ ἐκφοβίξῃ τοὺς κατὰ περίστασιν ὑποπτευομένους, ὀπλίζει αὐτὸ τὸ ἐκ γῆς ἀναβάν θηρίον, ἥτοι ἐκ τῆς φανταστικῆς οἰήσεως, μὲ λαλιάν δράκοντος, ἥτοι μὲ γλῶσσαν ὀπλισμένην διὰ ρητορικῆς δεινότητος, μὲ λόγον διάτορον καὶ παρρησιαστικὸν μετὰ στόμφου καὶ καταπληκτικῆς δεινότητος. Ἀλλὰ ἴσον νὰ ἔχητε καὶ τοῦτο ἐν γνώσει ὑμῶν, κύριοι τῆς εὐγλωττίας ἐρασταί, ὅτι τὴν δεινότητα καὶ ἔμμετρον τοῦ λόγου σύστασιν, πρῶτος ὁ Ὅμηρος ὁ διατυπώσας αὐτὴν καὶ μεταδούς πᾶσι τοῖς αὐτοῦ μεταγενεστέροις, τὴν ἐδιδάχθη παρὰ τῆς Σιβίλλης, θυγατρὸς Τηρεσίου, καλουμένης Δάφνης, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Ἀριστοτέλους· «Φύσει θαυμαστῇ κεχορηγημένη, χρησμούς ἐγράψε παντοδαπούς διαφόρους ταῖς κατασκευαῖς, παρ' ἧς, φασί, καὶ τὸν ποιητὴν Ὅμηρον πολλὰ τῶν ἐπῶν σφετερισάμενον κοσμήσαι τὴν ἰδίαν ποίησιν.» (α) Ἔτι δὲ τὸ θεῖον πρόγραμμα, δηλοῖ ἡμῖν, ὅτι τὴν δύναμιν (β) ἣν ἔδωκεν ὁ δράκων τῷ πρώτῳ θηρίῳ, ἥτοι τῇ ἐγωῖστικῇ φιλαυτίᾳ, ἥδη συνεκέντρωσεν εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν τοῦ δευτέρου θηρίου κύκλον, ἵνα τοῦ λοιποῦ, τὸ ἐπιστημονικὸν τοῦτο σύστημα ἐξαναγῇ τοὺς ψυχικῶς (γ) βιοῦντας νὰ προσκυνῶσι τὸ θηρίον τὸ πρῶ-

---

(α) Εὐαγγ. κήρυξ Κοντογόνη. Ἰουνίου 1861.

(β) «Ἀσθενοῦσι μὲν οἱ θαίμονες, ὅταν διὰ τῶν ἐντολῶν μειῶνται τὰ πάθη τὰ ἐν ἡμῖν. Ἀπόλλυνται δέ, ὅταν εἰς τέλος διὰ τῆς ἀπαθείας ἐξαφανίζονται, μηκέτι εὐρίσκοντες, τὰ δι' ὧν ἐν ψυχῇ εὐρίσκοντο καὶ ἐπολέμουν αὐτήν. καὶ τοῦτο ἂν εἴη, τὸ ἀσθενήσουσι καὶ ἀπολῶνται ἀπὸ προσώπου σου.»

(γ) Κατὰ τὸν Θεοφύλακτον, ἡ Γραφὴ ὀνομάζει ψυχικὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ φύσιν ζῶντα καὶ ἀνθρωπίνους λογισμοῖς διοικούμενον καὶ οὕτε

τον· καὶ πράγματι, ὅτε διδάκτωρ καὶ φοιτητὴς χάριν τοῦ ἐγὼ σπουδάζουσι.

Τοῦτο δὲ τὸ ἐγὼ εἶνε ὡς εἶπομεν τὸ ἐκ θαλάσσης ἀναβάν θηρίον, καὶ διὰ τῆς ρεκλαμοειδοῦς ταύτης ὑποστηρίξεως ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ αὐτοῦ, ἣτις βεβαίως προὔξενήθη αὐτῷ ὑπὸ τῶν πρώτων τῆς ἐκκλησίας μαρτύρων, καὶ ἡ ὁποία θὰ ἦτο καὶ ἡ ἀφορμὴ τοῦ ἀφανισμοῦ αὐτοῦ· ἀλλ' ὡς φαίνεται, ἡ θεία πρόνοια οὕτως ἠυδόκησεν, ἵνα ἀναζήσῃ ὅπως γίνῃ πρόξενον τῆς δεούσης καὶ τῶν μεταγενεστέρων δοκιμασίας καὶ πνευματικῆς ἀσκήσεως. Τὸ γοῦν ἐκ γῆς ἀναβάν τοῦτο θηρίον δηλαδὴ ἐκ τῆς ὀθνείας τοῦ ψευδοεπιστήμονος φαντασίας(α), λέγει ὅτι «ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγον τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας καὶ ἔζησε.» Διπλῇ παρασκευάζεται σήμερον ἡ τοῦ θηρίου εἰκών, καὶ ὕλικῶς διὰ τῶν διαφόρων βιομηχανιῶν καὶ εὐκολιῶν πρὸς τελειοτέραν θεραπείαν τοῦ τερατοποιημένου ἐξ ἐμπαθείας ἐγὼ, καὶ ἡθικῶς διὰ τῶν

πρώτιστα τὰ παρὰ φύσιν κακὰ ἐκ φιλοτιμίας, οὔτε πάλιν ἐκτεινόμενον εἰς τὰ ὑπὲρ φύσιν χαρίσματα. ὁ τοιοῦτος δύναται μὲν ν' ἀποφύγῃ τὰ κατὰ πρᾶξιν κακά, οὐχὶ ὁμως καὶ τὰ κατὰ διάνοιαν.»

(α) Ψευδοεπιστήμων, λέγων, ἐννοῶ κατὰ τὸν θεῖον Μάξιμον, πάντα τῆς ἐπιστήμης ἐραστὴν, ὁ ὁποῖος προφανῶς προσκρούει εἰς τὴν ὄντως ἐπιστημονικὴν φιλοσοφίαν, καθότι στερεῖται τῶν ἀνοθεύτων ψυχικῶν πλεονεκτιμάτων ἐξ ἐμπαθείας, καὶ ἐπομένως κατὰ παρασύγκυς ἀπέχει τῆς εἰδήσεως τῶν κατ' ἀρετὴν τῆς πράξεως τρόπων. Ποῖοι δὲ εἶνε ἐκεῖνοι οἵτινες βιοῦσι φανταστικῶς; οἱ ἀνήκοντες, κατὰ τὸν Ἅγιον Νικήτα εἰς τὴν τάξιν τῶν ψυχικῶν. Σαρκικός γάρ ἄνθρωπος λέγεται ὁ περὶ τὰς ἀπολαύσεις καὶ ἡδονὰς τῆς σαρκὸς καταγινόμενος, μηδὲν μὲν μὴτε περὶ ψυχικοῦ πλουτισμοῦ, μὴτε περὶ ἐναρέτου διαγωγῆς· ψυχικός δὲ λέγεται ὁ ἐξ οἰήσεως καὶ φιλοδοξίας περιορίσας μὲν τὰς ἀλόγους τῆς σαρκὸς ὁρμὰς, ὁμως τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς καὶ αἰωνίου ἀληθείας κόνους ἀποσελεται· πνευματικός δὲ λέγεται ὁ ὢν ἐλεύθερος ἀμφοτέρων τῶν σωματικῶν καὶ ψυχικῶν ἐλλείψεων καὶ συνεπὶς ταῖς πτέρυξι τῆς ἐμπράκτου καὶ θεωρητικῆς γνώσεως ἱπτάμενος εἰς ἐπίτευξιν τῆς μετὰ Θεὸν συνουσίας, (Φιλον. 806 β' ἐκατ. ε' 843, ἐκατ. γ' ξη').

θεωρητικῶν γνώσεων καὶ σπουδῶν ἐν τοῖς πανεπιστιμίοις διὰ βιβλίων καὶ ἄλλων συγγραφῶν, ἀποβλεπουσῶν ἀνεξαίρετως εἰς τὸ ἀναγκάσαι τοὺς πάντας προσκυνεῖν τὸ θηρίον· ἀλλὰ πρὸς τι τὰ πολλὰ; ἀφ' οὗ, ὅπως πολλὰ ρητὰ τῶν προηγουμένων ρήσεων μόνον τῶν ἀναπτύσσονται, οὕτω καὶ ταῦτα εἶνε τόσον σαφῆ καὶ ὁμαλῶς βαίνουνσι καὶ παραλλήλως πρὸς τὰ ἐπικρατοῦντα καθ' ἡμᾶς πράγματα, ὥστε καὶ μόνον τῶν διερμηνεύονται τοῦτο μόνον, προσθέτομεν, ὅτι, λέγον τὸ πνεῦμα ὅτι πῦρ ποιεῖ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐννοεῖ τὸν ἐξαιρετικῆς ἤδη λατρείας καταξιούμενον, ἡλεκτρισμόν ὡς ὄντα ἀπόρροια, φύσεως κεραυνικῆς· Ἄχ πόσον κακῶν γίνεται παραίτιος, ὡς ἐκ τῆς κακῆς αὐτοῦ χρήσεως! Ἰσως οἱ πολλοὶ δὲν τὸ ἐνόησαν εἰσέτι, ἀλλ' ὁ καιρὸς θ' ἀποδείξη τὴν ἀλήθειαν· ἐπὶ τούτῳ καὶ ὁ Θεὸς μακροθυμεῖ, ἵνα καὶ ὁ ἐσχάτης τάξεως ἄνθρωπος εἶνε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀξίαν τῆς ἐπιστήμης.

Π'. 15-17 «Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰ-
 » κόνι τοῦ θηρίου ἵνα καὶ λαλήσῃ ἢ εἰκὼν τοῦ θηρίου,
 » καὶ ποιήσῃ, ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι τῇ εἰκόνι τοῦ
 » θηρίου, ἵνα ἀποκτανθῶσι· καὶ ποιεῖ πάντας τοὺς μι-
 » κροὺς καὶ τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς
 » πτωχοὺς καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα
 » δώσωσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς
 » δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν, καὶ ἵνα μή τις δύ-
 » νηται ἀγοράσαι, ἢ πωλῆσαι, εἰμὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα,
 » τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος
 αὐτοῦ.»

Τὸ ἐπιστημονικὸν τῆς φαντασίας θηρίον, κατὰ θεῖαν παρα-
 χώρασιν, τῇ ἐμπνεύσει τοῦ δράκοντος, ἀνεκάλυψε τὴν τοπογρα-
 φίαν, ἐξεικονίζον δι' αὐτῆς ἅπασαν τὴν ἀπέραντον φλυαρίαν τῆς
 ἐγωϊστικῆς κακοδοξίας, καὶ ἐπιβάλλον δυνάμει τοῦ ἐνδεικτικοῦ,
 ὡς γαλβανίζοντος τὸ ἐγώ, νὰ προσκυνῇται σήμερον ἢ ἀκένωτος
 φλυαρία τῶν ἐφημερίδων, διατριβῶν καὶ ἄλλων ἀμετρήτων συγ-
 γραμμάτων, ὅπου ἡ ἀθλιότης καὶ ἡ δυσωδία τῶν κατέκλυσε τὴν
 γῆν ἅπασαν, καὶ ἤδη στρέφει πρὸς τὰ ἄνω, ὅπως διὰ τοῦ ἐξαφα-

νισμού τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων, κατακτήσῃ καὶ τὸν οὐρανόν. Καταλλήλως χαρακτηρίζων τὴν φύσιν τῶν τοιούτων συγγραφῶν ὁ Σιναΐτης Γρηγόριος λέγει ὅτι «εἰσι τῶν συγγραφομένων λόγων, κατὰ τὸν μέγαν Μάξιμον, τρόποι διάφοροι τρεῖς, ἀκατάγνωστοί τε καὶ ἀκατάκριτοι. πρῶτος ὁ δι' ὑπόμνησιν ἑαυτοῦ. δεύτερος ὡς πρὸς τὴν ὠφέλειαν ἄλλων. τρίτος ὁ δι' ὑπακοὴν συγγραφόμενος, ἐν ᾧ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν γραφῶν συνετέθησαν, τοῖς ταπεινῶς ἐκζητήσασιν τὸν λόγον. Ὁ δὲ πρὸς ἀρέσκειαν καὶ δόξαν καὶ πρὸς τὸ θεαθῆναι τὰς ἀρετὰς λογογραφῶν, ἀπέχει φησὶ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ, μηδεμίαν ὠφέλειαν ἔχων ἐνταῦθα, ἢ μισθὸν ἐν τῷ μέλλοντι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνθρωπάρεσκος καὶ δόλιος, καπηλεύων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ κατακριθήσεται.» (φιλ. 50ῃ ρλζ')

Ιβ' 18. Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν. Ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου, ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου » ἐστὶ καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξϚ' = 666. «

Ἀφ' οὗ λέγει ὅτι εἶνε ἀριθμὸς ἀνθρώπου, ἄρα δεόν νὰ ληφθῇ κατὰ γράμμα, καὶ οὐχὶ ὡς οἱ παρελθόντες 1260, 42, 3 1)2, ἐκληφθέντες κατ' ἀναγωγὴν ὥστε ἐνταῦθα δὲν ἔχομεν νὰ πράξωμεν ἄλλο τι, εἰ μὴ νὰ ψηφίσωμεν τὴν λέξιν ἐκείνην, ἥτις, κατὰ τὴν θεωρητικὴν ἡμῶν ἀνάλυσιν, εἶδομεν νὰ ὀνοματίξῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἐκ γῆς ἀναβὰν θηρίον.

$$E + I + E + Π + I + Σ + T + H + M + H = XΞϚ' = 666.$$

Ἡ πρόθεσις τοῦ ὑπαρκτικοῦ εἰ, ἐτέθη ὑπὸ τῆς θείας προορατικῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως διὰ δύο λόγους. πρῶτον ἂν ἡ λέξις ἐπιστήμη καθαρῶς ἐψήφισε τὸν ἀριθμὸν χξϚ', ἦτο ἐπόμενονον, ὁ ἀρχέκακος νὰ ἀποφύγῃ τὴν τιτλοφόρησιν τοῦ θηρίου διὰ τῆς λέξεως ταύτης τῆς ἐπισήμου καὶ ἀντικειμένου ἀνεξαιρέτου λατρείας, καθότι ἦτο ἀκόλουθον νὰ ἐμπέσῃ εἰς τὴν παγίδα τοῦ τρισέκτου. Δεύτερον δὲ συντελεῖ ὁ τύπος οὗτος, διότι νῦν, ὅτε τὰ πράγματα δεῖκνύουσι τὴν ἐνεστωτικὴν ὁρᾶσιν τοῦ φοβεροῦ τούτου τῆς ὑποκρισίας θηρίου, νῦν ἀνακαλύπτεται καὶ ἡ παγὶς ἡ κατακρατοῦσα προνοητικῶς τοῦτον τὸν ψευδοπροφήτην. «εἰ ἐπιστήμη.»

Τὰ πράγματα διαπρυσίως κηρύττουσιν, ὅτι ἡ ἐπιστήμη, κατὰ παράκλησιν ἐξασκουμένη, δὲν ἐξυπηρετεῖ ὠφελίμως τὴν ἀνθρω-

πότῃτα, ἀλλ' ἐπιζημίως· διότι ὡς ἠκούσατε ἢ ἐκδούλευσις αὐτῆς, ἀποκλειστικῶς ἀφορᾷ τὴν περιποίησιν ἡδυπαθῶς τοῦ ἐκ θαλάσσης ἀναβάντος θηρίου. τοῦτο κατακυροῖ καὶ ἡ τοῦ τρισέκτου λατρεία. ἀκούσατε καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους τοῦ θείου Μαξίμου, ἵνα μάθῃτε πῶς ὁρίζει τὴν φύσιν πάσης συγγραφῆς. «Ὁ μῆτε δόξης ἔνεκεν, μῆτε προφάσει πλεονοξίας, μῆτε κολακείας χάριν καὶ ἀνθρωπαρεσκείας καὶ ἐπιδειξέως, τὴν ἀρετὴν, ἢ τὴν μελέτην τῶν θείων λόγων μετελθεῖν ἐπιτηδεύων, ἀλλὰ πάντα διὰ τὸν Θεὸν καὶ λέγων καὶ διανοούμενος, οὗτος ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀληθείας ἐν γνώσει πορεύεται. τρίβοις γὰρ οὐκ εὐθείαις, θείος λόγος οὐ πέφυκεν ἐμφιλοχωρεῖν, κἄν εὖρη τὴν ὁδὸν ἐν τισιν ἔτοιμον.»

ΙΔ' 1-5 «Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ τὸ ἄρνιον ἑστηκὸς ἐπὶ
 » τὸ ὄρος Σιών (α) καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα
 » τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄ-
 » νομα τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώ-
 » πων αὐτῶν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φω-
 » νὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης.
 » καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα, ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων
 » ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν, καὶ ἄδουσι φωνὴν καινὴν ἐνώ-
 » πιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ
 » τῶν πρεσβυτέρων, καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν
 » εἰμὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες οἱ ἡγο-

(α) «Καὶ ἔσται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐμφανὲς τὸ ὄρος τοῦ Κυρίου ἑτοιμον ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων· καὶ μετεωρισθήσεται ὑπὲρ τῶν ἄνω βουνῶν· καὶ σπεύσουσι πρὸς αὐτὸ λαοὶ καὶ πορεύσονται πρὸς αὐτὸ ἔθνη πολλά, καὶ ἐροῦσι. Δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ καὶ δείξουσιν ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ πορευσόμεθα ἐν ταῖς τρίβοις αὐτοῦ. Ὅτι ἐκ Σιών ἐξελεύσεται νόμος καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ· καὶ κρινεῖ ἀνά μέσον λαῶν πολλῶν καὶ ἐλέγξει ἔθνη ἰσχυρά, ἕως εἰς γῆν μακράν. Καὶ κατακόψουσιν τὰς ρομφαίας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς ξιβύνας αὐτῶν εἰς δρέπανα καὶ οὐκ ἔτι οὐμὴ ἄρη ἔθνος ἐπ' ἔθνος ρομφαίαν καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν· καὶ ἀναπαύσεσθαι ἕκαστος ὑποκάτω ἀμπέλου αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος ὑπὸ κάτῳ συκῆς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν, διότι τὸ στόμα Κυρίου παντοκράτορος ἐλάλησε ταῦτα.» (Μιχ. δ' 1-4.)

» ρασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς· οὗτοι εἰσὶν οἱ μετὰ γυναικὸς
 » οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γὰρ εἰσὶν. Οὗτοι εἰσὶν οἱ
 » ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. Οὗτοι ἡγορά-
 » σθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ
 » τῷ ἀρνίῳ· καὶ οὐχ εὐρέθη ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐ-
 » τῶν ἁμωμοι γὰρ εἰσὶν.»

Ὅντως καὶ πύλαι ἄδου αὐ κατισχύουσιν αὐτῆς. Ἰδοὺ ἐμά,
 θομεν, τί δὲν ἔπραξεν ὁ σκολιὸς δράκων, καὶ τί δὲν πράττει,
 καθ' ἃ καὶ προεδήλωσεν ἡμῖν τὸ θεῖον πρόγραμμα· πρὸ παντὸς
 ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς πτώσεως τοῦ ἀστέρος τῆς δυτικῆς ἐκκλησί-
 ας, καθ' ἃς ἔσπευσε νὰ ποιήσῃ, οὗτος ποταμοφόρητον τὴν πε-
 ριβεβλημένην τὸ φῶς τῆς αἰωνίου ἀληθείας καὶ ἐστεμμένην τῷ
 ἀποστολικῷ δωδεκαστέρῳ διαδήματι. Καὶ ὅμως, ἰδοὺ ἅμα θὰ
 παύσωσιν οἱ ἄνεμοι, καὶ ὅπου, διὰ τῆς αὐτῶν ἐπηρείας θὰ ἔχω-
 σι γίνῃ καταφανεῖς οἱ τῆς ἀληθείας ἐργάται, ἀφ' ἐνός, καὶ ἀφ'
 ἐτέρου τῆς μοχθηρίας καὶ τῆς ἀπάτης τὰ ὄργανα, ἵνα κατ' αὐ-
 τὸν τὸν τρόπον ἐπάξῃ τελείαν τὴν ἐκδίκησιν αὐτοῦ ὁ Κύριος κα-
 τὰ τῶν υἱῶν τῆς ἀπειθείας, θὰ διαλάμψῃ ἐν τῷ νοητῷ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ στερεώματι, ἔχουσα ἐστηκὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς τὸ ἀρνίον καὶ
 πᾶσα ἡ θεία καὶ ἅκρα ἐν τελειότητι παρεμβολὴ τῶν ἁγίων καὶ
 παράταξις, λαβοῦσα τελείαν τὴν πεποιθήσιν περὶ τοῦ ὅτι ἐγένετο
 ἡδὴ κάτοχος αἰωνίου εὐφροσύνης καὶ ἀτελευτήτου μακαριότητος,
 θὰ ψάλλῃ ἀρμονικῶς μετὰ καρδιακῆς χαρᾶς καὶ ἀνεκφράστου ἀ-
 γαλλιάσεως ᾠδὴν ἐκτάκτων νοημάτων, ἐμφαινομένων βεβαίως
 τὴν ἄπειρον τοῦ Θεοῦ σοφίαν καὶ δύναμιν, καὶ τὰ ἐπιβληθισόμε-
 να νέα χρέη πρὸς ἐπίτευξιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν μέσων τῆς τῶν
 βροντῶν ἀνακαινίσεως καὶ ἀσφαλοῦς καὶ παλιγγενεσίας ἀμετα-
 βλήτου καὶ ἀνυπερθέτου. Πρῶτον οἱ παρθένοι θὰ ἀξιωθῶσι τῆς
 κατανοήσεως καὶ τῆς τοῦ ψάλλειν ἐφχρημογῆς τῆς ὑπὸ τῶν ἁγίων
 κιθαριζομένης ταύτης ἐν οὐρανῷ, ὑπερφουοῦς ᾠδῆς, διότι φυσικῶ
 τῇ λόγῳ, τὸ καθαρὸν καὶ τοῦ βίου αὐτῶν ἁμωμον, θὰ καταστήσῃ
 αὐτοῖς ἐπιδεκτικὸς τῆς οὐρανίου ταύτης παραδόσεως, καὶ μέσον
 αὐτῶν θὰ γίνῃ καταληπτὴ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τῆς ἐκκλησίας τάγ-
 ματα. Μὴ ἐπὶ τούτῳ παρακαλῶ πάθωσιν ἐκ κενοδοξίας, ἀνεπαι-
 σθήτου μὲν ἀλλ' ἐπικινδύνου, οἱ ἀξιωθέντες τηρεῖν τὸ τοῦ βίου
 ἁμέλουντον διὰ παρθενικῆς ἀκρίσεως, διότι ἀκούετε ρητῶς, ὅτι,

εἰ ἔχετε οὕτως ἐν ἀληθείᾳ κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ σῶμα, εἰσθε ἡγουρασμένοι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ. Τί θὰ εἶπῃ τοῦτο; ὅτι οὐχὶ τῇ ἰδίᾳ ἡμῶν ἱκανότητι, τηρεῖται ἡ ἐν ἡμῖν βασιλεύουσα καθαρότης καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἄμωμον καὶ ἄδολον καὶ εἰλικρινές, ἐν δὲ τῷ σώματι ἐπικρατεῖ νέκρωσις τῆς σαρκικῆς ἀλόγου παραφροῦς, ἀλλὰ τῇ τοῦ Θεοῦ ἀνεξιχνιάστῃ καὶ ἀκαταλήπτῃ δυνάμει. Ἐπὶ τούτῳ ἐσιώπησε τὴν καταμέτρησιν τῶν λοιπῶν ταγμάτων καὶ ἀνέφερε μόνον τὴν τῶν παρθένων, τὴν ἀποτελουμένην ἐξ 141000, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐπαναλαμβάνει ἤδη τὴν κατὰ γράμμα ἐφαρμογὴν τῶν ὑποσχέσεων, ἃς ἔδωκεν ἡμῖν ρητῶς, ὅτι ἂν ὑπὲρ πάντων τῶν ταγμάτων ἐξασκεῖται παρὰ Θεοῦ προνοητικὴ τις φύλαξις καὶ ἐπιμέλεια, ὥμως ἡ ὑπὲρ τῶν παρθένων φροντίς, εἶνε καὶ ἔσεται ἐξειδικασμένη καὶ ἐξαιρετικὴ, καθότι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι, τὸ ἀδύνατον μέλος ἔχει ἀνάγκην τελειοτέρας περιποιήσεως καὶ προφυλάξεως, ὥμως ἐπειδὴ προώρισται, ὡς ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, νὰ ἀποβῇ τὸ ἔμπρακτον παράδειγμα τῆς μελλούσης αἰωνίου βιώσεως, ἐξασκοῦν τελείαν ἀπάθειαν, ὡς πρὸς τὴν μίξιν τὴν ἄλογον, διὰ τοῦτο, κατὰ φυσικὸν λόγον ἀξιούται, τὸ τάγμα λέγομεν τὸ παρθενικόν, τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης ἐπιμελείας τε καὶ προβλέψεως. Ὅποιων προτερημάτων παραίτιος ἀδελφοὶ γίνεσθαι ἡ πρὸς Θεὸν εὐσέβεια! ἐνστερνισθῆτε ταύτην ἀδελφοὶ διὰ τοῦ φόβου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τῆς πρὸς Χριστὸν πίστεως καὶ ἐλπίδος. Παυσάσθω ἡ ἀναβολή, ἀνάστητε· ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῆς ὀκνηρίας καὶ χλιαρότητος. ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς. Οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ψυχαῖς πάθῃ ἐχούσαις! καὶ ἁμαρτίας ἐγκυμονούσαις!! Περὶ τῆς καινῆς ᾠδῆς ἣν ἠκούσατε νὰ ψάλλῃ ἡ ἐν οὐρανοῖς θριαμβεύουσα ἐκκλησία ἐν ταῖς κιθάραις τῶν ἁγίων, λαλῶν ὁ Ἥλιος ὁ πρεσβύτερος λέγει τὰ ἐξῆς ἀξιόγαστα λόγια. «Ὁταν ἐκ ψυχῆς μὲν ἀκηδεῖα ἀπελαθῇ, ἐκ διανοίας δὲ ἡ πονηρία ἐκτιναχθῇ, τότε ὁ νοῦς γυμνὸς γενόμενος τῇ ἀπλότητι, ζῶν τε τῇ ἀτέχνῳ καὶ δίχῳ παντὸς τοῦ κατὰ τὴν αἰσχύνην ἐπικαλύμματος, ἄσμα μὲν ἄδει καὶ οὗτος καὶ νῦν τῷ Θεῷ, εὐχαριστεῖ δὲ μέλος ἀνακρουόμενος ἐν εὐφροσύνῃ τῇ τῆς μελλούσης τὰ ἐγκαίνια ἐορτάζειν βιώσεως.» Ἀκουέτωσαν ταῦτα οἱ τὴν μανίαν ἔχοντες νὰ συσσωρεύουσιν ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῶν ἀκαιρογνώσιαν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ ὀντότης τῆς ψυχῆς καὶ ἡ δύναμις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ γνωστικοῦ καὶ παραστατικοῦ αὐτῆς διαφόρου. Ἐπὶ τούτῳ παρα-

καλοῦμεν τοὺς τοιαύτους νὰ ἀναγνώσωσι καὶ τὰ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ἐπακόλουθα γινωμικά. (Ἐρ. φιλοκ. 543. πα') καὶ τοῦτο, διότι ἐν τῇ περὶ ψυχῆς ταύτῃ κακοδοσίᾳ, ἔβαλεν ὁ Μακράκης τὸ θεμέλιον τῆς αἰρέσεως τοῦ ὅτι ἡ ψυχὴ φέρει καταγωγὴν χοϊκὴν. λαλῶν δὲ καὶ ὁ θεὸς Μάξιμος περὶ τῆς κιθάρας τῶν υἱῶν τῆς οὐρανίου Σιών (α) ἰδοὺ τί φθέγγεται. «Ὁ δι' ἀρετῆς καὶ γνώσεως ἁρμοσάμενος τὸ σῶμα πρὸς τὴν ψυχὴν γέγονε κιθάρα Θεοῦ καὶ ναὸς καὶ αὐλὸς. κιθάρα μὲν, ὥς καλῶς φυλάξας τὴν τῶν ἀρετῶν ἁρμονίαν, αὐλὸς δὲ ὥς διὰ τῶν θείων θεωρημάτων ἐκδεχόμενος τὴν τοῦ πνεύματος ἔμπνευσιν. ναὸς δέ, ὥς διὰ τὴν κατὰ νοῦν καθαρότητα, τοῦ λόγου γεγωνὶς κατοικητήριον.» (φιλοκ. 562 ἐκ. β' ρ')

ΙΔ' 17. «Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον, πετόμενον ἐν
» μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελί-
» σαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος
» καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν. Λέγων ἐν φωνῇ με-
» γάλῃ· φοβήθητε τὸν Θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι
» ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ καὶ προσκυνήσατε τῷ
» ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
» καὶ πηγὰς ὑδάτων.»

Διὰ τοῦ εἰπεῖν ὅτι εἶδε τὸν ἄγγελον νὰ πετᾷ ἐν μεσουρανήματι, καὶ νὰ εὐαγγελίσῃ ἐπὶ γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν

(α) «Μακάριος ὃς ἔχει ἐν Σιών τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ σπέρμα διδασκαλίας τῶν λόγων αὐτοῦ, φησὶν Ἰσαΐας καὶ υἱοὺς καὶ οἰκείους ἑαυτῷ καὶ τῷ Πνεύματι, ἐν τῇ ἄνω τῶν πρωτοτόκων Ἱερουσαλὴμ. ἔσται γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, κρύπτων εἰς καιρὸν, φησι, τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ κρυβήσεται ὡς ἄρ' ὕδατος φερομένου καὶ ἔσχατον φανήσεται ἐν Σιών τῇ τῶν πιστῶν ἐκκλησίᾳ, ὡς ποτεμὸς φερόμενος ἐνδοξος γῇ διηφώσῃ τοῖς ρεῖθροις τῆς σοφίας αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται οἱ ὑπὸ τῶν φθινοῦντων ἀνατρεπόμενοι πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλὰ τὰ ὅσα αὐτῶν δώσουσιν ἀκοῦειν τῶν λόγων τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, καὶ ἡ καρδιά τῶν κατὰ ψυχὴν ἀσθενούντων προσέξει τοῦ ἀκοῦειν. καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ εἰπώσιν οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ φθόγου σίγα. ἐπειδὴ εὐσεβὴς ὢν συνετὰ ἐβουλεύσατο, καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ μαρτοὶ τοῦ κόσμου μαρὰ ἐλάλησεν. (Φιλοκ. 841 ὁσίον Νικήτα γ' ἐκατ. ξα').

καὶ γλώσσαν, καὶ λαόν, αἰνίττεται ἡμῖν περὶ τῆς ἀναποφεύκτου ἐφαρμογῆς τῆς διατάξεως ἣν ἤκουσεν ὁ Ἰωάννης, ὅτε τῷ ἐδόθη ἀνεφγμένη ἡ βίβλος τῆς Ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως καὶ ἐλέχθη αὐτῷ, «δεῖσε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.» Ἐπὶ τούτῳ λέγει ὅτι εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν μεσουρανήματι, διότι προεῖδε τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὅτι κατὰ τὴν ἐλευσομένην ταύτην ἐποχὴν, θὰ εἶνε τοῖς πᾶσι καταληπτὰ τὰ τῆς ἀποκαλύψεως θεῖα νοήματα, καὶ ἐπομένως ἡ κατανόησις τῶν μυστηρίων τοῦ μέλλοντος δὲν θὰ παρουσιάσῃ τὴν δυσκολίαν, ἣν εὐρίσκομεν πρὸς τῆς ἀνοίξεως τῶν σφραγίδων. Λέγει δὲ ὅτι θὰ ἔχει εὐαγγέλιον αἰώνιον, διότι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ πλειοτέρου μέρους τῆς βίβλου θὰ εἶνε μεγάλη παρηγορία εἰς τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ Χριστόν· καθότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἵρεται καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν οὕτω ἐκπληρωθέντων· ἐπομένως μετὰ τελείας πεποιδήσεως θὰ ἀναμένωσι καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν τοῦ Θεοῦ ὑποσχέσεων περὶ τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν καὶ τῆς ἀπολαύσεως τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ χαρᾶς ἀτελευτήτου. Διαλεγόμενος γὰρ τότε ὁ ἄγγελος πρὸς πάντα ἄνθρωπον θὰ τῷ λέγῃ. Γνωρίζετε, ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας πολεμῶν ὁ δράκων τὴν ἐκκλησίαν πόσῃν ἐπέφερε καταφορὰν κατ' αὐτῆς, καὶ ὅποια μέσα μετεχειρίσθη πρὸς ματαίωσιν τῶν προγνωστικῶν τοῦ Θεοῦ βουλήσεων. Ἴδού νῦν, ὅπου διασωθεῖς ἐν ἀκριβεῖα ὁ ἀριθμὸς τῶν σωζομένων, ἐμπράκτως διατρανοῦται ἡ βεβαίωσις τοῦ Λόγου περὶ οὗ εἶπον ἐν εὐαγγελίοις ὅτι «οὔτε θρίξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐμὴ ἀπολλυταὶ ἄνευ τοῦ θελήματος τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.» Λοιπὸν ποῖον εἶνε τὸ αἷτιον, ὅπερ ἐξακολουθεῖ νὰ κρατῇ ὑμᾶς εἰς τὴν ὀκνηρίαν καὶ ἀρνήσθε νὰ δείξητε τὴν ἀπαιτουμένην προθυμίαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ αὐτοῦ θελήματος; Αὐτὸν φοβῆσθε, τὸν δυνάμενον ν' ἀπολέσῃ τὸν παραβάτην τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ ἐν γεννῇ καὶ οὐδένα ἄλλον. Ἐξασκήσατε ἀφοσίωσιν, ρίψατε μακρὰν τὴν φανταστικὴν τοῦ ἐγὼ εἰκόνα, διότι ἡ ἐν αὐτῷ ἐμφωλεύουσα κενοδοξία τῆς ματαιότητος ἐξεικονίζει τὸν πρῶτον ἐωσφόρον, τὸ πρωτότυπον λέγω τῆς ἐγωϊστικῆς ἐπάρσεως (α). Ἀπορριψατε τὸ βδέ-

---

(α) «Οὐκ ἔστιν ἰὸς ὑπὲρ ἰὸν ἀσπίδος, καὶ βασιλίσκου· καὶ οὐκ ἔστι χακία ὑπὲρ φιλαυτίας· τέκνα δὲ φιλαυτίας ἔχεις πετόμενα. ἂ εἴσι ταῦτα.

λυγμα τοῦτο τῆς ἐρημώσεως ἐκ τῆς καρδίας σας ἵνα σωθῆτε· ἀποκαλῶ δὲ τὸ ἐγωῖστικόν τοῦτο πάθος, βδέλυγμα, διότι ἡ ἐξ αὐτοῦ προκύπτουσα διαφθορὰ εἶνε ἀνεπικνώρωτος καὶ ὀλεθριώτατη· σημεῖον τῆς ἀπορρίψεως ἔσεται ὁ μεταξὺ σας ἀναλλοίωτος τῆς ἀγάπης ὁμῶν σύνδεσμος. Ἡ γὰρ ἀγάπη εἶνε καρπὸς τῆς ἀκτημοσύνης, ἥτις ἀκτημοσύνη εἶνε γέννημα τῆς αὐταπαρνήσεως ἐν τῇ καταλείψει τοῦ ἐγώ, τῇ δυνάμει τῆς πρὸς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἀφοσιώσεως καὶ ἀκραιφνοῦς ἀγάπης.

ΙΑ' 8. «Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἠκολούθησε λέγων. "Ε-»
» πεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἢ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ
» θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότηκε πάντα τὰ ἔθνη.»

Μὴ πτοῆσθε βλέποντες τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ σημερινοῦ ψευδοπολιτισμοῦ ἐπίδειξιν· καὶ τούτου ἕνεκεν φιλοτιμούμενοι, ἦτοι ἐγώμιοι καὶ φιλαυτεῦντες, ἀντὶ νὰ προσπαθῆσθε ν' ἀποβά-
λῃτε αὐτὸ τὸ τερατώδες ἐγώ, ἀπεναντίας λυσσωδῶς ἀμιλλᾶσθε,
τίς ἐξ ὁμῶν νὰ τῇ παράσχῃ ἐπίδειξιν καὶ δύναμιν ἐωσφορικῆς
ἀγερωχίας καὶ δυναστείας τυραννικῆς· ὁ μὲν διὰ χρημάτων, ὁ
δὲ διὰ σοφίας, εὐφυολογίας καὶ ἀκαίρου φλυαρίας· καὶ ἄλλος δι'
ἐφευρεμάτων καὶ ἀνακαλύψεων· μηδὲν θέλοντες νὰ συμμορ-
φωθῇτε πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ Παύλου, ὅτι μόνη ἡ κτῆσις τῆς ὁ-
μονοίας εἶνε τὸ πᾶν· λείπει ἡ ἀγάπη, τὸ πᾶν ἀποβαίνει εἰς μά-
την. Τὶ ὠφέλησε τὴν Ρωσίαν ἡ ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας συνεχῆς
εὐδαιμονία καὶ πλοῦτος ἄπειρος; ἀπεναντίας μάλιστα τὸ κύριον
αἷτιον τῆς ἀπωλείας αὐτῆς, εἶνε αὐτὸς οὗτος ὁ πλοῦτος, διότι
οὗτος ὁ πλοῦτος ἐνίσχυσε τὸ θαλάσσιον θηρίον τῆς φιλαυτίας
ὅπως φέρῃ κραταιῶς ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ τὴν πόρνην τὴν με-
γάλην, τὴν Βαβυλωνιακὴν λέγω πολυτέλειαν, ἐξ ἧς σήμερον ἀ-
πειλεῖται ἅπασα ἡ ὑφήλιος, καθ' ὅτι μεθύουσα πάντα τὰ ἔθνη
ἐκ τοῦ οἴνου τῆς ἀσωτείας αὐτῆς, καὶ τοῦτον ποικιλοτρόπως χρω-
ματίζουσα διὰ τῶν πολυειδῶν τεχνῶν καὶ ἐφευρεμάτων τοῦ ψευ-

ἔπαινοι ἐν καρδίᾳ, αὐταρέσκεια, γαστριμαργία, πορνεία, κενοδοξία, φθό-
νος καὶ ἡ κορονὶς πάντων υπερηφανία· ἥτις κατασπᾶν ἐπίσταται οὐκ ἀν-
θρώπους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀγγέλους ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ ζόφον ἀντὶ
φωτὸς περιβάλλειν.» ('Ησυχ. πρὸς β. σβ').

δοσπροφήτου, κατήγαγε τὴν ἀνθρωπότητα εἰς ἐσχάτην παρα-
 λυσίαν καὶ διαφθοράν, ὅπου ἂν εἶπη τις σήμερον, ὅτι τὸ μόνον
 ἀντικείμενον εἰς τὸ ὅποσον πᾶσαν ἀφασίωσιν καὶ λατρείαν προσ-
 φέρει ἅπας ἐν γένει ὁ κόσμος, εἶνε αὕτη ἡ βρωμερὰ σὰρξ· ναὶ
 λέγω, ἂν εἶπη τις, ὅτι ὁ ἀνθρώπος οὐδὲν ἄλλο λατρεύει καὶ προ-
 σκυνεῖ, ἢ τὸ δυσῶδες σαρκίον καὶ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἄλογον τοῦ
 ἐγὼ ἰδέαν, δὲν θὰ ἀστοχήσῃ τῆς ἀληθείας. Τούτου γοῦν ἕνεκεν
 ἐπειδὴ ἔφθασε τὸ κακὸν εἰς τὸ μὴ παραιτέρω, διὰ τοῦτο ἐπί-
 κείται καὶ ἡ πτώσις τοῦ τοιοῦτου ψευδοπολιτισμοῦ· ὅτι δὲ ἀνα-
 φέρει ὁ ἄγγελος τὴν πώσιν τῆς Βαβυλῶνος κατὰ χρόνον παρη-
 χημένον, εἶπομεν καὶ ἄλλοτε ὅτι εἶνε ἰδίωμα τῆς προφητικῆς
 τοῦ Θεοῦ δυνάμεως, ὅπου διὰ τὸ ἀνκράφειν τῆς ἐκπληρώσεως
 τῆς προρρήσεως μεταχειρίζεται τοιοῦτον σχῆμα· ἔχει δὲ καὶ ἄλ-
 λον λόγον, τοῦ ὅτι μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς προφητείας, ὅταν θὰ
 βλέπωμεν ἰδίους ὄμμασι τὴν πώσιν τῆς Βαβυλῶνος, θὰ μετα-
 χειριζώμεθα ἀκριβῶς, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης μεταλλαγῆς εὐτὴν
 ταύτην τὴν φράσιν τῆς προφητείας· «Ἔπεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν
 ἡ μεγάλη.»

ΙΔ.' 9-12 «Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν
 » αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἵτις προσκυνεῖ τὸ θη-
 » ρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ
 » τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ αὐτὸς
 » πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκε-
 » ρασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ
 » καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θαίῳ ἐνώπιον τῶν
 » ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου καὶ ὁ καπνὸς
 » τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει.
 » καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, οἱ προ-
 » σκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. Ὡδε ἡ
 » ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς
 » τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν τοῦ Ἰησοῦ.»

Εἶδετε ὅτι ὁ πρὸς τούτου ἄγγελος ἐδήλωσεν ἡμῖν τὴν ἀμετά-
 κλητον τοῦ Θεοῦ ἀπόφασιν περὶ τῆς πτώσεως τῆς Βαβυλῶνος, ἡ-
 τοι τοῦ ἀφανισμοῦ πάντων τῶν ἀπείρων ἀντικειμένων, τρόπων τε

καὶ ἐθίμων, ἅπερ ὀλοφύχως λατρεῖται σήμερον ὁ κόσμος, καὶ ἐν ἐνὶ ὁ-όματι ἀποκαλεῖ ταῦτα πολιτισμόν. ὁ δὲ νῦν ἄγγελος, θέλων νῦν παράσχη ἡμῖν ἀφορμήν νὰ κατανοήσωμεν, ὅτι ἡ αἰτία τῆς ἀμύτης καὶ ἐλευθέρου κυριότητος τοῦ ἀλόγου καὶ τερατώδους τοῦτου πολιτισμοῦ, εἶνε ἡ ἐπάρατος φιλαυτία, ἐπιβάλλει ἡμῖν αὐστηροτάτην ἀπαγόρευσιν τῆς ἐξυκολουδήσεως τῆς ἁλλοκότου ταύτης διαγωγῆς. Τὸ τοιοῦτον ὕψος τῆς ἐν λόγῳ αὐστηρᾶς ἀπαγορεύσεως, ἀδελφοί, εἶνε προτοφανές· ἐν οὐδεμιᾷ ἐκατέρων τῶν θείων Γραφῶν παρατηρεῖται ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ τοιαύτη συμπεριφορά. Τὸ συμπεριχόμεν ἐκ ταύτου; ὅτι συμφέρον παντὸς ἀνθρώπου εἶνε ὅπως ἐγκαίρως ἐφαρμόσῃ ἐν ἑαυτῇ τὸ θέλημα τοῦτο τοῦ Θεοῦ. ἂν μὴ διδῇ δὲ σημασίαν εἰς τὰς εἰρωνείας, ἐμπαιγμούς, καταφρονήσεις, ἱσως καὶ διαπλῆκτισμούς του πλησίον. Ταῦτα προβλέπει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ λέγει ἡμῖν. «Ὡς ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν.» Ἐπιβάλλεται δὲ ἡμῖν, ἀγαπητοί, αὐστηρῶς ἡ τοῦ Θεοῦ αὕτη ἀπόφασις, διότι ἐν ᾧ ἡ τοιαύτη τοῦ ἐγὼ ἄκαιρος καὶ ἀνούσιος λατρεία μετὰ τῆς φανταστικῆς αὐτοῦ εἰκόνος, ἦτοι τῶν ἡθικῶν ἢ ὕλικῶν αὐτοῦ προσόντων, εἶνε ἐνώπιον τοῦ ὁρθοῦ λόγου μία ἀνήκουστος παρανομία, καθ' ὅτι ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ κατ' αὐτὴν τὸν τρόπον, μεταβάλλεται καὶ γίνεται εἰκὼν τοῦ ἀνυποστάτου Σατᾶν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐπιβάλλεται ἡμῖν οὔτε διαγώνισμα πεντάθλου, οὔτε αὐτοχειρισμὸς, οὔτε κινήσις παρανόμου πλούτου, οὔτε ἀλληλοσπαραγμός, οὔτε τι ἄλλον ἔργον δυσεκπλήρωτον. Ὅχι, ἐπιβάλλεται ἡμῖν ἔργον τὸ μάλιστα εὐδεκπλήρωτον, ἀφορῶν τὴν ἐπίτευξιν τῆς προουκίρου ἀνέσεως, καθότι μᾶς ἀπαλλάττει τῶν ἐπικρατούντων ἀπείρων περισπασμῶν, καὶ ἄλλων τοσούτων ἀναγκῶν, καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀπολαύσεως τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ μακαριότητος, διότι διὰ τῆς ὑπακοῆς ἡμῶν ταύτης θὰ ἀναστυλωθῇ ἐν ἡμῖν ἡ εἰκὼν τῆς ταπεινώσεως, τῆς πραότητος, ἐπομένως καὶ τῆς ἀγάπης, ἣτις ἐστίν αὐτὸς οὗτος ὁ γλυκύτατος καὶ φιλόανθρωπος ἡμῶν Ἰησοῦς· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐκπληρωθῇ καὶ τὸ τῆς ἰσότητος ἰδεῶδες, ὅπερ τὸ ἐπιπόλαιον πνεῦμα τοῦ μακρωνισμού ἐπιδιώκει διὰ τῆς βίας καὶ ἐωσφορικῆς ὑποκρίσεως. Ναι ἀδελφοί, βάλωμεν εἰς ἐνέργειαν τὸ θεάρεστον σύστημα τῆς ριζικῆς ἀπλοποιήσεως. Εἶθε νὰ φωτισθῇ τὸ σεμνὸν τῶν γυναικῶν φύλλον νὰ βάλῃ τὰς ἀρχὰς τοῦ τοιοῦτου λαμπροῦ καὶ ἀσφαλοῦς ἔργου, ἀπορρίπτων τὸ φοβερὸν τοῦτο κακὸν τῆς

μόδας. Φοβηθεῖτε τὸν μέλλοντα ἀτελεύτητον βασανισμόν ἐκεῖνων, οἵτινες λατρεύουσι αὐτὸ τὸ ἐπάρατον ἐγὼ, καὶ τοῦτου ἔνεκεν κρατοῦσι καὶ τιμῶσιν ὑψηλὰ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ εἰς λατρείαν τῶν πολλῶν. μὴ σᾶς φαίνεται μικρὸς ὁ βασανισμὸς, ὅπου ἐν τῇ ἄλλῃ ζωῇ, τῇ ἀτελευτήτῃ καὶ αἰωνίῳ, θὰ βλέπης σαυτὸν, ὄντως βδέλυγμα, ἀπέναντι ἀγγέλων τε καὶ ἀγίων, ἦτοι ὡς ἓνα βρωμερὸν κύνα, ἢ ἐφοφημένον ποντικόν, ἢ βρωμερὸν σκώληκα· σὸ λέγω θὰ βλέπης σαυτὸν ἐν τοιαύτῃ ἐλσεινῇ καταστάσει, ὅστις ἤδη, περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν ματαίων ὀνείρων τῆς ματαιότητος, νομίζεις ὅτι ἀποτελεῖς τὴν κεντρικὴν τοῦ σύμπαντος ὑπερξίν.

Ἀκολουθῶν, ἀδελφαί, τὸ πνεῦμα τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως ἐννοῶ διὰ πολλῶν νὰ ἐμπνεύσω ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τὸ ἀπαραίτητον πρὸς τὸ ἐμπαθὲς ἐγὼ καὶ ἀνοπάφευκτον μῖσος. Σκεφθῆτε τὸ πρᾶγμα ὠρίμως καὶ θὰ ἴδῃτε ὅτι ἀληθῶς, τὸ αἷτιον παντὸς κακοῦ εἶνε τὸ ἐκ θαλάσσης ἀναβαῖνον θηρίον, ἐκ τοῦ ἢ ἐπάρατος φιλαυτίας. «Μὴ ἔσο αὐτάρεσκος, λέγει ἡμῖν ὁ θεὸς Μάξιμος, καὶ οὐκ ἔση μισᾷδελφος, καὶ μὴ ἔσο φίλαυτος καὶ ἔση φιλόθεος» ἄρα ἀντίχριστος, ἄρα διάβολος· ἡ φιλαυτία κωλύει ἡμᾶς τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν· αὕτη γίνεται ἐμπόδιον τῆς προκοπῆς τῶν σπουδαίων· αὕτη διεγείρει ἡμῖν τὴν δειλίαν, ὑποθέτουσα νόσους, καὶ ἄλλα δυσθεράπευτα τοῦ σώματος πάθη, καὶ τρέφει ὑπονοίας πρὸς τὸν πλησίον· μᾶς ρίπτει εἰς ἀκηδίαν καὶ πᾶσαν ἡμῶν τὴν προθυμίαν μεταβάλλει εἰς ψυχρότητα καὶ μᾶς πείθει πολλάκις ν' ἀπορρίπτωμεν ἐκτέλεσιν ἀπαρατήτων ὑποχρεώσεων· καὶ τί δὲ εἶνε φιλαυτία; μία ἄλογος φιλία πρὸς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς ἡμῶν ὀρέξεις τε καὶ ἐπιθυμίας· αὕτη συνεπάγεται τὴν φιλαργυρίαν, τὸ αἷτιον τῆς παγκοσμίου διαφθορᾶς· διότι καθιστᾷ τὸν μὲν ἄρπαγα, τὸν δὲ βλάσφημον καὶ προπετὴ διεγείρει ἐχθρας, μίση, ἀντιπαθείας, ἐνίοτε καὶ φόνους προκαλεῖ. Αὐτοῦ τοῦ θηρίου τῆς φιλαυτίας, λέγω τὴν δύναμιν κατανόησας ἐμπράκτως καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν, ὅτε κατὰ τῆς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς του ἐνεκωμιάζετο διὰ τὸ ἀνδραγαθήματα αὐτοῦ ὑπὸ τινος τῶν δορυφόρων αὐτοῦ, λέγει μετ' ἐνδομύχου λύπης, «ἄφες τοῦ ἀναξέειν τὴν ἀνιάτόν μου πῆγγην· τοῦ κόσμου παντὸς περιγενόμην, ἀλλ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἠδυνήθην περιγενέσθαι.»

ΙΔ'. 13 «Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λε-

» γούσης· γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀπο-
 » θνήσκοντες ἀπ' ἄρτι· ναὶ λέγει τὸ πνεῦμα ἵνα ἀναπαύ-
 » σωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκο-
 » λουθεῖ μετ' αὐτῶν.»

«Ἐν πυρὶ ἀποκαλυπτομένης τῆς ἐσχάτης ἡμέρας, διδάσκει ἡμῶς ὁ ὅσιος πατήρ ἡμῶν Νικήτας, καὶ ὑπὸ πυρὸς τηνικαῦτα δοκιμαζομένης, ἐκάστου τῆς πράξεως, φησὶ Παῦλος δηλονότι, εἴτινος τὸ ἔργον τῆς ἀφθάρτου οὐσίας ἐστίν, ὃ ἐαυτῷ εἰς οἰκοδομὴν ἐναπέθετο, μενεῖ μέσον τοῦ πυρὸς ἀφθαρτον· καὶ οὐ μόνον οὐ κατακαήσεται, ἀλλὰ καὶ λαμπρυνθήσεται, τῆς μικρᾶς ἰσως καθαιρόμενον εἰς τὸ παντελές ἰλύος· εἴτινος δὲ τὸ ἔργον τῆς φθειρομένης ὕλης ἐστίν, ὃ ἐαυτῷ εἰς φόρτον ἐδέσμευσεν, ἐμπρησθὲν κατακαήσεται, καὶ κενὸν αὐτὸν μέσον τοῦ πυρὸς καταλείψει· ἔργον δὲ ἀφθαρτον καὶ διαμέμον ἐστί, δάκρυα μετανόας, ἐλεημοσύνη, συμπάθεια, προσευγή, ταπεινώσις, πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, καὶ εἴτι ἕτερον ἐν σκοπῇ εὐσεβείας πράττεται. Ἄ καὶ ζῶντι τῷ ἀνθρώπῳ συνοικοδομεῖται εἰς ναὸν ἅγιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκλείποντι συναπέρχεται καὶ συμμένει ἀφθαρτα εἰς αἰῶνας. Τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐκείνου φθειρόμενον ἔργον ἐῆλον τοῖς πᾶσιν ἐστί, φιληδονία, φιλαργυρία, μίσος, φθόνος, κλοπή, μέθη, λοιδορία, κατάρξεις, καὶ εἴτι φαῦλον διὰ σώματος κατ' ἐπιθυμίαν ἢ θυμὸν ἐνεργεῖται· ταῦτα καὶ περιόντι τῷ ἀνθρώπῳ συμφθείρεται, ἐκκαιομένη ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῆς ἐπιθυμίας, καὶ ἀπορρηγνυμένῳ τοῦ σώματος συναπέρχεται, οὐ συμμένει δέ, ἀλλὰ καταφθαρέντα τὸν ἐργάτην αὐτῶν, μέσον τοῦ πυρὸς ἐπαφίησιν εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀθάνατα κολαζόμενον.» (Φιλεμ. 8-16. Νικ. γ' ἐκ. 88')

«Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι.» ἀποκαλεῖ ἡμῶς νεκρούς, διότι συνωδᾷ τοῖς ἐμπροσθεν (σ' 8. 13. ια' 8) ὄντως ἔσμεν νεκροὶ καίμενοι ἐν τῇ πλατείᾳ πόλεως τῆς μεγάλης, καὶ παντὶ τῷ λέγοντι ἡμῖν κύβηον ἵνα παρέλθω, οὐ μόνον κύπτομεν αὐτῷ, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἡσαΐαν ἴσα τῇ γῇ τιθέμεθα τὰ μέσα ἡμῶν ἔξω τοῖς παρχπορευομένοις. Ἄλλ' ἐπὶ τούτοις μὴ ποτήσῃτε ἀδελφοί, ὅταν οὕτω μετὰ τὴν πάροδον τῆς πνοῆς τῶν ἐπικρατούντων ἀνέμων θὰ πάρῃ ὁ Κύριος ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν τὸ ποτήριον τῆς πτώσεως ἡμῶν ταύτης καὶ οὐ μὴ πλώμεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ λοιπεῦ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλ' ἐξάπαντος τοῦτο τὸ κόνδυ τοῦ θυ-

μοῦ αὐτοῦ θὰ δοθῇ εἰς χεῖρας τῶν ἀδικησάντων καὶ ταπεινωσάντων ἡμᾶς. Ἐν τούτοις ἀπαιτεῖται μακροθυμία. «Ἄνὴρ γὰρ μακρόθυμος πολὺς ἐν φρονήσει διότι κατὰ τὸν θεὸν Μάξιμον, πάντα τὰ αὐτῷ συμβαίνοντα ἐπὶ τὸ τέλος ἀναφέρει, κακεῖνο περιμένων, ἀνέχεται τῶν λυπηρῶν. τὸ δὲ τέλος ἐστὶ ζωὴ αἰώνιος κατὰ τὸν ἀπόστολον. Αὕτη δὲ ἐστὶν αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσὶ Σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.»

ΙΑ' 14. «Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ (α), καὶ
 » ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος ὁμοιος υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων
 » ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ
 » χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ· καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν
 » ἐκ τοῦ ναοῦ κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐ-
 » πὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον·
 » ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερι-
 » σμός τῆς γῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέ-
 » λην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐθερίσθη ἡ
 » γῆ. »

Οἱ μὲν πρῶτοι τρεῖς ἄγγελοι, οἱ ἀποχρώντως ἀπειλήσαντες ἡμᾶς διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ ν' ἀποφεύγωμεν τὰ ἔργα τῆς κακίας διὰ τῆς αὐταπρηνήσεως, εἰσὶν οἱ πρωτάρχαι τῶν τριῶν ταγμάτων, τῶν μαρτύρων, τῶν παρθένων καὶ τῶν ἐν θλίψει βιούντων· νῦν δ' ἀκολούθως παρίστανται οἱ λοιποὶ τέσσαρες τῶν πρώτων ταγμάτων τῶν διδασκάλων, τῶν ὁμολογητῶν, τῶν δικαίων καὶ τῶν ὁσίων. Ἡ γοῦν νεφέλη ἡ λευκὴ, ἣν εἶδεν ὁ Ἰωάννης καὶ ἐπ' αὐτῆς καθήμενον τὸν Θεάνθρωπον Χριστόν, σημαίνει τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐκπροσωπούμενα ἐν τῷ τάγματι τῶν δικαίων, διότι κατὰ τὴν τρίτην ἀποσφράγισιν, ὅπου εἶδομεν τὸν Χριστὸν κρατοῦντα τὸν ζυγόν, καὶ δεχόμενον τὴν παραγγελίαν τῶν τεσσάρων ταγμάτων καὶ εἶδομεν αὐτὸν νὰ κάθηται ἐπὶ μέλανος ἵππου, ἐπεκράτει· ἡ τῶν δικαίων ἐξεικόνισις. Τὸ στέφανον τὸ χρυσοῦν σημαίνει τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ τὴν αἰώνιον καὶ ἀναφαίρετον.

(α) «Νεφέλη καὶ γνώρις κύκλος αὐτοῦ δικαιοσύνη καὶ κρεῖμα κατόρθωσις τοῦ θρόνου αὐτοῦ.» ψαλμ. ψστ' 2-α

Τὸ δὲ δρέπανον τὸ ὄξύ, ἐξεικονίζει τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀμερολή-
πτου καὶ ἀδεκχάστου αὐτοῦ κρίσεως, ἵνα φανῇ κατ' ἄκρως συμφω-
νῶν πρὸς τὴν φωνὴν ἣν ἤκουσε κατὰ τὴν ἀποσφράγισιν τῆς
σφραγίδος τοῦ τάγματος τῶν δικαίων, «χοῖνιξ σίτου δηναρίου καὶ
τρεῖς χοίνικες κριθῆς δηναρίου καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον οὐ
μὴ ἀδικήσῃς.» (σ' 6). Ἐπὶ τούτῳ νῦν λέγει ὅτι ἤκουσε φωνὴν
ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐξεληθόντος ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Θεοῦ. «Πέμψον
τὸ δρέπανόν σου καὶ θερίσον, ὅτι ἤ·θεν ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι, ὅτι
ἔξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.» καὶ ἀμέσως ὁ Θεάνθρωπος ἔβη-
λε εἰς ἐνέργειαν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διατάγματος τοῦ ἀγγέλου καὶ
τοῦτο ἵνα γινώμεν ὅτι πραγματικῶς, καθ' ἃ ἐδηλώθη ἡμῖν (ιβ'
46), οἱ τῶν τεσσάρων ταγμάτων ἄγγελοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ
πατάξωσι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσι. Σημει-
ώσατε ὅτι διαφέρει ὁ θερισμὸς οὗτος ἐκείνου περὶ οὗ λαλεῖ ὁ Ιω-
άννης ἐν τῷ εὐαγγελίῳ (δ' ββ)· διότι ἂν ἐκεῖνος ὁ θερισμὸς ἀπέ-
βλεπεν εἰς καταρτισμὸν διδασκάλων, πρὸς φωτισμὸν τῶν πεπλα-
νημένων τότε ἐθνῶν, οὗτος ὅμως ἀπὸρρῶ καταρτισμὸν δικαστῶν
καὶ ἐλεγκτῶν πρὸς κρίσιν τῶν ἐν ἐκτενήσει ἀρχιερεινόντων καὶ
ἀγνωμονούντων κατὰ τοῦ φιλανθρώπου καὶ μακροθύμου Σωτῆρος
Χριστοῦ, καὶ δὴ τῶν πλείστων σκαπανῶν τῆς λατρικῆς ἐπι-
στήμης, οἵτινες ἐν τῇ διαγνώσει καὶ ἐπιχειρήσει αὐτῶν ὑπὲρ
θεραπείας παντὸς ἀσθενοῦς, μηδαμῶς ἐν τῇ ἀσεβείᾳ αὐτῶν λαμ-
βάνοντες ὑπ' ὄψει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀνήκει εἰς ὑπερφυσικὸν ἐρί-
ζοντα, καὶ ἐπομένως ἔχοντα πρωτίστως ἀνάγκην ἀναλόγιον σχε-
τικὸν φαρμάκιον, περιπίπτουσιν εἰς μυρίας ἀταπίας καὶ σφάλμα-
τα τοσοῦτον ἀνήκεστα, ὥστε ταῦτα, ὡς ἐγὼ νομίζω, ἀποτελοῦσι
μέγα μέρος τῶν βλαττηριμῶν ἐκείνων, αἵτινες, ἐν ᾗ κακοῦσι τὰς
κεφαλὰς τοῦ θηρίου, συνάμα προσκρούουσι καὶ κατὰ τῆς δογμα-
τικῆς διατάξεως τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας· κυρίως αἱ βλασφη-
μίαι αὗται ἀντιπολεμοῦσι τὸν δογματικὸν τῆς πίστεως ἡμῶν νό-
μον, καὶ τούτου ἕνεκεν ἐκτιμῶνται τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ θράκον-
τος. ὥστε δι' αὐτῶν τῷ ἔδοξε ν' ἀτελέσῃ τὸ ἐωττορικὸν αὐτοῦ
στέμμα καὶ νὰ στέφῃ δι' αὐτοῦ τὸ σήμερον τῆς φιλαντίας θη-
ρίον ἀπόρθητον. (ιβ' 1) «Ἡ φιλαντία, λέγει ἡμῖν, καὶ ἐν τούτοις
ὁ Θεὸς Μάξιμος, ὅτι καθίσταται αἰτία πάντων τῶν ἐμπαιθῶν λο-
γισμῶν· ἐκ γὰρ ταύτης γεννῶνται οἱ τρεῖς γενικώτεροι τῆς ἐπι-
θυμίας λογισμοί· ὁ τῆς γαστριμαργίας, καὶ τῆς φιλαργυρίας καὶ

τῆς κενοδοξίας· ἐκ δὲ τῆς γαστριμαργίας γεννᾶται ὁ τῆς πορνείας· ἐκ δὲ τῆς φιλαργυρίας ὁ τῆς ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας· ἐκ δὲ τῆς κενοδοξίας ὁ τῆς ὑπερηφανείας· οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐκάστω τῶν τριῶν ἀκολουθοῦσιν, ὅτε τῆς ὀργῆς καὶ ὁ τῆς λύπης καὶ ὁ τῆς μνησικακίας καὶ φθόνου καὶ καταλαλιάς καὶ οἱ λοιποὶ ταῦτα οὖν τὰ πάθη συνδεσμοῦσι τὸν νοῦν τοῖς ὕλοις πράγμασι καὶ καθέλκουσιν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν, λίθου δίκην βαρυτάτου αὐτῷ ἐπικείμενα, φύσει ὄντα αὐτὸν πυρὸς κουφώτερον καὶ δξύτερον. (Φιλ. 317 ἐκ. γ' νστ'.)

ΙΑ. 17-20 «Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὁξὺ· καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων ἔξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὁξὺ λέγων· πέμψον τὸ δρέπανόν σου τὸ ὁξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκαμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς· καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν καὶ ἐτρύγησε τὴν ἀμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην, καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.»

Ὁ θερισμὸς τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς κατὰ τὴν πρώτην σκηνὴν, σημαίνει τὴν ἐξέλιξιν καὶ ἐκείμησιν τῶν ἔργων καὶ τῶν ἀρετῶν, ἃ ἐξετέλεσαν οἱ πιστοὶ καθ' ἕλον τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ, καιρῶν καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ καιροῦ, ἥτοι τῶν 1260 ἐτῶν, ὑπομένοντες τὰς ἐπηρεάς τοῦ ἐρχομένου, πολεμοῦντος αὐτοῦ, ὡς ἠκούσατε διὰ τῶν ὁργάνων αὐτοῦ, τοῦ ἀστέρος τῆς Δύσεως καὶ ἀμφοτέρων τῶν θηρίων, μετ' ἀνηκούστου ἀγγινοίας καὶ δεξιότητος· ὁ δὲ νῦν τρυγητὸς τῶν σταφυλῶν, ὁ τελεσθεὶς ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ σκηνῇ, διὰ τοῦ διατάγματος τοῦ ἀγγέλου τῶν δόλων, ὡς μελλόντων νὰ ποιμάνωσι τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ (Β. 27), ἐξεικονίζει τοὺς ἰδρωτάς καὶ κόπους δόλων τε καὶ δικαίων καὶ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων, καὶ τὰς ἀδικίας καὶ τὰ βάσανα, ἃ ὑπέστησαν

καὶ ὑφίστανται μέχρι σήμερον οἱ ἐν θλίψει βιοῦντες δ' αἷτια πολλὰ καὶ διάφορα, διότι βρσιλεύει ἡ Βαβυλὼν ἡ πόρνη τῶν πορνῶν, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, δηλαδὴ ἡ κατηραμένη καὶ ἀναθεματισμένη φιλαυτία· διὰ τὰ φανῇ δὲ πρόθυμον, τὸ πρωτότυπον τῆς ταπεινώσεως, τὸ ἀνεξίκακον λέγω ἄρνιον ὁ γλυκὺς μας Χριστὸς, εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς φωνῆς τῶν πρώτων τεσσάρων ταγμάτων, «τὸ δὲ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον οὐ μὴ ἀδικήσεις», βάλλει εἰς τὸν ληνὸν τῆς τοῦ Θεοῦ τελείας δικαιοσύνης τὰς τρυγηθείσας σταφυλὰς ἔξω τῆς πόλεως, ὅπου ἡπατήθησαν καὶ ἐξηλθεν αἷμα ἐκ τοῦ ληνοῦ μέχρι τοῦ χολινοῦ τῶν ἵππων εἰς ἀπόστασιν 1600 σταδίων, ἤτοι τετραγονικῶν τεσσαράκοντα· οὕτω δὲ θὰ ἐκπλήρωθῇ καὶ ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα. «Καὶ γνωσθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων σου τοῦ ἐκκεχυμένου.»

ΙΕ' 1. «Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα » καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ, ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ, » τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ » Θεοῦ.»

Ἰδοὺ ὁ λόγος ἀγαπητοὶ τῆς ὥς ἐν χωνευτηρίῳ τῶν πιστῶν αὐστηρᾶς δοκιμασίας. ἂν οὖν δὲν κατορθώσωμεν τὰ ὑπομείνωμεν τὴν ἐπήρειαν τῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις πνεόντων ἀνέμων, λιμοῦ, λοιμοῦ, πολέμων καὶ ἀρπαγῆς, πῶς θὰ δυνηθῶμεν τὰ ὑποφέρωμεν τὴν ὕσον οὕτω ἐπερχομένην ἐνσκηψιν τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων; δὲν ἀκούετε ὅτι εἶδε μέγα καὶ θαυμαστόν σημεῖον, διότι ἐν αὐταῖς ταῖς ἑπτὰ πληγαῖς θὰ δείξῃ ὁ Θεὸς τὴν ἄκραν αὐτοῦ δικαιοσύνην, καὶ ἐπομένως τὴν πρὸς τοὺς υἱοὺς τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς νοητῆς Ἰεζάβελ, ὀργὴν αὐτοῦ καὶ δικαίαν ἀγανάκτησιν; λοιπὸν ἀδελφοί, μηδεὶς νομιζέτω ὅτι τὰ πράγματα θὰ λάβωσιν, ἄλλην πορείαν, καὶ ὅτι ταῦτα γράφονται πρὸς ἀπλὴν ἀπειλήν· ἐμπράκτως ἤδη, καὶ τῷ φωτισμῷ τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως ἔχομεν διδαχθῆναι ὅτι αἱ τοῦ Θεοῦ ἀποφάσεις εἰσὶν ἀμετάκλητοι. Οὕτως οὖν ἐχούσης τῆς ἀληθείας, ποιήσωμεν, ὥς εἶπομεν τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν καὶ μὴ ἀναμένωμεν τὴν τελευταίαν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ ἐπέλθῃ ὁ τῆς Βαβυλῶνος αἰφνίδιος καταποντισμός, οὐχὶ ἀπλῶς ἐν ὕδασι θαλαττίοις, ὥς τὸ πάλαι ἐπὶ Νῶε, ἀλλ' ἐν τῇ τῶν παθῶν αἰωνίᾳ κολάσει, ἵνα γνωσώμεθα παραδειγματικῶς ὅτι

ὄντως μόνος ἐστὶν ὁ Θεὸς ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, ὥς μέλ-
λων νὰ δώσῃ ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. (β' 23) Μὴ προσέχετε
εἰς τοὺς λόγους τῆς ρεκλαμοειδοῦς ἐπιστήμης, διότι πάντες οἱ σκα-
πανεῖς αὐτῆς, χάριν τοῦ ἐγώ, τρέφοντες ἐν ἑαυτοῖς τὸ τῆς φιλαύ-
τίας θηρίον, ἀποκρύπτουσιν, ἢ μᾶλλον θάπτουσι τὴν ἀλήθειαν.
«Οἱ γὰρ τὰ δηλητήτρια κεραννύντες φάρμακα τῇ τρυφῇ τῇ συ-
νήθῃ, λέγει ὁ θειὸς Χρυσόστομος, ἀνεπαίσθητον ποιοῦσι τὴν ἐπι-
βολήν.» Ἀπορρίψατε πλεόν τὸν τύπον τῶν ἀκαίρων λογισμῶν
καὶ τῆς ματαίας δοξῆς. ὡς ἐξουθενωθῇ ἐπὶ τέλους αὐτὸ τὸ ἄθλιον
ἐγώ, καθότι ἐξ ἀλόγου ἐμπαθείας αἰχμαλωτισθὲν, ὡς καταδικα-
σθῇ τιμωρούμενον ὑπὸ κανονικῆς ἐξουθενώσεως. αὐτὸς ὁ ἀναμάρ-
τητος καὶ ὑπέρθεος Ἰησοῦς, μόνον καὶ μόνον ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς,
ἐμπράκτως τὴν μέθοδον ταύτην τῆς ἀσφαλοῦς τελειοποιήσεως,
ἐξουθενώσιν ἑαυτὸν μέχρι τῆς ἀτίμου σταυρώσεως. Χάριτι θεία,
ἀποχρώντως ἐμπεδοῦται ἐν ἡμῖν ἡ παραδειγματικὴ αὕτη διδαχὴ
καὶ διὰ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ συστήματος τούτου ὑπὸ ἀναριθμήτων
ἀγίων. πολλῶ μᾶλλον ἐπιβάλλεται ἡμῖν ἡ τῆς μεθόδου ταύτης
ἐκπλήρωσις, διὰ τὸ ἀλλόκοτον τῶν νῦν περιστάσεων, καὶ τῆς ἐξ αὐ-
τῶν προκληθησομένης ἀφορήτου δεινώσεως. Ἐλαφρά τις νόσος
ἐπιδέχεται καὶ ἀναβολήν, ἢ παράβλεψιν· ἢ σοβαρὰ ἔμως καὶ ἐπικίν-
δυνος οὐδαμῶς. «Ὡδε, λέγει, ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἀγίων.»
Τοιαύτην φράσιν, μόνον ἐν τῇ ἱερᾷ ἀποκαλύψει ἀκούομεν. Ἄρα
τελικὸν συμπέρασμα ἐξάγεται, ὅτι ἀναμένουσιν ἡμᾶς ἀνάλογα
δεινά, καὶ δεόν νὰ προετοιμάσωμεν ἑαυτοὺς ὑποτασσόμενοι ταῖς
προτροπαῖς τῶν τριῶν ἀγγέλων, ὧν ἡ κυρία προτροπὴ εἶνε ἡ ἀπόρ-
ριψις τοῦ ἐγώ, καὶ ἡ τῆς ἡθικῆς καὶ ὕλικῆς πολυτελείας ἀπα-
ραίτητος κατάλυσις καὶ ἀφανισμός. Οἱ ψυχικῶς βιοῦντες, ταῦτα
ἀκούοντες, λέγουσι καθ' ἑαυτοὺς· ὁ ἄνθρωπος αὗτος ἀπεφάσισε
τὴν γενέκευσιν τῆς ἀποκτηνώσεως. Δὲν μοὶ ἐπιτρέπει ὁ σκοπὸς τοῦ
καθήκοντός μου τὴν ἔτι παράτασιν τῆς παρέργου μου παραινέ-
σεως· πρὸς τὸ παρὸν ὅμως, ὡς μάθῃ ὁ τοιοῦτος ὅτι, τὸ ἑκατοστὸν
τῆς ἐξασκήσεως μόνον τοῦ κατὰ τοῦ ἐγώ ἀοράτου παλέμου, εἶνε
ἱκανὸν νὰ ἀποδείξῃ τὴν κοσμικὴν ἐπιστήμην, ὥς παιδικόν τι παί-
γνιον. Ἀχ! πόσον ἀπέχομεν τῆς πραγματικότητος!!!

ΙΕ. 1-4. «Καὶ εἶδεν ὡς θάλασαν ὑαλίνην μεμιγμέ-
» νην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς

» εἰκόνοσ ἀυτοῦ. καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐ-
 » τοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας
 » κιθάρας τοῦ Θεοῦ καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ
 » δούλου τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου λέγον-
 » τες· μεγάλα καὶ θαυμασιὰ τὰ ἔργα σου Κύριε ὁ Θεὸς
 » ὁ Παντοκράτωρ. Δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ
 » βασιλεὺς τῶν ἔθνων· Τίς οὐ μὴ φοβηθῇ Κύριε καὶ δο-
 » ξάσῃ τὸ ὄνομά σου ; ὅτι μόνος ὁσῖος, ὅτι πάντα τὰ
 » ἔθνη ἡΐξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ
 » δικαιώματά σου, ἐφανερώθησαν.»

Ἐν τῇ ματαίᾳ τούτῳ κόσμῳ, τί βλέπομεν νῦν ἀδελφοί ; οὐ-
 δὲν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων βέβαιον καὶ ἐστώσ. παντοῦ
 πυκναὶ αἱ μεταβολαὶ καὶ ὀξύρροποι ὡς ἐν πελάγει, νῦν μὲν εἰς
 ὕψος αἴρονται, νῦν δὲ πρὸς αὐτὴν καταφέρονται τὸν βυθόν, καὶ
 οὔτε ἐν τῇ ὕψει εὐρίσκουσιν ἀσφάλειαν, οὔτε ἐν τῇ καταφορᾷ
 τὴν μονιμότητα· ἀλλ' ἐν ἐκείνοις ὅμως τοῖς τὰ οὐράνια φρονοῦ-
 σιν, οὐδὲν τοιοῦτον· ἐν αὐτοῖς δὲν παρουσιάζεται εἰκὼν μετα-
 βολῆς ἢ ἀστασίας· ἐν αὐτοῖς, οὐκ ἔστι τρόπῃς ἀποσχίσμα· οἱ
 τοιοῦτοι εἰσι πρότυπα τῶν ἐν οὐρανοῖς· ἐκεῖ πάντα πεπη-
 γότα καὶ ἀκίνητα· καὶ ποῖον τὸ κύριον μέσον τῆς παραδόξου
 καὶ θαυμαστῆς ταύτης μεταβολῆς ; ἡ τοῦ ἐγὼ καταβολή· ἡτοι ἡ
 ἀπόρριψις τῆς ἀξιώσεως τῶν ἀλόγων ἡμῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ὀρέ-
 ξεων· ἡ κατάργησις τῆς ἐπιδιώξεως τρυφηλότητος καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἐπιζημιῶν ἀγαθῶν. παῦσις τῆς ἐπιβλητικότητος πρὸς τὸν
 πλησίον· ἀπεναντίας, ἐξάσκησις ταπεινώσεως, μετὰ βεβαίας γνώ-
 μης, ὅτι ἕκαστος ἐν ἑαυτῷ ἐστὶ πάντων χείρων. Ἡ ἀφοσίωσις
 πρὸς τὸν Χριστὸν, τὸν μέλλοντα ἡμῶν ἀντιλαμβάνεσθαι, δέον
 νὰ εἶνε ἀνεξάρητος καὶ ἀδιάκοπος, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον,
 ἡ πρὸς αὐτὸν πίστις ἡμῶν νὰ εἶνε ζῶσά τε ἔμφυχος καὶ ἐνεργός.
 Ἰδοὺ διὰ τῆς τοιαύτης ὑψηλῆς πολιτείας, ἣτις ἔσεται ἀπόρροια
 τῆς ἐφεστώσης καὶ ἐπερχομένης αὐστηροτέρας δοκιμῆς. θὰ ἀ-
 φιχθῶσι πολλοὶ εἰς τοιοῦτον σημεῖον ἐναρέτου δυνάμεως, ὥστε
 θὰ περιφρονῶσι πᾶσαν πρόσκαιρον ἐπιθυμίαν, θὰ νεκρώσωσι
 παντελῶς τὸ τῆς σαρκὸς ἄστατον διάφορον, καὶ ἐν τῇ ἀπαθείᾳ
 αὐτῶν θὰ καταδείξωσι τὸ μέγα καὶ θαυμάσιον τοῦτο προτέρημα,

ὥς θάλασσαν ὑαλίνην· ἀλλὰ τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἀπαιτεῖ κόπον, πόνον τε καὶ χρόνον πολύν· τοῦτο ἐννοεῖ διὰ τοῦ εἰπεῖν, «μεμιγμένην πυρί.» Ἴδου προσάγομεν παράδειγμα τοιαύτης ὑψηλῆς διαδωγῆς τὸν θεῖον Χρυσόστομον, ὅστις αἰκίζόμενος ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῆς βασιλείσης Εὐδοξίας, ἔλεγε θριαμβευτικῶς ταῦτα. «Φαιδρὸς ἡμῖν ὁ λόγος ἀδελφοί μου καὶ θάλασσα εὐρύχωρος ἐμπεπλησμένη, ἀλλ' οὐ ταραττομένη τῇ ζάλῃ τῶν ἀνέμων. (α) «Μήτηρ Σιών ἔρεε ἄνθρωπος· καὶ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτήν.» Οἱ τοιοῦτοι νικηφόροι ἀναφανέντες, ἐπειδὴ εὐχερῶς θὰ νικῶσι τὸ θηρίον, καὶ ἐμπράκτως ἐν ᾧ θὰ ἴδωσιν ἑαυτοὺς εἰς μέγα καὶ ἀπροσδόκητον ὕψος τελειότητος, συγχρόνως θὰ κατενοῶσι καὶ τοὺς λόγους, δι' οὓς ὀργίζεται ὁ Θεὸς καὶ ἀγανακτεῖ κατὰ τῶν παραβαινόντων τὰς ἐντολάς αὐτοῦ· θὰ ἴστανται ἀτρομήτως ἐπὶ τῆς ἤδη κεκρυσταλλωμένης τῶν παθῶν θαλάσσης, καὶ κρατοῦντες τὰς κιθάρας αὐτῶν, (β) ἦτοι τὴν ἐναρμόνιον λειτουργίαν τῶν ψυχικῶν αὐτῶν ἀρχῶν καὶ διαθέσεων, ὡς τηλαυγαζομένων ὑπὸ τοῦ ἀπλέτου τῆς αἰωνιότητος θεοῦ φωτός, θὰ ψάλλωσι τὴν ᾠδὴν τοῦ Μωϋσέως καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ Ἀρνίου, δηλαδὴ τὴν ᾠδὴν ἐκείνην, ἣν ἠκούσαμεν ὅτι, πρῶτοι οἱ παρθένοί κατενόησαν· ἀμφοτέραι αἱ ὡδαὶ τοῦτε Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἀρνίου, σχετικῶς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, καθότι πᾶς ἐξ' ἡμῶν, διπλοῦς ὢν τὴν φύσιν ἵνα καταβάλλῃ τὸν ἀντίπαλον, δέον νὰ ἀκολουθῇ ἐν τῇ ὄντως ἀσφαλεῖ αὐτοῦ παιδεύσει καὶ τὴν πρακτικὴν καὶ θεωρητικὴν ἀσκησιν· ἀκούσατε παρακαλῶ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Μάξιμου τὰ περὶ πολέμου κατὰ τοῦ ἐγὼ θεῖα ταῦτα λόγια. «Ὁ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σαρκὸς καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τὴν ἀλαζονίαν τοῦ βίου, τὸν κόσμον τούτον τῆς ἀδικίας, δι' ὧν τῆς φιλίας, ἐχθροὶ γινόμεθα τῷ Θεῷ, ἐκθύμως μισήσας, καὶ ταύτας ἀποταξάμενος, ἑαυτῷ τὸν κόσμον ἐσταύρωσε καὶ αὐτὸς ἐσταυρώθη αὐτῷ. Δύσας τὴν

(α) Θάλασσα καλῶν ἐνταῦθα ὁ θεὸς πατήρ· ἐννοεῖ τὸ περιβάλλον αὐτὸν ἐκκλησίασμα· ὥστε παρατηρεῖται ὅτι ἡ ἀγιότης τῶν λογισμῶν περὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ θεῖα νοήματα, οὐχ ἥτιον ἐδαφιλεύετο τότε καὶ ἐν ταῖς τῶν πιστῶν καρδίαις.

(β) Φιλοκ. 268 κεφ. ψυχωφ. κδ'.

ἀναμεταξύ Θεοῦ καὶ ψυχῆς ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ καὶ ποιήσας ἐν ἀμφοτέροις εἰρήνην· ὁ γὰρ τούτοις, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος νεκρωθεὶς κατήλλαξεν ἑαυτὸν τῷ Θεῷ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν τοῦ κόσμου ἐν τῇ νεκρώσει τῶν ἡδονῶν, διὰ τῆς ἐσταυρωμένης τῇ κόσμῳ ζωῆς καὶ τὴν μετὰ Ἰησοῦ φιλίαν ἡσπάσατο· τοίνυν οὐκ ἔτι ὁ τοιοῦτος ἔχθρὸς, ὡς φίλος τοῦ κόσμου, ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ καθίσταται, ὡς ἐσταυρωμένος τῷ κόσμῳ, καὶ δυνάμενος λέγειν, ἔμοι κόσμος ἐσταύρωται καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ.» (Φιλ. 791 μς.) ἢ εἰπεῖν καὶ κατὰ τὴν χρυσορρήμονα, «δύναται ἑαυτὸν ἐργάσαι κιθάραν, ψάλλον ἐν αὐτῇ θείαν μελωδίαν πνευματικὴν λέγει γάρ. «Ἦνταῦθα οὐ χρεῖα κιθάρας, οὐδὲ νεύρων τεταμένων, οὐδὲ πλήκτρου καὶ τέχνης, οὐδὲ ὀργάνων τινῶν ἀλλ' ἔαν θέλῃς σὺ αὐτὸν ἐργάσῃ κιθάραν, νεκρώσαι τὰ μέλη τῆς σαρκὸς, καὶ πολλὴν τῷ σώματι πρὸς τὴν ψυχὴν ποιήσας τὴν συμφωνίαν. Ὅταν γάρ, μὴ ἐπιθυμῇ κατὰ τοῦ πνεύματος ἢ σὰρξ, εἴκῃ τοῖς ἐπιτάγμασιν ἐκείνου, καὶ εἰς πέρας ἄγει ταύτην ἐπὶ τὴν ἀρίστην καὶ θαυμαστὴν ὁδὸν, οὕτως ἐργάσῃ μελωδίαν πνευματικὴν.»

Σημειώσατε ἀδελφοὶ οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ ἀποστόλου, τοῦ θείου Μαξίμου καὶ τοῦ Χρυσορρήμονος, ἀφεύκτως θὰ πραγματοποιηθῶσι μετὰ τὴν πάροδον τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ἐσχάτων πληγῶν· πάντες γὰρ τότε, ἐκεῖνοι, οἵτινες θὰ φανῶσιν ἀνώτεροι τῆς ἐπιβολῆς τῆς προσκυνήσεως τοῦ θηρίου καὶ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπορρίψεως τοῦ τρισέκτου, βεβαίως κατὰ πράξιν καθυποτάξαντες τὴν σάρκα εἰς τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα, θὰ φθάσωσιν εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἑγκαρδίου χαρᾶς τε καὶ ἀγαλλιᾶσεως, ὅπου ἐν τῇ πνευματικῇ αὐτῶν ἀλλοιωθεὶς θὰ ψάλλῃσι τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ λέγοντες. «Κύριε ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ἑδοί σου· ὁ Βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν. (οὐχὶ μόνον τοῦ Ἰσραήλ.) Τίς οὐ μὴ φοβηθῇ Κύριε καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; Ὅτι μόνος ὁσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιοματά σου ἐφανερώθησαν.» Ὅπως δὲ ἐπὶ τέλους μάθωμεν ἐντονώτερον τὴν σχέσιν τῆς ὥδης τοῦ Μωϋσέως πρὸς τὴν ὥδην τοῦ ἀρνίου, ἀκούσωμεν καὶ Ἠλίαν τοῦ πρεσβυτέρου τὰ ἀκόλουθα· «Πάλαι μὲν ἢ τοῦ Μωϋσέως Μαρία τῶν πολεμίων τὴν πτώσιν θεασαμένη, τὸ τύμπανον ἀραμένη ἐξήρχε ταῖς ἁδούσαις τὰ ἐπιγίγνια· νυνὶ δὲ εἰς εὐφημίαν τῆς νικησάσης τοῦ πάθη ψυχῆς· ἢ

κρείττων ἐν ἀρεταῖς ἀγάπη διεγερθεῖσα, τὴν μετ' ὧδ' ἡς κιθάραν, ὡς τινα θεωρίαν μεταχειριζομένη ταύτη, πάλαι τὴν πονηθεῖσαν εἰς κάλλος περιουσίαν, οὐ παύεται σὺν ταῖς περὶ αὐτὴν ἀγαλλωμένη αἰνεῖν τὸν Θεόν.» (Φιλ. 543. Ἑλι. οζ')

ΙΕ' 5-7. «Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἡνοίγη ὁ ναὸς
 » τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐξηλθον
 » ἑπτὰ ἄγγελοι, οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ,
 » ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν καὶ λαμπρόν, καὶ περιεζω-
 » σμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσαῖς καὶ ἐν ἐκ τῶν
 » τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἄγγέλοις ἑπτὰ φιάλας
 » χρυσαῖς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ζῶντος
 » εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.»

Ὅταν τὰ παρ' ἑαυτοῦ πάντα πληρώσῃ ὁ Κύριος, λέγει ὁ
 ρήτωρ τῆς ἐκκλησίας, τότε καὶ τὴν ἐκδίκησιν ἐπάξει καὶ ἐκδίκη-
 σιν τελείαν· τότε τὰ δεινὰ πείσονται, ὅταν λαμπρόν στή τὸ τρό-
 παιον, καὶ νικήσῃ τὰ παρ' αὐτοῦ δικαιώματα, (ἅπερ ἤδη εἰκονί-
 σθησαν διὰ τοῦ λίνου τοῦ λευκοῦ,) καὶ μηδὲ ἀναίσχυντον αὐτοῖς
 καταλίπη ἀντιλογίας πρόφασιν· εἶδε γὰρ κρίσιν τὴν δικαιοσύνην
 λέγειν. Ἄλλ' οὐκ ἐν τούτῳ στήσεται τὰ τῆς οἰκονομίας, ἐν τῷ
 καλασθῆναι τοὺς ἀπιστήσαντας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκουμένην
 ἐπισπάσεται, διὸ καὶ ἐπήγαγε. «Καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἔλ-
 πιούσιν.» Ἀδελφοί, ἀκούοντες καὶ αὐθις ὅτι ἡνοίγη ὁ ναὸς
 τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὅτι ἐξηλθον οἱ ἑ-
 πτὰ ἄγγελοι ἐκ τοῦ ναοῦ, ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, νὰ μὴ νο-
 μίσωμεν ὅτι ἡ τοῦ οὐρανοῦ αὕτη ἄνοιξις ἀφορᾷ ἀπλὴν ἐπίδειξιν
 τῶν θείων δικαιωμάτων, πρὸς ἐκμάθησιν ὑφ' ἡμῶν τῶν τοῦ Θεοῦ
 μυστηρίων, ὥπως ἐδιδάχθημεν ταῦτα προηγουμένως (Δ' 1. ια' 19),
 ἀλλὰ σκοπὸν προτίθεται τὴν ἀμετάκλητον ἐφαρμογὴν τῆς δικαί-
 ας τοῦ Θεοῦ ἀποφάσεως. Τὸ ζῶον ὅπερ ἔδωκε τὰς φιάλας εἰς
 τοὺς ἑπτὰ ἄγγέλους, τοὺς ἔχοντας πλήρεις τὸ παρρησιαστικόν, τὸ
 ἐνδεικνύμενον διὰ τοῦ λίνου τοῦ λευκοῦ καὶ τῆς ζώνης τῆς χρυσῆς,
 τοῦτο λέγω τὸ ζῶον εἶναι ὁ ἄγγελος τοῦ τάγματος τῶν δικαίων,
 ἥτοι τοῦ πνεύματος τῆς ἀμετακλήτου καὶ ἀσαλεύτου βουλῆς τοῦ
 Θεοῦ τοῦ Παντοκράτορος. Αἱ χρυσαῖ φιάλαι σημαίνουσι τὰς σα-
 φεῖς καὶ τρανάς περὶ τῆς αἰωνίου τοῦ Χριστοῦ ἀληθείας ἀποδεί-

Ξεις, αἵτινες ἔλαβον καὶ λαμβάνουσι τὸ κῦρος, οὐ μόνον ἐκ τῆς Γραφῆς καὶ ἐκ τῶν τῆς προφητικῆς δυνάμεως πληροφοριῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὧν ἡ ἐκβάσις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προέρχεται ἐξ αὐτῆς τῆς ἀντιξόου φοράς τοῦ αἰωνίου ἡμῶν ἐχθροῦ κατὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας δικαιωμάτων· καὶ κατ' ἄλλον τρόπον, φιάλη πνευματικὴ λέγεται ἡ μνημονικὴ τῶν ἁγίων δυνάμεις, ἡ ἐμπεριστάτως ἀποταμιεύσασα τὸ ἐπουράνιον μῦρον τῆς ἀληθείας, ἀναμένει τὸν ἀρμόδιον καιρὸν, ἵνα ἐκχέῃ αὐτὸ τοῖς μὲν εἰς ζωὴν τοῖς δὲ εἰς θάνατον.»

ΙΕ' 8. «Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς τοῦ καπνοῦ ἐκ τῆς δο-
» ξης τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ οὐδείς
» ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ
» πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.»

Καὶ ἡ εἰκονικὴ αὕτη πράξις τῆς ἐπερχομένης ἐφαρμογῆς τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ κατὰ τῶν υἱῶν τῆς ἀπειθείας, παρέχει ἡμῖν γνῶσιν, τοῦ ὅτι ὁ Κύριος, μὴ ὑποφέρων τὰς τῶν κατοίκων τῆς γῆς παρανομίας καὶ καταχρήσεις, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς μαστιγώσεως, θὰ κλείσῃ τὰ ἄλλοτε εὐκαμπτα σπλάγχχα αὐτοῦ καὶ θὰ γείνη ἄκαμπτος καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τὰς τῶν τεσσάρων ζῶων καὶ τῶν λοιπῶν ταγμάτων παρακλήσεις· ὥστε λέγων ὅτι ἐγεμίσθη ὁ ναὸς τοῦ καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐδείς ἠδύνατο εἰσελθεῖν ἐν αὐτῷ, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐξασκήσεως τῆς ἀφορήτου τῶν πληγῶν μαστιγώσεως, σημαίνει ὅτι οἱ ἄγιοι, ὡς ὁμοφυεῖς ἡμῖν, θὰ θελήσωσι βεβαίως νὰ εἰσέλθωσιν ἐν τῷ ναῷ καὶ διὰ θερμῆς παρακλήσεως θὰ προσπαθήσωσι νὰ καταπραῦνωσι τὴν δικαίαν τοῦ Θεοῦ ἀγανάκτησιν· ἀλλ' εἰς μάτην· ὁ γὰρ καιρὸς, καιρὸς ἐκδικήσεως, καὶ οὐ σωτηρίας, τῆς ἄλλοτε ἀποτελουμένης διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς μαρτυρίας τῶν ἁγίων. Ἐν τῷ πάλαι, ἔπου αἱ ἁμαρτίαι τοῦ Ἰσραὴλ συγκρινόμεναι πρὸς τὰς ἡμετέρας ἦσαν μηδέν, φειδόμενος ὁ Ἰερεμίας τοῦ λαοῦ, καὶ θέλων ἱκετευτικῶς νὰ καταπραῦνῃ τὸν θυμὸν τοῦ Θεοῦ, ἀκούει παρ' αὐτοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν. «Οὐ μὴ προσεύχει ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου. καὶ μὴ ἀξίου τοῦ ἐλεηθῆναι αὐτούς· καὶ μὴ εὐχου. καὶ μὴ προσέλθῃς μοι περὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἀκούσωμαί σου.» (Ἱερ. ζ' 16) καὶ εἰς τὸν Λευϊτικὸν (κς' 21) λέγει «Καὶ ἐὰν μετὰ ταῦτα παρεύσθε πλάγιοι καὶ μὴ βούλησθε

ὑπακούειν μου, προσθήσω ὑμῖν πληγὰς ἑπτὰ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. καὶ ἀποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ κατέδεται ἡμᾶς.» «Τέσσαρές εἰσι γενικοὶ ἐγκαταλείψεως τρόποι, λέγει ὁ θεὸς Μάξιμος· ἡ οἰκονομική, ὡς ἐπὶ τοῦ Κυρίου. ἵνα διὰ τῆς ἐγκαταλείψεως ταύτης οἱ ἐγκαταλείμμενοι σωθῶσιν· ἡ δὲ πρὸς δοκιμὴν, ὡς ἐπὶ τοῦ Ἰώβ καὶ Ἰωσήφ, ἵνα ὁ μὲν ἀνδρείας, ὁ δὲ σωφροσύνης στήλαι ἀναφανῶσιν. ἡ δὲ πρὸς παιδευσιν πατρίκην, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀποστόλου ἵνα ταπεινοφρονῶν τὴν ὑπερβολὴν φυλάξῃ τῆς χάριτος· ἡ δὲ κατ' ἀποστροφήν, ὡς ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων ἵνα κηλαζόμενοι πρὸς μετάνοιαν κατακαμφθῶσιν· σωτήριοι δὲ πάντες οἱ τρόποι ὑπάρχουσι καὶ τῆς θείας ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας ἀνάμεστοι.» (α) Ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ἔχομεν ἀνάγκην μεγάλης μακροθυμίας τῆς διὰ πίστεως ἐνεργουμένης. Μακροθυμήσατε οὖν ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου· ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ.» (Ἰακ. ε' 7)

ΙΣ' 1. «Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ
» λεγούσης τοῖς ἀγγέλλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ
» φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.»

«Ἐκαυσίως ἁμαρτανόντων ἡμῶν, μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ὑπολείπεται θυσία, φοβερά· δὲ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς· ζῆλος ἐσθίειν μέλλει τοὺς ὑπεναγτίους.» (β)

ὦ ὑμεῖς ὑποστηρικταὶ τοῦ νεωτερισμοῦ! οἱ ὄντες ἀπόπλυμα τῶν ἀκαίρων καὶ ἀνοήτων ἐφευρεμάτων τῆς ματαιοδόξου σημερινῆς ἐμπορικῆς ἐπιστήμης, κατόπιν τοσούτων δηλώσεων ἐκ τοῦ ἀλαθῆ του τῆς ἀποκαλύψεως προγράμματος, περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀμεταβλήτου βουλῆς, συνήλθετε μικρὸν, ἢ ἀκόμῃ ἐξακολουθεῖτε νὰ κοιμᾶσθε ὑπὸ μανδραγόραν; ὦ τλήμονες, ὑμεῖς, οἱ τὰ φροῦδα καὶ μάταια τῆς φαντασίας ὑμῶν ὀνειροπολήματα λατρευτικῶς καλλιεργοῦντες, εἰσθε ἐκεῖνοι, οἵτινες θὰ ὑποστῇτε τὴν ἔνσκηψιν

(α) Φιλοκ' 330, ἐκ. δ' 75'.

(β) Ἑβρ. σ' 7.

τῆς πρώτης πληγῆς. καὶ διατί; διότι ἐν γνώσει ἁμαρτάνετε. ἁμαρτάνετε δέ, διότι, καίτοι ἠρχίσαστε νὰ κατανοῇτε τὴν ματαιοπονίαν σας περὶ τὰ ἔωλα τῆς ἐπιστήμης σοφίσματα, καὶ ὅτι ταῦτα εἰσι τὰ πρωταίτια τῆς παγκοσμίου καταστροφῆς, διὰ τὴν ἑλλειψιν ὡς εἵπομεν τῶν ἀσφαλῶν βάσεων, καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ἀνεξαίρετως κατὰχρησιν πάντων τῶν ἐπιστημονικῶν ἐφευρεμάτων, καὶ λέγω, καίτοι πρὸ πολλοῦ ἤδη βλέπετε τὸ χάσμα τῆς ἀπογνώσεως, ὅπερ ἰδίαις ὑμῶν χερσὶν ἠγνοίξατε, ἀπαγαγόντες τὴν ἀνθρωπότητα τῆς φυσικῆς αὐτῆς καταστάσεως εἰς ὀρίζοντα ἀστασίας τε καὶ ἀπάτης, ὅμως προφασίζόμενοι, πράττετε ὁμοίως τοῖς ἱατροῖς ἐκεῖνοις, οἵτινες ἐξ ἰδίας ἀπροσεξίας ἀποστέλλοντες τὸν ἀσθενῆ πρόωρος εἰς τὸν Ἄδην, πρὸς ἰδίαν ἀσφάλειαν, ἐπιρρίπτουσι τὸ αἷτιον εἰς τὸν ἤδη τεθαμμένον, τὸν ἔχοντα κεκλεισμένον ὅμως τὸ ὄργανον τῆς ἀπολογίας, οὐχὶ ὅπως φαντάζονται οἱ ὕλισται καὶ ἄθεοι, ἀλλ' ἕως τῆς ἀδικάστου κρίσεως, ὅτε τὰ κρυπτὰ φανερὰ γενήσονται. καὶ λέγομεν ὁμοιάζετε τοῖς τοιοῦτοις, διότι βλέποντες σήμερον ὅτι, ἐνῷ δὲν δύνασθε νὰ φανῇτε ἄρωγοὶ εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν, ὅχι μόνον δὲν σιωπᾶτε, ἀλλ' ἀπεναντίας ἵνα φαίνησθε ἀναίτιοι καὶ ἀνεύθυνοι ἐπὶ πᾶσι τούτοις, τολμᾶτε νὰ λέγητε ὅτι ἀνηκούστως καὶ ἀνιάτως ζημιοῦται ἡ ἀνθρωπότης, διότι ἔνεκα τῆς ἀκαταστασίας ταύτης τῶν κρατῶν, ἡ ἐπιστήμη ὠπισθοδρόμησε. Ταῦτα προφασίζόμενοι ἔτι ἐπιβαρύνετε ἑαυτοὺς διὰ νέων ἁμαρτιῶν. Τὸ κύριον αἷτιον τῆς ἀνωμαλίας εἶνε, ἐπαναλαμβάνομεν καὶ τρίτον. καὶ ἐπιβεβαιούμεν, τὸ ἀδέξιον τῆς χρήσεως τῶν ἀνακαλύψεων. τούτου δὲ πάλιν αἷτιον αἱ ἄπειροι προλήψεις τῆς ἐγωϊστικῆς ἐμπαθείας· αὕτη δὲ ἡ ἐμπαθία εἶνε ἡ μόνη τεκτονικὴ μέθοδος τοῦ ἀρχιτέκτονος μασσωνικοῦ θεοῦ· ὅστις, ὅσον ἐν τῇ ἀνεκδιηγῇ αὐτοῦ ἐξουσίᾳ κατορθώνει νὰ καταδεικνύῃ ὑμᾶς ἐμπαλγματα, ἐκπλήττων ἐν τοῖς ἀθυρματοειδέσιν ἐφευρέμασι, τοσοῦτον ἐγκαυχᾶται ἔτι μᾶλλον, διότι ἐνῷ σᾶς ἔχει φέρῃ εἰς τοιαύτην οἰκτρὰν καὶ ἐλεηνὴν κατάστασιν, σεῖς μηδὲλως ἀντιλαμβάνοντες τούτων ἀπάντων, συνηγορεῖτε ὑπὲρ αὐτοῦ. διότι τὰ πάντα τ' ἀποδίδετε εἰς τὴν ἀδρανῆ φύσιν, ἐπομένως εἰς αὐτὸν τὸν Θεόν. Ἐν τούτοις, ἡμεῖς σᾶς λέγομεν, βάλετε εἰς ἐνέργειαν τὴν ματαιώσιν τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ δράκοντος, δηλαδὴ ἐπιμεληθῇτε ὅσον δύνασθε τὴν κατάργησιν τοῦ ἐγωϊστικοῦ τῆς φιλαυτίας διαφόρου, καὶ ἀντ' αὐτοῦ, τὴν ἀνεξαίρετον ἐφαρμογὴν

τοῦ νόμου τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, τοῦ ἐν αἵμασι ταξινομηθέντος ὑπὸ τῶν ἐπτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ τότε ἰδίῳις ὁμμασι, θὰ ἴδῃτε ὅτι τὸ πᾶν θὰ τακτοποιηθῇ. Καὶ τοῦτο, διότι ἐγκαίρως θὰ πληροφορηθῇ ὁ κόσμος, ὅτι ἡ ὄντως πρόοδος καὶ ἡ κατὰ συνέπειαν εὐδαιμονία, δὲν ἔγκειται ἐν τῇ διὰ τῆς εὐκολίας ἐνισχύσει τοῦ κοσμοικοῦ διαφόρου, ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῆς ἀνοθεύτου παιδείας, ἐν ἣ καλλιιεργεῖται ἡ περιεκτικὴ ἀρετὴ, ἡ πάροχος ὑποστάσεως καὶ ἀσφαλοῦς δράσεως εἰς τὴν νοερὰν τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴν, τὴν πλασθεῖσαν κατ' εἰκόνα Θεοῦ, παρ' οὗ καὶ αὕτη ἡ ἀρετὴ, ὡς θεϊκὴ ιδιότης καὶ ἐνέργεια, κέκτῃται τὴν ἰδίαν αὐτῆς καταγωγὴν καὶ ὑπαρξιν.

ΙΓ' 2. «Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιλίαν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐγένετο ἔλκος κακόν· καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.»

Ὁ πρῶτος οὗτος ἄγγελος εἶνε ὁ ταγματάρχης τῶν ἐν θλίψει βιούντων· διότι, πρῶτος οὗτος προὔλαβε νὰ φωνάξῃ (ιδ' 6) ὡς ἔχων τὸ πνεῦμα τὸς φόβου, «φοβηθῇτε τὸν Θεὸν καὶ δότε δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ καὶ προσκυνήσατε τῇ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων.» Εἶνε δηλαδὴ ἐκεῖνος ὁ ἄγγελος, ὅστις ἐκδικεῖται κατὰ τῶν αἰτίων, οἵτινες προκαλοῦσι τὴν ἀδιάκοπον θλίψιν, εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ τελευταῖον ἑβδομὸν τάγμα, καταχρώμενοι τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν, πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἀκορέστου αὐτῶν προληπτικῆς κενοδοξίας καὶ ἀρπαγῆς. οὗτοι δὲ εἰσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ψυχικῶς βιοῦντες, ἥτοι οἱ τῆς ψευδοεπιστήμης ἐρασταί. «Καὶ ἐγένετο λέγει ἔλκος κακόν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς κρατοῦντας τὸ τρίσεκτον, ἥτοι τοὺς κατὰ πρᾶξιν ἐκδουλεύοντας τὴν ἐπιστήμην· καὶ τοὺς ἔχοντας αὐτὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῶν (ιγ' 16,) δηλαδὴ τοὺς τὴν θεωρίαν αὐτῆς μετερχομένους. Τὸ ἔλκος αὐτὸ θὰ μαστίξῃ καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου· ἥτοι τὴν πολυτέλειαν τὴν ὀλικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν, πρὸ παντὸς τοὺς ἀκολουθοῦντας λατρευτικῶς τὰ πολυτικά, καὶ τούτου ἕνεκεν, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, καὶ μέγα μέρος τῆς νυκτός, καταγίνονται ἀναποσπάτως, διαβάζοντες ἐφημερίδας, μυθοστορήματα, καὶ ἄλλα διά-

φορα συγγράματα, τὰ ὅποια, φαινομενικῶς συντάσσονται πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν, πραγματικῶς ὁμῶς διὰ ματαίαν δόξαν, ἢ δι' ἀσχυρολογίαν, ἢ διὰ λόγον ἐκδικήσεως καὶ φιλονεικίας. Αἱ δὲ δελφοί, τότε, ὅτε, ὁ λόγος τῆς προφητείας, προφανῶς θὰ συνευδοκῇ τοῖς πράγμασι, ὅποιαν νομίζετε ὅτι θὰ ἐμποιῇ ἐντύπωσιν τοῖς ἀνέχοις! «Εἰ γὰρ ψυχὸς ἑλάχιστον, σφοδρότερον γενόμενον, λέγει ὁ θεὸς Χρυσόστομος, οὐδεὶς ἐνεγκεῖν δύναται, ἀλλ' εἰκουσιν αὐτῷ πάντες καὶ παραχωροῦσι, πολλῷ μᾶλλον τῷ λόγῳ καὶ τῷ ἐπιτάγματι αὐτοῦ, πάντα ἐκστήσεται τὰ ἐναντιούμενα, καὶ γὰρ τῆς οὐσίας ἱκανὸς μεταθελῖναι, καὶ μὴ οὕτως παραγεῖν, καὶ εἰς τὸσαύτην αὐξῆσαι δύναμιν, ὥς πᾶσι καὶ ἀνύποιστα ταῦτα γενέσθαι.»

ΙΓ' 3. «Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην
» αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ καὶ
» πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ.»

Ἐνθυμεῖσθε ὅτε τὸ κατὰ τὴν δευτέραν σάλπιγγα μεταβληθὲν ὕδωρ ἐγένετο αἷμα προσφύτου ἐκρεύσεως; τὸ νῦν ὁμῶς θὰ μεταβληθῇ εἰς αἷμα νεκροῦ καὶ διατί; διότι ἐκεῖνο ἦτο ἀποτέλεσμα ἀπλῆς νόσου ψυχικῆς, ὁμῶς τὸ νῦν ἔσεται ἀτυχῶς ἀπόρροια ψυχικῆς νεκρώσεως· καὶ ἂν τότε ἐπαθὲν τὸ τρίτον τῆς σαρκικῶς βιοῦσι, ἥδη θὰ συμβῇ πᾶσι τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ, οἵτινες παρὰ τὴν αὐστηράν διαταγὴν τῶν τριῶν ἀγγέλων, θὰ ἐξακολουθῶσι νὰ προσκυνῶσι τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ.

ΙΓ' 4-7, «Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐ-
» τοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ
» ἐγένετο αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλλου τῶν ὑδάτων
» λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ἦν ὁ ὅσιος ὅτι ταῦτα ἔ-
» κρινας· ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν καὶ αἱ-
» μα αὐτοῖς ἔδωκας ποιεῖν. ἅξιοι εἰσι. Καὶ ἤκουσα τοῦ
» θυσιαστηρίου λέγοντος. Ναὶ Κύριε ὁ Θεὸς ὁ Παντο-
» κράτωρ ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.»

Διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει Κύριος Κύριος, εἰμὴν εἰς αἷμα ἡμαρτες καὶ αἷμα σὲ διώξεται.» (Ἰεζ. λε' 6).

Ὁ τρίτος οὗτος ἄγγελος, ἦν καὶ ὁ τῆς τρίτης σάλπιγγος, ὁ τῆς

βουλῆς λέγω, ὅστις ἐκεραύνωσε τὸν πάπαν διὰ τοῦ ἀφορισμοῦ καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ ἐγένοντο τὰ ὕδατα εἰς ἄψινθον καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον· αὐτὸς οὖν καὶ νῦν, δυνάμει τῶν ἰσχυρῶν ἀποδείξεων, βασιζομένων ἐπὶ τοῖς πράγμασι, ἐπειδὴ μέλλει νὰ καταστήσῃ πασιφαῆ τὴν φύσιν πάσης αἰρέσεως καὶ κενοδοξίας, ὥς οὖσαν πρωταίτιον τῆς παγκοσμίου διαφθορᾶς, θὰ ἐμποιήσῃ τὴν τρομακτικὴν ἀλλοίωσιν εἰς τοὺς ὑποστηρικτὰς καὶ ἐπιδοκιμαστὰς αὐτῶν, ὥστε θὰ νομίζωσιν ὅτι ἡ μετάληψις αὐτῶν δὲν θὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ γεῦσιν ἀπλοῦ ἀψίνθου ἀλλ' αἵματος μαρτυρικοῦ (α)· τὴν τοιαύτην ἐκδίκησιν τὴν ἐπιδοκιμάζῃ οὐ μόνον ὁ ἄγγελος τοῦ τάγματος τῶν διδασκάλων, (β' 2), ἀλλὰ ὁμοῦ καὶ τὰ τέσσαρα τάγματα τὰ ἀποτελοῦντα τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν.

ΙΓ' 8-9. «Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ
» ἐπὶ τὸν ἥλιον. καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώ-
» πους ἐν πυρί. (β) καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι
» καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ,
» τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας καὶ
» οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.»

Ὁ ἄγγελος οὗτος ἦν ὁ τῶν ὁπίων, ὁ πετώμενος ἀετός. οὗτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· δηλαδὴ τὰ βαθῆα τοῦ σατανᾶ γνωρίζων τελειότερον, θὰ κατορθώσῃ δυνάμει τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας, νὰ ἐξελέγξῃ τὰς πράξεις αὐτοῦ, τοσοῦτον σαφῶς καὶ πασιδῆλως, καταδεικνύων ἐμπράκτως, τὰ τέως διαλανθάνοντα ἡμᾶς, κακουργήματα αὐτοῦ, ὥστε μὴ δυνάμενος νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἔλεγχον τοῦτον, τὸν γεννησόμενον ἐνώπιον πάσης λογικῆς καὶ ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ τὴν τῆς κατ' αὐτοῦ ἀνάμνη-

(α) «Ταῖς γὰρ πολυανθρώποις πόλεσι πρὸς τὰς ἐναντίας δόξας διεστηκυῖαι πότιμον καὶ διαφαλὲς ἔστι τὸ γάμα τῆς πίστεως· ὁ διὰ τῆς θείας διδασκαλίας ἀρύονται· τοῖς δὲ διὰ τῆς πονηρᾶς ὑπολήψεως αἰγυπτιάζουσι, διαφθορᾶς αἷμα τὸ ὕδωρ γίνεται.» (Εὐσέβειος).

(β) Τάδε λέγει Κύριος Παντοκράτωρ. ἀνθ' ὧν ἐλαλήσατε τὸ ρῆμα τοῦτο, ἰδοί', ἐγὼ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου πῦρ· καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγεται αὐτούς. (ἱερ. ε' 14).

σιν πικρᾶς ἀποφάσεως, ἑξάλλος γενόμενος θὰ κατασπαράττη τὰς καρδίας ἐν αἷς ἐμφωλεύει καὶ θὰ κατακκίη ταύτας δεινῶς· οἱ δὲ ἄνθρωποι νεκροὶ ὄντες ψυχικῶς, μὴ δυνάμενοι νὰ κατανοήσωσι τὸν λόγον ἐξ οὗ θὰ προκαληῖται· οὗτος ὁ ἀνύποιστος καυματισμὸς θὰ βλαστημῶσι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ (α), "Ὅπως καὶ σήμερον συμβαίνει εἰς ἐκείνους, οὓς ἐνοχλεῖ τὸ πονηρὸν πνεῦμα τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς, ἐκταράσσον τὰ νεῦρα αὐτῶν καὶ μάλιστα εἰς τοὺς ναυτικούς, αἵτινες, μὴ γινώσκοντες ὅτι ἡ πλεονεξία καὶ ἡ φιλαργυρία ἐκίνησε τὴν ἀκαιρον ὀλικὴν ἐπιστήμην νὰ ἀνοίξῃ τὰ στενὰ τοῦ Σουεζ καὶ τοῦ Παναμᾶ, καὶ οὕτω νὰ ἐπέλθῃ σήμερον ἡ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν ὁλοθρευτικὴ ἀλλοίωσις, βλαστημῶσι κατὰ Θεοῦ, διότι λέγει ὑπεργήρως κατέστη. Ἐξηγεῖται καὶ κατ' ἄλλον τρόπον ἡ περικοπὴ αὕτη. Ἐμάθομεν ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι ἐν τῇ σαλπίσματι τοῦ τετάρτου ἀγγέλου, ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, καὶ εἴπομεν ὅτι τῶν παπιστῶν ἡ δυσέβεια ἐγένετο ἀφορμὴ ν' ἀποστῇ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ τούτου ἐνεκεν ἀπεκλείσθη ἡ τῆς Νέας καὶ Παλαιᾶς Διαθήκης πνευματικὴ διδασκαλία, ὡς καὶ τῶν πατέρων ἐκ τῆς Εὐρώπης· νῦν ὁμοῦς ἡ τοῦ ἐλέγχου αὐστηρότης, τῇ θείᾳ χάριτι καὶ τῇ τῶν πραγμάτων περιστάσει, θὰ ἄρῃ ἀπὸ τοὺς πάσχοντας ὀφθαλμοὺς τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐκκλησίας τὸ ἐκ πλάνης σκοπὸς καὶ ἀντ' αὐτοῦ θὰ προκαλέσῃ τὴν λάμψιν τῆς ἀληθείας. «Καὶ ἔσται τὸ φῶς τῆς σελήνης, ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἔσται ἐπταπλάσιον ὡς τὸ φῶς τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν». (Ἠσαΐου λ' 28.) Ἐότε δὲ τότε, τὸ ἐπταπλάσιον τῆς ἀληθείας φῶς, ὅσον θὰ εὐφράνῃ πᾶσαν καρδίαν εὐγενῆ ὡς ἐμφορρυσμένην διὰ τῶν ἐπτὰ τοῦ παναγίου πνεύματος χαρισμάτων, τοσοῦτον θὰ συστρέψῃ τὰς καρδίας τῶν κηκοδόξων καὶ ἀπίστων, διότι ἐν αὐταῖς, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς περιεκτικῆς θείας χάριτος, εἶνε ἐπόμενον νὰ ἐνδιετρίβῃ ἡ ἐπτακέφαλος δδυνηρὰ τοῦ δράκοντος παρὰ ταῦς. Ἐν ταιούτῃ περιπτώσει δὲν θὰ παύσῃ

(α) «Εἴπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ, ἀνταποδοῦναι τοῖς· θλίβουσιν ἡμᾶς θλίψιν, παρέξει καὶ ἡμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ, μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ, ἐν πυρὶ φλογὸς διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεόν. (Β. Θεοσ. α' σ.).

νά μασσῶσι τὰ ἐνδόμυχα τῶν καρδιῶν, τῶν ἀσεβῶς πρὸς Θεὸν διακειμένων, τὰ ἐν αὐταῖς ἐμφυλεύοντα πονηρὰ πνεύματα, καὶ νὰ προκαλῶσιν εἰς αὐτοὺς πόνους καὶ θλίψεις ἀφορήτους. «Ὡσεὶ νεκρὸς ταχεῖς ἀνταναιρεθῆσονται· ἔπεσε πῦρ ἐπ' αὐτοὺς καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον.» «Ὅσοι ἐν ἡδοναῖς, λέγει ὁ Ἰωάννης ὁ Καρπάθιος πειράζονται καὶ θυμοῖς καὶ φιλοδοξίᾳ καὶ τοῖς ἐξῆς, αὐτοὶ λέγονται, τῇ μὲν ἡλίῳ ἡμέρας συγκαλεσθαι, νύκτωρ δὲ τῇ σελήνῃ.» Καὶ ὁ προφήτης Ἰερεμίας. «Οὐκ ἰδοὺ οἱ λόγοι μου, ὥσπερ φλέγον πῦρ, λέγει Κύριος καὶ ὡς πέλεκυς κόπτων πέτρας;»

Εἰς τὰς πρωτοτύπους, διὰ τὸν νῦν κόσμον, ταύτας ἡμῶν διατυπώεις, εἶνε ἐπόμενον, ἂν οὐχί, οἱ ὑπὸ μανδραγόραν καθιεύδοντες ἐλλόγιμοι ἐπιστήμονες, ἀλλὰ τὴν εὐσέβειαν εἰλικρινῶς ἐν ἑαυτοῖς ἀρδεύοντες, ὄντως εὐγενεῖς καὶ διάσημοι ἱατροὶ τε καὶ δικηγόροι, κάπως θὰ κλονισθῶσιν ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, καθότι ἐν τῇ ἐπιτηδεύματι αὐτῶν μᾶλλον σχετίζονται πρὸς τὴν νοεράν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν ἢ πρὸς τὴν αἰσθητήν. Ἀγαπητοί μου ἐν Χριστῷ ἱατροὶ τε καὶ δικηγόροι· μὴ με παρεξηγήτε παρακαλῶ. Θαυμάζω, τιμῶ, θαξάζω, δύναμαι δ' εἰπεῖν καὶ προσκυνῶ τὴν ἐπιστήμην ἐκείνην, τὴν ἀπορρέουσάν ἀπὸ τὴν πρώτην ἐπιστήμην, ἣτις ἐστὶν αὐτός οὗτος ὁ Χριστός. «Ἐγὼ εἶμι τὸ φῶς ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή.» κανονίζεται δὲ εὐρύθμως ὑπ' ἐκείνων τῶν σκαπανῶν αὐτῆς, οἵτινες ἐμπράκτως καὶ συνεπῶς κατανοοῦντες ἑαυτοὺς καὶ συναισθανόμενοι τὸ πεπερασμένον καὶ ἐμπαθὲς τῆς φύσεως αὐτῶν, ἅμα τῇ ἐπιχειρήσει τοῦ ἔργου των, προστρέχουσι πρὸς τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς διὰ μυστικῆς παρακλήσεως, ἐπικαλούμενοι τὴν ἐξ ἄνωθεν ἀποστολὴν τῆς θείας τοῦ Θεοῦ ἀρωγῆς καὶ βοηθείας· τανάπκλιν δὲ ἀποδοκιμάζω καὶ ὀλοφύχως ἀποστρέφομαι ὡς βδέλυγμα, τὴν ὑποκριτικὴν ἐκείνην ἐπιστήμην, ἣτις ἀρδεύεται ὑπὸ τῆς κενοδόξου οἰήσεως τυφλῶν φωνογράφων καὶ πεπωρωμένων ὁργάνων τοῦ δράκοντος· ὅστις ἔχων τὸ σχῆμα τοῦ χαμαιλέοντος, καὶ φαινομενικῶς συμμορφούμενος πρὸς τὰς φυσικὰς ἐξελλίξεις, δυνάμει τῆς ἁμαρτίας, θριαμβεύει προσωρινῶς ἐν τῇ κόσμῳ, κατὰ θείαν παραχώρησιν, ὅπως καὶ ἐν τῇ γενεᾷ ἡμῶν ἐξασκήται τι αἵτιον τῆς ἀποκαλύψεως πολλῶν διαλογισμῶν. Ἡ ἐπιστήμη ἀγαπητὴ εἶνε τις ἀπλὴ ἰδέα· τότε λαμβάνει ὑπόστασιν καὶ ἐνεργητικὸν χαρακτήρα, ὅταν δράσῃ διὰ τῶν ὁργάνων αὐτῆς. Λοιπὸν τὸ πᾶν ἐγκείται ἐν τῇ χρήσει αὐτῆς. Ἐ-

πειδὴ δὲ ἡ χρῆσις ἐξασκεῖται διὰ τῶν ἐπαγγελλομένων αὐτήν, αἵτιοι τῆς κακῆς ἢ ἀγαθῆς αὐτῆς φύσεως εἶνε οἱ ταύτης διαχειρισταί. Λοιπὸν ἀγαπητοί, εἰ τοιοῦτοί ἐστε, δηλαδὴ τοῦ Χριστοῦ ἀκόλουθοι, ἐξ οὗ καταβαίνει πᾶν δῶρημα τέλειον καὶ οὐχὶ ἐλλειπές, ἢ παραμεμορφωμένον, ἢ ὀθνεῖον, οἷόν τι συμβαίνει εἰς τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας, μὴ διασαλευθῆτε ἐν τοῖς διαλογισμοῖς ὑμῶν ταῦτα ἀκούοντες. Ἐπόμενον γὰρ ἐστὶ, ὅπως εὐσεβῶς ὑπέκοντες εἰς ταῦτα ἅπερ, ἐν φόβῳ Θεοῦ διαλαμβάνομεν, νὰ παραδεχθῆτε ἐκεῖνο, ὅπερ, ἵσως μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης εἴχετε ἐν ἀπλῇ ὑποθέσει. ὅτι δηλαδὴ, φθονῶν ὁ διάβολος τὴν πρὸς Θεὸν ὑμῶν εὐσέβειαν, ἐνίοτε ἂν οὐχὶ πάντοτε, παρενοχλεῖ ἀνεπαισθήτως καὶ τεχνηέντως ὑμᾶς κατὰ τε τοὺς θεωρητικοὺς ὑμῶν κύκλους καὶ πράξεις, καὶ κοινωνικὰς συναστροφὰς καὶ συζητήσεις· ναὶ οὕτως ἔχει ἡ ἀλήθεια· ἔχετε πλήρη τὴν πεποίθησιν περὶ τῆς ἐνυποστάτου ταύτης ὑπόλου καὶ μυστικῆς ἀντιδράσεως καὶ ἐνοχλήσεως τοῦ δράκοντος, κατ' ἐκείνων οἵτινες λατρεύουσι τὸν Χριστὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Ὅμως ἐπὶ τούτῳ μηδὲν ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· μὴ πτοεῖσθε δι' αὐτό· διότι τὸ νὰ εἴπῃ ἡμῖν ὁ Χριστός, «ὁ πατήρ μου ἐργάζεται καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι,» κυρίως ἐννοεῖ αὐτήν ταύτην τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐν τῇ ὄντως ταύτῃ ὑψηλῇ διαγωγῇ ὑμῶν, παρέχεται αἰτία νὰ ἐξασκῇται ἡ τοῦ Θεοῦ πάνσοφος σοφία καὶ δύναμις. Ὅμως ἡ ἰδέα ἐκείνη τοῦ ὅτι ὁ πονηρὸς δαίμων δύναται νὰ ἀντιπράξῃ τι κατὰ τῶν μετ' εὐλαβείας διεξαγομένων ὑμῶν ἐνεργειῶν, ἄνευ τῆς τοῦ Χριστοῦ παραχωρήσεως, ὅπερ συμβαίνει, ἐνίοτε πρὸς δοκιμασίαν, ἡ ἰδέα λέγω αὕτη, περὶ τῆς καθ' ἡμῶν ἐνσκήψεως τοῦ ἐχθροῦ, ἄνευ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, παντελῶς νὰ ἀφανισθῇ ἐκ τῆς συνειδήσεως ὑμῶν· τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγων ἡμῖν. «Πιστὸς ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε.» καὶ πάλιν ὁ ἴδιος. «Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῇ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.»

ΙΓ' 10-11. «Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν
» φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου καὶ ἐγένετο

» ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς
 » γλῶσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν
 » Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλ-
 » κῶν αὐτῶν καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.»

Ὁ πέμπτος ἄγγελος εἶνε ὁ ταγματάρχης τῶν μαρτύρων. ἦτοι ὁ ἄγγελος τοῦ πνεύματος τῆς γνώσεως, καὶ διεκδικεῖται τὰ δικαιώματα τῶν μαρτύρων, ὧν ἡ κυρία αἰτία τῆς ἐνάρξεως τῶν μαρτυρικῶν ἁθλῶν, ὡς ἐμάθομεν εἶνε ἡ τοῦ πάπα ἐπιμονὴ περὶ τὰ ἀπαισιόδοξα αὐτοῦ φρονήματα, τὰ διεγείροντα τὸν κόσμον ἀπ' ἀρχῆς εἰς ἀλληλοσπαραγμόν, κατὰ τὴν δήλωσιν τῶν σχετικῶν ἐπιστολῶν καὶ ἀποσφραγίσεων. Λοιπὸν ἡ καρδιά τοῦ θυτικοῦ ἀρχιεπισκόπου μέχρι τοῦ καιροῦ τῆς ἐνσκήψεως τῶν ἐσχάτων πληγῶν, διὰ τὸ ἐκ πείσματος αὐτοῦ ἀμετάκλητον, θὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελῇ τὴν ἔδραν τοῦ ἐωσφόρου ὡς καὶ αἱ τῶν περὶ αὐτὸν καρδίαι. Ὅθεν ἅμα τῇ ἐκκενώσει τῆς πέμπτης φιάλης, ὅπου θὰ καταστῶσι πασίδηλοι αἱ πράξεις καὶ τὰ ἐωσφορικά διανοήματα τῶν καρδιναλίων καὶ ἄλλων τῆς ἐποχῆς μας φαρισαίων ὑποκριτῶν, οὗτοι πάντες καὶ οἱ τούτοις ὁμόφρονες, θὰ καταληφθῶσιν ὑπὸ σκοτομῆνης, καὶ ἐκ τῆς ἀκενώτου αὐτῶν φλυαρίας καὶ ἀλόγων κραυγῶν, θὰ νομίζωνται ὅτι θὰ μασῶσι τὰς γλῶσσας αὐτῶν, διότι καὶ αἱ καρδίαι αὐτῶν καὶ πᾶν τὸ νευρικὸν αὐτῶν σύστημα θὰ εὐρίσκηται εἰς φοβερὰν διατάραξιν. Ὅταν δὲν λησμονῶμεν βεβαίως ἐκεῖνα ἅπερ εἶπομεν ἀνωτέρω περὶ τῆς ἐν ἡμῖν τοῦ Σατανᾶ μυστικῆς ἐνεργείας, καὶ ταῦτα, δὲν θὰ μᾶς φανῶσι παράδοξα καὶ ἀπίστευτα, ἀλλ' ἐπακλόουθα φυσικῆς συνεπειάς.

ΙΓ' 12-14. «Καὶ ὁ ἔκτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ
 » ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν εὐφράτην καὶ ἐξηράνθη τὸ
 » ὕδωρ αὐτοῦ· ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν
 » ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου· καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ
 » θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύ-
 » ματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βάτραχοι.»

Ὁ ἕκτος οὗτος ἄγγελος ἦν ὁ τῶν παρθένων, διότι αὐτὸς ἦτο ἐκεῖνος ὅστις ἐμεσίτευσεν καὶ ἐγένετο ἡ ἀναβολὴ τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων, μέχρις οὗ σφραγισθῶσιν οἱ πιστοί, καὶ κατόπιν κατὰ τὴν

φωνήν τῆς ἑκτῆς στλπιγγος, ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ λύσῃ τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Εὐφράτην. νῦν λοιπὸν λέγει, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἐν λόγῳ ποταμὸν καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων, τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου· «ἰδοὺ ἔρχονται υἱοὶ σου, οὓς ἐξαπέστειλας, συνηγμένοι ἔρχονται ἀπὸ ἀνατολῆς ἕως δυσμῶν τῷ ρήματι τοῦ ἁγίου, χαίροντες τῇ τοῦ Θεοῦ δόξῃ.» Δυνάμει τῆς πασιφαοῦς ἀληθείας, ὁ τῆς εὐσεβείας κήρυξ, συμπραττόντων βεβαίως καὶ τῶν ἄλλων ἀγγέλων τῶν ἐξ ταγμάτων, διότι ἠκούσατε τί ἔλεγε τὸ πνεῦμα ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ὅτι δηλαδὴ ἀπευθύνεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πρὸς ἀπάσας τὰς ἐκκλησίας, καὶ λέγομεν, δυνάμει τοῦ ρήματος τοῦ ἁγίου, καὶ χαίρων τῇ τοῦ Θεοῦ δόξῃ ὁ τῆς εὐσεβείας διδασκαλός, θὰ καταρθώσῃ νὰ ματαιώσῃ τὴν μωρολογίαν τῶν ἀσόφων, τὴν ἀσυνεσίαν τῶν ἀσύνετων ψευδοπροφητῶν, τὴν ματαιοπονίαν τῆς καινοδόξου ὑλικῆς ἐπιστήμης, καὶ τὴν οὐκιστότητα τοῦ πλούτου τῆς πολυτελείας καὶ πᾶν ἄλλο ὑλικὸν ἐνδιαφέρον, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, καυομένης πάσης κενοδόξου φλυαρίας, θὰ καθαρισθῇ ὁ ὑλικὸς καὶ ἡθικὸς ὀρίζων πάσης κοινωνίας ἐκ τοῦ καπνοῦ τῆς ἀπάτης καὶ τῆς ὕλης τῆς ματαιοπόνου κενοδοξίας. τότε θὰ ἐκπληρωθῇ καὶ ἡ τοῦ Σειράχ φωνή, ἡ λέγουσα. «Χρήματα ἀδίκων, ὡς ποταμὸς ξηρανθήσεται καὶ ὡς βροντὴ μεγάλη ἐν ὑετῷ ἐξηχῆσει.» (μ' 13) Ἐν τούτοις, κατὰ φυσικὸν λόγον, πᾶσαν ταύτην τὴν πολύμορφον ματαιοπονίαν, θὰ ἀντικαταστήσῃ ὁ τοῦ εὐαγγελίου γνῶμων ὁ ἀλάθητος, διαχειριζόμενος ὑπὸ τῶν νέων υἱῶν Ἰσραὴλ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, μὴ ὑποφέρων ὁ δράκων καὶ τὴν ἀπὸ γῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν ἄβυσσον κάθοδον, θὰ διεγείρῃ καὶ τὰς τρεῖς αὐτοῦ ἀρχὰς (α) τὴν ἰδικήν του τὴν ἄμεσον, τὴν τοῦ ἐκ θαλάσσης θηρίου καὶ τὴν τοῦ ψευδοπροφήτου, κατὰ τῶν τέκνων τῆς ἀληθείας, ἃς διὰ τὸ κενὸν καὶ μάταιον καὶ ἀνίσχυρον τοῦ χαρὰ κτήρος αὐτῶν ἀποκαλεῖ βατράχους.

ΙΓ' 15-16. «Εἰσὶ γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα

(α) «Ἀληθῶς ἄντικρυς, γέννη ἐστὶ βατράχων τὰ φθοροποιὰ τῆς κακίας γεννήματα, ἐκ τῆς ρυπαρᾶς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, οἷον ἕκτινος βορβοροῦ ζωογονοίμενα.» (Γρηγορίου Νύσσης).

» σημεία, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμέ-
 » νης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέ-
 » ρας τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ Παντοκράτορος.»

Πολὺ παράλογον θὰ εἶνε ἂν, ἂφ' οὗ ὅλην τὴν ἱερὰν ἀπο-
 κάλυψιν ἀναλύωμεν ἀναγωγικῶς, ὑποθέσωμεν, ὅτι τὰ ἐν λόγῳ
 ἀναφερόμενα τῶν δαιμόνων πνεύματα, τὰ μέλλοντα νὰ συνεχί-
 σωσι τὸ σύστημα τοῦ ἐπιστημονικοῦ ψευδοπροφήτου, θὰ ἐμφανι-
 σθῶσιν ἐν τῷ κόσμῳ ἐν τῇ φύσει αὐτῶν αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν. ὅχι. ἡ
 τοιαύτη ὑπόθεσις ἀπάδει πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον, διότι ἂφ' οὗ καθ'
 ἃ βλέπομεν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἡ ἀντίδρασις ἐξ ἐκατέρων
 τῶν μερῶν τῆς τε ἀγαθότητος καὶ τῆς κακίας θὰ διεξάγῃται δι'
 ἀνθρωπίνων ὀργάνων, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐμφανισθῇ ἡ σατανικὴ
 ἐνέργεια ἐν τῇ καθ' ἑαυτὴν φυσικῇ ιδιότητι, καθότι προῶρως ἡ
 ἀπότομος αὕτη ἀλλοίωσις τοῦ τρόπου τοῦ ἀγῶνος, θὰ προκαλέσῃ
 τὴν ἀναίρεσιν τοῦ αὐτεξουσίου, κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ διεξαγωγή
 τοῦ ἀγῶνος ἔσεται ἄχρηστος· ὅπερ ἄτοπον. Ὡστε δεόν νὰ ὑποθέ-
 σωμεν ὅτι ἐν τῇ ἀκμῇ τότε τῆς ἀλόγου ἐμπαθείας τῶν λατρευτῶν
 τοῦ δράκοντος, θὰ ἀναφανῶσιν ἐντῷ κόσμῳ ὅργανα τῆς κακίας, ἐξ
 ἐκάστης πηγῆς τῶν ἀνωτέρω ἀρχῶν, τοῦ δράκοντος, τοῦ θηρίου
 καὶ τοῦ ψευδοπροφήτου, ἧτοι ἐκ τῶν πνευματιστῶν, τῶν ψυχικῶν
 καὶ τῶν σαρκικῶν, ἅτινα ὄντα ἐσχάτης πονηρίας, καὶ ὅλως ἀφι-
 ερωμένα τῷ βασιλεῖ αὐτῶν Ἀπολλύονι, θὰ διεγείρωσι διὰ σημείων
 καὶ ἄλλων νέων ψευδοθαυμάτων τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, σκανδα-
 λωδῶς κατὰ τῶν υἱῶν τῆς τοῦ θεοῦ δικαιοσύνης καὶ ἀσαλεύτου
 ἀληθείας. οἷόν τι συνέβη καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὑψιπέτου, με-
 γάλου θεολόγου ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ μάγου Κύνωπος, ὅστις διὰ ση-
 μείων ἀπατήσας τοὺς κατοίκους τῆς νήσου ἡμῶν, διήγειρεν αὐ-
 τοὺς κατὰ τοῦ Ἰωάννου, καὶ μικροῦ δεῖν ν' ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

ΙΓ' 15-16. « Ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης μακάριος ὁ
 » γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς
 » περιπατῇ καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. καὶ
 » καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον
 » Ἀρμαγεδών.»

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐβδόμην πληγὴν, τὴν καὶ ἐσχάτην, δὲν

ὕπολείπεται θέσις ἵνα γείνη λόγος περὶ τῶν συνεπειῶν καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς καταστάσεως, «ἐν ᾗ γὰρ οὐκ ἔστι μετάνοια,» ἀναφέρει ἤδη περὶ αὐτῆς ἐν τῇ δὲ τῇ πληγῇ, ἣτις προέρχεται ὡς ἡκούσατε ἐκ τοῦ τάγματος τῶν παρθένων· καὶ λοιπὸν λέγει ταῦτα πρὸς πάντας μὲν, ἰδίως ὁμῶς πρὸς τοὺς ἐπιστήμονας, διότι καὶ ἐν τῇ πρὸς αὐτοὺς ἀπευθυνομένη τοῦ πνεύματος τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ ἐπιστολῇ τοιοῦτον πνεῦμα ἀναφέρεται. (γ.' 18) Ἀπολούθως παρέχει ἡμῖν νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἀτυχῶς ἡ ἐωσφορικὴ αὐτῶν οἴησις δὲν θ' ἀφήσῃ αὐτοὺς νὰ ταπεινωθῶσιν, ὅπως δυνάμει τοῦ Θεοῦ, καταβάλλωσι τὸ ἐγνωστικὸν θηρίον, κατα συνέπειαν δὲ καὶ αὐτὸν τὸν δράκοντα· ἀλλ' ἐπόμενοι τοῖς εἰρημένοις πονηροῖς πνεύμασι θὰ ἐπιμείνωσι νὰ πολεμήσωσι κατὰ τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἵνα μὴ ἀφήσωσιν αὐτοὺς νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὸ αἰώνιον τῆς ἀληθείας ὄρος Σιών, κἀκεῖ νὰ προσκυνῶσι τὸν ὕψιστον εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα καὶ νὰ δοξάζωσιν αὐτόν, ὅτι ἀναστήσας αὐτοὺς ἐκ τῆς πλατείας τῆς Σοδομαίγυπτου μετήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν λιμένα τῆς ἀσαλεύτου μακαριότητος. «Ἡμεῖς συναγάγετε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καθ' ἓνα ἓνα· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, σαλπιαῦσι ἐν τῇ σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ καὶ ἡξοῦσὶ οἱ ἀπολόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀσσυρίων καὶ οἱ ἀπολόμενοι ἐν Αἰγύπτῳ καὶ προσκυνήσωσι τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιον ἐν Ἱερουσαλὴμ, (Ἠσ. κζ. 13) ἐπειδὴ δὲ εἶνα ἐπόμενον τὰ ἐσχάτης ταύτης πωρώσεως ὄργανα σατανικὰ νὰ ὑποστῶσι τὴν τύχην τῶν πάλαι ἐχθρῶν τοῦ Θεοῦ, διότι λακεῖνοι ὁμοίως αὐτοῖς ἐπολέμουν τοὺς προσφάτως ἀναβάντας ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας Βαβυλῶνος, διὰ τοῦτο λέγει ὅτι συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἀρμαγεδών· καθότι τὸ μέρος ὅπου ἐπῆλθε ὁ ἀφανισμὸς τῶν ἐν λόγῳ παλαιῶν τοῦ Θεοῦ ἐχθρῶν λέγεται, Μαγεδδών, (Ἰωήλ. γ. 2) ἢ καὶ ἀλλῶς κοιλὰς τοῦ Ἰωσαφάτ.

ΙΣΤ.' 17-18 «Καὶ ὁ ἑβδομος ἐξέχει τὴν φιάλην αὐ-
 » τοῦ ἐπὶ τὸν ἄερα καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ
 » ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· γέγονε·
 » καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ
 » σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο, ἀφ' οὗ οἱ
 » ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς τηλικούτος σεισμὸς
 » οὗτος μέγας.»

Ἔμπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι τὴν πρώτην φιάλην θὰ ἐκ-
 χέῃ ἐπὶ τοὺς προσκυνοῦντας τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ὁ
 ἄγγελος τῶν ἐν θλίψει βιούντων· ἄρα τὴν ἑσχάτην ταύτην φιά-
 λην θὰ ἐκκενώσῃ εἰς τὸν ἄέρα ὁ ἄγγελος τοῦ πρώτου τάγματος
 τῶν διδασκάλων. λέγει δὲ εἰς τὸν ἄέρα, καθ' ὅτι εἶνε συνέπεια
 νὰ ἀκολουθήσῃ ἑσχάτως καὶ ἔλεγχος ἀμέσως κατ' αὐτῶν τῶν
 πονηρῶν πνευμάτων, διότι ταῦτα προστασόμενα ὑπὸ τοῦ δρά-
 κοντος, πλανῶσι διὰ διαφόρων σατανικῶν ἐμπνεύσεων καὶ δια-
 βολικῶν λογισμῶν τε καὶ ἰδεῶν τοὺς ἑαυτῶν αἰχμαλώτους. Ὁ
 ἔλεγχος οὗτος, φυσικῶ τῇ λόγῳ, θὰ νεκρώσῃ τὰ αἷτια ἅτινα
 προκαλοῦσι τὴν κίνησιν τῶν ἀνέμων, ἐπομένως καὶ τὴν παῦσιν
 αὐτῶν. ὥστε τοῦ λοιποῦ θὰ ἐπικρατήσῃ πνευματικὴ γαλήνη.
 ἐπὶ τούτῳ λέγει ὅτι ἠκούσθη φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ
 οὐρανοῦ λέγουσα γέγονε· δηλαδὴ ἔλαβε πέρας ὁ προκατα-
 βληθεὶς σκοπὸς τῆς κοσμικῆς σταδιοδρομίας. μέχρις αὐτοῦ ἦτο
 ὥρισμένον νὰ ἐκπαιδευθῇ ἡ ἀνθρωπότης τὴν κατὰ πράξιν ἐκ-
 παίδευσιν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὴν μέλλουσαν
 ζωὴν μορφώσεως· τὸ ὄργανον τὸ μυστικόν ὅπερ μέχρι τοῦδε, διὰ
 τῆς ἀντιξοῦ αὐτοῦ καταφορᾶς πρὸς τὸ τοῦ Θεοῦ φαινομενικόν
 θέλημα, ἐγένετο ἡ ἀφορμὴ νὰ ἐκτελεῖται τὸ ὄντως τοῦ Θεοῦ θέ-
 λημα, ἐνεκρώθη. Συνέπεια τῆς τοῦ δράκοντος καταπαύσεως τοῦ
 ἀντεπεξέρχεσθαι τοῦ λοιποῦ κατὰ τῶν τοῦ Θεοῦ πράξεων, εἶνε
 τοῦ ὅτι θὰ ἐπέλθῃ ριζικὴ μεταβολὴ ἐν τοῖς πράγμασι· τοῦτο δὲ
 αἰνίσσεται διὰ τοῦ εἰπεῖν, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαί,=πρωτοφανεῖς
 διανοητικαὶ ἐντυπώσεις· καὶ φωναί,=διατυπώσεις τῶν ἐξ αὐτῶν
 συμπερασμάτων· καὶ βρονταί,=δογματικαὶ γενικαὶ ἀποφάσεις.
 καὶ σεισμός ἐγένετο μέγας,=μεταβολαὶ ριζικαὶ κατὰ τὴν τῶν
 ἀνθρώπων διαγωγὴν καὶ τοσοῦτον, λέγει, μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο,
 ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικαῦτος σεισμός
 οὕτω μέγας.

ΙΣΤ. 19-21 «Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς
 » τρία μέρη· καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν· καὶ ἡ Βα-
 » βυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ δοῦναι
 » αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐ-
 » τοῦ καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε καὶ ὄρη οὐχ' εὐρέθησαν καὶ
 » χάλαζα μεγάλη, ὥς ταραντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐ-

» ρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄν-
 » θρωποι τὸν Θεόν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι με-
 » γάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.»

Ἐπεξήγησις τῶν ἀνωτέρω, ἀστραπῶν, φωνῶν τε βροντῶν καὶ τοῦ σεισμοῦ. Ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ καλουμένη Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, θὰ φθάσῃ εἰς μεγάλην σύγχυσιν· τὰ τρία πνεύματα, ἔνεκεν τῆς μεταξὺ τῶν διαιρέσεως, θὰ τριχάσωσιν αὐτήν· καὶ τότε ἡ πόλις αὕτη τῆς μεγάλης πόρνῆς Ἰεζάβελ, θὰ ἀποδειχθῇ φερωνύμως Βαβυλῶν· κατὰ συνέπειαν, πᾶσα πόλις, ἣτις κρέμαται εἰς μίαν τῶν βατραχίων τούτων προσλήψεων καὶ σκοτεινῶν ἀρχῶν θὰ ὑποστῇ τὰ ἐπίχειρα τῆς αὐτῆς ἀθλιότητος· πλήρες γὰρ λέγει ὅτι θὰ τῇ δοθῇ τὸ πατήριον τῆς ἐργῆς τοῦ Θεοῦ, ὅπερ πρὸ πολλοῦ ὡς ἐμάθετε (ιδ' 20) ἡταιμάσθη ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς ληνοῦ τῆς μεγάλης. Ἐν τούτοις θὰ ἐκλείψωσι κοσμικαί τε καὶ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί. Σὺν ταῖς τιμωρίαις ταύταις ταῖς ἀνυποίστοις θ' ἀκολουθήσῃ καὶ ἔλεγχος φόβου καὶ τρόμου μεστός· ὅστις ἐν ᾧ θὰ συντελῇ εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ ὄντως πρόοδον τῶν εἰλικρινῶς λατρεούντων τὸν Χριστόν, συγρόνως θὰ κεραυνοβολῇ, ὡς χάλαζα γιγαντιαία, τὰς καρδίαις ἐκείνας, ἐν αἷς ἐμφωλεύουσι τὰ πονηρὰ πνεύματα, καὶ οὕτω ταῦτα μὴ ὑποφέροντα τὸν ἀφόρητον πόνον τοῦ ἀνηκούστου τούτου κεραυνοβόλου ἐλέγχου (α) θὰ στενοχωρῶσι παρὰ πολὺ τοὺς αἰχμαλώτους αὐτῶν, ὥστε οὗτοι νὰ βλασφημῶσι κατ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ Παντοκράτορος.

ΙΖ' 1-3. «Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων, τῶν
 » ἐχόντων τὰς ἐπτὰ φιάλας καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ λέ-
 » γων. Δεῦρο δεῖξω σοι τὸ ἔκρημα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης
 » τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, μεθ' ἧς ἐπόρνευ-
 » σαν οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοί-
 » κοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς.»

Εἶνε ἀληθές ὅτι τινὲς τῶν ἀγίων ἡμῶν πατέρων, ἐπειδὴ εἰ-

(α) «Θησαυροὺς δὲ χαλάζης ἐώρακα· ἀποκαίγεται εἰς ὅσον ἀφθρον, εἰς ἡμέραν πολέμου καὶ μάχης.» (Ίωβ β' 22)

δον νά γίνηται λόγος (ια' 3) περί δύο μαρτύρων, αἱ δὲ συμπτώσεις τῆς δράσεως αὐτῶν, κατὰ τύπον ἐκλαμβάνονται, νά συμφύγῃσι φαινομενικῶς πρὸς τὰ θαύματα, ἅπερ ἐποίησεν Ἡλίας ὁ Θεοβίης ἐπὶ βασιλείῃς Ἀχαάβ, καταπολεμῶν συγχρόνως καὶ τὴν ἐν ἀκρασίᾳ περιβόητον Ἰεζάβελ, ἀνεξελέγκτως ὑπέλαβον, ὅτι ἡ ἱερὰ Ἀποκάλυψις ἐπιδοκιμάζει τὴν Ἰουδαϊκὴν πρόληψιν περὶ ἐλευσεως προσωπικῆς τοῦ Ἡλιοῦ καὶ τοῦ Ἐνωχ. λοιπὸν καὶ ἡμεῖς νῦν, ἐπειδὴ ἀκούομεν ὅτι ἡ Βαβυλὼν κáθηται ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, ὥς ἡ ἐν Ἀσίᾳ τοπικὴ, ἥτις ἦτο ἐκτισμένη ἐκατέρωθεν τῶν ὀχθῶν Εὐφράτου, πρέπει νά ὑποθέσωμεν ὅτι γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐντοπίου Βαβυλῶνος; Ὁχι! μακρὰν τὸ γράμμα, διότι ἀποκτείνει, ὅπως ἀπέκτεινε τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς ἀναμένοντας ἔτι, οὐ μόνον τῶν ἀνωτέρω τὴν προσωπικὴν ἔλευσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ μεσσίου, οὐχὶ ὡς σωτῆρος αἰωνίου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ αἰωνίου ἡμῶν ἐχθροῦ, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπου σαρκικοῦ, ἵνα καταστήσῃ αὐτοὺς καὶ αὐτῆς περιβλέπτους ἐν τῇ προσκαίρῳ κόσμῳ, ὡς τὸ πάλαι, ὅπου ἦσαν ἐπὶ Δαυὶδ καὶ Σολομών.» Ἐν τούτοις οὖν, ἀκολουθοῦντες τὸ ἀσφαλές ἡμῶν τῆς ἀναγωγῆς σύστημα, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγοντος ἡμῖν ρητῶς, «Τὸ πνεῦμα τὸ πᾶν ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν,» λέγομεν ὅτι ὁ ἄγγελος, ὁ ἀναλαβὼν νά διδάξῃ τὸν Ἰωάννην περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς πόρνῃς τῆς μεγάλης, εἶνε ὁ ταγματάρχης τῶν δόσιων· οὐ μόνον, διότι οὗτος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀντιπολεμεῖ διὰ τῆς σωφροσύνης τὴν ἀσωτείαν τῆς νοητῆς Ἰεζάβελ, ὡς ὁ πάλαι Ἡλιοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι τῇ ἐδόθη, ὡς ἐμάθομεν ὁ ἀστὴρ ὁ πρωῒνός (ἡ' 13) τῆς γνώσεως, καὶ ἐπομένως γνωρίζει βαθύτερον τὰ βαθέα τοῦ Σατανᾶ (β' 24). Ἡ πόρνη λέγει αὕτη κáθηται ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, δηλαδὴ ἐπὶ ἀστάτου χαρακτῆρος, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ χοροῦ τῶν ἀγίων, ὅστις ὥφθη ἱστάμενος ἐπὶ θαλάσσης κεκρυσταλλωμένης· ἢ καὶ ἄλλως, ὕδατα ἔννοει ἔνταῦθα τὴν συσσωρεύσειν τῶν παθῶν, ἅτινα διὰ τῆς θολερᾶς καὶ συμμίκτου αὐτῶν φύσεως πλημμυροῦσιν, ὡς ἄλλη νοητὴ θάλασσα τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τὴν ἐκ τούτων ἀπολύτρωσιν αὐτοῦ ἐπιποθῶν ὁ προφητάνας ἔλεγεν. «Ἐξάποστείλλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους, ἐξελοῦ με καὶ ρῦσαι με ἐξ ὑδάτων πολλῶν.» Ἄς μὴ φαντασθῶμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι εἶνε δυνατόν νά διαπεράσωμεν τὴν νοητὴν ταύτην θάλασσαν τῶν παθῶν, ἐν ἧ ἐμπαίζει ὁ νοητὸς Δευϊαθάν,

κρατῶν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ τὴν ἰσοθεικὴν αὐτοῦ εἰκόνα, ἔαν δὲν ἐπιβῶμεν τοῦ πλοίου τοῦ κούφου καὶ ἐλαφροῦ τῆς περιε-
κτινῆς ἀκτησίας καὶ ἐγκρατείας, ἐφαρμόζοντες τὸ κατὰ τῆς ψυ-
χῆς ἡμῶν λογικὸν καὶ κανονικὸν μῖσος. Ἐκ γὰρ τῆς ἀκρασίας
καὶ φιλοιλίας οἱ τῶν παθῶν χεῖμαρροι, τὴν γῆν τῆς καρδίας πε-
ρικλύσαντες καὶ πᾶσαν σαπρίαν καὶ ὕλην λογισμῶν ἐν αὐτῇ κη-
ταγαγόντες, τότε μὲν σύγχυσιν τῷ νοῦ, θόλωσιν δὲ τῇ διανοίᾳ, βάρ-
ρος δὲ τῷ σώματι ἐμποιοῦσι καὶ ὀλίγωρον καὶ σκοτεινὴν καὶ ναρ-
κῶσαν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν ἀπεργάζονται, καὶ τῆς οἰ-
κείας κατὰ φύσιν ἔξεως καὶ αἰσθήσεως ἐκβάλλουσι.

ΙΖ' 3-5 «Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι
» καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέ-
» μον ὀνόματα βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέ-
» ρατα δέκα, καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν
» καὶ κόκκινον καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ
» καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ
» αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορ-
» νείας αὐτῆς· καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμ-
» μένον μυστήριον· Βαβυλὼν ἡ μεγάλη μήτηρ τῶν πορ-
» νῶν καὶ τῶν βδελυγματίων τῆς γῆς.»

Λέγει ὅτι ἀπήνεγκεν αὐτὸν εἰς ἔρημον, πρῶτον μὲν ἵνα ἀπο-
δείξῃ ἡμῖν ὅτι ὅπου τὸ σκότος, εἶνε ἀδύνατον νὰ συνυπάρξῃ καὶ
τὸ φῶς· ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ κακία, εἶνε ἀδύνατον νὰ συμβασιλεύσῃ
καὶ ἡ ἀρετή· περὶ τοιαύτης ψυχικῆς καταστάσεως αἰνιττόμενος ὁ
Δαυῖδ, λέγει ὡς καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτοῦ. «Ἐδίψησέ σε ἡ ψυχὴ μου,
ποσαπλῶς σοι, ἡ σάρξ μου ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀράτῳ καὶ ἀνύδρῳ.»
Δεύτερον δέ, ἵνα ἡ νέα αὕτη συμβολικὴ παράστασις ἐξεικονισθῇ
μονομερῶς καὶ μὴ συγχέηται μετ' ἄλλων ἀσχέτων πρὸς τὸν σκο-
πὸν τῆς παραδόσεως ἐντυπώσεών τε καὶ ἐννοιῶν. Λέγει δὲ καὶ
Ἡλίας ὁ πρεσβύτερος, ὅτι «οἱ λόγοι τῶν ἀσωμάτων, ὡς ὅσα εἰσι,
τοῖς αἰσθητοῖς ἐπικαλυπτόμενοι, οὕς ἴδῃ οὐδεὶς τῶν ἔξω μὴ γενο-
μένων τῆς προσπαθείας τῶν αἰσθητῶν.»

Εἰς ἔρημον οὖν ἀπενεχθεὶς ὁ μέγας Ἰψυπέτης, εἶδε γυ-
ναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, δηλαδὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ θηρίον
τὸ ὅποτον εἶδομεν (ἱγ' ι') νὰ ἀναβαίνει ἐκ τῆς θαλάσσης· τότε δὲ

ἔλεγεν ἡμῖν ὅτι ἦτο ὁμοιον παρδάλει, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἔφερεν ὄνομα βλασφημίας. ἐν ᾧ νῦν λέγει ὅτι εἶνε κόκκινον καὶ γέμον ὀνόματα βλασφημίας. Ἐν ἄλλοις λέξεσι θέλει νὰ εἴπῃ ἡμῖν ὅτι, τότε ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς δράσεως αὐτοῦ, ἡ κακία αὐτοῦ παρουσιάζετο μετὰ λεπτῆς ὑποκρισίας, καὶ ὁ δόλιος αὐτοῦ σκοπὸς ἀνεκαλύπτετο μόνον ὑπὸ τῶν τελείων, τῶν ἐν ἀσκήσει πνευματικῇ ἀπειλησάντων τότε τὴν αὐτοῦ ὑπαρξιν. (ιγ' 3) Ἐν ᾧ σήμερον καθ' ὃ βλέπομεν, καὶ ἡ κακία αὐτοῦ εἶνε παρρησιαστικῇ, καὶ ἀναιδῶς ἐξασκεῖται οὐ μόνον μερικῶς, ἀλλ' ἀτυχῶς καὶ γενικῶς, καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐτι τῶν διοικήσεων τῶν κρατῶν, ὧν ὁ προορισμὸς ἀφορᾷ ἂν οὐχὶ τὴν ἡθικὴν τῶν λαῶν ἀσφάλειαν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον τὴν ὑλικήν. αἱ δὲ ἀναφερόμεναι βλασφημίαι, κορυφωθείσης τῆς οἰήσεως καὶ τῆς ἀλαζονείας, εἰσι καταφανεῖς καὶ πασίδηλοι. Ἡ γυνὴ ἥτις κἀθηται ἐπ' αὐτό, μετ' ἀφάτου ἐξωτερικῆς φαντασίας, ἐναργέστατα ἐξεικονίζεται ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς παραλόγῳ καὶ παραμορφωμένῃ διαγωγῇ, ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ παραστάσει, ἐν ἣ ζωγραφεῖται τὸ ἐγωϊστικὸν ἐνδιαφέρον τῆς ἡμῶν ἐωσφορικῆς πολυτελείας καὶ ἀλόγου τρυφηλότητος, ἵνα δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου κατανόησωμεν ἀναμφιβόλως, ὅτι ἡ ζωὴ καὶ ἡ ὁρᾶσις τοῦ μὴ μὲν βλεπομένου ἀλλὰ πραγματικοῦ τούτου θηρίου, εἶνε συμβολικῇ ἐξεικόνισις τῆς ἐν λόγῳ ἡμῶν παραλόγου σημερινῆς ἐθυμοταξίας, ἐν ἣ βασιλεῦει σπατάλη κενόδοξος, καὶ ἀνεξαίρετος ὑλικὴ λατρεία. Ἡ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον ὀρθόδοξος ἡμῶν ἐκκλησία, ὥφθη τῷ Ἰωάννῃ, φέρουσα εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς υἱὸν ἄρρενα, τὸ αἰώνιον τῆς ἀληθείας φῶς, ὃν ἔτεκε μετὰ ὠδίνων καὶ βασάνων ἐννέα αἰώνων. Ἡ ἐν λόγῳ πόρνη, ὥφθη τῷ ἰδίῳ, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς. Ὅντως συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. (β' ιβ' 13.) τούτων μεταλαμβάνοντες σήμερον οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, καὶ μηδαμῶς βουλόμενοι νὰ κατίδωσι καὶ τὸν ἐν ταῖς ἀγκάλας τῆς περιβεβλημένης τὸν ἥλιον, πορνεύουσιν ἀκορέστως, μεθύουσιν ἐν ἐσχάτῃ παραφορᾷ, καὶ τούτου ἔνεκεν περιῆλθεν παγκοσμίως ἡ ἀνθρωπότης εἰς ἣν ὁρᾶτε κατάστασιν. Ἡ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καίτοι φαινομενικῶς ἐστι τρυγὼν μελαιναφοροῦσα, (β' 9), εἰς δεῖγμα τῆς θείας αὐτῆς καταγωγῆς, εἶδομεν νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανον δωδεκάστερον· αὕτη ἡ ἀχρεία Ἰεζάβελ φέρει ἐπιγραφὴν, « μ υ σ τ ῆ ».

ριον» — ἦτοι Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῆς ἀσωτείας καὶ ὑπερηφανείας. Φρίξατε ἀδελφοί, ἀκούοντες μυστήρια· δι' ὃ καὶ μὴ μὲν βλεπόμενα, ὡς ἔργα σατανικά, ἀλλ' ὅμως ἡ ἀποτελεσματικὴ αὐτῶν δύναμις ποιεῖ αὐτὰ ἐνυπόστατα καὶ πραγματικά. Ἰδέτε τ' ἡμίονες ἡμεῖς, τί τεκταίνομεν ἀμελοῦντες καὶ ραθυμοῦντες περὶ τὴν ἀπαραίτητον καλλιέργειαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ κανονικὴν δίχταν τῶν σωμάτων. Ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, ὀσημέραι τὰ πάθη ἡμῶν ἐνισχυθέντα, παρουσιάζουσιν ὀντότητα φοβερὰν, καὶ ὄχι πλέον ἀπλοῦν ἀπεικόνισμα τοῦ ἐπτακεφάλου καὶ δεκακεράτου κοκκίνου δράκοντος, ἀλλὰ ζῶσαν καὶ αἰσθητικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν καὶ προφανῆ ἀντιδραστικὴν κατὰ τῆς ἀρετῆς καὶ πάσης ἀγαθοεργίας ἐπίδρασιν. Ἐν ἄλλοις λέξεσι τὸ λεπτὸν καὶ ἀνεπαίσθητον ἐκεῖνο ἐγώ, τὸ ὅποτον ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς μητρὸς περιβάλλει σαρκίον μιᾶς σπιθαμῆς, παραμεληθὲν ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτοῦ, μετεβλήθη καὶ ἐγένετο ἀκάθεκτον θηρίον, ἀπειλοῦν σήμερον καὶ αὐτὴν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ σύμπαντος, ὡς τὸ τοῦ Κᾰίτσερ καὶ τὸ περιεκτικὸν τῶν μασσόνων μυστικὸν διάφορον, ὅπερ κατ' οὐδὲν διαφέρει τῆς φαινομενικῆς προφάσεως τῶν ἐπιχειριστῶν τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ· διότι ὅπως ἐκεῖνοι, φαινομενικῶς ἔλεγον ὅτι ἀνυψοῦσι τὸν πύργον εἰς μνημόσυνον αἰώνιον, ἐν ᾧ πραγματικῶς προέβλεπον μέσον ἀσφαλείας, ἐκδεχόμενοι νέαν τιμωρίαν διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, τοιοῦτοτρόπως καὶ οὗτοι ἐπιθυμοῦντες τὴν ἐπίτευξιν ἀνεξαιρέτου καὶ ἀδιαικίτου προσκαίρου σαρκικῆς ἀνέσεως, οἰκοδομοῦσι τὸν πύργον τῆς ἰδεώδους ἰσότητος, ἐν ᾧ πραγματικῶς προάγουσιν εἰς τὴν τελείαν τοῦ Σατανᾶ ὁμοίωσιν τὴν πονηρὰν αὐτῶν καὶ συναγωγὴν διαβολικὴν. Ὁ πανάγαθος Θεὸς, ἀγαπητοί μου ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἐδημιούργησεν ἡμᾶς κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ὁμοίωσιν. δηλαδὴ, ὅπως ἐκεῖνος εἶνε πανάγαθος, καὶ τοιοῦτος ὢν, διὰ τῶν φυσικῶν αὐτοῦ προσόντων, παρέχει ἡμῖν πᾶν ἀγαθὸν φυσικόν τε καὶ ἐπὶκτητον, ὡς καὶ τὴν συνεχῆ μετᾰλήψιν τοῦ Λόγου αὐτοῦ, γεννηθέντος αἰσθητῶς μὲν ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας, πνευματικῶς δὲ ἐκ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡμεῖς, ὄντες, ὡς εἴπομεν, ὅμοιοι αὐτῷ κατὰ χάριν, δέον νὰ μιμώμεθα αὐτὸν κατὰ πάντα· κατὰ τὴν ἀγαθότητα νὰ εἴμεθα ἀγαθοί· κατὰ τὴν δικαιοσύνην δίκαιοι· κατὰ τὴν σοφίαν σοφοί. Ὅμως ἀτυχῶς, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἐμπράκτως, ὅτι ἀποτελοῦμεν τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τοῦ θηρίου αἰσθητικὴν ὑπαρξιν,

πράττομεν ὅλως τοῦναντίον ἐκ διαμέρου, ἐχθρικῶς πρὸς αὐτὸν διακείμενοι· δὲν ἐγκυμονοῦμεν τὴν ἀγαθότητα, ἀλλὰ τὴν πονηρίαν· οὐχὶ τὴν δικαιοσύνην ἀλλὰ τὴν ἀδικίαν· οὐχὶ τὴν ἀγάπην ἀλλὰ τὸ μῖσος καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀντιπάθειαν, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αὐξάνῃ ἡ τοῦ θηρίου δύναμις. Ὡστε φεῦ! καταπατοῦμεν τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἐγκυμονοῦμεν, ὑφοῦμεν καὶ δοξάζομεν τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου, δηλαδὴ τὴν νοσητὴν Ἰεζάβελ, διότι δι' αὐτῆς γεννᾶται καὶ ἐνισχύεται ὁ ἐξαίρετος καρπὸς τοῦ δράκοντος, ὃ ἐστὶ ἡ φιλαυτία καὶ ὁ ἐγωϊσμός, δηλαδὴ αὐτὸ τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως· τὴν κατὰστασιν ἡμῶν ταύτην αἰνιττόμενος ὁ Κύριος λέγει ἐν εὐαγγελίοις. «Ὅταν ἰδῇτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἐστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη.» Τόπος ἅγιος εἶνε αὐτὴ αὕτη ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, διότι ἐν αὐτῇ ἦν ὠρισμένον νὰ ἐπαναπαύηται ἡ θεία χάρις, ἐπειδὴ ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν. καὶ ὅμως κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ σχίσματος, ὁ τόπος ὁ ἅγιος κατελήφθη ὑπὸ τοῦ βδελύγματος ἀτομικῶς ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ πάπα. νῦν δέ, διὰ τῆς ρεκλάμας τοῦ τρισέκτου καὶ ἄλλων τοῦ νεωτερισμοῦ ἐφευρεμάτων, κατελήφθη γενικῶς. διατί; διότι ἐγενικεύθη καὶ ἡ τοῦ ἐγὼ τρελολατρεία. «Φιλαυτία ἐστὶ, λέγει ὁ θεὸς Μάξιμος, ἡ πρὸς τὸ σῶμα ἐμπαθὲς καὶ ἄλογος φιλία· ἣ ἀντίκειται ἀγάπῃ καὶ ἐγκράτειᾳ. ὁ οὖν ἔχων τὴν φιλαυτίαν ἔχει πάντα τὰ πάθη.»

Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς γεγραμμένον, «μ υ σ τ ή ρ ι ο ν·» ψηφισάτω ὁ θέλων καὶ τὴν νέαν ταύτης τῆς πόρνης ὀνομασίαν, ὅπως καὶ ἐν τῷ μυστηρίῳ τούτῳ ἀποκαλυφθῇ βαθύτερον μυστήριον· ἐν τούτοις θὰ ἀποτελέσῃ τὸν ἀριθμὸν 680. οὗτος ὁ ἀριθμὸς, κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν περιλαμβάνει ἀκριβῶς πάντας τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ὀνομάτων ἐκείνων, τῶν συντελούντων εἰς τὴν αἰκοδομὴν καὶ συντήρησιν τῆς πόλεως ταύτης τῆς μητρὸς τῶν πορνῶν. Δηλαδὴ περιλαμβάνει τὸν ἀριθμὸν 1 = τὸν δράκοντα, εἰς γὰρ ἐστὶ. τὸν 7 = τὸ θηρίον. τὸν 10 = τοὺς πρκαβάτας τῷτ δέκα ἐντολῶν, καὶ τὸν 666 = τὴν ψευδοεπιστήμην· ἐτι οὐδ' αὕτη ἡ Ἰεζάβελ παραλείπεται, διότι καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῆς 60 εὐρίσκεται ἐν μέσῳ τοῦ τρισέκτου, ὡς οὖσα θρέμμα γνήσιον τῆς ρεκλαμοειδοῦς ἐπιστήμης.

ΙΖ' 6. «Καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ

» αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων
 » Ἰησοῦ καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα.»

Ἄν τότε ὁ μέγιστος τῶν θεολόγων καὶ ὁ ἀσύγκριτος τῶν προφητῶν προφήτης, ὅτε ἀκόμη τὸ δράμα τοῦτο παρούσαζεν εἰ-
 κονικὴν παράστασιν, ἐθαύμασε θαῦμα μέγα, ἐπειδὴ ἔβλεπε τὴν
 γυναῖκα μεθ' ἑαυτῆς, ὡς ἀπορροφῶσαν τὸ αἷμα τῶν ἁγίων καὶ
 τῶν μαρτύρων, τὴν δὲ Κύριον μακροθυμοῦντα καὶ μὴ ἐξαφανίζοντα
 ταύτην ἐν τῷ κεραυνῷ τῆς αὐτοῦ παντοδυναμίας, τί πρέπει ἄρα
 νὰ συμβῇ ἐν ἡμῖν σήμερον, ὅτε ἐνισχυθέντος τοῦ θηρίου, μέχρις
 ἀκαθάρτου σημείου, ἀπ' οὗ ἡ γυνή, ἡ ἐπάρατος λέγω, καθ' ὅλας
 τὰς ἐπόψεις τρομερὰ πολυτέλεια ἀπορροφᾷ, ὅχι μόνον τὸ αἷμα,
 ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ὅσα κατασυντρίβει, καὶ καταβροχθίζει αὐτὰς τὰς
 σάρκας τῶν πτωχῶν, τί ἔχομεν νὰ εἴπωμεν; μὴ πως νομίζεται ὅτι
 ἡ ἐρήμωσις τῆς Ρωσσίας τε καὶ Ἀσίας ἔχει τινα ἄλλην ἀφορμὴν;
 κύριον αἷτιον ἡ φιλαυτία ἐστίν· ἀλλ' ἴσως εἶπη τις ὅτι δὲν εἶνε
 σημερινὸν γέννημα τὸ τοιοῦτον ἐν τῇ φύσει, ἀλλ' ἀνέκαθεν ὑφί-
 σταται· μάλιστα· οὕτως ἔχει· ἀλλὰ τότε ἡ διὰ συντήρησιν αὐτοῦ
 τροφή, ἦτο τοιαύτη, ὥστε μόνον διὰ νὰ φαίνεται ὅτι ζῇ· ἡ πλη-
 γή ἦν ἔφερε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἦτο σημεῖον ὅτι ἦτο ἐτοιμο-
 θάνατον· (ιγ.' 3) σήμερον ὅμως τὸ δεύτερον θηρίον διὰ τῶν ση-
 μείων ἔπερ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τούτου τοῦ πρώτου, ἐ-
 νεδυνάμωσεν αὐτὸ καὶ κατέστησεν ἀήττητον. Ἐν τούτοις, τί εἴ-
 πωμεν; ἢ τί λαλήσωμεν; ἐν ὅσῳ ἀκολουθοῦμεν αὐτὸ τὸ τερα-
 τῶδες σύστημα τῆς ὕλικης λατρείας, ἃς μὴ νομίσωμεν ὅτι θὰ ἀ-
 ξιωθῶμεν ἐλαχίστης ἀνέσεως. ἔστω καὶ νὰ ἐπέλθῃ ἀνακωχή
 τῶν πολέμων, ὅμως τ' ἀπαιτούμενα ἔξοδα, πρὸς προφύλαξιν ἢ
 καὶ ἐπίθεσιν, ἢ καὶ τοῦ κράτους διοργάνωσιν, δὲν θὰ ὀλιγοστεύ-
 σωσιν ἀλλ' ἀπεναντίας θ' αὐξηθῶσι, συμφώνως πρὸς τὰς τοῦ
 θηρίου ἐωσφορικὰς διαθέσεις. Λοιπὸν συμφέρον ἡμῶν εἶνε ἡ ἐ-
 κούσις τοῦ βάρους ἐκβολή· ἢ ἐν ἰδίαις χερσὶν συντριβῇ τε καὶ
 κατεδάφισις τοῦ νοητοῦ τῆς πολυτελείας ἀνδριάντος, ὃν περ λα-
 τρευτικῶς περιποιούμεθα ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν· οὗτός ἐστι τὸ
 βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως. Ἰδοὺ γάρ, ἡ ἐπικράτησις ταύτης συνε-
 πήγαγε τὴν παγκόσμιον ἐρήμωσιν· μὴ σᾶς γοητεύῃ μηδὲ ἐκ-
 πλήττῃ ἢ ἐπιδείξις τῶν ἐφευρεμάτων καὶ ἀνακαλύψεων· ταῦτα
 πάντα ἐντὸς ὀλίγου θὰ κατανοήσωμεν πάντες ὅτι εἰσι τὸ ἄχυρον

ὕψ' ὃ ὑποκρύπτει τὰ ἴχνη αὐτοῦ ὁ πολυμήχανος Σατανᾶ δι' αὐτῶν κλείει τοὺς νοητοὺς ἡμῶν ὀφθαλμοὺς ἵνα μὴ μένῃ καιρὸς ἡμῖν, ὥπως μελετήσωμεν κάπως φιλοσοφικῶς καὶ κατανοήσωμεν τοὺς καταχθονίους αὐτοῦ σκοποὺς. Τὸ σύστημα αὐτοῦ ὡς ἠκούσατε (θ. 10) εἶνε νὰ προσβάλλῃ ἡμᾶς διὰ τῆς οὐρας. Οὗτος εἶνε ὁ ὑποβοηθῶν τοὺς οἰηματίας καὶ κενοδόξους εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν πειραματικῶν ἐφευρέσεων, διότι γνωρίζει ὅτι, τὴν κατ' ὀρθὴν λόγον ταύτην ἐφεύρεσιν, κατόπιν διὰ τῆς ἐπικρατούσης ἐν ἡμῖν ἐμπαθείας θὰ κατορθώσῃ νὰ διαστρέψῃ αὐτὸ καὶ νὰ καταστήσῃ ἀντικείμενον ἀναγκαίου κακοῦ καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ἄλλ' ἴσως θὰ εἴπητε ὅτι ἡ τῆς ἀβαρίας ἐκτέλεσις εἶνε δισεκπλήρωτος καὶ σκληρὰ ἀπόφασις· ναὶ καὶ γὰρ συνομολογῶ εἰς τοῦτο· ὅμως, μὴ σᾶς διαλανθάνῃ ὅτι ἐν τῇ ἀδιαφορίᾳ μας ταύτῃ σκληρότερα θὰ μᾶς ἐπέλθωσι τὰ δεινὰ, ἂν ἐξακολουθῶμεν οὕτως ἀσεβοῦντες καὶ τὴν ζώην ἡμῶν οὕτω παρανόμως καταχρῶμενοι. Ἀρκεῖ ὅτι, ἐν τῇ διαγωγῇ ἡμῶν ταύτῃ, ἐν ἣ βαδίζομεν ἀποδεικνύομεν ἐμπράκτως καὶ ἐν ἐπιγνώσει, ὅτι συνευδοκοῦμεν τῇ δράκοντι κατὰ τοῦ Θεοῦ· ἄρα ἡμεῖς ἐσμεν τὰ μέλη τὰ καταρτίζοντα τὴν συναγωγὴν τοῦ Σατανᾶ· ἄρα ἡ ἀμετάκλητος ἡμῶν αὕτη ἐωσφορικὴ ἐπιμονὴ δὲν ἔχει νὰ προκαλέσῃ, ἢ τὰς συνεπείας, ἃς περιγράφει τὸ ἀλάθητον προορατικὸν ὅμμα τῆς θείας Ἀποκαλύψεως καὶ ἐκκυνύει ἡμῖν ἢ τῶν πραγμάτων ἐξέλιξις.

Ἄλλ' ἴσως θὰ εἴπη τις· ἂν συμφωνήσωμεν καὶ καταβάλωμεν ἰσχυρὰν θέλησιν καὶ καταπνίξωμεν τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ἐμφωλεῦον ἐγωϊστικὸν θηρίον, καὶ ἐπομένως κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κατεδαφίσωμεν τὸν τε αἰσθητὸν καὶ νοητὸν τοῦ βδελύγματος ἀνδριάντα, τότε δὲν θὰ διαψευσθῇ τὸ θεῖον τῆς Ἀποκαλύψεως πρόγραμμα; Μὴ πλανᾶται παρακαλῶ δι' οὐδένα ἄλλον λόγον, προεγράφη τὸ μυστικὸν τοῦτο πρόγραμμα, ἢ διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν. Ἀφ' οὗ ὁ σκοπὸς ἐπιτευχθῇ, τί τὸ ὄφελος τῆς τηρήσεως τοῦ μέσου; διὰ στόματος τοῦ Ἰωῆ λέγειν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς κατοίκους Νινευῆ· «μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ Νινευὴ καταστραφήσεται.» Κατεστράφη; Ὁχι. Διὰ τὴν οἱ κάτοικοι αὐτῆς φοβηθέντες τὴν ἀπειλὴν τοῦ Θεοῦ ἔπαυσαν ἁμαρτάνοντες, δείξαντες τοῦτο διὰ μετανόιας ἄκρας· καὶ ἡμῖν συμβαίνει τὸ ὅμοιον. Διὰ τὴν προεγράφη τὸ θεῖον πρόγραμμα; Διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Ἐπετεύχθη αὕτη; Ματαιωθῇ τὸ μέσον διὰ τὸν ἀνθρώπον ἐγέ-

νετο τὸ σάββατον· ἂν ὁ ἄνθρωπος ἐκλίπη τί τὸ ὄφελος αὐτοῦ;
 Ἄλλ' ἄφου, ὡς βλέπετε τὰ δύο τρίτα τῆς Ἀποκαλύψεως ἐξεπλη-
 ρώθησαν, ἀμφιβάλλεται, καὶ ἐν ἐνδεχομένῃ μετανοία τοῦ πλειο-
 τέρου μέρους τῆς ἀνθρωπότητος, περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ὑ-
 πολειφθέντος; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἄλλ' εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως καὶ
 ἢ Ἰεζάβελ, καὶ τὸ θηρίον, καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ ὁ θάνατος
 καὶ ὁ Ἀπολλύων καὶ ὁ ἄδης καὶ ὁ δράκων, πάντες οὗτοι, οἱ ἀ-
 ποτελοῦντες τὴν ἐνυπόστατον τῆς κακίας διαφθορὰν, θὰ ἐγκλει-
 σθῶσιν εἰς τὸ πῦρ, τὸ δι' αὐτοὺς καὶ μόνους ἡτοιμασμένον.

Π' 7 8. «Κοὶ εἶπέ μοι ἄγγελος· διατί ἐθαύμασες ;
 » Ἐγὼ ἐρῶ σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θη-
 » ρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ
 » κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα· τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν (α)
 » καὶ οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου,
 » καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοι-
 » κοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς. ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ
 » βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέπόντων
 » τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καὶ παρέσται.»

Θαυμάζω διὰ μερικοὺς, οἵτινες συζητοῦντες περὶ τειούτων
 ὑψηλῶν δογμάτων, τολμῶσι νὰ ἐκφέρωσι γνώμας τόσον παχυλὰς
 καὶ ἀναρμόστους, ὥστε ν' ἀποδίδωσι ταῦτα εἰς ἱστορικὰς ἐξελίξεις
 φυσικῶν ἐπεισοδίων καὶ εἰς ἐφήμερα ἄτομα, ἅπερ παρερχόμενα,
 οὐδὲ ἔχνος ὑπάρξεως ὀπισθεν αὐτῶν ἐγκυκταλείπουσιν· ἀκούσατε
 τί λέγει ὁ ἄγγελος τῷ Ἰωάννῃ. «Διατί ἐθαύμασες; Ἐγὼ ἐρῶ σοι
 τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου, τοῦ βαστάζοντος αὐ-
 τήν» ἂν ἦσαν ταῦτα εἰκόνες φυσικῶν φαινομένων, πρὸς τί νὰ κλη-
 θῶσι παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀγγέλου, τοῦ γινώσκοντος τὴν πραγ-
 ματικὴν σημασίαν μυστήρια; μυστήριον γυναικὸς καὶ μυστήριον
 θηρίου. Λέγει λοιπὸν πρὸς αὐτόν. «Τὸ θηρίον ὃ εἶδες, ἦν καὶ οὐκ
 ἔστιν· ἡ εἰκὼν αὕτη παρὰ κλητῶ εἶνε δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς

(α) Σημειώσατε ἐνταῦθα καλῶς, ὅτι τὸ ἦν ἔχει ἐνεστωτικὴν σημασίαν,
 καὶ οὐχὶ παρατατικὴν· κατὰ τὸ «ἐγὼ εἰμὶ ὃ ὦν καὶ ἦν καὶ ὃ ἐρχομενος.»

πραγματικότητα ὕλικήν καὶ ἐπίγειον; «ἦν καὶ οὐκ ἔστι.»(α) Καὶ ὁμοῦς ἐφαρμοζόμενον ἐπὶ τοῦ ἐγωῦστικοῦ καὶ φιλαύτου τῆς ἀνθρωπίνης παραφορᾶς θηρίου, παρυσιαζει λύσιν σαφῆ καὶ ἐναργεστάτην. «ἦν.» αἱ συνέπειαι τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ βεβαιουσι τοῦτο· δηλαδὴ ὅτι ἦν· «οὐκ ἔστι.» οὐ μόνον διότι ἡμεῖς δὲν ἀντιλαμβάνόμεθα αὐτοῦ, σωματικῇ αἰσθήσει, ἀλλὰ καὶ πραγματικῶς, ἐν τῷ ἀπορασίᾳ γενέσθαι ἡμᾶς ὡς τὰ παιδία, κατὰ τὴν ἀκακίαν καὶ ἀγαθότητα τὸ θηρίον τοῦτο οὐκ ἔστι. Ἐν δὲ τῷ ἐπιμεῖναι εἰς τὸ πείσμα τῆς ἀλόγου ἡμῶν ἐπιμονῆς, τοῦ νὰ πράττωμεν παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἡμῶν συνειδήσεως πᾶν ὅ,τι ὑπαγορεύει ἡμῖν αὐτὸ διὰ τῆς ὁρέξεως ἡμῶν καὶ ἀλόγου ἐπιθυμίας «παρέσται.» Ἐν ἄλλοις κειμένοις ἔχει «καίπερ ἔστιν.» δηλαδὴ τὸ θηρίον τοῦτο τῆς φιλαυτίας ἦν καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἰωάννου, ἀλλ' ὡς προαίπομεν ὁ λόγος ἀφορᾷ περὶ τῆς ἐξιδιασμένης τοῦ ἀντικειμένου δράσεως ἐπὶ τῆς γῆς.

IZ. 9-11 «Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν· αἱ ἑπτὰ » κεφαλαὶ ὄρη ἑπτὰ εἰσιν· οἱ πέντε ἔπесαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ » ἄλλος οὕπω ἦλθε, καὶ ὅτιαν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ » μεῖναι· καὶ τὸ θηρίον ὁ ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὁ- » γδοὸς ἔστι καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστί καὶ εἰς ἀπώλειαν » ὑπάγει.» (α)

Ἡ γυνὴ εἶπομεν ὅτι εἶνε ἡ σημερινὴ πολυτέλεια, ἥτις ὡς ἐκ τῆς ἀκαταστασίας αὐτῆς καὶ ποικιλομόρφου ἀλόγου αὐτῆς διαγωγῆς, φερωνύμως λέγεται καὶ εἶνε Βαβυλῶν· ὡς δὲ ἐκ τῆς ἀκρασίας καὶ περὶ τὴν ἀσέλγειν ἀκάθεκτος, καλεῖται καὶ Ἰεζάβελ. αὕτη ἡ γυνὴ ὥφθη καθημένη ἐπὶ τὸ κόκκινον θηρίον, διότι γεννᾶται τρέφεται καὶ θριαμβεῖ, δυνάμει τῆς ἐγωῦστικῆς καὶ φιλαύτου τῶν ἀκρατῶν ἐμπαιθείας. Αὕτη λοιπὸν ἡ ψυχικὴ ἡμῶν ἄλογος ἐμπάθεια, εἶνε τὸ ἐκ θαλάσσης ἀναβάν θηρίον, ἥτοι ἐκ τῆς καρδιακῆς τῶν ἐπιρρεπῶς ἐχόντων πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ἀ-

(α) Πρὸς τελειοτέραν κατανόησιν τοῦ ρητοῦ τούτου παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην ἡμῶν εἰς τὴν διεκμηνέυσιν τοῦ ρητοῦ. (1η' 4-5).

(α) Φίλοκ. 266. Θεοδώρου ψυχωφ. κεφ. ι'.

χρειότητος, κατὰ τὴν φωνὴν τῆς Γραφῆς. «Ἄδης καὶ ἀπώλεια φανερά παρὰ τῷ Κυρίῳ· οὐχὶ καὶ ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου;» καὶ ὁ Κύριος λέγει ρητῶς. «Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται α') διαλογισμοὶ πονηροὶ, β') φόνοι, γ') μοιχεύει, δ') πορνεῖται, ε') κλοπαί, στ') ψευδομαρτυρίαι ζ.) βλασφημίαι, ταῦτα τὰ ἁμαρτήματα, εἶνε τὰ τῆς ἐπτακεφάλου ἡμῶν ἐμπικθείας ἀποτελέσματα, δηλαδὴ τῆς γαστριμαργίας, τῆς φιλαργυρίας, τῆς κενοδοξίας τῆς πορνείας, τῆς ὀργῆς, τῆς ἀκηδείας καὶ τῆς ὑπερηφανείας· ἄρα τὰ πάθη αὐτὰ εἶνε τὰ ὄρη ἐκεῖνα ἐφ' οἷς ἡ γυνὴ κἀθηται καὶ περὶ τούτων τῶν ὀρέων αἰνιτιζόμενος ὁ Κύριος ἔλεγε τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. «Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὥσπερ κόκκον συνάπεως ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται.» Καὶ Βασιλεῖς λέγει ἐπὶ τὰ εἰδέν· οὗτοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ λογισμοί, ἤτοι αἱ ἐν ἡμῖν τοῦ Σατανᾶ πονηραὶ ἐνέργειαι, αἱ διεγείρουσαι σχετικῶς τὰ εἰρημμένα ἐπὶ τὰ πάθη. Οἱ πάντε λέγει ὅτι ἔπεσαν, δυνάμει τῆς σταυρώσεως τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀκολουθησάντων αὐτῷ ἀποστόλων ὁμολογητῶν τε μαρτύρων καὶ δικαίων· καὶ ἐννεεῖ βεβαίως ἐκεῖνας τὰς πονηρὰς ἐνεργείας, αἵτινες κατεπολέμουν τὸν νόμον τὸν γραπτόν, τὸν τότε καθυποτάττοντα τὴν πενταπλῆ αἰσθησιν, ἵνα ἐν τῇ καθυποτάξει ταύτῃ, κινῆται ἀταράχως ἡ τοῦ σώματος φύσις, τὴν τροχίαν τοῦ πρακτικοῦ βίου διαπερῶσα. «Ὁ εἷς ἐστίν» ὁ τῆς ψυχῆς θάνατος, ὁ ἐπιδεκτικὸς μετανόιας. ὁ ἄλλος οὕτω ἦλθεν· ὁ γεννήτωρ τῆς ἐωσφορικῆς οἰήσεως. Ὁ ἀπολλίων· (θ'. 11) ὁ ὁποῖος θὰ βασιλεύσῃ ἐλάχιστον διάστημα (θ'. 10) λέγων δὲ ὁ ἄγγελος τῷ Ἰωάννῃ ὅτι καὶ τὸ θηρίον ὁ ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοος (α) ἔστι, ἐκ τῶν ἐπὶ τὰ ἐστίν, ἐννεεῖ βεβαίως ὅτι καὶ τοῦτο κατέχεται ἐκ τῆς πονηρᾶς ταύτης φύσεως τῶν ἐν

(α) «Οἱ ὁκτώ γενικώτατοι τῆς κακίας λογισμοί, ἐν οἷς περιέχεται πᾶς λογισμὸς, καὶ ἐξ ὧν πάντες τὴν γένεσιν ἔχουσιν, ὡς ἐκ τῆς Ἥρας τε καὶ τοῦ Διὸς πᾶς δαίμων ἀναγῆς θεὸς Λαταῶν, κατὰ τοὺς ἐκείνων μύθους πάντες ἀνέρχονται ἐν πύλῃ καρδίας, καὶ τὸν νοῦν εὐρόντες ἀφύλακτον· εἰς καθεὶς εἰσέρχονται ἐν ἰδίῳ καιρῷ· ὁπότερος δ' ἂν τῶν ὁκτὼ διαλογισμῶν, ἀναβὰς ἐν καρδίᾳ εἰσέλθῃ ἐσμὸν λογισμῶν αἰσχροῶν εἰσάγει, καὶ οὕτω τὸν νοῦν σκοτίσας, ἐκκαλεῖ τὸ σῶμα προτρεπόμενος εἰς ἐργασίαν αἰσχροῶν πράξεων. (Φιλοκ. 149. Ἑσυχίου. ροξ'),

• Πᾶς λογισμὸς, φαντασίαν ἐν νῷ αἰσθητοῦ πράγματοςποιεῖ. νοῦς γὰρ

λόγῳ ἑπτὰ πνευμάτων, ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν· ἐπειδὴ ὁ Ἰωάννης ὁ πρόδρομος ἦλθεν ἐν πνεύματι Ἑλισοῦ, διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ Χριστὸς οὗτός ἐστιν Ἑλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι· ὅχι διότι ὁ Ἰωάννης κατ' οὐσίαν ἐστὶν αὐτός ὁ Ἑλίας ἀλλὰ διότι ἐμπορεῖτο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ, καὶ τούτου ἕνεκεν ἐλέγχων τοὺς Φαρισαίους ἀπειλητικῶς ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς· «γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὁργῆς ;»

Μὴ ἀμφιβάλλητε, ἀγαπητοὶ περὶ τούτων, καθότι, ἂν ἐπὶ παραδείγματι θελήσωμεν νὰ ἐνισχύσωμεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τὴν ἀρετὴν τῆς εὐσεβείας, δυνάμει τῆς ἀδόλου ἡμῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπης, καὶ κατὰ συνέπειαν νεκρώσωμεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὰ ἐν λόγῳ πάθη, τὰ ἀποτελοῦντα οὕτως εἰπεῖν τὴν αἰσθητικὴν δρᾶσιν τῶν πονηρῶν ἐν λόγῳ πνευμάτων, ἀμέσως θὰ ἰδῇτε ὅτι οὔτε τὸ θηρίον θὰ ὑφίσταται, δυναστεῦον τὸν κόσμον, ὥπως βλέπετε σήμερον, οὔτε ἡ Βαβυλὼν, οὔτε ἄλλη τις ἀηδία καὶ ἀθλιότης, ἀλλ' ἀντ' αὐτῶν μόνη τις θὰ ἐπέλθῃ ἡ ἰσότης δι' ἀγάπης καὶ ὁμονοίας, ἣν μετὰ τοιαύτην καὶ τηλικαύτην θυσίαν ἡ κραταιὰ καὶ ἀπέραντος Ρωσία, οὐ μόνον οὐκ ἀπέκτησεν, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἐφυγάδευσεν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῆς, διότι ἐφηρμόσθη τὸ ἐωσφορικὸν τῆς Μασσονίας σύστημα, ἥτοι ὁ ἔβδομος ἐν λόγῳ βασιλεὺς, (ιβ' 19-21) καὶ ὅχι ὁ νόμος τοῦ εὐαγγελίου. Ἀτυχῶς, ἂν δὲν προβλέψωμεν καὶ ἡμεῖς, ἀλλ' ἀφήσωμεν νὰ ἐξαπλωθῇ ὅπως ἐν Ρωσίᾳ τὸ ἐγωϊστικὸν τῆς φιλαυτίας σπέρμα, νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι τὰ ἔσχατα ἡμῶν θὰ ὦσι χεῖρονα τῶν ἐν Ρωσίᾳ πρώτων. «Τῆς φιλαυτίας, ὡς ἀρχῆς καθὼς εἶπον καὶ μητρὸς τῶν κακῶν, λέγει ὁ θεὸς Μάξιμος, ἀποτελούσης, πάντα τὰ ἐξ αὐτῆς τε καὶ μετ' αὐτὴν συναποτίλλεσθαι οἶωθεν. Ἐπειδὴ ταύτης μὴ οὔσης, οὐδὲν οὐδαμῶς τὸ παράπαν κακίας ἔχνος, ἢ εἶδος ὑφίστασθαι δύναται. (α)»

ΙΖ' 12-14. «Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω ἔλαβον· ἀλλ' ἐξου-

---

ῶν ὁ Ἀσούριος, οὐκ ἄλλως ἀπατᾶν ἐξισχύει, εἰ μὴ χρήσεται τοῖς παρ' ἡμῶν αἰσθητοῖς καὶ συνήθεσι.» (ρπ') τοῦ αὐτοῦ.

(α) Φιλοκ. 367. ἑκατ. γ' λγ'.

» σίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θη-
 » ρίου· οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι καὶ τὴν δύναμιν καὶ
 » τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν· οὗτοι μετὰ
 » τοῦ ἄρνιου πολεμήσουσι καὶ τὸ ἄρνιον νικήσει αὐτούς.
 » Ὅτι Κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ
 » οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.»

Τὰ δέκα κέρατα ἐξεικονίζουσι τὰ ὄργανα ἐκεῖνα τοῦ Σατανᾶ, ἅπερ ὡς εἵπομεν καὶ ἔμπροσθεν (ιβ' 3) πολεμοῦσι τὰς δέκα ἐντο-
 λὰς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἀποτελοῦσι τὸν ὀπλισμὸν τῶν πέντε βασιλέων
 ὧν τὴν πτώσιν ἐπήνεγκε τὸ πρῶτον ὁ νόμος τῆς χάριτος. Ἐπειδὴ
 δὲ τὸ ἐλατήριον τὸ ἐλαῦνον ταῦτα πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κακοῦ
 ἄρχεται ἐκ τῆς ἐγκραδίου ἐπτακεφάλου ἐμπαθείας, διὰ τοῦτο λέγει,
 ὅτι μίαν γνώμην ἔχουσι μετὰ τοῦ θηρίου καὶ ἀναγνωρίζουσι τὴν
 κυριότητα αὐτοῦ· ἐκτὸς τούτου ἠκούσαμεν καὶ ἄλλοτε ὅτι ὁ δρά-
 κων πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν τῷ θηρίῳ δέδωκε. (ιγ' 4) ἄρα αἱ
 κεφαλαι καὶ τὰ κέρατα ἓνα σκοπὸν ἐπιδιώκουσι.

Σχετικῶς περὶ τοῦ μυστικισμοῦ τούτου τοῦ δράκοντος, τοῦ τε-
 κταίνοντος ἐν ἡμῖν τοὺς δολίους αὐτοῦ σκοποὺς διὰ τε τῶν παθῶν
 λογισμῶν καὶ φανταστικῶν παραστάσεων, λαλῶν ὁ πατὴρ ἡμῶν
 Ἰρηγόριος ὁ Σιναΐτης, οὕτως ἀποφθέγγεται. «Σημείωσε ὅτι πρὸς
 βέβληνται τῶν μὲν λογισμῶν αἱ αἰτίαι. τῶν δὲ φαντασιῶν αἱ λο-
 γισμοί. τῶν δὲ παθῶν αἱ φαντασίαι. τῶν δὲ δαιμόνων τὰ πάθη,
 ὡς σειρὰ τις καὶ τάξις ἐν ἀτάκτοις πνεύμασι, δολίως ἐν τοῦ ἐνός
 ἐχόμενον ἤρτηνται. πλὴν οὐδὲν ἐνεργεῖ καθ' ἑαυτό, ἀλλ' ὑπὸ
 δαιμόνων ἐνεργεῖται. οὔτε φαντασία εἰδωλοποιεῖται, οὔτε πάθος
 ἐνεργεῖ, χωρὶς τῆς λεληθότως κρυφίας δαιμονικῆς δυνάμεως. εἰ
 γὰρ καὶ πέπτωκεν ὁ Σατᾶν συντριβείς, ἀλλὰ πλέον ἰσχύει, τῇ
 καθ' ἡμῶν ραθυμίᾳ γαυριούμενος.» (φιλοκ. 887, σ')

Ὁ σημερινὸς μπουλσεβικισμὸς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποτελεῖ τὸν
 κερατοπλισμὸν τοῦ θηρίου. ἀλλὰ καὶ οὗτοι οἱ δευτερεύοντες βασι-
 λεῖς, ὧν ἡ βασιλεία διαρκεῖ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς οἰκείας ἐκά-
 στου ἑρμῆς, θὰ καταβληθῇ τελικῶς ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπὸ τῶν
 κλητῶν καὶ ἐκλεκτῶν καὶ πιστῶν. Καὶ τούτου γινώσται ἐσμέν, ἐν
 τῷ εἰπεῖν, «Καὶ ἐγένετο σεισμὸς μέγας ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
 καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε.» (ια' 13)

ΙΖ' 15-18. «Καὶ λέγει μοι τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ
 » πόρνη κάθεται λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσι, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσ-
 »σαι. καὶ τὰ κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισή-
 » σουσιν τὴν πόρνην καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν
 » καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται καὶ αὐτὴν
 » κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ. ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρ-
 » δίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μί-
 »αν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ,
 » ἅχρι τελεσθῶσιν οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶ-
 » δες ἐστὶν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ
 » τῶν βασιλέων τῆς γῆς.»

Ἰνα πείσῃ ἡμᾶς τελείως ὁ μέγας θεολόγος, τοῦ ὅτι τὰ συμ-
 βολικὰ ταῦτα ἐξεικονίσματα μακρὰν ἀπέχουσι τοῦ νὰ εἰκονίζωσιν
 αἰσθητὰ τῆς προσκαίρου ὕλης πρόσωπα, εἴτε ἕτερα ἀντικείμενα,
 νῦν μὲν λέγει ἡμῖν ὅτι ἡ γυνὴ κάθεται ἐπὶ θηρίον κόκκινον, νῦν
 δὲ ἐπὶ ὕδατων πολλῶν. τοιαύτη γὰρ ἡ φύσις τῶν παραστάσεων
 ἐκείνων, αἵτινες ἐξεικονίζουσι νοήματα πνευματικῶν εἴτε ὑπερ-
 φυῶν εἴτε παραφυσικῶν γνώσεων. Τὰ ὕδατα ἐξεικονίζουσι γενικῶς
 τὴν περιεκτικὴν ἐμπάθειαν τῆς ἀλόγου τῶν ἀνθρώπων διαγωγῆς·
 (ἡ' 8). ἐνταῦθα εἰδικῶς παριστάνουσι τὴν ἀκαταστασίαν τῆς ἀν-
 θρωπότητος, ἣτις, ὥς ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῆς ἀναγκῶν, ἐξυπηρε-
 τοῦσα τὰ παλυνειδῆ αὐτῆς πάθη καὶ ἀκαίρους καὶ παραλόγους ἔ-
 ξεις τε καὶ συνηθείας, ἄγεται ὄντως καὶ φέρεται ἀτάκτως ὥς ρεύ-
 ματα θαλάσσια ὑπὸ τῶν γνωστῶν τεσσάρων ἀνέμων ἐλαυνόμενη
 καὶ κατὰ συνέπειαν ἐφαρμόζουσα ἐν ἑαυτῇ κατὰ γράμμα, τὸ,
 «πάντα ματαιότης ματαιότητων καὶ προαίρεσις πνεύματος.» δη-
 λαδὴ ἀγόμεθα συμφώνως πρὸς τὰς τερατώδεις καὶ τραγελαφικὰς
 διαθέσεις τοῦ ἐν ἡμῖν ἐπικρατοῦντος θηρίου, οὗ διδάσκαλος καὶ
 ὁδηγὸς εἶνε ὁ μέγας ἐφευρέτης τῆς ἀστάτου φαντασίας, δράκων ὁ
 ἀρχέκακος. Ἡ ἀκαταστασία αὕτη ἀδελφοί, θὰ δεινωθῇ ἔτι, θὰ
 φθάσῃ εἰς τὸ μὴ περαιτέρω. οἱ λαοὶ ἐν τούτοις θὰ ἐκσπάσωσιν·
 διότι κατὰ πρᾶξιν θὰ πληροφορηθῶσιν ὅτι ὁ νεωτερισμὸς εἶνε τὸ
 αἴτιον τοῦ κακοῦ. Ἄρα ἐν τῷ συναρπασμῷ αὐτῶν θὰ δεῖξωσι τὸ
 μέγα μῖσος τὸ ὁποῖον πρὸ πολλοῦ τρέφουσι κατ' αὐτοῦ καὶ ἀδυνα-
 τοῦσι νὰ φανερώσωσι αὐτὸ διὰ τοὺς ἰσχυροὺς. θὰ ἐρημώσωσιν ἐπὶ

τέλους τὴν ἐνδεικτικὴν ἐμφάνειαν τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ καὶ θὰ καταντήσωσι νὰ φέρωσι ταύτην εἰς σημεῖον χειρότερον τῆς μεγάλης Ρωσίας καὶ τοῦτο, κατὰ θείαν πραραχώρησιν, καθότι, ὡς προείπομεν ἡ ἐπιδεικτικὴ αὕτη τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ παράταξις, εἶνε εἰκὼν τῆς ἐσωτερικῆς λατρείας τὴν ὁποίαν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, ἐν ᾧ νομίζει, ὅτι τὴν προσφέρει εἰς ἑαυτόν, ὅμως πραγματικῶς ἀπονέμεται αὕτη εἰς αὐτὸ τὸ ἐπτακέφαλον θηρίον, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἐστί, ἢ αὐτὴ αὕτη ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ δράκοντος. Καίτοι θὰ καταπέσῃ ἡ κατηραμένη πολυτέλεια, θὰ ἐξακολουθήσῃ ὅμως ἔτι νὰ βασιλεύῃ τὸ θηρίον, ὅπως τοῦτο βλέπομεν εἰς τοὺς Ρώσους. Ὅπου καίτοι ἐνεκρώθη τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς, καὶ κατεφαγώθησαν αἱ σάρκες αὐτῆς, (α) ἦτοι, οἱ διὰ τοῦ ὕλικου πλούτου καὶ σοριστικῆς ἐπιδειξέως αὐτὴν κατακοσμοῦντες, ὅμως διοικεῖ εἰσέτι τὸ ἄλογον τῆς ἐμπαθείας ἐγὼ ὑπὸ τῶν σοσιαλιστῶν, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς γέννημα ἐχίδνης. Ἐπὶ τέλους ἰδοὺ ὁ ἄγγελος γνωστοποιεῖ τῷ Ἰωάννῃ καὶ δι' ἄλλου τρόπου, τοῦ ὅτι ὁ λόγος περὶ βαβυλῶνος, δὲν ἀφορᾷ πράγματα αἰσθητά, ἀλλὰ ἐνυπόστατον καὶ διαρκῆ μυστικὴν καὶ σκόπιμον τοῦ Σατανᾶ ἐνέργειαν, ἵνα δι' αὐτῆς ματαιώσῃ τὴν ἐν ἐρήμῳ διαμένουσαν μέχρι καιροῦ καιρῶν καὶ ἡμῖς τοῦ καιροῦ (ιβ' 14) περιβεβλημένην τὸν ἥλιον· λέγει γὰρ αὐτῷ. «ἡ γυνὴ ἦν εἶδες εἶνε ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἥτις, —ὡς καὶ ἡμεῖς ἐμάθομεν (ια' 8), καλεῖται Σόδομα καὶ Αἴγυπτος. ἄρα αὕτη ἐστὶν ἡ πόρνη ἡ μεγάλη, ἡ ἀναφερομένη καὶ ἐν τῇ πρὸς τοὺς δόσιους ἐπιστολῇ διὰ τοῦ ὀνόματος Ἰεζάβελ. (β' 20)

ΙΗ' 1-3. «Μετὰ ταῦτα εἶδεν ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἑξουσίαν μεγάλην καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων, ἔπεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων καὶ φυλακὴ παν-

(α) «Ἐγὼ δὲ τὴν κρίσιν σου κρίνω, καὶ ἐγὼ τοὺς υἱοὺς σου ρήσομαι καὶ φάγονται οἱ θλίβοντές σε τὰς σάρκας αὐτῶν, καὶ πίνονται ὡς οἶνον τὸ αἷμα αὐτῶν καὶ μεθύσονται καὶ αἰσθανθήσεται πᾶσα σὰρξ ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ρυσάμενός σε, καὶ ἀντιλαμβανόμενος ἰσχύος Ἰακώβ. (Ἠσαΐ. μθ' 25).

» τὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου. (α) ὅτι ἐκ
 » τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκεν πά-
 » τα τὰ ἔθνη. καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρ-
 » νευσαν καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ
 » στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.»

Ἡ ἐξουσία καὶ ἡ δόξα τοῦ ἐμφανισθέντος νῦν ἀγγέλου, ἡ μέλλουσα τότε τὰ ἐμφανισθῆ οὐχ ἀπλῶς ἐν εἰκόνι καὶ θεωρίᾳ, ἀλλ' ἐν πράγμασι, ὧν ὁ καταρτισμὸς ἔσεται, ταῖς τῶν ἔμπαθῶν καὶ ἄσυνέτων χερσί, παρέχει ἡμῖν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει τὸ ἀμετάκλητον τῆς ἀποφάσεως τοῦ Θεοῦ. (β)

(α) «Καὶ νεμήσονται ἐν μέσῳ αὐτῆς ποίμνια καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ χαμαιλέοντες καὶ ἐχεῖνοι ἐν τοῖς φαρνίσμασιν αὐτῆς κοιτασθήσονται... αὕτη ἡ πόλις ἡ φανιλίτρια ἡ λέγουσα ἐν καρδίᾳ αὐτῆς «Ἐγὼ εἰμί, καὶ οὐκ ἔστι μετ' ἐμὲ ἔτι πῶς ἐγεννήθη εἰς ἀφανισμόν νομὴ θηρίων.» (Σοφον. Β' 14.)

(β) Ἐπὶ τοῦτο σημειοῦμεν δαψιλεῖς τὰς μαρτυρίας καὶ ἐκ τῶν παλαιῶν προφητῶν, ἵνα μᾶλλον καταδειχθῇ ἡμῖν τὸ τοῦ Θεοῦ ἀμετάκλητον. καὶ ὅτι ἡ Γραφὴ ἐγένετο τύπος τῶν γενέσθαι μελλόντων, καθ' ὅτι ἐν τῇ σκιᾷ προσεγράφησαν τὰ τῆς ἀληθείας πράγματα. Σχετικῶς αἰτιολογῶν ὁ θεὸς Χρυσόστομος τὸν λόγον, δι' ὃν καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἀφείλες τὰ ἀναφερόμενα παραδείγματα τῆς τιμωρίας ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ εὐαγγελικοῦ, παροτρύνει τοὺς ἀδελφοὺς πρὸς διόρθωσιν μέσον τῆς ἀπειλῆς τοῦ νόμου Μωϋσέως λέγει, «Τίνος οὖν ἔνεκεν οὐ ταῦτα εἰπεῖν, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἀφείλες, οὕτως πῶς φησιν, οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλῃν ἦσαν, καὶ τοῦ Μωϋσέως αὐτοὺς ἀναμνησκων τὰ ἐπὶ τῆς χάριτος τέως σιγήσας; οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ ἄνευ λόγου τινὸς τοῦτο ποιεῖ πολλῆς γὰρ σοφίας ἦν πεπληρωμένος· ἀλλὰ τί δήποτε καὶ διατί; δυσὶν ἔνεκα τούτων, ὁμοῦ τε αὐτῶν βουλόμενος καθάψασθαι μᾶλλον καὶ δεῖξαι τῆς παλαιᾶς διαθήκης πρὸς τὴν καινὴν πολλὴν οὖσαν τὴν συγγένειαν. ἐπειδὴ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ μὲν τῇ γεννῇ διαπιστοῦσι καὶ οὐ δὲ εἶναι κόλασιν νομίζουσιν, ἀλλὰ τὸν Θεὸν ἀπλῶς ἔνεκεν φόβου καὶ σωφρονισμοῦ ἡπειληκέναι σκόληκα τὸν ἀτελεύτητον, τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, τοῖς δὲ παρελθούσιν οὐκ ἔχουσιν ἀπιστῆσαι. τὰ γὰρ γεγενημένα πῶς ἄντις δύναται λέγειν μὴ γενέσθαι; τοῖς μὲν γὰρ οὐδέπω φανείσιν, οὐδὲ εἰς ἔργον ἐξελθούσιν, εἰσὶ πολλοὶ οἱ διαπιστοῦντες, τοῖς δὲ γεγενημένοις καὶ τέλος εἰληφόσι, καὶ νυκτὶς τις ἀνεύθυνος ἢ καὶ ἀγνώμων, οὔτε εἰ βουληθεὶς δυνήσεται ποτε ἀπιστεῖν. Ἀπὸ τῶν σφόδρα ὁμολογημένων καὶ τέλος ἔχοντων, καὶ ὧν πολλὰ μένει τὰ

Οἷαν συμπάθειαν τρέφει ὁ τὰ σαρκικά φρονῶν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, καὶ τούτου ἕνεκεν εἰς αὐτὸν φαίνεται πολὺ δύσκολον ἢ κακοπάθεια, τοιοῦτοτρόπως καὶ πάντα τὰ μέλη τ' ἀποτελοῦντα τὴν βασιλείαν τῆς σημερινῆς πολυτελείας, ἐρωτικῶς πρὸς αὐτὴν διακείμενοι, ἀπιστοῦσιν εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ, καὶ τοιοῦτοτρόπως φαίνονται ράθυμοι περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ. Καὶ ὅμως δέον νὰ παύσωσι τ' ἀστεῖα. Ἡ ἐμφάνις αὕτη τοῦ ἀγγέλου ἐν ἐξουσίᾳ μεγάλη, ἀμετακλήτως ὀρίζει τὸν ἐντελῆ ἐξαφανισμόν τῆς σημερινῆς κακίστης ἡμῶν διαγωγῆς, καθότι ἡ προκαλουμένη ἐξ αὐτῆς ζημία, δὲν εἶνε προσωρινή, ἀλλὰ αἰώνιος ψυχικὴ ἀπώλεια. Αὕτη εἶνε τὸ πρωταίτιον τοῦ νὰ λησμονῶμεν τὸν δημιουργὸν ἡμῶν Θεόν, καὶ τὸν Λόγον αὐτοῦ δι' οὗ ἐδημιουργήθημεν, καὶ τὸν λόγον δι' ὃν οὗτος ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος ἡμᾶς ἐδημιούργησεν, ἀντ' αὐτοῦ δὲ λατρεύομεν τὴν ἐν ἀμέτροις εἵδεσι παρισταμένην ἄδραν ὕλην διὰ τῶν ἀναγκῶν ἡμῶν, αἵτινες εἰσὶν ἀπόρροια τῶν παθῶν ἡμῶν, ἅπερ κυκλικῶς γεννᾷ τρέφει καὶ ἐνισχύει αὕτη ἡ ὕλη, τῇ προαιρέσει ἡμῶν καὶ τῇ μυστικῇ ἐνεργείᾳ τοῦ δράκοντος. ἐν τούτοις παρακαλῶ, κατὰ τί διαφέρομεν τῶν εἰδολολατρῶν; κἀκεῖνοι, καίτοι ἔζων εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ σκότους, ὅμως ἢ πρὸς τὰ εἰδῶλα λατρεῖα αὐτῶν, κάπως ἦτο ἐλαφροτέρα, διότι ἦτο ἐξωτερικὴ· ἀλλ' ἢ πρὸς τὰ νοητὰ εἰδῶλα τῆς καθ' ἡμᾶς Βαβυλῶνος λατρεῖα τῶν μελῶν αὐτῆς, εἶνε καρδιακὴ καὶ ἐνδόμυχος, καθ' ὅτι ἐγενικεύθη ἡ πρόληψις, τοῦ ὅτι διὰ νὰ ἐκλείψῃ τὸ σημερινὸν πολυδάπανον καὶ πολυφροντισ οὐσιμα τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ, ἡ ἀνθρωπότης ἂν δὲν ἀφανισθῇ, ὅμως θὰ φθάσῃ εἰς ἀποκτίνωσιν. Εἶνε δυνατόν παρακαλῶ νὰ

λείψανα βούλεται αὐτοὺς πιστώσασθε περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ δικαιοκρασίας μονονουχί λέγων. εἰμὶ νομίζεις εἶναι γέννηαν μηδὲ τιμωρίαν καὶ κόλασιν, ἀλλ' ὅπλως τὸν Θεὸν ἀπειληκέναι, τὰ παρελθόντα ἀναλογισάμενος καὶ τοῖς μέλλουσι πιστεῦν. Εἰ γὰρ ὁ αὐτὸς ἐστὶ Θεός, ὅς καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ νῦν οἰκονομῶν καὶ τὰ ἐπὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τὰ ἐπὶ χάριτος, ὥσπερ οὖν καὶ ἔστιν ὁ αὐτός, ποῖον ἂν ἔχει λόγον, ἐκείνους μὲν ἁμαρτάνοντας κολάσαι καὶ τιμωρήσασθαι, ἡμᾶς δὲ ταῦτα καὶ πολλῶ χαλεπότερα ἐκείνων πταίνοντας ἀτιμωρήτους ἀφεῖναι; ἐρωτῶ τοῖνυν· ἐπόρνευσαν Ἰουδαῖοι καὶ ἐκολάσθησαν; ἐγόγγυσαν καὶ ἐτιμωρήθησαν; ἀνάγκη πᾶσι ὁμολογήσαι. πῶς, οὖν ὁ τιμωρησάμενος ἐκείνους, σὲ τὰ αὐτὰ τοῖς μὲν παρῴρηται;

ὑπάρξῃ χειροτέρα πρόληψις ταύτης, καὶ τούτου ἔνεκεν πάντες ψυχῇ τε καὶ σώματι λατρεύοντες τὴν ὕλην μετ' ἀφελείας, νὰ λέγωμεν, «σώκες ἐσμέν καὶ σαρκικὰ φρονοῦμεν, καὶ περὶ σαρκὸς διαλεγόμεθα;» Μὴ μᾶς φανῇ παράδοξον τὸ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα, καθότι ἡ ἤδη ἐπικρατοῦσα μασσωνία, νευρουμένη σήμερον, ὡς οὖσα τοῦ Σατανᾶ συναγωγή, ἀπὸ θεϊστῶν ἀθεϊστῶν τε καὶ ὑλιστῶν, παράγει καὶ διαδίδει τοιαῦτα ἐκβράσματα, ἅπερ ἀνείλκυσεν ἐκ τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, ἧς ὁ ἀναβρασμὸς διὰ τοῦ ἐκφυσηματος τοῦ Ἀββαδῶν κατασκοτίζει αὐτοὺς καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐν τῇ στοᾷ αὐτῶν ἐωσφορικῆς συζητήσεως. Οἱ ἐν τῇ ἐν λόγῳ στοᾷ, ἔνεκεν τῆς ἀργολογίας καὶ ἀκαίρου συνδιαλέξεως, πολλάκις περὶ Θεοῦ συζητοῦντες, παρανόμως, διότι οἱ ψυχικοὶ οὐ δέχονται τὰ τοῦ πνεύματος, διαιροῦνται εἰς δύο μέρη, εἰς θεϊστὰς καὶ ἀθεϊστὰς. ἀμφοτέρω τὰ μέρη ὡς ὄντως ψυχικοὶ καὶ μὴ τι ὑπερφυῆς ἀποδεχόμενοι διὰ πίστεως, προσπαθοῦσι διὰ πειραματικῶν ἀποδείξεων νὰ ὑποστηρίξωσιν ἕκαστος τὸ φρόνημα ἑαυτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ὡς προείπομεν διὰ τοῦ καπνοῦ τῆς ματαιοφροσύνης κατασκοτίζει τὸν νοῦν αὐτῶν ὁ νοητὸς αὐτῶν καθηγητὴς Ἀββαδῶν, μετὰ πολὺν καιρὸν καὶ πεισματῶδη συζήτησιν, φθάνουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα, ἵνα μὴ βεβαίως προσβληθῇ ἑκάτερα τῶν μερίδων, ὅτι ὑπάρχει Θεὸς καὶ δὲν ὑπάρχει. συμπέρασμα τερατῶδες καὶ τραγέλαφον. ἂν ὅμως οἱ τοιοῦτοι εἶχον τὴν ταπεινώσιν καὶ προσήρχοντο εἰς ἐκείνους, οἵτινες καίτοι δὲν μετέρχονται βίον πνευματικόν, ὅμως ἔχουσι μελετήσῃ γνώσεις πνευματικὰς τῶν πατέρων, ἡθελον λάβῃ πληροφορίας περὶ τοῦ λόγου τῆς ματαίας αὐτῶν περὶ Θεοῦ συζητήσεως, καὶ ἐπομένως ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ γνωρίσωσι τὴν θέσιν αὐτῶν, ἵνα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μεταβάλῃσι καὶ σύστημα.

Ὅριστικῶς λέγομεν ἀγαπητοί ὅτι, ὁ λόγος τῆς ἀστοχίας εἰς τοιαύτην περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ συζήτησιν, εἶνε ὁ ἑξῆς. Ὁ νοῦς ὁ Ἀσούριος ὁ μέγας ἐν δυνάμει, εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ καπνοῦ τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀπάτης, ὑποβοηθεῖ διὰ φαινομενικῶν ἀντιρρήσεων ἐν ἰσχυροφίᾳ, ἀμφοτέρω τὰ μέρη, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ διακωλύηται ἡ συζήτησις εἰς σκότῳ τῶν πολλῶν ἀλλὰ καὶ δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἄλλως, διότι, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τέλος ἀναντίρρητον συμπέρασμα τὴν ἀπόδειξιν, τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεός, δὲν δύναται, διότι τὰ πράγματα κράζουσι τούναν-

τίον· καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι τῷ εἶνε δυνατόν νὰ παρουσιάσῃ πειστικὴν περὶ τούτου ἀπόδειξιν, ὥστε νὰ πείσῃ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν περὶ ἀνυπαρξίας Θεοῦ, ἀφεύκτως θὰ συνεπαγᾶγῃται τὴν γενικὴν καὶ ἐσχάτην ἀποκτὴνωσιν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὗτος ἐν πολλοῖς ζημιοῦται, διότι ὅχι μόνον γίνεται πρωταίτιος ν' ἀφαιρεθῇ καὶ τὸ ἐλάχιστον ἶχνος τῆς τοῦ ἀνθρώπου αὐτοπροαιρέτου βουλῆς, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ τῆς νομίμου διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου τῆς κακίας κατὰ τῆς ἀγαθότητος, καὶ ἐπομένως παραίτιος καὶ τῆς λήξεως τοῦ ἐν λόγῳ πολέμου, καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ παρασκευαστῆς τῶν μέσων τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἡττῆς, ἀλλὰ καὶ λαβὴν θὰ παράσχη πρὸς τὴν πηγὴν τῆς ἀγαθότητος, ν' ἀποστείλῃ νέαν δύναμιν εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ μισοκάλου ἐν βίᾳ ἀναιρεθείσης αὐτεξουσιότητος. Ἀπ' ἀρχῆς ὁ ὅρος, ὁ προκατατεθείς ἐν τῇ ἐνάρξει τοῦ σταδίου ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀδὰμ εἶνε, νὰ διεξάγῃται ὁ ἀγὼν, οὐχὶ ἐν βίᾳ ἀλλ' ἐν αὐτεξουσιότητι· τούτου δ' ἔνεκεν, ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς κακίας, ἐξασκεῖται οὐχὶ βία ἀλλὰ σοφία. ἐξ αὐτῶν ὅσα εἵπομεν, βεβαίως κατενοήσατε τὸν λόγον, δι' ὃν, ὅσον συμφέρει τῷ Σατανᾷ ἢ παράτασις τῆς ματαιίας συζητήσεως, διότι οὕτως ἐνδυναμοῦται ἡ πλάνη, τοσοῦτον ἀπεναντίας ἀποφεύγει οὗτος τὴν πρόωρον ἀπόδειξιν τῆς τοῦ Θεοῦ ὑπάρξεως, καθότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πᾶσα ἡ ἀνθρωπότης, ἀνεξαίρετως θὰ καταφύγῃ εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ματαιολογίας ἐκείνων οἵτινες ἐπιμένουσι ν' ἀποδείξωσιν ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεός. Καὶ τῶν ἄλλων εὐχερῶς ἀναιρεῖται ἡ ἄλογος ἐπιμονὴ περὶ ἀποδείξεως, διὰ πειραμάτων ὅτι ὑπάρχει Θεός. ἐν ὅσῳ οἱ τοιοῦτοι ἀκολουθοῦσι τὴν διὰ πειραμάτων θεωρίαν, καὶ οὐχὶ τὴν ἐν πίστει καὶ φόβῳ Θεοῦ, ὁ μέγας νοῦς, ἐλευθέρως ἐγκαθήμενος ἐν τῇ διανοίᾳ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, εὐκόλως ἀνευρίσκει νέας ἀντιρρήσεις, δι' ὧν ὀπλίζει τὴν ἀντίθετον μερίδα κατὰ τῶν Θεϊστῶν, οὓς κρατῶν ἐν ναρκώσει, κατορθοῖ καὶ ἐν τούτοις νὰ κάμνῃ τὴν συζήτησιν ἀδιέξοδον, καθότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι, καὶ ὡς εἵπομεν προηγουμένως, ἡ ἀπέραντος συζήτησις εἶνε τὸ μόνον δι' αὐτὸν συμφέρον σύστημα, διότι πυκνοῦται ἔτι τὸ σκότος τῆς τοῦ ἔδου πλάνης καὶ ἀπάτης, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ ὑποθέσει, ὅπως καὶ ἐν τῇ πρώτῃ, ἂν κατορθωθῇ τελεία καὶ σαφὴς ἐν πειράμασιν ἀπόδειξις περὶ τοῦ

ὅτι ὑπάρχει Θεός, ἀμέσως θὰ ἐπέλθῃ ἡ ἄρσις τῆς αὐτεξουσιότητος· ἡ πρόωρος αὕτη ἀναίρεσις θὰ ἐπιβαρύνῃ καὶ αὐτὴς τὸν δράκοντα, καθότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, διὰ τῆς ἀνεξαίρετου τῶν ἀνθρώπων πρὸς Θεὸν καταφυγῆς, οὐχὶ διὰ πίστεως, ἀλλὰ διὰ φόβου, θὰ κλείσῃ τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος. Ὅλον τὸ πᾶν, ὡς εἵπομεν, ἔγκειται ἐν τῇ ζωῇ καὶ δράσει τῆς αὐτεξουσιότητος τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν δαιμόνων. ἐν ὅσῳ ὑφίσταται ἡ αὐτεξουσιότης, λειτουργεῖται κανονικῶς ὁ ἀγὼν· διότι, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀποκαλύπτονται ἐλευθέρως καὶ πασιγνώστως οἱ τῶν ἀνθρώπων διαλογισμοὶ καὶ ἐνδόμυχοι διαθέσεις αἱ τε ἀγαθαὶ καὶ αἱ πονηραὶ. Ἐπὶ τούτῳ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεός, καὶ ἄνθρωπος ὅπου ἐγένετο, ἵνα μὴ προσκρούσῃ εἰς τὸν ἀπαραίτητον ταῦτον τῆς αὐτεξουσιότητος χαρακτήρα, μέχρι σήμερον θαυματουργῶν διαφοροτρόπως, καὶ πρὸ παντὸς διὰ τοῦ ἀνὰ χεῖρας ἡμῶν θείου προγράμματος, ἐπιμένει εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος ἐν σοφίᾳ καὶ οὐχὶ ἐν βίᾳ· πονήρως τῇ συστήματι τούτῳ ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Σατᾶν· ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μὴ δυνάμενος, (ἐπεὶδὴ προσβάλλεται ὑπὸ τῶν ἀγίων,) νὰ συνεχίσῃ τὸ νόμιμον σύστημα τῆς ἐν σοφίᾳ διεξαγωγῆς, καταφεύγει καὶ εἰς τὴν βίαν. Τότε δὲ ὀριστικῶς θὰ ἐπέλθῃ ἡ λήξις τοῦ ἀγῶνος, ὅταν ὁ Σατᾶν περιέλθῃ εἰς τὸ σημεῖον ἐκείνο, καθ' ὃ, μὴ δυνάμενος παντελῶς νὰ ποιήσῃ χρῆσιν τῆς σοφίας αὐτοῦ, ἐν ἀπογνώσει ἐσχάτῃ, θὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῆς ἀγαθότητος ἐν ἀσυνεσίᾳ καὶ ἀλόγῳ ἐπιθέσει, ὅπου ὡς ἀνδράποδον συλληφθεὶς, θὰ ἐγκλεισθῇ εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς αἰωνίου αὐτοῦ τιμωρίας καὶ κολάσεως. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ φυσικὴν ἐξέτασιν μελετῶντες τὸ πρᾶγμα, οἰκτείρομεν τοὺς τοιούτους, διότι ἀφέντες τὴν φυσικὴν διασάλπινξιν τῶν ὄντων περὶ ὑπάρξεις Θεοῦ, καταφεύγουν εἰς χιλιάδας ἀποδείξεις ἀλαζονικῆς εὐφυΐας, ὅπου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Χριστὸν, ὅς εἶνε βέβαιος ὅτι οἱ συζητοῦντες ἄνευ πίστεως καὶ φόβου Θεοῦ, (α) οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν, ἢ φωνόγραφα τῶν ἐν αὐτοῖς ἐμφωλευομένων πονηρῶν πνευμάτων, ἅτινα νοερῶς φιλοτιμούμενα διεξάγουσι κυρίως αὐτὰ τὸν ἀγῶνα τῆς συζητήσεως. Ἡ ὑπαρξὶς τοῦ δημιουργοῦ

(α) «Οὐδὲν πτωχότερον διανοίας, ἐκτὸς Θεοῦ φιλοσοφούσης τὰ τοῦ Θεοῦ.» Διαδόχου ἐπισκόπου Φωτικῆς. Φιλοκ. 207.

τρανῶς διασαλπίζεται καὶ κηρύττεται διὰ τῆς σκοπίμου καὶ συντηρητικῆς καὶ κανονικῆς καὶ πανσόφου τελείας ἁρμονίας καὶ τάξεως, ἣν ἐκδηλοῖ ἅπασα ἡ κτίσις, οὐχὶ ἐν ἀπλαῖς λαλιαῖς, αἵτινες παρέρχονται ὡς ἡ σκιά, ἀλλὰ διὰ τῶν πραγμάτων, καὶ δὴ δι' ἐκείνων, τὰ ὅποια ἐν ᾧ κατὰ τὴν φυσικὴν αὐτῶν ὑπόστασιν διαφέρουσιν ἐκδιαμέτρου πρὸς ἀλλήλα, ὅμως κατὰ θέαν προνοητικὴν δύναμιν συνέρχονται καὶ συλλειτουργοῦσιν, οὕτως, ὥστε οὗ μόνον συντελοῦσι πρὸς τὴν ἁρμονικὴν καὶ σκοπιμὸν τῶν ὄντων ὑπαρξιν, ἀλλὰ καταρτίζουσι τὰ αἷτια καὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ζωῆς καὶ συντηρήσεως. Ἡ σοφία, ἡ κατὰ πάντα λόγον τελεία, ἣτις ἐξάγεται, ὡς τελικὸν συμπέρασμα ἐκ τῆς μελέτης τῆς φύσεως, εἶνε δυνατόν νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι εἶνε γέννημα αὐτῆς τῆς ἀδρανοῦς ὕλης, καὶ ἐπομένως νὰ λέγῃ ὅτι τὸ φῶς εἶνε ἀπόρροια τοῦ σκότους, ἢ ἡ ζωὴ εἶνε αἰτιατὸν τοῦ θανάτου, καὶ ὅχι καθ' ἃ διαλαλοῦσι τὰ πράγματα, ὅτι ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος αὐτῆς καὶ ἡ ποιότης τῆς εἶνε κτίσμα τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας καὶ δυνάμεως, καὶ ἀκαλούθως τὸ σκότος ἀπόρροια τῆς ἐλλείψεως τοῦ φωτός, καὶ ὁ θάνατος αἰτιατὸν τῆς ἐλλείψεως τῆς ζωῆς; Ἄν εἴπωμεν ὅτι ἡ ὕλη γεννᾷ τὴν σοφίαν, τότε θὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ τοῦ μηχανικοῦ ἢ τέχνης καὶ σοφίας, δι' ἧς κατασκευάζει τὴν μηχανὴν καὶ φέρει αὐτὴν εἰς κίνησιν, δὲν εἶνε ἀπόρροια τῆς ἀγχινοίας αὐτοῦ ἀλλὰ τοῦ τροχοῦ καὶ τοῦ ἀνθρακος. καὶ μὲν εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ ὕλη συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος διὰ τῆς κανονικῆς ἀσκήσεως, ὅμως τὸ πνεῦμα εἶνε ἡ ζωὴ καὶ ὁ τῆς ὕλης δημιουργός. καὶ ὅμως ἀτυχῶς, ἀναιδῶς τολμῶσι τὰ σήμερον ἀπύλωτα στόματα τῆς παθοκείρου φιλελευθερίας, παρορῶντες ἐν πείσματι ἀλόγῳ τοιαύτης ἀναντιρρήτους ἀποδείξεις, νὰ συμπληρῶσι τὸ κενὸν τοῦ θηρίου δι' ἀπορήτων βλασφημιῶν. (ιβ' 3).

Μὴ πλανᾶσθε, παύσατε γινόμενοι τοῦ Ἀββαδῶν φωνόγραφου. Ἰδοὺ ἠκούσατε ποῖον ἔσεται τὸ τέλος τῆς σημερινῆς ἀκαίρου καὶ παραλόγου ἐπιστημονικῆς προόδου. Αὕτη θὰ γείνη κατοικητήριον δαιμόνων καὶ φυκακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου. Ὅχι μόνον τὰ ὕλικά ἀντικείμενα, ἀλλὰ καὶ πᾶσα καρδιά, ἣτις ἐν τῇ πωρώσει αὐτῆς θὰ μείνη ἐπιμένουσα εἰς τὴν λατρείαν τῆς ὕλικῆς ταύτης καὶ ματαίας προόδου, θὰ γίνη σπήλαιον τῶν πονηρῶν πνευμάτων καὶ ἀποχωρητήριον οὕτως εἰπεῖν τῶν ἀκαθάρτων καὶ πονηρῶν

δαιμόνων (α). Εἵπομεν καὶ ἐπαναλέγομεν ὅτι ἡ ἀστοχία τῆς ἐπιστήμονικῆς προόδου ἔγκειται εἰς τὴν μὴ, ἥς οὐκ ἄνευ, κατάρθωσιν θεμελίων τῆς ἐν ἀρετῇ προσηκούσης τελειότητος. Ἀλλ' ἴσως θὰ μοι εἴπητε, καὶ πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἐπικρατήσῃ ἀρετὴ, ἐκεῖ ὅπου βασιλεῦει τὸ θηρίον, ἡ φιλαυτία; βάσις τῆς ἀρετῆς εἶνε ἡ αὐταπάρνησις· καὶ βάσις τῆς ἐπιστήμης ἡ κενόδοξος φιλαυτία. Αὐτὸς οὗτος ὁ Παντοδύναμος Θεὸς Ἰησοῦς Χριστός, προπαρὰ σκευάζων τὴν ἀπαρχὴν τῆς μαρτυρίας τοῦ λόγου αὐτοῦ, ἦτοι τὴν ἀποστολικὴν δωδεκάδα, ἀμέσως πρώτη καὶ κυρία αὐτοῦ φροντίς ἦτο, ὅπως μὴ διαλάβῃ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ τὸ κακὸν αὐτὸ ζιζάνιον, ἡ ἀήττητος ἐν ἡμῖν αὕτη τῆς φιλαυτίας δύναμις· ἔλεγε γὰρ εἰς αὐτοὺς ρητῶς· «Πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ πᾶς ὁ μισθῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσει αὐτήν.» Τί ἄλλο διδάσκει ἡμᾶς διὰ τῆς ρήσεως ταύτης ἢ τὴν ἀπόρριψιν τῶν ἐμπαθῶν ἡμῶν διαθέσεων, ἵνα μὴ δι' αὐτῶν εὕρισκῃ τροφὴν ὁ μυστικῶς ἐμφωλεύων ἐν ἡμῖν καὶ ποικιλοτρόπως τεκταινόμενος τὰς μηχανορραφίας αὐτοῦ, καὶ πονηρὰ σχέδια; «Χρησώμεθα εἰς δέον τῇ εἰρήνῃ, λέγει ἡμῖν ὁ θεὸς Μάξιμος, καὶ τὴν πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὸν κοσμοκράτορα κακῶς ἐν ἡμῖν ὑπάρξασαν ἀθετήσαντες φιλίαν, τὴν διὰ τῶν παθῶν πρὸς τὸν Θεὸν συστησάμενον, καὶ ὁφείποτε καταλύσωμεν πόλεμον, καὶ σπονδὰς ἀλύτους τῆς πρὸς αὐτὸν εἰρήνης ποιήσαντες, ἐν τῇ καταργήσει τοῦ σώματος τῆς ἁμαρτίας τῆς πρὸς αὐτὸν ἐχθρας παυσώμεθα. Ἀδύνατον ἐστὶν ἡμᾶς φιλιωθῆναι Θεῷ, διὰ τῶν παθῶν πρὸς αὐτὸν στασιάζοντες καὶ τῷ πονηρῷ τυράννῳ καὶ φονευτῇ τῶν ψυχῶν διαβόλῳ διὰ κακίας δασμοφορεῖν ἀνεχομένους, μὴ πρότερον διόλου πολεμωθέντας τῷ πονηρῷ· μέχρι γὰρ τότε τοῦτου καθεστήκαμεν ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι, καὶ πιστῶν προσηγορίαν ἡμῖν αὐτοῖς περιπλάττωμεν, μέχρις οὗ πάθωσιν ἀτιμίας δουλεῦειν βουλόμεθα· καὶ οὐδὲν ὄφελος ἡμῖν ἐκ τῆς κατὰ κόσμον εἰρήνης λοιπὸν περιγενήσεται, τῆς ψυχῆς κακῶς διακειμένης, καὶ πρὸς τὸν ἴδιον ποιητὴν στασιαζούσης, καὶ ὑπὸ τὴν αὐτοῦ βασιλεί-

α ν ο ὕ κ ἀ ν ε χ ο μ έ ν η ς, ἔτι μυρίοις πεπραγμένοις ὥμοις δεσπόταις εἰς κακίαν αὐτὴν κατεπείγουσι, καὶ τὴν εἰς ἀπώλειαν φέρουσιν ὁδὸν, τῆς σωζούσης μᾶλλον ἀπατηλῶς αἰρεῖσθαι παρασκευάζουσιν.» (α)

ΙΗ' 4-5 «Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
» λέγουσαν· ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου, ἵνα μὴ συγ-
» κοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς (β) καὶ ἵνα ἐκ τῶν
» πληγῶν αὐτῆς μὴ λάβητε, ὅτι ἠκολούθησαν αὐτῆς αἱ
» ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς
» τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.»

Πόσων κακῶν πρόξενος ὁ τῆς φιλαυτίας ἐγωϊσμός! καίτοι τὸ φιλεύσπλαγχον καὶ φιλάνθρωπον προσηκτικὸν ὑπὲρ τῆς σιωτηρίας ἡμῶν τοῦ Θεοῦ πανάγιον πνεῦμα, τὰ πάντα ὀκονόμησεν, ὅπως ἀπαλλάξῃ τὸ πλάσμα αὐτοῦ τῆς μελλούσης σιωνίου καταδίκης, καὶ τῶν συμβαινόμενων καὶ ἐπερχομένων τε βλαπτικῶν καὶ πληγῶν, ὅπως ἡμεῖς ὡς τέλειοι τοῦ Θεοῦ ἐχθροί, ἐπιμένοντες εἰς τὸ πείσμα, μηδὲν θέλοντες νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς ἐντολὰς τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν πτετέρων ἡμῶν. Ἀκούσατε ὑμεῖς κύριοι, οἱ περιβεβλημένοι τὴν ἐπιστημονικὴν χλαμύδα, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐγκαυχᾶσθε καὶ μηδαμῶς θέλετε νὰ σκεφθῆτε καὶ νὰ εἴπητε καθ' ἑαυτοὺς. ἂν εἰς τὴν ὑφισταμένην ταύτην ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν πνοὴν τῶν ἀνέμων ἀδυνατοῦμεν νὰ συμπράξωμεν καὶ τοῦλάχιστον πρὸς κατάπαυσιν αὐτῶν, πόσω μᾶλλον θὰ φανῶμεν ἔτι ἀσθενέστεροι εἰς τὴν ὅσον οὔπω ἔνσηκῃ τῶν ἐσχάτων πληγῶν; «ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου, ἀκούεται φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς μὴ λάβητε.» Καὶ τὸ παράδοξον εἶνε ὅτι, ἐν ᾧ τὴν κατ' αἴσθησιν οἰκτρὰν τοῦ σημερινοῦ κόσμου κατάστασιν ἀδυνατεῖτε νὰ κατανοήσητε, ὅπως ἐξεύρητε τὰ μέσα τῆς ἐπανορθώσεως αὐτῆς, ἀσεβῶς καὶ ἀθεοφόβως ἐπιμένετε νὰ ἐξεύρητε πειραματικῶς τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν διαμονὴν αὐτοῦ,

(α) Φιλοκ. 367 ἐκ. γ' μ' μα'.

(β) Ἰορ, κη' 6-7.

ἀφ' οὗ, ὡς ἔχετε γνωρίσει, ὅτι οὗτος αὐτὸς ὁ μέγας Μωϋσῆς, πο-
θῆσας σχετικῶς τὸν πόθον ὑμῶν, ἀκούει φωνὴν λέγουσαν αὐτῇ.
«οὐ γὰρ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου καὶ ζήσεται.» καὶ
οὐχὶ τὴν φύσιν ἐννοεῖ, ἀλλὰ τὴν ὑπερβολικὴν ὄψιν τῶν ἐξωτερι-
κῶν αὐτοῦ ἰδιωμάτων. καὶ λέγω, αὐτὸς ὁ θεόπτης, ὁ λαλήσας
πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἀπερρίφθη, καὶ σεῖς
κοῦφοι καὶ μάταιοι, ὧν ὁ χρόνος δαπανᾶται ἐν ἀσωτεία καὶ κατα-
χρήσει πολυειδεῖ, ἐπιμένετε νὰ γνωρίσητε τὴν κατ' οὐσίαν τοῦ
Θεοῦ ὑπαρξιν, διαλεγόμενοι σοφιστικῶς ἐν τῇ στοᾷ ὑμῶν, πλη-
ροῦντες αὐτὴν πρότερον, πρὸς ὑποδοχὴν βεβαίως αὐτοῦ, διὰ τοῦ
προσφιλοῦς ὑμῶν θυμιάματος τῆς νικητικῆς δυσωδίας; Ὅντως
ἠκολούθησαν ὑμῶν αἱ ἁμαρτίαι μέχρι τοῦ σημείου ἐκείνου, ὅπου
δὲν ἐπιδέχεται καὶ τὴν ἐλαχίστην πρὸς ἀφανισμόν αὐτῶν ἀναβο-
λήν. Ἀκούσατε κύριοι νεωτερισταί.

Πρὶν ἢ εὐδοκήσῃ ὁ Κύριος, ὥστε δι' ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ
αὐτοῦ προγράμματος ν' ἀποκαλύψῃ ὑμῖν τὴν προαιώνιον αὐτοῦ
βουλήν, τὴν ἀφορῶσαν τὴν τελείαν κατάπνιξιν τῆς κακίας ὑπὸ
τῆς ἀγαθότητος, κάπως ὑφίστατο ἐν ἡμῖν ταλάντευσις· νῦν ὁμως,
ὅτε παρέχεται ἡμῖν πασιφανὴς καὶ ἀκράδαντος πληροφορία διὰ
τῆς προφητικῆς αὐτοῦ τοῦ παναγίου πνεύματος δυνάμεως, οὐ μό-
νον περὶ τῆς ἐν λόγῳ τοῦ Θεοῦ βουλῆς, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ μέσου
τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς, ὅπερ μέσον ἐστίν, ἡ τῶν ἐπτά τῶν
ἀγίων ταγμάτων τελεία πρὸς Χριστὸν αὐταπάρνησις, ὑπολείπεται
ἄρα καὶ ἔχνος ταλαντεύσεως ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν
περὶ τῆς ἐπιτεύξεως τῆς σωτηρίας τῶν θελόντων σωθῆναι; Οὐδὲν
ἀγαπητοί μου βεβαιότερον καὶ ἀσφαλέστερον τῆς προφητικῆς
χάριτος. αὐτὸς οὗτος ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ἰσχυροτέραν ἐνέκρινε
τὴν προφητικὴν χάριν τῆς ἀμέσου αὐτοῦ αἰσθητικῆς ἀντιλήψεως.
(Β' Πέτρ. α' 19). Ἐν τούτοις εὐκαιρον ἡμῖν ἐστίν, νὰ ἐρωτήσωμεν
τοὺς ὀρθολογιστὰς νὰ εἰπωσιν ἡμῖν, ἂν ἡ ἀπαίτησις αὐτῶν, ἣτις
ἐστὶν ἡ διὰ πειραματικῶν ἀποδείξεων ἀντίληψις αἰσθητῆ τῆς τοῦ
Θεοῦ καὶ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ὑπάρξεως, ἐλάμβανε χώραν πρὸ πολ-
λοῦ, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἀνῆρτειτο τὸ μέγα καὶ οὐκ ἄνευ προ-
τέρημα τῆς τοῦ ἀνθρώπου αὐτεξουσιότητος, τίνι τρόπῳ ἤθελε δι-
εξαχθῇ ὁ ἀπαραίτητος οὗτος τῆς ἀγαθότητος κατὰ τῆς κακίας
ἀγών; Οἱ δύο υἱοὶ τῆς νύμφης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, ὁ τε Ἰσρα-
ὴλ καὶ Ἑδὼμ, ἂν ἦσαν ἅμαιοι τῆς αὐτεξουσιότητος, ἐξάπαντος

θὰ ἤθελον ἀποβῆ, ἢ φύσει καλοί, ἢ φύσει κακοί. ἀλλ' ἂν εἶχεν οὕτως, οὔτε ὁ μὲν θὰ ἦτο ἐπιδεκτικὸς τῆς ὑπερφυοῦς ἀγαθότητος, ὥστε οἰκεία ἱκανότητι καὶ τῇ θείᾳ χάριτι, τῆς κακίας περιγενόμενος, νὰ λάβῃ εἰς ἀμοιβὴν τὸν θρόνον τοῦ ἐπτακομμάτου ἀρνίου, καὶ ἐπομένως νὰ ὑψωθῇ εἰς τὸν τελικὸν αὐτοῦ προορισμὸν, τὴν ἀποθέωσιν, οὔτε ὁ Ἑδῶμ ἐξ οἰκείας διαστροφῆς νὰ γίνῃ κλειδοκράτωρ τῆς ἀβύσσου, ὅπως διὰ τοῦ ματαιόφρονος τῆς ὑψηλοφροσύνης καπνοῦ ὑποστῇ τὴν ἐπταπλασίαν δοκιμὴν ὁ τῆς ἀληθείας χρυσός, καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅπου σήμερον μὲν ἀποκαλύπτει τοὺς διαλογισμοὺς πασῶν ἀνεξαίρετως τῶν καρδιῶν, αὔριον δέ, θὰ καταστῇ κριτὴς αὐτῶν ἀδέκαστος καὶ ἐλεγκτὴς αὐστηρότατος. Ἴδου λοιπὸν, ὡς ἡ ἀπόδειξις, εἰς ποῖον σημεῖον φθάνει ἀτοπίας ἡ ἄκαιρος ὑμῶν ἐπιμονή· Πόσοι αἰῶνες παρῆλθον, καὶ τὸ θεῖον πρόγραμμα τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως διετέλει κεκαλυμμένον, ἐπὶ τῇ λόγῳ, ὅπως μὴ ἀναιρεθῇ ἡ τοῦ ἀνθρώπου αὐτεξουσιότης, ἡ τσοούτων ἀγαθῶν πρόξενος, καὶ δὴ, ὡς εἶπομεν, τῆς ὑψίστου τοῦ Θεοῦ βουλή, τῆς ἀφορώσης τὴν παντελῆ ἐξαφάνισιν τῆς κακίας ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῆς ἀγαθότητος. Ἄν δὲν ὑπῆρχεν ἡ αὐτεξουσιότης, καὶ ὁ τῆς κακίας ἀφανισμὸς ἦτο ἀδύνατος· ἡ γὰρ κακία κατὰ πρῶτον ἦτο ἀπλῆ ιδέα, ἄρα ἀνυπόστατος. (ιβ' 8) ὅμως κατόπιν, διὰ τῆς αὐτεξουσιότητος καὶ οἰκεία βουλήσει ἐγκυμονήσας αὐτὴν ὁ πρῶτος ἑωσφόρος, δέδωκε πρὸς αὐτὴν ὑπόστασιν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ μεταβολῇ γενόμενος σκοτεινὸς δαίμων, καὶ προσπαθεῖ ταύτην, ὁ καταχθόνιος νὰ ὑψώσῃ μέχρις ἀνυπερβλήτου δυνάμεως. ἀκολουθῶς καὶ ὁ πρωτόπλαστος Ἀδὰμ, δυνάμει τῆς οἰκείας αὐτεξουσιότητος, δέδωκε τῇ ἤδη ἐνυποστάτῳ κακίᾳ, καὶ τὴν αἰσθητικὴν ὑπαρξιν, ὅπου κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, λαβοῦσα αὕτη συνθετικὴν ὑπαρξιν διὰ τῶν ἀνθρωπίνων αὐτῆς ὀργάνων κατέστη, ἀντικείμενον ἐπιδεκτικὸν συλλήψεως καὶ ἀπαγωγῆς πρὸς τὴν αἰώνιον κόλασιν· κατὰ τοῦτο δὲ διαφέρει ἡ ἐγκυμοσύνη τῆς κακίας ὑπὸ τοῦ ἑωσφόρου, καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀδὰμ αὐτῆς ἐνστερνισμός, ὅτι ἡ μὲν τοῦ πρώτου ἐγκυμοσύνη ἐγένετο ὅλως ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ τοῦ ἑωσφόρου, καὶ τοῦτου ἔνεκεν ἐν αὐτῇ τὸ κακὸν ἐστὶν ἀνεπανόρθωτον, ὁ δὲ τοῦ Ἀδὰμ ἐνστερνισμὸς ἐξ ἀπάτης, ὥστε εἶνε ἐπιδεκτικὸς ὁ ἀνθρώπος ἐπανορθώσεως διὰ τῆς μετανοίας.

Ἐκ τῆς ὄντως ὀρθολογικῆς ταύτης θεωρίας διδασκόμεθα,

οὐ μόνον τὸ ἀπαραίτητον τῆς αὐτεξουσιότητος, οὕσης πάντως ἀνεπιδέκτου τῆς ἐκ πειραμάτων τοῦ Θεοῦ γνωστικῆς ἀντιλήψεως, ἀλλὰ διδασκόμεθα προσέτι καὶ τὸν λόγον τῆς ἀναποφεύκτου αἰωνίου καταδίκης, ἣτις θὰ καταδικάσῃ, οὐ μόνον τὸ πρῶτον ὄργανον τῆς κακίας, ἦτοι τὸν πρῶτον ἐωσφόρον, τὸν ἐπιθυμοῦντα γενέσθαι Θεόν, οὐ μόνον τὸ δεύτερον, ὃ ἐστὶ τὸν ἐπίσκοπον τῆς Δύσεως, καθ' ὅτι ἀμφοτέροι ἐξ οὐρανοῦ πεπτώκασιν, ὁ μὲν ἐκ τῶν ἀγγελικῶν ταγμάτων, ὁ δὲ ἐκ τοῦ χοροῦ τῶν ἁγίων, οὐ μόνον λέγω οὗτοι θὰ ὑποστῶσι τὴν καταδίκην τῆς ἀτελευτήτου αὐτῶν τιμωρίας, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἀπ' ἀρχῆς τῆς δημιουργίας ἄνθρωποι, οἱ ἀμετανοήτως ἐν τῇ πονηρᾷ αὐτῶν προαιρέσει ἐπιμένοντες, ἐπειδὴ ἀποτελοῦσι τὴν αἰσθητικότητα τῆς ἀνυποστάτου κακίας, καὶ ἐπομένως δι' ἐαυτῶν καθιστῶσι ταύτην ἐνυπόστατον καὶ ὄρωσαν, ἀφεύκτως καὶ ἀναμφιλέκτως θὰ ἐμβληθῶσιν εἰς τὸ πῦρ τῶν αἰώνων, κατὰ τὴν ἀμετάκλητον τοῦ Θεοῦ ἀπόφασιν, καὶ καθ' ἃ ἐπιβεβαίωτο ἡμῖν ἡ ἱερὰ ἀποκάλυψις. (ιδ' 10. κ' 15. κβ' 15). Ἀλλ' ἴσως τὸ ἐμφωλεῦον φιλεριστικὸν πνεῦμα ἐν ταῖς τῶν ἐγωϊστῶν καρδίαις, ἀντιλέξῃ ἡμῖν, ὅτι, ἀφ' οὗ ἐπρόκειτο νὰ προκληθῶσι τοιαῦτα δεινὰ καὶ τοιαῦτα ψυχικαὶ ἀπώλειαι, ἔνεκεν τῆς τοῦ αὐτεξουσίου ὑποστάσεως, τότε προτιμότερον θὰ ἦτο, ἢ νοερά καὶ αἰσθητικὴ τῶν ἀνθρώπων λογικὴ ὑπαρξίς, νὰ ἔμενεν ἀμέτοχος τοιοῦτου πλεονεκτήματος. Σκέψις ἐπιπόλαιος· ἂν εἶχεν οὕτως, ἤθελε τότε κατακριθῇ ὁ Θεός, οὐ μόνον ἐπὶ ἀτελειότητι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φθόνῳ. ἐπὶ ἀτελειότητι μὲν, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀπαβῇ ὁ ἄνθρωπος κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ καθ' ὁμοίωσιν, ὡς μὴ γνοῦς κατὰ πράξιν τὸ καλὸν καὶ τὸ πονηρὸν· ἐπὶ φθόνῳ δέ, διότι περιωρισμένης οὕσης τῆς λογικῆς ἐλευθερίας, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ὑφίστατο ὑπόνοια φθόνου ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰδέα ἀνταρσίας, κωλυμένης διὰ δυναστείας, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ ὑπαρξίς τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων, καταχρηστικῶς θὰ ἐκαλεῖτο καὶ λογικὴ, διότι μόνον ἐν τῇ κτήσῃ τοῦ αὐτεξουσίου εἶνε δυνατόν νὰ κληθῇ ὁ ἄνθρωπος λογικός, ἀλλὰ θὰ ἐμαυτιοῦτο καὶ ὁ πρῶτος καὶ ἐσχατος σκοπὸς τῆς λογικῆς δημιουργίας, ὁ ἀφορῶν πρῶτον τὴν ἐπιτεῦξιν τῆς τελείας ἐξαφανίσεως τῶν ὀργάνων τῆς κακίας ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῆς ἀρετῆς, διὰ τῆς παντελοῦς αὐτῶν ἐξώσεως ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκ τῆς γῆς, καὶ δεύτερον τὴν ἀπόλαυσιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων πρωτεύει τὸ ἀνώτατον καὶ

κύριον ἀγαθόν, ὃ ἐστὶν ἡ ἀπόλαυσις τοῦ τελείου αὐτεξουσίου.

ΙΗ' 6-9. «'Απόδοτε (α) αὐτῇ, ὡς καὶ αὐτῇ ἀπέδωκε ὑ-
» μῖν, διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς, καὶ ἐν τῷ
» ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα ἐδόξα-
» σεν ἑαυτὴν καὶ ἐστρεηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανι-
» σμόν καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει· ὅτι κά-
» ῖθημαι Βασίλισσα (β) καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ
» μὴ ἴδω. διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐ-
» τῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός καὶ ἐν πυρὶ κατα-
» καυθήσεται. ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος, ὁ Θεὸς ὁ κρίνας
» αὐτήν.»

Ταῦτα εἰσὶν, ἐπεξήγησις τῶν ἀνωτέρω, ὅπου εἶπεν ἡμῖν. (ιβ' 16), «οὔτοι μισήσουσι τὴν πόρνην καὶ ἡρμημωμένην ποιήσουσιν αὐτήν καὶ γυμνήν· καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται καὶ αὐτήν κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ.» καὶ διατί; ἵνα φοβηθῶσι τὰ κύρια ὄργανα, ἅτινα διατρέφουσι καὶ ἐνισχύουσιν αὐτὴν διὰ τῶν πολυειδῶν προσφορῶν τῶν ἀκρίων ἐφευρέσεων καὶ ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων. Ἐπὶ τούτῳ, ἐγκαίρως καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ ἐπιστολῇ, ἀπειλῶν αὐτήν ὁ Κύριος λέγει· «Ἴδου βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.» (β' 22).

Ὡς τέκνα τῆς Βαβυλῶνος σκοτινόμορφα ἐκ τοῦ καπνοῦ τῆς ματαιοφροσύνης, σύνετε ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, παύσετε γενόμενοι ἐν δαφιλεῖᾳ τροφοδότῃ τοῦ αἵροντος ταύτην θηρίου· τὴν ἐπικίνδυνον ὑμῶν θέσιν προσρῶν ὁ Κύριος, ἐγκαίρως διὰ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀποτελειομένης πρασιότητος αὐτοῦ ἐπιστολῆς ἔλεγεν ὑμῖν. «Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐὰν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου

(α) Ἱερομ. λβ' 19.

(β) Ἡσαΐ. μζ' 8. λβ' 11.

καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.» Καὶ τίς ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπικίνδυνος τῶν νεωτεριστῶν θέσις; Ἡ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν αὕτη ἔντεχνος πλεκτάνη τῆς φανταστικῆς ἐπιστήμης, ἣν μηχανορροφῶν ὁ δολομήτης κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῦ, χαντακώνει καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκλεκτοὺς, πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου. «Ἐγερθῆσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, (ιγ' 13), ὥστε πλανῆσαι εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς.»

Ἄλλ' ὑμεῖς, οἱ γνησίως πιστεύοντες εἰς Χριστὸν ἀδελφοί, μὴ φοβεῖσθε· διότι, ὅσον εἶνε ἔντεχνος, ἡ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ταύταις ἐνεργουμένη μηχανορραφία τοῦ Σατανᾶ, καθότι παγιδεύει τὸν ἄνθρωπον οὐχὶ ἐν βίᾳ, ἀλλ' ἐν αὐτοπροαιρέτῳ βουλήσει, καθ' ὁμοιότητα τοῦ Θεοῦ, καλοῦντος ἡμᾶς εἰς μετάνοιαν μὴ ἐν βίᾳ ἀλλὰ παραινετικῶς, ὅσον λέγω, εἶνε ἔντεχνος ἡ τοῦ ἀρχεκάκου αὕτη μηχανορραφία, τοιοῦτον ὅμως καὶ εὐκολονίκητος. ἂν δὲν εἶχεν αὕτη ἡ πλεκτάνη τοῦ Σατανᾶ τοιαύτην ιδιότητα, ποτὲ δὲν ἤθελε παρχωρήσει ὁ Κύριος, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἄγιοι, οἱ πιστῶς δηλαδὴ λατρεύοντες τὸν Χριστόν, νὰ νικηθῶσι καὶ ἐπομένως νὰ ὑποχωρήσωσι πρὸ τῆς ὀρθόσεως τοῦ θηρίου. Ἄν ἐν ἄλλαις λέξεσιν παρουσίαζε τὸ μηχανήμα τοῦτο πραγματικὴν δυσκολίαν, ὅπως οἱ τῶν εἰδωλολατρῶν καταδιωγμοὶ καὶ πολύμορφοι κατὰ δογμάτων αἰρέσεις, ἐγκαίρως θ' ἀπέστελλεν ἡμῖν ὁ Κύριος καὶ ἀνάλογον δύναμιν πρὸς ἰσορροπήσιν τοῦ ἀγῶνος, ἵνα μὴ πνιγῇ ἡ τοῦ αὐτεξουσίου ἀπαραίτητος ἐνέργεια. Ἐν ᾧ ὡς ἀκούετε θριαμβεύει ἤδη τὸ τῆς ἀβύσσου θηρίον περὶ τοὺς δέκα αἰῶνας, καὶ κατῴρωσε νὰ ἀναβιβάζῃ ἐπὶ τῶν νώτων ἡμῶν, ἀντὶ τοῦ μεγάλου τῆς βουλῆς ἀγγέλλου, αὐτὸν τὸν θάνατον καὶ τὸν ἄδην, (ς' 8) καὶ τούτου ἕνεκεν λέγει, τὸ πτωμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα, — ἁμαρτία ἡ μῆτηρ τοῦ θανάτου, καὶ Αἴγυπτος — πλάνη, οὕτω γὰρ ἐξηγεῖται ἡ Αἴγυπτος. Λέγει δέ, ὅπου καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐσταυρώθη, ἵνα μᾶς πληροφορήσῃ ὅτι ἡ ἡμετέρα ὑπέστησαν οἱ ἄγιοι ὑπὸ τοῦ θηρίου εἶνε ἀσυγκρίτως διαφορετικὴ τῆς καταπτώσεως ἐκείνων, οἵτινες ἀμετανοήτως προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ λατρεύοντες, (ιδ' 9) γίνονται παραίτιοι τῆς αἰωνίου αὐτῶν καταδίκης καὶ ἀτελευτήτου κολάσεως. Ναὶ ἀδελφοί, μὴ ἐκπλήτ-

τεσθε πρὸς τῶν σημείων τοῦ ψευδοπροφήτου· ἔχει ἀπλὴν φαινο-
μενικὴν παρρησίαν, οὐχὶ πραγματικὴν. Ὅμως διὰ τὸ ἔντεχνον
τῆς μηχανορραφίας αὐτοῦ, παγιδευούσης ἡμᾶς ἀνεπαισθήτως,
καταρτίζεται στάδιον τὰ μάλιστα ὁρμόζον εἰς τὴν ἐποχὴν ἡμῶν·
πάντα τὰ παρελθόντα στάδια ἦσαν στοιχειώδης τις μάθησις προ-
καταρτίζουσα ἡμᾶς, δι' αὐτὸ τὸ παρὸν στάδιον, τὸ ὁποῖον διήγυσαν
οἱ ἀνέκαθεν πιστοὶ, καὶ ὁ ὅποιοι γνωρίσαντες τὰ βαθέα τοῦ Σα-
τανᾶ, ἐξήσκησαν τὴν ἀκτημοσύνην καὶ τὴν αὐταπάρτησιν. ἂν λοι-
πὸν θέλωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ θριαμβεύσωμεν ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ,
καὶ ἐπομένως ν' ἀπαλλαγῶμεν τῶν συνεπειῶν τῆς βαβυλωνικῆς
καταπτώσεως, ἀνάγκη πᾶσι νὰ ἐπιμεληθῶμεν πρὸς ἀπόκτησιν
καὶ ἄσκησιν ἀρετῶν· ἄλλως, ἂν μένωμεν ἐν τοῖς αὐτοῖς, θὰ ταφῶ-
μεν ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς Βαβυλώνης, ἧς τὰ μέλη θὰ ἀποτελέσωσιν
αἰωνίους συντρόφους, ἐκείνους, οἷς ἐλάτρευσε ἐπὶ γῆς ἀμετανοήτως.

ΙΗ. 9-20 «Καὶ κλαύσονται αὐτὴν καὶ κόψονται ἐπ'
» αὐτῇ οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες
» καὶ στορηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυ-
» ρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἐστήκότες διὰ τὸν φόβον
» τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς λέγοντες, οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις
» ἡ μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ
» ἦλθεν ἡ κρίσις σου. Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι
» καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς
» ἀγοράζει οὐκέτι, γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου
» τιμίου καὶ μαργαρίτου καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ
» σειρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον, καὶ πᾶν
» σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιω-
» τάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου καὶ κινά-
» μωμον, καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον
» καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρό-
» βατα καὶ ἵππων καὶ ρεθῶν καὶ σωμάτων καὶ ψυχὰς
» ἀνθρώπων· καὶ ἡ ὁπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου
» ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ
» ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσεις. οἱ

» ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ μα-
 » κρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασιανισμοῦ αὐ-
 » τῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες καὶ λέγοντες. Οὐαὶ, οὐαὶ
 » ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυ-
 » ροῦν καὶ κόκκινον καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσίῳ καὶ λί-
 » θῳ τιμίῳ, καὶ μαργαρίταις, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη ὁ
 » τοσοῦτος πλοῦτος. Καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ἐπὶ τῶν
 » πλοίων ὁμίλος, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐρ-
 » γάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν καὶ ἔκραζον, βλέποντες
 » τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες. Τίς ὁμοία
 » τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; καὶ ἔβαλον χροῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
 » αὐτῶν καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες,
 » Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ἣ ἐπλούτησαν πάντες
 » οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος
 » αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη. Εὐφραίνου ἐπ' αὐτῇ
 » οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφη-
 » ται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.»
 (Ἡσα. ιη' 4).

Παρακαλοῦμεν τὸν ἀναγνώστην νὰ μὴ παραξενεύηται, ἀ-
 κοῦων τὸν Ἰωάννην, νὰ λέγῃ ὅτι ἤκουσε τὴν λεπτομερῆ ταύτην
 ἐκθεσιν περὶ τῆς μελλούσης καταστροφῆς τοῦ ψευδοπολι-
 τισμοῦ, καὶ νὰ νομίζῃ ταῦτα ὡς ἄκαιρον λεπτολογίαν διότι σὺν
 Θεῷ μέχρις αὐτοῦ τοῦ ιη' κεφαλαίου, ἀναπτύσσοντες τὴν ἱερὰν
 Ἀποκάλυψιν, λέξιν δὲν εὔρομεν, ἥτις νὰ ἔχῃ ἀναγραφῇ εἰς μά-
 την, ἀλλὰ πάντα τὰ κεφάλαια, συνδυαζόμενα πρὸς ἄλληλα, πα-
 ράγουσιν ἡμῖν νοήματα μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας, ὥστε νομίζει-
 τις, ὅτι λύει προβλήματα μαθηματικῆς διδασκαλίας· ναὶ λέγομεν,
 ἅς μὴ παραξενευώμεθα, διότι, ὡς ἐγὼ νομίζω, ἐκτίθεται ἡ πτω-
 σις τῆς ψευδοπολιτείας μετὰ τοσαύτης λεπτομερείας, ὥστε, ὅταν
 θὰ ἐπέλθωσιν ἐκεῖναι αἱ ἀπαίσιαι ἡμέραι τῆς κατὰ γράμμα ἐφαρ-
 μογῆς τῶν προφητευομένων, θὰ ἔλθωσιν οἱ ὑπεύθυνοι εἰς κατὰ-
 γνωσιν ἑαυτῶν καὶ μετάνοιαν (α). Ἐν τούτοις ἀκούσατε καὶ τοῦ προ-

(α) Εἶνε δὲ καὶ ἄλλη αἰτία τῆς λεπτομεροῦς ταύτης διεξαγωγῆς.

φήτου Ἰεζεκιήλ, εἰκονικῶς λαλοῦντος πρὸς ἃ ἐλέχθησαν ἡμῖν παρὰ τοῦ Ἰωάννου.

«Καὶ καταβήσονται ἀπὸ τῶν θρόνων αὐτῶν, πάντες οἱ ἄρχοντες ἐκ τῶν ἐθνῶν τῆς θαλάσσης, καὶ ἀφελοῦνται τὰς μίτρας ἀπὸ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν καὶ τὸν ἱματισμὸν τὸν ποικίλον αὐτῶν ἐκδύσονται· καὶ ἐκστάσει ἐκστήσονται ἐπὶ τὴν γῆν καθευδοῦνται· καὶ φοβηθήσονται τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν, καὶ στενάζουσιν ἐπὶ σέ, καὶ λήφονται ἐπὶ σέ θρῆνον καὶ ἐροῦσί σοι· πῶς ἀπώλου καὶ κατελύθης ἐκ θαλάσσης, ἡ πόλις ἡ ἐπαινετή, ἣτις ἐγεννήθη ἰσχυρὰ ἐν θαλάσῃ· αὕτη καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν· ἡ δοῦσα τὸν φόβον αὐτῆς, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν; καὶ νῦν φοβηθήσονται αἱ νῆσοι ἐν τῇ θαλάσῃ ἀπὸ τῆς ἐξοδίας σου. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος Κύριος. Ὅταν δῶσε πόλιν ἡρημωμένην, ὡς τὰς πόλεις τὰς μὴ κατοικισθησόμενας, ἐν τῇ ἀναγαγεῖν με ἐπὶ σέ τὴν ἄβυσσον καὶ κατακαλύψει σε ὕδωρ πολὺ, καὶ καταβιβῶ σε εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς, ὡς ἔρημον αἰῶνιον μετὰ καταβαινόντων εἰς βόθρον, ὥπως μὴ κατοικηθῇς, μηδὲ ἀναστηθῇς ἐπὶ γῆς ζωῆς. Ἀπώλειαν σε δώσω καὶ οὐχ ὑπάρξεως ἔτι· καὶ ζητηθήσῃ καὶ οὐχ ὑπάρξεως ἔτι, καὶ ζητηθήσῃ καὶ οὐχ εὑρεθήσῃ ἔτι, εἰς τὸν αἰῶνα λέγει Κύριος Κύριος ὁ Θεός· (κστ' 16).

ΙΗ' 21-24 «Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς
 » μύλον μέγαν καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων οὕτως
 » ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ
 » οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι· καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν
 » καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι·
 » καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φῶς
 » λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ νυμφίου» καὶ
 » νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροί σου
 » ἦσαν οἱ μεγιστάνης τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου
 » ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφη-

δηλαδὴ ἡ καθ' ὅμοιον τρόπον ἔκθεσις τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ὑπὸ Ἱερεμίου καὶ Ἡσαίου, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπ' ἐσχάτων, γενήσεται καταφανής ἡ τῆς προφητικῆς δυνάμεως ἀλήθεια.

» τῶν καὶ ὁρίων εὐρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαιγμένων ἐ-
 » πὶ τῆς γῆς.»

Ταῦτα πάντα διαβεβαίων τὸ Πανάγιον Πνεῦμα καὶ διὰ στόματος τοῦ προφήτου Ἡσαΐου λέγει. (κδ'). «Ἴδου Κύριος καταφθεῖρει τὴν οἰκουμένην, καὶ ἐρημώσει αὐτὴν καὶ ἀνακαλύψει τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ διασπαρεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ καὶ ἔσται ὁ λαὸς ὡς ὁ ἱερεὺς, καὶ ὁ παῖς ὡς ὁ κύριος, καὶ ἡ θεράπαινα ὡς ἡ κυρία· ἔσται ὁ ἀγοράζων ὡς ὁ πωλῶν, καὶ ὁ δανειζων ὡς ὁ δανειζόμενος καὶ ὁ ὀφείλων ὡς ὁ ὀφείλει. Φθορὰ φθαρθήσεται ἡ γῆ, καὶ προνομῇ προνομευθήσεται ἡ γῆ· τὸ γὰρ στόμα Κυρίου ἐλάλησε ταῦτα. Ἐπένθησαν κατερρίφη ἡ γῆ καὶ ἐφθάρη κατερρίφη ἡ οἰκουμένη καὶ ἐπένθησαν οἱ ὑψηλοὶ τῆς γῆς. Ἡ δὲ γῆ ἠνόμησε διὰ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν διότι παρέβησαν τὸν νόμον καὶ ἥλλαξαν τὰ προστάγματα Κυρίου, διεσκέδασαν διαθήκην αἰώνιον. Διὰ τοῦτο ἀρὰ ἔδεται τὴν γῆν, ὅτι ἡμάρτησαν οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν, διὰ τοῦτο πτωχοὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τῇ γῇ καὶ καταληφθήσονται ἄνθρωποι ὀλίγοι· πενθήσει οἶνος, πενθήσει ἄμπελος, στενάζουσι πάντες οἱ εὐφραινόμενοι τὴν ψυχὴν. Πέπαιται εὐφροσύνη τυμπάνων, πέπαιται αὐθάδεια καὶ πλοῦτος ἀσεβῶν, πέπαιται φωνὴ κιθάρης. Ἠσχύνθησαν οὐκ ἔπιον οἶνον, πικρὸν ἐγένετο τὰ σίκερα τοῖς πίνουσι. Ἡρημώθη πᾶσα πόλις· κλείσει οἰκίαν τοῦ μὴ εἰσελθεῖν. Ὀλοῦζεται περὶ τοῦ οἴνου πανταχῇ· πέπαιται πᾶσα εὐφροσύνη, ἀπεσχίσθη χαρὰ τῆς γῆς, καὶ καταλειφθήσονται πόλεις ἐρημοὶ καὶ οἶκοι ἐγκαταλειψιμένοι ἀπολλοῦνται. Ταῦτα πάντα ἔσται ἐν τῇ γῇ ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν. Ὅν τρόπον ἐὰν τις καλαμήσῃται ἐλαίαν, οὕτως καλαμήσονται αὐτούς· καὶ ἐὰν παύσῃται ὁ τρυγητὸς, οὗτοι φωνῇ βοήσονται· οἱ δὲ καταληφθέντες ἐπὶ τῆς γῆς εὐφρανθήσονται ἅμα τῇ δόξῃ Κυρίου (ἀπ. ιβ' 1). ταραχθήσεται τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Διὰ τοῦτο ἡ δόξα τοῦ Κυρίου ἐν ταις νήσοις ἔσται τῆς θαλάσσης, τὸ ὄνομα Κυρίου ἐνδοξον ἔσται. Κύριε ὁ Θεὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν πτερύγιων τῆς γῆς τέρατα ἠκούσαμεν, ἐλπὶς τῇ εὐσεβεῖ· καὶ ἐροῦσι τὸ μυστήριόν μου ἑμοί· τὸ μυστήριόν μου ἑμοί· οὐαὶ τοῖς ἀθετοῦσιν· οἱ ἀθετοῦντες καὶ ἀθεσίαν ἀθεοτούντων τὸν νόμον· φόβος κτὶ βόθυνος καὶ παγὶς ἐφ' ὧμας τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἔσται ὁ φεύγων τὸν φόβον, ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βόθυνον·

ὁ δὲ ἐκβαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου, ἀλώσεται ὑπὸ τῆς παγίδος. Ὅτι θυρίδες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡνεώχθησαν· καὶ σεισθήσονται τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Ταραχῇ ταραχθήσεται ἡ γῆ, καὶ ἀπορία ἀπορηθήσεται ἡ γῆ. Ἐκλινε, καὶ σεισθήσεται ὡς ὀπωροφυ. ἄμιον ἡ γῆ· ὡς ὁ μεθύων καὶ κραυπαλῶν, καὶ πετεῖται καὶ οὐ μὴ δύνῃται ἀναστῆναι· κατίσχυσε γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρῃ ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ Θεὸς ἐπὶ τὸν κόσμον τοῦ οὐρανοῦ ἐν τῷ ὕψει τὴν χεῖρα, καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ συνάξουσιν συναγωγὴν αὐτῆς καὶ ἀποκλείσουσιν εἰς ὄχυρῶμα καὶ εἰς δεσμωτήριον, διὰ πολλῶν γενεῶν ἐπισκοπῇ ἔσται αὐτῶν. (ἀπ. κ' 4). Καὶ τακήσεται ἡ πλίνθος, καὶ πεσεῖται τὸ τεῖχος· ὅτι βασιλεύσει Κύριος ἐν τῷ ὕρει Σιών (ἀπ. ιθ' 1) καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ (ἀπ. κ' 2) καὶ ἐνώπιον τῶν πρεσβυτέρων δοξασθήσεται.» (ἀπ. ια' 17.).

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ τε ὑψηπέτου καὶ μεγαλοφωνοτάτου Ἡσαΐου, οἱ κατὰ πάντα δι' ἓνα σκοπὸν κηρυττόμενοι, κατακλήττουσιν ἡμῶν τὸν νοῦν καὶ οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται ἡμῖν ἢ νὰ εἰπωμεν. «Χριστὲ Βασιλεῦ! συγχώρησον ἡμῖν· μόλις φθάσαμεν νὰ συλλαμβάνωμεν μικρὰν ἰδέαν περὶ τῆς ἡμῶν ἀθλιότητος καὶ ἐσχάτης ἀδυναμίας· μόλις ἤδη ἐννοοῦμεν, ὅτι συγκρινόμενης τῆς ἡμῶν λογικῆς ὀντότητος πρὸς τὴν λειτουργίαν τῆς προνοητικῆς σου δυνάμεως ἐσμέν ἐν μηδέν. Πόσον δικαίῳ τὸν Σωκράτην ὅστις καίτοι οὔτε τοῦ ἑκατοστημορίου τῶν πρακτικῶν καὶ θεωρητικῶν ἡμῶν γνώσεων ἦτο κάτοχος, ὅμως ἔσχε τὴν μεγίστην τῶν ἀρετῶν τὴν διάκρισιν, ὥστε νὰ εἴπῃ «ἐν οἷδα ὅτι οὐδὲν οἶδα.» Ἡμεῖς δὲ ἀπαξάπαντες, ἂν ἐρωτηθῶμεν σήμερον περὶ ἐπιστήμης καὶ προσόδου αὐτῆς, θὰ εἰπωμεν μετ' ἐνδομύχου πεποιθήσεως ἐν ἀσφαλέτῳ γνώμῃ, ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶνε τὸ μόνον μέσον τῆς ἐπὶ γῆς ἀποθεώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἡ μέχρι τοῦδε ἀφηρημένη περὶ Θεοῦ ἐννοια, θὰ λάβῃ ἐν ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις συγκεκριμένην ὑπαρξιν, δι' αὐτῆς τῆς ὑπερφανὸς δυνάμεως τῆς ἐπιστήμης· καὶ τοῦτο ἔμπνευσις Σατανικῇ, ἵνα διὰ μέσου τοῦ δολίου τοῦτου συστήματος, συνηδᾷ τῇ προλήψει ταύτῃ, ἐκπληρωθῇ ὁ πόθος τοῦ ἀρχεκάκου, ὅστις ἡν νὰ γένη, ὁμοίως τῷ Ὑψίστῳ, λατρευόμενος ὑπὸ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀνομίας καὶ ἀσεβείας, ἐν πίστει καὶ ἀφοσιώσει τελείᾳ. Τὸ Πανάρισον Πνῶμα, ὁ καθ' ἡμᾶς ἀναμενόμενος Ἡλίου, οἷόντι ἂν ἐκεῖνος προσερχε τὴν

Ἰεζάβελ βασιλέως Ἀχαάβ, οὗτος ἔρχεται νᾶ καταπολεμήσῃ τὴν νοστήν Ἰεζάβελ, τὴν σύζυγον τοῦ δράκοντος, ναὶ λέγω αὐτὸς αὐτὸς ὁ Παράκλητος, ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ μὴ λαλῶν, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούῃ παρὰ τοῦ Λόγου τῆς Τρισυποστάτου Θεότητος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν. «Ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.» (ιβ'. 10). Ἐν ᾧ ὡς ἀκούετε διαβεβαιοῖ ἡμᾶς διὰ τοιούτου παραδειγματικοῦ ἔργου (ιη' 21) τὴν ἄφρευκτον ἐξαφάνισιν τῆς σημερινῆς ἐπιστημονικῆς προόδου, ὡς οἰκοδομηθείσης ἐπὶ ἅμμου, καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτῆς δι' ἄλλης ὁλως παραδόξου καὶ ἀντιθέτου πρὸς αὐτὴν, διότι ἐκείνη θὰ ἀναλάβῃ τὴν ποίμανσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καθιστῶσα ἐν διαρκεί σιωπῇ καὶ ἀφωνίᾳ πάντα ἀνεξαίρετως τὰ ὄργανα τῆς ρεκλαμοειδοῦς ἐπιστήμης, (ις' 12) ναὶ λέγω, ἐνῶ ἐν ὅρῳ φοβερῷ λέγει, «οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι,» ὅμως ἡμεῖς ἐξακολουθοῦμεν τοσοῦτον πρὸς αὐτὴν λατρευτικῶς διακείμενοι, ὥστε ἐπιμένομεν νὰ λέγωμεν, ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶνε ζωή, ὡς μέλλουσα νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ἰδεῶδες περὶ τῆς ἀδιακόπου ἐπὶ γῆς ἡμῶν εὐδαιμονίας. ἐν τούτοις, ἐρωτῶ τὸν φίλον μου ἀναγνώστην· ἄρα δικαιοῦμαι λέγων, ὅτι ἡ κατάστασίς μας ἐκπλήττει μὴ τὸν νοῦν καὶ μοῦ ταραττεῖ τὸν λογισμόν; δὲν πιστεῶ εἰς τὸν δημιουργόν μου, ὅστις μοι συνιστᾷ τὴν γνῶσιν τῆς πραγματικῆς φύσεως τῆς σημερινῆς ἡμῶν πολιτείας, ἀλλ' εἰς ἐκεῖνα τὰ φαντάσματα, τὰ ὅποια ὁ δολομήτης ἐμβάλλει μυστικῶς ἐν τῇ συνειδήσει μου, ἵνα δι' αὐτῶν μὲ συγκρατῇ σκοπίμως εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς φιλαυτίας, ἐν ᾗ συγκεντροῦται πᾶσα αὐτοῦ ἡ δύναμις (ιγ' 2), ἐπομένως ἡ δρᾶσις αὐτοῦ καὶ ἡ ζωή. Ταύτας οὖν τὰς ἀληθείας ἔχοντες ὑπ' ὄψει ἃς ἀνανήψωμεν, ἃς ἀναστῶμεν τοῦ ληθάργου καὶ τῆς ἡθικῆς ἡμῶν ταύτης καταπτώσεως· ἃς ἀνοίξωμεν τῇ εὐμενῶς κρούοντι τὴν θύραν ἡμῶν, ἵνα ἐγκαίρως παράσχῃ ἡμῖν τὴν ἀπαιτουμένην περιβολὴν τῆς γυμνότητος ἡμῶν, ἵνα μὴ αἰφνης ἐπελθούσης τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ὥρας, τῆς ριζικῆς τῶν πραγμάτων μεταβολῆς, καὶ τότε οἱ τλήμονες τί ἔχομεν ποιῆσαι; ποῦ νὰ καταφύγωμεν; τί διαπραξόμεθα; ἀτυχῶς φεῦ! μὴ ἔχοντες τότε ἄρωγόν τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, διὰ τὸ ἀμετανόητον τῆς κενοδόξου ἡμῶν μανίας, εἶνε ἀκόλουθον νὰ δράμωμεν καὶ δι' ἐσχάτην φερόν εἰς τὴν ἐπιδεικτικὴν ἡμῶν μητέραν τῆς ἡδυπαθείας καὶ τῆς οἰήσεως, καὶ ἐν ᾧ θὰ ζητῶμεν παρ' αὐτῆς περιβολὴν καὶ ἀσφα-

λειαν, θὰ παράσχη ἡμῖν τὰ φυλλώματα τοῦ πάλαι παραβάτου Ἀδάμ, λέγουσα ἡμῖν μετὰ καγχασμοῦ. «ἰδοὺ γεγόνατε ἤδη καὶ ὑμεῖς θεοί, συνωδᾷ τῇ προορρήσει τοῦ δράκοντος, τῇ συνεργασίᾳ τοῦ θηρίου, καὶ τῇ θαυματουργικῇ δυνάμει τοῦ ἐπιστημονικοῦ ψευδοπροφήτου.»

ΙΘ' 1-3. «Μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ὅ-
 » χλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων. Ἀλληλοῦῖα, ἡ
 » σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ὅτι
 » ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ. ὅτι ἔκρινε τὴν
 » πόρνην τὴν μεγάλην καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων
 » αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. καὶ δεύτερον αἶρεσαν ἀλληλοῦῖα
 » καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰ-
 » ὶνων.»

Εἰς μάτην ὁ ἐξ ἐπάρσεως πλανηθεὶς πάλαι Ὁριγένης, ὡς καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς Α. Μακράκης, ἐδόξαζεν ὅτι ἔχει τέλος ἡ κόλασις· ἰδοὺ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, διὰ τοῦ εἰπεῖν ὅτι καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, οὐδὲν ἄλλο αἰνίττεται, ἢ ὅτι τὰ μέλη τῆς Βαβυλῶνος εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, τηγανιζόμενα ἐν τοῖς νεφελωιδέσιν αὐτῶν κατορθώμασι, καὶ τοῖς πολυμόρφοις πάθεσι τῆς ψυχικῆς των φαντασίας, θὰ ὦσιν ἀέναον ὑπόδειγμα τῆς ἀτελευτήτου μελλούσης αἰωνιότητος πρὸς ἐμπράκτον διδασκαλίαν καὶ εἰς ἀγγέλους καὶ εἰς θαίμονας καὶ εἰς ἀνθρώπους, ὅτι μακρὰν τοῦ Θεοῦ, ἀνεξαιρέτως οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ πλάνη καὶ ἀπάτη. ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξασφαλίζοντες ἑαυτοὺς ἄγγελοι τε καὶ ἅγιοι, περιορίσωσι τὴν τῆς κακίας ὑπόστασιν ἐν τῇ νεκρότητι τοῦ πρώτου ἑωσφόρου, τοῦ δευτέρου, καὶ τοῦ ψευδοπροφήτου· δηλαδὴ νὰ καταστήσωσιν αὐτὴν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο εἰς ὃ εὐρίσκετο πρὸ τῆς πτώσεως τοῦ ἐξ οὐρανοῦ πεσόντος ἀγγέλου, δηλαδὴ εἰς τὴν ἰδεώδη καὶ μὴ πραγματικὴν μετὰ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι τότε ἦτο ἀπλῆ ἰδέα· νῦν ὅμως ἰδέα μὲν, ἀλλ' ἐμπράκτως δεικνύουσα τὸν διεστραμμένον καὶ ἀποθρευτικὸν αὐτῆς χαρακτήρα, ὥστε τοῦ λοιποῦ καίτοι ἄγγελοι τε καὶ ἅγιοι θὰ βραβευθῶσι διὰ τῆς δωρεᾶς τῆς τελείας αὐτῶν αὐτεξουσιότητος, ἵνα κατὰ πάντα γίνωσι θεοὶ κατὰ χάριν, ὅμως οὐδέποτε θὰ τολμήσωσι νὰ ἐγκυμονήσωσι τὸν ἑωσφορικὸν λογισμόν, ἔχον

τες πρόσφατον υπόδειγμα τὴν οἰκτρὰν καὶ ἀνεπανόρθωτον πτώ-
σιν τῶν ἐγκυμονησάντων καὶ θρεψάντων αὐτὴν κακίαν εἰς ἀφ-
νισμὸν τῆς ἀγαθότητος.

ΙΘ' 4-5. «Καὶ ἔπρασαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι καὶ
» τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ
» θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες· Ἄμὴν ἁλ-
» ληλούϊα. καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε λέγουσα.
» Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ
» φοβούμενοι αὐτὸν οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.»

Ἄν ἀναγνώσῃτε μετὰ προσοχῆς τὴν ἀνωτέρω περικοπὴν
τοῦ Ἡσαΐου (σελ. 234) καὶ συγκρίνητε ταύτην πρὸς τὰς ῥήσεις
τοῦ Ἰωάννου, θὰ εὑρητε τοσαύτην ὁμοιότητα, ὥστε θὰ νο-
μίσῃτε, ὅτι ὁ Ἰωάννης, γράφων τὴν ἱερὰν ἀποκάλυψιν, εἶχε παρ'
αὐτῷ καὶ τοὺς προφήτας, μιμούμενος αὐτοὺς οὐ μόνον κατ' ἐν-
νοιαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ προφοράν. τούτου δ' ἔνεκεν, ἐταλαντεύθη-
σάν τινες περὶ τοῦ ἂν ὁ Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἐστὶν ὁ συγγραφεὺς
τῆς Ἀποκαλύψεως· καὶ ὁμως ἐγὼ πιστεύω ὅτι ὁ Ἰωάννης, γρά-
φων τὴν ἱερὰν Ἀποκάλυψιν, οὐδεμίαν γραπτὴν σημείωσιν
εἶχεν ἀνὰ χεῖρας· ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὅπως ἀποδείξῃ ἡ-
μῖν ἐμπράκτως, ὅτι τῷ ὄντι ὁ Χριστὸς εἶνε τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρ-
χή καὶ τὸ τέλος, διὰ τοῦτο κατ' ὃν τρόπον ὑπηγόρευσε τὸ πάλαι εἰς
τοὺς προφήτας περὶ τῶν εἰκονικῶν πρὸς τὰς τῆς Ἀποκαλύψεως ὑπο-
θέσεις νοημάτων, τοῦ αὐτοῦ ὅφους ἐποιήσατο χρῆσιν, ὑποκινῶν
καὶ τὸν τοῦ ὑψιπέτου θεόφθεγκτον κάλαμον. Ἐπὶ τέλους κατὰ πό-
σον δικαιοῦνται, οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὰ τῶν ἁγίων τάγματα νὰ δο-
ξάζωσι τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ κατορθώματι τῆς πανσόφου αὐτοῦ δυνά-
μεως, ὥστε νὰ ἐκμηδενίσῃ κατ' ἀνεκδιήγητον τρόπον, τοιαύτην
ὑπαρξιν μυστηριώδη (α), ἣν ἀπ' ἀρχῆς τεκταίνεται δράκων ὁ δόλιος,
καὶ λατρευτικῶς ἢ ἀνθρωπότης ἐνστερνίζεται καὶ δοξάζει, ἀδυ-

(α) «Τὸ γὰρ μυστήριον ἡδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέ-
χων ἄρτι ἔως ἐκ μέσου γένηται, καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ
Κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τὴν ἐ-
πιφανείαν τῆς παρουσίας αὐτοῦ.» (β' Θεσ. β' 7).

νατῶ καὶ αὐθις νὰ λαλήσω. Τοῦτο μόνον ἔρχομαι νὰ εἶπω, ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς αὕτη σατανικὴ τῆς ἐπιστήμης προόδος, εἶνε λίαν ἔντεχνος μηχανορραφία, καὶ πιστεύω, ἐν αὐτῇ νὰ συγκεντροῦται καὶ τὸ βάρος τῆς ἐννοίας ἐκείνης, περὶ ἧς γίνεται μνεῖα ἐν τῇ πρὸς τὸ τάγμα τῶν ὁσίων ἐπιστολῇ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ἰσχύος. (3' 24). Καὶ ἐκτὸς τούτου πασιφαῶς γίνεται ἡμῖν δῆλον καὶ διὰ τῶν πραγμάτων, καὶ διὰ τοῦ θηρίου, τοῦ συμβολικῶς αἰνιττομένου τὴν ἐπιστήμην. Λέγει γάρ, ὅτι ἀνέβη ἐκ τῆς γῆς, ὃ ἐστὶ ἐκ τῆς ψυχικῆς φαντασίας τῆς ἐπιπολαιότητος, ἔχον κέρατα προβάτου καὶ ἐλάλη ὡς δράκων. Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς ὑποκρίσεως, ἀποδεικνύει ἄκραν διπλωματίαν· δὲν βιάζει τὸ αὐτεξούσιον· ἀλλὰ μάλιστα ἐμφανιζόμενον ὡς ἀρνίον φαίνεται ὅτι ἀκολουθεῖ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦ. «Ὁς κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νίκην τὴν κρίσιν.» Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὅπως ὁ Χριστὸς θαυματουργῶν καὶ διδάσκων ἐδείκνυε τὴν παντοδυναμίαν αὐτοῦ, καὶ διὰ πίστεως ἤκολούθουν αὐτῷ οἱ πολλοί, οὕτω πως καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς εὐειδὴς ἐπιστήμη, ἐν σχήματι προβάτου φερομένη διὰ τῶν διαφορῶν αὐτῆς σημείων, ἔλκει τὸν κόσμον ὅλον πρὸς ἑαυτήν· καὶ ποῖα ἡ τοῦ κακοῦ αὕτη αἰτία; διότι, κατὰ γενικὴν πρόληψιν, δὲν ἐσπουδάσαμεν εἰσέτι νὰ ἐκτιμῶμεν τὰ πράγματα ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν, καὶ τῆς συμφωνίας αὐτῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, ἀλλ' ἀμέσως παρέχομεν τὴν ἐκτίμησιν εἰς αὐτά, ἅμα τῇ πρώτῃ αὐτῶν ἐμφανίσει· ἀδιάφορον ἂν τ' ἀποτελέσματα ἀποβαίνωσιν ἔλεεινὰ καὶ ὀλέθρια, οἷόν τι βλέπομεν ἀτυχῶς, καθ' ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἐπιστημονικοὺς κλάδους, ἐπειδὴ βασιλεῦει οὐχ ἡ χρῆσις ἀλλ' ἡ παράχρησις.

Τὰς παχυλὰς ταύτας προλήψεις προορῶν τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ, θερμῶς καὶ φιλοστόργως συνιστᾷ τοῖς τοῦ θηρίου λατρευταῖς, τὰ ἐξῆς. «Λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι, (ὡς ἡ μήτηρ σου Ἰεζάβελ), καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω· καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός· συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπωρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου καὶ κολλούριον ἐγχρισον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἵνα βλέπῃς.» (γ' 17).

ΙΘ' 6-8. «Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ,

» καὶ ὥς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὥς φωνὴν βροντῶν
 » ἰσχυρῶν, λεγόντων ἀλληλουΐα. ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος
 » ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ. Χαίρωμεν (α) καὶ ἀγαλλιώμε-
 » θαι καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ
 » ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν, καὶ ἐδόθη
 » αὐτῇ ἵνα περιβάλληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρὸν. τὸ
 » γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστί.»

Κράξωμεν καὶ ἡμεῖς ἀδελφοὶ μετὰ τοῦ θριαμβεύοντος ἐν οὐ-
 ρανοῖς ὄχλου τῶν ἁγίων καὶ τῶν ἀγγελικῶν δυνάμεων, ἐν ὁμό-
 φωνῳ αἰνέσει Ἀλληλουΐα· καθότι μετὰ τὴν πνοὴν τῶν ἀνέμων
 καὶ τὴν ἔνσκηψιν τῶν ἐπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, θὰ λάβῃ τὴν
 τιμὴν αὐτῆς ἡ ἐκκλησία ἡμῶν καὶ πάντα τὰ δικαιώματα αὐτῆς.
 Ἐν ἐκείνῃ τῇ χαρμοσύνῳ καὶ λαμπρᾷ ἡμέρᾳ ἐρεῖ πρὸς αὐτὴν ὁ
 Κύριος. «Ἐξεγείρου ἐξεγείρου Σιών, ἔνδυσαι τὴν ἰσχὺν Σιών, καὶ
 ἔνδυσαι τὴν δόξαν σου, Ἱερουσαλήμ πόλις ἡ ἁγία· οὐκ ἔτι προστε-
 θήσεται διελεῖν διὰ σοῦ ἀπερίτμητος, καὶ ἀκάρχατος, (κενόδο-
 ξος καὶ ἄσωτος). ἐκτίναξε τὸν χοῦν καὶ ἀνάστηθι. κάθισον Ἱε-
 ρουσαλήμ, ἔκδυσαι τὸν δεσμὸν τοῦ τραχήλου σου, ἡ αἰχμάλωτος
 θυγάτηρ Σιών, (στ' 8), ὅτι τάδε λέγει Κύριος. ὠρεᾶν ἐπράθητε
 καὶ οὐ μετὰ ἀργυρίου λυτρωθήσεσθε. οὕτω λέγει Κύριος. Εἰς
 Αἴγυπτον κατέβη ὁ λαός μου τὸ πρότερον παροικῆσαι ἐκεῖ, καὶ
 εἰς Ἀσσυρίους βία ἤχθησαν (ια' 8) καὶ νῦν τί ἦδε ἔσται;
 (Ἡσαΐ. νβ' 1.)

Μὴ θέλοντες νὰ σκεφθῶμεν καὶ ἐπομένως νὰ κατανοήσωμεν
 τὴν ἀξίαν καὶ τὸ βάρος τῶν νοημάτων τούτων τῆς θείας καὶ ἱερᾶς
 ἀποκαλύψεως, θὰ εἶπῃ ὅτι ὄντως ἐσμεν ἐκεῖνα τὰ ὄντα, ἅπερ
 παριστάνει ἡ ἱερὰ αὕτη βίβλος εἰς τὸ πέμπτον καὶ ἕκτον σάλπι-
 σμα. (θ'...) Διότι πῶς ἄλλως θὰ χαρακτηρίσωμεν ἑαυτούς, ἀφ' οὗ
 ἡ προφητικὴ αὕτη τοῦ πνεύματος φωνὴ δὲν ἀντηχεῖ εἰς τὰ ὅτα
 τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ὅπως μετὰ θερμῶν δακρύων καὶ εἰλικρινοῦς
 μετανόας παρακαλέσωμεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ν'
 ἀποστείλῃ ἡμῖν τὸν πρωῒνόν τῆς γνώσεως ἀστέρα, ὅπως διαφωτι-

σθέντες κατορθώσωμεν νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ποσὸν τῆς ζημίας ἡμῶν; δὲν ἀκούετε παρακαλῶ καὶ αὐθις νέαν δοξολογίαν, παρ' ὅλης τῆς τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἀμετρήτου ἐν οὐρανοῖς παρὰτόξεως, διότι πρόκειται οὐχὶ περὶ προσκαίρου ἐλευθερίας, ὑπὲρ τῆς βιαιολογίως χύνεται εἰς μάτην τοσοῦτον αἷμα, ἀλλὰ περὶ τῆς ὅπως ἐκείνης ἐλευθερίας τῆς αἰωνίου καὶ ἀτελευτήτου; ἄρα τὸ κύριον κώλυμα, τὸ ἐμποδίζον ἡμᾶς πρὸς τὴν ἀντίληψιν τῆς αἰωνίου χάριτος καὶ μακαριότητος καὶ νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν γεῦσιν τοῦ ζῶντος ὕδατος τοῦ Θεοῦ λόγου, εἶνε ὅτι ὁ καπνὸς τῆς ψευδοεπιστήμης, ὁ ἀναθρώσκων ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἐωσφορικῆς ἐπάρσεως τῶν ὀργάνων τοῦ πρώτου ἐωσφόρου, αὐτὸς λέγει οὗτος εἶνε ὁ πρωταίτιος, ὁ κωλύων ἡμᾶς τῆς ἀκτινοβόλου δράσεως τοῦ εὐαγγελικοῦ φωτός· καὶ λοιπὸν ὄντες χλωροὶ καὶ μεμαρμαμένοι καὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς πλατείας πόλεως τῆς μεγάλης, ἀντὶ νὰ στρέφωμεν τὸν νοῦν ἡμῶν πρὸς τὰ ἄνω, ὅπου καὶ ἡ ἀσχή τῆς ἡμῶν νοεράς καταγωγῆς, ἀναμένοντες ἐκεῖθεν τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν, ἀπεναντίας ὀρύττομεν τὸ φρέαρ τῆς ματαιότητος καὶ τῆς ἐγωϊστικῆς ιδιοτελείας,—ἐπὶ τοῦτο λέγεται καὶ φρέαρ τῆς ἀβύσσου,—πρὸς πυκνοτέραν τοῦ καπνοῦ σκοτίωσιν, (θ'...), ἵνα μὴ ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ ἡμῶν τῆς ψυχικῆς ταύτης σκοτώσεως, ἀντιληφθῶμεν τῆς πραγματικῆς διαφωτίσεως τῆς ἡλιακῆς τοῦ ἀρνίου διδασκαλίας, ἐπομένως γίνωμεν καὶ γινώσται οὐ μόνον περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ γάμου αὐτοῦ, μετὰ τῆς αἰωνίου αὐτοῦ νύμφης τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν μητρὸς ἐκκλησίας, τῆς περιβεβλημένης τῇ ἡλιακῇ τῆς ἀληθείας λάμπει καὶ τὰ τῶν ἁγίων δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἐπιτελέσεως τοῦ μεγάλου καὶ ἐξαιρέτου τούτου μυστηρίου. Καὶ ὅμως, πῶς μὴ στενάξῃ τις καὶ χύση θερμὰ δάκρυα, ἀφ' οὗ δικαιώματα τοιαῦτα, ἅτινα ἐξηγοράσθησαν ἐν τῷ αἵματι τῶν ἁγίων, πρόκειται ἐν τῇ γλιαιρότητι τῆς συμπεριφορᾶς ἡμῶν νὰ καταπατηθῶσιν ὑπὸ ποδῶν ἀλλοτρίων; καὶ διατί; χάριν ὕλικῶν συμφερόντων, χάριν τοῦ φιλαύτου ἐγώ, ἐπομένως χάριν τοῦ θηρίου, ὥσάν νὰ μὴ εἴμεθα γινώσται τῆς ἱστορίας, καὶ δὲν γνωρίζομεν τί ἐπαθον οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἐλπίσαντες ἐπ' ἄνθρωπον καὶ οὐχὶ εἰς Θεόν. ἀδελφοί ἐργασθῆτε καὶ σεις, ἔχοντες ἕκαστος τὴν τελείαν ταύτην ἀφετηρίαν τῆς προφητικῆς ταύτης καὶ ἀλαθήτου ἀσφαλείας, διότι οὐκ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἢ ὑπὲρ τὸ μέτρον τοῦ λόγου ἀνάπτυξις.

Στρέψατε τὸ βλέμμα ὑμῶν καὶ ἴδετε, ἂν ὁ σημερινὸς κόσμος δὲν εὐρίσκεται ἐν παχυτάτῃ σκοτώσει ἐκ τοῦ πυκνῶς κατακλύζοντος, οὐ μόνον τὸν διανοητικὸν ἡμῶν ὀρίζοντα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν αἰσθητὸν, ἐκ καπνοῦ τῆς ματαιοπονίας καὶ ματαιοδοξίας· καὶ ἂν ὁ τοιοῦτος καπνὸς δὲν κατακρατῇ ἡμῶς δεδουλωμένους καὶ ἀνελευθέρους περὶ τὴν ἐκδούλευσιν ἀκαίρων ἀναγκῶν, καὶ ἂν αὗται αἱ ἀνάγκαι δὲν γίνονται παρὰ τὴν τῆς ἐνισχύσεως τῶν παθῶν, ἅπερ πῶτε ὡς εἶπαμεν, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ θείου προγράμματος, ἀποτελοῦσι τὰς κεφαλὰς τοῦ ἐκ θαλάσσης ἀναβάντος θηρίου, καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ἐνυπόστατον τοῦ δράκοντος δύναμιν. Μη σὰς βαυκαλιᾷ τὸ σύστημα τῆς διευκολύνσεως. αὐτὸ τοῦτο κυριολεκτικῶς καὶ ἀνεξαίρετως εἶνε τὸ αἷτιον τῆς αὐξήσεως τῶν ἀναγκῶν, τῶν θεραπευσοσθῶν τὸ θηρίον τὸ ἀκέρεστον. Ἡ εὐκολία, κἀκὼς εἶνε δυνατόν νὰ παρουσιάσῃ λογικὴν τινα αἰτίαν, ἂν διευκολύνῃ ἢ πρόσωπον, μεταξὺ ἄλλων μετ' αὐτοῦ ἀμιλλωμένων. Ὅταν ἔμω· ἡ εὐκολία αὕτη διανεμηθῇ εἰς ὅλους τοὺς μεταξὺ τῶν ἀμιλλωμένους, τότε ἡ εὐκολία παύει τοῦ νὰ εἶνε εὐκολία. Ὁμῶς αἱ ἀνάγκαι, αἱ ἀφορᾶσαι τὴν συντήρησιν τῆς τέως φαινομενικῆς εὐκολίας ἐπιβαρύνουσι τοὺς ἀμιλλωμένους· ἡ θεωρία αὕτη εἶνε ἀπέροια πρακτικῆς γνώσεως καὶ κατὰ τὰ πολεμικὰ ἐφόδια, καὶ κατὰ τὰς κοινωνικὰς συνεντεύξεις καὶ συνεννόσεις, καὶ κατὰ τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ παντοῦ.

ΙΘ' 9-10. «Καὶ λέγει μοι· γράψον, μακάριοι οἱ εἰς » τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἁγίου κεκλημένοι· καὶ λέγει » μοι· οὕτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ εἰσὶ. Καὶ ἔπεσα » ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ » λέγει μοι. ὅρα μὴ, σύνδουλός σου εἰμὶ, καὶ τῶν ἀδελ- » φῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ. τῷ » Θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ » πνεῦμα τῆς προφητείας.»

Λέγων ταῦτα ὁ ἄγγελος ὅτι σύνδουλός ἐστι τοῦ Ἰωάννου καὶ τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τίνας μάλ- λον νὰ ἐννοῇ; τοὺς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἰωάννου, εὐαρίθμους πιστοὺς, ὃν ἡ μαρτυρία δὲν εἶχεν εἰσέτι δοκιμασθῇ, οὔτε ὑπὸ τῆς πρὸς τοὺς ἁγίους ἐκτετακτοῦς ἐπιτηδεύσεως, οὔτε ὑπὸ τοῦ πανδαμά-

τορος χρόνου, ἢ τοὺς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, οἵτινες καὶ κάτοχοι τοῦ λόγου τῆς ἐπταπλασίου δοκιμῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ μαρτυρίας εἶσι, καὶ παλαίους καθόσον αὐταῖς εἶνε δυνατόν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ; καὶ τούτους κάκεινους. ναί, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκεῖνοι, ἔχουσιν ἤδη ἀπέλθῃ εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ μαρτυρία αὐτῶν σαββατίζει, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἀπομακρυνθῶμεν τοῦ ὀρθοῦ, ἂν ἀποδεχθῶμεν, συμφώνως τοῖς προλεχθεῖσιν, ὅτι, προσφάτως ἀποστελλομένου ἡμῖν τοῦ μυστικοῦ βιβλίου, πρὸς ἀσφάλειαν ἡμῶν, κατὰ τὰς κρίσεις ταύτας περιστάσεις, ἐννοεῖ μάλλον τοὺς νῦν· καὶ λοιπὸν ὄντως μακάριοι, οἱ κατὰ τὴν παροῦσαν νύκτα τῆς σκοτεινῆς ἀκαταστασίας, κρατοῦντες γενναίως καὶ ἀπαρασαλεύτως τὴν πίστιν Χριστοῦ τὴν ὀρθόδοξον. «ὄρα λέγει, μὴ· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ.» Ἡμεῖς μάλλον ἔχομεν γινώσιν, τίνες εἰσὶν οἱ κρατοῦντες τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ, διότι ἔχομεν πρὸς τοῦτο ὁδηγόν, πρῶτον τὴν ἱστορίαν, δεῦτερον τὰ πράγματα, τρίτον τὴν βίβλον τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως, ἣτις προφητικῶς ἀκολουθοῦσα, ταῦτοις τοῖς πράγμασι, δακτυλοειδῶς ὑποδεικνύει ἡμῖν τοὺς ἔχοντας τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τέταρτον τὸν χρόνον ὅστις ἐγένετο τὸ αἷτιον τῆς δοκιμῆς τοῦ ἤδη δεδοκιμασμένου χρυσοῦ τῆς ἐν λόγῳ τοῦ Χριστοῦ μαρτυρίας, παρ' οὗ πρότείνει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον νὰ ἀγοράσωσιν οἱ τὰ ἐναντία φρονοῦντες.

Ἦκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας καὶ ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. ἀκούει καὶ ὁ Ἰωάννης, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ εἰσιν.... ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ Πνεῦμα τῆς προφητείας.» Ἀμέσως ἐν τῇ φοβερῇ τούτῳ ἀκούσματι, ἐσκίρτησεν ἐκ πνευματικῆς εὐφροσύνης, ἡ καρτὰ τοῦ Ἰωάννου καρδίᾳ, καὶ ἔπεσεν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου εἰς τὸ προσκυνῆσαι αὐτόν. Ἐνεθυμήθη γὰρ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ ὃν γράφει ὁ ἴδιος ἐν τῇ Εὐαγγελίῳ αὐτοῦ· «ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.» ἀκούει δὲ σχετικῶς καὶ παρὰ τοῦ ἀγγέλου, «οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ εἰσιν» ἐν τούτοις γίνεται ἑξαλλος ἐξ ἀφάρτου χαρᾶς καὶ πίπτει εἰς προσκύνησιν τοῦ ἀγγέλου, ὁμῶς ὁ ἄγγελος ἐμποδίζει αὐτὸν μετὰ μεγάλης συστολῆς· «Ὅρα μὴ, σύνδουλός εἰμι.» Ἄρα καὶ ἐν τῶν χιλιάδων ἀρχιεπισκόπων

τῆς Δύσεως, οἵτινες διαδοχικῶς αἵρουσιν ἐπαυχένειον τὸ βάρος τοῦ ἀφορισμοῦ καὶ τῆς καθ'ἑρέσεως δὲν ἔτυχε νὰ συναντήσῃ ταύτην τὴν τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως περικοπήν; ἵνα τοιοῦτοτρόπως συμμορφωθῇ καὶ μὴ ἐπιμένῃ ἔχων τὴν ἀξίωσιν, οὐ μόνον νὰ προσκυνῇται ὑπὸ τῶν συνδούλων αὐτοῦ ἀρχιερέων, ἀλλ' οὐαὶ τῆς ἐωττορικῆς καταγωγῆς!! νὰ ἐξαναγκάξῃ αὐτοὺς νὰ ἀσπάζωνται τοὺς πόδας αὐτοῦ, οἵτινες ὅσον οὕτω γενήσονται κατὰβρωμα τῶν σκωλύκων, καθότι ἐν ἁμαρτίαις ἐγεννήθησαν καὶ ἐν ἁμαρτίαις πορεύονται; Ἀλλὰ τί ἰσχὺν ἔχει εἰς αὐτὸν, αὐτὸ τὸ τῆς ταπεινοφροσύνης ὑπόδειγμα, ἀφ' οὗ θεσπίζει ἑαυτὸν Χριστὸν ἐπὶ τῆς γῆς; Ψεύδεται διότι δύο Χριστοὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ συνπάρξωσι, διοικούντες τὴν ἀγωνιζομένην ἐκκλησίαν. ὁ Χριστὸς εἶνε αὐτὸς ὁ παράκλητος, ὁ μένων μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ τὸν ὁποῖον εἶδεν αὐτὸς ὁ Ἰωάννης, πρῶτον, ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ πεπατοῦντα ἐν μέσῳ τῶν ἐκκλησιῶν, (α' 13) δεύτερον καθήμενον ὡς ἄγγελον τῆς βουλῆς ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ μέλαινος (5' 6) καὶ τρίτον νὰ περιβάλλῃ τὴν ἐκκλησίαν, τὴν τρυγόνα τὴν φιλήρημον, δίκην πασιφαοῦς ἡλίου καὶ νὰ σκέπῃ ταύτην μέχρι καιροῦ ὡς μέγας ἀετὸς διὰ τῶν δύο αὐτοῦ πτερύγων. (ιβ' 14) «Ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.» Ἀναφέρων ἐν ταῦθα ὁ ἄγγελος μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἐννοεῖ βεβαίως τὴν πίστιν αὐτοῦ τὴν ὀρθόδοξον, ἣν ἐθεμελίωσεν ἐπὶ τῆς τελείας ὁμολογίας τοῦ Πέτρου καὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων, εἰπόντων πρὸς αὐτόν, «Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.» καὶ τὴν ὁποίαν πίστιν παρελάβομεν καὶ ἡμεῖς καὶ μέχρι σήμερον ὁμολογοῦμεν.

Λέγων λοιπὸν ὁ ἄγγελος ὅτι, ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας, πληροφορεῖ ἡμᾶς, ὅτι ὁ κύριος καὶ ὁ μόνος σκοπὸς, δι' ὃν παρεσκευάσθη ἡ μυστηριώδης αὐτῇ καὶ συμβολικῇ διατύπωσις τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, οὐδεὶς ἄλλος ἐστὶν ἢ, δι' αὐτῆς νὰ διατρανωθῇ, οὐ μόνον ἀπέναντι τῶν πιστῶν ἢ τοῦ Χριστοῦ ὀρθόδοξος ὁμολογία, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἢ τῶν Δυτικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων ἀξιώσις περὶ ὀρθῆς πίστεως τεθῇ ἐν γωνίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι αὐτῶν τῶν ἀθέων καὶ ὕλιστῶν, καθότι, τὸ πρωτοφανὲς τοῦτο σύστημα τῆς θείας προνοητικῆς δυνάμεως, τοῦ νὰ ὑποδεικνύῃ σαφέστατα καὶ ἀριδηλότατα προφητικῶς τῇ τρόπῳ, τὴν μυστικὴν ἀντίδρασιν κατὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας

τοῦ ἀρχιερέως διαβόλου, καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, ἅτινα καθίστανται ἡμῖν δηλαδὴ διὰ τῶν ἤδη γεγονότων πραγμάτων, ἔτι δὲ καὶ τὸν χαρακτήρα τῶν κατὰ καιροὺς δρασαντων ὑπὲρ, ἢ κατὰ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, συμφωνοῦν κατ' ἄκρως πρὸς αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ λέγομεν, τὰ μυρία καὶ ἀνεκδιήγητα ταῦτα πλεονεκτήματα τοῦ παραδόξου τούτου βιβλίου φέρουσιν ἡμᾶς εἰς σημεῖον νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι, ἂν δὲν ὑπερβαίνουσι τὸ ἐν τοῖς ρεῖθροις τοῦ Ἰορδάνου θαῦμα τῆς ἐπιφανείας τῆς ἁγίας Τριᾶδος, ὅμως πάντως πρὸς αὐτὸ ἀμιλλᾶται, καὶ ὅτι, ἂν ὁ σκοπὸς τοῦ θαύματος ἐκείνου ἦτο νὰ διατρανωθῇ ἡ τοῦ Ἰῶου ταυτότης πρὸς τὸν Πατέρα καὶ πρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅμως καὶ ἡ προφητικὴ αὕτη φωνὴ τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, διακηρύττουσα στενωπρὰ τῇ φωνῇ τὴν τελείαν ἀναγνώρισιν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως παρ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι πάντες οἱ ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνισθέντες καὶ ἀγωνιζόμενοι κηρύττονται ἐμόθρονοι καὶ ἐμόδοχοι τῇ Ἰῳ καὶ Λόγῳ αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν ἀπείρων θαυμάτων τῆς πανσόφου τοῦ Θεοῦ δυνάμεως, ἡ θεία καὶ ἱερὰ αὕτη βίβλος κατέχει τὴν πρώτην θέσιν· καὶ μάλιστα ἂν πᾶν ἄλλο θαῦμα ἀνεψάνῃ ἅπαξ ἐν τῇ δράσει αὐτοῦ, ὅμως ἡ Ἀποκάλυψις, ἀγαπητοί, ἐν τῇ προσηλατικῇ αὐτῆς δυνάμει, ἐμφανίζεται ἀνεξαίρετως ἐνώπιον πάσης λογιστικῆς πνοῆς, θαῦμα ζῶν καὶ ἐνεργούν. Ἀγαπητοί, αὕτη ἡ εὐαγγελικωτάτη καὶ λαμπροφόρος ὁμολογία τοῦ ἀγγέλου, ἡ κινήσασα τὸν Ἰωάννην εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκδηλωθῇ ἡ αὐτοῦ ἐνδόμυχος χαρὰ καὶ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν πολυεύσπλαγχον Θεὸν ἡμῶν, καὶ λέγω, αὕτη ἡ χαροποιὸς ἀγγελία τοῦ ὅτι ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ εἶνε αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας, δηλαδὴ αὐτὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐπομένως ἡ ἐπικύρωσις τῆς ἄκρας καὶ ἀμετακλήτου ἀποφάσεως τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς δόξης τῶν ἁγίων μελῶν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, εἶνε τὸ μόνον ἐλαττήριον τὸ ὅποιον θὰ ὑπερισχύσῃ. ἐν τῇ ψυχῇ παντὸς εὐσεβοῦς Χριστιανοῦ, καὶ θὰ καταστῇ τὸ μόνον μέσον τοῦ νὰ κρατῇ ὑψηλὰ τὸν λογισμὸν αὐτοῦ καὶ θὰ παράσχη αὐτὸ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀντοχὴν νὰ ζηλώσῃ τοὺς ἐν Βαβυλῶνι τρεῖς παῖδας· διότι ὅπως ἐκείνοις ἐπεβάλλετο ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορ ἡ προσκύνησις τῆς χρυσεῖς αὐτοῦ εἰκόνας, ἐκεῖνοι δὲ προὔτίμησαν νὰ ριφθῶσιν ἐν τῇ καμίνῳ γενόμενοι παρανάλωμα τοῦ πυρός, τοιου-

τοτρόπως καὶ οὗτος θὰ προτιμήσῃ πᾶσαν κακοπάθειαν καὶ σωματικὴν στέρησιν, καὶ ὅχι νὰ προσκυνήσῃ τὸ θηρίον τῆς φιλαυτίας καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἣν ζωγραφίζει ὁ ψευδὴς καὶ ὑποκριτικὸς τῆς κοσμικῆς ἐπιστήμης ὀλέθριος κάλαμος. «Μὴ προσέχωμεν, συνιστᾷ ἡμῖν ὁ θεὸς Χρυσόστομος τοῖς τυμπάνοις, μηδὲ τοῖς αὐλοῖς, μηδὲ ταῖς κινύραις μηδὲ τῇ λοιπῇ τοῦ πλούτου φαντασίᾳ· ἀλλὰ κἄν εἰς κἄμινον ἐμπεσεῖν δέῃ, πενίας ἐλώμεθα, ὥστε μὴ προσκυνῆσαι ἐκείνῳ, καὶ ἔσται ὁρόσος ἐν μέσῳ διασυρίζουσα.»

«Ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.» Ἐρωτῶ τὸν ἀναγνώστην, ἄρα τοῦ λοιποῦ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀφελείας θὰ ἀναγινώσκῃ τὴν περικοπὴν ἐκείνην τοῦ εὐαγγελίου, μεθ' ἧς διήρχετο ταύτην πρὸ τῆς πληροφορίας ταύτης τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως; ἰδοὺ τί λέγει.

«Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἄφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.» ἀκούετε; «καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν· ἦτοι αὐτὰ ταῦτα ἅπερ μετὰ πάσης ἀκριβείας προδιεχάραξε συμβολικῶς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ἀποκαλύψεως· αὕτη ἡ θεόφθεγκτος φράσις, «ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας,» θὰ εἴπῃ ὅτι, ἃ ἐλάλησεν ὁ ἐνανθρωπήσας τοῦ Θεοῦ λόγος, ταῦτα βεβαίως καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Βλέπετε δέ, ἀγαπητοὶ τὸ παράδοξον· ὥσπερ ὁ Σωτὴρ ἐλθὼν ἐγένετο πλήρωμα τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, οὕτω πλήρωμα τοῦ εὐαγγελίου γίνεται ἡμῖν σήμερον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐλθὼν ὁ Χριστὸς ἐβεβαίωσε τὰ τοῦ πατρὸς, διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ Παῦλος πλήρωμα τοῦ νόμου ὁ Χριστὸς. ἐλθὼν νῦν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπλήρωσε τὰ τοῦ εὐαγγελίου. ὅσα λοιπὸν εἶνε ἐν τῷ νόμῳ, ὁ Χριστὸς πληροῖ. ὅσα εἶνε ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Χριστοῦ τὸ πνεῦμα πληροῖ. ἄρα ἐμπράκτως ἤδη ἔχομεν γνωρίσει ὡς ἐν εἰκόني, σαφέστατα τὴν ὑπαρξίν τῶν τριῶν τῆς θεότητος ὑποστάσεων. Ὁ μὲν Πατὴρ γίνεται ἡμῖν καταφανὴς διὰ τοῦ γραπτοῦ νόμου, τοῦ πληρουμένου ὑπὸ τοῦ Ἰῶ, ὁ δὲ Ἰῶς ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς χάριτος, πληρουμένου ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, πληρούμενον ὑπὸ τῆς ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ἀνεωγμένης ἱερᾶς ἀποκαλύψεως, βεβαιωμένης δὲ τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος Χριστοῦ.

ΙΘ' 11-16. «Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ
 » ἰδοὺ ἵππος λευκὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν, καλού-
 » μενος πιστός καὶ ἀληθινὸς καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ
 » πολεμεῖ. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρὸς καὶ ἐπὶ
 » τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ, ἔχων ὄνομα γε-
 » γραμμένον, ὃ οὐδεὶς εἶδεν, εἰ μὴ αὐτὸς· καὶ περιβεβλη-
 » μένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ κέκληται τὸ ὄνο-
 » μα αὐτοῦ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν
 » τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυ-
 » μένοι βύσσινον λευκόν, καθαρὸν, καὶ ἐκ τοῦ στόματος
 » αὐτοῦ ἐκπορεύεται ρομφαία ὀξεῖα, (α) ἵνα ἐν αὐτῷ πα-
 » τάσῃ τὰ ἔθνη. καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
 » σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυ-
 » μοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει
 » ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ, ὄνομα γεγραμ-
 » μένον, Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.»

Ἰνα ἐμπράκτως καταδειχθῇ ἡμῖν, ὅτι οὗτος ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς εἶνε ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ αὐτοῦ εἰκονικῇ ἐμφανίσει, θὰ παρουσιάσῃ ἡμῖν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ τεκμήρια, ἅπερ ἔδειξεν ἡμῖν καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν, πρὸ παντὸς τὴν ρομφαίαν τὴν ὀξεῖαν καὶ δίστομον, ἵνα γνωρίσῃ ἡμῖν, ὅτι καὶ ἂν πιστεῦσωμεν εἰς ταῦτα, ἅπερ λέγει ἡμῖν, καὶ ἂν μὴ πιστεῦσωμεν, οἱ λόγοι αὐτοῦ δὲν θὰ μείνωσιν ἀνεκπλήρωτοι. λ.χ. λέγει ὅτι θὰ ἴδωμεν τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, ἐξ οὗ θὰ ἐμφανισθῇ ἵππος λευκὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτοῦ θὰ καλεῖται πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ὅτι θὰ κρίνῃ καὶ θὰ πολεμῇ μετὰ δικαιοσύνης· ὥστε θὰ ἐκπληρωθῶσιν οἱ λόγοι οὓς εἶπεν τὸ πνεῦμα τῆς ἰσχύος πρὸς τὸ τάγμα τῶν δούλων (β' 27) καὶ ἐν τῷ λέγειν τὸν Ἰ.

(α) «Πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύεται λόγος καὶ ἐξελεύσεται εἰς παιδείαν κατὰ πόδας αὐτοῦ»=συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν ἁγίων. (ψαλμ. λβ' 6· Ἰωάν. ιβ' 48).

ωάννην. «Καὶ ἔτεκεν ἄρρενα υἱὸν ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ράβδῳ σιδηρᾷ». (ιβ' 5) ἔτι δὲ καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας προέδραμε λέγων. «Οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει, ἀλλὰ κρινεῖ ἐν δικαιοσύνῃ, ταπεινῶσι κρίσιν καὶ ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς· καὶ πατάξει γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἐν πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβῆ. καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐξωσμένος τὴν ὁσφὺν αὐτοῦ καὶ ἀληθεία εἰλημμένος τὰς πλευρὰς αὐτοῦ. καὶ συμβοσκηθῆσεται λύκος μετὰ ἀρνός καὶ πάρδαλις συναναπαύεται ἐρίφῳ καὶ μοσχάριον καὶ ταῦρος καὶ λέων ἅμα βοσκηθῆσονται καὶ παιδίον μικρὸν ἄξει αὐτούς.» (Ἡσαΐ. ια' 3-7) Ἐν τούτοις, ἀγαπήτοί ἐάν πιστεύσωμεν ὀλοφύχως καὶ στρέψωμεν πρὸς τὸν Θεὸν ἀνυποκρίτως, καὶ μιμηθῶμεν τοὺς νινευίτας, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες ἐπὶ ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἀφέντες τὸ φαραωνιτικὸν σύστημα τῆς ματαίας τῶν πυραμίδων οἰκοδομῆς, καὶ ἄλλας ἀνοήτους καὶ ἀνωφελεῖς πρὸς τὸ ἤδη τερατῶδες ἐγὼ ἐκδουλεύσεις, περιορισθῶμεν δὲ εἰς τὴν ἐν ἀρεταῖς τῆς ψυχῆς ἡμῶν καλλιέργειαν, ἐξάπαντος θὰ ἴδωμεν τὸν οὐρανόν, ἥτοι τὴν ἀσάλευτον τῆς αἰωνίου ἀληθείας δύναμιν, νὰ διαλάμπῃ μετὰ ἡμῶν, ὅπως καὶ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Θὰ ἴδωμεν τὰ μέλη τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνερχόμενα ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ, νὰ ἐξεικονίζωσιν ὅπως καὶ τὸ πρῶτον, τὸν ἵππον τὸν λευκόν, καὶ τὸν Κύριόν μας, ἥτοι τὸν νόμον αὐτοῦ τὸν εὐαγγελικόν, νὰ κρίνῃ ἡμᾶς ἐν δικαιοσύνῃ καὶ νὰ ἐλέγχῃ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ νὰ πατάσῃ αὐτούς διὰ τῆς διστόμου αὐτοῦ μαχαίρας. Καὶ ἂν πάλιν μείνωμεν, ἐν σκληρότητι καρδίας, ἐπὶ ταῖς πονηραῖς ἡμῶν πράξεσί τε καὶ διαθέσεσι, πάλιν θὰ ἴδωμεν τὰ αὐτά· ἀλλὰ μὲ τὴν διαφοράν, ἐν ᾧ τὸ πρὶν, ἡθέλομεν βλέπει ταῦτα ἐν εὐφροσύνῃ καὶ πνευματικῇ ἀγαλλιᾶσαι, νῦν κακίζοντες ἐπιμόνως, θὰ βλέπωμεν ταῦτα ἐν φόβῳ καὶ τρόμφῳ, διότι θὰ εἰμεθα ξένοι, ὡς ὄντα τοῦ Σατανᾶ βρωμερὰ ἀγγεῖα, καὶ τῆς κακίας ὄργανα. Τὰ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ διαδήματα, εἰκονίζουσι τὴν παρὰ πάντων τῶν ἀγγέλων καὶ ἀγίων ἀναγνώρισιν τῆς παντοδυνάμου αὐτοῦ βασιλείας καὶ κυριότητος, καθ' ἃ προεδηλώθη ἡμῖν καὶ τοῦτο, ἐν τῷ εἰπεῖν (δ' 10), «καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων καὶ βαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντες. ἅγιος εἶ, ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ

ἐκτίσας τὰ πάντα καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.» Μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι, διὰ τοῦ τεθῆναι τὸ πρῶτον τοὺς στεφάνους τῶν ἁγίων ἐνώπιον τοῦ θρόνου, νῦν δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Χριστοῦ, ἐκδηλοῦται ἡμῖν ὁποῖαν παρρησίαν εἶχον οἱ ἅγιοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, καὶ ὁποῖαν μέλλουσι νὰ ἔχωσι μετὰ τὴν λήξιν αὐτοῦ. προσέτι καὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ περικοπῇ ἐκδηλοῦται ἡμῖν τὸ πᾶσιν τῆς ἀναμενούσης τοὺς ἁγίους τιμῆς, διὰ τοῦ εἰπεῖν. (ιδ' 16), «Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον, Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.» Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἡ κεκυρωμένη διὰ τῆς μαρτυρίας τῶν ἁγίων καὶ αὐτοῦ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, «Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων,» εἶνε προδηλώσις ὅτι ἐν τέλει οἱ ἅγιοι θὰ βραβευθῶσι διὰ τῆς τιμῆς τοῦ ἀνεξαρτήτου κατὰ τὸ τέλειον· αὐτὸ τοῦτο αἰνίττεται καὶ τὸ «καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἡκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκαῖς, ἐνδεδυμένοι ῥύσσινον λευκὸν καὶ καθαρὸν.» Λέγοντος δὲ τοῦ πνεύματος, ὅτι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἦν ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι οὐδεὶς εἶδεν αὐτό, εἰ μὴ ὁ ἴδιος, σημαίνει τὸ ἀπρόσιτον τῆς θεϊκῆς αὐτοῦ φύσεως. Φεῦ! τῆς ἀθλιότητος ἡμῶν. φαντασθῆτε ἀγαπητοί, ἅψ' οὐ καὶ ἐν τῇ ἀνωτάτῃ τιμῇ τῆς τελικῆς αὐτεξουσιότητος εὐρισκόμενοι οἱ ἅγιοι, πάλιν θὰ ὥσιν μακρὰν τῆς γνώσεως τῆς θεϊκῆς τοῦ Χριστοῦ φύσεως, ἡμεῖς τὰ ἐκτρώματα τοῦ σημερινοῦ ἀβυσσαίου καπνοῦ, ἐπιχειροῦμεν καὶ ἐπιμένομεν νὰ λάβωμεν αἰσθητικὴν τοῦ Θεοῦ ἀντίληψιν, ἵνα πιστεύσωμεν εἰς αὐτόν. Τὸ ἐνδύμα δὲ, δι' οὗ ἦν περιβεβλημένος, ἐννοεῖ τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ φύσιν, τὴν συγγενέουσαν πρὸς τὴν φύσιν τῶν ἁγίων, ἥτις ἔπαθεν ἐν σταυρῷ, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀγῶνος· (ς' 2) κατὰ τὴν πρώτην ἀποσφράγισιν ἐφάνη εἰς μόνος ἵππος, νῦν δὲ ἐμφανίζονται πολλοί· πρῶτον διὰ τὸν λόγον ὃν ἔφθηνμεν εἰπόντες, περὶ αὐτεξουσιότητος, καὶ δεύτερον, διὰ καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων διὰ τῆς ἐξελίξεως τῶν πραγμάτων θὰ γείνωσιν ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, φαινότερα καὶ αὐτῆς τῆς ἡλιακῆς διαλάμψεως.

ΙΘ' 17-18 «Καὶ εἶδον ἓνα ἄγγελον, ἐστῶτα ἐν τῷ
 » ἡλίῳ καὶ ἔκραξεν ἐν φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς
 » ὄρνεσι τοῖς πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε συνα-
 » χθῆτε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ, ἵνα φάγητε

» σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας
 » ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐ-
 » τῶν, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ
 » μικρῶν καὶ μεγάλων».

Ἄν ἡκούομεν νὰ λέγῃ ἡμῖν, τὸν ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ ἄγγε-
 λον, ἥτοι τὸν ἄγγελον, τῶν δσίων, τὸν δυνάμει τῆς ἰσχύος καὶ
 τῆς γνώσεως αὐτοῦ, διερμηνεύοντα ἀνοθεύτως καὶ εἰλικρινῶς τὸν
 νόμον τῆς χάριτος, τοῦτο γὰρ ἐννοεῖ τὸ «τὸν ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ»
 ναι λέγω, ἂν ἡκούομεν νὰ λέγῃ, ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ των τὰ ὄρνεα,
 τὰ πετόμενα ἐν μεσουρανήματι ἔδραμον ἵνα φάγωσι σάρκας, ἴσως
 θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι γίνεται λόγος, περὶ ἀνθρώ-
 πων ψυχικῶς βιούντων, καὶ ἐχόντων κλίσιν εἰσέτι περὶ τὰ μάταια.
 οὐχὶ δὲν ἔχει οὕτως. τὸ κύριον νόημα εἶνε ὅτι, ἡ δύναμις τοῦ εὐ-
 αγγελικοῦ νόμου, συνοδευομένου μετὰ πάντων τῶν δικαιωμάτων
 τῶν ἁγίων, θὰ προκαλέσῃ ἐπαισθητὴν καὶ λίαν καταπληκτικὴν
 μεταρρύθμισιν εἰς τὰ πράγματα ὥστε, πᾶν μάταιον καὶ σαρκικὸν
 φρόνημα θὰ καταπέσῃ, ὥσπερ φύλλον φθινοπωρινόν, (ια' 13),
 καὶ τότε πάντες μὲν, ἀλλὰ πρὸ παντὸς οἱ κάπως λογικῶς μετ'
 εὐσεβείας συζητοῦντες καὶ πολιτευόμενοι, ἐν τῇ τοιαύτῃ τῶν πραγ-
 μάτων ἀλλοιώσει, οὐχ ἥττον θὰ ὠφεληθῶσι, βλέποντες ἄπειρα
 παραδείγματα αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτομεμφίας, καὶ ἐκουσίῳ ὑπο-
 ταγῆς πρὸς τὸν νόμον τὸν εὐαγγελικόν, ὅστις μέλλει πᾶσαν βρόν-
 τειον φύσιν νὰ καθυποτάξῃ εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΙΘ' 19-21. «Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς
 » τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῇ-
 »σαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου,
 » καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ καὶ ἐπιάσθη τὸ θη-
 »ρίον καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ ψευδοπροφήτης (α), ὁ ποιήσας
 » τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόν-

(α) «Ψευδοπροφήτας δὲ ἐνταῦθα, οὐ τοὺς αἰρετικούς αἰνίττεσθαι
 μοι δοκεῖ, ἀλλὰ τοὺς βίου μὲν ὄντας διεφθαρμένους, προσωπεῖον δὲ ἀρε-
 τῆς περικειμένους οὕς τῇ τῶν ἐπιθέτων προσηγορίᾳ καλεῖν εἰώθασιν οἱ
 πολλοί.» (Χρυσ. ἐρμ. Ματ. 288).

» τες τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας
 » τῇ εἰκόνι αὐτοῦ, ζῶντες ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ
 » πυρὸς τὴν καιομένην ἐν θεῷ, καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθη-
 » σαν ἐν τῇ ρομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ
 » ἐξελεύσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα
 » ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.»

Ὅπως ἐπὶ τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπή-
 σεως, κύριον αἷτιον τῆς αὐτοῦ ὑπὸ τῶν γραμματέων καὶ φαρι-
 σαίων καταδιώξεως καὶ σταυρώσεως, ἦτο ὁ τῶν ἀρχιερέων καὶ
 ραββίνων ἐγωῖσμός, διότι ὑπώπτευσαν οὗτοι, ὅτι ἡ τοῦ Χριστοῦ θρη-
 σκευτικὴ μεταρρύθμισις θὰ συνεπήγετο τὴν ἐκμηδένησιν τῆς
 αὐτῶν τιμῆς καὶ ὑπολήψεως, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ κύριον ἐλατή-
 ριον τὸ διεγείρον ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ μέλλον ἐχθρικώτατα νὰ διε-
 γείρῃ τοὺς λατρευτὰς τοῦ θηρίου καὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ κατὰ τῶν
 μελῶν τῆς ἐκκλησίας, θὰ εἶνε ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀλήθεια, ἥτις ἐν τῇ
 ἐξελίξει, ὡς εἶπομεν τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ θὰ καταπλήττῃ τὰς
 καρδίας τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς ἐπταπλασίως ἐντονώτερον, θὰ προ-
 καλῇ μεγάλην στενοχωρίαν εἰς τὸ ἐν αὐταῖς ἐμφωλεῦον ἐπτακέ-
 φαλον θηρίον, φοβούμενον μὴ τυχὸν καὶ ἀρνηθῶσιν αὐτὸ οἱ λα-
 τρευταὶ αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθήσωσι τὸν καθημένον ἐπὶ τὸν ἵππον
 τὸν λευκόν· δηλαδὴ ν' ἀπορρίψωσι τὴν φιλαυτίαν, τὴν ἀποτελεσ-
 σαν οὕτως εἰπεῖν τὴν σωμάτως αὐτοῦ, καὶ ἐξασκήσωσι τὴν αὐ-
 ταπάρνησιν, ἥτις ἐστὶν ὁ θάνατος καὶ ὁ ἀνιάτος αὐτοῦ ἀφανισμός.
 Ὅμως, ὅπως τότε, ἡ μετὰ τὴν σταύρωσιν καὶ ταφὴν ἀνάστασις
 τοῦ Κυρίου, ἐνίσχυσε τοὺς μαθητάς, ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατέ-
 πληξαν τὸν κόσμον ἅπαντα, τοιοῦτοτρόπως καὶ νῦν ἡ ἐπὶ τοσοῦ-
 τους αἰῶνας κατὰπτωσις καὶ περιφρόνησις τῶν ἀγίων, καὶ ἡ ἀδι-
 ἀκοπος τῶν ἐθνῶν κατ' αὐτῶν ἀναίτιος καταφορά, θὰ συνεπαγά-
 γηται τὰς αὐτὰς σχετικῶς συγεπείας, ὅπου ἐν τῇ προσδοκωμένῃ
 ἡθικῇ αὐτῶν ἀναστάσει, (α' 11), ἔχοντες ὅπλον τὴν ἐπταπλασίως
 ἰσχυροτέραν εὐαγγελικὴν δύναμιν, ἀπέναντι τῆς ὁσημέραι κατα-
 φανοῦς γεννησομένης οἰκτρότητος τῶν μελῶν τοῦ θηρίου, θὰ κα-
 ταντήσωσι τὸ φόβητρον αὐτῶν, καὶ ἐπομένως ἡ ἐκμηδένησις τοῦ
 Ἑγῶ. καὶ λοιπὸν ὅσοι ἐπαίρονται νῦν ἐπὶ τῇ ἐπιστημονικῇ προόδῳ,
 ἢ ἐπὶ τοῖς αἰσθητοῖς αὐτῆς εἰδώλοις, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀπροσδοκίῳ
 ἡμέρᾳ, βλέποντες ἐμπράτως ἀπ' ἐνὸς τὴν σκόπῃν αὐτῆς ἀσ-...

χρίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ καταπληττόμενοι ὑπὸ τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας καὶ δὴ ὑπὸ τοῦ προφητικοῦ τούτου ἐλέγχου, θὰ κατακαίω-
 νται ἐγκαρδίως τῷ φθόνῳ τηκόμενοι. Ὡστε τὸ ἄλλοτε αἷτιον τῆς
 ἐωσφορικῆς αὐτῶν οἰήσεως (θ' 17), αὐτὸ θὰ γίνη τότε ἀφορμὴ τοῦ
 νὰ καίωνται ἔτι ζῶντες ἐν θείῳ τε καὶ πυρί. Ἐν τούτοις βλέπετε
 τ' ἀποτελέσματα τοῦ αὐτεξουσίου; καίτοι ἐν πολλοῖς σήμερον βλέ-
 πομεν τὴν ὑπεροχὴν τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας διὰ συνεχῶν
 παραδειγμάτων, ὅμως ἡ ἐντύπωσις ἡ ἀντεξερχομένη κατ' αὐτῆς
 διὰ τῶν φρεωρύχων τῆς ἀβύσσου δὲν παύει· δύναται μὲν ὁ Θεὸς
 διὰ μικροῦ παραδόξου φαινομένου, νὰ ναρκώσῃ τὴν κενόδοξον
 ταύτην τῶν ὕλιστῶν καὶ μασσόνων ἐπιμονήν, ὅμως δὲν συμφέρει,
 καθότι προσόρως θὰ λήξῃ ἡ σκηνὴ τοῦ ἀνθρωπίνου περὶ πρακτικῆς
 τελειότητος θεάτρου. Ὅχι ἀπεναντίας ἀφήσῃ τὰ πράγματα, οὕτως
 ὥστε ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν τῆς τε ἀγαθότητος καὶ τῆς κακίας
 νὰ διεξάγῃται ὁ ἀγὼν ἐλευθέρως, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ἡ τελευ-
 ταία σύγκρουσις, ἐν τοιοῦτῃ ἁρμονικῷ συστήματι, καὶ νὰ κατα-
 φανῇ ἐν ἔργοις, ποῦ κλίνει ἐκάστου ἡ ἐλευθέρα προαίρεσις. «Ἰδοῦ,
 λέγει ἡμῖν ρητῶς ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω. Ἐάν τις ἀκούσῃ
 τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν
 καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.» (γ' 10). Ἐναργε-
 στάτη ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἄνθρωπος ἔχει ἔμφυτον τὸ αὐτεξούσιον,
 καὶ ἐπὶ τούτῃ δογματικῶς ἡ γραφὴ παριστάνει αὐτόν, «κατ' εἰ-
 κόνα Θεοῦ» δεδημιουργημένον. Ὡστε μετ' ἀδιασαλεύτου γνώμης
 λέγομεν ὅτι, πᾶς ὁ ἀνέκαθεν ἐπιχειρῶν νὰ συμμορφώσῃ μίαν κοι-
 νωνίαν, εἴτε φανερώς, εἴτε διαλανθανόντως, ἀναιρῶν τὸ μέγα
 τοῦτο τοῦ ἀνθρώπου πλεονέκτημα, προσκρούει πρὸς τοὺς ἱερω-
 τάτους ὅρους, οἵτινες συνδέουσι τὴν ἀνθρωπίνην λογικὴν ὑπαρ-
 ξιν μετὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ συνεργάζεται μετὰ τοῦ Βεελζεβούλ, εἰς
 ἐπίτευξιν τοῦ πονηροῦ αὐτοῦ βουλεύματος, τοῦ ἀφορῶντος τὴν μα-
 ταίωσιν τοῦ μεγαλείου τῆς τοῦ Θεοῦ δημιουργίας· ἐπομένως καὶ τῆς
 εὐδαιμονίας τῆς αἰσθητικῆς ἡμῶν φύσεως. Ἀχ! πικρὸς ὁ ὕλισμὸς,
 ἀλλ' ἔντεχνος καὶ ἡ μασσονία. Ὁ ὕλισμὸς εἶνε ἀποκύημα ἀκρά-
 του καὶ ἀσώτου διαγωγῆς. κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ πτώσις αὐτοῦ φυ-
 σικὸν ἐπακολούθημα. Ὅμως, ἀδελφοί, ἡ μασσονικὴ κακοδοξία εἶνε
 οὕτως εἰπεῖν συγκέντρωσις ἐνεργείας σατανικῆς· διότι δι' ἀπλῆς
 πειραματικῆς ἐπιστήμης, ἐνῶ ἐπιμένει νὰ καταδείξῃ τὴν πλάνην
 τοῦ ὕλισμοῦ, ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ἀρχιτέκτονος, μὲ ἐξα-

φανισμόν βεβαίως τῆς αὐτεξουσιότητος, συγχρόνως, καὶ ἄνευ τῆς τοῦ Χριστοῦ πίστεως, δογματίζει δ' ὅτι δύναται νὰ ἀναβιβάσῃ πάντα ἄνθρωπον εἰς τὴν ἰδεώδη τελειότητα, δ' ἦν οὗτος ὁ Χριστὸς, θυσιάσας, λέγει ἀνωφελῶς πρῶτον αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ κατόπιν ἑκατομμύρια μαρτύρων, εἰς μάτην ἐκοπίασε. τούτου δ' ἕνεκεν σήμερον ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ μὲν ἐπιστήμη βαίνῃ προαγωγικῶς, ἡ δὲ τοῦ Ναζωραίου θρησκεία γίνεται παραίτιος νὰ κατακρατῶνται ἀναρίθμητοι λαοὶ εἰς δεισιδαιμονίας καὶ προλήψεις. Οἱ λόγοι οὗτοι ἀποτελοῦσι τοὺς θώρακας τοὺς πυρίνους καὶ θειώδεις τῆς ἑωσφορικῆς οἰήσεως· καὶ ὅμως ἐλεύσεται ἡμαρ, καθ' ὃ, αὐτοὶ οὗτοι οἱ λόγοι ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἀληθείας, θὰ ἀποτελέσωσι τὸ πῦρ καὶ τὸ θεῖον τῆς αἰωνίως καιομένης λίμνης ἐκείνης, ἥτις θὰ δεχθῇ ζῶντας πάντας τοὺς ἀποτελοῦντας τὰ μέλη τῆς σατανικῆς ταύτης συναγωγῆς τῶν κακοδόξων μασσόνων. (β' 9)

Ὅντως ἡ ἀμέλεια τοῦ κλήρου εἶνε τὸ κύριον αἷτιον (α), τοῦ νὰ βλασφημῇται οὕτω πῶς ἡ τοῦ Θεοῦ πρόνοια ὑπὸ τοιούτων ὄντων, ἅτινα ἀμοιροῦντα πνευματικῆς ἀντιλήψεως, καὶ μὴ διακρίνοντα τὰ ὑπὲρ φύσιν, ἐκβράζουσι τοιαύτας ἀφορήτους κατὰ Θεοῦ βλασφημίας, πρὸς καύχησιν τοῦ δράκοντος καὶ καταισχύνην τοῦ ἐσταυρωμένου. Μάθετε λοιπὸν ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα φρονοῦντες εἰσὶ τὰ μυστικώτερα καὶ τεχνικώτερα τοῦ διαβόλου ὄργανα, τὰ ὑπὸ τοῦ ἐσχάτου βασιλέως (ιζ' 10), διὰ τοῦ ἐβδόμου πάθους τῆς ἑωσφορικῆς κενοδοξίας, ποδηγετούμενα· κατ' αὐτὸν γὰρ τὸν τρόπον, ἀναιρουμένου τοῦ αὐτεξουσιού, ἦτοι δι' ἀποδεικτικῶν πειραμάτων περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ, ἢ ψυχῆς, ἢ καὶ αἰωνίου ζωῆς, οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων θὰ εἶνε δυνατόν νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἐνδεχόμενον σημεῖον τῆς ἀναλόγου αὐτοῦ τελειότητος, καθότι ὁ φόβος θὰ προκαταλαμβάνῃ νὰ εἰσάγῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν στενὴν τῆς ἀρετῆς ὁδόν, πρὶν ἢ εὐδοκήσῃ εἰς αὐτὸ καὶ ἡ ἐγκάρδιος καὶ ἐνδιάθετος αὐτοῦ θέλησις. τοῦ τοιούτου ἡ τελειότης ἔσεται φαινομενικὴ, καὶ οὐχὶ πραγματικὴ. Ἄρα ἀνεπίδεκτος τῆς ἀπαραιτήτου δοκιμῆς. Ἄρα ματαιοπονία. Δι' αὐτὸν κυρίως τὸν λόγον, τηρεῖται παρὰ

(α) Ἀλλὰ καὶ βελτίωσις τοῦ κλήρου εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῇ, ἐν ὅσῳ ὁ λαὸς διάκειται ψυχρῶς πρὸς τὰ θεῖα· ὁ γὰρ λαὸς καὶ γεννῇ καὶ διορίζει τὸν κλήρον.

τῇ θείᾳ προνοίᾳ ἡ τῶν μυστηρίων μυστικότης, ὅπως βλέπομεν νῦν τὸ τοιοῦτον καὶ ἐν τῇ Ιεραῖ Ἀποκαλύψει, ἣτις ἐπὶ εἴκοσιν ἤδη αἰῶνας ἔμεινεν ἔγκλειστος. Ἄν γὰρ προῶρως ἀνεκαλύπτετο ἡ μυστικότης καὶ ἐγνώριζον τὰ τάγματα τῶν ἁγίων, ὅτι περὶ αὐτῶν, διαφερόντως λαλεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ δὴ οἱ παρθένοι, τότε οὗτοι δὲν θὰ ἤθελον ἐργάζεσθαι αὐτοπροαιρέτως καὶ αὐτοθελήτως, κινούμενοι ἀπὸ πείστει, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ προγράμματος· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἤθελον προκύψει πολλὰ τὰ ἄτοπα καὶ ἐπὶ τέλους ἡ οἰκτρὰ ἀστοχία τῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ, ἣτις ἀστοχία θὰ ἤλεγχε αὐτὸν ὡς ἀτελεῖ.

Βλέπετε, ἐν τούτοις, ποῦ καταλήγει καὶ τῶν πνευματιστῶν καὶ μασσώνων ἡ ἐπιμονή; ὡς ἐμοὶ δοκεῖ αἱ πράξεις καὶ τὰ φρονήματα τῶν τοιούτων, καὶ τ' ἀποτελέσματα αὐτῶν, (α) ἀποτελοῦσι τὰς σάρκας αὐτῶν, αἵτινες κατὰ θεωρίαν μελετώμεναι, μέλλουσι νὰ παράσχωσι ἰσχύον τε καὶ διανοητικὴν δύναμιν εἰς τοὺς ἐπιδεκτικοὺς ἡθικῆς βελτιώσεως, διὰ τῆς ὁδηγίας τῶν ἁγίων, τῶν μελλόντων νὰ ἀναλάβωσι τὴν ἀνεξαίρετον αὐτῶν διοίκησιν καὶ πνευματικὴν κατὰ Θεὸν ἀνάπτυξιν. ταῦτα δ' αἰνιττόμενον τὸ πνεῦμα τῆς εὐσεβείας λέγει πρὸς τὸ τάγμα τῶν παρθένων τὰ ἑξῆς, ἐλέγχον τὴν μασσωνικὴν ἀσέβειαν. «Ἴδου δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτούς, ἵνα ἡξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἡγάπησά σε.» (γ' 9) Ἐπὶ τέλους λέγομεν ἐν συνόψει, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κατ' ἀνεξάρτητον μέθοδον τοῦ ἀγῶνος διεξαγωγῆς, θὰ εἶνε ὅτι, θὰ συλληφθῇ τὸ θηρίον, ἥτοι τὸ ἐγωϊστικὸν τῆς σατανικῆς φιλαυτίας φρόνημα, καὶ τὸ δεύτερον τῆς φαντασίας ἀποκύημα δηλαδὴ ἡ ἐπιστήμη, ἡ μὴδὲν ἄλλο ποιοῦσα, ἢ τὸν στολισμὸν τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ ἐγώ, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐπιθυμίας καὶ ψυχικῆς ἀλαζονείας, διὰ τῶν ἀκαίρων ἀνακαλύψεων, καὶ συνεργοῦσα εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθερίας, καὶ αἰχ-

(α) Πάνσοφος ὢν ὁ Θεὸς καὶ παντοδύναμος, ἀνέκαθεν εἴωθε διεξάγειν τὰ πράγματα οὕτω πῶς, ὥστε ἐκ τῶν ἀντιθέων πράξεων τῆς ἐλευθερίας ἐνεργείας τοῦ ἐχθροῦ νὰ καταδεικνύηται ἡ αὐτοῦ ἄφατος σοφία καὶ δύναμις.

μαλωτίζουσα αὐτὸν εἰς μυρίας ἀνάγκας κενοδόξιας τε καὶ οἰήσεως.

Κ' 1-4. «Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐξ οὐρα-
 » νοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἄλλοισιν μεγάλην
 » ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν
 » ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὃς ἐστὶ διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς, καὶ
 » ἔδησεν (α) αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν
 » ἄβυσσον καὶ ἐκλείσε καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα
 » μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη·
 » μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.»

Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔφθημεν εἰπόντες (ἰς' 9-11), ὅτι ἐὰν παύ-
 ση ἡ ἐγωῦστικὴ φιλαυτία καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, ὁ θεραπεύων
 αὐτήν, εἶνε φυσικῶς ἀκόλουθον νὰ νεκρωθῇ καὶ ὁ διάβολος· ἰδοὺ
 λοιπὸν τοῦτο θὰ πραγματοποιηθῇ, ὅταν θὰ ἔλθῃ ἐκεῖνος· ὁ και-
 ρός, καθ' ὃν θὰ ματαιωθῶσιν ἀμφότεραι αἱ ἐν λόγῳ ὀλέθριοι
 ὀντότητες, καὶ τοῦτο προῖστοροῦσα ἡμῖν ἡ θεία βίβλος λέγει ἔτι
 εἶδεν ὁ Ἰωάννης ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα
 τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου (α' 18), καὶ ἄλλοισιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖ-
 ρα αὐτοῦ καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον καὶ
 ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη. κλεῖδα ἐνταῦθα ἀκούοντες, δεόν νὰ ἐννο-
 ῇσωμεν ὅτι λέγει περὶ λόγου, τοῦ τρανῶς ἐν παραδείγμασι μέλλον-
 τος νὰ ὑποδείξῃ τὴν ἀνυπόστατον τοῦ Σατανᾶ δύναμιν, ἄλλοισιν δὲ
 τὰ πολυειδῆ αὐτοῦ κακουργήματα, ἅπερ θὰ γίνωσι καταφανῆ,
 διὰ τῆς ἐκ συμφώνου φανερώσεως αὐτῶν τε τῶν πραγμάτων,
 τῆς ἱστορίας καὶ τῆς προφητικῆς δυνάμεως· ἄβυσσον δὲ ἐννοεῖ τὴν
 καρδιακὴν μοχθηρίαν καὶ πώρωσιν τοῦ συνόλου τῶν μελῶν τῆς
 κακίας, διότι ἐνθυμεῖσθε ὅτι, καὶ ἡ τῶν πρώτων ὑπερμέτρων τοῦ
 ψευδοπολιτισμοῦ καταγωγὴ, τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἐξ αὐτῆς
 ἀναθρώσκοντος καπνοῦ τῆς ματαιότητος. Ἐν ὀλίγοις, ὁ ἐμπρα-
 κτος λόγος τοῦ ἐλέγχου τῆς πασιφαοῦς ἀληθείας, καὶ τὰ τετε-

(α) «Τὸ φιληδονίας πνεῦμα πρὸς τὸ δεσποτικόν ἄγοντες τῆς ἐγ-
 κρατείας, ἀκίνητον τοῦτο καὶ ἀνενέργητον ἀποτελοῦμεν· ἐν τῇ τῶν σπου-
 δαίων δηλονότι καὶ ἀγωνιζομένων ἱστάμενοι παρατάξει. (φιλοκ. 723.
 Νικ. μς'),

λεσμένα γεγονότα τῶν τοῦ νοητοῦ ὄψεως ἀδιακόπων κακουργημάτων, θὰ ἀποτελέσωσι τὰ αἰώνια τοῦ δράκοντος δεσμά, δι' ὧν θὰ μένῃ ἐν ἀδρανείᾳ ὁ ἀρχέκακος οὗτος ἐπὶ χίλια ἔτη. δηλαδή ἐπὶ χρόνον μόνον τῷ Θεῷ γνωστόν· καὶ τοῦτο, διότι ἔπαυσεν ὁ ἐξ ἀντιξοῦ φορᾶς διεξαγόμενος ἀγών, ὥστε νὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ προσρίζηται ὁ χρόνος, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἀμεταθέτου τῆς τοῦ Θεοῦ βουλήσεως. Κατόπιν δὲ τοῦ ἐν λόγῳ ἀορίστου χρόνου, (α) θὰ λυθῇ ὁ δράκων διὰ μικρὸν διάστημα, ἵνα φανερωθείσης ἐν τέλει καὶ τῆς ἀνεπανορθώτου αὐτοῦ μοχθηρίας, ὑποστῇ τὴν τελικὴν αὐτοῦ καὶ ἀτελεύτητον τιμωρίαν.

Κ' 4-6. «Καὶ εἶδον θρόνους καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐ-
» τούς (γ' 21), καὶ κοῖμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς
» τῶν πεπελεχισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ
» τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ
» θηρίον οὔτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χά-
» ραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν.
» καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια
» ἔτη. (β) καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν, ἕως οὔ
» τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη· μα-
» κάριος καὶ ἅγιος, ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώ-
» τη· ἐπὶ τοῦτον ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν,
» ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ βα-
» σιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη.»

Προφανῶς, ἐπειδὴ ἔκλεισε τὸ στάδιον, τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου, ὅστις ἀπέβλεπε τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἀναλόγου ἡμῶν τελειότητος διὰ

(α) Κατὰ παράδοσιν, γνωρίζομεν, ὅτι, χρόνος σημειούμενος ὑπὸ τῆς μονάδος, ἀκολουθουμένης ὑπὸ μηδενικῶν εἶνε ἀόριστος. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἂν ἦτο ὠρισμένος θὰ ἔλεγεν ἡμῖν ὅτι ὁ ἀριθμὸς οὗτος, ἀριθμὸς ἀνθρώπου ἐστὶ (γ' 18).

(β) Διὰ ταύτης τῆς περικοπῆς ἀριθμηλότατα ἐπικυροῦνται ἡ ἐπιτυχία τῆς διεργηνεύσεως τοῦ ρητοῦ (ς' 11), καθὼς ἡ τρανῶς ἐφαρμοζέται ἐνταῦθα ὁ λόγος ὁ παρὰ Θεοῦ τότε ὑποσχεθεὶς πρὸς τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεχισμένων.

τῆς πρακτικῆς ἀσκήσεως ἐν τῇ γνώσει τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, καθότι καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ δράκων αἰσχροῦς ἡττηθέντες, ἐρρίφθησαν εἰς τὰ αἰώνια τῆς κολλάσεως δεσμὰ, διὰ τοῦτο πάντες οἱ ἅγιοι, οἵτινες ἐμπράκτως ἐδείχθησαν νικηταί, ἦτο ἐπόμενον νὰ λάβωσι τὴν ἀμοιβὴν τῶν κόπων αὐτῶν· ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες ἠγάπησαν, μᾶλλον τὸν πρόσκαιρον τοῦτον κόσμον, καὶ τούτου ἕνεκεν δελεασθέντος ἐκ τῶν ἡδονῶν αὐτοῦ καὶ ἀπολαύσεων ἐματαιώσαν ἑαυτούς, θὰ ἐξακολουθήσωσιν ἔτι νεκροὶ ὄντες, καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, καθ' ὃ προῦλαβον οἱ ἅγιοι νὰ τύχωσι τῶν βραβείων καὶ ἐπάθλων τῆς πρώτης ἀναστάσεως, ἅπερ ὁ Θεὸς προῦπεσκέθη αὐτοῖς, νῦν μὲν λέγων, «ὁ νικῶν, καὶ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιμανῇ αὐτούς ἐν ράβδῳ σιδηρᾷ.» (β' 26) νῦν δὲ, «ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ, ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ Πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.» (γ' 21). Καὶ τοῦτο ἵνα ἐκπληρωθῇ ἡ τοῦ Ἡσαΐου πρόρρησις. «Ἰδοὺ γὰρ ὁ Βασιλεὺς δικαίως βασιλεύσει καὶ ἄρχοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσιν· καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ κρυβήσεται ὡς ἀπ' ὕδατος φερομένου καὶ φανήσεται ἐν Σιών (ιδ' 1), ὡς ποταμός, φερόμενος ἐνδοξος ἐν γῇ διφύση.» «Ἅγιος ὁ Θεὸς ὁ κατοικῶν ἐν ὑψηλῷ· ἐνεπλήσθη Σιών κρίσεως καὶ δικαιοσύνης. ἐν νόμῳ παραδοθήσονται, ἐν θησαυροῖς ἡ σωτηρία ἡμῶν, ἐκεῖ σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσεβεία πρὸς τὸν Κύριον.» (Ἡσ. λβ' 1. λγ' 5.). Ναὶ ἀλλὰ πῶς εἶνε δυνατόν, ἐν οὐρανῷ βασιλεύοντες καὶ ἱερατεύοντες οἱ ἅγιοι νὰ ἐξασκῶσι δικαιώματα δικαιοσύνης καὶ ἐπὶ τῶν κατοικῶν τῆς γῆς; εὐλογημένε, ἂν τότε, ὅτε ἐβασίλευεν ἡ τριμελὴς δύναμις τοῦ δράκοντος, εἶχον τὴν δύναμιν οἱ ἅγιοι διὰ τοῦ πυρὸς τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, νὰ κατεσθίωσι τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, καὶ νὰ κλείωσι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ, ἔτι δὲ νὰ κρατῶσι τοὺς ἀνέμους ἵνα μὴ πνέωσι, ναὶ λέγω, τότε, ὅτε ἤκμαζε ἡ τοῦ δράκοντος ἐπιγῆς ἐνέργεια διὰ τοῦ θηρίου καὶ τοῦ ψευδοπροφήτου, εἶχον τὴν δύναμιν νὰ πατάσωσι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ, ὥσάντις ἂν ἤθελον, ἀμφιβάλλεις κἄν τοῦλάχιστον περὶ τῆς τελείας καὶ ἀνεξαρτήτου αὐτῶν ἐξουσίας ἐπὶ τῆς γῆς, νῦν ὅτε ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου ἔσεται, οὐ μόνον ἐκβεβλημένος μετὰ τῆς παρατάξεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ δεδεμένος καὶ βεβλημένος εἰς τὴν ἄβυσσον

μέχρι καιροῦ· Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ν' ἀπορῶμεν περὶ τοῦ-
του, διότι τὴν μαρτυρίαν ἣν δοξάζει καὶ θεσπίζει ἡ ἐκκλησία ἡ-
μῶν ἡ ὀρθόδοξος, αὐτὴν ταύτην ἐπικυροῖ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἱε-
ραῆς ἀποκαλύψεως. Περὶ τοῦτου ἂς ἀπορῶσιν οἱ διαμαρτυρόμενοι,
οἵτινες αὐθαριέτως ἀποστεροῦσι τοὺς ἁγίους τοιούτων δικαιομα-
των, ἅτινα ἡ ἀμετάκλητος τοῦ Θεοῦ ἀπόφασις ἐδωρήσατο αὐτοῖς
καὶ πρὸ αὐτῆς ἔτι τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος. (β' 27. γ' 12 21 ια' 5)

Προηγουμένως εἶδομεν (ε' 8) εἰκοσιτέσσαρας μόνον θρόνους
τῶν πρεσβυτέρων, τῶν κρατούντων τὰς φιάλας τὰς χρυσαῖς, γε-
μούσας θυμιαμάτων, αἱ ἦσαν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων· νῦν δὲ
λέγων ὁ Ἰωάννης ὅτι εἶδε θρόνους, βεβαίως ἐννοεῖ ἐν γένει ὅτι
ἐκάθισαν πάντες οἱ ἅγιοι, οἵτινες, παυσάμενου τοῦ ἀγῶνος, ἔ-
λαβον τὸ δικαίωμα, νὰ ἀναπαυθῶσι, καθότι ἡ νέκρωσις τῆς σα-
τανικῆς ἐνεργείας, συνεπήγαγε καὶ τὸν λόγον τῆς παύσεως τῆς
ἀδιακόπου αὐτῶν προσευχῆς· ἔτι δὲ λέγει ὅτι ἐδόθη αὐτοῖς κρίμα
ἥτοι τὸ δικαίωμα τοῦ κρίνειν, καὶ ἀποφασίζειν· ὥστε ἐμπράκτως
ἐκδηλοῦται ἡμῖν ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τῆς πρώτης Ἀναστά-
σεως πάντες οἱ ἅγιοι θὰ γίνωσι βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ θὰ συμ-
βασιλεύσωσι μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα· ὅχι, λέγει
ὅτι θὰ συμβασιλεύσωσι μόνον χίλια ἔτη· μή σε ἀποκτείνῃ τὸ
γράμμα, παρακαλῶ, ἀνάβηθι εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ γράμματος,
ὥστε, ἂν νεκρωθῇ τὸ γράμμα, σὺ νὰ συζῇς ἀσφαλῶς μετὰ τοῦ
πνεύματος· προδιατυπεῖ τὸν χρόνον τῶν χιλίων ἐτῶν, ἔπου κατὰ
τὸ διάστημα τῆς διαρκείας αὐτῶν εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ ἐπέλθῃ
διακοπὴ τῆς βασιλείας αὐτῶν· ἀλλὰ ἅμα τῇ λήξει τῶν ἐτῶν, σοὶ
λέγει ρητῶς τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας, ὅτι θὰ ἐπέλθῃ ἡ τελικὴ
ἐξαφάνισις τῶν ὀργάνων τῆς κακίας· ὥστε συμπέρασμα ἐξάγεται
ὅτι μετὰ τὴν λήξιν τῶν χιλίων ἐτῶν ἡ Βασιλεία τῶν ἁγίων ἔσεται
αἰωνία καὶ ἀσάλευτος.

Κ.' 7-10 «Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθή-
» σεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ καὶ ἐξελεύσεται
» πλανῆσαι τὰ ἔθνη, τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς
» γῆς, τὸν Γῶγ, καὶ τὸν Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς
» πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσ-
» σης· καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύ-

» κλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν
 » ἡγαπημένην καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ
 » Θεοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς· καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν
 » αὐτούς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου,
 » ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης καὶ βασι-
 » στήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 » αἰώνων.»

Ἀφ' οὗ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν χιλίων αὐτῶν ἐτῶν, ἀρκετὰ
 καλὰ θ' ἀποδειχθῇ, ὅποια ἔπρεπε νὰ εἶνε ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
 γῆς πολιτεία ἐν πᾶσιν αὐτῆς τοῖς ἀριστεύμασιν, ἅπερ θέλει ἀπο-
 δείξῃ ὁ κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ βίος ὁ ἀνθρώπινος, ἁμωμός τε καὶ
 ἁγνός, τότε κατὰ τελευταίαν φεράν, μετὰ τὴν λήξιν τῶν χιλίων
 ἐτῶν, θὰ λυθῇ ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, ὅπως εἶδομεν
 τοῦτο σχετικῶς καὶ εἰς τὴν πνοὴν τῶν τεσσάρων ἀνέμων, (θ'. 14)
 καὶ θὰ περιέλθῃ μετὰ τῶν πονηρῶν αὐτοῦ πνευμάτων, ὡς λυσ-
 σώδης κύων ἐκζητῶν ὄργανα ἵνα καταπολεμήσῃ ἐκ νέου τὴν ἀ-
 γαθότητα· ὅμως μὴ εὐρίσκων, ὡς τὸ πρῶτον μήτε αἰρετικούς
 ἵνα καταπολεμήσῃ τοὺς ἁγίους, μήτε ἐπιστήμονας ψευδεῖς, ἵν' ἀν-
 τεπεξέλθῃ κατὰ τῶν ψυχικῶς βιούντων, ὅπως λέγει ἡ Ἀπο-
 κάλυψις, κατὰ τῶν μεσουρανήματι, (ιβ'. 6) θὰ διεγείρῃ τὰ ἐσχά-
 της ἀλογίας ἄγριον ἔθνη, τὰ ἀποτελοῦντα τὴν προσωρινὴν χι-
 λιετῇ αὐτοῦ φυλάκισιν, τὰ ὅποια, ἐπειδὴ σχετικῶς θὰ δειξῶσι
 τοιαύτην συμπεριφορὰν, οἷαν ἐδειξαν τὸ πάλαι τὰ ἀλλόφυλα
 ἔθνη κατὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, τὰ κληθέντα ἐν τῇ Γραφῇ
 Μαγῶγ· διὰ τοῦτο χαρακτηρίζει ταῦτα ἐνταῦθα διὰ τοῦ αὐτοῦ
 ὀνόματος Γῶγ καὶ Μαγῶγ. «Ἐν ἡμέρᾳ ἣ ἂν ἔλθῃ Ἡὼγ ἐπὶ τὴν
 γῆν τοῦ Ἰσραὴλ ἀναβήσεται ὁ θυμὸς μου ἐν ὀργῇ μου καὶ ὁ
 ζῆλός μου ἐν πυρὶ τῆς ὀργῆς μου... Καὶ ἀποστελῶ πῦρ ἐπὶ
 Μαγῶγ καὶ κατοικισθῇσονται αἱ νῆσοι ἐπ' εἰρήνης καὶ γνώ-
 σονται ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος.» Τὰ γοῦν ταῦτα ἔθνη, τὰ μέλ-
 λοντα νὰ πλανηθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἤδη ἀπονενοημένου Σατάν, θὰ
 κυκλώσωσι τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἤδη
 ἐκλεκτὴν καὶ ἡγαπημένην· ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς εἶπομεν, τὸ μὲν διότι
 ἔλαβεν ἤδη πέρας τὸ κοσμικὸν τῆς πρῆκτικῆς παιδεύσεως στά-
 διον, τὸ δέ, διότι καὶ ἡ ὀργανικὴ παρᾶκτις τοῦ δράκοντος ἔσε-

ται ὅλως ἀξιοκαταρρόνητος, δὲν θὰ ἀντεπεξέλθωσι κατ' αὐτῶν οἱ ἄγιοι, ἀλλὰ τῇ ἀποφάσει αὐτῶν θὰ καταβῇ πῦρ ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ καταφάγῃ αὐτοὺς· ἐν τούτοις ἀποστεριθεῖς ὁ διάβολος παντὸς ὀργάνου καὶ μείνας γυμνότερος ὑπέρου, μόνος ἄφ' ἑαυτοῦ του θὰ παραδοθῇ καὶ θὰ βληθῇ εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ θεῖου, ἦτοι εἰς τὸν τόπον τῆς ἀτελευτήτου φοβεράς πρωτοτύπου ἐμπαθείας καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς, αἵτινες εἰσι μεστὰι πάσης καύσεως καὶ δυσωδίας ἐξ' ὕλης ἀκαθάρτου, καὶ κατ' αἰσθησιν καὶ κατὰ φαντασίαν. Ἐν αὐτῇ, ὡς ἐμάθομεν ἀνωτέρῳ (ιβ'. 20) θὰ ὦσι μετὰ τοῦ δράκοντος πεφυλακωμένα εἰς αἰῶνα τὸν ἀτελεύτητον καὶ τὰ θηρία, δηλαδὴ τὰ πρωτότυπα ζῖντα, ἐν οἷς ἔδρασεν ἐπὶ τῆς γῆς ἡ φιλαυτία καὶ ἡ ψευδοεπιστήμη· πάντες οὗτοι ἀδιακόπως θὰ βασανίζονται καὶ διὰ τῆς ἀναμνήσεως τῶν ἁγαθῶν, ὧν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐξ ἰδίας ἀπερিসκεψίας θ' ἀποστερώνται, καὶ διὰ τῆς ὑφισταμένης ἀποροῆς αὐτῶν δεινῆς καταστάσεως. «Καὶ βατανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.» (Παρακαλῶ, λέγει ἡμῖν ὁ θεὸς Χρυσόστομος, μεμνησθαι γεέννης καὶ διαλέγεσθαι περὶ γεέννης· οὕτω διαπλάττετε εὐμορφίαν τὴν ψυχὴν· πολὺ γὰρ τὸ χρήσιμον τῶν λόγων τούτων. οὐδὲ γὰρ ἀπλῶς ἠπείλησεν αὐτὴν ὁ Θεὸς καὶ ἐντεῦθεν δήλην ἐποίησεν, ἀλλ' ἵνα τῇ φόβῳ ποιήσῃ βελτίους· διὰ τοῦτο καὶ ὁ διάβολος πάντα ποιεῖ καὶ παραγκυτεύεται, ἐξαίρειν αὐτῆς τὴν μνήμην βουλόμενος· μὴ τοίνυν ἐκβαλε τὴν μνήμην, μηδὲ λέγε· τί λυπῇ ἑμαυτὸν πλεονάζον; παρὰ καιρὸν λυπῇ; ἐκεῖνο ἐστὶ παρὰ καιρὸν ἀλγεῖν, ἔταν ἐν τῇ γεέννῃ ἀλγῆς· τοῦ λυπεῖσθαι καιρὸς οὗτος οὐκ ἐκεῖνος. καὶ τοῦτο δείκνυσιν ὁ πλοῦσις ἐπὶ Λαζάρου, ὃς μυρία λυπηθεὶς οὐδὲν ὤνησεν· εἰδὲ εὐκαιρῶς ἤλγησεν, οὐκ ἂν ἔπαθεν ἄπερ ἔπαθεν.» (τομ. ε'. 120)

Κ'. 11-13 «Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν
 » καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ
 » καὶ ὁ οὐρανὸς, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς· καὶ εἶδον
 » τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἐστῶτας
 » ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν, καὶ ἄλλο
 » βιβλίον ἠνοίχθη, ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς καὶ ἐκρίθησαν οἱ
 » νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ
 » ἔργα αὐτῶν.»

Ὁ θρόνος οὗτος ὁ λευκὸς ὁ ἔμψυχος, σημαίνει τὴν δόξαν καὶ τιμὴν, ἣν ἐπήνεγκε τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὁ τῶν ἁγίων πάντων μακαρίων ἁγών, καθότι ἐν τῇ ἀντιξοῇ καταφορᾷ τῆς ἐωσφορικῆς κακίας κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς ἀγαθότητος, οὐ μόνον ἡ τοῦ Θεοῦ σοφία καὶ δύναμις ἀποχρώντως διέλαμψε, ὥστε πᾶσα ἡ πρὸ ταύτης θαυματουργία νὰ φανῇ πρὸ αὐτῆς μηδὲν, ἀλλὰ καὶ ἡ κακία κατὰ κράτος ἠττηθεῖσα οὔτε καὶ κατ' ἰδέαν θὰ ἔχῃ ὑπαρξιν τοῦ λοιποῦ. Ὅπως οὖν λάμποντος τοῦ ἡλίου ἀμοιροῦσιν οἱ ἀστέρες τοῦ φωτὸς αὐτῶν, τοιοῦτοτρόπως ἐμφανισθέντος τοῦ τέως νοητοῦ, τότε δὲ συγκεκριμένου ἡλίου ἐν τῇ τῆς ἐκκλησίας στερεώματι, θὰ οὐδετερωθῇ ἡ τῶν ἁγίων ἐξ ἀντανακλάσεως προκαλουμένη λαμπρότης. Ἐν τούτοις θὰ ἔλθῃ καὶ ὁ προσδοκώμενος ἐκεῖνος τοῦ φόβου καὶ τρόμου καιρὸς, ὅπου ἕκαστος τῶν νεκρῶν θὰ δώσῃ λόγον τῆς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ πολιτείας. εἶδεν οὖν αὐτοὺς μικροὺς τε καὶ μεγάλους πεφοβισμένους· νὰ ἴστανται περὶ τὸν θρόνον τὸν λευκόν· βιβλία λέγει ἠνεώχθησαν, ἐκάστου τῶν δικαζομένων ἢ συλείδῃσις, καὶ τὸ κοινὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ ἀναφέρει ἐκεῖνους, οὔτινες θὰ ἀξιωθῶσι τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ μακαριότητος, λέγεται τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς. Ἄς μὴ προκαταληφθῇ τις ἐξ ὑμῶν, λέγων ὅτι ἀπ' οὗ οἱ σεσωσμένοι εἰσι προγεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς, ἄρα οὐδεμία εὐθύνη ἐπιβαρύνει τὸν ἁμαρτάνοντα, καθ' ὅτι εἶνε προωρισμένος καὶ οὗτος διὰ τὴν ἀπώλειαν. ὅχι. φανερὰ προκατάληψις. Τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς, δὲν προσεῖζει μεροληπτικῶς τοὺς σεσωσμένους, οὐδὲ ἀποκλείει πάλιν τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἀλλὰ τῇ προγνωστικῇ δυνάμει τοῦ Παναγίου Πνεύματος, προδηλοῖ ἐκεῖνους, οὔτινες ἰδίᾳ ἐνεργείᾳ καὶ ἐπιμονῇ, σὺν τῇ θεῇ χάριτι, ἔτυχον τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας· ἐπὶ τούτῳ λέγει καὶ πρὸς τὰ τάγματα τῶν ὁσίων καὶ τῶν παρθένων, «κράτει ὁ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου.» (β' 25 γ' 11). ὥσανεὶ λέγει. πρόσεχε μένε μέχρι τέλους γρηγορῶν διὰ τὴν σωτηρίαν σου, διότι ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελες φανῇ ραθυμῶν καὶ διακινδυνεύων, θὰ σ' ἀντικαταστήσῃ ἄλλος, καθ' ὅτι ὁ τῶν σεσωσμένων ἀριθμὸς καὶ βατάλογος τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἀναφέρεται ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς. Ἄν εἶχε οὕτως, ὅπως κακοδοξοῦσιν εἰς τοῦτο οἱ διαμαρτυρόμενοι, τότε, ἡ φράσις αὕτη τοῦ ἁγίου Πνεύματος, «κράτει ὁ ἔχεις ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου», ἔπρεπε νὰ μὴ λεχθῇ· καὶ ἑτέρα τοιαύτη, «ὁ νικῶν περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ

ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς.» (γ' 5) Ἄρα θὰ εἴπῃ ὅτι πάντων τῶν πιστῶν τὰ ὀνόματα γράφονται εἰς τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς· ἐξ ἰδίᾳς δὲ ἡμῶν προαιρέσεως, ἐξαρθᾶται ἢ ἐν αὐτῇ ἀναγραφῇ ἢ διαγραφῇ τῶν ὀνομάτων ἡμῶν. Ἀτυχῶς ἢ ἐκ προλήψεως προφανοῦς αὕτη τοῦ πεπρωμένου κακοδοξία, συνεπήγαγεν εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ τὴν γνώμην τοῦ μὴ εἶναι τὸν ἄνθρωπον αὐτεξούσιον. εἰ μὲν ἐστὶ τις λέγουσιν ὑπὸ Θεοῦ προωρισμένος εἰς σωτηρίαν καὶ ἄλλος εἰς κόλασιν, ἄρα δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ ἀνθρώπῳ αὐτεξουσιότης, καθίετι ὁ χαρακτήρ τῆς αὐτεξουσιότητος ἀναιρεῖ τὸν προορισμὸν τῆς ἐγκαταστάσεως· προορισμὸς καὶ αὐτεξουσιότης εἶναι δύο ἔννοιαι μεταξύ των ἀσυμβίβαστοι. καὶ πόθεν τὸ αἷτιον τῆς ὅλης ταύτης προληπτικῆς αἰτιολογίας; διότι οἱ τοιοῦτοί εἰσι σπουδασταὶ ἐκείνων ἀπλῶς, τὰ ὁποῖα ἀντιλαμβάνονται διὰ τῆς σωματικῆς αἰσθήσεως καὶ κρίνουσι διὰ τῶν ἐμπαθῶν τῆς ψυχῆς αὐτῶν δυνάμεων. Ὁ Θεός, ἀγαπητοί, δὲν προορίζει ὅπως ὁ ἀτελής ἄνθρωπος, ὅστις ἀπρονοήτως καὶ ἀπρογνώστως προορίζει τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱατρὸν, διότι διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ γενομένης δαπάνης καὶ φροντίδος, ἀναιρεῖται ὄντως τὸ αὐτεξούσιον τοῦ σπουδαστοῦ. ἀλλ' ὁ Θεός, λέγομεν, προορίζει τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ δικαίου ἢ ἁμαρτωλοῦ. ἀφ' οὗ προηγηθῇ ἡ πρόγνωσις ἣτις ἔχει ἴδῃ γνωρίση, τὰς προδιαθέσεις ἐκατέρωθεν. ὅπως βεβαίῳ τοῦτο ὁ Παῦλος λέγων. «οὗς προέγνω τούτους καὶ προώρισε.» Ἄλλ' ἴσως θὰ εἴπῃ τις, ἀλλ' ἀφοῦ εἰσέτι δὲν ἔλαβε χώραν ἡ ἄσκησις τῆς προδιαθέσεως τοῦ ἀνθρώπου, πῶς εἶνε αὕτη γνωστὴ παρὰ τῷ Θεῷ; Εἶνε γνωστὴ παρὰ τῷ Θεῷ, οὐ μόνον ἡ ἐνὸς ἀνθρώπου προδιάθεσις, ἀλλὰ καὶ τοῦ σύμπαντος τοῦ νοεροῦ καὶ αἰσθητοῦ κόσμου αἱ προδιαθέσεις καὶ αἱ ἐνέργειαι πασῶν τῶν λογικῶν ὄντοτήτων, εἰσι γνωσταὶ παρὰ τῷ Θεῷ· πρόσφατον παράδειγμα ἔχεις τὸ ἀνὰ χειρας ἱερὸν βιβλίον τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως (α'), ὅπερ λεπτομερῶς προδιετύπωσε καὶ τὰς διαθέσεις καὶ ἐνεργείας ἀμφοτέρων τῶν ὀργάνων κακίας τε καὶ ἀγαθότητος καὶ τ' ἀποτελέσματα αὐ-

---

(α') Λιὰ τοῦτο προέφθηνεν ν' ἀποκαλέσωμεν αὐτὸ θαῦμα ζῶν καὶ ἐνεργοῦν. προσονομάζομεν δὲ αὐτὸ καὶ προαιώνιον, διότι πρὸ εἴκοσι αἰώνων ἔλαβεν αὐτὸ παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ ἀρχίον καὶ ἤνοιξε τὸς ἐπὶ αὐτοῦ σφραγίδας.

τῶν· ἀλλ' ἐρωτᾷς τὸ πῶς· μάλιστα, διότι ἀτυχῶς δὲν ἔχεις αἰσθη-
σιν τῆς ἰδίας σου ἀτελείας καὶ οἰκτρότητος. ἐν τούτοις ὁμοως, καὶ
οὗτος ὁ σοφὸς Σολομὼν κατιδὼν τὴν ἰδίαν ἀσθενεῖαν εἶπε. «Τρία
ἀγνοῶ καὶ τὸ τέταρτον οὐκ ἐπίσταμαι.» τὴν αὐτὴν ἔννοιαν διευ-
πώσε καὶ ὁ σοφὸς Σωκράτης διὰ τοῦ εἰπεῖν «ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν
οἶδα.» Καὶ ἄλλος λόγος, ὁ προκαλῶν τὰς τοιαύτας προλήψεις εἶνε
ὅτι, ἐπειδὴ εὐρισκόμεθα ἐν ἐμπαθείᾳ ὑλικῇ τε καὶ φανταστικῇ,
καὶ ἐπομένως ὄντες ἡθικῶς νεκροί, ἀδυνατοῦμεν νὰ ποιήσωμεν
χρήσιν τοῦ αὐτεξουσίου ἡμῶν, νομίζομεν ὅτι ἀμιοροῦμεν αὐτοῦ.
καθ' ὅσον ἐνισχύεται ἡ ἐμπαθία, κατὰ τοσοῦτον ἐξουδετερῶται
καὶ ἡ αὐτεξουσιότης. μόνον οἱ ἐξασκοῦντες τὴν αὐτοπάρνησιν καὶ
συνεπῶς ἀποφεύγουσι τὴν τοῦ θηρίου προσκύνησιν, ἐκεῖνοι μόνον
ἀντιλαμβάνονται τῆς ἰδίας αὐτεξουσιότητος· καθότι οἱ τοιοῦτοι,
ἀενάως ἀντεπεξέρχονται κατὰ τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς ψυχῆς, καὶ
κρατοῦσι τὸν λογισμὸν ὑπεράνω τῆς διπλῆς αὐτῶν φύσεως, ἵνα
ἁρμονικῶς καὶ καταλλήλως διάγωσι τὸν πολύμοχθον τοῦτον βίον,
καὶ τεχνιέντως διαπλέωσι τὴν πολυειδῆ καὶ φιλοτάραχον τὴν πα-
θὼν θάλασσαν. ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ὡς ἡκούσατε ὅτι ταῦτα τὰ πά-
θη ἀποτελοῦσι τὴν σωματώσιν τοῦ ἄβυσσαίου θηρίου, αὐτοῦ δὲ
τοῦ θηρίου ἡ δύναμις ἀποτελεῖ τὴν ζωὴν τοῦ δράκοντος, διὰ τοῦτο
βλέπων οὗτος ὅτι ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἀφανίζεται διὰ τῆς ἐξασκήσεως
τῆς αὐταπαρνήσεως τοῦ ὄντως ἐλευθέρου ἀγωνιστοῦ, προβαίνει
κατ' αὐτοῦ εἰς ἀμέσους ἐφόδους, ὅπου ὁ ἀγωνιστὴς ἀποκρούων
ταύτας γενναίως, τῇ ἐπικλήσει τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀντιλαμβά-
νεται ἐμπράκτως τῶν ὑπερφυῶν αὐτοῦ πλεονεκτημάτων τῆς αὐ-
τοπροαιρέτου αὐτοῦ βουλῆς, διαθέσεως καὶ αὐτεξουσιότητος.

Κ' 14-15. «Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἄδης ἐβλήθησαν
» εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερος
» ἐστίν. καὶ εἷτις οὐχ εὐρέθη ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς
» γεγραμμένος ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.»

Κατὰ φυσικὸν λόγον, ἀφανισθησομένης παντελῶς τῆς κακίας
μετὰ τῶν ἀμέσων αὐτῆς ὀργάνων, δράκοντος, θηρίου τε καὶ ψευ-
δοπροφήτου, ἀφ' ἐτέρου δέ, ἐπειδὴ μέλλει νὰ βασιλεύῃ τελεία εἰ-
ρήνη καὶ ἀδιάκοπος ἀγαθότης, ὅποιαν ὑπαρξιν, ἐν τοιαύτῃ μακα-
ρίᾳ ζωῇ δύναται νὰ ἔχη τοῦ λοιποῦ ὁ τῆς ψυχῆς θάνατος, ὁ οὐδὲς
λέγω τῆς ἁμαρτίας, ἢ ὁ Ἄδης, ὅ ἐστι ὁ ἐωσφορικὸς, τῆς οἰήσεως

λογισμός, καὶ τῆς φαντασίας δομήτωρ, ἥ κατὰ μασσώνους, ἀρχιτέκτων; ἐπίσης δὲ καὶ πᾶς ὅστις δὲν θὰ εὐρεθῇ γεγραμμένος ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς, διότι οἰκεία προαίρεσει φιλαυτῶν καὶ τὸ θηρίον λατρεύων, θὰ βληθῇ καὶ οὗτος εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

ΚΑ' 1-2. «Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθον. » καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.»

Καὶ ἔσται ὁ οὐρανὸς καινὸς καὶ ἡ γῆ καινὴ, ἃ ἐγὼ ποιῶ μένειν ἐνώπιόν μου.» (Ήσαϊ. ξε' 17). Ἐπειδὴ γινώσκουμεν ὅτι, οὐ μόνον αἱ πρὸς τὸν ἄνθρωπον παρὰ Θεοῦ δεδομένα δωρεαὶ καὶ χαρίσματα εἰσιν ἀμετάκλητα, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ κτίσις, ὡς καλῶς ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθεῖσα ἀπ' ἀρχῆς δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀφανισθῇ καὶ ἀντ' αὐτῆς νὰ δημιουργηθῇ νέα. «Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν.» Δὲν μᾶς εἶνε ἀκίνδυνον νὰ παραδεχθῶμεν, λέγω, ὅτι, τό τε στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ σφαῖρα τῆς γῆς θὰ ἀφανισθῶσι καὶ ἀντ' αὐτῶν θὰ δημιουργηθῇ νέος οὐρανὸς καὶ νέα γῆ. ὅχι, ἀγαπητοί, καὶ ἐνταῦθα δεόν νὰ ἐξασκηθῇ ἀνάλυσις ἀναγωγικοῦ συστήματος· ἐν ἄλλοις λέξεσι ἐννοεῖ ὅτι ἡ κατὰ τὸ διάστημα τῶν χιλίων ἐτῶν ἐξάσκησις καὶ ἐφαρμογὴ τῆς τελείας ἀρετῆς καὶ ἀγνότητος, ἀκολούθως ἡ αἰφνίδιος μετ' εὐκολίας ἐξαφάνισις τῶν ἐσχάτων ὀργάνων τοῦ δράκοντος, καὶ ἡ παντελὴς ἀφάνισις παντὸς εἶδους κακίας ἐκ τῆς ρίζης αὐτοῦ, εἶνε ἐπόμενον νὰ γίνωσι ταῦτα, πάντα παραίτια, τῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς ὕψος ἀκατανοήτου τελειότητος. καὶ λέγον μὲν τὸ πνεῦμα γῆν ἐννοεῖ τοὺς ψυχικῶς βιοῦντας, οὐρανὸν δὲ τοὺς πνευματικῶς. ἐν τούτοις καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ἐπειδὴ θὰ βλέπωσιν ἑαυτοὺς μακρὰν ἀθυμίας, λύπης, ἀσθενείας, ἀκηδίας, θυμοῦ, ὀργῆς, μίσους καὶ τῶν λοιπῶν τῆς κακίας παθῶν, ἀπεναντίας δὲ νὰ ἐπικρατῇ κατὰ τε ψυχὴν καὶ σῶμα, τελεία εὐθυμία, χαρά, εὐφροσύνη, εἶνε ἐπόμενον νὰ νομίζωσιν ὅτι δὲν ἦσαν ἐκεῖνοι (α) οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν ἄλλοτε ἐπὶ γῆς βασανιζόμενοι καὶ κα-

(α) Ἡ μεγάλη αὕτη μεταβολή, ἐπὶ ἡθικῇ μορφώσει, θὰ συνεπάγεται καὶ τὸν ἀφανισμόν τῆς σαρκικῆς ἐμπαθείας· ἐπὶ τούτῳ λέγει «καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔσται ἔτι.»

τατρυχόμενοι ὑπὸ μυρίων παθῶν καὶ δὴ τοῦ ἀπαισίου θανάτου. Δὲν εἶνε δὲ καὶ ἀνακόλουθον, ἀλλὰ συνέπεια φυσικῇ, ἐκλιπούσης τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ μυστικοῦ αὐτῆς ὀργανωτοῦ, μεθ' ὅλης αὐτοῦ τῆς παρατάξεως νὰ ἀνακαινισθῇ καὶ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ νὰ λάβωσι τὴν πρώτην αὐτῶν φύσιν, ἣν εἶχον, ὡς εἶδομεν ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἀπώλεσαν ἅμα τῇ παρακοῇ τῶν πρωτοπλάστων τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας.

ΚΑ.΄ 2.΄ «Καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ » καινὴν εἶδεν καταβαίνουσιν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ » Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἄν- » ὄρῳ αὐτῆς.»

Ἐκλιπούσης, ὡς εἴπομεν, τῆς ἀμαρτίας καὶ τῶν γεννητόρων αὐτῆς, καὶ γενομένου τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ ὅπερ εὐχόμεθα καθ' ἑκάστην, «γεννηθήτω τὸ θελήμά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς,» εἶνε ἀκόλουθον νὰ συναντηθῶσιν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἐν ἄλλοις λέξεσιν οἱ τέως ψυχικῶς βιοῦντες νὰ συγχωνευθῶσι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ γενόμενοι ἐν νὰ ἐξομοιωθῶσιν πάντες, ὥστε ἀμφοτέραι αἱ ἐκκλησίαι ἥτε οὐράνιος καὶ ἐπίγειος, συναντῶμεναι καὶ ἀποτελοῦσαι τὴν νέαν πόλιν τὴν ἁγίαν Σιών νὰ ἐτοιμασθῶσιν ἐν ἀφάτῳ λαμπρότητι ν' ὑποδεχθῶσι τὸν νυμφῖον τῆς αἰωνίου αὐτῶν δόξης καὶ μακαριότητος. «Οὐκ εἶπεν ὁ Κύριος, λέγει ὁ ρήτωρ τῆς ἐκκλησίας, «γεννηθήτω τὸ θελήμά σου ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν ἡμῖν, ἀλλὰ πανταχοῦ τῆς γῆς· ὥστε λυθῆναι τὴν πλάνην καὶ φυτευθῆναι τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐκβληθῆναι κακίαν ἅπασαν καὶ ἐπανελθεῖν ἀρετὴν καὶ μηδὲν ταύτῃ διαφέρειν τὸν οὐρανὸν τῆς γῆς· εἰ γὰρ τοῦτο γένοιτό, φησιν, οὐδὲν διοίσει τὰ κάτω τῶν ἄνω, εἰ καὶ τῇ φύσει διέστηκεν, ἀγγέλους ἐτέρους τῆς γῆς ἡμῖν ἐπιδεικνυομένης.» (α.΄ τόμ. 238)

ΚΑ.΄ 3-4 «Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης, ἐκ τοῦ οὐ- » ρανοῦ λεγούσης. Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν » ἀνθρώπων καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ λαοὶ » αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν καὶ » ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐ- » τῶν· καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι οὔτε πένθος, οὔτε

» κραυγή, οὔτε πόνος, οὐκ ἔσται ἔτι ὅτι τὰ πρῶτα
» ἀπῆλθεν.»

Διὰ ταῦτα πάντα τὰ ἀναμενόμενα ἀγαθὰ προστάσσει ἡμᾶς ὁ Κύριος, ὅταν προσευχώμεθα εἰς τὸν Θεὸν νὰ λέγωμεν «γεννηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.» ὅχι δηλαδὴ ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν ἡμῖν ἀλλὰ πανταχοῦ τῆς γῆς· ἀναπτύσσων δὲ καὶ ὁ θεὸς Μάξιμος τὴν Κυριακὴν προσευχὴν λέγει τὰ ἐξῆς γλαφυρὰ λόγια. «Γεννηθήτω τὸ θέλημά σου. Οὐκ οὖν κινείσθω καὶ ἡμῶν πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ ζήτησιν ὁ λόγος· πρὸς τε τὸν αὐτοῦ πόθον ἢ κατ' ἐπιθυμίαν δυνάμεις, καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ φυλακὴν ἀγωνιζέσθω τὸ θυμικόν· μᾶλλον δὲ κυριώτερον εἰπεῖν, ὁ μὲν νοῦς τετάσθω πᾶς πρὸς Θεόν· οἶονεὶ τόνῳ τινὶ τῇ θυμικῇ τρόπῳ νευρούμενός· οὕτω γὰρ τοὺς κατ' οὐρανὸν ἀγγέλους μιμούμενοι τῇ Θεῷ διὰ παντὸς λατρεύοντες εὐρεθησόμεθα,» (φιλοκ. 448) Ναὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ Μαξίμου εἶνε νὰ κατορθώσωμεν νὰ προσευχώμεθα εἰς τὸν Θεὸν ἐν τελείᾳ πρὸς αὐτὸν ἀφοσιώσει, ὅπως κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πᾶσαι ἡμῶν αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις κανονικῶς συνερχόμεναι καὶ λειτουργοῦσαι νὰ μεταβάλλωσι τὴν ἐπίγειον ἡμῶν πολιτείαν εἰς οὐράνιον· διότι κατ' ἄλλον τρόπον δὲν εἶνε δυνατὸν ὁ Θεὸς νὰ σκηνώσῃ ἐν ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς ἀνθρώποις. Ἡ τοιαύτη δὲ παράδοξος μεταβολὴ εἶνε ἀνάγκη νὰ γείνη οὐχὶ ἐν βίᾳ ἀλλ' ἐν σοφίᾳ· ὥστε ὡς ἐκ τούτου, κατὰ καιροὺς ἔλαβον χώραν καὶ θὰ λάβωσιν ἔτι αἱ βρονταὶ φωναί τε καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμοί. πῶς ἄλλως θὰ γείνη ὅπως βασιλεύσῃ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα; εἶνε ἀδύνατον κατ' ἄλλον τρόπον ν' ἀφανισθῇ ἡ πλάνη καὶ ἀντ' αὐτῆς νὰ φυτευθῇ ἡ ἀλήθεια, νὰ ἐκγλεισθῇ ἡ κακία ἀπασα ἐξ ὁλοκλήρου καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ἀρετή.

ΚΑ' 5. «Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου· ἰδοὺ
» καὶ νῦν πάντα ποιῶ· καὶ λέγει μοι· γράψον ὅτι οὗτοι οἱ
» λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ εἰσὶ. Καὶ εἶπέ μοι, Γέγονε·
» ἐγὼ εἰμὶ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.»

Προσεπικυρῶν ταῦτα ὁ Ἡσαΐας λέγει. «Ἔσται γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς καὶ ἡ γῆ καινὴ καὶ οὐ μὴ μνησθῶσι τῶν προτέρων. οὐδ' οὐ μὴ ἐπέλθῃ αὐτῶν ἐπὶ τὴν καρδίαν, ἀλλ' εὐφρανθήσονται καὶ

ἀγαλλίασιν εὐρήσουσιν ἐν αὐτῇ. «Ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὴν Ἱερουσαλήμ ἀγαλλίαμα καὶ τὸν λαόν μου εὐφροσύνην...» (ἔξ' 17) Προ-
 είπομεν καὶ ἐπαναλέγομεν ἀδελφοί, ὅτι νῦν ἡμεῖς, ὅτε σὺν Θεῷ
 ἡξιώθημεν νὰ ἄρωμεν καὶ τὰς ἔσω σφραγίδας τοῦ Θεοῦ προ-
 γράμματος, καὶ οὕτω νὰ γίνωμεν μύσται, ἐκείνων τῶν νοημάτων,
 εἰς τὰ ὁποῖα ὁ πρωτομύστης Ἰωάννης, οὐκ ἐπαισχύνθη νὰ εἴπῃ
 «οὐκ οἶδα,» (ζ' 14) καὶ λέγω, νῦν ἡμεῖς, ἂν, κατόπιν τοιαύτης
 θαυματουργικῆς ἐνεργείας, τῆς διαρκῶς ἐνεργούσης ἐν ἡμῖν τοῖς
 ἀναξίοις, τολμήσωμεν τοῦ λοιποῦ νὰ δεικνύωμεν τὴν ἀφέλειαν
 καὶ ἀδιαφορίαν περὶ τὰ ὀρθόδοξα τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν δόγματα,
 ὅπως δεικνύομεν τανῦν, καὶ τούτου ἔνεκεν βαρέως στενάζομεν
 ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἐγωῖστικοῦ ἡδυπαθοῦς θηρίου, ἃν ἐξακολου-
 θήσωμεν οὕτως, ἀγνωμονοῦντες πρὸς τοιαύτης ἀνεκφράστου αἰω-
 νίου δωρεᾶς, παρὰ τῆς θείας τοῦ Χριστοῦ πανσόφου καὶ παντοδυ-
 νάμου προνοίας, πρέπει νὰ ἐμολογήσωμεν, ὅτι ὄντως ἐσμὲν οὐχὶ
 ἄνθρωποι, ἀλλὰ τέρατα, καὶ μόνον κατ' ὄψιν φαινόμεθα τοιοῦτοι.
 Ἦδη παρακαλῶ, ὅτε ἡ θεία Ἀποκάλυψις παρέσχεν ἡμῖν χειρο-
 ληπτὰς τὰς ἀποδείξεις, περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ὅρατοῦ καὶ
 ἀοράτου κόσμου προνοίας, τίς ἐστὶν ἐκεῖνος, ὅστις ἐν καιρῷ προ-
 σευχῆς λέγων, «Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν», δὲν θὰ ἐρυθριάτῃ καὶ
 δὲν θὰ εἴπῃ, ἐν ὅσω δὲν ἔβλεπον τὸν Θεόν, μοι ἐπετρέπετο νὰ
 νὰ λέγω «Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν», τώρα ὁμως ὅπου καθορῶ αὐτὸν
 ἐνώπιόν μου, διὰ τῆς προαιωνίου αὐτοῦ βίβλου, προνοητικῶς ἐξα-
 σχοῦντα τὴν ἀνέκφραστον αὐτοῦ σοφίαν καὶ τελειότητα ὑπὲρ τῆς
 ἐμῆς ἀτελευτήτου εὐδαιμονίας, δύναμαι νὰ ἐκφέρω τοιαύτην πρὸς
 τασιν; Ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ἀσυγκρίτως ὑπολαμβάνων τὴν δύνα-
 μιν τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος ἀνωτέραν πάσης ἄλλης οὐρα-
 νίου δωρεᾶς, λέγει ρητῶς. «Οὐ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολου-
 θήσαντες ἐγνωρίσαμεν ἡμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γεννηθέντες τῆς ἐκεῖνου
 μεγαλειότητος. Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ Πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν,
 φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιάδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης,
 οὗτος ἐστὶν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός εἰς ὃν ἐγὼ ἠνέδωκα, καὶ
 αὐτὴν τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθείσαν, καὶ
 αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ καὶ ἔχομεν βεβαίως τε-
 ρον τὸν προφητικὸν λόγον, ὃ καλῶς ποιεῖτε
 προσέχοντες, ὡς λόχνη φαινόντι ἐν αἰχμη-

ρῳ τὸ πψ· ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδαίαις ὑμῶν. (β' α' 15)

Βλέπετε ὁποίαν τιμὴν καὶ κύρος ἀπονέμει ὁ Πέτρος εἰς τὴν προφητικὴν ἐνέργειαν ; καταντᾷ νὰ δώσῃ τελειοτέραν πίστιν εἰς τὸν προφητικὸν λόγον, ἢ εἰς τὰς ἰδίαις αὐτοῦ ὁλοτελεῖς αἰσθήσεις. Ἄρα λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, ὅτε νῦν βλέπομεν ἐμπράκτως τὴν ἀκρίβειαν τῆς προφητικῆς δυνάμεως τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, ὁποίαν τοῦ λοιποῦ συμπεριφορὰν καὶ συμμόρφωσιν ὀφείλομεν νὰ δεῖξωμεν εἰς τὸν Θεόν, ὅστις διψῶν οὕτως εἰπεῖν τὴν σωτηρίαν καὶ ἀνάπαυσιν τῶν ψυχῶν, μᾶς φωνάζει κατ' ἐπανάληψιν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἁγίου θρόνου αὐτοῦ, «αὐτοὶ οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ εἰσὶν; Ἐγὼ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος λαλῶ ὑμῖν ταῦτα.» λέγω δὲ κατ' ἐπανάληψιν, διότι καὶ προηγουμένως (ιβ' 9·) ταῦτά διεβεβαιώθησαν ἡμῖν, καὶ ἐν εὐαγγελίοις ρητῶς, «ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.»

ΚΑ' 6-8. «Ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς
» τοῦ ὕδατος δωρεάν· ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα, καὶ
» ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός· δειλοῖς
» δὲ καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρ-
» νοις καὶ φαρμακεῦσι καὶ εἰδωολολάτραις καὶ πᾶσι τοῖς
» ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ
» καὶ θείῳ· ὃ ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.»

Ὁ διψῶν εἶνε βεβαίως ἐκεῖνος ὅστις, ὥς ὢν αὐτεξούσιος, καὶ καλῶς ἐπιστάμενος τὸ ἴδιον συμφέρον, γρηγορεῖ τῷ πνεύματι. δὲν ραθυμεῖ ἀλλὰ σπουδάζει ἐγκαρτερῶν εἰς ἐξεικονόμησιν τῆς ἀσφαλείας τῆς αὐτοῦ σωτηρίας· ἅμα τῷ πρώτῳ κρούσματι, ἀμέσως ἐγείρεται καὶ μὲ ἀγκάλας ἀνοικτὰς ἐκδέχεται τὸν πανάγαθον Κύριον, ὅστις κατ' ἃ βλέπομεν, ποικιλοτρόπως παρέχει ἡμῖν ἀφορμὴν, ὅπως οἰκεία προαιρέσει, δράμωμεν καὶ πίνωμεν ἐκ τῆς ἀκαινώτου αὐτοῦ σοφίας δωρεάν. ἐν τούτοις ὅμως, ἔν' ἀποδείξῃ ἡμῖν, ὅτι, ἂν μὴ προηγουμένως φανῶμεν ὑπέρτεροι τοῦ ἰδίου ἡμῶν ἐμπαθοῦς ἐγώ, ἤτοι τοῦ ἐκ τῆς ἀβύσσου ἀναβαίνοντος θηρίου, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀξιωθῶμεν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ὑποσχομένης κληρονομίας καὶ τῶν ἄλλων μυρίων ἀγαθῶν, παροτρύνει ἡμᾶς καὶ αὐθις εἰς τὸν ἀόρατον αὐτὸν πόλεμον καὶ ὑποδεικνύει ἡμῖν ὅποια τὰ ὅπλα

αὐτοῦ τοῦ πολέμου. Διὰ τὴν μὴ ὑποστῶμεν λοιπὸν τὴν τύχην τῶν δειλῶν καὶ ἀπίστων καὶ ἐβδελυγμένων καὶ φονέων, δέον τὴν δαπάνην ἑαυτοῦ διὰ τῆς ἀνδρείας, διὰ τῆς πίστεως, διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ διὰ τῆς ἀγάπης· ἀλλ' αἱ ἀρεταὶ αὗται διὰ τὴν γείνωσιν ἡμῶν κτήμα καὶ περιεκτικὸν ὕπλον ἀναφαίρετον, δέον τὴν καταβάλλωμεν κόπον καὶ ἐπιμονήν, πρωτίστως δὲ ἀμετάτρεπτον καταφορὰν καὶ μῖσος μετὰ διακρίσεως κατὰ τῆς ἡμῶν ἀλόγου κατ' ἄμφω ἐμπαθείας, ἥτις ὄντως νοσεῖ δι' αὐτῶν τούτων τῶν παθῶν, ἅπερ προκαλοῦσι τὴν διὰ τοῦ ψυχικοῦ θανάτου αἰώνιον ἡμῶν ἀπώλειαν καὶ βάσανον ἀτελεύτητον. Ἐπειδὴ δὲ λέγει ἡμῖν πολλάκις ὅτι ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, ἐφ' ἀρμόζει τὴν ἀμετάκλητον ταύτην καὶ ἀπαρασάλευτον ἀλήθειαν καὶ κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ὑπερφυοῦς λόγου τῆς Ἀποκαλύψεως, ὅπου, ὅπως ἐν ἀρχῇ ταύτης, διὰ τῶν ἐπιστολῶν ὑπόσχεται τῷ νικῶντι τὰς οὐρανίους δωρεάς, τοιοῦτοτρόπως καὶ νῦν ἐν τῇ τέλει ἐπαναλαμβάνει τὰς αὐτὰς ὑποσχέσεις. Οὕτω δὲ αἰνίττεται ἡμῖν ὡς ἔζη. Ὅποιος ἦμην πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος ὑμῶν, ὁ αὐτὸς μέλλω τὴν εἶμαι καὶ μετὰ τὴν λήξιν τοῦ παγκοσμίου μακροχρονίου πρακτικοῦ σπευδαστηρίου. Ὅτι δὲ τὸ σύστημα τοῦ ἀοράτου τούτου πολέμου ἀφορᾷ τὴν ἐξάσκησιν τῆς αὐταπαρνήσεως, ἔχομεν ἐπιβεβαιωτὴν καὶ αὐτὸν τὸν ἀπόστολον Παῦλον, λέγοντα ἡμῖν. «Διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλ' ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ταῦτα ἀδελφοί; ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενικοῖται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοιδοροί, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσουσιν. Ἄρα τὸ μέρος αὐτῶν ἔσται ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶ δευτέρος θάνατος.

ΚΑ. 9 «Καὶ ἦλθεν εἰς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων, τῶν ἐ-
 » χόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πλη-
 » γῶν τῶν ἐσχάτων καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ λέγων. Δεῦρο
 » δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου· καὶ ἃ-
 » πήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ
 » ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ, κατα-
 » βαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἔχουσαν τὴν

» δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὁμοίος λίθῳ τιμίῳ·
 » ἐκτῷ, ὡς λίθῳ ἱάσπιδι κρυσταλλίζοντι ἔχουσα τεῖχος·
 » μέγα καὶ ὑψηλόν· ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα καὶ ἐπὶ τοῖς
 » πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμ-
 » μένα, ἃ ἔστι τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ·
 » ἀπ' ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς· καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες
 » τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου
 » πυλῶνες τρεῖς· καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμε-
 » λίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώ-
 » δεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ
 » εἶχε μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν
 » καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς· καὶ ἡ
 » πόλις τετράγωνος κεῖται· καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον καὶ
 » τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησε ἡ πόλιν τῷ καλάμῳ, ἐπὶ στα-
 » δίους δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ
 » ὕψος αὐτῆς ἴσα ἔστι καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἐ-
 » κατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώ-
 » που ὃ ἔστι ἀγγέλου· καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τεύχους
 » αὐτῆς ἱάσπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, ὅμοιον ὕ-
 » αλῳ καθαρῷ. Οἱ θεμέλιοι τοῦ τεύχους τῆς πόλεως
 » παντὶ λίθῳ τιμίῳ γεκοσμημένοι· (α) ὁ θεμέλιος ὁ πρῶ-
 » τος ἱάσπις· ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών,
 » ὁ τεταρτος σμάραγδος, ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος
 » σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ

(α) Ἰδοὺ ἐγὼ ἐτοιμάζω σοι ἀνθρώπου τὸν λίθον σου, καὶ εἰ θεμέ-
 λιά σου σάπφειρον καὶ θήσω τὰς ἐπαλλὰξεις σου ἱάσπιν, καὶ τὰς πόλεις σου
 λίθους κρυστάλλου καὶ τὸν περίβολόν σου λίθους ἐκλεκτοὺς.» (Ἑσαϊ. νδ.
 11) Ἄρα οὐκ οὐκ ἔτι ἔστε ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολιταὶ τῶν ἀ-
 γίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῶν θεμελίῳ τῶν Ἀ-
 ποστόλων καὶ προφητῶν, ὅπως ἀκρογωνιαίον αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 (Ἐφεσ. β. 19)

» ἕνατος τοπάξιον· ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος
 » ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος· καὶ οἱ δώδεκα πνυ-
 » λῶνες δώδεκα μαργαρίται ἀνὰ εἰς ἕκαστος τῶν πολυώ-
 » νων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως
 » χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. Καὶ ναὸν οὐκ εἶ-
 » δον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς
 » αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἄρνιον· καὶ ἡ πόλις οὐ χρειὼν ἔχει
 » τοῦ ἡλίου, οὐδὲ τῆς σελήνης ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ
 » δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ
 » ἄρνιον· (α) καὶ περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτός
 » αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν καὶ
 » τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πολῶνες αὐτῆς οὐ
 » μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· γινῆσθαι γὰρ οὐκ ἔστι ἐκεῖ καὶ αἴ-
 » σουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.
 » καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοινόν, καὶ ὁ ποιῶν
 » βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰμὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βί-
 » βλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁγίου.»

Καὶ πρὶν ὅτε ὁ τῆς αὐτῆς τάξεως ἄγγελος παρέλαβε τὸν
 Ἰωάννην, ἵνα δείξῃ αὐτῷ τὸ κρῖμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης,
 ἀνήμεγεν αὐτὸν ἐπίσης ἐν πνεύματι, ἀλλ' οὐχὶ εἰς ὅρας μέγα
 καὶ ὕψηλόν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐν ἐρήμῳ, διότι, αἱ παραστάσεις ἐκαῖναι
 αἱ ἐξαικόνισσαι τὸ κόκκινον θηρίον καὶ τὴν ἐπ' αὐτὸ καθημέ-
 νην πόρνην, ἦσαν εἰκόνας ἀνυποστάτου φύσεως (βλ. δ), καὶ οἱ
 τῶν ἀκαταστασίας, ἐν ᾧ ἡ ἐξαικόνισις αὐτῇ παριστάνει πράγμα-
 τα ἱσάλευτα καὶ αἰώνια· ἐπὶ τούτῳ καὶ ἡ καταμέτρησις τῶν τει

(α) · Καὶ οὐκ ἔστι σοι ἔτι ὁ ἥλιος εἰς φῶς ἡμέρας· οὐδὲ ἀνατολὴ
 σελήνης· φωτισεῖ σοι τὴν νύκτα, ἀλλ' ἔστι σοι Κύριος φῶς αἰώνιον· καὶ ὁ
 Θεὸς σου δόξα σου. Οὐ γὰρ δύσεται ὁ ἥλιός σου καὶ ἡ σελήνη σου οὐκ
 ἐκλείψει· ἔστι γὰρ Κύριός σοι φῶς αἰώνιον, καὶ ἀνεπληρωθήσονται οἱ
 ἡμέραι τοῦ πένθους σου, καὶ ὁ λαὸς σου πᾶς δίκαιος καὶ διὰ αἰῶνος
 κληρονομήσουσι τὴν γῆν, φιλάσσωσι τὸ φύτευμα ἔργα χειρῶν αὐτοῦ εἰς
 δόξαν. (Ἰσαΐ. ξ.' 19)

χῶν καὶ τῶν πυλῶνων ἐγένετο διὰ καλάμου χρυσοῦ. «Ἀπὴνεγκέ με, λέγει ἐν πνεύματι, ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν, (ἐπ' ἐκεῖνο βεβαίως, ἐφ' ὅπερ εἶδε καὶ τὸ ἄρνιον ἐστηκὸς μετὰ τῶν παρθένων (ιδ.' 1), καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, καταβαίνουσαν, καθ' ἣ καὶ προσεῖπεν (κα.' 2) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἔχουσιν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. ἐν ἄλλαις λέξεσιν, εἶδε νὰ καταβαίνειν ἐκεῖνη ἢ παράταξις, ἥτις ὤφθη αὐτῷ, κατὰ πρῶτον, ὅτε ἤκουσε φωνῆς ὡς σάλπιγγος λαλοῦσης αὐτῷ. «ἀνάβα ὧδε καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. (δ.' 1) Καὶ ὅτε ἡνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ.» (ια.' 19) Οἱ τότε ὀφθέντες εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι κύκλῳ τοῦ θρόνου, καθήμενοι ἐπὶ θρόνους ἰσαριθμούς, νῦν ἐξεικονίζονται ὡς λίθοι περίφημοι. αἱ δύο αὗται τῶν λίθων δωδεκάδες ἐκπροσωποῦσι πάντας τοὺς ἁγίους διηρημένους εἰς δύο γενικὰ μέρη εἰς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς· καὶ πάλιν οὗτοι, χωριζόμενοι εἰς τέσσαρας ἐξάδας ἐκπροσωποῦσι τοὺς δύο μάρτυρας, οἱ ὅποιοι ἴστανται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς, ὡς δύο ἐλαταὶ καὶ δύο λυχναί. (ια.' 8)

Ἐπειδὴ καὶ ἡ περίοδος αὕτη συμβολικῶς παριστάνει ἐννοίας περιστάσεων ἀναγομένων εἰς τὸ μέλλον, καὶ μάλιστα φύσεως ὑπερφυοῦς, καὶ ἐπομένως, ἐπειδὴ πᾶσα παρ' ἡμῶν γενομένη ἀνάπτυξις ἔσεται ἡττον σύμφωνος πρὸς τὴν πραγματικότητα, διὰ τοῦτο ἐνόμισα καλόν, νὰ παρειακλίνω καὶ νὰ παραπέμψω τὸν ἀναγνώστην νὰ μάθῃ τὴν ἀναγωγικὴν αὐτῆς ἐννοίαν εἰς τὴν ἐρμηνείαν Ἀνθίμου πατριάρχου Ἱεροσολύμων. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον διεγείρει τὸν ἐμὸν θαυμασμὸν εἶνε ὅτι ὁ προορισμὸς τῆς κατασκευαζομένης νοητῆς Σιών, τὸ νὰ ἀποβῇ δηλαδὴ ἐν ἄκρᾳ ἁρμονικῇ κανονικότητι, καθ' ὅλους αὐτῆς τοὺς χαρακτῆρας, ἀφορᾷ νὰ προδηλώσῃ ἡμῖν τὴν μεγάλην ἀκριβείαν, ἣν ἡ τοῦ Θεοῦ πρόνοια ἐτήρησε, καθ' ἑλλην τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος τῶν προβάτων τῆς ἀγαθότητος κατὰ τῶν λύκων τῆς κακίας. Θαῦμα ὑπερβαῖνον πᾶσαν διάνοιαν· μηδαμῶς θιγουμένου τοῦ αὐτεξουσίου τῶν ἀθλητῶν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, νὰ ἀποβῇ ἢ κατὰ πάντα κυβικὴ κανονικότης τῆς νέας Σιών ὅπως καὶ προωρίσθη, καθ' ἣ βλέπετε, ἐν τῇ προαιωνίῳ ταύτῃ τοῦ Θεοῦ ἱερᾷ Ἀποκαλύψει· ὥστε δηλαδὴ καὶ κατὰ μίαν ψυχὴν, ἂν ἀστοχήσῃ ἢ προορισθεῖσα αὕτη ἀκριβῆς ἐκθεσις, θὰ προσάψῃ ἢ τοῦ δια-

βόλου ἀντενέργεια ἀτέλειαν εἰς τὴν προνοητικὴν τοῦ Θεοῦ σοφίαν καὶ δύναμιν· ἔτι δὲ θαυμάζω μετὰ πόσης ἀκριβείας ἔχει νὰ ἐκτελεσθῇ καὶ ἡ τοῦ πνεύματος ὑπόσχεσις πρὸς τοὺς παρθένους. «Ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου,» ἀπ' αὐτῆς αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες οἱ παρθένοι, ἐπειδὴ ἀνέκουσιν εἰσακρίθως καὶ εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς ἀνὰ δώδεκα χιλιάδες (ζ.' 4-8) εἰς ἑκάστην πλευρὰν τὰς Σιών, θὰ ἀποτελέσωσιν ἀνὰ τρεῖς στύλους, διαλάμποντας παρθενικῆς καθαρότητος καὶ ἁγνείας. Πόσον δὲ κατενθαρρύνει τὸν ὀρθόδοξον λαὸν καὶ ἡ δῆλωσις τοῦ ὅτι, τὸ ἑπταόμμητον καὶ ἑπτακέρατον ἄρνιον, τὸ περιπατοῦν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ ἁγίων ταγμάτων, (α.' 13) τῶν ἐπιγῆς ἀγωνιζομένων, ἐστὶν ὁ λύχνος, ὁ μέλλων νὰ διαφωτίξῃ τὴν αἰώνιον Σιών. Ἄρον τὸ φῶς καὶ τὸ πᾶν ἔχάθη. Ἄρα ὁ λύχνος τὸ πᾶν. Ἐρωτῶμεν ἐν τοῦτοις τὰς διαφιλονικούσας ἐκκλησίας, τίς τῶν τριῶν γενικῶν ἐκκλησιῶν θὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἐπτάφωτον λυχνίαν ὅπως ἐφαρμόσῃ ἐν αὐτῇ ἁρμονικῶς τὸν ἐπτάφωτον προβολέα αὐτοῦ τοῦ ἐπτακομμάτου ἁρνίου; Ἡ Δυτικὴ, ἐκκλησία, ἥτις πρὸ δέκα ἡδὴ αἰώνων κατὰ τὴν πρόρρησιν καὶ τοῦ προφήτου Δανιήλ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐβδομάδος (α) ἤρε τὴν θυσίαν τοῦ ἁρνίου καὶ τὴν σπουδὴν αὐτοῦ καὶ ἐγκαθίδρυσεν ἐπὶ τὸ ἱερὸν τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἥτοι τὴν τῶν Νικολαϊτῶν ἐσφορικὴν ἔπαρσιν, ἥ ἡ τῶν διαμαρτυρομένων ἡ ἐξωκείλασα εἰς χάος ἐσχάτης ἀπογνώσεως, καὶ νῦν ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῆς ζητοῦσα ἔνωσιν μετὰ τῆς ὀρθοδοξίας φαινομενικῇ;

ΚΒ.' 1-2 «Καὶ ἔδειξέ μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, » λαμπαρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου » τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁρνίου ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς » καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐκεῖθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς, ποι- » οῦν καρποὺς δώδεκα. κατὰ μῆνα ἑκατὸν ἀποδιδούν » τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θερά- » πειαν τῶν ἔθνων.»

(α) Ὁλη ἐξομολογία ἐστὶν ἅπας ὁ χρόνος, δηλαδὴ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἰδρύσεως τῆς Χριστιανικῆς πίστεως ἐπὶ τῆς γῆς, μέχρι τῆς τοῦ Χριστοῦ δευτέρας παρουσίας.

Κατ' ἀρχὰς ὤφθη τῇ Ἰωάννῃ, νὰ ἐκπορεύωνται ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, τῶρα βλέπομεν ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον. Τότε ἦτο καιρὸς ἀγῶνος, ὅπου ἔπρεπε διὰ τῶν φοβερῶν ἐκείνων ἀπειλητικῶν παραστάσεων ν' ἀποσχισθῇ τὸ κρεῖττον τοῦ χείρονος, καὶ τὸ κρεῖττον μετὰ τὴν ἀπαιτουμένην δοκιμὴν νὰ συνάπτηται μετὰ τῆς θριαμβευούσης ἐκκλησίας· «ἡμῶν δὲ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς, ὑπάρχει» ἔλεγεν ὁ ἀπόστολος ἔτι ζῶν ἐν γῇ. «Χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες τῆς γῆς, ἄκακοι ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ, ὁδοὶ δὲ ἀσεβῶν ἐκ γῆς ὀλοῦνται· οἱ δὲ παράνομοι ἐξωσθήσονται ἀπ' αὐτῆς.» Τανῦν δέ, ἐπειδὴ θὰ ἐξαλειφθῇ τελικῶς, πᾶν αἷτιον, προκαλοῦν τι λυπηρόν, ὃ γὰρ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος, θὰ βασιλεύσῃ δὲ εἰρήνη-ἀτελεύτητος καὶ ἀγαλλίασις παντοτεινὴ, διὰ τοῦτο λέγει ὅτι ὤφθη τῇ Ἰωάννῃ ποταμὸς ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου, ἦτοι φωτισμὸς ὑπερφυῶν νοημάτων, ὃ ὅποτος θὰ διαλαμβάνῃ γνώσεις καὶ ἐννοίας σαφεῖς τε καὶ ἀπλᾶς, καὶ μακρὰν τῶν ἰδεῶν ἐκείνων, αἵτινες ἀναπαριστῶσι πάθη καὶ τεταραγμένους λογισμοὺς κακῶν καὶ πονηρῶν διαθέσεων, ἢ ἄλλας τινὰς ἐντυπώσεις, προκαλοῦσας φόβον καὶ τρόμον, ὡς τὸ πρότερον αἱ βρονταὶ κ.τ.λ. ἀπεναντίας λέγομεν, τὸ διαυγές τοῦτο τῆς αἰωνιότητος κρύσταλλίζον ὕδωρ, θὰ ἀναπαριστάνῃ ἐν ταῖς συνειδήσεσι τῶν μακαρίων ἐκείνων ψυχῶν γνώσεις φωτιστικὰς καὶ θείας, ἀνυφύσας τὸν νοῦν αὐτῶν σχετικῶς πρὸς τὸ πρωτότυπον τῆς ἐξομοιώσεως αὐτοῦ, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀρδευομένων πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν μελῶν τῆς ἀγίας πόλεως Σιών, ἀειθαλῶσιν εὐκαρπῶσι τε καὶ ἀκμάζωσιν ὑψικῶμως τε καὶ εὐσκιοφύλλως, πᾶσαι αἱ δώδεκα τοῦ νέου αἰωνίου Ἰσραὴλ φυλαί, καὶ νὰ προσφέρωσιν ὡς ἄλλον εὐχυμον καὶ μελίρροτον καρπὸν, τακτικῶς, ὡς ἀπαρχὴν πρὸς τὸν παντευεργέτην Χριστὸν τὸν Θεόν, τὴν ἔνδειξιν τῆς ἀλαθιῆτος αὐτῶν πνευματικῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως. Ταῦτα δὲ τὰ ἐμφυχα καὶ ἀναλόγως τέλεια ἐν ἀγαθότητι δένδρα, θὰ ἔχωσι τὴν ἀπαιτουμένην ἐπιμέλειαν τοῦ πλησίον, τοῦ ὄντος ἀδυνάτου καθότι διὰ τοῦ εἰπεῖν, «καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν» ἐννοεῖ, ὅτι διὰ διὰ μέσου τῶν τελείων ψυχῶν, θὰ γίνηται ἡ μετάδοσις καὶ εἰς τὰς ἀπλᾶς ψυχὰς τῶν ἀπλουτέρων ἐννοιῶν τῶν πρακτικωτέρων

διατυπώσεων, ἵνα καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη (x), ἀκολουθῶσιν ἀναλόγως γευόμενα τῆς οὐσίας τῆς ἀθανάτου ζωῆς καὶ οὐρανίου ἀπολαύσεως. «Νοῦς ἀτελής, λέγει Ἡλίας ὁ πρεσβύτερος, εἰς τὸν κατάκαρπον ἀμπελῶνα τὸν τῆς εὐχῆς, οὗ συγχωρεῖται εἰσέρχεσθαι, εἰς μόνον δὲ καὶ μύστις, ὡς πρὸς ἐπιφυλλίδα· πτωχὸς τὰ φιλὰ τῶν ψαλμῶν ἀπηχήματα.»

ΚΒ' 3-5. «Καὶ πᾶν κατὰθεμα οὐκ ἔσται ἔτι καὶ ὁ
» θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀγνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ
» δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσωσιν αὐτῷ καὶ ὄψονται τὸ πρό-
» σωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐ-
» τῶν· καὶ νῦν οὐκ ἔσται ἐκεῖ καὶ χρεῖον οὐκ ἔχουσι λύ-
» χνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτισεῖ αὐ-
» τοὺς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.»

Ἀφιερώματα καὶ ἄλλου εἶδους καταθέσεις, θυσίαι καὶ προσφοραὶ καὶ ἄλλα διάφορα θεωρήματα, ἔτα δηλαδὴ ἐνεργοῦνται παρ' ἡμῖν, πάντα ταῦτα ἐκεῖ δὲν θὰ ἔχωσι χώραν. ἡ λάμψις τοῦ θρόνου, τοῦ ἀποτελουμένου ἐκ τῶν τρισάκρων πρώτων ταχυνοῦ (δ' β) καὶ τῶν ἀγγελικῶν τάξεων, οὗτα πολύμορφον ἀπαύγασμα τῆς ἐπταφώτου δυνάμεως τοῦ ἐπτακομμάτου καὶ ἐπτακεράτου ἀγνίου, θὰ ἀναπληροῖ πάντα ταῦτα· καὶ τσαυτῇ ἔταται ἡ εὐφροσύνη, ἣτις θὰ προέρχῃται ἐκ τῆς θεωρίας τῆς ἀνεκπράξτου ἐκείνης διαλάμψεως, καὶ διὸ ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ὅπερ, ὡς ἠκούσαμεν θὰ εἶνε τετυπωμένον ἐπὶ τῶν μετώπων πάντων τῶν ἀγίων, ὥστε εἰ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ μέλλοντες νὰ συμβασιλεύσωσι μετ' αὐτοῦ, ἀπ' ἀπύστωτος θὰ λατρεύωσι καὶ θὰ προσκυνῶσιν αὐτῷ· διότι ἂν νῦν, ἔστω εἰ φιλόχριστοι καίτοι δὲν βλέπουσιν αὐτόν, ὅμως διὰ πίστεως ὡς ἐν

(α) Λέγων ἐνταῦθα ἔθνη ἐγνοεῖ, βαβυλῶν ἐκείνη· τ. ε. φεχὸς αὐτοὺς καίτοι ἀκουσίᾳ τῇ βουλῇ ἢ ἔτυχον νὰ λάβωσι τὴν ἀπαρτίαν ἐν τῇ πολιτευσάσῃ ἐν μέσῳ λαῶν ἀγνωστούων τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ἢ καὶ κοινωσάσῃ ὅπως τῷ κανόνι τῆς ἰδίας συνειδήσεως στοιχοῦνται· καὶ ὁρῶσιν καὶ τηρέσωσι χαριστήριον εὐλογηθείας, θεοσεβείας καὶ ἁγιαγμάτων πρὸς τὸν πατέρα οὐρανοῦ καὶ εὐδύτητος. (γ' 4).

ἐσόπτρῳ καθορῶντες αὐτῶν ἐν τῇ καθαρᾷ αὐτῶν καρδίᾳ προσφέρουσιν αὐτῷ ἀναλόγως καὶ τὴν λογικὴν αὐτῶν ἐν πνεύματι λατρείαν, πῶς μᾶλλον τότε θὰ ὦσιν ἀφωσιμῆνοι πρὸς αὐτόν, ὅτε θὰ βλέπωσιν αὐτὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον;

ΚΒ' 6-7. «Καὶ εἶπέ μοι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ
» ἀληθινοί. καὶ κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προ-
» φητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις
» αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ.
» μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βι-
» βλίου τούτου.»

Ἀδελφοί, ἡ ἤδη τρίτη ἐπιβεβαίωσις τῆς ἀληθείας τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ αἰωνίῳ τούτῳ προγράμματι, πρὸς δόξαν Πατρὸς Υἱοῦ καὶ Πνεύματος ἁγίου, πιστεύω ὅτι ἔσται ἱκανῇ διεγείρει καὶ αὐτὸν τὸν ἐν ἐσχάτῳ ληθάργῳ τῆς ἀμελείας κείμενον, ὥστε οἱ ἐπαύοντες, ὅς σκεφθῶσι τὸ δέον γενέσθαι, καὶ τοῦτο δεῖξωμεν ἐμπράκτως, καθότι πᾶσα ἐν τούτοις ἀδιαφορία, ἀπέναντι τοιαύτης τριπλῆς φοβερᾶς διαβεβαιώσεως, θὰ ἐπιβαρύνῃ ἀμειλίχτως τοὺς ἐν ἐπιγνώσει ἀμελοῦντας.

Ἐν τῇ εἰπεῖν δὲ τὸν ἄγγελον τοῦτον, τὸν λαλοῦντα μετὰ τοῦ Ἰωάννου, «ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἄγγελον,» καὶ παρκατιῶν, «σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν,» ἀναμφιβόλως πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ ἄγγελος οὗτος ἦτο ψυχὴ προφήτου. ἄρα καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἄλλων ταγμάτων. ὅμως ἀξιοπαράτηρητον εἶνε, ὅτι καίτοι τινες ἐξ αὐτῶν ἐπλησίασαν καὶ συνδιελέχθησαν μετὰ τοῦ Ἰωάννου, οὐδεὶς ὅμως ἐξ αὐτῶν ἐφάνέρωμε τῷ Ἰωάννῃ, τίς ἐστι. οὐδὲ πάλιν ὁ Ἰωάννης, ἔσχε τὴν περιέργειαν νὰ ἐρωτήσῃ καὶ μάθῃ τίς ὁ λαλῶν μετ' αὐτοῦ· καὶ ὅντως οὕτως ἔδει. καθότι ἐν οὐρανοῖς διαφορὰ μεταξὺ πνευμάτων δὲν ὑπάρχει, ἐν γὰρ τῇ προσώπῳ καὶ τῇ καρδίᾳ πασῶν ἀνεξαίρετως τῶν μακαρίων ἐκείνων ψυχῶν, ἐπικρατεῖ ἡ αὐτὴ δύναμις, ἡ χάρις καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ Παναγίου πνεύματος. ἀτομικοὶ ἐξιδιασμοὶ καὶ διακρίσεις οὐκ ἔτι ὑπάρχουσι, μόνον παρ' ἡμῖν τοῖς πεπερασμένοις, οἵτινες, ἀποιοῦντες τῶν ὑπερφυῶν τῆς οὐρανόου ζωῆς πλεονεκτημάτων, ἐδρισκόμενοι δ' ἐν τῇ φανταστικῇ ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας, κατ' ἀνάγκην χρειαζόμεθα αἰσθητικῆς ἀντι-

λήψεως, διὰ σωματικῶν σημείων, ὅπως λάβωμεν γνῶσιν μετὰ τίνος συνδιαλεγόμεθα, μετὰ φίλου, ἢ ἐχθροῦ; μετὰ οἰκείου, ἢ ἄλλοτρίου; Ταῦτα δ' ἐν τούτοις ἐπιλέγομεν, ὅπως προσέχωμεν καὶ ἀπέχομεν ἀπὸ τῆς πυχτὸς τοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, ἀνακαλυφθέντος πονηροῦ τῶν πνευματιστῶν συστήματος, οἵτινες ἀναιδῶς, ἐν οἷ, συνωδῶ τῇ πονηρᾷ αὐτῶν προδιαθέσει, συνδιαλέγονται μετὰ πονηρῶν πνευμάτων (α) καὶ συνεπῶς ἐμπαίζονται ὑπ' αὐτῶν, τολμῶσι νὰ θεσπίζωσιν ὅτι συνομιλοῦσι μετὰ πνευμάτων ἁγίων.

Ἀλλὰ θὰ εἴπητε ὅτι γίνεται ἡ πρόσκλησις, κατόπιν μεγάλης προετοιμασίας, ἐν προσευχῇ ἐν ἀγρυπνίαις καὶ νηστείαις. (β)

(α) «Ἐάν δὲ ἀγαστῇ ἐν σοὶ προφήτης ἢ ἐνυπνιαζόμενος ἐνώπιον καὶ δώσει σοι σημεῖον, ἢ τέρας, καὶ ἔλθῃ τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας, ὃ ἐλάλησε πρὸς σὲ λέγων, πορευθῶμεν ἀκολουθήσωμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοὺς ἑτέρους, οἷς οὐκ οἴδατε, οὐκ ἀκούσεσθε τῶν λόγων τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἢ τοῦ ἐνυπνιαζομένου τὸ ἐνύπνιον ἐκείνο. Ὅτι περὶ ἁρᾶς Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν ὁμοῦ εἰδέναι, εἰ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε Κύριον τὸν Θεόν ὁμῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν.» [Δευτ. γ' 1].

(β) «Εἰσὶ πολλά τινα φύσει καλὰ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων γινόμενα, ἀλλ' οὐ καλὰ πάλιν διὰ τινα αἰτίαν οἷον νηστεία καὶ ἀγρυπνία, προσευχή καὶ ψαλμοδία· ἐλεημοσύνη καὶ ξενοδοχία, φύσει καλὰ ἔργα εἰσιν, ἀλλ' ὅταν διὰ κενοδοξίαν γίνωνται οὐκ ἔστι καλὰ. Μαξίμου. Ἡμεῖς πάντῃ ἐνταῦθα ὁ πνευματιστὴς ἔχουμεν τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ὅτι μακρὰν εἰς κενοδοξίας ἐσμέν, διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀναστάσεως ἡμῶν διωγωγῆς καὶ πολιτείας, ἅπερ γίνονται καθ' ἐκείστην οὐκ ἐν πασπαλίᾳ, ἀλλὰ μετὰ παρησίας.

Ταῦτα ἅπερ νῦν ἐκίρρεις ἀκαίρως ἐνώπιον ἡμῶν, ἵνα μὴ σοῦ ταράττῃ ὁ ἐλεγχος τὸ λογισμὸν, ἔχε ταῦτα κατὰ νοῦν, ἵνα εἴπῃς αὐτὰ ἐνώπιον τοῦ ἀδελφάστου κριτοῦ, ἀπολογοῦμενος κατ' ἐκείνου ὅστις εἶνε προητομασμένος νὰ σὲ καταδείξῃ ἐν ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ ὥρᾳ, ὄργανον αὐτοῦ γήσιον. εἶνε μὲν ἐπόμενον ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Χριστὸς νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ σου καὶ νὰ εἴπῃ τῷ δολομῇ Σατᾶν Ἡ πλεκτικὴ σου ἀρχιέκτων, ἦν ἐξόφανατος πρὸς ἀπίστην καὶ ταύτην τῆς ψυχῆς, σὲ ἐνοχοποιεῖ, διότι ἐν ὑπερβολῇ ἐξυφάνθη. Ἰνώσκεις υἱὲ Λαυῖδ, θ' ἀπαντήσῃ ἵσως ὁ πονηρὸς Σατᾶν, οἷ ἡ δοθεὶς μοι παρὰ τοῦ πατρὸς σου αὐτεξουσιότης ἔγκειται ἐν ὁρίοις· ἐν τούτοις ἀδυνατῶ νὰ ποιήσω χρῆσιν εἰς δυνάμεώς μου καθ' ὅσον διηρᾶ ἡ πονηρὰ μου διάθεσις· ἂν μοι ἦτο τοιοῦτο δυνατόν, καὶ ἂ εἶμαι καὶ ἐωσφόρος, ἦτοι δεύτερος μετὰ τὸν ἥλιον, ἐν τῇ σοφίᾳ μου, θὰ

Ἄν αἱ σωματικαὶ τῶν τοιούτων αἰται ἀσκήσεις εἴτιν αἰτιατὰ ἐν-
διαθέτου κατὰ θεὸν διαγωγῆς καὶ μὴ παραφορᾶς κενόδοξου, τὸ
δὲ μεσάζον ὄργανον σχεδὸς τίμιον, οὐ μόνον κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν
ἄποψιν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐσω ψυχικὴν καθαριότητα, τότε βε-
βαίως καὶ ὁ πνευματίζων θὰ περιωρίζετο μόνον εἰς τὸν σκοπὸν
ἀναγκαιοτάτης καὶ κρισίμου ἐρωτήσεως, μεθόδως λαμβάνων ὑπ'
ὄψιν τὰς σωματικὰς τοῦ χαρακτῆρος διακρίσεις, διότι τὸ πνεῦμα
τὸ πᾶν, ὃ ἐστὶ Χριστὸς· ὁ δὲ μεσάζων μετὰ τὸν ἀφουπνισμόν, ὡς
ὢν σχεδὸς ἐκλογῆς, ἦτο ἐπόμενον νὰ ἐνθυμῆται καὶ νὰ ἐκθέτῃ
πᾶν ὅτι εἶδεν ἐν ἡ ὀπτασίᾳ τὸ πνεῦμα ἦτοί ἢ ψυχὴ αὐτοῦ· ὅπως
καὶ ὁ Ἰωάννης καὶ πάντες εἰ τοῦ Θεοῦ προφῆται. Τῷ ὅτι δὲν

ἠδυνάμην νὰ τίσῃσω οὐ μόνον τοῦ οὐκ ἐκ νόθου καὶ τὰ πρὸς τοῦτο
ὅμοια, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀνωτέροους ἀγίους γ' ἀποδείξω μηδὲν ὡς τὸν Ἰω-
άννην· τοῖς ὁμοίᾳ καὶ λοιποῖς· διὰ τοῦτο νὰ μὴ παρῇ μᾶλλον τὸν
ὅσον τῆς ἐμῆς ἀνθρώπιότητος εἰ. Ἀντὶ τῆς ἐκείνου εἰς τὴν θανάσιμω με-
ταεπίληψιν, ἀλλὰ νὰ καὶ ἀδεχθῶ τὰ ἡμεῖς τόπον μικροπρεπῆς, χω-
ρεῖται πλάνην, κατὰ τοῦ ποῦ ἡτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν οὐκ εἶναι· καὶ εἰς τὸν καὶ
ἐμκαίρων· αἱ ἐν ταῖς ἰδίαις αὐτῶν κατέβησαν· Τὸ σόστημα τὸ ὁποῖον χρῶμαι
σήμερον καὶ ἄλλοι· τὸν αὐτὸν εἰς τὴν αὐτὴν· τὸν εἰς τὸν καὶ εἰς τὸν
εἶνε ὑπερβολή, ἀλλὰ μέσον κατάλληλον, δι' οὗ ἀποδεικνύεται τίς ἐστὶν ὁ
λατρεύων σε γνησίως καὶ τίς ὑποκριτικῶς. Ἐν γὰρ οὗτος ὁ κενόδοξος καὶ
πάντες οἱ τοῦτο ὁμιλοῦντες, οἱ ἀναιδῶ· καὶ παρηνόμως τολμήσαντες ἐ-
πιπράσαν γ' ἀναβῶντες ἀνεσώτως εἰς στροφάματα ὑπερφυῶς δυνάμεως, ἵνα
διὰ χρῆματι καὶ ἀκαίρων συνδιαλέξεων συνδιατράγουσι μετὰ τῶν σῶν
πνευμάτιων, ὧν ἡ ἐκ τοῦ στόματος ἐκπορευομένη ρομφαία κατακαίει καὶ
τοὺς ἐκ μεσοφανήμεται, ἐφορημένω· σιγηθύνοντο τὴν αὐτῶν ἀσθέ-
νησαν καὶ ἀσθενῶν· ἐν αὐτῷ εἰς πρὸς σε τὸ τῆς ἀληθείας φῶς, καὶ κατὰ
συνέπειαν ἐκποδίζον ἀσφαλῶς, ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ πίστῃ ἄλλῃ ἀρετῇ
τῆς σῆς εὐσεβείας τὴν δύναμιν, καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἐν ἀφροσύνῃ ἀκολου-
θησάντων σοὶ ἀγίων, καὶ ἀπ' ἐξέως ἐλάμβανον γινώσκιν τῆς ἐμῆς ἀφάτου
πανουργίας, θὰ ἐτόλμων ποῦ νὰ προσβῶσι πρὸς με τὸ παίγνιον τῶν ἀ-
γίων σου γὰρ ἡμεῖς οἱ ἐκμύοντες, ἐν ἐφικτῇ σατανικῇ περιεργείᾳ,
ὅπως ἀναβῶσιν τὸν νοῦν αὐτῶν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τῆς ἐμῆς φαντα-
σίας νομάς· καὶ δι' ἀκαίρων σημείων καὶ ἀλόγων γνώσεων νὰ ἀλλάγῃ τοῦ-
τους τῆς αἰωνίου σου ἀληθείας εἰς σχετικὰ ὀνειροπολήματα· ποτέ, ποτέ.
Ἐν γὰρ τῇ γνησίᾳ αὐτῶν ἐν ἀρεταῖς παιδεύσει, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἤθελον
μάθῃ οἱ, καὶ τοῦ ἀπαλλάξαι με ἀνθρώπου ἐξ ἀσθενείας, τοῦτο οὐδὲν
ἄλλο ἔστιν, εἰ μὴ ἡ καὶ ἡ διαγωγὴ μου γενομένη ἀπομάκρυνσις ὑπὸ τοῦ
νοῦ ἐκείνου πνεύματος ἐκ τοῦ πάσχοντος, ὅπερ, διὰ τῆς ἐν ἀσθενείᾳ

ἐνθυμεῖται μηδὲν τῶν λαβόντων χώραν ὁ μεσάζων ἐν τῇ ὑπνωτισμῷ εἶνε ἡ μόνη ἀπόδειξις τοῦ ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα ἀσπάζόμενοι ἐμπιχίζονται οἰκτρῶς ὑπὸ τοῦ διαβόλου· ὅπως γνωρίζομεν ἔκπαλαι τοὺς εἰδωλολόγους καὶ λοιποὺς ἀγροίκους λαοὺς, ἐμπιχθέντας καὶ ἐμπιχζομένους μέχρι σήμερον, διὰ διαφόρων μαγικῶν μέσων καὶ τεχνασμάτων. Πολυμήχανος γὰρ ἔστιν ὁ Σατὰν καὶ δολομήτης τέλειος· πολλοὶ παρασιζόμενοι ἐν ἀρχαίαις, λέγουσιν ὅτι, ἡ τοιαύτη μέθοδος εἶνε τὸ μόνον μέσον, τὸ ὁποῖον ἐπιστρέφει τοὺς ὕλιστις καὶ ἀθέους εἰς θεογνωσίαν. πλὴν ὅντι καὶ οὗτοι, ἐν ᾧ γὰρ οὐδεμία ὠφέλεια παρουσιάζεται τοῖς τοιούτοις, διότι καὶ τὰ θαυμάσια ἔχουσι πολὺ αὐτῶν τελειοτέρων θεογνωστῶν, ὅμως τὸ δλέθριον τοῦτο σύστημα, ἐν ᾧ ἀναιρεῖ τὸ

δυναστείας, διορίσθη νὰ λάβῃ ἐξ αὐτοῦ τὸν φόρον τῆς ἐνδόξου ἀμαρτίας· ὅπως καὶ οὐ ὁ ἴδιος ἵνα θεραπεύσῃ τὸν πικρότερον, πρῶτον ἀμαρτανεύοντα αὐτὸν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτοῦ καὶ κατόπιν ἐπαφίξηται αὐτῷ τὴν θεραπείαν· ἐκείνο γοῦν τὸ ὅποσον ἔπραξα τότε ἀπὸ τῆς τῆς ἀσθενοῦς καὶ διαισθητῆς σου τοῦτο καὶ νῦν πράττω ἐκνοσῶς ἵνα, δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου, πάλιν τοῦ πολλοῦς· αὐτὸ τὸ μέσον τῆς τῶν πνευματιστῶν ἀπιστίας· αὐτοὶ καὶ κορυφῶς τὴν παγίδα δι' ἧς θηρεύω καὶ κλένω ἀσφαλῆ κατὰ τὴν αἰσθησίων καὶ ἀθέων. Ἠρὶν ἡ σχηματισμὸς τὸ σύστημα τοῦτο, καὶ ὁ φανταστικὸς εἰς τὰς συνεπείας τοῦ ὕλισμου, συλλαμβανόμενος ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἀπελθόντος λέγων· «ἀνόμως ἡμαρτον, ἀρα οὐδεὶς ὁ νόμος ὁ κρινόμενός με· ἐγὼ οὕτως ἐδιδάχθην παρὰ τῶν καθηγητῶν μου ἀπὸ καὶ ἡρώδου, ὡς ἀπολογηθῶν οἱ πρωταίτιοι διὰ τὰς ἐν ἀγνοίᾳ μου γενομένας ἐπ' ἐμοῦ ἀμαρτίας.» νῦν ὅμως διὰ τοῦ συστήματος τοῦτου, ἐν ᾧ τοῦ ἀποκλίσει τῆς ἀσφαλείας ταύτης, καθ' ὅτι ριζηδὸν ἀφανίζω τὸν νότον, συγχρόνως ὅμως ἐν τῇ οἰκείᾳ τῶν προαιρέσει, ἐπιμένουσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀμαρτίας· καὶ λοιπὸν δυνάμει τοῦ νόμου τῆς Θεοσυνείας, ἐκέρχω αὐτοὺς καὶ ἀφαιρῶ τοὺς πρὸς τὴν ὑποταγὴν μου, μέσον ταύτης τῆς μακρῆς πορείας γνωμα καὶ ἀναίρετης τοῦ αὐτεξουσιῶν, καθότι πολλοὶ τῶν ὕλιστων, καίτοι γινώσκονται μετανοούντες ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ πνευματισμοῦ, καὶ ἐκτενέως προσερχοῦνται εἰς τὴν ὑποταγὴν σου, ὅμως πράττουσι τοῦτο οὐχὶ ἐκ προαιρέσεως, ἀλλ' κατὰ κανόνα, ἀλλ' ἐκ φόβου προκαλουμένου ἐκ τῶν ἐν λόγῳ τῶν μετιστασιακῶν σημείων· ὥστε καὶ τοῦτοι μὴ καθαιρούμενοι γήσιως, ἔχω ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου. Λοιπὸν τοιοῦτον ὄργανον, ὅπως ἐν ἐπιγνώσει τοῦ μοῖ εἶνε ἀκριβέστατος δοῦλος, καὶ βοηθὸς ἐκτελέσειν τοῦ μυστηρίου μου, εἶνε δυνατὸν γὰρ αὐτῷ καὶ γὰρ ἀναλάβω ἐγὼ μόνος τὸ βάρος τῶν τοσούτων αὐτοῦ ἀνηρέστων κακαουργῶν; ποτε! κατέ! Ἀπολόγηθητι εἰς ταῦτα, ὄντως τοῦ Σατανᾶ ἔργα, ὦ πνευματιστά.

αὐτεξούσιον καὶ κατακρατεῖ συγχρόνως τὴν παγιδευθεῖσαν ψυχὴν εἰς τὰς φανταστικὰς προλήψεις τῶν σκοτεινῶν καὶ ἀκαίρων δηλώσεων τοῦ ὑπνωτισμοῦ, συγχρόνως ἡ ἀποδοχὴ τοῦ τοιούτου διαβολικοῦ συστήματος συνεπήγαγε μεγάλην ἠθικὴν διαφθοράν, τολμῶ νὰ εἶπω καὶ ὑλικὴν εἰς τὸ κράτος ἡμῶν ζημίαν, διότι ἀτυχῶς καὶ αὐτοὶ οἱ πολιτικῶς διέποντες τὸ ἔθνος ἡμῶν εἰς τὰ γεμάτα ἦσαν προκατειλημμένοι ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ καὶ ὀλεθρίου τούτου νοσήματος. καὶ ποῖον τὸ κύριον αἷτιον; ἡ περὶ τὰ θεῖα ψυχρότης. ἡ ἀπιστία καὶ ἡ ἀσέβεια. Ἐπὶ τῇ λόγῳ τούτῳ ἀποτελεῖται ὅλη ἡ βάσις τῆς σατανικῆς ταύτης μεθόδου. καὶ μὲν ἐποιεῖτο καὶ τὸ πάλαι χρῆσιν ὁ Σατὰν τοιούτων τεχνασμάτων· ὡς ἐπὶ Σαοὺλ βασιλέως Ἰούδα· ἀλλ' ἡ καλλιέργεια τότε τῆς ἀνθρωπίνης πνευματικῆς παιδεύσεως ἦτο εἰσέτι εἰς τὰ σπάργανα. ἀκόμη τῶν ἀναισθητῶν εἰδώλων ἡ λατρεῖα ἐπηρέαζε καὶ αὐτὸν τὸν τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτὸν λαόν, ὥστε δὲν ἦσαν ἐκεῖνοι τοσοῦτον ἀξιοκατάκριτοι, ὅσον ἡμεῖς, οἵτινες ἀφέντες τὴν ἤδη ἐγνωσμένην ἡμῖν καὶ δεδοκιμασμένην προνοητικὴν τοῦ Χριστοῦ δύναμιν τε καὶ σοφίαν, καταφεύγομεν εἰς μέσα ἄξια δακρύων καὶ στεναγμῶν.

Καλοκάγαθός τις κόρη, εἰς Χρυσοστομικοὺς λόγους ἐνδιατρίβουσα, κατὰ παρακίνησιν ἄλλων, ἀπεφάσισε νὰ παρευρεθῇ, καὶ μίαν φεράν εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπνωτισμοῦ πειραμάτων· ὁ διδάσκαλος τοῦ σατανικοῦ τούτου σπουδαστηρίου, ἐπέτρεψε τῇ κόρῃ νὰ προσκαλέσῃ ὅποιονδὴποτε θέλει πνεῦμα καὶ νὰ συλλαλήσῃ μετ' αὐτοῦ. «Τὸ πνεῦμα τοῦ θείου Χρυσοστόμου, ἀπαντᾷ ἡ κόρη θέλω νὰ παρουσιαθῇ.» οὗτος, ἀμέσως προέβη εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἀπαιτήσεως τῆς κόρης, ἀλλ' ὁ μεσάζων σιωπᾷ. Οὗτος ἀπροσδοκῆτως, βλέπων τὴν ἀδράνειαν τοῦ μεσάζοντος μετ' ἀγωνίας, καὶ χρώμενος ἄλλα σχέδια, ἵνα ἐξαναγκάσῃ τὸ ὄργανόν του νὰ λαλήσῃ καὶ τὸ αἷτιον τῆς σιωπῆς, καὶ ἐπὶ τέλους εὑρεθεὶς εἰς ἀπορίαν, ἀπαντᾷ μετὰ προσποιητῆς ἀφελείας· «τὸ πνεῦμα δεσποινίς, τὸ ὅποιον ζητᾶτε εἶνε ἡσυχολημένον εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν, καὶ δύνασθε ἀντ' αὐτοῦ νὰ ζητήσητε ἄλλα.» Ἐνταῦθα ἐμβριμάται τὸ κοράσιον καὶ τῇ ἀπαντᾷ ἡρωϊκώτατα. «Μὴ προφασίζεσαι ὄργανον τοῦ Σατανᾶ ἐν ἀμαρτίαις. οὗτος ὁ ὁδηγὼν σε εἰς τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀπάτην, ἣν πλέκουσι τὰ πονηρὰ αὐτοῦ πνεύματα, μὲ θυμὰ αὐτῆς τῆς ἀθώας κόρης, καθ' ὅτι κατὰ πᾶσαν ὑπνωσιν, ποιεῖς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς τοῖς δαίμοσιν ὑποχείριον, καὶ λέγω

οὗτος ὁ καταχθόνιος, ἐνόησε τὴν παγίδα. ἤμην ἐτοίμη νὰ ἐρω-
τήσω τὸ πνεῦμα, σὺ εἶσαι ὁ Χρυσόστομος; θὰ μοὶ ἀπήντα, μάλι-
στα ἐγὼ εἶμαι. Τότε θὰ ἀντέλεγον πρὸς αὐτόν, σὺ ἀντιφάσκεις
πρὸς σεαυτόν, διότι ἰδοὺ τί με διδάσκεις διὰ τῶν συγγραμμάτων
σου. καὶ ἀμέσως ἐνώπιον τῶν θεατῶν, οὔτινες ἔμειναν ἐκπληκτοὶ
ἐκ τῆς ζωηρότητος τοῦ κορασίου, ἐξάγει σημεῖωσιν τοῦ θείου
Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ θυλακίου τῆς ἔχουσα ὡς ἐξῆς. «Γραϊδίων
μεθύνοντων ταῦτα τὰ ῥήματα· καὶ παίδων μορμολύκια. οὐδὲ γὰρ
ἐνι ψυχὴν, ἀπορραγείσαν τοῦ σώματος, ἐνταῦθα πλανᾶσθαι λοιπόν.
«Δικαίων γὰρ ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ.»... «οὐχ οἷόν τε ψυχὴν ἐξελ-
θοῦσαν τοῦ σώματος ἐνταῦθα πλανᾶσθαι. καὶ μάλα εἰκότως. Εἰ
γὰρ ἐν γῇ βαδίζοντες, τῇ συνήθει καὶ γνωρίμῳ, καὶ σῶμα περι-
κείμενον, ὅταν ξένην ὁδεύωμεν ὁδόν, ποίαν ἐλθεῖν οὐκ ἴσμεν, ἂν
μὴ τὸν χειραγωγοῦντα ἔχωμεν, πῶς ἢ τοῦ σώματος ἀπορραγείσα
ψυχὴ καὶ τῆς συνηθείας ἐξελθοῦσα πάσης, εἴσεται ποῦ δεῖ βαδί-
ζειν, ἄνευ τοῦ καθοδηγοῦντος αὐτήν; Καὶ πολλαχόθεν δ' ἐτέρω-
θεν ἂν τις κατίδοι, ὅτι οὐκ ἐνι ψυχὴν ἐξελθοῦσαν ἐνταῦθα μετῴ-
ναι.. Ὅθεν ὁῦλον ὅτι μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀποδημίαν εἰς χώραν
τινὰ (σχετικὴν βεβαίως πρὸς τὴν ἑαυτῶν φύσιν) ἀπάγονται αἱ ψυ-
χαί, οὐκ ἔτι κύριαι οὔσαι ἐπανελθεῖν, ἀλλὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην
ἡμέραν ἀναμένουσαι.» (α) (ἐρμ. Ματθ. σελ. 340).

Ἐκ τῆς κατ' ἀνάγκην ταύτης παρεκβάσεως, ἐπιστρέφοντες
εἰς τὸ κύριον ἡμῶν θέμα, λέγομεν ὅτι, τεκμήριον ἐναργέστατον
παρέχεται ἡμῖν καὶ ἐν τῇ περικοπῇ ταύτῃ τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύ-
ψεως, τοῦ ὅτι δηλαδὴ ἐστὶ προωρισμένη, καὶ ἡ ἀνοιξὶς τῆς θείας
ταύτης βίβλου, καὶ ὁ χρόνος τῆς ἀνοιξεως. διότι, ἐν τούτοις, κατὰ
τε χρόνον καὶ τρόπον, λαμβάνει ἀφορμὴν ὁ ἄγγελος νὰ λέγῃ τῷ

(α) Ἐν τούτοις ὁ θεὸς Χρυσόστομος θέλει ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὰ δι' ὀπνωτισμοῦ παρουσιαζόμενα πνεύματα δὲν εἶνε ἁγίων ἀλλὰ πονηρὰ, ὑπο-
κρινόμενα τοὺς ἁγίους πρὸς ἐξαπάτησιν τῶν πολλῶν. Ἄν δ' εἴπῃ τις ἡ-
μῖν καὶ πῶς παραδεχόμεθα ἀτομικὴν φοίτησιν ἁγίου ἐν κινδύνοις διαφό-
ροις; Συστῆται ἐν πνεύματι καὶ εὐρήσεις τὴν λύσιν. καὶ ἐνταῦθα νόει μοι
ὅτι ἐνέργεια θείας δυνάμεως ἀπλῶς λαμβάνει χώραν· ἐκτελεῖται δὲ τὸ
θαῦμα δι' ἐμφανίσεως δηθεν τοῦ ἁγίου, διότι ὁ πάσχων, τὸν ἅγιον ἐπε-
καλέσθη καὶ τῇ μεσιτείᾳ τοῦ ἁγίου ἐξεπληρώθη τὸ αἴτημα αὐτοῦ.

Ἰωάννη, ὅτι ἀπεστάλη δεῖξαι τοῖς δούλοις τοῦ Θεοῦ ὃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. (γ' 1) διότι ἂν καθ' ὑπόθεσιν δὲν ἐπατρέπετο ἡ ἀνοιξίς τοῦ βιβλίου, πότε ἤθελον γνωρίσῃ τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα οἱ τοῦ Θεοῦ δούλοι; θὰ ἦσαν γνωστὰ μόνον τῷ Ἰωάννῃ, κακεῖνῳ δὲ ἡ γνώσις οὐχὶ πραγματικὴ ἀλλ' εἰκονικὴ καὶ ἐν αἰνίγματι. ἄρα οὐδὲ εἰς τὸν Ἰωάννην ἤθελον εἶνε γνωστὰ. καὶ ἂν ἔμενον τῷ Θεῷ γνωστὰ μόνον, τότε θὰ εἶνε φανερὰ καὶ ἡ τῆς προφητείας ἀστοχία ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἔκβασιν. καὶ τοῦτου ἔνεκεν θὰ λέγωμεν, ὅτι συμφέρον εἰς τὸν Θεὸν εἶνε νὰ μένῃ εἰς τὸ διηνεκὲς κεκλεισμένη ἡ Ἀποκάλυψις καθ' ὅτι ἡ διάνοιξις αὐτῆς θὰ ἐλέγξῃ τὴν ἀστοχίαν τῶν ἔργων αὐτοῦ· ἀλλὰ τότε οὔτε ἔπρεπε νὰ λάβῃ ὑπαρξιν μία τοιαύτη ἀχρηστὸς βίβλος, πολλῶ δὲ μᾶλλον νὰ καλῇται καὶ Ἀποκάλυψις. ὅμως πρὸς ἀποφυγὴν τοιούτων ἀτόπων συμπερασμάτων, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον παρακινεῖ ἡμᾶς συχνὰ εἰς τὴν συνεχῇ τῆς ἱερᾶς καὶ θειοτάτης ταύτης βίβλου ἀνάγνωσιν, καὶ μακαρίζει ἐκεῖνον, ὅστις τηρεῖ τοὺς λόγους τῆς προφητείας ταύτης· ἀλλὰ καὶ τίς δύναται νὰ τηρήσῃ αὐτούς, εἰ μὴ ἐκεῖνος ὁ οὖν κατενόησε τὰ ἐν τῇ ἱερᾷ Ἀποκαλύψει γεγραμμένα νοήματα;

ΚΒ' 8-9. «Κἀγὼ ὁ Ἰωάννης, ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα ἔπεσα προσκυνῇσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου, τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα καὶ λέγει μοι. Ὅρα μὴ, σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου. τῷ Θεῷ προσκύνησον.»

Λέγει ὅτι ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, πρῶτον ἵνα ἀποκρούσῃ ἀφ' ἡμῶν πᾶσαν διανοητικὴν ταλάντευσιν, περὶ τὴν τῶν ἀναφερομένων ἀποδοχὴν ἢ οὔ, καὶ δευτέρον, διότι εἶνε δευτέρα φορά, ὅπου συναρπαζόμενος ἐξ ἀγαλλιάσεως δεικνύει ἔμπράκτως δι' ἐδαφιαίας προσκυνήσεως τὴν πρὸς τοὺς εὐεργέτας αὐτοῦ ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην. καὶ ὅμως, καὶ πάλιν ἐμποδίζεται, ὥπως καὶ τὸ πρῶτον, ἵνα λάβῃ καὶ δευτέρον παραδειγματικὸν μάθημα ἐπάπας καὶ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τῆς γνώσεως ἀποτετινομένην πρὸς αὐτὸν παραίνεσιν. «οὐ γὰρ εὐρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου. μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας καὶ τήρει καὶ μετανόησον.» (γ' 2).

ΚΒ' 10-13. «Καὶ λέγει μοι μὴ σφραγίσῃς τοὺς λό-
 » γους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ὁ καιρὸς γὰρ
 » ἐγγὺς ἐστίν. ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ρυπαρὸς
 » ρυπαρευθήτω ἔτι καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω
 » ἔτι καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. Ἴδου ἔρχομαι ταχύ.
 » καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ
 » ἔργον ἔσται αὐτοῦ. Ἐγὼ τὸ Α καὶ τὸ Ω καὶ ὁ ἔσχατος
 » ἀρχὴ καὶ τέλος».

Καὶ αὐθις, ἐπειδὴ ἐκδέτεται ἀπόφασιν, ὁμοιάζουσιν πρὸς
 τὴν φωνὴν ἣν ἐλάλει ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ πρὸς τοὺς πάλαι Ἰσ-
 ραηλίτας, ἔρχεται νὰ παράσχη ἡμῖν καὶ ἄλλην διαβεβαίωσιν περὶ
 τῆς ἀναποφεύκτου ἐκβάσεως τῶν προφητευομένων. «Καὶ ἐν τῷ
 λαλεῖν με πρὸς σέ, λέγει αὐτῷ ὁ Κύριος, ἀνοίξω τὸ στόμα σου
 καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς. Τάδε λέγει Κύριος Κύριος· ὁ ἀκούων ἀκου-
 ἔτω· καὶ ὁ ἀπειθὼν ἀπειθεῖτω, ὅτι οἶκος παραπικραίνων ἐστι.» Ἡ
 ἔννοια τῆς προτάσεως ταύτης ἀναμνημονεύει ἐν ἡμῖν τὴν μακρο-
 θυμίαν τοῦ Θεοῦ, ὅπου μακροθυμῶν, καὶ οὕτω καθιστῶν κατα-
 φανῇ τὴν ἀνομίαν, νὰ πατάξῃ αὐτὴν ἐν ἐντελεῖ ἀφανισμῷ, ὅπως
 τοῦτο ἐγένετο καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγνώμοσιν Ἰουδαίοις. Διὰ δὲ τοῦ εἰ-
 πεῖν πρὸς τὸν Ἰωάννην, «μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφη-
 τείας ταύτης, ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς», μανθάνομεν ὅτι ἡ βίβλος εἶνε
 ἤδη ἀνεωγμένη ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν· εἶπε δὲ ταῦτα ὁ Κύριος τῷ
 Ἰωάννῃ, διότι ἔχει ὑπ' ὀφει τὰς πρώτας περὶ τούτου ἀποδείξεις,
 καὶ δὴ τὰς ἐν τῷ δεκάτῳ κεφαλαίῳ ἐναργεῖς περὶ τούτου εὐστό-
 χους πληροφορίας. Πᾶς οὖν ὁ μὴ πιστεύων εἰς τὴν προφητικὴν
 ταύτην τοῦ Παναγίου Πνεύματος ζῶσαν καὶ ἐνεργοῦσαν κατὰ πᾶ-
 σαν στιγμὴν ἐν τῇ καρδίᾳ πάσης ἀνθρωπίνης πνοῆς πρωτοφανῇ
 θαυματουργίαν, καὶ μὴ ἀποδεχόμενος, ὅτι τὸ ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ τού-
 τῳ προγράμματι ἀποκαλυφθὲν πνεῦμα δὲν εἶνε αὐτὸ τὸ πνεῦμα
 τοῦ προσδοκωμένου Ἡλιοῦ, θὰ ὑποστῇ τὴν τύχην τῶν ἐπὶ Νῶε
 καὶ ἐπὶ Λῶτ παρηκόων βροτῶν. Ὁ καιρὸς μὲν ἐγγύς, ἀλλὰ καὶ
 ἡ μικρὰ ἔτι ἀναβολὴ ἀπαραίτητος, διότι ἡ ἐξακολούθησις τῆς
 δράσεως τῆς κακίας κατὰ τῆς ἀρετῆς γίνεται πρόξενος τοῦ
 φανερώτερον γενέσθαι τὸν γενέτην αὐτῆς. Βαβαὶ τοῦ κατεπείγον-
 τος μυστηρίου! Ἡ Ἀποκάλυψις ἐπτάκις ἤδη ἐπαναλαμβάνει νὰ
 δεικνύῃ ἡμῖν τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ εἰπεῖν

«ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος,» ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πιστεύοντες τὰ ἐν τῇ θεῷ δι-
βλῇ ἀναφερόμενα βιάσωμεν ἑαυτοὺς εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐντολῶν
αὐτοῦ καὶ σωθῶμεν. κεντρικὴ ἐντολὴ εἶνε, ἡ τοῦ ἐγὼ μετριο-
φροσύνη, καὶ ἡ κατὰ τοῦ σώματος ἀπαιτούμενη αὐστηρότης. (α)

ΚΒ' 15. «Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτοῦ
» ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ
» πυλῶσιν εἰσελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν. Ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ
» φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωολό-
» τραι καὶ πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.»

Εἰ μάτην ἡ τῆς σημερινῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης ἐρασται
νομίζουσιν ὅτι γεύονται τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ἥτοι τῆς ὄντως σο-
φίας καὶ θείας γνώσεως, ἐν ἀπλῇ θεωρίᾳ τὰς θεολογικὰς αὐτῶν
σπουδὰς μετερχόμενοι. ἰδοὺ γὰρ βλέπετε ὅτι, ἑκείνους μακαρίζει
ὁ Κύριος, οἵτινες διὰ πράξεως καὶ θεωρίας ἐπὶ τὰ πρόσω χωροῦ-
σιν. Ἄλλοι δὲ πάλιν πρᾶξιν ἀκούοντες, ὥς μὴ νομίζωσι καὶ οὗτοι,
ὅτι δέον νὰ περιορισθῶμεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν σωματικὴν ἄ-
σκησιν, καὶ λοιπὴν ἐξωτερικὴν δι' ἀπλῶν τύπων πρὸς Θεὸν λα-
τρεῖαν. ἀλλὰ δέον νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὅρων ἐκεί-
νων, οὓς ὑπαγορεύει ἡμῖν ὁ νόμος ὁ εὐαγγελικὸς καὶ ἡ πρὸς
Θεὸν ἄδολος καὶ εὐλικρινὴς εὐσέβεια καὶ ἀγάπη. ὁ θεὸς Μάξιμος
καταφερόμενος κατ' ἑκατέρων τῶν ἀστοχιῶν τῆς τε θεωρίας καὶ
πράξεως ἰδοὺ τί λέγει. (φιλοκ. 398. ἐκ. ε' μη'). «Μὴ χαλινωμένη
τῇ θεῷ φόβῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν ἡ γνώσις, τύπον ἐργάζεται, ὥς
οἰκεῖον τὸ δεδανεισμένον προβάλλεσθαι πείθουσα τὸν ἐπ' αὐτῇ
τυφωθέντα, πρὸς οἰκεῖον ἔπαινον τὸν ἔρανον τοῦ λόγου ποιοῦμε-
νον. Ἡ δὲ πρᾶξις τῇ θεῷ συναυξάνουσα πόθῳ τὴν ὑπὲρ τὰ πρα-
κτέα μὴ λαμβάνουσα γνώσιν, τὴν πρακτικὸν ἐργάζεται ταπεινό-
φρονα, τοῖς ὑπὲρ τὴν οἰκίαν δύναμιν λόγοις πρὸς ἑαυτὸν σύστελ-
λόμενον.» Ἐν δὲ τῷ εἰπεῖν τὸν Χριστὸν (β' 23) «Ἐγὼ εἰμι ὁ ἐτάζων
καρδίᾳ καὶ νεφροῖς, καὶ δώσω ἡμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-

(α) Ἄλλα πρὸς ἐκμάθησιν τῶν ἐντολῶν τούτων, ἔχομεν ἀνάγκην δια-
φωτισμοῦ, καὶ διὰ τακτικῆς μελέτης, καὶ διὰ ζωῆς διδασκαλίας πατέρων
πνευματικῶν.

τοῦ,» ὑποπτεύομαι, μήπως λέγων ἐνταῦθα, «καὶ οἱ φαρμακοὶ ἔ-
ξω» ἀπεριλαμβάνει καὶ τοὺς μάγους καὶ ἐπασιδοὺς, καὶ τοὺς
οἰκιστοὺς, καταχρηστικῶς τῆς λατρινῆς ἐπιστήμης, οὕτως λατρεύον-
τες. οἱ θεοὶ καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἐκδουλεύουσι τὸ θέλημα τοῦ
ἐρχομένου. ἔφονται οὖν καὶ οὗτοι, εἰς τὴν βλασφήμῳς ἐκκεντοῦσι
διότι καταχρηστικῶς καὶ παρανόμως, ἐκβιάζουσι καὶ παραμαρ-
φώνουσι τοὺς νόμους τῆς αὐτοῦ δημιουργίας.

ΚΒ' 16. «Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου
» μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγὼ εἰμι
» ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος Δαυὶδ. ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωΐ-
» νός.»

Καὶ ἡμεῖς γλυκύτατε μακρόθυμε καὶ πολυεύσπαγγνε Σω-
τὴρ πιστεύομεν ἢ μᾶλλον πεπεισμέθα ἵτι. Σὺ εἶ ὁ πέμψας τὸν
σὸν ἄγγελον, ἦτοι τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ, νὰ μᾶς ἀναγγεῖλῃ ταῦτα,
τὰ πλήρη ζωῆς εὐαγγέλια. πρῶτον διότι τὸ ἴδιον βιβλίον μαρτυ-
ρεῖ ὅτι ἡ μαρτυρία σου, ἦτοι τὸ αἰώνιον σου κήρυγμα, ἡ πίστις
σου ἡ δοξολογία, ἡ ἐπικυρωθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐπτὰ οἰκουμενικῶν
Συνόδων, καὶ βροντοῦσα διαρκῶς διὰ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων τῶν ἰσα-
ριθμῶν τῶν ἁγίων ταγμάτων, αὕτη λέγομεν ἡ μαρτυρία σου εἶνε
καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως. (ιδ' 20) καὶ δεῦτερον
διότι, ἀρ' οὐ τὰ δύο τρίτα, ἔως καὶ τὰ τρία τέταρτα, τῆς ἱερᾶς
ταύτης προφητικῆς βίβλου ἐξεκλήρωθησαν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκρι-
βεῖας καὶ τελειότητος, τίς ἐστιν ἐκεῖνος, εἴτε ὕλιστής εἶνε, εἴτε
πνευματικός, εἴς τινα ὄντος, εἴς τι ὁποῖος δὴποτε ἄλλος, ὅστις θὰ
ἐκφράξῃ τὸ λατρεῖν τὸν Θεοῦ (βλέπε) καὶ νὰ μὴ σε ὁμολογήσῃ Θε-
ὸν, καὶ οὕτως ἐκ τελείου φωτός, καὶ ἀνθρώπον τέλειον ἐκ γέ-
νητος Δαυὶδ;

ΚΒ' 17 «Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν,
» ἔρχου καὶ ὁ ἀκούων εἰτάτω ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέ-
» σθω, καὶ ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.»

Ἐἶδομεν ὅτι τὰ ἐπτὰ ὄμματα τοῦ ἀρνίου εἰσι τὰ ἐπτὰ πνεύ-
ματα τοῦ Θεοῦ τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν· (ε' 6) ἄρα,
ὅπως τὰ ἐπτὰ ὄμματα ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἄρνιον, τοιοῦτοτρόπως καὶ
τὰ ἐπτὰ πνεύματα ἐκλαμβάνονται καὶ ὡς ἓν πνεῦμα, ὅπερ ἀντι-
προσωπεύει τὴν ἐπὶ γῆς ἀνθρωπίνην παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ,

καὶ μένει μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα. (Ἰω. ιδ.' 16) Αὐτὸ τὸ πνεῦ-
 ἐστὶ τὸ τοῦ Ἑλίου· ὃ ἐστὶ τοῦ Ἰεχοβὰ· αἱ λέξεις Ἑλίου καὶ Ἰε-
 χοβὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἔχουσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι
 αὐτὸ τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἔσχεν ὄργανον πρῶτον τὸν πρῶτον
 Ἑλίου εἰς ἔλεγχον τῆς πάλαι Ἰεζάβελ, καὶ δεῦτερον τὸν δεῦτε-
 ρον Ἑλίου ἦτοι τὸν Ἰωάννην τὸν πρεσβυτερότερον, εἰς ἔλεγχον τῆς
 Ἰησοῦ διαδόχου, νῦν δὲ αὐτὸν τὸν Ἰωάννην τὸν Θεολόγον, ὅστις διὰ
 τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως ἐλέγχει τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ ψευδοπολι-
 τισμοῦ Ἰεζάβελ, καὶ διαμένει μεθ' ἡμῶν μέχρι τῆς ἐλευσεως
 τοῦ Χριστοῦ (κα.' 22), εἶνε ἀκόλουθον καὶ λίαν ὀρθὸν νὰ συμπε-
 ράνωμεν, ὅτι τὸ ἀναφερόμενον τοῦτο πνεῦμά ἐστὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα,
 ἦτοι ὁ προσδωκόμενος Ἑλίου, ὁ προκείμενος νὰ ἐλέγξῃ τὸν κό-
 σμον περὶ ἁμαρτίας. (Ἰω. ις.' 17) Αὐτὸ γοῦν τὸ πνεῦμα, ἦτοι ὁ
 Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, ὁ προστατεύων τὴν ἐπτάκωτον ἐπὶ γῆς ἀ-
 γωνιζομένην τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, παρακαλεῖ μετὰ τῆς ἐκ-
 κλησίας αὐτῆς, νὰ ἐπιφοιτήσῃ ἐν ἡμῖν ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ
 πρῶτος, ὅπως διὰ τοῦ ἀπαιτουμένου τῆς γνώσεως φωτισμοῦ, λα-
 βόντες σαφῆ καὶ ἀντίρρητον τῆς ἀληθείας γνῶσιν, καταστῶμεν
 ὄργανα τοῦ ἐν λόγῳ πνεύματος, εἰς ἔλεγχον τῆς ἁμαρτίας, διότι
 δὲν πιστεύει ὁ κόσμος εἰς Χριστὸν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πνεῦμα, ὅπερ,
 καθ' ἃ δογματικῶς διατρανοῖ διὰ τῆς ἀποκαλύψεως, ἐστὶν ἡ μαρ-
 τυρία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. (ιβ.' 10)

Ἡ πρότασις «ὁ διψῶν ἐρχέσθω καὶ ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ
 ζωῆς δωρεάν,» μοὶ φαίνεται ὁμοιάζει πρὸς τὸν λόγον ἐκεῖνον τοῦ
 Σωτῆρος ὅπου λέγει «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ἡμῶν ἐστίν.»
 Ἐν ἄλλαις λέξεσιν μοὶ φαίνεται ὅτι, καὶ ἐνταῦθα μετὰ σοφίας,
 ἐπικαλύπτει τοῦ μυστηρίου τὴν φανερῶσιν, ὅπως τὸ πάλαι εἰς
 δοκιμὴν τῶν Ἰουδαίων· δὲν ἔλεγεν, ὁπότε ἤθελον (α) ἐκεῖνοι, τίς
 ἐστίν, ἀλλ' ὁπότε ἐνέκρινε τοῦτο ὁ Ἰδίας. «Ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω
 πρὸς με καὶ πινέτω· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφὴ
 ποταμοὶ εἰς τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.» (Ἰω.

(α) «Ἐάν τις διψᾷ» νῦν λέγει. «ὁ διψῶν» ὁποῖα λεπτότης!! ἅς
 βλέπωσι δὲ καὶ οἱ κύριοι κριτικοὶ τὴν συμφωνίαν τῶν ρητῶν εὐαγγελίου,
 καὶ ἀποκαλύψεως ἵνα παύσωσι τινεὶ ἐξ αὐτῶν, ἀκαιρολογοῦντες περὶ τῆς
 γνησιότητος ἢ ἢ ἀποκόλυσιν εἶνε τοῦ Ἰωάννου ἢ οὐ.

ζ.' 37) Καὶ νῦν λοιπὸν ἑξακολουθῶν ὁ Κύριος τὸ ἴδιον τῆς δοκιμασίας σύστημα, δὲν λέγει ἡμῖν ρητῶς, ὅτι τὸν πρωτόν ἀστέρα, ὃν ζητεῖτε, ἔχετε ἤδη ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν, ὥς ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἱερᾶς ἀποκαλύψεως, ἀλλὰ λέγει, «ὁ διψῶν ἐρχέσθω, καὶ ὁ θέλων, λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.» Καθ' ὅσον δύνασθε ἀγαπητοί. σχολιάσατε τὰς λέξεις, ὁ διψῶν καὶ «ὁ θέλων» ἵνα κατανοήσῃτε τὴν λεπτότητα τῆς αὐτεξουσιότητος.

ΚΒ.' 18-19 «Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς
» λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· Ἐάν τις ἐ-
» πιθῇ ἐπὶ ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς ἐπτὰ
» πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἐάν
» τις ἀφελῇ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας
» ταύτης, ἀφελῇ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου
» τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας τῶν γεγραμμέ-
» νων (α) ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.»

Ἐν τοῖτοις συνιστᾷ ἡμῖν ρητῶς τὸ πνεῦμα Ἰεχωβά διὰ στόματος τοῦ Ἰωάννου, νὰ προσέχωμεν μετὰ φόβου, ἵνα ἡ ἀπογραφή τῶν ἐν τῇ ἱερᾷ Ἀποκαλύψει θεϊκῶν λόγιων καὶ διατάξεων, γίνηται μετὰ μεγάλης ἀκριβείας καὶ προσοχῆς διότι εἶνε μία γενικὴ διατύπωσις τῆς προαιωνίου βουλῆς τοῦ πανκράτους Θεοῦ, γεγραμμένη κατὰ τρόπον συμβολικόν, ἵνα δι' αὐτῆς ἐν καιρῷ τῇ θέοντι, ἀποτελέσῃ τὴν ἀπαρχὴν τῶν ἀπείρων θαυμάτων, ἅπερ ἐξετέλεσε μέχρις σήμερον ἡ τοῦ Θεοῦ παντοκράτης καὶ προνοητικὴ δύναμις. Ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, ἀδελφοί, ἐν τῇ διατριβῇ, ἣν κατὰ δύναμιν, ἐποίησα μελετῶν τὴν ἱερὰ Ἀποκάλυψιν, λέγω ὅτι εἶνε μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας γεγραμμένη, ὥστε ἂν συμβῇ μία μικρὰ καὶ ἀνεπαίσθητος μεταβολή, εἶνε ἐπόμενον νὰ ἐπιφέρῃ χαλάρωσιν ἐν ὅλῳ τῷ θεογράφῳ βιβλίῳ. ἐπὶ παραδείγματι, μερικαὶ παλαιαὶ ἐκδόσεις ἔχουσιν, «ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸν ὁ Θεὸς τὰς ἐπτὰ πληγὰς» αἱ νεώτεροι ὅμως παραλείπουσι τὴν

(α) Γεγραμμένους ἐννοεῖ αἰνῶτα ταῖς ἁγίαις, οὓς εἴδομεν διηρημένους εἰς ἐπτὰ τάγματα, α. ουρανῶν· πρὸς τὰ ἀπαισιμαῖνα ἐπὶ πνεύματα, (ε.' 6.) καὶ πρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ ὀρνίθου ὄντα καὶ τὰ ἐπὶ ἐκκλησίας.

λέξιν «ἐπτὰ.» Ἵσως τις ἀντιγραφεὺς συγχέων τὴν ἔννοιαν τῶν ἐπτὰ σκαλιπιδμάτων μετὰ τῶν ἐπτὰ πληγῶν ἐκ παρεξηγήσεως, παρέλειψε τὴν λέξιν ἐπτὰ σύμπαντος περιεργασ, εἰς τὴν περικοπήν τῆς φρικτῆς ἀρᾶς νὰ γείνη καὶ ἡ ἀφαιρέσις τῆς λέξεως «ἐπτὰ.» Πρὸς ἀποφυγὴν τοιαύτης παρεκτροπῆς, ἵνα μὴ συγχέωνται τῶν ἀνθρώπων αἱ ἀπέλεια μετὰ τῶν ἀμετακλήτων καὶ ἀσαλεύτων τοῦ Θεοῦ ἀπαράσεων, ἐμοῦ καὶ ὁ Μωϋσῆς γράφων τὸ δευτερονόμιον, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἐπιγράφει καὶ τὰ ἐξῆς. «Οὐ προσθήσεται, φησι, πρὸς τὸ ρῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν καὶ οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτοῦ φυλάσσεσθε τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον.» (Δευτ. δ. 2).

ΚΒ' 20. «Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα. ναὶ ἔρχομαι » ταχύ. Ἀμήν. Ναὶ ἔρχου Κύριε Ἰησοῦ.»

Καίτοι κατ' οἰκονομίαν, παρουσιάζεται διαφορὰ κατὰ τε τὰς ὑποστάσεις τῆς ἁγίας καὶ ὑπερουσίου Τριάδος, κατὰ τὴν διάλεξιν καὶ τὰ πρόσωπα τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ὅπως ἐπειδὴ εἶνε μία ἡ πηγὴ τῆς σοφίας, τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ποιεῖται χρῆσιν τῶν ἀθανάτων αὐτῆς ναμάτων, συμφώνως κατὰ πάντα πρὸς τὸ θέλημα, τῆς τρισυποστάτου Θεότητος, διὰ τοῦτο ὥς μὴ παραξενευόμεθα ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν λαλούντων ἡμῖν προσώπων κατὰ τρόπον κάπως παράδοξον. ἐκτὸς δὲ τούτου, ἐπειδὴ εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ Ἰωάννῃ, «ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας,» διὰ τῆς προτάσεως ταύτης. «Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, ναὶ ἔρχομαι,» ἀποδεικνύεται ὅτι, εἴτε, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὑποθέσῃ τις ὅτι λαλεῖ ἐν τῇ ἱερᾷ Ἀποκαλύψει, εἴτε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ ἴδιον εἶναι καθ' ὅτι αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶνε αὐτὸς ὁ Χριστός. (Ἰω. ιγ' 13). Ἀδελφοί, περατωθείσης ἐνταῦθα τῆς κατὰ δύναμιν ἀναπτύξεως τῆς θεογράφου βίβλου ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου ἐν μοναχοῖς παλαιῶ ὑμᾶς διὰ τελευταίαν φοράν, ὅπως ἔχοντες συνείδησιν καθαράν καὶ τρέφοντες πρὸς ἀλλήλους τὴν ἀπαράλειπτον ἀγάπην, αὕτη γάρ ἐστὶν ὁ δοτὴρ τῆς εἰρήνης, μὴ παύσητε παρακαλῶ, ὅπως παρακινεῖ ὑμᾶς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀνακινώσκοντες τὴν ἱερὰν βίβλον· ἡ γὰρ κατὰ ἀναγωγὴν αὐτῆς μελέτη, τῇ βοηθείᾳ τῆς θείας χάριτος, γίνεται ὁ πάροχος τῆς κατανοήσεως τῶν ἐν αὐτῇ γεγραμμένων, καὶ κατὰ

συνέπειαν, ἡ διέγερσις τῆς ἐνθέρμου ἐπικλήσεως, «Ναί ἔρχου Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ,» ἵνα ἐγείρῃς ἡμᾶς τοὺς καταπαταμένους ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπὶ τῆς πλῆτειας τῆς πόλεως τῆς μεγάλῃς (ἰα' δ καὶ στήσης ἐπὶ τοὺς πόδας ἡμῶν· ἵνα ἐπιπεσὼν ὁ φόβος σου ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας ἡμᾶς καὶ ἡδομένους ἐπὶ τῇ πτώσει ἡμῶν, γνῶσιν ὅτι σὺ εἶ Θεὸς μέγας, παντοκράτωρ καὶ ἡ ἰσχὺς σου ἀκατάληπτος καὶ ἀνεξιχνίαστος.

ΚΒ' 21. «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν. Εἴη καὶ μεθ' ἡμῶν τῶν ἀχρείων αὐτοῦ ἱκετῶν.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΟΣ

Ἐν σελ. 208 σειρᾷ 27 γράφε ἀντὶ 690, 684.

PAOI Library

3 2400 00438 4164

